

**UCHWAŁA NR LXIII/579/2023
RADY MIEJSKIEJ W WODZISŁAWIU**

z dnia 20 listopada 2023 r.

w sprawie uchwalenia zmiany „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Wodzisław”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 40, z późn. zm.) oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 977, z późn. zm.) w związku z art. 65 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1688), Rada Miejska w Wodzisławiu uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Wodzisław”, obejmujące:

1. Tekst „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wodzisław” województwo świętokrzyskie - „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”, stanowiący załącznik Nr 1 do uchwały;

2. Tekst „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wodzisław” województwo świętokrzyskie - „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”, stanowiący załącznik Nr 2 do uchwały;

3. Rysunek „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wodzisław” województwo świętokrzyskie - „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”, w skali 1:10 000, stanowiący załącznik Nr 3 do uchwały;

4. Rysunek „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wodzisław” województwo świętokrzyskie - „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”, w skali 1:10 000, stanowiący załącznik Nr 4 do uchwały;

5. Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wodzisław”, stanowiące załącznik Nr 5 do uchwały;

6. Dane przestrzenne, załącznik Nr 6 do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Wodzisław.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr XXXII/259/05 Rady Gminy Wodzisław z dnia 3 listopada 2005 r., w sprawie uchwalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław” wraz z późniejszą zmianą.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Wodzisławiu

Leszek Krzelowski

**BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO
ZWIĄZKU MIĘDZYGMINNEGO
Spółka z o.o. w Kielcach**

25-004 Kielce, ul. Paderewskiego 31, tel./fax (041) 34-426-34

---

*Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr LXIII/579/2023
Rady Miejskiej w Wodzisławiu
z dnia 20 listopada 2023 r.*

**Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego
miasta i gminy Wodzisław
województwo świętokrzyskie**

Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

Kielce, październik 2023 r.

Spis treści:

1. Wstęp	5
1.1. Informacje ogólne	5
1.2. Podstawa prawna opracowania	6
1.3. Zespół autorski.....	8
1.4. Obszar i zakres opracowania	8
1.5. Cele i zadania studium.....	14
1.6. Materiały wejściowe do opracowania	14
2. Diagnoza stanu gminy.....	16
2.1. Położenie, powierzchnia, podstawowe funkcje	16
2.2. Uwarunkowania zewnętrzne.....	19
2.2.1. Gmina Wodzisław w „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego”	19
2.2.2. Gmina Wodzisław w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa”	25
2.2.3. Gmina Wodzisław w „Programie ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych”	36
2.2.4. Gmina Wodzisław w „Planie przeciwdziałania skutkom suszy”	40
2.2.5. Gmina Wodzisław na tle powiatu jędrzejowskiego.....	51
2.2.6. System powiązań zewnętrznych gminy Wodzisław	53
2.3. Środowisko przyrodnicze	56
2.3.1. Charakterystyka ogólna	56
2.3.2. Budowa geologiczna i charakterystyka gruntów dla budownictwa.....	58
2.3.3. Kopaliny mineralne	61
2.3.4. Gleby	64
2.3.5. Szata roślinna i świat zwierząt	69
2.3.6. Charakterystyka warunków wodnych.....	73
2.3.7. Charakterystyka warunków klimatycznych i higieny atmosfery.....	77
2.3.8. Ochrona na podstawie ustawy o ochronie przyrody	82
2.4. Środowisko kulturowe.....	88
2.4.1. Rys historyczny	88
2.4.2. Obiekty archeologiczne	90
2.4.3. Obiekty zabytkowe.....	91
2.4.4. Miejsca Pamięci Narodowej	95
2.5. Rolnictwo.....	96
2.5.1. Rolnictwo w gminie na tle województwa	96
2.5.2. Warunki glebowe do produkcji rolniczej.....	97
2.5.3. Struktura użytków rolnych.....	102
2.5.4. Warunki agrarne produkcji	104
2.5.5. Struktura własności gruntów mienia komunalnego.....	107
2.5.6. Rozmieszczenie i stan zabudowy rolniczej	109
2.5.7. Produkcja rolnicza	111
2.6. Leśnictwo.....	113
2.6.1. Rozmieszczenie przestrzenne i struktura własności lasów	113
2.6.2. Funkcje lasów, zagrożenia środowiska leśnego	115
2.7. Ludność	117
2.8. Mieszkalnictwo	121

2.9. Infrastruktura społeczna	125
2.9.1. Oświata i wychowanie.....	125
2.9.2. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	127
2.9.3. Kultura.....	128
2.9.4. Sport, turystyka i rekreacja	130
2.9.5. Administracja publiczna	132
2.10. Infrastruktura ekonomiczna	134
2.10.1. Struktura zatrudnienia.....	134
2.10.2. Struktura bezrobocia.....	136
2.10.3. Budżet gminy	138
2.10.4. Aktywność gospodarcza na tle gmin sąsiednich	146
2.10.5. Działalność gospodarcza.....	149
2.12. Komunikacja.....	152
2.12.1. Powiązania komunikacyjne.....	152
2.12.2. Charakterystyka układu drogowego	154
2.12.4. Stan i zaplecze motoryzacji.....	159
2.12.5. Ocena układu komunikacyjnego i ruchu istniejącego	159
2.12.3. Komunikacja zbiorowa.....	161
2.13. Systemy infrastruktury technicznej.....	162
2.13.1. Gospodarka wodna	162
2.13.2. Gospodarka ściekowa	171
2.13.3. Kanalizacja deszczowa	175
2.13.4. Ciepłownictwo	175
2.13.5. Gospodarka odpadami stałymi	176
2.13.6. Gazyfikacja	178
2.13.7. Elektroenergetyka.....	179
2.13.8. Energetyka odnawialna.....	179
2.13.9. Telekomunikacja	180
2.14. Cmentarze	182
2.15. Aspekty bezpieczeństwa i obronności.....	183
3. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy w kontekście sporządzanej zmiany studium	186
4. Bariery i predyspozycje rozwoju	194
4.1. Główne uwarunkowania zewnętrzne.....	194
4.2. Główne uwarunkowania wewnętrzne	196
4.2.1. Szanse i predyspozycje rozwojowe	196
4.2.2. Bariery i ograniczenia rozwojowe.....	197
4.2.3. Problemy i konflikty przestrzenne wynikające z dotychczasowego zagospodarowania terenu gminy.....	198

1. Wstęp

1.1. Informacje ogólne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest jedynym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego dla obszaru całej gminy. Studium nie jest aktem prawa miejscowego.

Obowiązek sporządzania studium, dla terenu każdej gminy, wprowadziła ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 z późn. zm.).

Pierwsze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wodzisław, zostało uchwalone Uchwałą Nr 3/2001 Rady Gminy w Wodzisławiu z dnia 9 marca 2001 r., w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wodzisław. Pierwsze studium, zostało wykonane przez zespół projektowy Biuro Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego w Kielcach.

Aktualnie, podstawę prawną określającą zasady sporządzania oraz zakres merytoryczny studium oraz jego zmiany określają:

- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r.;
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zmiana przepisów, wprowadzająca nową ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, stawiającą nowe wymagania merytoryczne i formalne dla tego dokumentu oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, uszczegóławiające zakres obowiązującej problematyki, formę i zasady sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, wzmocniły rolę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w hierarchii opracowań planistycznych. Nowe zasady, dotyczące jednostki administracyjnej, poprzez wprowadzenie obowiązku respektowania zgodności przewidywanych rozwiązań zapisów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w sporządzanych na terenie gminy, wszystkich planach zagospodarowania przestrzennego, stały się podstawową komplikacją w przeznaczeniu terenów na różne cele inwestycyjne w planie zagospodarowania przestrzennego, bez wcześniejszych zmian zapisów studium.

W celu dostosowania dokumentu studium do wymagań wynikających ze zmienionej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i przepisów odrębnych oraz celem wprowadzenia istotnych zmian do zagospodarowania przestrzennym terenu gminy Wodzisław, do pierwotnego dokumentu studium, Rada Gminy Wodzisław, wprowadziła zmiany, uchwalone uchwałami:

- Uchwałą Nr XXXII/259/05 Rady Gminy Wodzisław z dnia 3 listopada 2005 r. w sprawie uchwalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław”; stanowiącego nowy dokument studium, uchwalony w świetle przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r.
- Uchwałą Nr X/46/2011 Rady Gminy Wodzisław z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie uchwalenia Zmiany Nr 1 do „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław – zmiana studium”; dotycząca: wprowadzenia w wprowadzeniu obszarów potencjalnej lokalizacji instalacji do produkcji energii wykorzystującej siłę wiatru, w granicach obszarów określonych na załączniku graficznym do uchwały, obejmujących teren części sołectw: Dębiany, Konary, Niegosławice, Piskorzowice, Przyłęk i Strzeszkowice oraz Jeziorki, Kaziny, Klemencice, Wodzisław i Łany na terenie gminy Wodzisław.

Upływ czasu oraz potrzeba dostosowania szeregu przepisów do standardów Unii Europejskiej, spowodowały również zmianę innych przepisów związanych integralnie z problematyką studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Ponadto rozwój gospodarczy, postęp technologiczny, dezaktualizacja w skali kraju i województwa planowanych rozwiązań gospodarczych oraz lokalne potrzeby zmian w sposobie zagospodarowania terenu gminy, sukcesywnie zgłaszane przez mieszkańców oraz właścicieli gruntów, mających na celu poszukiwanie nowych form aktywności społeczno – gospodarczej gminy spowodowały, że Rada Gminy Wodzisław podjęła Uchwałą Nr XXXVIII/268/2018 z dnia 27 marca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław – zmiana studium.

Podjęta i przeprowadzona procedura planistyczna dotyczyła opracowania pod tytułem: **Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław – zmiana studium**, ze względu na potrzebę odróżnienia niniejszej zmiany studium od dokumentu obowiązującego w trakcie trwania procedury. Jednak w związku z tym, że **zmiana studium stanowi kompleksową zmianę poprzedniej edycji studium**, w dalszej części niniejszego tekstu oraz w części graficznej opracowania funkcjonuje jako nowa edycja studium pod nazwą – **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław** (lub w wersji skróconej pod nazwą – studium).

1.2. Podstawa prawna opracowania

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław – zmiana studium, została wykonana na podstawie Warunków Wykonania Zlecenia, znak: BPI.6722.2.2021 z dnia 12 lipca 2021 r., zawartych w dniu 31 sierpnia 2021 r., pomiędzy Gminą Wodzisław a Biurem Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław, zostało opracowane z uwzględnieniem następujących przepisów:

- Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- Ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach,
- Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- Ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze,
- Ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych,
- Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
- Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne,
- Ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych,
- Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane,
- Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw z związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu,
- Ustawy z dnia 3 listopada 2015 r. o rewitalizacji,
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000,
- oraz innych aktów prawnych związanych z przedmiotem opracowania.

1.3. Zespół autorski

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław, zostało opracowane w Biurze Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Kielcach,

przez zespół autorski w składzie:

- mgr Bożena Rumas – główny projektant na podstawie art. 5 pkt 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym
- mgr inż. Małgorzata Bogdał
- mgr inż. arch. Magdalena Markulis
- mgr Halina Piersiała

1.4. Obszar i zakres opracowania

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław, zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zostało sporządzone dla obszaru gminy Wodzisław, w jej granicach administracyjnych.

Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, burmistrz sporządza studium zawierające część tekstową i graficzną, uwzględniając ustalenia strategii rozwoju województwa i planu zagospodarowania przestrzennego województwa, a także strategii rozwoju ponadlokalnego oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem.

Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. Studium nie jest aktem prawa miejscowego.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w studium określa się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
- stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy,
- stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym kulturowego;
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;

- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia, oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem;
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:
  - analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
  - prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje na obszarach funkcjonalnych w rozumieniu art. 5 pkt 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
  - możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
  - bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;
- stanu prawnego gruntów;
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy, w studium określa się w szczególności:

- uwzględniając bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 7 lit d:
  - kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego;
  - kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy;
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa;

- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej;
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;
- obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady,
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- obszary zdegradowane;
- granice terenu zamkniętego i jego strefy ochronnej, w tym stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa.

Zgodnie z art. 10 ust. 2a wyżej wymienionej ustawy, jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW, w studium ustala się ich rozmieszczenie, z wyłączeniem:

- wolnostojących urządzeń fotowoltaicznych, o mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 1000 kW zlokalizowanych na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas V, VI, VIz i nieużytki – w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne;
- urządzeń innych niż wolnostojące.

Zgodnie z art. 10 ust. 3a wyżej wymienionej ustawy, jeżeli na terenie gminy przewiduje się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², w studium określa się obszary, na których mogą być one sytuowane. Lokalizacja obiektów może nastąpić wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z art. 10 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dokonując bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, kolejno:

- formułuje się, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy, o których mowa w ust. 1 pkt 7 lit. a–c, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1

ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

- szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1, oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w pkt 2 i 3, a następnie, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1:
  - nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy –nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3,
  - przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu;
- określa się:
  - możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
  - potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz w przypadku, o którym mowa w pkt 4 lit. a, poza tymi obszarami;
- w przypadku gdy potrzeby inwestycyjne, o których mowa w pkt 5 lit. b, przekraczają możliwości finansowania, o których mowa w pkt 5 lit. a, dokonuje się zmian w celu dostosowania zapotrzebowania na nową zabudowę do możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej.

Działania, o których mowa w ust. 5, wyżej wymienionej ustawy, mogą wymagać powtórzenia, na zasadzie analizy wariantów lub realizacji procesu iteracyjnego, oraz powtórzenia wszystkich lub części z nich, także w połączeniu z innymi czynnościami przeprowadzanymi w ramach prac nad projektem studium.

Określając zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, bierze się pod uwagę:

- perspektywę nie dłuższą niż 30 lat;
- niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%.

Powyższą problematykę uwzględnia się w studium, w zakresie uwarunkowanym występowaniem powyższych problemów i zjawisk.

Zgodnie z § 4 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projekt studium powinien zawierać:

- część określającą uwarunkowania, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy, przedstawioną w formie tekstowej i graficznej;
- część tekstową zawierającą ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy;
- rysunek przedstawiający w formie graficznej ustalenia, określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, a także granice obszarów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy;
- uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu studium.

W projekcie studium, zgodnie z §4 ust.2 rozporządzenia, należy określić wpływ uwarunkowań, o których mowa w art.10 ust.1 ustawy, na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego gminy, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy.

Funkcjonujące dotychczas studium uwzględniało część powyższej problematyki wynikającej z wcześniejszych uwarunkowań ustawowych, wymagało jednak aktualizacji danych oraz uzupełnienia o nowe zapisy oraz poszerzenia problematyki koniecznej do uwzględnienia w studium, co spowodowało potrzebę opracowania nowego studium, jako odrębnego dokumentu, podlegającego w całości zmianie, po przeprowadzeniu procedury planistycznej i uchwaleniu.

W oparciu o powyższe wytyczne, poparte uaktualnionymi danymi wejściowymi sporządzono nowy dokument planistyczny i wprowadzono nowe zapisy do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław, w części tekstowej i graficznej, dotyczące w szczególności:

- uwarunkowań zewnętrznych wynikających z uchwalonego planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego,
- uwarunkowań przyrodniczych wynikających ze zmiany przepisów w zakresie ochrony środowiska,
- uwarunkowań rozwoju wynikających z postępu w uzbrojeniu terenu objętego studium w podstawowe urządzenia techniczne,
- zmiany klasyfikacji układu komunikacyjnego,
- nowych potrzeb terenowych zgłoszonych w ramach wniosków do zmiany studium,
- potrzeb uzupełnienia zapisów studium o problematykę wynikającą z aktualnej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,

- potrzeb uzupełnienia tekstu studium o uzasadnienie przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu studium, obejmującą cały obszar opracowania,
- potrzeby uzupełnienia dokumentu o bilans terenu, obejmujący cały obszar opracowania.

Część zapisów poprzedniego studium zachowało swoją aktualność i zostało wykorzystane podczas redakcji niniejszego studium.

Opracowanie nowego studium zostało poprzedzone „Opracowaniem ekofizjograficznym do Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław – zmiana studium”, oceniającym stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczo-kulturowego terenu gminy Wodzisław, stanowiącym uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe rozwoju gminy.

Studium składa się z **części tekstowej**, podzielonej na dwie części; **pierwszą**, zawierającą kompleksową ocenę stanu miasta i gminy, potrzeby i możliwości rozwoju, bariery i predyspozycje rozwojowe; **drugą** zawierającą cele rozwoju i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, uzasadnienie przyjętych rozwiązań wraz z syntezą ustaleń studium oraz **z części graficznej**, składającą się z dwóch odrębnych rysunków obrazujących uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

Część tekstowa studium składa się z następujących załączników:

- tekstu: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław, województwo świętokrzyskie. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”,
- tekstu: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław, województwo świętokrzyskie. Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

Część graficzna studium składa się z następujących załączników:

- rysunku: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”, w skali 1:10 000,
- rysunku: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław. Kierunki zagospodarowania przestrzennego”, w skali 1:10 000.

Projekt studium, został poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, określonej w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

1.5. Cele i zadania studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się dla obszaru całej gminy. Jest najważniejszym dokumentem planistycznym określającym kierunki polityki przestrzennej na terenie gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, kształtowane i prowadzone przez samorząd gminny. Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. Studium nie jest aktem prawa miejscowego.

Podstawowymi zadaniami studium są:

- rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem,
- sformułowania kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy, w tym zasad ochrony interesu publicznego,
- stworzenie podstaw do koordynacji planów miejscowych (wymóg zgodności planów ze studium),
- stworzenie materiałów służących promocji gminy.

1.6. Materiały wejściowe do opracowania

1. Inwentaryzacja urbanistyczna wraz z wnioskami do „Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wodzisław – zmiana studium”, wykonana w lutym 2023 r., przez Biuro Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z o.o. w Kielcach.
2. Opracowanie ekofizjograficzne do Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław – zmiana studium”, wykonane w maju 2022 r., przez Biuro Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z o.o. w Kielcach.
3. Analiza dostępnych dokumentów i materiałów dotyczących sposobu zagospodarowania terenu udostępnionych przez Urząd Miasta i Gminy w Wodzisławiu oraz wykonanych przez zespół projektowy Biura Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z o.o. w Kielcach.
4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław, uchwalone Uchwałą Nr XXXII/259/05 Rady Gminy Wodzisław z dnia 3 listopada 2005 r. w sprawie uchwalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław”, z późn. zm.
5. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, przyjęty przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr XLVIII/833/14 z dnia 22 września 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego zwanej dalej Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2014 r., poz. 2870).

6. Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (SRWŚ 2030+), przyjęta przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr XXX/406/21 z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.
7. Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z perspektywą do 2025 roku, przyjęty Uchwałą Nr XX/290/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 5 lutego 2016 r.
8. Projekt Aktualizacji Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego do roku 2030 z perspektywą do roku 2040, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego.
9. Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” 2016 – 2022 przyjęty Uchwałą Nr XXV/356/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 lipca 2016 r.
10. Projektu aktualizacji „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” 2022-2028 wraz z Projektem „Planu inwestycyjnego dla województwa świętokrzyskiego” 2022-2028, przyjęty Uchwałą Nr 5665/22 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 lipca 2022 roku w sprawie skierowania projektów do konsultacji społecznych.
11. Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych, przyjęty Uchwałą Nr XXII/291/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych” (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 10 lipca 2020 r., poz. 2615).
12. Programu Rozwoju Infrastruktury Transportowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 – przyjęty Uchwałą Nr XXVI/367/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 września 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2016 r., poz. 2910).
13. Koncepcja przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego, przyjęta Uchwałą Nr 4962/22 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 2 marca 2022 r.
14. Wnioski do studium wniesione w wyniku ogłoszenia i obwieszczenia o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium.
15. Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego, Urząd Statystyczny w Kielcach.

2. Diagnoza stanu gminy

2.1. Położenie, powierzchnia, podstawowe funkcje

Gmina Wodzisław, położona jest w powiecie jędrzejowskim, w województwie świętokrzyskim. Siedzibą powiatu jędrzejowskiego jest miasto Jędrzejów. Gmina Wodzisław stanowi skrajną, południową gminę w powiecie jędrzejowskim.

W skład powiatu jędrzejowskiego wchodzi:

- gminy miejsko-wiejskie: Jędrzejów, Wodzisław, Małogoszcz, Sędziszów,
- gminy wiejskie: Imielno, Nagłowice, Oksa, Słupia, Sobków,
- miasta: Jędrzejów, Wodzisław, Małogoszcz, Sędziszów.

Gmina Wodzisław graniczy:

- od północy z gminą Jędrzejów (powiat jędrzejowski, woj. świętokrzyskie),
- od północnego – wschodu, na niewielkim fragmencie, graniczy z gminą Imielno (powiat jędrzejowski, woj. świętokrzyskie),
- od wschodu z gminą Michałów (powiat pińczowski, woj. świętokrzyskie),
- od południowego – wschodu z gminą Działoszyce (powiat pińczowski, woj. świętokrzyskie),
- od południa z gminą Książ Wielki (powiat miechowski, woj. małopolskie),
- od południowego – zachodu z gminą Kozłów (powiat miechowski, woj. małopolskie),
- od zachodu z gminą Sędziszów (powiat jędrzejowski, woj. świętokrzyskie).

Pod względem podziału fizyczno-geograficznego Polski, według J. Kondrackiego, teren gminy Wodzisław położony jest w granicach podprovincji - Wyżyna Małopolska (342), w obrębie makroregionu - Niecka Nidziańska (342.2). W granicach gminy Wodzisław makroregion Niecka Nidziańska dzieli się na mezoregiony: Płaskowyż Jędrzejowski (342.21), Wyżynę Miechowską (342.22) i Garb Wodzisławski (342.24).

Płaskowyż Jędrzejowski (342.21) – jest wyżyną położoną w południowo-zachodniej części województwa świętokrzyskiego. Wchodzi w skład Niecki Nidziańskiej. Od zachodu ograniczony jest doliną Pilicy, od północy Białą Nidą, a od południa Mierzawą. Jego wschodnie granice wyznacza Nida.

Płaskowyż Jędrzejowski zbudowany jest z margli kredowych. Występują tu także piaski i gliny z okresu czwartorzędu. W jego środkowej, północno-wschodniej i zachodniej części występują łagodne wzniesienia, przeważnie o układzie równoleżnikowym, dochodzące do wysokości 260,0 – 326,0 m n.p.m. Na obszarze tym, wykształciły się urodzajne gleby (rędziny). W przeważającej części jest to teren rolniczy. W centralnej części płaskowyżu ulokowane jest miasto Jędrzejów.

Płaskowyż Jędrzejowski, w granicach gminy Wodzisław, obejmuje północno – wschodnią część gminy łącznie z doliną rzeki Mierzawy i dolnym biegiem rzeki Mozgawy.

Garb Wodzisławski (342.24) – stanowi pas wzgórz o długości ok. 40,0 km i szerokości 10,0 km, wchodzący w skład Niecki Nidziańskiej. Od północy i wschodu ograniczają go doliny rzek: Mierzawy i Nidy. Od południowego zachodu ograniczony jest doliną Nidzicy. Wysokość wynosi od 261,0 m w pobliżu Doliny Nidy do 368,0 m na zachodzie. Nazwa Garbu pochodzi od miejscowości Wodzisław. Garb zbudowany jest z opoki kredowej. Wschodnia część przykryta jest lessem. Występują tu liczne jary i wąwozy. W przeważającej części jest to obszar rolniczy, ale dość liczne lasy zachowały się w północno-wschodniej części Garbu.

Garb Wodzisławski obejmuje większość centralnej, zachodniej i południowej części terenu gminy Wodzisław.

Wyżyna Miechowska (342.22) – obejmuje najwyżej wzniesioną część Niecki Nidziańskiej, w tym Białą Górę – 416 m n.p.m. Jest to obszar typowo rolniczy, z niewielkimi płatami lasów, o powierzchni 963 km². Ma bardzo urozmaiconą rzeźbę, występują na niej rozległe wzniesienia zbudowane z płasko zalegających margli kredowych pokrytych utworami lessowymi (szczególnie sprzyjającymi uprawom) oraz charakterystyczne obniżenia, zwane padołami. Padoły mają długość 2–8 km, szerokość 1–2 km i głębokość 30–50 metrów, wypełnione są łąkami mioceniowymi. Znajduje się tu kilka niewielkich jaskiń, z których największa jest Jaskinia w Antolce. Główne doliny Wyżyny Miechowskiej to dolina Dłubni, Szreniawy i Nidzicy.

Wyżyna Miechowska, w granicach gminy Wodzisław, obejmuje jedynie niewielki, skrajny, południowo – zachodni fragment gminy, na fragmencie sołectw Pękosław i Kowalów Górny.

Gmina Wodzisław podzielona jest na miasto Wodzisław i 42 sołectwa: Brzeście, Brzezinki, Dębiany, Droblin, Folga Pierwsza, Jeziorki, Judasze, Kaziny, Klemencice Konary, Kowalów Dolny, Kowalów Górny, Krężoły, Laskowa, Lubcza, Ludwinów, Łany, Mieronice, Mierzawa, Nawarzyce, Niegosławice, Nowa Olszówka, Olbrachcice, Pękosław, Piotrkowice, Piskorzowice, Podlesie, Pokrzywnica, Promyk, Przewody, Przyłęczek, Przyłek, Przyrąb, Sadki, Sielec, Stara Olszówka, Strzeszkowice, Świątniki, Wodacz, Wola Lubecka, Września, Zarzeczce.

Wodzisław, prawa miejskie uzyskał już ok. 1317 r. Utracił je w powstaniu stycznim w 1869 r., gdy 12 stycznia 1870 r. został zdegradowany do rangi wsi.

Status miasta Wodzisław odzyskał 1 stycznia 2021 r., decyzją Prezesa Rady Ministrów, na podstawie § 2 pkt 8 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta, zmiany nazwy gminy oraz siedziby władz gminy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1332). Granicą miasta Wodzisław, z dniem 1 stycznia 2021 r., na podstawie § 3 pkt 7 ppkt b powyższego Rozporządzenia, objęto obszar obrębu ewidencyjnego Wodzisław, o powierzchni 793,67 ha, z gminy Wodzisław.

Powierzchnia gminy Wodzisław (wraz z miastem) wynosi 177 km².

Ludność gminy Wodzisław, na koniec 2019 r., zgodnie ze Statystycznym Vademecum Samorządowca 2019, wynosiła 6 949 osób. Liczba ludności w gminie wykazuje tendencję malejącą (w 2017 r. wynosiła 7 100 osób, w 2018 r. wynosiła 7020 osób).

Gmina zaliczana jest do rejonu o korzystnych warunkach rozwoju rolnictwa i wysokiej intensywności produkcji opartej o dobrej jakości gleby. Główny kierunek produkcji rolnej to uprawy roślin zbożowych i ziemniaków oraz częściowo roślin przemysłowych (buraki cukrowe, rzepak). Podstawą rolnictwa gminy są gospodarstwa indywidualne. Na terenie gminy prowadzona jest również hodowla ryb w istniejących stawach hodowlanych, zlokalizowanych w Wodzisławiu, Mieronicach i Lubczy. Na obszarze gminy, ze względu na jej rolniczy charakter, nie występują większe zakłady przemysłowo-usługowe. Istniejące zakłady produkcyjne związane są głównie z obsługą ludności oraz rolnictwa.

Podstawową sieć drogową w gminie tworzą drogi:

- ekspresowa S7 Gdańsk – Warszawa – Kraków – Chyże,
- wojewódzka Nr 768 – Jędrzejów – Kazimierza Wielka – Koszyce – Brzesko,
- powiatowe łączące obszar gminy z sąsiadującymi ośrodkami usługowymi.

Uzupełnieniem powyższych ciągów dróg są pozostałe drogi powiatowe i gminne, obsługujące poszczególne sołectwa oraz stwarzające dogodnie powiązania z drogami wewnętrznymi/dojazdowymi do pól.

Tabela 1. Podstawowe dane charakteryzujące gminę Wodzisław, na tle pozostałych jednostek administracyjnych powiatu jędrzejowskiego

Miasto i Gmina Gmina	Powierzchnia [km ²]	Liczba ludności	Liczba osób/km ²
1	2	3	4
Imielno	101	4 404	44
Jędrzejów	227	28 095	124
Małogoszcz	146	11 621	80
Nagłowice	117	4 956	42
Oksa	91	4 598	51
Sędziszów	146	12 555	86
Słupia	108	4 336	40
Sobków	144	8 491	59
Wodzisław	177	7 020	40

Dane z tab. Powierzchnia i ludność w 2018 r. z opracowania „Województwo Świętokrzyskie. Podregiony, Powiaty, Gminy. Kielce 2019”

Gmina Wodzisław, zajmuje drugą pozycję, pod względem zajmowanej powierzchni w powiecie jędrzejowskim. Pod względem liczby ludności, gmina Wodzisław zajmuje piątą pozycję pośród zestawienia. Pod względem gęstości zaludnienia, gmina Wodzisław, wraz z gminą Słupia, odznaczają się najmniejszą gęstością zaludnienia na terenie powiatu jędrzejowskiego, wynoszącą 40 osób na km².

2.2. Uwarunkowania zewnętrzne

2.2.1. Gmina Wodzisław w „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego”

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (SRWS 2030+), została przyjęta przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr XXX/406/21 z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Opracowana SRWS 2030+, w uwarunkowaniach zewnętrznych strategii, uwzględnia uwarunkowania globalne, uwarunkowania Unii Europejskiej, uwarunkowania krajowe.

Podstawą formułowania wniosków z badań diagnostycznych jest analiza silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń (SWOT) województwa świętokrzyskiego, zamieszczona w tekście *Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego*, która została przygotowana w ramach prac nad Strategią jako osobny dokument i stanowi załącznik do SRWS 2030+.

Główny, syntetyczny wniosek, wypływający z tego opracowania, sprowadzić można do następującego stwierdzenia: **województwo świętokrzyskie systematycznie rozwija się, ale rozwój ten jest powolniejszy niż odpowiednie procesy identyfikowane w skali kraju.**

Na potrzeby procesu programowania strategicznego przeprowadzono analizę TOWS-SWOT, badającą silne i słabe strony regionu w kontekście zidentyfikowanych szans i zagrożeń. Uznano, że przedstawiony powyżej wniosek główny, skonfrontowany z aspiracjami świętokrzyskiej wspólnoty samorządowej, oznacza przewagę słabych stron nad mocnymi, ale przy obiektywnie sprzyjających warunkach zewnętrznych. Takiemu wariantowi analizy TOWS-SWOT odpowiada rozwiązanie określane jako strategia mini-maxi. **Istotą takiej strategii jest podjęcie próby modernizacji i transformacji sytuacji społeczno-gospodarczej regionu.** W przeciwieństwie do strategii maxi-maxi, cechującej sytuację dominowania mocnych stron w kontekście pozytywnych szans rozwojowych, a także strategii maxi-mini, odpowiadającej na zidentyfikowanie przeważających zagrożeń przy mocnych stronach, **proponowany model strategii mini-maxi jest – jeśli chodzi o wdrożenie – wariantem trudnym**, który polega na odblokowaniu dotychczasowej ścieżki rozwoju poprzez aktywizację tkwiących w regionie zdolności adaptacyjnych. Literatura naukowa dowodzi, że zmiana ścieżki rozwoju może nastąpić **skokowo**, krótką serią decydujących wstrząsów gospodarczych (np. kryzysów lub realizacji wielkiej inwestycji), albo **ewolucyjnie**, przez liczne zjawiska o mniejszym ładunku zmiany, mające jednak cechy wstrząsów (wydarzeń) zmieniających charakter istniejących procesów.

Zmiana ścieżki rozwoju stanowi najważniejsze wyzwanie stojące przed województwem świętokrzyskim w perspektywie nadchodzącej dekady. W świetle Diagnozy i analizy SWOT, można wskazać główne sektorowe wyzwania stające przed regionem. Zaliczyć do nich należy:

1. Wspieranie **działań osłabiających negatywne zjawiska związane z zanieczyszczeniem środowiska i zmianami klimatycznymi i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych**, co wymaga następujących działań na obszarze całego województwa:

- a) proekologicznej transformacji gospodarki regionalnej, w tym rolnictwa,

- b) wypromowania zrównoważonej konsumpcji energii,
- c) rozpowszechnienia korzystnych dla klimatu systemów komunalnych, zwłaszcza w sferze ogrzewania mieszkań i zasilania mieszkań w centralną ciepłą wodę użytkową,
- d) wspierania sprzyjających środowisku form mobilności,
- e) upowszechnienia świadomości ekologicznej mieszkańców regionu,
- f) przeciwdziałania skutkom zagrożeń naturalnych,
- g) poprawa efektywności gospodarki wodnej.

2. Zatrzymanie i **odwrócenie niekorzystnych procesów demograficznych**, co oznacza horyzontalnie na obszarze całego województwa:

- a) konieczność zwiększenia atrakcyjności zamieszkania, w szczególności dla ludzi młodych przez stymulowanie procesów podnoszących ogólnie jakość życia poprzez poprawę jakości i warunków zatrudnienia oraz dostępności do usług i obiektów użyteczności publicznej oraz kultury,
- b) wykreowanie w regionie aktywności gospodarczych i warunków przyciągających nowych mieszkańców w sektorach: wytwórczości (ze szczególnym uwzględnieniem nowych technologii IT), kultury, nauki i usług.

3. Wzmocnienie i **wyeliminowanie niekorzystnych cech gospodarki regionalnej**, co można osiągnąć poprzez:

a) działania horyzontalne na obszarze całego województwa:

- zwiększenie atrakcyjności dla napływu kapitału inwestycyjnego, w tym poprzez wdrażanie polityki dochodowej polegającej na stosowaniu odpowiednich ulg finansowych,
- wspieranie rodzimej przedsiębiorczości dostępnymi instrumentami organizacyjnymi i finansowymi, np. poprzez fundusze rozwoju przedsiębiorczości,
- aktywne gospodarowanie publicznymi zasobami województwa – nieruchomościami i potencjałem instytucjonalnym podmiotów samorządowych, ukierunkowanym na tworzenie przestrzeni współpracy regionalnej,

b) działania terytorialnie zróżnicowane:

- podniesienie poziomu innowacyjności gospodarki poprzez wsparcie rozwoju uczelni wyższych tworzących atrakcyjne i oczekiwane na rynku kierunki kształcenia oraz przyszłościową możliwość do zatrudnienia dla osób młodych, pozyskanie krajowych inwestycji publicznych w sektorach stwarzających możliwość dyfuzji innowacji (w Kieleckim Obszarze Funkcjonalnym, w północnych ośrodkach miejskich województwa oraz centrach badawczo-rozwojowych w południowych ośrodkach miejskich województwa),
- wykorzystanie istniejących oraz wykreowanie i promocja wyspecjalizowanych produktów turystycznych oraz zdrowotnych i prozdrowotnych w kontekście regionalnym, krajowym i międzynarodowym, wykorzystujących walory naturalne i kulturowe regionu (w OSI Góry

Świętokrzyskie, OSI Obszar uzdrowiskowy, OSI Ponidzie, OSI Dolina Wisły i we wszystkich miejscach o odpowiedniej atrakcyjności turystycznej).

4. Racjonalne, a przy tym **prorozwojowe gospodarowanie przestrzenią wojewódzką**, w szczególności w odniesieniu do obszarów słabo zurbanizowanych, poprzez terytorializację polityki rozwoju, obejmującą identyfikację krajowych i regionalnych obszarów strategicznej interwencji oraz wdrożenie instrumentów zwiększania konkurencyjności tych obszarów i eliminowania występujących w nich barier rozwojowych.

Jest to wyzwanie o charakterze wybitnie terytorialnym wskazujące następujące obszary strategicznej interwencji (OSI):

a) obszary realizacji polityki unijnej i krajowej zapisane w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030):

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- obszary zmarginalizowane (obszary wiejskie i małe miasteczka),

b) obszary realizacji polityki wojewódzkiej wykraczające poza interwencję krajową:

- Kielecki Obszar Funkcjonalny jako dedykowany wzmocnieniu konkurencyjności województwa świętokrzyskiego,
- obszar uzdrowiskowy obejmujący: Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, Kazimierz Wielką i Pińczów,
- obszar funkcjonalny miast północnych: Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna i Końskie,
- Góry Świętokrzyskie,
- Ponidzie,
- Dolina Wisły

5. **Podniesienie standardu życia** mieszkańców regionu poprzez **poprawę i rozwój infrastruktury technicznej i społecznej**; wyzwaniem jest tu prowadzenie polityki dochodowej, obejmującej podniesienie zdolności do pozyskiwania środków inwestycyjnych i operacyjnych na niezbędne nakłady poprzez (stosowane horyzontalnie na całym terenie województwa):

- a) wykorzystanie środków unijnych dostępnych poprzez Politykę Spójności i inne źródła pomocowe,
- b) wykorzystanie krajowych środków publicznych objętych systemami polityki regionalnej (zarządzanymi przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego) oraz politykami sektorowymi, zarządzanymi i finansowanymi przez innych ministrów rządu RP,
- c) prywatyzację wybranych usług z zachowaniem publicznej kontroli jakości usług i ich cen,
- d) rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego w sferze inwestycyjnej i zarządczej.

Sprostanie tym wyzwaniom wymaga podjęcia horyzontalnych **działań o charakterze zarządczym**. Najtrudniejszym zadaniem będzie uzyskanie konsensusu wokół potrzeby transformacji i modernizacji regionu, czyli korekty ścieżki rozwojowej województwa. Wiąże się to z zapewnieniem zgody politycznej dla realizacji niniejszej Strategii i wdrożeniem działań i wdrożenia projektów.

W praktyce oznaczać to będzie koncentrację wysiłku organizacyjnego i finansowego przy realizacji rozwiązań wskazanych w Strategii.

Inne wyzwania związane z wnioskami z Diagnozy dotyczą:

- rozwoju współpracy z instytucjami międzynarodowymi i krajowymi, które mogą wesprzeć procesy rozwojowe w regionie (aktywizacja działań egzogenicznych interesariuszy zewnętrznych),
- budowy sieci współpracy wewnątrzregionalnej o charakterze publicznym i partnerstw międzysektorowych (działania endogeniczne),
- wzmocnienia potencjału naukowego i systemu edukacji w województwie, które warunkować będzie wiele zapisanych w Strategii rozwiązań w różnych obszarach aktywności regionu.

Wizja i misja rozwoju regionu

Wizja rozwoju:

świętokrzyskie w 2030 roku to ambitny region o atrakcyjnym wizerunku:

- wnoszący coraz większy wkład w rozwój gospodarczy, społeczny i kulturowy Polski i Europy,
- szanujący i dbający o swoje dziedzictwo kulturowe i środowisko naturalne,
- będący dobrym miejscem do życia, pracy i rozwoju.

Misja rozwoju to cel główny, który pozwala na stopniowe urzeczywistnianie wizji, doprowadzenie do pożądanego przez wspólnotę województwa obrazu przyszłości.

Misja rozwoju województwa świętokrzyskiego 2030+:

Samorząd województwa świętokrzyskiego:

- tworzy przestrzeń współdziałania, pozwalającą na wykorzystanie potencjału mieszkańców i przedsiębiorców regionu dla budowania wspólnoty o wysokim kapitale społecznym i rosnącej zdolności konkurencyjnej,
- uzyskuje konsensus w regionie wokół najważniejszych celów strategicznych i przedsięwzięć, służących modernizacji i transformacji ścieżki rozwoju województwa,
- pozyskuje kapitał stymulujący rozwój regionu, obejmujący publiczne środki finansowe (od wspólnotowych po lokalne), środki prywatne (w tym nowe inwestycje zewnętrzne).

Strategia przyjmuje **cztery cele strategiczne** rozwoju województwa świętokrzyskiego:

1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie.
  - zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki,
  - kompetentne kadry dla gospodarki regionu,
  - wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu,
2. Przyjazny dla środowiska i czysty region.
  - poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego,

- adaptacja do zmian klimatu i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych,
  - energetyka odnawialna i efektywność energetyczna.
3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi.
- silny kapitał społeczny w regionie,
  - powszechnie dostępne wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne w środowisku lokalnym,
  - wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu,
4. Sprawne zarządzanie regionem.
- rozwój systemu zarządzania strategicznym rozwojem,
  - budowa rozpoznawalnej marki regionu świętokrzyskiego,
  - wzmocnianie partnerstwa i współpracy na rzecz rozwoju województwa.

Terytorialny wymiar strategii

Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) to terytoria, do których adresowana ma być polityka rozwoju, ukierunkowana na wywołanie określonych zmian.

Wyróżnić można dwa rodzaje OSI:

- obszary, charakteryzujące się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społecznej, ekonomicznej lub/i przyrodniczej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych,
- obszary wzrostu, wyróżniające się szczególnymi potencjałami (tj. bieguny wzrostu, obszary tematyczne lub klastry zaawansowanych technologii), które w wyniku interwencji mogą kształtować przewagi konkurencyjne.

Delimitacja obszarów strategicznej interwencji (OSI) w województwie świętokrzyskim wymaga połączenia dwóch podejść: krajowego, wynikającego z polityki regionalnej rządu RP, wyrażonej w KSRR 2030, oraz regionalnego, wynikającego z dokumentów województwa świętokrzyskiego, warsztatów strategicznych i konsultacji Strategii.

Obszarami Strategicznej Interwencji objętych zostanie łącznie 90 gmin, zamieszkałych przez ponad 1 150 tys. mieszkańców (93% ludności regionu). Obszary OSI obejmują 86% województwa.

Poza OSI znajduje się 12 gmin w województwie, w tym gmina Wodzisław, nie zaliczona do żadnego z poniższych obszarów strategicznej interwencji.

W Strategii wyróżniono następujące Obszary Strategicznej Interwencji:

- Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze.
- Obszary zagrożone trwałą marginalizacją.
- Kielecki Obszar Funkcjonalny.
- MOF miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, w tym:
  - MOF Miasta Północy,
  - MOF Busko Zdrój,
  - MOF Jędrzejów,

- MOF Sandomierz,
- MOF Staszów.
- Obszar uzdrowiskowy.
- Góry Świętokrzyskie.
- Pondzie.
- Dolina Wisły.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego będzie dążył do dostosowania i wdrożenia rozwiązań wskazanych w „Systemie zarządzania rozwojem Polski” (przyjętym przez Radę Ministrów dnia 29 października 2018 r.) oraz zapewnienia spójności systemu realizacji SRWŚ 2030+ z zapisami ujętymi w tym dokumencie.

System realizacji SRWŚ 2030+ wspierać będzie nie tylko racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów ludzkich, rzeczowych, jak i finansowych pozostających w dyspozycji Samorządu Województwa, ale przyczyni się również do mobilizowania partnerów regionalnych na rzecz podejmowania aktywności służących realizacji strategicznych celów rozwojowych województwa. Dotyczy to w szczególności:

- **Zasady koordynacji**, związanej z łączeniem działań, mechanizmów i instrumentów polityki spójności UE, polityki regionalnej państwa oraz różnych polityk sektorowych wdrażanych na poziomie województwa.
- **Zasady subsydiarności**, będącej jedną z kluczowych zasad polityki rozwoju, zakładającej, że planowanie i realizacja interwencji publicznej prowadzone są na odpowiednim – możliwie najniższym – poziomie zarządzania, gwarantującym jej najwyższą efektywność.
- **Zasady koncentracji**, oznaczającej skupienie ograniczonych środków finansowych i zasobów organizacyjnych na interwencję w działania strategiczne w wybranych dziedzinach decydujących o konkurencyjności regionu, jak również na wyodrębnionych terytoriach.
- **Zasady partnerstwa**, rozumianej jako współdziałanie, współdecydowanie oraz współodpowiedzialność różnorodnych środowisk i instytucji zaangażowanych w proces rozwoju regionalnego, traktowanych jako partnerzy w procesie formułowania celów rozwojowych, mechanizmów ich wdrażania i monitorowania efektów.
- **Zasady wieloszczeblowego zarządzania**, uwzględniającej integrującą i koordynacyjną rolę samorządu województwa na poziomie regionalnym oraz znacznie większe włączenie władz samorządowych szczebla lokalnego w programowanie i działania rozwojowe.

Architektura systemu realizacji SRWŚ 2030+ opiera się na dwóch filarach:

1. Filar „Instytucje”, obejmujący podmioty oraz pozostające w ich władaniu kompetencje i zasoby, które mogą zostać wykorzystane na rzecz realizacji Strategii. Filar obejmuje:
  - Samorząd Województwa Świętokrzyskiego,
  - Rada ds. Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego,

- Zespół zadaniowy ds. realizacji SRWŚ 2030+,
  - Departament właściwy ds. rozwoju regionalnego,
  - Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego,
  - Współpraca z gremiami o charakterze regionalnym,
2. Filar „Instrumentarium”, odnoszący się do narzędzi oraz mechanizmów polityki rozwoju regionalnego służących wdrażaniu opisanej w Strategii interwencji. Filar obejmuje:
- Instrumenty programowe. Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego wraz z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa reprezentują pierwszy - najwyższy szczebel (poziom) programowania w województwie świętokrzyskim.
  - Instrumenty instytucjonalne. Instrumenty wykorzystujące procedury negocjacji pomiędzy instytucjami różnych szczebli zarządzania publicznego na rzecz wypracowania konsensusu dotyczącego priorytetów polityki rozwoju stanowią ostatni element systemu realizacji Strategii.

2.2.2. Gmina Wodzisław w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa”

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego, uchwalony Uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 roku (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 31 października 2014 r., poz. 2870), określa podstawowe uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego i kierunki polityki przestrzennej, dla terenu województwa świętokrzyskiego.

Wprowadzenie do studium, ustaleń wynikających z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego, jest niezbędne dla zachowania spójności polityki przestrzennej gminy, zawartej w gminnych dokumentach planistycznych, z polityką przestrzenną województwa.

Wodzisław to gmina wiejska zlokalizowana w południowo – zachodniej części województwa świętokrzyskiego w powiecie jędrzejowskim.

Wiodącą funkcją gospodarczą gminy jest rolnictwo. Walory przyrodniczo-krajobrazowe **predysponują Wodzisław do rozwoju turystyki** pod warunkiem realizacji odpowiedniej infrastruktury turystycznej.

W odniesieniu do **głównych obszarów problemowych** wyodrębnionych w Planie województwa, gmina Wodzisław została zakwalifikowana do następujących obszarów problemowych:

- o relatywnie **slabo wykorzystanym potencjale rolnictwa** w odniesieniu do bardzo dobrych warunków glebowych,
- do obszaru o **najgorszej dostępności do usług i do obszaru depopulacji.**

W zakresie problemów dotyczących środowiska przyrodniczego gminę Wodzisław zaliczono do gmin, do strefy zwiększonej koncentracji osuwisk oraz obszarów predysponowanych do osuwania się mas ziemnych (wg PIG,) a także lokalnie do obszarów zagrożonych erozją gleb.

Gmina Wodzisław w części kierunkowej Planu województwa została zakwalifikowana do **obszaru funkcjonalnego o największym potencjale rolniczym** oraz do **podobszaru kumulacji działań w zakresie poprawy dostępności do usług**.

Wraz z pozostałymi gminami województwa świętokrzyskiego (jako cały obszar województwa) należy też do **obszaru o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych** (do obszarów tych należą wszystkie województwa Polski Wschodniej) oraz do **obszaru predysponowanego do wsparcia krajowego w zakresie odnowy demograficznej**, ze względu na wysoką koncentrację negatywnych procesów demograficznych.

Obszary o największym potencjale rolniczym skupiają gminy o najwyższej przydatności rolniczej gleb. Głównym zadaniem polityki przestrzennej na tych obszarach będzie tworzenie warunków terenowych do wzrostu efektywności gospodarowania w rolnictwie z jednoczesną ekologizacją produkcji rolniczej oraz ograniczeniem negatywnych zjawisk w środowisku rolniczym.

Osadnictwo

Obsługę ludności na poziomie ponadlokalnym zapewniają: Kielce (ośrodek krajowy pełniący funkcje metropolitalne) oraz Jędrzejów (ośrodek lokalny pełniący funkcje powiatowe).

Plan województwa, jako **wiodącą funkcję dla gminy** przewiduje: **wielofunkcyjną aktywizację społeczno-gospodarczą z przewagą funkcji rolniczych**.

Celem polityki wojewódzkiej jest pełniejsze wykorzystanie zasobów endogenicznych obszarów wiejskich poprzez integrację funkcjonalną z miastami, wzbogacenie ich potencjału tak, aby były zdolne do absorpcji zewnętrznych bodźców rozwojowych, wspomaganie specjalizacji terytorialnej oraz zapewnienie jednolitych standardów w zakresie dostępu do podstawowych usług.

Ład przestrzenny

Ład przestrzenny i walory krajobrazowe należą obecnie do najsłabszych ogniw gospodarki przestrzennej, najsilniej zagrożonych procesami komercjalizacji i urynkowienia procesów osiedleńczych. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią i kształtowanie ładu przestrzennego stanowi nowe wyzwanie skierowane głównie do samorządów lokalnych.

Celem polityki wojewódzkiej jest wspieranie działań stymulujących: osiągnięcie na obszarze regionu harmonijnego zagospodarowania przestrzeni (ogólnej estetyki wizualnej i funkcjonalno-przestrzennej), godzącego wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu z rozwojem gospodarki rynkowej, w sposób zapewniający możliwość realizacji potrzeb i aspiracji mieszkańców województwa.

Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego należy do **głównych celów warunkujących Planu województwa** i zgodnie z zasadą hierarchiczności dokumentów planistycznych oraz wymogiem ich zgodności, wynikającym z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 11 pkt 6), musi mieć swoje odzwierciedlenie w planowaniu przestrzennym w skali lokalnej.

Sprzyjać temu powinna polityka lokalna zapewniająca ciągłość procesów planistycznych poczynając od systematycznego prowadzenia analiz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, przez sporządzanie i uchwalanie studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, m.in. **w oparciu o realne zapotrzebowanie na nowe tereny budowlane (analizy demograficzne)** oraz zgodnego z nim ustalenia przeznaczenia terenów i sposobów ich zagospodarowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Oczekuje się jednocześnie ograniczenia lokalizacji inwestycji drogą decyzji administracyjnych.

Ochrona przyrody

Gmina Wodzisław posiada wyróżniające się skali województwa walory przyrodniczo-krajobrazowe. Najcenniejsze pod tym względem są doliny rzeczne: Mierzawy, Mozgawy i ich dopływów wraz z towarzyszącymi im terenami podmokłymi, na których wykształciły się bogate florystycznie zbiorowiska łąkowe, szuwarowe, bagienne i torfowiskowe. Stanowią one ostoję dla szeregu rzadkich i chronionych gatunków flory i fauny (zwłaszcza awifauny). Cała dolina Mierzawy posiada ponadto wysokie walory krajobrazowe.

Równie cenne są kompleksy leśne. Lesistość gminy jest niska i wynosi ok. 13%. Przeważającym typem siedliskowym lasu jest bór świeży. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zwyczajna, porastająca ponad 70% powierzchni leśnej. Ważnymi gatunkami lasotwórczymi są też: dąb szypułkowy i bezszypułkowy, olsza czarna i brzoza. Największe kompleksy leśne występują w okolicach miejscowości Sielec, Podlesie, Nawarzyce i Lubcza. Na obrzeżach lasów i miedzach pól uprawnych wykształciły się zakrzewienia z dominującą leszczyną i tarniną oraz zadrzewienia. Pełnią one ważne funkcje ekologiczne (glebochronne, wiatrochronne, biocenotyczne i krajobrazowe).

Do cennych przyrodniczo elementów szaty roślinnej na tym obszarze należą również murawy kserotermiczne. Wykształciły się one na nieużytkowanych rolniczo, suchych, słonecznych zboczach wzgórz, dolin i wąwozów, zwłaszcza o ekspozycji południowej; sprzyjające występowaniu gatunków o dużych wymaganiach termicznych i odpornych na deficyty wodne. Charakterystycznym elementem szaty roślinnej są także wielogatunkowe, barwne agrocenozy chwastów polnych towarzyszących uprawom z szeregiem rzadkich w skali kraju składników flory rodzimej. Udział tych roślin jest wskaźnikiem prowadzenia naturalnej gospodarki rolnej i niskiej chemizacji.

Dolina Mierzawy została włączona do „obszarów cennych przyrodniczo”, które uznaje się za niezwykle istotne z punktu widzenia prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego regionu. Najważniejszym postulatem w zakresie ich zagospodarowania powinno być zapewnienie realnej ochrony zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, utrzymanie łączności przestrzennej pomiędzy tymi obszarami oraz przeciwdziałanie ich fragmentaryzacji. Działalność gospodarcza na tych obszarach powinna być podporządkowana ochronie cennych walorów przyrodniczych.

Dolina rzeki Mierzawy została w Planie województwa uznana za ważny regionalny korytarz ekologiczny. Doliny pozostałych rzek i cieków wraz z kompleksami leśnymi pełnią funkcje lokalnych korytarzy i ciągów ekologicznych.

Prawną ochroną przyrody objęta jest południowa część gminy Wodzisław położona w Miechowsko-Działoszyckim Obszarze Chronionego Krajobrazu oraz rejon miejscowości Lubcza, utworzono florystyczny rezerwat przyrody „Lubcza”. W centralnej i wschodniej części gminy znajdują się fragmenty siedliskowego obszaru Natura 2000 „Dolina Mierzawy”. Ponadto ochroną w formie pomników przyrody zostały objęte: najcenniejsze okazy drzew, grupy drzew oraz źródło.

Celem polityki wojewódzkiej jest ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

Ochrona powietrza atmosferycznego

Na terenie gminy Wodzisław, największymi emitarami zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, jest ruch samochodowy i niska emisja.

Celem polityki wojewódzkiej jest poprawa jakości powietrza atmosferycznego.

Zasady zagospodarowania przestrzennego powinny obejmować stosowanie priorytetów dla technologii niskoemisyjnych oraz systemów grzewczych nie opartych na spalaniu paliw stałych; dążyć do zmniejszania poziomu niskiej emisji oraz wspierać środki transportu publicznego i dążyć do zwiększenia roli transportu szynowego.

Oddziaływanie hałasu

Głównymi źródłami hałasu na terenie gminy Wodzisław jest ruch samochodowy. Ponadto lokalnie źródłem uciążliwości tego typu mogą być: małe zakłady przemysłowo-usługowe, obiekty handlowe i nieliczne różne działalności gospodarcze.

Celem polityki wojewódzkiej jest zmniejszenie stopnia narażenia mieszkańców regionu na ponadnormatywny hałas.

Zasady zagospodarowania przestrzennego powinny różnicować przestrzennie tereny o funkcjach przemysłowych i mieszkaniowych przy zastosowaniu technologii zapewniających dotrzymanie dopuszczalnych norm hałasu.

Budowa geologiczna i surowce mineralne

Gmina Wodzisław położona jest w obrębie Niecki Nidziańskiej wypełnionej utworami kredy. Osady kredy reprezentowane są przez: piaskowce, piaski, zlepieńce oraz odsłaniające się na powierzchni, wapień i margle. Bezpośrednio na utworach kredowych leżą, w postaci płyt o zróżnicowanej miąższości, osady czwartorzędowe, są to: gliny zwałowe, mułki, piaski, lessy oraz najmłodsze utwory wypełniające doliny rzek: mady, piaski i torfy.

Kopaliny występujące na terenie gminy o znaczeniu surowcowym, to piaski.

Osuwiska

Na terenie gminy Wodzisław miejscami występuje erozja wodna gleb. Erozji ulegają gleby na stromych zboczach wzniesień co niesie za sobą możliwość powstawania osuwisk i co w konsekwencji może prowadzić do realnego zagrożenia zarówno dla różnego rodzaju obiektów budowlanych jak i bezpieczeństwa ludzi. Według projektu SOPO (system osłony przeciwosuwiskowej), takie

„predysponowane” do powstawania osuwisk obszary, występują w kilku rejonach w południowej części gminy, w sołectwach: **Olszówka Nowa, Droblin, Podlesie, Piotrkowice** oraz **Lubcza**.

Celem polityki wojewódzkiej jest oszczędne i racjonalne korzystanie z zasobów surowcowych oraz systematyczna poprawa stanu środowiska zmienionego w wyniku eksploatacji kopalin.

Gospodarka wodna

Gmina Wodzisław położona jest na Głównym Zbiorniku Wód Podziemnych Niecka Miechowska SE Nr 409. Zbiornik ten ma charakter szczelinowo-porowy.

Obszar gminy leży w zlewni II rzędu Nidy. Przez północno-zachodnią część gminy przepływa rzeka Mierzawa, prawobrzeżny dopływ Nidy. Gmina Wodzisław charakteryzuje się znacznym niedoinwestowaniem zwłaszcza w zakresie systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków, co stwarza potencjalne zagrożenie dla jakości środowiska przyrodniczego.

Celem polityki wojewódzkiej jest zapewnienie wymaganej przepisami prawa ochrony zasobów wodnych oraz osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych; zwiększenie poziomu bezpieczeństwa powodziowego i ochrony przed skutkami suszy; racjonalizacja zużycia wody na cele przemysłowe i konsumpcyjne.

Dziedzictwo kulturowe

Gmina powinna uwzględnić w dokumentach planistycznych uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej oraz określić obszary i zasady ochrony w tym zakresie. W myśl ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, temu zadaniu powinna służyć gminna ewidencja zabytków, stanowiąca podstawę do sporządzenia gminnego programu opieki nad zabytkami.

Na obszarze gminy znajdują się liczne obiekty zabytkowe, w tym obiekty nieruchome i archeologiczne wpisane do rejestru zabytków. Należy jednak pamiętać, że oprócz wpisu do rejestru zabytków ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami przewiduje inne formy ochrony. W niektórych przypadkach gmina ma decydujący wpływ na ich tworzenie. Dotyczy to parków kulturowych oraz ustaleń ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy i innych.

Oprócz zabytków do dóbr kultury należą również dobra kultury współczesnej, zdefiniowane w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r., które należy uwzględniać w sporządzanych dokumentach planistycznych.

Ograniczenia dla inwestowania, których powodem są ustanowione strefy ochrony konserwatorskiej i archeologicznej mogą stać się potencjalnym źródłem konfliktów. Jednak należy pamiętać, iż ochrona zabytków, jako cel publiczny, ma w tym przypadku znaczenie nadrzędne.

Celem polityki wojewódzkiej jest ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego. Celami wspomagającymi są dążenie do pełnego rozpoznania zasobów dziedzictwa

kulturowego; objęcie ochroną cennych obiektów i zespołów zabytkowych; objęcie ochroną obszarów o wartościowym krajobrazie kulturowym; przeprowadzenie prac rewaloryzacyjnych najcenniejszych zabytków, przede wszystkim układów urbanistycznych oraz obiektów i zespołów o szczególnych walorach.

Ochrona krajobrazu

W 2004 r. Polska ratyfikowała Europejską Konwencję Krajobrazową, stanowiącą umowę międzynarodową przyjętą w ramach Rady Europy, której celem jest promocja działań dotyczących krajobrazu, zwłaszcza jego ochrony, zarządzania oraz planowania przy współudziale społeczności i władz lokalnych. Istotne znaczenie ma ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu. Reguluje ona szereg zagadnień związanych z ochroną krajobrazu, wprowadzając zmiany do wielu ustaw, w tym do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadziła pojęcia **krajobrazu** i **krajobrazu priorytetowego**. Zgodnie z tą ustawą gmina powinna uwzględnić w dokumentach planistycznych uwarunkowania wynikające ze stanu i wymogów ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego oraz określić obszary i zasady ochrony w tym zakresie. W przyszłości, po sporządzeniu przez zarząd województwa audytu krajobrazowego, powinna również uwzględnić rekomendacje i wnioski zawarte w tym dokumencie.

W Planie województwa wymienia się wiele zagrożeń krajobrazu tj. m.in.: prowadzenie krótkowzrocznej, proinwestycyjnej polityki przestrzennej w gminach, nieuwzględniającej konsekwencji w postaci nieodwracalnych zmian w krajobrazie, w tym nadużywanie decyzji administracyjnych, zastępujących niejednokrotnie plany miejscowe.

Celem polityki wojewódzkiej jest ochrona krajobrazu i jego racjonalne wykorzystanie.

Demografia

W gminie Wodzisław, dynamika zmian liczby ludności wskazuje systematyczną, malejącą liczbę osób. W 2018 r. w gminie mieszkało ogółem 7 020 osób (w tym 3 475 kobiet i 3 545 mężczyzn), tj. o 759 osób (9,8%) mniej niż w 2002 roku. Wskaźnik gęstości zaludnienia w tym czasie zmniejszył się z 44 do 40 os./km² (w województwie do 106 os./km²), a współczynnik feminizacji ze 104 do 98 K/100M (w województwie przypada niezmiennie 105 K/100M). Ubytek mieszkańców gminy powodowany był ujemnym przyrostem naturalnym.

Analiza niekorzystnych i wciąż pogarszających się procesów demograficznych występujących na terenie gminy Wodzisław, daje podstawę do zaliczenia jej do obszarów problemowych województwa świętokrzyskiego, stanowi ona m.in. obszar:

- depopulacji o ubytku ludności powyżej 5% i niskiej gęstości zaludnienia, obszar zagrożony marginalizacją i wyludnieniem;

- ujemnego przyrostu rzeczywistego ludności, w tym ujemnego przyrostu naturalnego (w wyniku spadku współczynnika urodzeń i wysokiego współczynnika zgonów) oraz ujemnego salda migracji;
- postępującego procesu starzenia się ludności, charakteryzującego się wzrostem udziału osób w wieku poprodukcyjnym oraz malejącym udziałem osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w ogóle mieszkańców gminy.

Prognoza demograficzna opracowana przez Główny Urząd Statystyczny w Warszawie na lata 2008–2035 (w układzie powiatów) przewiduje stały ubytek mieszkańców powiatu jędrzejowskiego o 14% w 2035 r. oraz utrwalenie się niekorzystnych wskaźników demograficznych, m.in. spadku gęstości zaludnienia, ujemnego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji. Ponadto udział osób w wieku poprodukcyjnym wzrośnie do 27%, a udział osób w wieku przedprodukcyjnym spadnie do 16%. Należy także spodziewać się spadku udziału ludności w wieku produkcyjnym mobilnym do 30%, tj. o 8 pkt.%, a osoby w wieku produkcyjnym niemobilnym stanowić będą ok. 46% ogółu osób wieku produkcyjnego.

„Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030” (w układzie gmin), sporządzona przez GUS w 2017 r. **wskazuje, że na koniec okresu prognozowanego liczba ludności gminy Wodzisław w stosunku do 2018 r. zmniejszy się o ok. 680 osób (9,7%), tj. do 6 340 mieszkańców.** Przewiduje się, że w całym okresie prognozowanym wystąpi ujemny przyrost naturalny, który ukształtuje się na poziomie ok. -5,8‰ oraz ujemne saldo migracji wynoszące -3,3‰. Negatywnym zjawiskiem ma być wzrost współczynnika zgonów do 13,1‰ oraz dalszy spadek współczynnika urodzeń do 7,3‰. Pogorszeniu ulegnie struktura wieku ludności, ponieważ udział osób w wieku poprodukcyjnym wzrośnie do 28,5%, tj. o 2,9 pkt%, a udział osób w wieku produkcyjnym zmniejszy się do 56,0% (o 1,6 pkt %), natomiast w wieku przedprodukcyjnym do 15,5%, tj. o 1,3 pkt %. Obciążenie demograficzne osób w wieku przedprodukcyjnym osobami w wieku poprodukcyjnym wzrośnie z 153 do 183, co oznacza że na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadają będą 183 osoby w wieku poprodukcyjnym, a obciążenie osób w wieku produkcyjnym osobami w wieku emerytalnym wzrośnie z 45 do 51 osób.

Rynek pracy

W gminie Wodzisław, w 2018 r., pracowało ogółem 555 osób, w tym 331 kobiet (59,6%) w podmiotach gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, bez osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

W gminie Wodzisław w 2018 r. zarejestrowano 198 osób bezrobotnych, z czego 59,1% stanowiły kobiety, bezrobotni w wieku produkcyjnym mobilnym - 70,7%, a pozostający bez pracy ponad rok - 44,4%. W latach 2012-2018 udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zmniejszył się z 8,0% do 4,9% (w województwie z 10,8% do 5,9%).

Pod względem **wykorzystania zasobów pracy**, gmina Wodzisław stanowi **obszar problemowy**, dotknięty m.in.:

- wysoką stopą bezrobocia, z tendencją spadku w ostatnich latach;
- deformacją struktury bezrobotnych, tj. wysokim odsetkiem ludzi młodych w wieku produkcyjnym mobilnym pozostających bez pracy, bezrobotnych kobiet, bezrobotnych pozostających bez pracy ponad rok, bezrobotnych zamieszkałych na wsi oraz wysokim odsetkiem bezrobotnych z niskim poziomem wykształcenia, bez odpowiednich kwalifikacji zawodowych, bez stażu pracy, długotrwale poszukujących pracy i bez prawa do zasiłku.

Infrastruktura społeczna

Gmina Wodzisław charakteryzuje się niezadowalającym w wymiarze lokalnym wyposażeniem w obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia, kulturze. Potrzeby w zakresie infrastruktury społecznej dotyczą zarówno uzupełnienia, jak i poprawy standardów zagospodarowania istniejących obiektów usługowych oraz dostosowania ich oferty do potrzeb mieszkańców.

Baza ekonomiczna i rozwój przedsiębiorczości

Wiodącą funkcją gospodarczą gminy Wodzisław jest **rolnictwo** w oparciu o wysokiej jakości gleby. **Funkcjami uzupełniającymi są: obsługa ludności i rolnictwa; drobne rzemiosło, ukierunkowane głównie na zaspakajanie potrzeb lokalnych; turystyka.** Wyróżniające się walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz położenie gminy wzdłuż drogi krajowej S7 Warszawa – Kraków, mogą stanowić podstawę dalszego rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej oraz przyciągnąć inwestorów, zainteresowanych rozwojem przedsiębiorczości o charakterze transportochłonnym.

Celem polityki wojewódzkiej jest wzrost konkurencyjności i innowacyjności przestrzeni gospodarczej wraz z wykorzystaniem specyficznych zasobów i potencjałów regionalnych oraz przystosowaniem tej przestrzeni do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy.

Na terenie gminy Wodzisław celem polityki będzie kształtowanie warunków przestrzennych dla dywersyfikacji przedsiębiorczości, rozwoju sektora MSP (małych i średnich przedsiębiorstw) oraz inteligentnych specjalizacji gospodarczych (np. zdrowej żywności); stworzenie systemu korzystnych warunków lokalizacyjnych poprzez modernizację i kompleksowe wyposażanie terenów pod inwestycje.

Funkcja rolnicza

Gmina Wodzisław zalicza się do obszarów o przewadze korzystnych warunków przyrodniczo-glebowych. Powyżej 70% gleb występujących na obszarze gminy, to gleby zaliczane do klas bonitacyjnych I–IV. Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej waha się w przedziale 71,0–80,0 pkt (w skali 120,0 pkt stosowanej przez JUNG Puławy). Rolnictwo pełni tutaj funkcję główną, która jest uzupełniana innymi funkcjami gospodarczymi.

Celem polityki przestrzennej jest tworzenie warunków przestrzennych do poprawy jakości życia na wsi, drogą rozwoju wielofunkcyjnego, poprawy dostępności do usług oraz efektywnej integracji działań społeczno-gospodarczych z ochroną środowiska.

Cele wspomagające realizację celu głównego to:

- przystosowanie obszarów zabudowy wiejskiej do różnicowania działalności gospodarczej i powstawania alternatywnych do rolnictwa źródeł dochodu, zwłaszcza w oparciu o lokalne zasoby i potencjały;
- docelowe zapewnienie pełnego uzbrojenia komunalnego obszarów zabudowy z jednoczesnym unowocześnieniem usług sektora komunalnego;
- stworzenie systemu korzystnych warunków przestrzennych do modernizacji rozwojowych gospodarstw rolnych i przetwórstwa rolno-spożywczego;
- poprawa dostępności do usług i lokalnego rynku pracy,
- ukształtowanie nowoczesnej infrastruktury rynku rolnego i usług rolniczych zgodnie z oczekiwaniami wsi i rolnictwa;
- wzmocnienie roli obszarów wiejskich w zakresie ochrony gleb, zasobów wodnych i krajobrazu wiejskiego, a także ochrony i zachowania siedlisk oraz różnorodności biologicznej.

Zagospodarowanie leśne

Gmina Wodzisław zalicza się do obszarów o niższym w skali województwa wskaźniku lesistości. Według danych US Kielce wynosi on 13,0% (w województwie wynosi 28,4%). W strukturze własnościowej zdecydowanie dominują lasy publiczne stanowiąc 76,2% ogólnej powierzchni lasów na terenie gminy. W lasach prywatnych pewne zagrożenia stwarza niepełne wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych oraz nie realizowanie odnowień na gruntach przejściowo pozbawionych drzewostanu. Lokalne zagrożenia stwarzają ponadto kradzieże drzewa z lasów wszystkich kategorii własności; rosące zagrożenie pożarowe oraz niedobór zbiorników ppoż. oraz zaśmiecanie terenów leśnych i dróg.

Celem polityki wojewódzkiej jest racjonalne zagospodarowanie zasobów leśnych drogą kształtowania właściwej struktury gatunkowej i wiekowej lasów oraz wykorzystania gospodarczego w sposób zapewniający zachowane ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego; zwiększenie lesistości województwa w dalszej perspektywie przynajmniej do poziomu przewidywanego średnio dla kraju (to jest ok. 33%) oraz tworzenie warunków do wdrożenia „Krajowego programu zwiększenie lesistości”.

Turystyka

Gminę Wodzisław cechuje deficyt infrastruktury turystyczno-wypoczynkowo - rekreacyjnej, niewielka ilość dużych kompleksów leśnych, niewielka ilość zbiorników wodnych, a także brak infrastruktury turystycznej (t.j. szlaki piesze i rowerowe, mała gastronomia, punkty obsługi tranzytu,

punkty informacji), co nie preferuje gminy do dynamicznego rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej.

Do podstawowych elementów zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego zalicza się: tor motocrossowy w Konarach-Nawarzacach oraz historyczny szlak „Piłsudskiego” do upamiętnienia i oznakowania w terenie.

Wskazaniem byłoby wykreowanie popytu i podaży na formy rekreacji związane z pobytem na wsi i nad wodą tj. agroturystyka, turystyka rowerowa, sporty wodne i inne. Planując wszelkie działania inwestycyjne prowadzące do rozwoju turystyki i rekreacji należy jednak pamiętać, iż w południowej części gminy występują obszary prawnie chronione. Rozwój tej dziedziny gospodarki, podporządkowany jest tu ochronie środowiska przyrodniczego i zależy od konfliktowości danego rodzaju turystyki.

Komunikacja

Gmina Wodzisław położona jest w zasięgu oddziaływania korytarzy transportowych tj.:

- korytarz krajowy Warszawa – Kielce – Kraków, tworzony przez drogę ekspresową S7 (zgodnie z zarządzeniem GDDKiA w sprawie istniejących dróg krajowych, droga posiada klasę techniczną S - droga ekspresowa) oraz linię kolejową znaczenia państwowego Nr 8 Warszawa – Kraków;
- korytarz krajowy Lublin – Kielce – Jędrzejów – Katowice, tworzony przez drogi Nr 74, 7 i 78 (docelowo w klasie „S”) oraz zmodernizowane linie kolejowe nr 61 i Linię Hutniczą Szerokotorową (LHS);
- korytarz regionalny, łączący na terenie województwa ośrodki położone wzdłuż Linii Hutniczej Szerokotorowej (Sędziszów, Chmielnik, Staszów, Sandomierz), którego elementami będą ww. linia LHS oraz zmodernizowany ciąg drogowy Jędrzejów – Chmielnik – Staszów – Sandomierz, obejmujący drogi: krajowe nr 78 i 79 oraz wojewódzkie nr 765 i 764.

Na obszarze gminy Wodzisław zlokalizowane są elementy ponadlokalnej sieci transportowej:

- droga krajowa S7 - droga posiada klasę techniczną S - droga ekspresowa - Warszawa – Kraków,
- droga wojewódzka nr 768 Jędrzejów – Węchadłów – Skalbmierz – Koszyce – Brzesko.

Głównym celem w zakresie rozwoju powiązań komunikacyjnych jest „Ukształtowanie spójnego systemu korytarzy i węzłów komunikacyjnych zapewniających integrację z europejską siecią TEN-T”. Równolegle będą realizowane następujące cele komplementarne:

- poprawa dostępności komunikacyjnej w obrębie obszarów funkcjonalnych poprzez podniesienie standardów technicznych głównych dróg, budowa systemu obwodnic i bezkolizyjnych skrzyżowań oraz stworzenie multimodalnego systemu transportowego w największych węzłach transportowych;
- rozbudowa sieci drogowej na obszarach niedosłużonych komunikacyjnie oraz realizacja dodatkowych przepraw mostowych na głównych rzekach województwa.

Główne kierunki kształtowania sieci drogowej na terenie gminy to sukcesywne utrzymanie drogi klasy technicznej S - drogi ekspresowej ekspresowej oraz modernizacja i przebudowa dróg wojewódzkich (istniejącej i planowanej do podniesienia klasy technicznej) dla uzyskania jednorodnych ciągów o parametrach klasy nie niższej niż G.

Z uwagi na niejednokrotnie odległe terminy realizacji zadań drogowych, wymagane jest zachowanie rezerw terenów w studium gminnym i planach miejscowych opracowywanych w oparciu o niniejsze studium oraz sukcesywne pozyskiwanie gruntów pod korytarze przy okazji scaleń i wymiany gruntów. W przypadku konieczności lokalizacji nowych terenów inwestycyjnych wzdłuż ciągów dróg wojewódzkich, należy zapewnić obsługę komunikacyjną tych terenów poprzez odpowiednie drogi niższych klas.

Infrastruktura techniczna

Telekomunikacja

- dostęp do połączeń w ruchu automatycznym z całym światem oraz objęcie zasięgiem obsługi telefonii komórkowej obszaru całego województwa;
- likwidacja obszarów „cyfrowego wykluczenia”;
- oparcie dostępu do szerokopasmowego Internetu na dominującej w Europie i w kraju technologii ADSL oraz systemu publicznego dostępu do Internetu na sieci WLAN;
- konkurencyjność na rynku lokalnych i ponadlokalnych usług telekomunikacyjnych i teleinformatycznych;
- preferencje dla innowacyjnej gospodarki elektronicznej;
- przy lokalizacji inwestycji z zakresu infrastruktury telekomunikacyjnej stanowiących dominanty krajobrazowe należy każdorazowo brać pod uwagę potrzebę ochrony krajobrazu. W miejscach szczególnie eksponowanych krajobrazowo istnieje możliwość wprowadzenia zakazu lokalizacji takich inwestycji (uwarunkowana szczegółowym uzasadnieniem) z jednoczesnym wskazaniem innych terenów przeznaczonych pod ten cel.

Energetyka

Gmina Wodzisław zaliczana jest do obszarów perspektywicznych dla zastosowania bezpośredniego energii geotermalnej oraz w balneologii i rekreacji. Ponadto do Planu województwa wnioskowana była lokalizacja na obszarze gminy dwóch bioelektrowni o mocy 3 MW oraz 2 MW.

Na wniosek Dyrektora Naczelnego Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, wprowadzono do Planu województwa strefę o promieniu 20 km od stacji radarowej Brzuchania (Miechów), będącej elementem systemu radarów meteorologicznych POLGRAD, w której obowiązuje zakaz lokalizacji farm wiatrowych. Obejmuje ona dużą część gminy Wodzisław.

Biorąc pod uwagę wysoką dynamikę rozwoju energetyki odnawialnej, która może stwarzać zagrożenia środowiska i krajobrazu oraz brak uregulowań prawno-programowych dotyczących rozmieszczania tych obiektów, w Planie województwa zawarto główne zasady i standardy polityki

lokalizacyjnej dotyczącej rozmieszczenia obiektów OZE. Ponadto należy mieć na uwadze Ustawę z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Zostały w niej zawarte przepisy szczegółowe dotyczące lokalizacji tego rodzaju inwestycji.

Zaleca się jednocześnie, by w planach miejscowych i studiach gminnych, które są zainteresowane rozwojem energetyki odnawialnej zostały określone obszary predysponowane do lokalizacji tego rodzaju obiektów.

Celem polityki wojewódzkiej jest ukształtowanie nowoczesnych i niezawodnych systemów infrastruktury energetycznej oraz sukcesywne zwiększanie wykorzystania odnawialnych zasobów energii.

Gospodarka odpadami

Celem polityki wojewódzkiej jest osiągnięcie przez województwo standardów unijnych w gospodarowaniu odpadami, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Kierunki polityki przestrzennej obejmują:

- tworzenie Gminnych Punktów Zbierania Odpadów Niebezpiecznych (GPZON);
- rozbudowa i budowa zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- usuwanie wyrobów zawierających azbest;
- budowa instalacji do odzysku odpadów poubojowych, z możliwością odzysku innych odpadów ulegających biodegradacji;
- zapewnienie warunków do zbierania, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt;
- przystosowanie cementowni, elektrociepłowni i ciepłowni do termicznego przekształcania odpadów (paliw alternatywnych).

2.2.3. Gmina Wodzisław w „Programie ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych”

Obowiązujący **Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych**, został przyjęty Uchwałą Nr XXII/291/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych” (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 10 lipca 2020 r., poz. 2615).

Program został przygotowany dla dwóch stref oceny powietrza, określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 roku w sprawie stref, w których dokuje się oceny jakości powietrza:

- strefa miasto Kielce (kod PL2601) – ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych stężeń 24-godzinnych dla pyłu zawieszonego PM10, poziomu dopuszczalnego dla tzw. fazy II stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu;

- strefa świętokrzyska (kod PL2602) – ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych stężeń 24-godzinnych dla pyłu zawieszonego PM10, poziomu dopuszczalnego dla tzw. fazy II stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu.

Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych, wskazuje możliwe do podjęcia działania naprawcze, które pozwolą przyczynić się do poprawy jakości powietrza w regionie:

- ograniczenie emisji z sektora komunalno-bytowego,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego – w harmonogramie wskazano wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza tereny miejskie,
- ograniczenie emisji niezorganizowanej pochodzącej z zakładów wydobywania i przeróbki kruszyw,
- kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza,
- prowadzenie edukacji ekologicznej,
- prowadzenie działań kontrolnych.

Podstawowym celem Programu Ochrony Powietrza dla województwa świętokrzyskiego (POP) jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie obowiązujących standardów. Zaplanowane działania mają na celu uzyskanie maksymalnego efektu ekologicznego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł, które w największy sposób oddziałują na wielkość stężeń analizowanych substancji w powietrzu.

W ramach opracowania POP wskazano działania, których realizacja pozwoli na osiągnięcie najlepszych efektów ekologicznych w jak najkrótszym czasie. Działania powinny również być uzasadnione ekonomicznie, a także ich techniczne warunki realizacji powinny być możliwe do osiągnięcia. Ponadto wskazane działania muszą być mierzalne tj. poza możliwością obliczenia efektu redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza powinny również zostać opisane wskaźnikami postępu rzeczowego.

W harmonogramie realizacji działań naprawczych wskazano zadania:

- ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych;
- ograniczenie oddziaływania transportu drogowego poprzez wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza tereny miejskie;
- prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów;
- prowadzenie działań promocyjnych i edukacyjnych (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje, konferencje) oraz informacyjnych i szkoleniowych.

W strefie świętokrzyskiej, wskazano obszary przekroczeń:

- dla pyłu PM10

- dla pyłu PM_{2,5}
- dla benzo(a)pirenu.

Dla gminy Wodzisław, w Programie Ochrony Powietrza, uwzględniono jeden **kod obszaru przekroczeń zanieczyszczeń: B(a)P –strefa świętokrzyska – kod:2618swkBaPa01.**

Harmonogram realizacji działań naprawczych w strefie świętokrzyskiej, dotyczący zmian systemów ogrzewania (kod POP:PL2602_ZSO), odnoszący się do emisji pyłów na terenie gminy Wodzisław (PM₁₀ i PM_{2,5}):

Ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych.

Działania zmierzające do obniżenia emisji z indywidualnych systemów grzewczych opalanych paliwami stałymi, będą obejmować przede wszystkim poniższe czynności i powinny być dokonywane z poniżej ustaloną hierarchią:

1) Zastąpienie nisko sprawnych urządzeń grzewczych podłączeniem do sieci ciepłowniczej lub urządzeniami opalonymi gazem.

2) Wymiana nisko sprawnych kotłów na paliwa stałe na: kotły zasilane olejem opałowym; ogrzewanie elektryczne; OZE (głównie pompy ciepła); nowe kotły węglowe spełniające wymagania ekoprojektu; wymiany niskosprawnych źródeł ciepła należy przeprowadzać w budynkach mieszkalnych (jedno i wielorodzinnych), budynkach użyteczności publicznej, budynkach usługowych, produkcyjnych i handlowych.

3) Stosowanie w nowo powstałych budynkach hierarchii źródeł ogrzewania: OZE (pompy ciepła), podłączenie do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej, urządzenia opalane olejem, ogrzewanie elektryczne lub montaż nowych kotłów spełniających wymagania ekoprojektu.

4) Termomodernizacja – w ramach działania w celu zwiększenia efektywności energetycznej budynków, w których dokonywana jest wymiana urządzeń grzewczych należy prowadzić kompleksowe działania termomodernizacyjne, tj. docieplenie ścian, stropów, dachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. W ramach działania samorząd lokalny powinien udzielać wsparcia finansowego ze środków własnych lub pozyskanych ze źródeł zewnętrznych np. w postaci dotacji celowej, dla mieszkańców i jednostek wpisanych w lokalne regulaminy dofinansowania zgodnie z przyjętymi wytycznymi i ustalonymi priorytetami działań. Dofinansowanie może odbywać się na zasadach określonych w dokumentach lokalnych, jak np.: Programy ograniczania niskiej emisji, inne formy regulaminów dofinansowania lub plany gospodarki niskoemisyjnej. Samorządy lokalne udzielające dofinansowania mogą wymagać zaświadczenia o likwidacji starego źródła ciepła, w celu zabezpieczenia osiągnięcia zakładanego efektu ekologicznego i ochrony przed niewłaściwym wykorzystaniem przyznanych środków. Działanie wpisuje się również w założenia projektu rządowego „Czyste Powietrze”, którego realizacja przewidziana jest do roku 2029.

Efekt rzeczowy dla realizacji działania naprawczego PL2602_ZSO dla gminy Wodzisław w poszczególnych latach realizacji Programu, obejmuje powierzchnię ogółem 75 050 m² na lata 2021-

2026, na której wymagana jest zmiana sposobu ogrzewania w wyniku realizacji działania naprawczego PL2602_ZSO.

Harmonogram realizacji działań naprawczych w strefie świętokrzyskiej, dotyczący edukacji ekologicznej (kod POP:PL2602_EE), odnoszący się do emisji pyłów i emisji benzo(a)pirenu na terenie gminy Wodzisław (PM10, PM2,5 i B(a)P):

Prowadzenie działań promocyjnych i edukacyjnych (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje, konferencje, itp.) oraz informacyjnych i szkoleniowych.

Działania edukacyjne i informacyjne powinny być realizowane poprzez:

- prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom zagrożenia dla zdrowia, jakie niesie ze sobą zanieczyszczenie powietrza,
- prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom wpływ spalania paliw niskiej jakości oraz odpadów na jakość powietrza,
- informowanie mieszkańców o zakazach związanych z postępowaniem z odpadami w zakresie ich spalania poza instalacjami.

Harmonogram realizacji działań naprawczych w strefie świętokrzyskiej, dotyczący kontroli przepisów prawa (kod POP:PL2602_KPP), odnoszący się do emisji pyłów i emisji benzo(a)pirenu na terenie gminy Wodzisław (PM10, PM2,5 i B(a)P):

Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów.

Zakres działalności kontrolnej powinien obejmować:

- przestrzeganie zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach,
- przestrzeganie zakazu wypalania traw i łąk,
- przestrzeganie zapisów uchwały, o której mowa w art. 96 ustawy POŚ.

Harmonogram realizacji działań naprawczych w strefie świętokrzyskiej, dotyczący budowy dróg/obwodnic (kod POP:PL2602_BDO), odnoszący się do emisji pyłów i emisji benzo(a)pirenu na terenie gminy Wodzisław (PM10, PM2,5 i B(a)P):

Ograniczenie oddziaływania transportu drogowego poprzez wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza tereny miejskie.

W odniesieniu do gminy Wodzisław ruch tranzytowy należy kierować dostępnym układem komunikacyjnym, nie powodującym uciążliwości dla terenu strefy miejskiej będącej stolicą gminy.

W granicach administracyjnych województwa świętokrzyskiego, w tym w **granicach gminy Wodzisław**, obowiązuje **uchwała antysmogowa** będąca aktem prawa miejscowego, przyjęta Uchwałą Nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 10 lipca 2020 r., poz. 2616).

W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, uchwała wprowadza ograniczenia i zakazy oraz określa wymagania dla instalacji i paliw dopuszczonych do stosowania w gminach – w tym gminy Małogoszcz – położonych w granicach administracyjnych woj. świętokrzyskiego.

2.2.4. Gmina Wodzisław w „Planie przeciwdziałania skutkom suszy”

Plan przeciwdziałania skutkom suszy, został sporządzony na podstawie art. 183-185 ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. Plan obejmuje obszar całego kraju i został przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. z 3 września 2021 r., poz. 1615).

Susza, obok powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych, ekstremalnych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę Polski. Przeciwdziałanie skutkom suszy zarówno w Polsce, jak i w Europie stanowi coraz poważniejszy problem. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w licznych uregulowaniach prawnych m.in. w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi oraz zarządzania kryzysowego.

Kluczowym elementem przeciwdziałania skutkom suszy jest kształtowanie zasobów wodnych, co wynika bezpośrednio z definicji suszy. Susza rozumiana jest bowiem jako: zjawisko naturalne, wywołane przez długotrwały brak opadów atmosferycznych, przejawiający się okresowym obniżeniem poziomu wód powierzchniowych lub podziemnych, mogące skutkować ograniczeniami w możliwości korzystania z wód, dostępu do usług wodnych lub możliwości prowadzenia produkcji rolnej lub leśnej. W zależności od jej typów, tj. od tego, czy mamy do czynienia z suszą atmosferyczną, rolniczą, hydrologiczną czy hydrogeologiczną, prowadzi ona do powstawania różnorodnych skutków w zakresie korzystania z zasobów wodnych. Wspólnym mianownikiem skutków suszy jest wielkość dostępnych zasobów wodnych przeznaczonych do użytkowania i zabezpieczających funkcjonowanie ekosystemów.

Główny celem Planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) jest proces kształtowania zasobów wodnych oraz racjonalnego korzystania z zasobów wodnych, zgodnie z obowiązującymi normatywami.

Cele szczegółowe, precyzujące cel główny PPSS, są podyktowane regulacją art. 184 ust. 2 ustawy – Prawo wodne oraz dotyczą zidentyfikowanych obszarów ryzyka związanego z suszą, tj.: społeczeństwa, gospodarki i środowiska.

Do celów szczegółowych PPSS należą:

1. skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy;
2. zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy;
3. edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy;
4. formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Oceniona przestrzennie, na podstawie danych z wielolecia, skala zagrożenia suszą, tak łączna jak i dla poszczególnych jej typów, pozwala na wyznaczenie obszarów, na których susza występowała dotychczas najczęściej i najdłużej, w relacji do skali jej intensywności.

Mapy zagrożenia suszą, dostarczają ważnej informacji dla planowania działań na rzecz przeciwdziałania jej skutkom. Wyznaczone zasięgi opracowano w układzie hierarchicznym w czterostopniowym podziale zagrożenia suszą – cztery klasy obszarów:

- I klasa – obszary zagrożone w stopniu słabym;
- II klasa – obszary zagrożone w stopniu umiarkowanym;
- III klasa – obszary zagrożone w stopniu silnym;
- IV klasa – obszary zagrożone w stopniu ekstremalnym.

W planie przeciwdziałania skutkom suszy, rejon gminy Wodzisław, został zakwalifikowany do następujących **klas zagrożenia suszą**:

- **zagrożenie suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych** – większość terenu klasa I – słabo zagrożone, miejscami klasy II, III, IV (umiarkowanie, silnie, ekstremalnie) zagrożone;
- **zagrożenie suszą hydrologiczną** – klasa II – umiarkowane zagrożenie;
- **zagrożenie suszą hydrogeologiczną** – klasa I – słabo zagrożone;
- **łączne zagrożenie suszą** (suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną) – zagrożenie zmienne; od umiarkowanie zagrożenia suszą do silnego zagrożenia suszą.

W planie przeciwdziałania skutkom suszy, dla rejonu gminy Wodzisław, stopień wykorzystania dyspozycyjnych zasobów wód podziemnych w obszarach bilansowych (ujęcia wraz z odwodnieniami górniczymi), wynosi 20,1 – 30,0 %.

Zgodnie z listą zadań inwestycyjnych, wymienionych w Programie Planowanych Inwestycji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, służących zwiększeniu retencji oraz wspierających przeciwdziałanie skutkom suszy – lista A, na rzece Nidzie wraz z dopływami, przewidywana jest realizacja zadania inwestycyjnego (lista A, pozycja 36). Zadanie obejmuje poniższy zakres, w którym **wyfluszczone zadanie inwestycyjne** obejmuje **dolinę rzeki Mierzawy w granicach gminy Wodzisław**:

Zrównoważony rozwój gospodarczy zlewni rzeki Nidy w związku z obszarami Natura 2000 – etap 1

Zadanie 1: Odtworzenie retencji dolinowej doliny rzeki Nidy w miejscowości Korytnica.

Zadanie 2: Zwiększenie retencji dolinowej rzeki Nidy pomiędzy miejscowościami Rębów – Motkowice.

Zadanie 3: Zwiększenie retencji dolinowej rzeki Nidy w rejonie miejscowości Kolonia Parcela.

Zadanie 4: Zwiększenie retencji powierzchniowej i wgłębnej w miejscowości Umianowice.

Zadanie 5: Zwiększenie retencji dolinowej rzeki Nidy w rejonie miejscowości Mokrsko Górne.

Zadanie 6: Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Nidy i jej dopływów – udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Nida i Brzeźnica.

Zadanie 7: Przywrócenie drożności korytarza ekologicznego rzeki Mierzawa – udrożnienie barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Mierzawa.

Zadanie 8: Fragmentaryczna rozbiórka prawobrzeżnych wałów przeciwpowodziowych w rejonie miasta Pińczów w kierunku miejscowości Michałów.

Zadanie 9: Rewitalizacja starorzecza rzeki Nidy w miejscowości Brzeźno.

Zadanie 10: Rewitalizacja zalewu pińczowskiego oraz starorzeczy rzeki Nidy w rejonie oczyszczalni miasta Pińczów.

Zadanie 11: Renaturyzacja delty śródlądowej rzeki Nidy.

Zadanie obejmuje rejon umiarkowanie zagrożony suszą. Zadanie przewidywane jest do realizacji na lata 2021-2024 i podlega realizacji przez RZGW Kraków.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy, przewiduje katalog 27 zadań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. W granicach **gminy Wodzisław, szczególnie preferowane są cztery działania – Nr 1, Nr 6, Nr 10, Nr 24**. Poniżej przedstawiona jest lista wszystkich działań

1. **Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych.** Działanie polega na wdrożeniu zarówno metod technicznych jak i nietechnicznych spowalniających odpływ wody z terenów rolniczych, polegających na:

- a) spowolnieniu lub zatrzymaniu na obszarach użytkowanych rolniczo spływu wód powierzchniowych z małych zlewni przez odpowiednie zabiegi agrotechniczne (zwiększanie retencji wody glebowej), poprawiające strukturę gleby i zmniejszające jej parowanie, a także ograniczające erozję wodną przez stosowanie bezorkowych systemów uprawy, utrzymanie całorocznej pokrywy roślinnej, trwałych zadarnień lub zalesień terenów o dużym nachyleniu, a na stokach mniej nachylonych prowadzenie zabiegów uprawnych w kierunku poprzecznym do nachylenia stoku,
- b) wzmocnieniu usług ekosystemowych obszarów wiejskich, głównie poprzez: tworzenie zadrzewień śródpolnych; zachowanie oraz odtworzenie śródpolnych oczek wodnych i mokradeł; utrzymywanie lub odtwarzanie zadarnionych skarp oraz pasów ochronnych o charakterze zakrzewień lub zadrzewień śródpolnych w celu ochrony i wzmocnienia retencji wodnej gleb, zmniejszanie potencjalnych skutków niszczącej siły wiatru, parowania wody z gleby oraz spowalnianie przesuszania pól),
- c) zwiększaniu mikroretencji, polegającej m. in. na odtwarzaniu i ochronie oczek wodnych, budowie małych stawów i zbiorników, których zadaniem będzie retencjonowanie wody na

gruntach rolnych a także odbiór i magazynowanie wody z dachów budynków oraz utwardzonych nawierzchni w obrębie gospodarstw rolnych,

- d) przywracaniu łączności funkcjonalnej koryta i doliny rzecznej umożliwiającej gromadzenie wody w glebie oraz na użytkach wzdłuż cieków.

Szczegółowe metody retencji wody na obszarach wiejskich wynikać będą m.in. z opracowanych dobrych praktyk w zakresie racjonalizacji zużycia wody w rolnictwie i sposobów jej zatrzymywania. Dobór działań będzie zależny od istniejących warunków w danym gospodarstwie rolnym.

2. Zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych. Działanie obejmuje zarówno opracowanie analizy potrzeb i możliwości zwiększania retencji na gruntach leśnych oraz przyjęcie do realizacji wskazanych w analizie możliwych rozwiązań służących zwiększeniu retencji. Rozwiązania te realizują następujące cele:

- a) spowolnienie lub zatrzymywanie odpływu wód na gruntach leśnych w obrębie małych zlewni, tj. stosowania technicznych rozwiązań w zakresie realizacji budowy i przebudowy urządzeń wodnych, takich jak urządzenia piętrzące, zastawki, progi, jazy, groble,
- b) utrzymanie cieków oraz związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie,
- c) jednoczesne zachowanie krajobrazu jak najbardziej zbliżonego do naturalnego,
- d) renaturyzacja cieków, odtwarzanie obszarów wodno-błotnych,
- e) zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych,
- f) przeciwdziałanie erozji wodnej gleb na terenach górskich związanej ze spływem wód opadowych; utrzymanie potoków górskich i związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie,
- g) kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich,
- h) kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych.

3. Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych.

Działanie to polega na zintegrowanym zarządzaniu wodami opadowymi (deszczowymi i roztopowymi) w oparciu o techniki zagospodarowania opadu w miejscu jego wystąpienia. Celem jest zatrzymywanie wód opadowych w miejscu ich powstania oraz wykorzystanie ich w okresach suszy atmosferycznej, a także obniżenie podatności terenów zurbanizowanych na zjawisko suszy. Działanie to obejmuje analizy możliwości zagospodarowania wód opadowych i możliwość zwiększenia udziału powierzchni przepuszczalnych na terenach zurbanizowanych, zdegradowanych oraz przemysłowych, rozwój tzw. zielonej i błękitnej infrastruktury i uwzględnienie odpowiednich zapisów lub zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Działanie to dotyczy także realizacji zadań inwestycyjnych związanych ze zwiększeniem retencji wód opadowych na terenach zurbanizowanych. W przypadku miast, dla których opracowano Miejskie plany adaptacji do zmian klimatu lub Strategię adaptacji do zmian

klimatu działanie obejmuje realizację postanowień opracowanych dokumentów w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy.

4. Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji.

Celem działania jest realizacja inwestycji z zakresu budowy i przebudowy urządzeń wodnych jak również działań nietechnicznych umożliwiających zwiększenie retencji naturalnej oraz przedsięwzięć zmierzających do zmian korzystania z zasobów wodnych dla poprawy funkcjonowania ekosystemów wodnych i od wód zależnych. Działanie obejmuje zarówno przedsięwzięcia techniczne zarówno w obrębie koryta cieków i związanych z nim obiektów, jak i w dolinach cieków, oraz działania renaturyzacyjne w dolinie w celu przywrócenia funkcji ekosystemów zależnych od wód i terenów podmokłych oraz zdolności retencyjnej koryt i dolin rzecznych. Przy realizacji działań należy uwzględnić m.in. zapisane w drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy informacje dotyczące renaturyzacji wód powierzchniowych.

5. Podpiętrzenie wód jezior dla przeciwdziałania skutkom suszy. Działanie ma na celu stabilizację i podniesienie poziomu wód w jeziorach. Istotnym jest, aby realizacja działania nie wpływała negatywnie na stan ekologiczny i funkcje ekologiczne wód jeziornych oraz cieków na odcinkach poniżej jeziora np. przyspieszając eutrofizację wód jeziora lub ograniczając możliwość migracji ichtiofauny. Retencjonowanie wody w jeziorach powinno odbywać się w granicach naturalnych wahań zwierciadła wody. Działanie powinno zostać poprzedzone analizą batymetrii jezior, ukształtowania terenu oraz zagospodarowania zlewni, dynamiki stanów wody w jeziorze, wstępnej oceny możliwości wzrostu zasobów wodnych poszczególnych jezior oraz zasadności realizacji z uwzględnieniem użytkowania wód powierzchniowych w danym systemie rzeczno-jeziornym.

6. Analiza możliwości zwiększenia retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji. Działanie obejmuje opracowanie dokumentów analitycznych określających potrzeby i możliwości kształtowania zasobów wodnych dla poszczególnych zlewni wód w obszarach dorzeczy w celu przeciwdziałania skutkom suszy poprzez realizację działań zwiększających retencję naturalną i działań z zakresu małej retencji sztucznej, jako alternatyw lub uzupełnienia planowanej retencji zbiornikowej. Działanie powinno uwzględniać cele środowiskowe oraz planowane zadania inwestycyjne w danym cyklu planistycznym.

7. Realizacja działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania zasobów wodnych poprzez zwiększanie sztucznej retencji. Celem działania jest budowa obiektów hydrotechnicznych, a tym samym umożliwienie kontroli obiegu wody za pomocą sztucznych zbiorników wodnych (małych i dużych) lub ziemnych stawów. Działanie powinno dotyczyć wyłącznie obszarów, na których nie jest możliwe zastosowanie działań korzystniejszych z punktu widzenia ochrony środowiska. Działanie obejmuje realizację inwestycji (głównie budowę urządzeń wodnych i obiektów hydrotechnicznych) zawartych w aktualnie obowiązujących dokumentach planistycznych tj. aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz planach zarządzania

ryzkiem powodziowym. Źródłem działań mogą być również inwestycje, które uzyskały ocenę wodnoprawną i spełniają cel przeciwdziałania skutkom suszy. Do wytypowania działań należy posługiwać się opracowanymi wynikami działania nr 6 (Analizą możliwości zwiększenia retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji).

8. **Budowa oraz przebudowa urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji glebowej.** Działanie polega na budowie nowych urządzeń melioracji wodnych nawadniająco-odwadniających lub przebudowie istniejących urządzeń melioracyjnych z funkcji odwadniających na nawadniająco-odwadniające. Działanie ma na celu zwiększenie retencji wody w glebie na użytkach rolnych z wykorzystaniem urządzeń melioracji wodnych. Melioracje wodne mają umożliwić bieżące kształtowanie zasobów wodnych i reagowanie na sytuację hydro-meteorologiczną.
9. **Wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych.** Działanie polega na powtórnym wykorzystaniu wód z systemów drenarskich pochodzących z nawożenia i podlewania upraw, w szczególności upraw tunelowych, szklarniowych, gdzie nawożenie prowadzone jest systemem przelewowym. Realizacja działania wymaga budowy nieprzepuszczalnych zbiorników umożliwiających retencionowanie wód drenarskich z możliwością wykorzystania ich do nawożenia użytków rolnych. Szczegółowe wytyczne dotyczące rozwiązań technicznych powinny wynikać z opracowanych dobrych praktyk w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą w rolnictwie.
10. **Budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych.** Działanie polega na budowie lub przebudowie ujęć wód podziemnych do nawodnień rolniczych na warunkach określonych w obowiązujących przepisach prawa oraz wprowadzaniu wykorzystujących zasoby wód podziemnych wodooszczędnych systemów nawadniania przez przebudowę istniejących lub budowę nowych. Realizacja działania powinna być poprzedzona indywidualną, rozszerzoną analizą zasadności i efektywności prowadzenia nawodnień w ogólności oraz w czasie suszy rolniczej w przeliczeniu m.in. na uniknięte straty plonu oraz zbadaniu, czy nie ma możliwości zastosowania innych działań w celu uniknięcia strat w uprawach. Warunkiem realizacji danego działania jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego. Ze względu na podatność pierwszego poziomu wodonośnego na suszę preferowane są głębsze poziomy wodonośne.
11. **Uwzględnienie tematyki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej w ramach planów zarządzania kryzysowego wszystkich szczebli.** Przepisy ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 1856, z późn. zm.) przewidują tworzenie Krajowego oraz wojewódzkich, powiatowych i gminnych planów zarządzania kryzysowego. W skład planów zarządzania kryzysowego wchodzi m.in. plan główny, zawierający charakterystykę zagrożeń oraz ocenę ryzyka ich wystąpienia, w tym dotyczących infrastruktury krytycznej, oraz mapy ryzyka i mapy zagrożeń, zadania i obowiązki uczestników zarządzania

kryzysowego w formie siatki bezpieczeństwa, zestawienie sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych, a ponadto zespół przedsięwzięć na wypadek sytuacji kryzysowych, w tym dotyczących infrastruktury krytycznej z zakresu zaopatrzenia w wodę. Działanie ma doprowadzić do identyfikacji tematyki suszy w scenariuszach zdarzeń opracowywanych w planach zarządzania kryzysowego oraz weryfikacji potrzeb dotyczących infrastruktury zapewniającej ciągłość zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

12. Opracowanie projektu zintegrowanego systemu monitoringu suszy wraz z określeniem założeń administracyjnych i prawnych dla jego funkcjonowania. Działanie ma na celu opracowanie zasad oraz struktury administracyjnej dla potrzeb realizacji efektywnego systemu monitoringu suszy – z uwzględnieniem zakresów i operacyjności państwowego monitoringu meteorologicznego, hydrologicznego oraz hydrogeologicznego. Ponadto obejmuje zapewnienie danych do celów efektywnego ograniczania ryzyka suszy wraz z prognozą deficytów opadu i zmian ilości zasobów wód powierzchniowych i podziemnych. Zintegrowany system monitoringu suszy musi obejmować monitorowanie suszy w pełnym zakresie jej typów (atmosferyczna, rolnicza, zarówno na gruntach rolnych, jak i leśnych hydrologiczna, hydrogeologiczna). Przy realizacji działania należy posłużyć się m.in. danymi Europejskiego Centrum Średnioterminowych Prognoz Pogody (ECMWF). W zakresie monitoringu suszy hydrogeologicznej niezbędnym jest zwiększenie liczby punktów obserwacji stanu retencji wód podziemnych, reprezentatywnych dla poziomów użytkowych i pierwszego poziomu wodonośnego w jednostkach bilansowych zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych. Przy współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego oraz powiązаныmi z nimi instytucjami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodą, należy rozwijać lokalne systemy monitorowania suszy. Celem działania jest usprawnienie działających systemów monitorowania suszy oraz ich wzajemne zintegrowanie oraz włączenie do systemu zarządzania kryzysowego, jak również do systemu wczesnego ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami. Ponadto działania będą obejmować prace badawcze nad opracowaniem i wdrożeniem nowych metod prognozowania suszy, w tym hydrogeologicznej.

13. Optymalizacja zasad udzielania dotacji celowej na pokrycie części odszkodowań z tytułu szkód spowodowanych przez suszę rolniczą oraz zawierania umów ubezpieczenia od ryzyka wystąpienia skutków suszy rolniczej. Działanie polega na usprawnieniu systemu ubezpieczeń dotowanych, poprzez:

- a) utworzenie jednolitej bazy danych dotyczącej suszy rolniczej, w której znajdą się informacje z IUNG-PIB, ARiMR, IMGW-PIB, Instytutu Geodezji i Kartografii, urzędów wojewódzkich i innych podmiotów,
- b) udostępnienie bazy dla zakładów ubezpieczeń i rolników w celu kalkulacji składek (dla zakładów) oraz oceny wiarygodności monitoringu (dla rolników),
- c) zgromadzenie danych dotyczących rzeczywistych plonów na polach w odniesieniu do poszczególnych upraw i działek,

- d) polepszenie i ujednoczenie metod szacowania suszy rolniczej przez zakłady ubezpieczeń (metoda może w dalszym kroku zostać wykorzystana m.in. przez gminne komisje szacujące straty); w ramach zniesienia asymetrii informacji, dane te byłyby dostępne również dla rolników i stowarzyszeń rolniczych.
- 14. Budowa i przebudowa ujęć wód podziemnych oraz budowa lub przebudowa rurociągów wodociągowych magistralnych do przesyłania wody do obszarów zagrożonych suszą hydrologiczną dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi mieszkańców tych obszarów.** Celem działania jest tworzenie wraz z wymaganą infrastrukturą alternatywnych ujęć wód lub ich modernizację na cele zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, wykorzystując do tego celu wody podziemne. Umożliwi to ochronę zasobów wód powierzchniowych w sytuacji wystąpienia suszy hydrologicznej oraz przyczyni się do zapewnienia ciągłości zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Działanie to powinno bazować na analizach możliwości wykorzystania wód podziemnych do tego celu, jak również całościowego podejścia do zapewnienia ciągłości dostaw wody.
- 15. Opracowanie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem suszy w zakresie czasowego ograniczenia w korzystaniu z wód.** Działanie polega na opracowaniu i wdrożeniu systemu procedur umożliwiających:
- a) wprowadzenie reglamentacji wody na obszarze objętym systemem zbiorowego zaopatrzenia w wodę, położonym w zasięgu występowania zjawiska suszy hydrologicznej lub hydrogeologicznej,
  - b) czasowe ograniczenie uprawnień zakładów do wykonywania usług wodnych innych niż zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,
  - c) czasowe ograniczenie w poborze wód dla użytkowników innych niż użytkownicy pobierający wodę w celu zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi lub władający instalacjami lub urządzeniami infrastruktury krytycznej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.
- Opracowany system procedur powinien zostać wdrożony w momencie wystąpienia jednej z okoliczności uzasadniających ogłoszenie klęski suszy lub w razie osiągnięcia w wodach powierzchniowych lub wodach podziemnych innej ustalonej w procedurze wartości granicznej dla suszy.
- 16. Czasowe ograniczenie zużycia wody z sieci wodociągowej.** Działanie polega na stworzeniu procedur w zakresie zapewnienia zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi w przypadku, gdy dotrzymanie ciągłości usług i odpowiednich parametrów dostarczanej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne nie jest możliwe lub doznaje ograniczeń w związku z występowaniem zjawiska suszy hydrologicznej lub hydrogeologicznej. W tym celu regulaminy dostarczania wody i odprowadzania ścieków powinny uwzględniać zasady ograniczonego dostępu odbiorców usług przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych do wody przeznaczonej do

spożycia przez ludzi, które mogą zostać zastosowane w przypadku występowania zjawiska suszy hydrologicznej lub hydrogeologicznej.

17. **Czasowe ograniczenie korzystania z wód.** Działanie polega na wprowadzeniu, zgodnie z wcześniej opracowaną procedurą, ograniczeń w korzystaniu z wód w związku z wystąpieniem suszy. W wyniku wprowadzenia ograniczeń, część użytkowników zmuszona byłaby do zmiany sposobu korzystania z wód, w szczególności w zakresie poboru wody. Każdorazowo grupa użytkowników objętych działaniem musi być indywidualnie ustalana w zależności od obszaru objętego działaniem oraz przyjętych priorytetów w korzystaniu z wód.
18. **Zmiana sposobu wykonywania oraz przesunięcie terminów realizacji prac utrzymaniowych na ciekach, z uwagi na wystąpienie suszy hydrologicznej, ujętych w planach utrzymania wód.** Działanie polega na opracowaniu i wdrożeniu zasad weryfikacji i optymalizacji sposobów wykonania oraz harmonogramów prac utrzymaniowych związanych z bieżącą konserwacją cieków m.in. wykaszania roślinności z dna i brzegów oraz usuwania roślin pływających i korzeniących się w dnie, wybierania namulów z dna cieków; oraz wprowadzeniu tych zasad w sytuacji obniżenia poziomu wód w ciekach do stanu wody wskazującego na występowanie suszy hydrologicznej. Harmonogram i zasady powinny być wynikiem analizy wpływu dotychczasowych praktyk utrzymaniowych na stan wód w czasie suszy i powinny zostać wdrożone do aktualizacji planów utrzymania wód.
19. **Opracowanie i wdrożenie działań/lekcji dot. tematyki suszy do szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych w szczególności w zakresie definicji suszy, przyczyn jej występowania, skutkach oraz sposobów identyfikowania i przeciwdziałania jej skutkom.** Działanie polega na wprowadzeniu zajęć poświęconych tematowi suszy do szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych, z uwagi na fakt, iż kreowanie odpowiednich postaw jest niezwykle ważne by móc efektywnie wdrażać działania przeciwdziałające skutkom suszy. Działanie będzie możliwe do wdrożenia dla szkół ponadpodstawowych w przypadku zbieżności jego celów z profilem kształcenia. Celem realizacji działania jest przede wszystkim rozpowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy na temat suszy, w tym: promowanie rozwoju kultury oszczędzania wody ze szczególnym uwzględnieniem zasad użytkowania wód w czasie suszy, sposobów zagospodarowania wód opadowych, rodzajów urządzeń retencjonujących wodę. Działanie ma także szczególne znaczenie w kontekście społecznego, zrozumienia dla planowanych do realizacji, niezbędnych dla przeciwdziałania skutkom suszy, inwestycji hydrotechnicznych kluczowych w skali regionów i kraju. Przyczyni się do ochrony zasobów wodnych oraz zwiększenia bezpieczeństwa narodowego w zakresie zagrożenia suszą. Działanie jest zgodne z obowiązującymi zapisami dokumentów planistycznych zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim (m.in. Plan ochrony zasobów wodnych, Polityka w dziedzinie niedoboru wody i susz).
20. **Opracowanie i wdrażanie programu edukacyjnego o przyczynach występowania suszy, sposobach jej identyfikowania, obszarach gospodarczych, społecznych i środowiskowych**

wrażliwych na suszę oraz przeciwdziałaniu jej skutkom. Budowanie świadomości społeczeństwa w temacie zjawiska suszy jest istotnym działaniem z punktu widzenia efektywności realizacji pozostałych działań w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Działanie to obejmuje programy edukacyjne i kampanie edukacyjne skierowane do różnych grup społecznych, w podziale na wiek, miejsce zamieszkania oraz różne potrzeby użytkowników wód. W ramach programu edukacyjnego należy opracować szereg zadań i aktywności skierowanych do różnych grup społecznych, uwzględniając najbardziej adekwatne kanały komunikacji.

21. Edukacja i kreowanie świadomości rolników w zakresie zwiększania retencji na gruntach

rolnych, zwiększania materii organicznej w glebie oraz upowszechniania upraw mniej wrażliwych na suszę. Propagowanie ubezpieczeń rolnych. Działanie polega na zwiększeniu poziomu wiedzy i świadomości doradców rolniczych i rolników w zakresie retencji na gruntach rolnych oraz propagowanie działań na rzecz upowszechniania upraw odpornych na wywołane przez suszę niedobory wody glebowej, zabiegów agrotechnicznych wpływających na zwiększenie zawartości próchnicy w glebie i poprawy retencji wody w glebie oraz ubezpieczania upraw i zwierząt. Formy realizacji działania obejmują zarówno szkolenia, warsztaty, demonstracje, jak i doradztwo w zakresie technik i rozwiązań służących zwiększaniu retencji oraz dopasowania upraw do warunków glebowych i klimatycznych, w tym upraw odpornych na deficyty wody glebowej i suszę, a także wprowadzania skutecznych mechanizmów zarządzania ryzykiem suszy w produkcji rolnej i rybackiej. Wszystkie formy realizacji działania wymagają realizacji z uwzględnieniem szerszego kontekstu przeciwdziałania skutkom suszy tj. edukacji na temat suszy (aspekty zagrożenia suszą rolniczą oraz ryzyka wystąpienia jej skutków), niedoborów wody i aspektów gospodarki wodnej dotyczących suszy.

22. Opracowanie zbioru dobrych praktyk służących racjonalizacji zużycia wody w rolnictwie.

Działanie polega na opracowaniu wytycznych dla rolników w zakresie racjonalnego wykorzystania wody w rolnictwie z uwzględnieniem dobrych praktyk wypracowanych dotychczas na różnych szczeblach krajowych oraz w innych państwach członkowskich służących racjonalizacji zużycia wody w rolnictwie wybranych wg kryteriów adekwatności do warunków i skali skutków suszy występujących na terenie Polski. W opracowanych dobrych praktykach powinny znaleźć się wskazania w zakresie:

- a) oszczędnego gospodarowania wodą w gospodarstwach rolnych i na gruntach rolnych,
- b) stosowania sprawniejszych instalacji nawadniających i systemów przesyłu wody wykorzystywanej do nawodnień,
- c) rozwiązań związanych z gromadzeniem i wykorzystaniem wód opadowych w rolnictwie,
- d) rozwiązań związanych z ponownym wykorzystaniem wody (water reuse) w rolnictwie w zakresie rozwiązań możliwych do wdrażania w obowiązujących przepisach prawnych oraz przewidzianych w prawodawstwie unijnym,

- e) efektywnego zarządzania zapotrzebowaniem na wodę na poziomie gospodarstw rolnych i rybackich,
- f) planowania nawodnień, w tym określenia harmonogramu rozpoczęcia koniecznych nawodnień,
- g) określenia zasad dla stworzenia sprawnego i wiarygodnego systemu monitoringu bieżących potrzeb nawodnień i poboru wód,
- h) zabiegów agrotechnicznych wpływających na zwiększenie zawartości próchnicy w glebie i poprawę retencji wody w glebie oraz ograniczania parowania w procesie uprawy,
- i) dostosowania rodzaju upraw do warunków przyrodniczych (glebowych, wodnych i klimatycznych), w tym stosowania odmian odpornych na niedobory wody glebowej i suszę,
- j) działań zwiększających retencję wód na gruntach rolnych, poprzez ograniczenie spływu powierzchniowego, zatrzymywanie i wykorzystanie wód opadowych i roztopowych np. tworzenie nasadzeń śródpolnych,
- k) tworzenia usług ekosystemowych na obszarach wiejskich,
- l) dostosowania produkcji rolnej do niekorzystnych skutków zmian klimatycznych, w tym niedoborów wody, oraz działań adaptacyjnych w tym zakresie.

Elementem niezbędnym do prawidłowego wdrożenia opracowanych dobrych praktyk w środowisku rolniczym są działania promocyjne oraz działania informacyjne i edukacyjne.

23. Propagowanie ponownego wykorzystania wód. Działanie ma na celu propagowanie ponownego wykorzystania wód wśród indywidualnych użytkowników wód. Polega na propagowaniu oszczędnego gospodarowania wodą m.in. poprzez stosowanie rozwiązań w zakresie ponownego wykorzystania wody oraz retencjonowania i wykorzystania wód opadowych w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach, czy budynkach użytku publicznego. Działanie obejmuje również opracowanie kodeksu dobrych praktyk w zakresie ponownego wykorzystania wód dla różnych sektorów gospodarki, z uwzględnieniem dokumentów referencyjnych w zakresie najlepszych dostępnych technik (BAT) oraz szkolenia i warsztaty w tej tematyce. Działanie zakłada realizację prac legislacyjnych wprowadzających i usprawniających istniejące instrumenty prawne dotyczące i służące upowszechnieniu wprowadzenia tego typu działań jako pożądane.

24. Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych. Działanie polega na przeprowadzeniu weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych (w tym w zbiornikach suchych) z jednoczesnym uwzględnieniem celów przeciwdziałania skutkom suszy celów zarządzania ryzykiem powodziowym. Przeprowadzenie weryfikacji daje podstawę do zmiany funkcjonowania obiektu, w tym jego przebudowy w kontekście zwiększania zasobów dyspozycyjnych wód powierzchniowych i podziemnych, bez istotnego pogorszenia efektów innych zadań pełnionych przez te obiekty. Weryfikację należy

przeprowadzić w momencie wydawania pozwolenia wodno prawnego na szczególne korzystanie z wód lub na wniosek właściciela lub administratora zbiornika.

- 25. Przegląd pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i bardzo intensywnym stopniu wykorzystania.** Działanie obejmuje przeprowadzenie przeglądu pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód powierzchniowych lub wód podziemnych oraz odprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, jak też pozwoleń zintegrowanych obejmujących te procesy. Celem weryfikacji jest dostosowanie wielkości poborów i zrzutów do poziomu faktycznych potrzeb użytkowników wód, dostępności zasobów wraz z uwzględnieniem priorytetów w korzystaniu z wód. Przegląd pozwoleń wodno prawnych to działanie na rzecz racjonalizacji korzystania z zasobów wodnych. Działanie powinno być prowadzone w ramach cyklicznych przeglądów pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych lub dodatkowych przeglądów w związku z zagrożeniem celów środowiskowych.
- 26. Opracowanie zasad finansowania działań przeciwdziałających skutkom suszy.** Działanie zmierza do podjęcia działań mających na celu uwzględnienie w programach operacyjnych oraz innych programach krajowych mechanizmów dofinansowania działań związanych z przeciwdziałaniem, ograniczaniem i łagodzeniem skutków suszy. W ramach działania w programach operacyjnych powinny zostać uwzględnione takie zapisy, które w powiązaniu z zapisami planu przeciwdziałania skutkom suszy priorytetyzowałyby realizację działań katalogowych m. in. z zakresu retencji, na terenach rolnych, leśnych i zurbanizowanych budowy ujęć wód, budowy i przebudowy systemów melioracji odwadniających na odwadniająco-nawadniające, edukacji w zakresie suszy, wdrażania dobrych praktyk rolniczych, efektywnego wykorzystania zasobów wodnych, w tym gospodarki w obiegu zamkniętym i ponownego wykorzystywania wody, na terenach zagrożonych suszą.
- 27. Opracowanie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.** Działanie polega na opracowaniu dokumentu strategicznego kompleksowo omawiającego możliwości i niezbędne kierunki działań w zakresie rozwoju retencji wodnej. W dokumencie zostaną wskazane działania, których realizacja zwiększy retencję wody na obszarze kraju. Program będzie uwzględniał wszystkie rodzaje retencji wód powierzchniowych wyróżniane ze względu na skalę (tj. dużą, małą i mikro retencję) oraz charakter retencji (naturalną i sztuczną). Program obejmie również retencję krajobrazową oraz glebową.

2.2.5. Gmina Wodzisław na tle powiatu jędrzejowskiego

Stolicą powiatu jędrzejowskiego jest miasto Jędrzejów. Początki powstania powiatu jędrzejowskiego sięgają początków XIX w., kiedy region jędrzejowski był znaczącym ośrodkiem przemysłowo-gospodarczym i społecznym na tym terenie, a także ważnym centrum handlowym i administracyjnym.

Tabela 2. Gmina Wodzisław na tle powiatu jędrzejowskiego w 2018 roku

Wyszczególnienie	Gmina Wodzisław	Powiat jędrzejowski	% udział zasobów miasta i gminy Wodzisław w zasobach powiatu jędrzejowskiego
1	2	3	4
Powierzchnia ogółem w km ²	177	1 257	14,08
Lasy w ha w tym:	2305,0	24 608,9	9,37
-własność Skarbu Państwa	1718,0	15197,9	11,30
-prywatne	549,0	9 125,0	6,02
Lesistość w %	13,0	19,6	-
Ludność ogółem	7020	86 076	8,16
Mężczyźni	3545	42 592	8,32
Kobiety	3475	43 484	7,99
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	1178	15310	7,69
Ludność wieku produkcyjnym	4042	51348	7,87
Ludność wieku poprodukcyjnym	1800	19 418	9,26
Ludność na 1 km ²	40	68	-
Małżeństwa zawarte w 2018r	24	409	5,87
Urodzenia	58	794	7,30
Zgony	88	1 043	8,44
Przyrost naturalny	-30	-249	-
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-4,2	-2,9	-
Pracujący w 2018 r. ogółem, w tym:	555	11 874	4,67
-kobiety	331	5 876	5,63
Bezrobotni zarejestrowani w 2018 r. w tym	198	2 471	8,01
-kobiety	117	1 542	7,59
Mieszkania oddane do użytkowania w 2018r.	13	238	5,46
-w tym w budynkach indywidualnych	13	215	6,04
Mieszkania ogółem	2674	30 362	8,81
Ilość izb	10 123	117 374	8,62
Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	3,79	3,87	-
Przeciętna pow. użytkowa 1 mieszkania w m ²	80,5	79,9	-
Sieć wodociągowa w km	150,2	951,3	15,79
Sieć kanalizacyjna w km	17,0	264,5	6,43
Placówki wychowania przedszkolnego	6	61	9,83
Szkoły podstawowe	6	53	11,32
Biblioteki publiczne (z filiami)	4	26	15,38

Dane z opracowania „Województwo Świętokrzyskie. Podregiony, Powiaty, Gminy. Kielce 2019”

Przed I wojną światową, powiat przynależał do guberni kieleckiej. Po I wojnie światowej należał do województwa kieleckiego. Po II wojnie światowej, aż do roku 1975 - kiedy powiaty zostały zlikwidowane, również przynależał do województwa kieleckiego. Od 1999 r., po ponownej reformie administracyjnej Państwa, zlokalizowany jest w granicach nowego województwa świętokrzyskiego, które zastąpiło poprzednie – województwo kieleckie. Powiat jędrzejowski położony jest w zachodniej części województwa świętokrzyskiego. Pod względem powierzchni, wynoszącej 1256,96 km², jest drugim co do wielkości, po powiecie kieleckim, powiatem ziemi świętokrzyskiej i powiatem o powierzchni powyżej średniej wielkości w skali kraju. Pod względem liczby zamieszkującej

ludności, wynoszącej 86 076 osób, powiat jędrzejowski znajduje się na piątej pozycji, po powiatach: kieleckim, mieście Kielce, ostrowieckim, starachowickim. W skali kraju, liczba ludności zamieszkującej powiat jędrzejowski, jest nieco powyżej średniej krajowej. Przyrost rzeczywisty liczby ludności w powiecie jędrzejowskim wynosi $-6,74\%$. Ubytek liczby ludności jest wyższy niż średnia wartość dla powiatów Polski.

2.2.6. System powiązań zewnętrznych gminy Wodzisław

Powiązania przyrodnicze

Gmina Wodzisław, pod względem podziału fizyczno-geograficznego, położona jest w obrębie makroregionu Niecka Nidziańska (342.2), w mezoregionach: Płaskowyż Jędrzejowski (342.21), Wyżyna Miechowska (342.22) i Garb Wodzisławski (342.24).

Większość terenu gminy Wodzisław, za wyjątkiem północnej części gminy, położona jest w granicach Miechowsko – Działoszyckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, a południowo – wschodni fragment gminy obejmuje rezerwat „Lubcza”. Wymienione formy ochrony przyrody, dodatkowo, połączone są poprzez powiązania przyrodnicze utworzone przez mający znaczenie dla Wspólnoty obszar ochrony siedlisk „Dolina Mierzawy”.

Teren gminy, z północnego-zachodu w kierunku wschodnim, przecina koryto rzeki Mierzawy. Źródła rzeki znajdują się w miejscowości Brydzyn (gmina Książ Wielki). Rzeka uchodzi do Nidy w okolicach Pińczowa. Największym dopływem rzeki Mierzawy jest rzeka Mozgawa.

Dolina rzeki Mierzawy, stanowi lokalny korytarz ekologiczny, łączący się na terenie gminy Michałów, z Głównym Korytarzem Ekologicznym o znaczeniu Krajowym, Południowo-Centralnym (KPdC), w części Korytarza Ekologicznego Doliny Nidy. Doliny mniejszych rzek stanowią ciągi ekologiczne, wspomagające funkcjonowanie korytarza ekologicznego.

Gmina położona jest w zasięgu Głównego Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) Nr 409 „Niecka Miechowska część SE”. Zbiornik ten obejmuje południowo-zachodnią część woj. świętokrzyskiego, północno-wschodnią część woj. małopolskiego oraz niewielki fragment woj. śląskiego. Wody te służą do zaspokojenia potrzeb bytowych mieszkańców tych terenów, w tym mieszkańców gminy Wodzisław.

Powiązania infrastruktury zdrowotnej i społecznej

Miasto i gmina Wodzisław, zapewnia podstawową opiekę zdrowotną mieszkańców w postaci poradni Państwowej Opieki Zdrowotnej (POZ); świadczenia lekarzy specjalistów realizowane są w powiatowym mieście Jędrzejów oraz w placówkach opieki zdrowia w innych miastach.

Miasto i gmina Wodzisław zapewnia edukację dzieci na poziomie szkolnictwa podstawowego i przedszkolnego oraz ponadpodstawowego ogólnokształcącego - licealnego i policealnego. Pozostałe rodzaje edukacji realizowane są poza terenem gminy.

Na terenie gminy funkcjonują świetlice środowiskowe i wiejskie, biblioteka publiczna wraz z filiami, zapewniające obsługę mieszkańców miasta i gminy. Na terenie miasta zlokalizowany jest stadion sportowy Ludowego Klubu Sportowego „Partyzant Wodzisław”, pozwalający na prowadzenie rozgrywek sportowych międzyregionalnych.

Powiązania administracyjne i gospodarcze

Pod względem administracyjnym, miasto Wodzisław, jest siedzibą władz Miasta i Gminy Wodzisław.

Na terenie miasta Wodzisław oraz miejscowości Brzeście, Mierzawa i Nawarzyce, mieszczą się Ochotnicze Straże Pożarne (OSP) włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego (KSRG). Jednostki te sprawują nadzór nad terenem gminy oraz poza granicami gminy. Pozostałe jednostki OSP pełnią funkcje uzupełniające.

Bezpieczeństwo mieszkańców zapewnia Komisariat Policji w Sędziszowie, z punktem przyjęć interesantów w Wodzisławiu.

Na terenie miasta i gminy Wodzisław działają liczne organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie Miłośników Piotrkowic,
- Towarzystwo Przyjaciół Wodzisławia,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Nawarzyce,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Lubcza,
- Stowarzyszenie „Radosna Szkoła” w Mierzawie,
- Stowarzyszenie „Nasze Dzieci” w Piotrkowicach,
- Stowarzyszenie „Rodzice-Dzieciom” w Niegosławicach,
- Stowarzyszenie Klub Seniora ZADORA,
- Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży SPOKO,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju wsi Przyłęczek.

Na rzecz mieszkańców gminy Wodzisław, działają również organizacje pozarządowe z siedzibą zlokalizowaną na terenie miasta Jędrzejów, są to:

- Lokalna Grupa Działania „Ziemia Jędrzejowska GRYF”,
- Świętokrzyska Lokalna Grupa Rybacka,
- Polski Związek Niewidomych – Koło Jędrzejów.

Powiązania z zakresu infrastruktury technicznej i komunikacji

Zaopatrzenie w wodę terenu gminy Wodzisław realizowane jest głównie z ujęć komunalnych, stanowiących własność gminy, o zasięgu obsługi od dwóch do kilkunastu miejscowości. Jedno z ujęć wody stanowi indywidualną własność sołecką. Gmina zakupuje również wodę dla potrzeb mieszkańców, z ujęć zlokalizowanych poza granicami gminy: z ujęcia „Zielonki” w gminie Sędziszów oraz z ujęcia „Moczydło” w gminie Książ Wielki.

Zasilanie terenu gminy Wodzisław w energię elektryczną odbywa się za pośrednictwem linii 15 kV wyprowadzonych ze stacji transformatorowo-rozdzielczych GPZ 110/15 kV, położonych poza terenem gminy, w granicach gmin: Sędziszów, Jędrzejów i Miechów oraz z rozdzielni sieciowej RS 30/15 kV w Raławicach.

Podłączenie gminy, do światłowodowej Sieci Szerokopasmowej Polski Wschodniej – Województwo Świętokrzyskie, powiat jędrzejowski (SSPW), poprowadzone jest z głównych światłowodów przebiegających od Jędrzejowa. Na teren gminy, kabel światłowodu wchodzi od strony wschodniej granicy, na wysokości sołectwa Dębiany, skąd przebiega do Wodzisławia, a jedno z rozgałęzień sieci biegnie z sołectwa Konary na teren sąsiedniej gminy Michałów.

Podstawowy układ komunikacyjny gminy, o znaczeniu ponadlokalnym, tworzą:

- dwujezdniowa droga ekspresowa S7 relacji Gdańsk – Warszawa – Kraków – Chyże,
- droga wojewódzka Nr 768 Jędrzejów – Kazimierza Wielka – Brzesko.

Połączenie z sąsiednimi ośrodkami powiatowymi realizowane są również drogami:

- z Michałowem, powiatową Nr 1145T Mierzawa – Niegosławice - Michałów,
- z Sędziszowem, powiatową Nr 1151T Goleniowy – Sędziszów – Wodzisław,
- z Kozłowem, powiatową Nr 1153T Żarnowiec – Przełaj – Wodzisław – Michałów.

2.3. Środowisko przyrodnicze

2.3.1. Charakterystyka ogólna

Zagospodarowanie terenu

Teren Gminy Wodzisław posiada urozmaicone zagospodarowanie. Większość terenu gminy stanowią rozległe, otwarte tereny rolne, zagospodarowane jako pola orne, łąki i pastwiska. Mniejszą powierzchnię zajmują tereny zabudowane, ciągi komunikacji drogowej oraz tereny lasów.

W centralnej części gminy, na przecięciu głównych ciągów komunikacji drogowej, ulokowane jest miasto Wodzisław, z centralnie położonym rynkiem miejskim i rozchodzącymi się od niego ulicami. Na terenach wiejskich dominuje zabudowa ulicowa jedno- i dwustronna o zróżnicowanym zagęszczeniu zabudowy. Wsie zlokalizowane przy głównych ciągach komunikacyjnych posiadają gęstą zabudowę, pozostałe luźno usytuowaną wzdłuż drogi lub na długich dojazdach o charakterze przysiółkowym. Część wsi stanowi zabudowę wielodrożną.

Niezbyt liczne są tereny zabudowy działalności gospodarczej i usługowej.

Na terenach wiejskich, część działalności produkcyjnej w gospodarstwach rolnych, stanowią ферmy hodowlane.

Głównymi ciągami komunikacyjnymi, przecinającymi gminę w kierunku północ – południe, są droga ekspresowa S7 (na odcinku Kielce-Kraków) oraz droga wojewódzka Nr 768 (na odcinku Jędrzejów – Kazimierza Wielka). Na linii wschód – zachód, najważniejsze połączenie stanowi droga powiatowa Nr 1153T (na odcinku Pękosław – Wodzisław – Wola Lubecka).

Teren gminy Wodzisław, z kierunku północno – wschodniego na południowy – wschód, przecina dolina rzeki Mierzawy, uzupełniona jej dopływem, rzeką Mozgawą. Tereny dolin rzecznych zagospodarowane są jako łąki i pastwiska.

Na terenie gminy jest stosunkowo niewiele terenów leśnych, których największe obszary występują w rejonie wsi Sielec, Września, Niegosławice i Podlesie.

Krajobraz

Teren gminy Wodzisław, w większości, charakteryzuje krajobraz rolniczy, urozmaicony malowniczymi dolinami rzek Mierzawy i Mozgawy, której towarzyszą tereny zabudowy miejskiej i wiejskiej w sołectwach.

Pola uprawne zlokalizowane są na kopulastych, wypłaszczonych wzniesieniach i stokach wzniesień obniżających się stopniowo w miarę zbliżania się ich do dolin rzek. Nurty Mierzawy i Mozgawy odznaczają się licznymi meandrami i nielicznymi dopływami. Dolinę Mozgawy dodatkowo wzbogacają stawy i zbiorniki wodne ulokowane w rejonie miasta Wodzisław.

Terenom rolnym towarzyszą kompleksy leśne, zlokalizowane zarówno na obniżeniach jak i na wzniesieniach terenu, stanowiące uzupełnienie rolniczego krajobrazu w granicach gminy.

Portal, Bank Danych o Lasach, zakładka: dane geologiczne, typy krajobrazów naturalnych; na terenie gminy Wodzisław występują następujące typy krajobrazów naturalnych:

- krajobrazy dolin i obniżeń, zalewowych den dolin – akumulacyjnych, równin zalewowych w terenach nizinnych i wyżynnych; ten typ krajobrazu występuje wzdłuż dolin rzek Mierzawy i Mozgawy;
- krajobrazy wyżyn i niskich gór, węglanowe i gipsowe – erozyjne, płaskowyży falistych; ten typ krajobrazu obejmuje większość terenu gminy; występuje zarówno w jej północno – wschodniej jak i w centralno – zachodniej części;
- krajobrazy wyżyn i niskich gór, węglanowe i gipsowe – erozyjne, zwartych masywów ze skałkami, ten typ krajobrazu obejmuje południową część gminy i rozciąga się na południe od doliny rzeki Mozgawy i przylega do fragmentu doliny rzeki Mierzawy.

Rzeźba terenu

Rzeźba terenu gminy Wodzisław jest bardzo urozmaicona i ściśle powiązana z budową geologiczną podłoża gminy oraz procesami geomorfologicznymi zachodzącymi na terenie gminy.

Północno – wschodnia część gminy, położona w granicach Płaskowyżu Jędrzejowskiego, odznacza się szeregiem łagodnych, kopulastych wniesień, rozciętych płytkimi dolinami, których przebieg nawiązuje do głównych spękań podłoża kredowego. Najwyższa część tego terenu, w granicach gminy, znajduje się w rejonie wsi Olbrachcice, gdzie przy granicy gminy osiąga 276,8 m n.p.m., a na kolejnym wzniesieniu, przy granicy sołectw Dębiany i Niegosławice osiąga wysokość 274,10 m n.p.m.

Najniższą częścią rozpatrywanego fragmentu Płaskowyżu Jędrzejowskiego, a jednocześnie najniższej położoną częścią gminy, jest dolina rzeki Mierzawy, która w granicach sołectwa Niegosławice, przy granicy gminy, osiąga rzędną 205,9 m n.p.m. a w rejonie sołectwa Wola Lubecka, na łąkach osiąga rzędną 207,0 m n.p.m.

Najwyżej położone na tereny gminy wzniesienia zlokalizowane są w granicach Garbu Wodzisławskiego. Obejmują głównie zachodnią i południową część gminy. Tereny garbu stopniowo obniżają się w kierunku centralnej i wschodniej części gminy. Najwyżej położony punkt w gminie, znajduje się na terenach leśnych. Na terenie wsi Sielec, rzędna osiąga 331,80 m n.p.m., a na terenie sołectwa Podlesie rzędna wynosi 325,7 m n.p.m. Kolejne wzniesienia są bezleśne, wypłaszczone w części szczytowej i o dość stromych stokach, z których najwyższe to wzniesienia: w Pękosławiu – 325,3 m n.p.m. i w Droiówce (sołectwo Przewody) – 315,1 m n.p.m.

Garb Wodzisławski, w części centralnej, jest rozcięty przez dość łagodnie ukształtowaną północną część doliny rzeki Mozgawy a w części zachodniej i południowej przez liczne suche doliny, często erozyjne, z wąwozami, tarasami erozyjnymi. Dużo łagodniejsze jest ukształtowanie garbu w jego części północnej, gdzie dominują łagodne stoki, obniżające się w kierunku dolin rzek.

Najwyżej położony punkt w granicach Wyżyny Miechowskiej, na terenie gminy Wodzisław, osiąga rzędną 302,50 m n.p.m. i znajduje się na terenie Kolonii Pękosław.

Lokalna deniwelacja w granicach gminy Wodzisław jest znaczna i wynosi 125,9 m n.p.m.

Spadki terenu w granicach gminy Wodzisław są bardzo zróżnicowane. Najłagodniejsze ukształtowanie posiada północno – centralna część gminy, gdzie spadki w granicach pól ornych i terenów zabudowanych wynoszą średnio od 1,4 % do 5,6%, a na wypłaszczeniach szczytów płaskowyży, często są niższe niż 0,5 %. Bardziej urozmaicona rzeźba dotyczy przykrawędziowych rejonów tej części Garbu Wodzisławskiego, gdzie opadając w stronę doliny rzeki Mierzawy, spadki wynoszą od 5,3 % do 10,8 %, a lokalnie, na zboczach suchych dolin, miejscami sięgają 22,2 %.

Po wschodniej stronie doliny rzeki Mierzawy, na terenie Płaskowyżu Jędrzejowskiego, rzeźba terenu jest łagodna, spadki terenu wynoszą średnio od 1,0 % do 4,6 %. Większe spadki, na tym terenie, dotyczą niektórych terenów leśnych w sołectwie Września (spadki do 17,8 %) oraz zabudowanej części wsi Niegosławice (spadki lokalnie do 10,7 %).

Dolina rzeki Mierzawy. odznacza się niewielkim spadkiem podłużnym, wynoszącym średnio, w granicach gminy tylko 0,2 %, a lokalnie dolina jest zastoiskowa. Spadek poprzeczny doliny Mierzawy na większości linii doliny nie przekracza 0,9 %, a lokalnie wynosi 3,0 %.

Najczęstsze spadki terenów rolnych i obszarów zabudowanych, w zachodniej i południowej części gminy, na terenie Garbu Wodzisławskiego, wynoszą od 3,5 % przez 7,1 % do 13,7 %. Największe spadki terenu w granicach gminy występują w rejonie sołectw Brzezinki, Sadki i Lubcza, gdzie często przykrawędziowe, erozyjne stoki wzniesień przekraczają 16%, a lokalnie sięgają 55,5% - 83,3 %. Spadki na terenach leśnych w południowej i zachodniej części gminy wynoszą średnio 3,7 % - 4,8 %, a lokalnie, na południu sołectwa Podlesie sięgają powyżej 30 %.

Oceniając charakter rzeźby na terenie gminy pod kątem przydatności do zabudowy, można stwierdzić, że na znacznej części obszarów gminy występują ograniczenia dla lokalizacji zabudowy, wynikające z położenia:

- na zboczach o nachyleniu powyżej 12% (duże ograniczenia);
- w dnach dolin rzecznych (z powodu silnego nawodnienia i niekorzystnych warunków topoklimatycznych oraz pełnienia funkcji przyrodniczych przez te tereny).

2.3.2. Budowa geologiczna i charakterystyka gruntów dla budownictwa

Zarys budowy geologicznej

Gmina Wodzisław położona jest w obrębie Niecki Nidziańskiej, nazywanej także Niecką Miechowską. Niecka stanowi południowo – wschodnią część synklinorium między Wyżyną Krakowską – Częstochowską a Wyżyną Kielecką, Nieckę wypełniają głównie osady mezozoiczne i permskie, przeważnie margle, opoki i wapienie. Charakterystyczne utwory budujące podłoże tego terenu to: wapień jurajski, lessy, utwory aluwialne i deluwialne, torfy i gleby mułowo-torfowe, piaski i gliny zwałowe oraz osady kredowe.

Podłoże budują skały lite, wieku kredowego, margliste epoki wapieni, które przykryte są osadami plejstocenu i holocenu. Te pierwsze, to poza lessami gliny zwałowe (złodowacenia krakowskiego) oraz piaski akumulacji lodowcowej. Holocenijskie utwory aluwialne: pyły, muły, mady i piaski występują w dolinach potoków i cieków wodnych.

Utwory kredy, wypełniające Nieckę, posiadają miąższość do kilkuset metrów i leżą niezgodnie na starszych osadach geologicznych. Profil ich rozpoczynają piaskowce, piaski i zlepionce albu (wczesna kreda) oraz piaski i piaskowce glaukonitowe cenomanu (późna kreda). Łączna ich miąższość dochodzi do kilkunastu metrów. Na nich leżą wapień i margle z wkładkami piaskowców. Stanowią one wyższe stratygraficznie piętra późnej kredy do mastrychtu włącznie. Na powierzchni terenu odsłaniają się spod osadów czwartorzędowych na licznych wychodniach. W odsłonięciach (łomach) są one miękkie, barwy jasno-szarej i białej, a wietrzejąc rozpadają się na cienkie płytki.

Osady czwartorzędu leżą bezpośrednio na utworach kredy. Występują w postaci niewielkich płatów rozmieszczonych nierównomiernie na terenie całej gminy. Najstarszymi z nich są gliny zwałowe złodowacenia południowo polskiego o miąższości kilku metrów. Spotyka się je w obniżeniach i na stokach wzgórz. Niekiedy pokryte są żwirami gliniastymi z gazami, powstałymi w wyniku denudacji glin zwałowych w okresie interglacjału wielkiego. Z okresu złodowacenia środkowopolskiego pochodzą zastoiskowe mułki piaszczyste w dolinach rzecznych oraz piaski fluwio- i peryglacialne. Lokalnie na zboczach spotyka się też zsuwy soliflukcyjne (spelzanie wierzchniej warstwy gruntu). W rejonie wsi Przewody występują silnie spiaszczone lessy z okresu złodowacenia północnopolskiego. Doliny współczesnych rzek wypełnione są piaskami i madami pochodzącymi z okresu holocenu. Miąższość ich wynosi najczęściej kilka metrów. W pobliżu miejscowości Nawarzyce, u ujścia rzeki Mozgawy do Mierzawy są pokryte torfami. Miąższość torfów nie przekracza na ogół 2,0 m. Przeważnie są to torfowiska niskie charakteryzujące się małą i średnią miąższością. Z czwartorzędu pochodzą ilaste osady deluwialne wypełniające górne odcinki dolin rzecznych i obniżenia terenu.

Opis sporządzony na podstawie serwisów internetowych oraz na podstawie „Inwentaryzacji złóż kopalin i ujęć wód podziemnych z uwzględnieniem ochrony środowiska na terenie gminy Wodzisław”.

Zgodnie z danymi, udostępnionymi w serwisie GeoLOG, kartografia powierzchniowa, teren gminy pokrywają:

- gliny zwałowe i ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe, pochodzące ze Złodowacenia południowopolskiego (plejstocen, czwartorzęd) – występują w rejonie Folgi Pierwszej i Wrześni; między Klemenicami i Pokrzywnicą; między Drobinem a Piotrowicami; w enklawie między Sielcem, Mieronicami i Brześciem;
- wapień, kreda pisząca z krzemieniami, opoki, margle, wkładki piaskowców i gezy; pochodzące z mastrychtu (późna kreda) – występują w pasie północno – wschodnim od Folgi, przez Przylęczonek do Olbrachcic; od Strzeszkowic, przez Konary do Niegosławic; zajmuje większość

centralnej części gminy, między dolinami rzek Mierzawy i Mozgawy; obejmuje też część Sielca, Krężołów i Brześcia;

- piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły, pochodzące z holocenu (czwartorzęd) - występują w granicach dolin rzecznych rzek Mierzawy, Mozgawy i Mozgawki;
- wapienie, margle, kreda pisząca, piaskowce, mułowce; pochodzące z turonu (późna kreda) – występuje w rejonie Mieronic i przy granicy Pękoślawia; od Drobina przez Podlesie, Nawarzyce, do Przyrębu; Sadki Janowskie, Nawarzyce Leśne, Dropiówka, Wola Lubecka;
- wapienie, opoki, margle, fosforyty, czerty; pochodzące od koniakku do kampanu (późna kreda) – występuje w pasie od Krężołów, przez Kowalów Dolny i Górny, Wodacz, Emilianów, Nową i Starą Olszówkę, Świątniki aż po południowe rejony Wodzisławia;
- piaski, żwiry, mułki rzeczne – pochodzące ze Zlodowacenia północnopolskiego (plejstocen, czwartorzęd); na terenie gminy występuje jedynie w rejonie Piotrkowic, wzdłuż doliny Mozgawy;
- piaski i żwiry sandrowe pochodzące ze Zlodowacenia południowopolskiego (plejstocen, czwartorzęd) – występują w pasie przygranicznym Brzezinek i Podlesia, przez Nawarzyce, Przerąb do Lubczy.

Zgodnie z danymi, udostępnionymi w serwisie GeoLOG, kartografia wgłębna (bez kenozoiku), cały teren gminy Wodzisław został utworzony w mastrychie (Km) stanowiącym najmłodsze piętro okresu kredy późnej.

Ocena przydatności gruntów z terenu gminy Wodzisław dla celów budowlanych (utwory od najstarszych do najmłodszych geologicznie):

- Utwory **późnej kredy** (era mezozoiczna): reprezentowane są przez margle i opoki. Występują od powierzchni lub pod powierzchnią gliniastą o miąższości do 2,0 m. Utwory te są dobrze nośne dla budownictwa. Osady te zdecydowanie przeważają w budowie podłoża gminy. Występują na większości spłaszczonych płaskowyży na terenie gminy.
- Utwory **neogenu**, miocen (era kenozoiczna): reprezentowane są przez mułki gliniaste. W większości przypadków, grunty dostateczne dla celów budowlanych. Występują lokalnie w rejonie Klemencic.
- Utwory **czwartorzędu**, plejstocen (era kenozoiczna):
  - Gliny zwałowe. Grunty nośne i odznaczające się dobrymi warunkami budowlanymi, które jednak miejscami mogą się pogarszać z powodu podnoszenia się poziomu wody gruntowej. Większy obszar zajmują w rejonie Folgi oraz w pasie od Klemencic do Pokrzywnicy; w pasie od Kowalowa Górnego do Olszówki Nowej; w pasie od Drobina po Piotrkowie.
  - Mułki piaszczyste. W większości stanowią dostateczne podłoże budowlane, jednak należy się liczyć z możliwością sufozji (erozji podpowierzchniowej gruntu) i osiadań zapadowych gruntu. Większe obszary zajmują w rejonie Nawarzyć; od Janowa po Przerąb; w rejonie Lubczy i Przewodów. Zajmują też małe obszary w lesie Sieleckim i koło Przyłęczka.

- Lessy eoliczne. Charakteryzują się właściwościami zapadowymi i podatnością na sufozję. W strefach krawędziowych mogą powstawać osuwiska. Większość lessów zapewnia dostateczne warunki budowlane. W większym fragmencie występują w rejonie Przewodów oraz zajmuje małe powierzchnie koło Droblina, Kowalowa Dolnego i w lesie Sieleckim.
  - Piaski rzeczne. W strefach suchych dają korzystne podłoże dla budownictwa. W strefach zawodnionych są nieprzydatne dla budownictwa. Większe obszary zajmuje wzdłuż doliny rzeki Mierzawy między Strzeszkowicami i Konarami; w rejonie Judaszy i Niegosławic oraz Nawarzyce przy dolinie rzecznej Mozgawy.
  - Piaski i żwiry peryglacialne. Stanowią grunty o wysokiej nośności, choć mogą być miejscami zawodnione. Grunty te, przydatne są dla budownictwa. Większe obszary zajmują między Przyłęczkiem a Wrześnią, w rejonie wsi Piotrkowie, koło Świątnik; między Sadkami, Brzezinkami a Podlesiem i Przyrębem; w rejonie Lubczyk i Nawarzyce.
  - Piaski eoliczne. Odznaczają się znikomą przydatnością dla posadowienia obiektów budowlanych. Występują lokalnie w rejonie Kazin.
  - Gliny zwietrzelinowe, są gruntami korzystnymi dla budownictwa. Nie odgrywają istotnej roli na terenie gminy. Występują lokalnie w rejonie Łanów.
  - Piaski i gliny deluwialne. Stanowią znaczne ograniczenie dla możliwości zabudowy. Występują w dolinach bocznych koło Ludwinowa; w dolinie bocznej od Jeziorek, przez Klemencice do Kolonii Laskowa; w dolinie bocznej od Kazin po Łany; przy dolinach cieków w Sielcu i Krezolach i Wodzisławiu.
- Utwory **czwartorzędu**, holocen (era kenezoiczna):
- Mułki, mady i piaski rzeczne. Grunty te nie nadają się do bezpośredniego posadowienia budynków. Swoim zasięgiem obejmują większość terenów dolin rzek Mierzawy, Mozgawy, Mozgawki i cieku od Lubczy.
  - Torfy i namuły torfiaste. Grunty te nie nadają się do bezpośredniego posadowienia obiektów. Występują na fragmentach terenu dolin rzecznych w rejonie miejscowości Mierzawa, Wodzisław oraz u zbiegu nurtów rzek Mozgawy i Mierzawy.

2.3.3. Kopaliny mineralne

Teren gminy Wodzisław jest ubogi w surowce mineralne. Na terenie gminy udokumentowane są jedynie kruszywa naturalne, w postaci **złóż piasków**: „Przyłęczek”, „Nawarzyce”, „Konary” i „Niegosławice II”. Złóża „Nawarzyce”, „Konary” i „Niegosławice II” dotychczas nie podlegały eksploatacji. Do niedawna eksploatacji podlegały złoża piasków „Przyłęczek” i „Niegosławice”. Dla obydwu złóż stwierdzono wygaśnięcie obowiązujących koncesji na ich eksploatację.

Dla złoża „Niegosławice” opracowano „Dodatek Nr 1 (rozliczeniowy) do dokumentacji geologicznej złoża piasków czwartorzędowych „Niegosławice”” w miejscowości Niegosławice,

gmina Wodzisław”, przyjęty decyzją Marszałka Województwa Świętokrzyskiego z dnia 21.10.2022 r., znak: ŚO-V.7427.11.2022. Po złożu, w skarpach i spągu wyrobiska, pozostało około 433,58 tys. t zasobów pozabilansowych piasków, które nie mogą być przedmiotem eksploatacji i kwalifikują się do wykreślenia z Bilansu zasobów. Wygaśnięcie koncesji dla złoża potwierdził Marszałek Województwa Świętokrzyskiego decyzją z dnia 20.12.2022 r., znak: ŚO-V.7422.1.36.2022. Obszar górniczy Niegosławice został wykreślony z rejestru obszarów górniczych decyzją Dyrektora PIG-PIB z dnia 10.01.2023 r., znak: GZG-53-1856/10-1680/2022/2023/1. Złoże wykreślone z bilansu traci ochronę jako złoże i nie podlega wniesieniu do studium. W granicach terenu po byłym złożu znajduje się zbiornik wodny o powierzchni ok. 2,87 ha i głębokości do 12,5 m.

Udokumentowane złoża piasków oraz kopaliny występujące na terenie gminy Wodzisław zostały zestawione w tab. 3 i przedstawione na rysunku uwarunkowań.

Złoże piasków czwartorzędowych „Przyłęczek”, ID: 17 578, położone jest w granicach sołectwa Przyłęczek, przy drodze powiatowej Nr 1145T. Złoże eksploatowane w przeszłości. Obecnie nie jest eksploatowane. Obejmuje piaski przydatne dla potrzeb drogownictwa.

Dla złoża, opracowano „Dokumentację geologiczną złoża piasków czwartorzędowych „Przyłęczek” w kat. C₁, miejscowość Przyłęczek, gmina Wodzisław, powiat jędrzejowski, woj. świętokrzyskie”. Dokumentację zatwierdzono decyzją Starosty Jędrzejowskiego z dnia 02.04.2015 r., znak: OŚR.6528.1.2015.

Powierzchnia złoża wynosi 19 840 m², tj. 1,98 ha. Średnia miąższość złoża wynosi 3,8 m. Spąg złoża zalega od 1,5-5,9 m p.p.t. tj. 219,5-227,8 m n.p.m. Pod złożem występują gliny zwietrzelinowe. Złoże jest suche. Dokumentacja zaleca rekultywację w kierunku rolnym bądź leśnym.

Zgodnie z Bilansem zasobów złóż i kopalin w Polsce na dzień 31 XII 2021 r., złoże „Przyłęczek” było eksploatowane okresowo a jego zasoby są pozabilansowe. W latach 2018-2021 r. nie prowadzono wydobywania piasków. Bilans nie określa jego aktualnych zasobów.

Wygaśnięcie koncesji na wydobywanie piasków ze złoża „Przyłęczek” potwierdził Starosta Jędrzejowski decyzją z dnia 05.12.2022 r., znak: OŚRL.6522.3.2022. Dla złoża nie opracowano dokumentacji rozliczającej zasoby złoża.

Złoże piasków „Niegosławice II”, ID: 20 111, położone jest we wschodniej części sołectwa Niegosławice, w pobliżu dróg: powiatowej Nr 1145T i wojewódzkiej Nr 768. Złoże nie jest eksploatowane. Obejmuje piaski przydatne dla budownictwa i drogownictwa.

Dla złoża, opracowano „Dokumentację geologiczną złoża piasków „Niegosławice II” w kat. C₁, miejscowość Niegosławice, gmina Wodzisław, powiat jędrzejowski, woj. świętokrzyskie”. Dokumentację przyjęto Decyzją Marszałka Województwa Świętokrzyskiego z dnia 31.12.2020 r., znak: ŚO-V. 7427.15.2020.

Powierzchnia złoża wynosi 216 748 m², tj. 21,67 ha. Średnia miąższość złoża wynosi 10,7 m. Złoże jest zawadnione, zwierciadło wody występuje na głębokości 0,6 m do 1,6 m p.p.t. Spąg złoża

Tabela 3. Zestawienie złóż udokumentowanych i kopalin występujących na terenie gminy Wodzisław

Nr złoża na rys. Nr MIDAS	Nazwa złoża Solectwo	Kopalina główna Kopalina towarzysząca	Przydatność kopaliny głównej	Zasoby złoża [tys. t] lub [tys. m ³]		Stan zagospodarowania złoża	Wydobycie w 2020 r. [tys. t] Uwagi
				w decyzji zatwierdzającej	Bilans zasobów na 31.12.2021 r.		
1	2	3	4	5	6	7	8
Złóża UDOKUMENTOWANE							
1 17 578	„Przyłęczek” Przyłęczek	piaski brak	piaski dla potrzeb drogownictwa	zasoby geologiczne 127 370 t zasobów pozabilansowych w kat. C ₁ (75 813,2 m ³)	zasoby geologiczne bilansowe: nie określone	złoże eksploatowane okresowo, koncesja wygasła (była ważna do 31.12.2020 r) zasoby nierozliczone	– złoże udokumentowano w 2015 r.
2 20 111	„Niegosławice II” Niegosławice	piaski brak	piaski dla potrzeb budownictwa i drogownictwa	zasoby geologiczne w kat. C ₁ : 3 922,62 tys. t	zasoby geologiczne bilansowe: 3 923 tys. t	złoże nie jest eksploatowane	– złoże udokumentowano w 2010 r.
3 1321	„Nawarzyce” Niegosławice	piaski brak	piaski do produkcji betonów, wypraw, zapraw i gładzi budowlanych	zasoby geologiczne w kat. C ₂ : 22 947 tys. t	zasoby geologiczne bilansowe: 22 947 tys. t	złoże nie jest eksploatowane	– złoże udokumentowano w 1979 r.
4 5430	„Konary” Konary	piaski brak	piaski do zapraw budowlanych i do betonów	zasoby geologiczne w kat. C ₁ : 942 tys. t	zasoby geologiczne bilansowe: 943 tys. t	złoże nie jest eksploatowane	– złoże udokumentowano w 1991 r.
Kopaliny PROGNOSTYCZNE							
I 0882_002	„Wodzisław” Wodzisław	gliny brak	gliny przydatne do produkcji cegły pełnej	zasoby szacunkowe: 60 000 m ³	–	kopalina niezagospodarowana	– Opinia geologiczna z 1968 r.
II 0882_002	„Przyłęczek” Przyłęczek	piaski brak	piaski do betonów, zapraw i wypraw budowlanych	zasoby szacunkowe: -w sprawozd. geologicz. 285,64 tys. m ³ - w sersie GeoLOG 1 500 tys.t.	–	kopalina niezagospodarowana	– Sprawozdanie geologiczne dla zach. części obszaru z 1981r.

Zestawienie własne na podstawie portali: MIDAS, CBDG GeoLOG i „Bilansu zasobów złóż i kopalin w Polsce, wg stanu na 31 XII 2021r.” oraz dokumentacji geologicznych

znajduje się na głębokości 6,6 m do 17,0 m p.p.t., średnio 13,5 m. Dla złoża dokumentacja proponuje wodny kierunek rekultywacji.

Zasoby geologiczne bilansowe złoża, zgodnie z Bilansem zasobów złóż i kopalin w Polsce na dzień 31 XII 2021 r., wynoszą 3 923 tys. t., zasoby przemysłowe nie zostały ustalone.

Złoże piasków „Nawarzyce”, ID:1321, położone jest na terenach leśnych Nadleśnictwa Pińczów, w sołectwie Niegosławice, w pobliżu dróg: wojewódzkiej Nr 768 i powiatowej Nr 1153T. Złoże nie jest eksploatowane. Piaski ze złoża przydatne są do produkcji betonów, wypraw, zapraw i gładzi budowlanych.

Dla złoża opracowano „Dokumentację geologiczną w kat. C₂ złoża piasków budowlanych „Nawarzyce” miejscowość Nawarzyce, gmina Wodzisław, woj. kieleckie”, zatwierdzoną Decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii z dnia 12.12.1979 r., znak: KZK/012/K/4022/79.

Powierzchnia złoża wynosi 906 250 m², tj. 90,63 ha. Średnia miąższość złoża wynosi 15,12 m. Spąg złoża zalega na głębokości 3,0-20,0 m. Odznacza się zmienną miąższością i zmienną jakością. W złożu znajduje się warstwa sucha i zawodniona. Zwierciadło wody występuje na głębokościach od 1,0 m do 8,00 m p.p.t. Dla złoża przewidywany jest rekreacyjno – wodny kierunek rekultywacji.

Zgodnie z Bilansem zasobów złóż i kopalin w Polsce na dzień 31 XII 2021 r. złoże „Nawarzyce” jest rozpoznane wstępnie, zasoby geologiczne bilansowe złoża wynoszą 22 947 tys. t.

Złoże piasków „Konary”, ID: 5430, położone jest w południowej części terenu sołectwa Konary, po obu stronach drogi gminnej Nr 398021T. Złoże nie jest eksploatowane. Piaski ze złoża przydatne są do zapraw budowlanych i do betonów.

Dla złoża opracowano „Dokumentację geologiczną w kat. C₁ złoża piasków budowlanych „Konary”, lokalizacja Konary, gmina Wodzisław, woj. kieleckie”, zatwierdzoną Decyzją Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa znak: KZK/012/J/5913/91/92 z dnia 30.06.1992 r.

Powierzchnia złoża wynosi 35 303,5 m² tj. 3,53 ha. Średnia miąższość złoża wynosi 15,65 m. Miąższość warstw suchej wynosi średnio 7,94 m. Miąższość nawodnionej części złoża wynosi średnio 7,71 m. Spąg złoża zalega na głębokości 11,5 – 19,5 m, średnio 17,33 m. Zwierciadło wody występuje na głębokościach od 3,50 m do 12,00 m p.p.t. Złoże odznacza się zmienną miąższością i zmienną jakością występujących piasków. Dla złoża przewidywany jest wodny kierunek rekultywacji.

Zasoby geologiczne bilansowe złoża, zgodnie z Bilansem zasobów złóż i kopalin w Polsce na dzień 31 XII 2021 r., wynoszą 943 tys. t. piasków o szczegółowo rozpoznanych zasobach.

Na terenie gminy znajdują się dwa **obszary prognostycznego występowania kopalin** obejmujące gliny w okolicach miasta Wodzisław i piaski w rejonie Przełęczka.

Gliny na prognostycznym obszarze „**Wodzisław**”, oznaczone w GeoLOG nr 0882_002, zlokalizowane są na terenie przygranicznym miasta Wodzisław i sołectwa Mieronice. Obszar opisano

w „Opinii geologicznej” z 1968 r. Obszar posiada powierzchnię 39 114 m² (tj. 3,9 ha). Jego zasoby szacowane są na 60 000 m³. Średnia miąższość obszaru wynosi 3,0 m. Obejmuje gliny osadowe, z okresu czwartorzędu, które mogą być przydatne do produkcji cegły pełnej.

Piaski na prognostycznym obszarze „Przyłęczek”, oznaczone w GeoLOG nr 2511_006, zlokalizowane są w rejonie udokumentowanego złoża „Przyłęczek”, na terenie sołectwa Przyłęczek, po obu stronach drogi powiatowej Nr 1145T.

Według serwisu GeoLOG, budują go piaski rzeczne, z okresu czwartorzędu. Obszar posiada powierzchnię 105 879 m² (tj. 10,59 ha). Jego zasoby szacowane są na 1 500 tys.t. Średnia miąższość obszaru wynosi 8,0 m. Dla zachodniej części obszaru opracowano „Sprawozdanie geologiczne”, które oszacowało zasoby piasków na 285,64 tys. m³. Kopalina przydatna jako piaski do betonów, zapraw i wypraw budowlanych.

2.3.4. Gleby

Gmina Wodzisław, pod względem regionalizacji glebowo-rolniczej, na większości swojego obszaru, położona jest w **Regionie Jędrzejowskim**, charakteryzującym się przewagą gleb rędzinowych, wytworzonych z wapieni kredowych. Rędzinom towarzyszą lokalnie piaski, utwory deluwialne i hydromorficzne.

W zasięgu **Regionu Miechowsko-Działoszyckiego**, posiadającego przewagę gleb lessowych znajduje się południowo – wschodnia część gminy, w rejonie sołectw Przewody, Lubcza i Wola Lubecka. Utwory lessowe zalegają tu jednak dość płytko na kredowych utworach węglanowych, które w miejscach stokowych i na wzniesieniach odsłaniają się, tworząc płaty gleb rędzinowych.

Na obszarze gminy występują prawie wszystkie typy rędzin. Rędziny jurajskie użytkowane rolniczo oceniane są jako gleby o niskiej i średniej jakości. Z utworów jurajskich tworzą się najczęściej rędziny inicjalne, właściwe i brunatne.

Rędziny inicjalne stanowią pierwotne stadium rozwojowe gleb wytworzonych z utworów wapniowcowych. Rędziny inicjalne są nieprzydatne do uprawy rolniczej i trudne do zalesienia. Na terenach równinnych najczęściej osiedla się na nich roślinność trawiasta, kserofitowa i murawowa.

Rędziny (R), w wierzchnim poziomie zawierają różnej wielkości okruchy skały macierzystej. Użytkowane rolniczo są glebami o bardzo zróżnicowanej przydatności i z reguły ciężkimi w uprawie mechanicznej. Na terenie gminy rędziny zajmują rozproszone powierzchnie, zlokalizowane głównie na płaskowyżach w północnej i centralnej części gminy a największy obszar rędzin występuje w rejonie Nawarzyc, a mniejszy w rejonie Folgi.

Rędziny brunatne (Rb), zajmują największy areał na terenie gminy Wodzisław. Rozlokowane są na dużych powierzchniach w zachodniej, centralnej i wschodniej części gminy. Dominują na terenach sołectw: Dębiany, Klemencice, Konary, Krężoły, Ludwinów, Łany, Mieronice,

Mierzawa, Niegosławice, Nawarzyce, Olbrachcice, Olszówka Stara, Pękosław, Pokrzywnica, Podlesie, Promyk, Przezwoły, Przyłęczek, Przyrąb, Sielec, Strzeszkowice, Wodacz, Zarzecze.

Rędziny brunatne powstają z twardych i krystalicznych wapieni, dolomitów i wapieni marglistych, zawierających znaczną ilość domieszek kwarcowych oraz odłamków skalnych wapiennych. Są to gleby ciepłe, czynne i przepuszczalne, zasobne w minerały. Wartość gospodarcza rędzin brunatnych zależy od ich miąższości i nachylenia terenu.

Rędziny czarnoziemne (Rc), są wyjątkowo żyznymi rędzinami, które należą do najlepszych gleb w gminie. Gleby te powstały najczęściej z miękkich utworów kredowych. Mogą zawierać drobne okruchy skały macierzystej. Gleby te zajmują znaczne powierzchnie w południowo – wschodniej części gminy oraz mniejsze powierzchnie w części północnej i centralnej. Zajmują drugą pozycję na terenie gminy, pod względem zajmowanego arealu. Dominują na terenach sołectw: Judasze, Lubcza, Piotrkowie, Podlesie, Przezwoły, Przyłęk, Wola Lubecka.

Rędziny deluwialne (Rd) – zajmują mniejszy areal w gminie, występują najczęściej na zboczach terenów wzniesień pokrytych glebami rędzinowymi. Gleby te powstały z cząstek gleb wapiennych, które uległy zmyciu z terenów wyżej położonych.

Gleby **brunatne** zajmują znaczne areale na terenie gminy. Powstają w procesie brunatnienia lessów, pyłów i skał masywnych. Podczas tego procesu zostają uwolnione związki żelaza, które zabarwiają minerały w glebie na kolor brązowy. Pod względem użytkowania rolniczego są one uznawane za dobre gleby.

Brunatne właściwe (B), wykształciły się z utworów lessowych w wyniku procesu brunatnienia. Są to gleby zasobne w składniki organiczne oraz wykazujące dobre właściwości fizyczne, czyli ich struktura, jak i stosunki wodne są prawidłowe. Gleby te wykazują dużą przydatność rolniczą. Gleby brunatne właściwe zajmują niewielkie rozproszone powierzchnie na terenie gminy w rejonie sołectw Folga, Przyłęczek, Września, Dropiówka, Lubcza, Wola Lubecka.

Gleby brunatne wylugowane i kwaśne (Bw) są trzecim co do wielkości zajmowanych powierzchni typem gleb na terenie gminy. W warunkach gminy, gleby te wykształciły się głównie ze skał naturalnie kwaśnych: piasków gliniastych lub pyłów i glin, zalegających na przepuszczalnym podłożu. Największe płaty gleb brunatnych wylugowanych zalegają w rejonie Pokrzywnicy, Nawarzyć, Woli Lubeckiej, Olszówki Nowej. Mniejsze płaty tych gleb występują w rejonie Sielca, Krężołów, Laskowej, Judaszy, Piotrkowic, Ludwinowa, Mierzawy, Przyłęku, Olbrachcic. W części południowo-wschodniej gminy, gleby brunatne wylugowane, ukształtowały się z mało przepuszczalnych lessów i utworów lessowych (w rejonie Przezwołów, Przyrębu, Lubczy). Wartość użytkowa omawianych gleb jest silnie zróżnicowana i zależy od skały macierzystej, z której zostały utworzone a także od zakwaszenia i stopnia nachylenia terenu, przy czym najcenniejsze gleby lessowe posiadają wysoką wartość użytkową.

Kolejnym typem gleb, pod względem zajmowanego arealu, są **gleby bielicowe i pseudobielicowe (A)**, wytworzone z piasków słabogliniastych na glinie, wapieniu lub piasku luźnym. W zależności od położenia i skały macierzystej, są za suche lub za mokre i w większości posiadają niską wartość użytkową. Gleby te są wrażliwe na poziom kultury rolnej.

Gleby **bielicowe (A)** charakteryzują się bardzo kwaśnym odczynem oraz małą zawartością próchnicy. Charakterystyczną cechą gleb bielicowych jest białawy górny poziom gleby ubogi w próchnicę, zwany poziomem wymywania. Niżej znajduje się ciemniejszy poziom wymywania, w którym są osadzone składniki wymyte z poziomu wyższego: związki żelaza oraz próchnica. Podtypem gleb bielicowych są **bielice właściwe**. Na terenie gminy gleby bielicowe, w większych patach występuje między Kowalowem Górnym i Dolnym i Olszówką Nową; między Olszówką Starą, Brześciem, Wodzisławiem, Świątnikami i Laskową. Mniejsze arealy zajmuje w rejonie Dropiówki, Kalinówki, Przezwodów, Lubczy, Droblina, Krężołów, Folgi, Wrześni i Mierzawy.

W południowo-wschodniej części gminy oraz lokalnie w północnej części gminy, spotyka się **czarne ziemie właściwe (D)**, posiadające głębszy poziom próchniczny i wysoką zasobność w składniki pokarmowe; należą do najcenniejszych gleb gminy.

Czarne ziemie – powstają z piasków gliniastych, glin, iłów, pyłów często zasobnych w węglan wapnia. Powstają przy nadmiernym uwilgotnieniu wywołanym długotrwałym oddziaływaniem wysokiego zwierciadła wód gruntowych, lub powstają przy utrudnionym przesiąkaniu wód opadowych na bardzo ciężkich glinach i iłach. Powoduje to odkładanie się materii organicznej nadającej glebie ciemną, często czarną barwę. Wilgotne, zasobne w wapń środowisko sprzyja akumulacji materii organicznej umożliwiając tworzenie się głębokich poziomów próchnicznych.

Czarne ziemie właściwe (D) są wyjątkowo żyzne, występują w terenach podmokłych o utrudnionym odpływie wody. Podłożem skalnym są utwory zasobne w węglany. Są to gleby o odczynie lekko kwaśnym, obojętnym i zasadowym; lekkie do uprawy mechanicznej. Na terenie gminy, czarne ziemie właściwe, występują na terenie doliny rzeki Mozgawy w Mieronicach; na terenie doliny Mozgawki w Olszówce Nowej i Droblinie; na terenie Przyłęku, w dolinie rzecznej w Lubczy i Woli Lubeckiej.

W dolinach rzek Mierzawy i Mozgawy występują liczne gleby hydromorficzne, z których najważniejsze to **mady (F)**. Mady tworzą się wzdłuż dolin rzecznych w obrębie terasy zalewowej. Ich zasadniczą cechą jest obecność w profilu naprzemianległych warstw o różnym składzie granulometrycznym. W zależności od typu utworów dominujących w profilach glebowych wyróżnia się mady: lekkie, średnie, ciężkie.

Na terenie gminy przeważają mady pyłowe posiadające wadliwe stosunki wodne. Przydatność rolnicza tych gleb jest dość wysoka, nie mniej zależy w dużym stopniu od składu mechanicznego oraz stosunków wodnych. Mady w dolinie Mierzawy występują na terenach sołectw Mierzawa,

Piskorzowice, Strzeszkowice, Niegosławice. W dolinie Mozgawy zbierają się w pobliżu jej ujścia, w granicach Nawarzyć i Niegosławic.

Omawianym glebom, w terenach dolin towarzyszą:

Gleby glejowe (G) występują w dolinach bezodpływowych, stanowiących głównie użytki zielone słabej lub średniej jakości. Gleby powstały pod wpływem procesu oglejenia, zachodzącego w warunkach nadmiernego uwilgotnienia terenu lub procesu przemycia. Cechami charakterystycznymi dla tych gleb jest ich kwaśny lub lekko kwaśny odczyn, mała zasobność w składniki pokarmowe oraz znaczne uwilgotnienie. Na terenie gminy występują w dolinie rzeki Mozgawki.

Gleby murszowe (M) powstają w wskutek zmurszenia płytkiego utworu organicznego, zalegającego na mineralnym podłożu, ponad poziomem wody gruntowej w warunkach tlenowych. Gleby te są typowe dla okresowo zalewanych siedlisk łąkowych. Mursz jest glebą stanowiącą rodzaj przejściowy od gleb bagiennych do mineralnych. Gleby murszowe występują w dolinie rzek Mierzawy i Mozgawy, na terenie Mieronic, Strzeszkowic i Niegosławic.

Gleby mulowo – torfowe (E), zwane bagiennymi, występują w obszarach zalewanych okresowo lub stale, gdzie występuje okresowa aeracja stymulująca proces humifikacji materii organicznej. Przy braku natlenienia odkłada się torf. Różnica między torfem a mułem polega na tym, że w mule znajduje się minimalna ilość włókna roślinnego oraz znaczna ilość osadzonej zawiesiny mineralnej, tworzącej z humusem związki organiczno-mineralne. W przypadku okresowego zmniejszenia się natlenienia i zmniejszenia humifikacji resztek roślinnych powstają utwory torfopodobne lub torfy, charakterystyczne dla gleb torfowo-mułowych. Gleby bagiennie występują na terenie dolin Mozgawki, Mozgawy i Mierzawy, na terenie wsi Stara Olszówka, Zarzecze, Nawarzyć, Mierzawa, Przyłęk, Judasze, Strzeszkowice.

Gleby torfowe (T), powstają z masy torfowej wytworzonej w procesie długotrwałego odkładania się i niepełnego rozkładu szczątków obumarłej roślinności bagiennej w środowisku nasyconym wodą, przy ograniczonym dostępie powietrza. Gleby torfowe najczęściej są bardzo żyzne, głównie ze względu na bardzo dużą zawartość substancji organicznych powstałych z rozłożonych roślin. Zawierają również bardzo wiele substancji mineralnych, które są pozostałością po namulach i długotrwałym wpływie akumulacyjnym wody. Na terenie gminy, w dolinach rzek Mierzawy i Mozgawy, na terenie wsi Przyłęk i Zarzecze, występują **torfy niskie (Tn)**. Ich powstanie zawdzięczamy nie tylko ruchliwością rzek, lecz także sporym poziomem wód gruntowych i powodziowych. Są bardzo bogate w substancje pokarmowe.

Degradacja gleb może zostać spowodowana wieloma czynnikami. Jej skutkiem jest zmniejszenie aktywności biologicznej środowiska glebowego, zmniejszenie produktywności oraz zniszczenie pokrywy glebowej.

Na obszarze gminy, glebom zagraża **erozja wodna**, która powoduje zmywanie gleby ze zboczy i jej osadzanie u podnóży stoków lub w innych miejscach, gdzie zmniejsza się prędkość przepływu wody. Erozja wodna zależy głównie od wielkości i natężenia opadów atmosferycznych i spływów roztopowych, rzeźby terenu, miąższości i jakości występujących gleb i sposobu ich zagospodarowania. Zagrożenie erozją wzrasta wraz z nachyleniem stoku. Przy spadku do 2% - nie występuje, od 2-5% zagrożenie słabe, od 5-12% zagrożenie średnie i silne, powyżej 12% zagrożenie silne i bardzo silne.

Odporność gleb na czynniki degradujące zależy od składu mineralnego i granulometrycznego oraz od zawartości próchnicy. Najmniejszą odporność na działanie czynników degradujących wykazują gleby pyłowe – lessowe, piaski luźne i słabo gliniaste. W granicach gminy Wodzisław największą podatność na erozję wykazują gleby głównie pochodzenia lessowego, występujące w przykrawędziowych oraz stokowych częściach wysoczyzn lessowych opadających w kierunku dolin. Gleby te erodowane są w stopniu intensywnym. W celu ograniczenia zjawiska erozji konieczne są zabiegi agrotechniczne, w tym działania fitomelioracyjne i specjalne zabiegi techniczne.

Tereny zagrożone intensywną erozją wodną, zostały przedstawione na rysunku uwarunkowań.

Kolejnym ważnym zagadnieniem degradacji gleb jest ich zanieczyszczenie. Na obszarze powiatu jędrzejowskiego, ostatnie pomiary jakości gleb zostały opublikowane w „Stanie środowiska w woj. świętokrzyskim. Raport 2017”, badanie zawartości metali ciężkich w glebach powiatu jędrzejowskiego obejmowało analizę jednej próbki pobranej w 2015 r., w pkt 357 Olszówka Nowa (gm. Wodzisław). Analiza wykazała następujące zawartości metali ciężkich:

- kadmu (Cd) – 0,3 mg/kg (norma dla grupy gruntów II-I (R) – 2 mg/kg suchej masy),
- chromu (Cr) – 10 mg/kg (norma dla grupy gruntów II-I (R) – 200 mg/kg suchej masy),
- miedzi (Cu) – 6 mg/kg (norma dla grupy gruntów II-I (R) – 200 mg/kg suchej masy),
- niklu (Ni) – 8 mg/kg (norma dla grupy gruntów II-I (R) – 150 mg/kg suchej masy),
- ołowiu (Pb) – 15 mg/kg (norma dla grupy gruntów II-I (R) – 200 mg/kg s.m.),
- cynku (Zn) – 38 mg/kg (norma dla grupy gruntów II-I (R) – 500 mg/kg suchej masy).

Nie zaobserwowano trendu gromadzenia się metali ciężkich tj. Cd, Cr, Cu, Ni, Pb, Zn w glebach. Odnotowane zawartości były dużo niższe niż wartości dopuszczalnych stężeń metali w glebie lub ziemi określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi, wyznaczonych dla najbardziej restrykcyjnej grupy gruntów II, podgrupy I, zgodnie z załącznikiem Nr 1 do rozporządzenia.

Ostatnie opracowanie: „Stan środowiska w woj. świętokrzyskim. Raport 2020” nie podejmuje problematyki zanieczyszczenia gleb. Gleby z terenu gminy nadają się pod uprawy ekologiczne.

2.3.5. Szata roślinna i świat zwierząt

Szata roślinna

Terenu gminy Wodzisław, zgodnie z **Regionalizacją przyrodniczo – leśną**, należy do **Krainy Małopolskiej**. Większość terenu gminy należy do Mezonejonu Płaskowyżu Jędrzejowskiego, a południowo – wschodnie krańce gminy należą do Mezonejonu Wyżyny Miechowskiej. Pierwotną szatę roślinną gminy zniszczono już wiele wieków temu, a jej dawne siedliska, na żyznych glebach, zajęte zostały pod uprawy rolnicze.

Na terenie gminy, występują zarówno siedliska roślinności podlegające ochronie, stwierdzone w granicach Obszaru Natura 2000 Dolina Mierzawy jak i synantropijne skupiska roślinności na polach uprawnych i zbiorowiskach towarzyszących terenom zabudowanym. Tereny z ograniczoną szatą roślinną występują wzdłuż głównych ciągów komunikacji samochodowej w gminie.

W granicach gminy Wodzisław **dominują pola uprawne**, na których wykształciły się związane z uprawami agrofitycenozy, wśród których występuje bardzo wiele rzadkich gatunków roślin w Polsce. Rośliny te reprezentują południowy i południowo-wschodni element geograficzny flory, który w Polsce należy do bardzo rzadkiego. Spośród nich wymienić można m.in. takie chwasty jak: rolnicę polną miłka letniego, jaskra polnego, czechrzycę grzebieniową i włóczydło polne. Rośliny te wraz z innymi tworzą w uprawach barwne i wielogatunkowe zbiorowiska, m.in. wyki czteronasiennej z ostróżeczką polną oraz bardzo rzadkie w Polsce zbiorowisko włóczydła polnego i czechrzycy grzebieniowej. Zbiorowiska te są związane z tradycyjnymi formami użytkowania rolniczego na terenie Niecki Nidziańskiej.

Charakterystycznym elementem w szacie roślinnej gminy są naturalne, silnie rozproszone **murawy kserotermiczne i wielogatunkowe zarośla krzewów**. Murawy kserotermiczne wykształciły się na ciepłych południowych i zbliżonych do tej ekspozycji zboczach, o znacznym nachyleniu nie wykorzystywanych rolniczo. Są to barwne i bogate florystycznie zbiorowiska o charakterze stepu łąkowego, pod względem fitosocjologicznym należące do zespołów: omanu wąskolistnego, miłka wiosennego i kłosownicy pierzastej. W takich zbiorowiskach mogą rosnąć rzadkie i chronione gatunki roślin naczyniowych, t.j.: zawilec wielkokwiatowy, rojnik pospolity, sasanka łąkowa, pierwiosnka lekarska, oman wąskolistny, głowienka wielkokwiatowa, czosnek skalny, pszeniec różowy i inne.

W miedzach i na obrzeżach muraw rozwijają się luźne i zwarte, wielogatunkowe zarośla krzewiaste z udziałem leszczyny lub z dominującą tarniną obok której występuje dereń świdwa, kruszyna pospolita, głogi, szakłak i inne, którym towarzyszą liczne gatunki zielne roślin kserotermicznych t.j.: kłosownica pierzasta, oman szorstki, oman wąskolistny, szalwia okrągowa, farbownik lekarski, wyka ptasia i długożagielkowa, przełącznik ożankowy, chaber drakiewnik i inne. Obok tych zarośli, na stromych skarpach wykształcają się również inne ciepłolubne zarośla z kolcowojem szkarłatnym, którego zbiorowiska rozwijają się głównie w cieplejszych rejonach Polski.

Małe fragmenty naturalnych muraw kserotermicznych i ciepłolubnych zarośli krzewiastych, a także zbiorowiska ruderalne stanowią bardzo ważny element biocenotyczny i ekologiczny na tym terenie. Ich główną rolą w otwartym rolniczym krajobrazie jest ostoja dla zwierząt oraz funkcja glebochronna.

W **dolinach rzek i strumieni**, znajdują się fragmentarycznie wykształcone zbiorowiska łągu olszowo – jesionowego oraz wilgotnych łąk. Większość istniejących łąk jest zmeliorowana oraz intensywnie użytkowana, przez co łąki charakteryzują się niskimi wartościami geobotanicznymi. Część terenów łąkowych, zlokalizowanych w dolinie rzeki Mierzawy, objęta jest ochroną przez Obszar Natura 2000 Dolina Mierzawy.

Dzięki znakomitej jakości gleb w większości **lasów**, w zachodniej, centralnej i południowej części gminy, wytworzyły się na nich niezwykle cenne przyrodniczo i gospodarczo, **wielogatunkowe wyżynne lasy mieszane**, dębowo – bukowe z domieszką: sosny, jodły, świerka i modrzewia, a także grabu oraz wyżynne lasy świeże, z panującym dębem lub jodłą z domieszką buka, w którym miejscami zachowała się naturalna na tych terenach szata roślinna, należąca do najbardziej interesujących na obszarze całej Niecki Nidziańskiej. Siedliska leśne występujące na terenach gminy określono na podstawie Banku Danych o Lasach w zakładce Mapa siedlisk leśnych (dla siedlisk w Lasach Skarbu Państwa) oraz na podstawie wsześniejszych opracowań ekofizjograficznych (dla siedlisk w lasach prywatnych).

W granicach gminy występują:

- las świeży (Lśw) – drzewostan jest na ogół mieszany, złożony z dębu szypułkowego, buka i jodły, z domieszką: modrzewia, lipy, klonu, jawora, świerku i grabu;
- las mieszany świeży (LMśw) – drzewostan jest na ogół mieszany, złożony z sosny, dębu bezszypułkowego i szypułkowego, brzozy brodawkowatej, lipy drobnolistnej, osiki oraz buka, świerka i jodły; jest lasem dwupiętrowym, z dominacją gatunków liściastych;
- las wyżynny świeży (Lwyżśw) – drzewostan grabowo-dębowy, bukowo-dębowy, jodłowo-bukowo-dębowy, miejscami z jodłą, rzadziej ze świerkiem, lipą, klonem, jaworem i wierzbą;
- las mieszany wyżynny (LMwyż) – wyróżniany na terenach wyżynnych, na utworach starszych niż czwartorzędowe, po roku 2003, ten typ siedliskowy lasu podzielono na: las mieszany wyżynny świeży (LMwyżśw) i rzadziej występujący las mieszany wyżynny wilgotny (LMwyżw);
- las mieszany wyżynny świeży (LMwyżśw) – drzewostan głównie sosnowo – grabowo – dębowy z udziałem brzozy, osiki, buka, jodły, modrzewia lub sosnowo – jodłowo – bukowy z domieszką świerka, dębu, modrzewia, brzozy, grabu, lipy;
- las łągowy (Lł) – siedliska okresowo zalewane lub podtapiane, w drzewostanie występują dąb szypułkowy i jesion, jako domieszka występuje wiąz, lipa, klon, jawor, topola biała, olsza, grab, brzoza, wierzba;

- ols (Ol) – siedliska bagienne z bardzo płytką wodą gruntową, drzewostan grupuje się w kępy, przy których gromadzi się roślinność leśna; gatunkiem podstawowym drzew jest olsza czarna, jako domieszka może wystąpić jesion, brzoza omszona;
- bór mieszany świeży (BMśw) – podstawę drzewostanu stanowi sosna oraz świerk; domieszki stanowi dąb, buk, modrzew, brzoza, jodła, lipa drobnolistna;
- bór mieszany wilgotny (BMw) – gatunkiem głównym jest sosna, domieszki tworzy dąb, świerk, brzoza, osika, jodła;
- bór świeży (Bśw) – występują w nim drzewostany sosnowe z domieszką brzozy brodawkowej, czasem jałowca i jarząbu.

Najcenniejsze **siedliska przyrodnicze podlegające ochronie**, zlokalizowane w granicach gminy Wodzisław, zlokalizowane są w granicach obszaru Natura 2000 „Dolina Mierzawy”.

Na terenie obszaru, w części położonej poza terenem zarządzanym przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (PGLLP), siedliska zostały wskazane na podstawie „Ekspertyzy przyrodniczej dla Obszaru Natura 2000 Dolina Mierzawy, na potrzeby projektu POIS.02.04.00-00-0193/16 pn.: „Opracowanie Planów Zadań Ochronnych dla obszarów 2000””. Na terenie gminy, znajdują się następujące siedliska przyrodnicze wymienione w Zał. II Dyrektywy Rady Nr 92/43/EWG, będące przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 „Dolina Mierzawy” PLH260020:

- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*);
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk;
- *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe).

Na terenach leśnych PGLLP, w granicach **rezerwatu Lubcza**, przedmiotem ochrony są stanowiska miłka wiosennego *Adonis vernalis*. Na terenie rezerwatu występuje też zawilec wielkokwiatowy *Anemone ranunculoides* i dziewięciśl bezłodygowy *Carlina acaulis*. Pod względem fitosocjologicznym w rezerwacie dominuje grąd *Tilio cordatae-Carpinetum betuli* oraz okrajkowa postać murawy kserotermicznej z klasy *Festuco-Brometea*.

Świat zwierząt

Każde siedlisko roślinne charakteryzuje się odrębnymi gatunkami zwierząt. Ze względu na mało urozmaicone tereny, głównie rolne, ubogi jest też świat zwierząt.

W pobliskich większych terenach leśnych, sporadycznie występują duże ssaki, tj. jelen, sarna, dzik; liczniejsze są populacje drobnych ssaków: tj. lis, zając, wiewiórka. Na terenach otwartych i ogrodach przydomowych napotkamy: nornicę, mysz polną, chomika europejskiego.

W dolinach rzek i cieków spotykamy bobra europejskiego, wydrę. W rzece Mierzawie żyją ryby tj. głowacz białopłetwy, lipień, minóg strumieniowy, minóg czarnomorski i rzadki gatunek ważki: trzepla zielona. Z płazów występują: kumak nizinny, rzekotka drzewna, grzebiuszka ziemna. Na ekstensywnie użytkowanych łąkach występuje wiele gatunków owadów, w tym motyle: czerwonończyk fioletek, czerwonończyk nieparek, modraszek telejus.

Najłatwiej jest zaobserwować ptaki, wśród których przeważają ptaki wróblowate.

W granicach gminy Wodzisław, na przestrzeni lat 2009 – 2010, dla rejonu wsi Niegosławice i Strzeszkowice oraz dla rejonu dla rejonu wsi Zielonki – Klemencice, zostały wykonane opracowania, mające na celu ocenę wpływu planowanych realizacji farm wiatrowych na awifaunę i nietoperze.

Zgodnie z opracowaniem „Ocena wstępna (screening) wpływu lokalizacji farmy wiatrowej FW13 w okolicach Niegosławic i Strzeszkowic na awifaunę” (Fijewski, 2009), na wskazanym terenie możliwe jest pojawianie się niektórych spośród 20 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej występujących na obszarze Natura 2000 „Dolina Mierzawy”. Gatunkami tymi są: czapla biała, czapla siwa, łabędź niemy, cyraneczka, krzyżówka, bocian czarny, bocian biały, trzmielojad, kania ruda, bielik, błotnik stawowy, błotniak zbożowy, błotnik łąkowy, żuraw, czajka. Biorąc jednak pod uwagę niewielką liczebność większości występujących gatunków i charakter powierzchni, na której planowana jest inwestycja (mało urozmaicony krajobraz rolniczy) zalatywanie większości z nich na teren inwestycji może mieć charakter incydentalny. Wyjątek mogą stanowić błotniaki, dla których pola stanowią bazę pokarmową i mogą być na niej obserwowane w ciągu całego roku.

Analizowany teren może mieć znaczenie dla kilku ptaków drapieżnych korzystających z bazy pokarmowej sąsiadującej z ich lęgowiskami, są to: błotniaki, pustułka, myszołów, płomykówka, pójdzka, uszatka, jastrząb i krogulec.

Na obszarze można się spodziewać występowania następujących ptaków związanych z krajobrazem polnym: przepiórka, potrzuszcz, skowronek, pliszka żółta, łożówka, makolągwa, cierniówka, gąsiorek. Możliwe jest też zalatywanie na obszar srokosza, kłaskawki, kwiczoła, pliszki siwej i grzywacza. Ze względu na otwarty charakter terenu, w pobliżu mogą przemieszczać się ptaki tworzące koncentracje (grzywacz, czajka, szpak, dzwonec, makolągwa, jer, zięba, mazurek, górniczek rzepołuch).

Zgodnie z opracowaniem „Raport. Ocena oddziaływania planowanej inwestycji na nietoperze (chiroptera)” (Wojtowicz 2010), na badanym terenie stwierdzono występowanie jedynie trzech gatunków nietoperzy: nocka rudego, mroczka późnego i borowca wielkiego. Na transektach przebiegających w okolicach rejestrowano przeloty mroczków późnych i borowców wielkich.

Zgodnie z opracowaniem „Wstępna ocena wrażliwości (screening) lokalizacji farmy wiatrowej. Grupa PEP – Farma Wiatrowa 7 Sp. z o.o., z punktu widzenia wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na awifaunę” (Błędowski 2009), podczas wizji terenowej stwierdzono

występowanie następujących gatunków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej: błotniak stawowy, błotniak łąkowy, gąsiorek, ortolan. Podczas wizji terenowej stwierdzono występowanie następujących gatunków ptaków drapieżnych: błotniak stawowy, błotniak łąkowy, krogulec, myszołów, pustułka.

Spśród gatunków znanych ze szczególnie wysokiej kolizyjności prawdopodobne jest zimowanie na tym obszarze potrzaszcy które stwierdzono podczas wizji lokalnej.

W marcu 2010 r. opracowano sprawozdanie z prac terenowych na powierzchni FW7. Prace prowadzone podczas kontroli to: liczenia na transektach, zgodnie z metodyką MPPL, obserwacje z punktów i wyszukiwanie gniazd ptaków szponiastych w zadrzewieniach na powierzchni i w strefie buforowej. W wyniku przeprowadzonych obserwacji na powierzchni obserwowano następujące gatunki ptaków: Błotniak łąkowy *Circus pygargus*, Błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, Bocian biały *Ciconia ciconia*, Bogatka *Parus major*, Czajka *Vanellus vanellus*, Czapla siwa *Ardea cinerea*, Czarnogłówka *Poecile montana*, Czyż *Carduelis spinus*, Dymówka *Hirundo rustica*, Dzięcioł duży *Dendrocopos major*, Dzięciołek *Dendrocopos minor*, Dzwoniec *Carduelis chloris*, Gawron *Corvus frugilegus*, Gąsiorek *Lanius collurio*, Grzywacz *Columba palumbus*, Jastrząb *Accipiter gentilis*, Kawka *Corvus monedula*, Kobuz *Falco subbuteo*, Kruk *Corvus corax*, Kulczyk *Serinus serinus*, kuropatwa *Perdix perdix*, Kwiczoł *Turdus pilaris*, Makolągwa *Carduelis cannabina*, Modraszka *Cyanistes caeruleus*, Myszołów *Buteo buteo*, Myszołów włochaty *Buteo lagopus*, Oknówka *Delichon urbica*, Pliszka siwa *Motacila alba*, Pliszka żółta *Motacila flava*, Pokląskwa *Saxicola rubetra*, Potrzaszcz *Emberiza calandra*, Przepiórka *Coturnix coturnix*, Pustułka *Falco tinnunculus*, Rudzik *Erithacus rubecula*, Sierpówka *Streptopelia decaocto*, Skowronek *Alauda arvensis*, Sójka *Garrulus glandarius*, Sroka *Pica pica*, Srokosz *Lanius excubitor*, Szczygieł *Carduelis carduelis*, Szpak *Sturnus vulgaris*, Świergotek drzewny *Anthus trivialis*, Świergotek łąkowy *Anthus pratensis*, Świergotek polny *Anthus campestris*, Trznadel *Emberiza citrinella*, Turkawka *Streptopelia turtur*, Wilga *Oriolus oriolus*, Zięba *Fringilla coelebs*, Żuraw *Grus grus*.

2.3.6. Charakterystyka warunków wodnych

Wody powierzchniowe

Teren gminy Wodzisław położony jest w dorzeczu rzeki Nidy, w Regionie wodnym Górnej-Zachodniej Wisły. Większość terenu gminy odwadniana jest przez rzekę Mierzawę i jej dopływy. Wyjątkiem jest północno – wschodni fragment gminy odwadniany przez rzekę Kruczkę i Ciek od Tura, stanowiące bezpośrednie dopływy rzeki Nidy.

Rzeka Mierzawa przepływa szeroką, płaskodenną doliną, w krętym nieuregulowanym korycie. Źródła rzeki znajdują się w miejscowości Brydzyn (woj. małopolskie, gmina Książ Wielki). Rzeka uchodzi do Nidy w okolicach Pawłowic koło Pińczowa. Długość rzeki wynosi 64,18 km a powierzchni zlewni 563,6 km². W granicach gminy Wodzisław przepływa przez miejscowości Mierzawę, Przyłęczek, Przyłek, Strzeszkowice, Konary i Niegosławice. W granicach gminy

Wodzisław, do nurtu Mierzawy uchodzą prawobrzeżne dopływy Mozgawa i Węchadłówka oraz niewielki lewy dopływ – ciek Stokówka (na terenie Przyłęczka).

Rzeka Mozgawa w całości znajduje się na terenie gminy Wodzisław. Rzeka zaczyna bieg na terenie miejscowości Sielec. Przepływa przez miejscowości Mieronice, Wodzisław, Laskową, Piotrkowie, Nawarzyce. Rzeka Mozgawa uchodzi do Mierzawy na terenie miejscowości Niegosławice. Nurt rzeki zasilają dwa dopływy – rzeka Mozgawka stanowiąca prawobrzeżny dopływ oraz niewielki, lewobrzeżny Dopływ z Pokrzywnicy. Długość Mozgawy wynosi 14,82 km. W obrębie doliny Mozgawy, w rejonie Mieronice i Wodzisławia znajdują się sztuczne zbiorniki wodne – stawy.

Rzeka Mozgawka zaczyna swój bieg w miejscowości Wodacz, pod lasem, a uchodzi do rzeki Mozgawy po wschodniej stronie miasta Wodzisław.

Rzeka Węchadłówka, zaczyna bieg w miejscowości Węchadłów w gminie Michałów. Przepływa przez Lubczę i Wolę Lubecką. Do Mierzawy uchodzi na terenie Sędowic w gminie Michałów.

Zgodnie z drugą aktualizacją **Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły**, przyjętą Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r., teren gminy Wodzisław znajduje się w granicach **jednolitej część wód powierzchniowych rzecznych Mierzawa**, Kod JCWP: RW20000621669, Typ JCWP: RW_wap- potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym.

Wyznaczona JCWP **Mierzawa**, obejmuje silnie zmienioną część wód. Ocena stanu wód jednolitej, na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) określa:

- stan/potencjał ekologiczny – słaby potencjał ekologiczny;
- wskaźniki determinujące stan/ potencjał ekologiczny – przewodność, azot ogólny, azot azotanowy; ichtiofauna;
- stan chemiczny – stan chemiczny poniżej dobrego;
- wskaźniki determinujące stan chemiczny – benzo(a)piren; nie dotyczy;
- stan (ogólny) – zły stan wód.

Wody JCWP Mierzawa objęte zostały ustanowionym odstępstwem z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polega na złagodzeniu celów środowiskowych i jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w), na skutek presji trwale uniemożliwiających osiągnięcie celów środowiskowych, ponieważ zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb.

Dla wód JCWP Mierzawa zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej, ponieważ w jej granicach planowane są nowe inwestycje, w formie zrównoważonej działalności gospodarczej człowieka, spełniające przesłanki wymienionego odstępstwa (wg stanu na 2021 rok).

Ochrona przed powodzią

W granicach gminy Wodzisław **nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.**

W celu zapobieżenia małym, lokalnym podtopieniom, możliwym po intensywnych opadach, należy zadbać o stan rowów odwadniających wykonanych zarówno na terenach rolnych, jak i wzdłuż dróg tak, aby spływająca nimi woda nie natrafiała na przeszkody umożliwiające jej rozlanie. Aby zapewnić właściwy odpływ wody w rowach należy zadbać o ich częstą konserwację poprzez bieżące ich wykaszanie, zabezpieczenie skarp oraz ich udrażnianie.

Retencja wodna

Na obszarze gminy Wodzisław nie występują większe zbiorniki retencyjne. Funkcję retencyjną pełni jedynie kilka obiektów. Największe spośród nich to:

- zbiornik retencyjno-rekreacyjny, położony we wschodniej części terenu miasta Wodzisław; wbudowany w dolinie rzeki Mozgawy, w 1979 r., o powierzchni ok. 13,7 ha, obecnie częściowo zarośnięty;
- stawy rybne – Obręb Hodowlany Polskiego Związku Wędkarskiego – Ośrodek Zarybieniowy Mieronice – stawy o łącznej powierzchni ok. 30,0 ha;
- stawy w Lubczy będące własnością Stadniny Koni w Michałowie – stawy o łącznej powierzchni ok. 2,22 ha,
- zbiornik retencyjno – przeciwpożarowy w Olszówce;
- nowy zbiornik retencyjno-rekreacyjny, realizowany na terenie sołectwa Przyłęczek, w dolinie rzeki Mierzawy.

Obiektom tym towarzyszą oczka wodne wykonane na terenach niektórych sołectw, głównie w pobliżu dolin rzek, jak też niewielkie, naturalne, starorzecza rzeki Mierzawy.

Retencji wody na terenie gminy Wodzisław sprzyjają tereny lasów, łąk i zadrzewień, umożliwiające zahamowanie tempa odpływu powierzchniowego wód po opadach, roztopach, gromadzące wodę w zagłębieniach terenu, naturalnych obszarach mokradeł i torfowisk oraz kumulujące wodę w tkankach roślinności porastającej te tereny. Tereny lasów bagien i mokradeł stopniowo oddają zgromadzoną wodę na skutek parowania i odpływu na tereny sąsiednie, co sprzyja podniesieniu wilgotności lokalnego mikroklimatu oraz łagodzi zagrożenie suszą w ich rejonach.

Melioracje wodne

W granicach gminy Wodzisław znajduje się 612 ha **zmeliorowanych użytków rolnych**, zlokalizowanych na obiektach:

- „Przyłek” w miejscowościach: Przyłek, Strzeszkowice, Przyłęczek, Judasze;
- „Nawarzyce” w miejscowościach: Nawarzyce, Konary, Niegosławice, Piotrkowice;
- „Niegosławice” w miejscowości Niegosławice;
- „Konary” w miejscowościach: Konary, Strzeszkowice, Niegosławice;

- „Węchadłów” w miejscowości Wola Lubecka;
- „Lubcza” w miejscowości Lubcza.

Granice terenów zmeliorowanych wraz ze strefami oddziaływania obiektów i urządzeń melioracyjnych, zostały przedstawione na rysunku uwarunkowań. Urządzenia melioracji wodnych podlegają ochronie.

Wody podziemne

Prawie cały teren gminy Wodzisław znajduje się w granicach jednolitej części wód podziemnych Nr 100 (kod JCWPd: GW2000100). Jedynie południowo-wschodni fragment gminy, obejmujący część sołectwa Przewody, znajduje się w granicach jednolitej części wód podziemnych Nr 114 (JCWPd: GW2000114). Wody jednolitych części wód podziemnych Nr 100 i Nr 114, nie są objęte odstępstwami od osiągnięcia celów środowiskowych, wynikających z art. 4.4. Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Wody podziemne występujące na terenie gminy, można podzielić na płytkie wody czwartorzędowe i wgłębne wody mezozoiczne.

Wody czwartorzędowe zalegają głównie w dnach dolin rzecznych, gdzie utrzymują się w piaszczystych utworach plejstocenu i holocenu. Występują one na głębokości od 1 do 3,5 m p.p.t. Zwierciadło tych wód ma charakter swobodny. Na obszarze wyżynnym wody te związane są głównie z bezodpływowymi zagłębieniami terenu, gdzie gromadzą się w piaskach podścielonych glinami. Mogą one pojawiać się miejscowo już 1 – 2 m p.p.t. jak i na głębokości od 2 do kilkunastu m p.p.t. Wody te mają charakter głównie wód zawieszonych i nie wykazują gospodarczego znaczenia przy zaopatrywaniu ludności i przemysłu w wodę.

Wgłębne wody mezozoiczne gromadzą się w skałach węglanowych z okresu późnej kredy. Obszar całej gminy Wodzisław położony jest w granicach **Głównego Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) Nr 409 Niecka Miechowska (część SE)** GZWP Nr 409 posiada dokumentację geologiczną zatwierdzoną decyzją znak: DG kdh/BJ/489-6227/99 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa decyzją z dnia 14 lipca 1999 r. Dokumentacja zawiera ustalenia warunków hydrogeologicznych tego zbiornika, zatwierdza jego granice i wyznacza strefę ochronną zbiornika. Dokumentację zbiornika uzupełniono w 2015r. „Dodatkem do dokumentacji hydrogeologicznej Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP (GZWP) nr 409 Niecka Miechowska (część SE) w związku z ustanowieniem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 409 Niecka Miechowska (część SE)”, zatwierdzonym Decyzją Ministra Środowiska znak: DGK-II.4731.131.2015.AJ z dnia 27.04.2016 r.

Autorzy dodatku do dokumentacji wprowadzili korektę granic zbiornika w oparciu o budowę geologiczną i tektonikę. Zbiornik w uaktualnionych granicach zajmuje powierzchnię 2891,4 km² Obejmuje południowo-zachodnią część woj. świętokrzyskiego, północno-wschodnią część woj. małopolskiego oraz niewielki fragment woj. śląskiego.

Piętro wodonośne zbiornika związane jest głównie z utworami kredy górnej, w których można wyróżnić dwa poziomy wodonośne: poziom związany z piaszczysto-piaskowcowo-zlepieńcowatymi utworami albu i cenomanu oraz poziom występujący w spękanych marglach, opokach, wapieniach i gezach santonu, kampanu i mastrychtu (senonu). Zbiornik ma charakter szczelinowy, krążenie wody odbywa się poprzez sieć spękań i szczelin, których głębokość sięga na ogół 80-120 m. Wydajności studni wierconych są zróżnicowane, ale nie są wysokie i wynoszą przeciętnie od 30 m³/h do 50 m³/h. Zwierciadło wody ma przeważnie charakter swobodny lub znajduje się pod niewielkim naporem. Zbiornik zalega na głębokościach od 2,0 m p.p.t. w rejonie dolin rzek do 150,0 m p.p.t. w strefach wododziałowych, średnia głębokość 70,0 m p.p.t. Zasoby odnawialne wynoszą 747 804 m³/d, a zasoby dyspozycyjne oszacowano na 252 228 m³/d, co stanowi blisko 34% zasobów odnawialnych.

Przeważająca część obszaru zbiornika GZWP Nr 409 charakteryzuje się wysoką i bardzo wysoką podatnością na zanieczyszczenia. Z oceny stopnia zagrożenia wód podziemnych wynika, że przeważająca część zbiornika to obszary silnie zagrożone i zagrożone.

Zgodnie ze „Stanem środowiska w województwie świętokrzyskim. Raport 2017”, monitoring jakości wód w GZWP Niecka Miechowska część SE w granicach gminy Wodzisław nie był prowadzony. Najbliższe badane punkty, oceniające jakość wody w jcwpd Nr 100, zlokalizowane są na terenie gminy Sędziszów, w miejscowości Białowieża i obejmują cztery punkty. Jakość wody w tych punktach w 2016 r była następująca:

- w pkt Nr 421, Białowieża-2 i w pkt Nr 423, Białowieża-5 – klasa wody II (wody dobrej jakości),
- w pkt Nr 422, Białowieża-4 i w pkt Nr 1512, Białowieża-7 – klasa wody III (wody o zadawalającej jakości).

Ocena stanu (2019r.) wg Rozporządzenia MG MiZŚ z dnia 11.10.2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych, dla JCWPd Nr 100 i Nr 114, wskazuje dla obu jednolitych: dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy i dobry ogólny stan wód JCWPd.

Głównym celem ochrony wód podziemnych jest zahamowanie procesów ich zanieczyszczenia, a w miarę możliwości przywrócenie i zachowanie ich naturalnej jakości dla obecnych i przyszłych użytkowników oraz zachowanie naturalnej funkcji tych wód w ekosystemie.

2.3.7. Charakterystyka warunków klimatycznych i higieny atmosfery

Warunki klimatyczne, ogólne cechy klimatu

Obszar gminy Wodzisław, zgodnie z podziałem Polski na regiony klimatyczne, w podziale według Gumińskiego, uwzględniającym dzielnicę rolniczo – klimatyczne, leży w granicach dzielnicy częstochowsko-kieleckiej. Według Okołowicza, gmina Wodzisław znajduje się w wyżynnym regionie klimatycznym śląsko – małopolskim. Kraina ta, charakteryzuje się wyraźnie większym wpływem kontynentalizmu.

Statystycznie zima trwa 92 dni, a lato 91 dni. Liczba dni pogodnych w roku wynosi 62, a pochmurnych 122. Pokrywa śnieżna zalega przez 80 dni. Usłonecznienie w lecie wynosi od 550 do 600 godzin a w zimie poniżej 150 godzin. Średni okres wegetacji wynosi 210 dni. W rejonie notowanych jest średnio około 47 dni z przymrozkami, w tym ok. 26 dni bardzo mroźnych (poniżej -10°C). Pierwsze przymrozki pojawiają się na początku października, a ostatecznie zanikają na początku maja.

Różnice pomiędzy temperaturami maksymalnymi i minimalnymi są znaczne. Skrajne temperatury dla stacji meteorologicznej IMGW Kielce – Suków, w latach 1981-2000 to maksimum wynoszące +36,2°C i minimum -33,9°C, co daje amplitudę skrajnych temperatur na poziomie 70 °C. Średnie temperatury powietrza dla tej stacji wg danych z wielolecia wynoszą ok. 8°C. Dane z lat 2001-2002 wskazują na utrzymywanie się temperatury średniej na podobnym poziomie. Średnia suma opadów w tych latach to ok. 700 mm, a średnie prędkości wiatrów – 2,9 m/s.

Z rocznej róży wiatrów, opracowanej w 2005 r w ramach „Programu ochrony powietrza dla Kielce” wynika, iż najczęstsze są wiatry z kierunku zachodniego (11,0%) oraz wiatry w przedziale prędkości 1,5-3,1m/s (38,5%). Na analizowanym stanowisku wiatry o prędkościach powyżej 10,8 m/s, były sporadyczne (0,01%). W ciągu roku zanotowano 4,3% przypadków wiatrów o prędkości niższej niż 1m/s, czyli ciszy.

Wilgotność względna powietrza wynosi średnio w roku 81 %. Najwyższe wartości notuje się w grudniu (90 %), a najniższe od kwietnia do sierpnia (minimum 72 %). Z rozkładem wilgotności związana jest częstotliwość występowania mgieł. W rejonie gminy dni z mgłą notowane są średnio 53 razy. Najwięcej dni z mgłą występuje w październiku (10,9), a najmniej od maja do sierpnia (4,4).

Zgodnie z aktualnymi danymi meteorologicznymi, dostępnymi w portalu Bank Danych o Lasach, na terenie gminy Wodzisław notuje się:

- średnią roczną temperaturę powietrza: 8,0°C,
- średnią temperaturę okresu wegetacyjnego: 16°C,
- wielkość opadów atmosferycznych w okresie wegetacyjnym 200 mm,
- wielkość opadu atmosferycznego w ciągu roku: 650 mm,
- długość okresu wegetacyjnego: 240 dni,
- długość okresu bezprzymrozkowego: 200 dni,
- długość okresu bezprzymrozkowego na wysokości 0m: 190 dni.

Warunki topoklimatyczne

Zmienne warunki fizjograficzne (głównie rzeźba terenu) powodują pewne lokalne zróżnicowania klimatu. Na tej podstawie wyróżniono i scharakteryzowano poniższe jednostki topoklimatyczne charakteryzujące gminę Wodzisław:

Topoklimat zboczy o ekspozycji południowej, południowo-zachodniej, południowo-wschodniej, zachodniej i wschodniej o bardzo dobrych warunkach klimatycznych. Tereny te

charakteryzują się bardzo dobrymi warunkami solarnymi i termicznymi, przewietrzeniem, małą częstotliwością występowania mgieł oraz krótszym okresem zalegania pokrywy śnieżnej. Opisane tereny wyróżniają się najbardziej korzystnymi warunkami topoklimatycznymi dla zabudowy mieszkaniowej oraz sadownictwa.

Topoklimat właściwy obszarom płaskim o przeciętnych warunkach topoklimatycznych.

Tereny charakteryzują się dobrymi i przeciętnymi warunkami solarnymi, dobrymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi, bardzo dobrymi warunkami przewietrzania oraz małą częstotliwością występowania mgieł. Opisane i tereny wyróżniają się korzystnymi warunkami do zabudowy mieszkaniowej.

Topoklimat właściwy zboczom o większych nachyleniach i ekspozycji północnej o mało korzystnych warunkach klimatycznych. Tereny te zajmują obszary na północnych skłonach wzgórz. Charakteryzują się najslabszymi warunkami solarnymi, szczególnie jesienią i zimą, przeciętnymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi, dobrymi warunkami wietrznymi oraz dłuższym zaleganiem pokrywy śnieżnej. Tereny te nie są wskazane do zabudowy mieszkaniowej, rekreacyjnej oraz dla upraw wymagających znacznego nasłonecznienia.

Topoklimat dolin rzecznych oraz dolin bocznych o okresowo mniej korzystnych i niekorzystnych warunkach topoklimatycznych. Tereny te charakteryzują się gorszymi warunkami solarnymi, niekorzystnymi warunkami termicznymi, wilgotnościowymi, dużą częstotliwością występowania mgieł, słabą wentylacją i utrudnionymi warunkami rozprzestrzeniania zanieczyszczeń. Opisane tereny nie są wskazane do lokalizacji wszelkiej zabudowy. Obszary dolinne charakteryzują się występowaniem niekorzystnego zjawiska inwersji termicznej, co jest następstwem wychłodzenia się podłoża na skutek wypromieniowania ciepła pobranego w ciągu dnia przez grunt. Chłodne powietrze z warstwy przygruntowej, na skutek niewielkich spadków dolin oraz zapór utrudniających jego spływ, zalegać może stosunkowo długo w ich obrębie, nawet do późnych godzin rannych.

Topoklimat właściwy obszarom zalesionym charakteryzujący się dużym osłabieniem promieniowania słonecznego, dużą zaciszą wyrównanym profilem termicznym, podwyższoną wilgotnością względną powietrza, a przede wszystkim bakteriostatycznym działaniem olejków eterycznych. Lasy występujące na siedliskach świeżych i suchych są najbardziej wskazane do wykorzystania rekreacyjnego. Siedliska wilgotne, z uwagi na niekorzystne warunki bioklimatyczne, zaliczają się do terenów o małej przydatności dla celów rekreacji.

Charakterystyka zanieczyszczeń powietrza

Powietrze jest nie tylko niezbędnym do życia zasobnikiem tlenu, ale również ma decydujący wpływ na zdrowie człowieka. Wprowadzanie do powietrza substancji stałych, ciekłych lub gazowych w ilościach, które mogą ujemnie wpłynąć na zdrowie ludzi, klimat, przyrodę, glebę, wodę lub spowodować inne szkody w środowisku określane jest jako zanieczyszczenie powietrza. Liczba rodzajów zanieczyszczeń, jaka może występować w powietrzu, jest niezmiernie duża. Ze względu na

ich ilość wyodrębniono grupę zanieczyszczeń nazywanych charakterystycznymi zanieczyszczeniami powietrza. Są to: pyły, dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek i dwutlenek węgla. Największym antropogenicznym źródłem emisji różnych substancji jest proces spalania paliw do celów technologicznych i grzewczych oraz zanieczyszczenia komunikacyjne. Na terenie gminy Wodzisław nie ma stanowisk pomiarowych monitoringu jakości powietrza.

Zgodnie z „Roczną oceną jakości powietrza w województwie świętokrzyskim. Raport wojewódzki za rok 2020, obszar gminy Wodzisław (strefa świętokrzyska PL2602) zakwalifikowano:

1. Ocena wykonana ze względu na ochronę zdrowia ludzi:

- SO₂, NO₂, CO; C₆H₆, O₃, PM₁₀ – klasa A.
- PM_{2,5} – klasa A1.
- zawarte w pyle PM₁₀: Pb, As, Cd, Ni – klasa A.
- zawarte w pyle PM₁₀: benzo(a)piren, – klasa C.
- dla kryterium celu długoterminowego O₃ – klasa D2.

2. Ocena wykonana ze względu na ochronę roślin:

- SO₂, NO_x, O₃ – klasa A.
- dla kryterium poziomu celu długoterminowego O₃ – klasa D2.

Przedstawione klasy oznaczają:

- klasa A (A1) – występuje, jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych;
- klasa C (D2) – występuje, jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe.

Zagrożenie hałasem

W granicach miasta i gminy Wodzisław nie występują większe zakłady przemysłowe, mogące powodować istotny hałas. Na wielkość hałasu mogą oddziaływać jedynie niewielkie działalności gospodarcze funkcjonujące w granicach gminy. W granicach miasta i gminy Wodzisław, występują zagrożenia hałasem pochodzącym od komunikacji samochodowej oraz obserwuje się wzrost hałasu wzdłuż linii elektroenergetycznych.

Hałas przemysłowy towarzyszy każdemu rodzajowi produkcji. Obniżenie hałasu przemysłowego można osiągnąć przez remonty, przebudowę i wyciszenia urządzeń technologicznych zakładów przemysłowych, wprowadzanie nowoczesnych urządzeń i instalacji o obniżonej mocy akustycznej, ograniczanie transportu technologicznego, wyciszanie urządzeń klimatyzacyjno-chłodniczych poprzez obudowanie ich ściankami dźwiękochłonnymi.

Stopień narażenia ludności na hałas komunikacyjny jest wprost proporcjonalny do narastającej liczby pojazdów. Na pogorszenie klimatu akustycznego, obok wzrostu natężenia ruchu, mają wpływ także korki uliczne. Obok natężenia i płynności ruchu, o poziomie ruchu komunikacyjnego decydują także inne czynniki, tj. procentowy udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów, prędkość strumienia pojazdów, położenie drogi, rodzaj nawierzchni, ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna oraz rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy.

W granicach gminy hałas komunikacyjny będzie nasilał się wzdłuż głównych tras komunikacyjnych. Obniżanie hałasu komunikacyjnego można osiągnąć poprzez: budowę obwodnic, odnowę nawierzchni drogowych, obiektów mostowych, remonty i modernizacje odcinków dróg, budowę ekranów akustycznych. Generalnie, na terenie gminy Wodzisław, występuje niewielkie zagrożenie hałasem komunikacyjnym, ale wzdłuż głównych dróg można się spodziewać okresowego przekroczenia równoważnego poziomu dźwięków hałasu komunikacyjnego.

Strategiczna mapa hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie świętokrzyskim, opracowana w styczniu 2022 r., na zlecenie Generalnej Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w Oddział w Kielcach, poddała analizie 52 odcinki dróg, w tym drogę S7 przегięgającą przez teren gminy Wodzisław.

W granicach gminy Wodzisław, tereny zagrożone hałasem obejmowały tereny na których stwierdzono przekroczenia hałasu dla ludności eksponowanej na hałas dla L_{DWN} i L_N , gdzie:

L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00);

L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00);

W granicach gminy Wodzisław, nadmierna ekspozycja mieszkańców na hałas od drogi S7 dotyczy części miejscowości Mierzawa, Klemencice i Wodzisław.

W odniesieniu dla hałas L_{DWN} w granicach sołectw Mierzawa, Klemencice, Wodzisław stwierdzono pojedyncze przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB oraz w zakresie 5,1 dB do 10 dB sięgające pojedynczych budynków chronionych w sołectwach. W odniesieniu dla hałas L_N , w granicach sołectw Mierzawa i Klemencice, stwierdzono przekroczenie w zakresie od 1 dB do 5 dB oraz w zakresie 5,1 dB do 10 dB obejmujące 4 budynki chronione w Mierzawie i 1 budynek w Klemencicach. W granicach sołectw Łany i Ludwinów nie stwierdzono przekroczeń.

Na rysunkach studium wskazano przebieg izolinii hałasu L_N 56 dB dla pory nocnej, wskazany zgodnie z danymi udostępnionymi przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad w Oddział w Kielcach.

Droga wojewódzka Nr 768 analizowana była w opracowanej w 2017 r. „Aktualizacji programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg wojewódzkich z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne”, przyjętym Uchwałą Nr XLII/603/18 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 19 marca 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 27 marca 2018 r., poz. 1149). Droga Nr 768 nie powoduje zagrożenia nadmierną ekspozycją hałasową. Wzdłuż jej całego przebiegu w granicach woj. świętokrzyskiego, na odcinku Jędrzejów – Węchadłów – Skalbmierz – Kazimierza Wielka – granica woj., przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu jest znikome i dotyczy jedynie 13 osób.

Oddziaływanie hałasowe pozostałych dróg zlokalizowanych na terenie gminy Wodzisław, nie podlegało odrębnym analizom.

Wpływ na klimat akustyczny ma również hałas pochodzący z linii elektroenergetycznych średniego napięcia i stacji elektroenergetycznych. Poziom hałasu od urządzeń elektroenergetycznych wzrasta wraz z podnoszeniem się wilgotności powietrza. Podstawowym źródłem hałasu na stacjach elektroenergetycznych są sprężarki stosowane do napędu łączników oraz transformatory i wentylatory chłodzące te urządzenia. Istotnym źródłem krótkotrwałego hałasu są wyłączniki powietrzne w momencie zadziałania.

Na terenie miasta i gminy Wodzisław, obowiązują wartości dopuszczalnych poziomów hałasu określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

2.3.8. Ochrona na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Gmina Wodzisław posiada wyróżniające się w skali województwa walory przyrodniczo - krajobrazowe. Najcenniejsza pod tym względem jest dolina rzeki Mierzawy wraz z jej dopływami oraz tereny leśne południowej części gminy. Tereny te objęte są licznymi formami ochrony przyrody ustanowionymi w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 ÷ 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Na terenie gminy występują następujące ustanowione formy ochrony przyrody:

1. Rezerwat florystyczny „Lubcza”

Rezerwat znajduje się na terenie sołectwa Lubcza, na górze Okrąglicy, na gruntach Nadleśnictwa Pińczów w leśnictwie Góry, oddziały 180 k, 180 l, 181 d, 181 f, rezerwat obejmuje powierzchnię 6,96 ha.

Rezerwat utworzony został Zarządzeniem Nr 147 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 5 maja 1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP Nr 51 z 1959, poz. 242), obejmując pierwotnie powierzchnię 6,51 ha.

Obecnie obowiązującą podstawę prawną stanowi Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20.09.2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Lubcza (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 25.09.2017 r. poz. 2855), zwiększające powierzchnię rezerwatu do 6,96 ha.

Wojewoda Świętokrzyski, Rozporządzeniem Nr 57/2002 z dnia 18 listopada 2002 r., w § 1 ust. 1, pkt 25, ustanowił Plan ochrony Rezerwatu „Lubcza”, na okres 20 lat (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 165 poz. 2058).

Celem ochrony rezerwatu, jest **zachowanie dla celów naukowych i dydaktycznych, stanowiska miłka wiosennego (*Adonis vernalis*)**, występującego na skraju lasu, na południowym skłonie niewielkiego wzniesienia zbudowanego ze skał kredowych, pokrytych lessem.

Inne cenne elementy chronionej flory to występujące nielicznie zawilec wielkokwiatowy *Anemone ranunculoides* i dziewięciśń bezłodygowy *Carlina acaulis*.

Pod względem fitosocjologicznym w rezerwacie dominuje grąd *Tilio cordatae-Carpinetum betuli* oraz okrajkowa postać murawy kserotermicznej z klasy *Festuco-Brometea*.

Rezerwat, ze względu na dominujący przedmiot ochrony, jest typu: florystycznego (PF1), podtypu: roślin zielonych i krzewinek (rzk). Ze względu na główny typ ekosystemu: typ leśny i borowy (EL), podtyp: lasów wyżynnych (lwż).

2. Miechowsko – Działoszycki Obszar Chronionego Krajobrazu

Południowa część gminy Wodzisław, obejmująca tereny sołectw: Sielec, Krężoły, Brzeście, Pękosław, Kowalów Dolny, Kowalów Górny, Stara Olszówka, Nowa Olszówka, Wodacz, Świątniki, Droblin, Podlesie, Piotrkowie, Zarzecze, Judasze, Strzeszkowice, Konary, Niegosławice, Nawarzyce, Przyrąb, Wola Lubecka, Lubcza, Brzezinki, Sadki, Przewody oraz teren południowej części miasta Wodzisław (bez terenu dawnego sołectwa Brzezie), położona jest w granicach **Miechowsko – Działoszyckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu**.

Jest to ważny obszar wododziałowy Nidy, Pilicy i Wisły. W obszarze zachowała się szata roślinna, która należy do najbardziej interesującej na terenie całej Niecki Nidziańskiej. Na jej bogactwo składają się lasy, wśród których największe znaczenie biocenotyczne, naukowe i dydaktyczne mają zbiorowiska grądowe i świetlistej dąbrowy. Stosunkowo duże dobrze wykształcone ich kompleksy zachowały się w okolicach Miechowa, Książa Wielkiego, Wodzisławia, Tunelu, Kozłowa i Słupi. Najpiękniejsze ich fragmenty chronione są w rezerwach leśnych i florystycznych: Kwiatków, Kępie, Lipny Dół i Lubcza. Zbiorowiska te z uwagi na dużą zmienność siedlisk, spowodowana bogatą rzeźbą terenu, są bardzo bogate pod względem florystycznym. Występuje w nich wiele gatunków rzadkich i chronionych m. in.: zawilec wielkokwiatowy, lilia złotogłów, wawrzynek wilczełyko, róża francuska, kokoryczka okółkowa, bluszcz pospolity i inne.

Na odlesionych pagórkach lessowych i stromych zboczach wąwozów lessowych rozwijają się bogate florystycznie i kwietne murawy stepowe z udziałem bardzo wielu rzadkich w skali kraju i chronionych gatunków roślin, m. in.: dziewięcisiła popłocholistnego, dziewięcisiła bezłodygowego, powojnika prostego, miłka wiosennego, wisienki stepowej i innych.

Zasiedlony już od neolitu przez rolnicze ludy kultury ceramiki wstęgowej zachował liczne archeologiczne stanowiska z najbardziej charakterystycznymi formami tzw. kurhanów małopolskich, które zarejestrowano w okolicach Miechowa, Brześcia, Moczydła, Rządowic, Sudołu, Dziemięzyc. Kopiec z epoki brązu położony jest w Szczotkowicach. Grodziska znane są na stanowiskach w Siedliskach i Książu Wielkim, a dwory obronne w Kozłowie, Klimontowie i Korzelowie. Ruiny zamku obronnego zachowały się w Janowiczkach.

Zachowało się wiele zespołów rezydencjalnych i dworsko-parkowych, w tym o wybitnej wartości, założenie krajobrazowo-parkowe pałacu w Książu Wielkim-Mirowie i pałac z parkiem w Mianocicach i Lubczy, dwory i parki w Paszkowie, Przelowie, Niegosławicach, Przewodach, Opatkowicach, Węchadłowie, Rzędowicach, Zareszynie, Zagorowie, Świącicach, Sancygniowie i Marchocicach. Zespoły drewnianej zabudowy wsi zachowały się fragmentarycznie w Dąbrowicy i w Cisiej. Na całym obszarze jest ponadto wiele kaplic i kapliczek z rzeźbionymi figurami przydrożnymi w tym też objęte ochrona konserwatorską.

Obszar ustanowiono Rozporządzeniem Nr 12/95 Wojewody Kieleckiego w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie kieleckim (Dz. Urz. Woj. Kieleckiego z 6 listopada 1995 r. Nr 21 poz. 145).

Aktualny przebieg granic i zasady ochrony na terenie Obszaru wyznaczył Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr XXXV/622/13 z dnia 23 września 2013 r. dotyczącą wyznaczenia Miechowsko – Działoszyckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 1 października 2013 r., poz. 3314). Uchwała wyznacza Miechowsko – Działoszycki Obszar Chronionego Krajobrazu, o powierzchni 41 152 ha, w skład którego wchodzi części obszarów gmin: Działoszyce (8 802 ha), Imielno (821 ha), Michałów (5 277 ha), Sędziszów (5 848 ha), Słupia Jędrzejowska (8 386 ha) i Wodzisław (12 018 ha).

3. Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Dolina Mierzawy”

Wschodnia część terenu gminy Wodzisław, w granicach części sołectw Przyłęczek, Przyłęk, Judasze, Strzeszkowice, Konary, Niegosławice, Zarzecze, Nawarzyce, Wola Lubecka i Lubcza, znajduje się w granicach **specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Mierzawy**.

Pierwotnie, obszar został wyznaczony w następujących po sobie Decyzjach Wykonawczych Komisji (UE), z których pierwsza, została przyjęta w dniu 13 listopada 2007 r., a ostatnia poprzedzająca wydanie aktualnie obowiązującego Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska to Decyzja Wykonawcza Komisji (UE) 2023/244 z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie przyjęcia szesnastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny, (Dz. U. UE. L 36/384 z dnia 07.02.2023 r.).

Aktualnie, obszar został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 marca 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Mierzawy (PLH260020) (Dz. U. z 13 kwietnia 2023 r., poz. 699). Jego powierzchnia wynosi 1320,15 ha.

Ostoja zabezpiecza czystą i naturalnie meandrującą rzekę Mierzawę. Na terenie obszaru największą powierzchnię zajmują zbiorowiska łąk świeżych ekstensywnie użytkowanych, będących miejscem życia dla wielu gatunków owadów. Na terenie obszaru stwierdzono trzy gatunki motyli dziennych z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Najcenniejszym elementem obszaru jest w większości naturalne koryto rzeczne, zasiedlane przez dobrze zachowane populacje dwóch gatunków minogów, głowacza białopłetwego i trzepli zielonej.

4. Ustanowione pomniki przyrody

W granicach gminy Wodzisław występują następujące pomniki przyrody:

Pomnik przyrody nieożywionej:

- **źródło**, podboczowe, szczelinowe, zlokalizowane we wschodniej części wsi Laskowa, na działce nr ewid. 480, Nr GID 111965. Woda wypływa z północnego zbocza doliny rzeki Mozgawy, w dwóch niszach, powstałych w wyniku erozji wstecznej. Pomnik wyznaczono Zarządzeniem Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dnia 2 października 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 19, poz. 2232), Rozporządzeniem Nr 6/94 Wojewody Kieleckiego z dnia 20 czerwca 1994 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 8, poz. 54 z dn. 30 sierpnia 1994 r.), Rozporządzeniem Nr 7/94 Wojewody Kieleckiego z dnia 4 sierpnia 1994 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 8, poz. 55, z dn. 30 sierpnia 1994 r.), Rozporządzeniem Nr 276/2001 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 9 sierpnia 2001 r. zmieniającym zarządzenia i rozporządzenia w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 85, poz. 987 z dnia 16 sierpnia 2001 r.).

Pomniki przyrody ożywionej:

Buk pospolity (Buk zwyczajny) (*Fagus sylvatica*), rosnący w sołectwie **Sielec**, na działce nr ewid. 247, w zarządzie Lasów Państwowych Nadleśnictwo Jędrzejów, Nr GID 215281. Buk o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m – 330 cm, pierśnica 1,05 m, wysokość 36,0 m, w wieku około 151 lat. Pomnik ustanowiono Uchwałą Nr XXI/213/2020 Rady Gminy Wodzisław z dnia 22 lipca 2020 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 29 lipca 2020 r., poz. 2858).

Grupa trzech drzew, rosnących w sołectwie **Lubcza**, w parku podworskim, na działce nr ewid. 496/1. Pomnik ustanowiono Uchwałą Nr XIII/108/2011 Rady Gminy Wodzisław z dnia 28 października 2011 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 7 grudnia 2011 r. Nr 288, poz. 3335). Pomnik przyrody obejmuje drzewa:

- **lipa drobnolistna** (*Tilia cordata*), o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m – 300cm, w wieku ok. 200 lat, Nr GID 111967,
- **klon pospolity** (*Acer platanoides*), o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m – 475cm, w wieku ok. 200 lat, Nr GID 111966,
- **dąb szypułkowy** (*Quercus robur*), o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m – 346cm, w wieku ok. 200 lat, Nr GID 111968.

Lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) „Przyłękowska Dama”, w sołectwie **Przyłęk**, na działce nr ewid. 236/1. Nr GID 111976. Lipa o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m – 372 cm, w wieku około 200 lat. Pomnik ustanowiono Uchwałą Nr III/10/10 Rady Gminy Wodzisław z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 26 stycznia 2011 r. Nr 18, poz. 269).

Siedem drzew, rosnących na terenie lasów w sołectwie **Sielec**, na terenie Nadleśnictwa Jędrzejów, w Leśnictwie Słupia. Pomniki przyrody przyjęto Rozporządzeniem Nr 9/2006 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 29 maja 2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2 czerwca 2006 r., Nr 37, poz. 1616). Pomnikami przyrody są:

- **jodła pospolita** (Jodła biała) (*Abies alba*), Nr GID 111969, pierśnica 1,17 m, obwód na wysokości 1,3 m wynosi 367 cm, wysokość ok. 45,0 m, w wieku ok. 150 lat, rosnąca na działce nr ewid. 232, oddział leśny 205c;
- **jodła pospolita**, (Jodła biała) (*Abies alba*), Nr GID 111970, pierśnica 1,02 m, obwód na wysokości 1,3 m wynosi 320 cm, wysokość ok. 44,0 m, w wieku ok. 150 lat, rosnąca na działce nr ewid. 233, oddział leśny 206f;
- **buk zwyczajny** (Buk pospolity) (*Fagus sylvatica*), Nr GID 111971, pierśnica 1,50 m, obwód na wysokości 1,3 m wynosi 471 cm, wysokość ok. 27,0 m, w wieku ok. 135 lat, rosnący na działce nr ewid. 239, oddział leśny 185a;
- **buk zwyczajny** (Buk pospolity) (*Fagus sylvatica*), Nr GID 111972, pierśnica 1,12 m, obwód na wysokości 1,3 m wynosi 352 cm, wysokość ok. 27,0 m, w wieku ok. 135 lat, rosnący na działce nr ewid. 239, oddział leśny 185a;
- **buk zwyczajny** (Buk pospolity) (*Fagus sylvatica*), Nr GID 111973, pierśnica 1,18 m, obwód na wysokości 1,3 m wynosi 371 cm, wysokość ok. 30,0 m, w wieku ok. 130 lat, rosnący na działce nr ewid. 251, oddział leśny 207d;
- **wiąz pospolity** (Wiąz polny) (*Ulmus minor*), Nr GID 111974, pierśnica 1,00 m, obwód na wysokości 1,3 m wynosi 314 cm, wysokość ok. 30,0 m, w wieku ok. 105 lat, rosnąca na działce nr ewid. 248, oddział leśny 200c;
- **klon zwyczajny**, (Klon pospolity) (*Acer platanoides*), Nr GID 111975, pierśnica 0,97 m, obwód na wysokości 1,3 m wynosi 304 cm, wysokość ok. 28,0 m, w wieku ok. 150 lat, rosnąca na działce nr ewid. 248, oddział leśny 200c.

Inne, cenne przyrodniczo rejony gminy

Dolina rzeki Mierzawy, stanowi ważny **lokalny korytarz ekologiczny**, łączący się na terenie gminy Michałów, z Głównym Korytarzem Ekologicznym o znaczeniu Krajowym, Południowo-Centralnym (KPdC), w części Korytarza Ekologicznego Doliny Nidy.

Korytarze ekologiczne stanowią ważne ogniwo łączności ekologicznej w skali Europy. Przez puszcze północnej Polski oraz sieć korytarzy, ciągłość wschodnio europejskich obszarów przyrodniczych może być przedłużona aż do zachodnich granic Polski oraz wschodnich Niemiec. Umożliwiłoby to migracje zwierząt w skali kontynentalnej i rekolonizację zachodniej Polski i innych krajów Europy przez rzadkie gatunki zwierząt i roślin.

Doliny rzek Mozgawy, Węchadłówki i Mozgawki, stanowią **ciągi ekologiczne**, wspomagające funkcjonowanie korytarzy ekologicznych. Ciągi ekologiczne stanowią uzupełniający łącznik między obszarami szczególnie cennymi przyrodniczo, przyczyniający się do migracji świata roślinnego i zwierzęcego.

2.4. Środowisko kulturowe

2.4.1. Rys historyczny

Pierwsza wzmianka o osadzie „Wladisław” (lub Wladisławia) pochodzi z 1195r. i dotyczy bitwy stoczonej nad rzeką Mozgawą pomiędzy wojskami Mieszka Starego i armią panów krakowskich występujących w imieniu niepełnoletniego króla Kazimierza Sprawiedliwego. Z opisu zdarzeń można przypuszczać, że Wodzisław leżał na skrzyżowaniu traktów biegnących z Krakowa w kierunku Mazowsza i ze Śląska do Sandomierza.

W okresie rozbicia dzielnicowego, książęcy gród wodzisławski znalazł się w obrębie dzielnicy senioralnej z centralnym ośrodkiem w Krakowie. Zintensyfikowanie w tym czasie migracji ludności wpłynęło na rozwój osadnictwa, w szczególności na przekształcenie się grodów w miasta poprzez kształtowanie się rzemiosła. Miało to miejsce również w Wodzisławiu.

W pierwszej połowie XIII wieku, na ziemiach wokół Wodzisławia istniała już wykształcona struktura kościelna z parafiami w Mieronicach, Wodzisławiu, Piotrkowicach i Lubczy. Na rozwój kulturowy tych ziem miała z pewnością wpływ obecność cystersów z Jędrzejowa, którzy nabyli od biskupów krakowskich dobra ziemskie w okolicach Lubczy i Nawarzac.

W 1366 r., na mocy dokumentu wydanego w Wiślicy, król Kazimierz Wielki sprzedał (za kwotę 80 grzywien) urząd wójtowski w Wodzisławiu jednemu z mieszkańców Wodzisławia Florianowi, co dało początek tworzeniu się samorządu miejskiego. Datę tę można traktować jako początek powstania miasta. W kilka lat później, w 1370r., na mocy testamentu królewskiego, miasto Wodzisław zostało przekazane rycerzom Pakosławowi i Przedborowi herbu „Zadora” (zwanego również „Płomieńczyk”) – protoplastom rodu Lanckorońskich. Od tego czasu, aż do połowy XX wieku, losy Wodzisławia i ziem leżących wokół niego zostały związane z rodem Zadorów, którzy w dziejach Polski, już jako ród magnacki Lanckorońskich, odegrali znaczącą rolę.

W latach 1443 – 1444 nastąpił podział majątku w obrębie rodu Zadorów, w wyniku którego został wyodrębniony tzw. „klucz wodzisławski”, w skład którego weszło: Wodzisław (miasto i dwór w Brzeziu) oraz 12 wsi – Brzezie (założone w 1415 r. na pamiątkę rodowej siedziby Brzezie pod Bochnią), Laskowa, Droblin, Świątniki, Klemencice, Pokrzywnica, Płomieńczyk, Zielonki, Sielec, Mieronice, Rzędowice i Giebułtów.

W roku 1508, dzięki staraniom Adama Lanckorońskiego, Wodzisław przyjął wzorzec organizacyjny oparty na prawie magdeburskim, co ukształtowało strukturę zabudowy miasta.

W okresie reformacji, w drugiej połowie XVI wieku, Wodzisław stał się silnym ośrodkiem kalwinizmu. Jan Wodzisławski (prawuk Jana z Wodzisławia i Brzezia – marszałka na dworze królewskim) był znaczącą osobą ruchu reformatorskiego w Małopolsce. Na potrzeby nowej religii zostały przejęte kościoły w Wodzisławiu i Mieronicach. Został wybudowany zbór, a w mieście funkcjonowała szkoła kalwińska. W roku 1560, w wyniku podziału administracyjnego ówczesnego kościoła protestanckiego, został utworzony „dystrykt wodzisławski”.

Od czasu pojawienia się kalwinów, aż do 1612 r. odbyło się w Wodzisławiu kilkanaście

synodów różnowierczych. Uczestniczyli w nich myśliciele nurtu reformacji tacy jak Marcin Korwicki czy Franciszek Stankar. Nawet bratanek prymasa Jana Łaskiego – Jan Łaski, będąc orędownikiem utworzenia kościoła narodowego, miał w Wodzisławiu dom.

W końcu XVI wieku, Wodzisław był dobrze rozwiniętym ośrodkiem rzemieślniczym. Na około dwóch tysięcy mieszkańców odnotowano 25 rzemieślników. W 1629 r. liczba wzrosła do 35.

W wyniku nasilenia się działań kontreformatorskich i przejścia do tego ruchu Samuela Lanckorońskiego w 1613 r. został odebrany kalwinom kościół w Wodzisławiu a różnowiercy wraz z ostatnim ministrem protestanckim Janem Petrycym zmuszeni zostali do sprzedania swoich dóbr i opuszczenia miasta.

Nowy proboszcz parafii otrzymał od Lanckorońskich zabezpieczenie finansowe na utrzymanie wikarego, nauczyciela w szkole, kantora i dzwonnika oraz zobowiązany został do opieki nad miejscowym szpitalem. Przystąpiono też do budowy nowej świątyni.

Upadek gospodarczy miasta nastąpił w czasie najazdu szwedzkiego w 1655 r., po którym dla pobudzenia gospodarczego, miasto otrzymało 12 lat „wolnizny” od podatku. Prawdopodobnie w tym czasie w Wodzisławiu osiedlili się Żydzi, których w 1676 r. odnotowano 213 osób. Wodzisław stał się drugim co do liczebności ludności żydowskiej ośrodkiem w województwie krakowskim.

W 1692 r. Żydzi mieli już w Wodzisławiu własny kirkut (cmentarz) oraz zorganizowali kahał. Aż do czasu wydarzeń II wojny światowej Żydzi stanowili stały element społeczności miasta. W pierwszej połowie XIX wieku, na 4 000 mieszkańców Wodzisławia – 3/4 ludności było pochodzenia żydowskiego. Wpływali oni w sposób znaczący na rozwój gospodarczy miasta, którego podstawą było rzemiosło, handel i uprawa roli. Oprócz synagogi i kirkutu mieli na terenie Wodzisławia mykwę (łaźnię), ubojnię rytualną i własną szkołę wyznaniową.

Po upadku państwa polskiego, Wodzisław znalazł się w obrębie zaboru rosyjskiego. W gospodarce miasta nie nastąpiły istotniejsze zmiany. Funkcjonowało wprawdzie rzemiosło, w niewielkim stopniu rozwinęły się manufaktury (produkcja tkanin bawełnianych), lecz nie stały się one załączkiem przemysłu. W 1824 r. wybrukowano ulice i rynek, w 1843 r. zainstalowano pierwsze cztery latarnie. System opłat i obowiązki mieszkańców względem właściciela miały charakter jak w czasach feudalnych co w sposób znaczący hamowało rozwój miasta. Powstające w XIX wieku trakcje kolejowe ominęły miasto, co przy zmniejszającym się znaczeniu historycznego traktu komunikacyjno – handlowego obniżyło jego atrakcyjność.

Działania zbrojne prowadzone w czasie powstania styczniowego nie ominęły ziemi wodzisławskiej. Kilkudziesięciu obywateli Wodzisławia wzięło udział w wojnie partyzanckiej. Dnia 6 maja 1863 r. Wodzisław został wyzwolony na krótko przez oddziały Bończy (pochowany na cmentarzu w Nawarzycach). W wyniku represji władz carskich, na mocy reformy administracyjnej z 1869 r. – Wodzisław utracił prawa miejskie, stając się osadą.

Pierwsza wojna światowa zaznaczyła się w historii miasta przemarszem I Kompanii Kadrowej Józefa Piłsudskiego. Działania wojenne szczęśliwie ominęły miasto. Tragedię Wodzisławianie przeżyli w wyniku epidemii cholery w 1917 r., która zdziesiątkowała miasto.

Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę, w strukturze ludności i funkcjonowaniu gospodarczym Wodzisławia nie nastąpiły istotniejsze zmiany.

Dominującą rolę w gospodarce na ziemiach wokół Wodzisławia odgrywały folwarki: Lanckorońskich w Brześciu i Mieronicach (gdzie wybudowane zostały stawy rybne), Wielowiejskich w Nawarżycach i Lubczy, Linowskich w Piotrkowicach, Nawrockich w Świątnikach.

II wojna światowa, podobnie jak w innych rejonach kraju, boleśnie zapisała się w historii Wodzisławia i okolicznych wsi.

Spółeczność żydowska Wodzisławia została bądź wymordowana w swoich domach czy na miejscowym cmentarzu, bądź wywieziona do obozów zagłady.

Za wspieranie ruchu partyzanckiego, dnia 13 grudnia 1944r. została spacyfikowana wieś Sadki. W lasach wsi Kaziny, policja niemiecka dokonywała pojedynczych i zbiorowych egzekucji. Dla upamiętnienia walk z hitlerowskim najeźdźcą, w hołdzie tym, co stracili w nich swe życie, społeczność Wodzisławska wzniosła pomniki i obeliski w miejscach bolesnych wydarzeń. Tak jest w Brzezinkach, Kazinach, Mieronicach, Piotrkowicach, Sadkach i Wodzisławiu.

2.4.2. Obiekty archeologiczne

Na terenie gminy Wodzisław, występują **obiekty archeologiczne**, stanowiące zasoby dziedzictwa pradziejowego, występującego pod powierzchnią ziemi, wymagające ochrony, poprzez dostosowanie bieżących zadań inwestycyjnych do potrzeb wynikających z zaznaczenia stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków (wraz ze strefą ochrony) oraz stref ochrony zabytków archeologicznych ujętych w ewidencji zabytków.

W granicach gminy Wodzisław, znajdują się następujące **stanowiska archeologiczne, wpisane do rejestru zabytków**: na terenie województwa świętokrzyskiego:

- Brzeście – kopiec pradziejowy – AZP 93-58 stanowisko 5, Nr rej. Aa 31, data wpisu 16.09.1986 r., dz. nr ewid. 886-wg wpisu, obecnie 886/1 lub 886/2;
- Laskowa – osada z młodszej epoki kamienia (stanowisko 2) – AZP 93-59 stanowisko 18, Nr rej. Aa 699, data wpisu 07.03.1972 r., dz. nr ewid. 108/7;
- Piotrkowice – osada z okresu wpływów rzymskich (stanowisko 4) – AZP 93-59 stanowisko 31, Nr rej. Aa 724, data wpisu 07.03.1972 r., dz. nr ewid. 95;
- Wodzisław – osada wczesnośredniowieczna – AZP 93-59, stanowisko 5, Nr rej. Aa 690, data wpisu 07.03.1972 r., dz. nr ewid. 925, 926, 927.

Wokół osad i kopca pradziejowego (kurhanu) obowiązuje – **strefa ochrony zabytku archeologicznego**, wyznaczona w odległości **50,00 m** od granic wpisu do rejestru zabytków.

Stanowiska archeologiczne, wpisane do rejestru zabytków oraz obowiązująca strefa ochrony zabytku archeologicznego, zaznaczone są na rysunku kolorem amarantowym.

W granicach gminy Wodzisław znajdują się również **strefy ochrony stanowisk archeologicznych**, zawierające jedno lub kilka stanowisk archeologicznych (ślady osadnictwa, osady, cmentarzyska, stanowiska produkcyjne) zdefiniowane w art. 3, pkt 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 840, ze zm.), znane z badań Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP), danych bibliograficznych i archiwalnych oraz inspekcji terenowych.

Największe skupiska, stref ochrony stanowisk archeologicznych, znajdują się na terenie miejscowości zlokalizowanych głównie w pobliżu dolin rzek, na terenie sołectw: Mierzawa, Przyłęczek, Przyłek, Strzeszkowice, Piskorzowice, Pokrzywnica, Klemencice, Niegosławice, Konary, Krężoły, Brzeście, Olszówka Nowa, Olszówka Stara, Mieronice, Świątniki, Wodacz, Wodzisław, Laskowa, Zarzeczce, Piotrkowice, Nawarzyce, Wola Lubecka, Lubcza. Mniej liczne strefy ochrony stanowisk archeologicznych Olbrachcice, Września, Folga Pierwsza, Pękosław, Sadki, Droblin, Sadki.

Zasięg stref został określony wraz z zakresem potencjalnego oddziaływania odnotowanych w terenie faktów osadniczych na krajobraz kulturowy.

W strefach obowiązuje zakaz dewastacji terenu poprzez wybiórkę piasku i analogiczne formy zmiany ukształtowania terenu. W obrębie stref zlokalizowanych na gruntach rolnych dopuszcza się dalsze rolnicze ich użytkowanie, pod warunkiem niedopuszczenia do dewastacji terenu strefy.

Wszelka działalność inwestycyjna w obrębie stref podlega uzgodnieniu ze Świątokrzyskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i jest podporządkowana ŚWKZ.

2.4.3. Obiekty zabytkowe

W granicach gminy Wodzisław, znajduje się szereg zabytkowych obiektów architektury i budownictwa, stanowiących pozostałości historycznie ukształtowanej zabudowy, posiadającej cenne walory kompozycyjno – przestrzenne i architektoniczne. Część z nich została wpisana w całości lub w części do rejestru zabytków. Obiekty te podlegają bezwzględnej ochronie w zakresie określonym w poszczególnych decyzjach dotyczących wpisu. **Czcionką pogrubioną** wyróżniono **obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomości województwa świętokrzyskiego** oraz ich aktualny **numer w rejestrze**, a na rysunku, obiekty te, zaznaczono kolorem amarantowym. Czcionką zwykłą wypisano obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków oraz obszary ochrony częściowej z ewidencji wojewódzkiej, a na rysunku, obiekty te, zaznaczono kolorem czarnym.

Oprócz nieruchomości obiektów zabytkowych w świątyniach znajdują się również tzw. ruchome dobra kultury stanowiące wystrój i wyposażenie kościołów.

Brzeście

Dwór, ob. dom nr 15, mur., 2 poł. XIX w.

Klemencice

Kaplica p.w. MB Częstochowskiej, mur., XIX w., przebud. 1932 r.

Pozostałości zespołu dworskiego:

- **założenie podworskie krajobrazowe (pozostałość parku), 1 poł. XIX w., Nr rejestru A.161**
- czworak, ob. dom nr 23, mur., ok. 1900 r.
- obora, później kwaszarnia, mur., k. XIX w.
- stodoła i spichlerz, później magazyn, mur., k. XIX w.

Dom nr 53, wł. mur., 1852 r., przebud. ok. 1960 r.

Krężoły

Kaplica p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, mur., 1917 r.

Lubcza

Zespół pałacowo - parkowy Wielowiejskich, Nr rejestru A.162/1-2

- **pałac, mur., ok. 3/4 ćw. XIX w. (z wykorzystaniem fragmentów dworu z XVIII w. Nr rejestru A.162/1**
- **park, XVIII/XIX w., przekształcony poł. XIX w., Nr rejestru A.162/2**

Łany

Dróżniczówka ze studnią, mur., 1 ćw. XIX w. (ob. Zarząd Dróg Powiatowych)

Mieronice

Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Jakuba Apostoła Nr rejestru A.163/1-2

- **kościół parafialny p.w. św. Jakuba Apostoła, mur., 3 ćw. XIII w., nawa 1439-87 r., dobud. zakrytii pn. XVI w. i kaplicy przy nawie pn. pocz. XX w. Nr rejestru A.163/1**
- **dzwonnica, drewn., 2 ćw. XIX w. Nr rejestru A.163/2**

Mierzawa

Kapliczka, mur., XIX w.

Nawarzyce

Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Andrzeja Apostoła

- **kościół parafialny p.w. św. Andrzeja Apostoła, mur., 1748 r., remont. po pożarze 1893 r., remont dobudówki pld. XX w. Nr rejestru A.164**
- dzwonnica, mur., po 1893 r.
- ogrodzenie z bramką, mur. – żel., k. XIX w.
- cmentarz przykościelny, zał. XIV w.
- plebania, drewn., k. XIX w.

Cmentarz parafialny, rzym.-kat., zał. poł. XIX w.

Kaplica grobowa Winnickich na cmentarzu parafialnym, ob. cmentarna, mur., ok. 1887 r.

Kaplica grobowa Wielowieyskich na cmentarzu parafialnym, mur., ok. 1894 r.

Nawarzyce Leśne

Założenie pofolwarczne (pozostałość), pocz. XIX w.

Nr rejestru A.165

Niegoslawice

Zespół dworsko-parkowy:

Nr rejestru A.166/1-2

– **dwór, mur. 1855 r.**

Nr rejestru A.166/1

– **park, 1 poł. XIX w.**

Nr rejestru A.166/2

Piotrkowice – Zarzecze

Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Piotra i Pawła:

– **kościół parafialny p.w. św. Piotra i Pawła, mur., 1682 r, fasada z l. 20 XX w.**

Nr rejestru A.167

– dzwonnica bramna ze schodami, mur., 1852 r., nadbudowana l. 20 XX w.

– ogrodzenie, mur.-żel., XIX/XX w.

– cmentarz przykościelny, zał. ok. XIV w.

Cmentarz parafialny, rzym.-kat., zał. ok. 2/3 ćw. XIX w.

Park pofolwarczny XVII/XVIII w., przekształ. poł. XIX w. i pocz. XX w.

Nr rejestru A.168

Przewody

Pozostałości zespołu dworskiego:

– pozostałości parku dworskiego, XIX w.

Strzeszkowice

Park podworski, 2 poł. XIX w.

Nr rejestru A.169

Świątniki

Cmentarz żydowski, XVII w.

Wodzisław

Układ urbanistyczny, XIV-XIX w., wskazany przez ŚWKZ do ochrony w gminnej ewidencji zabytków

Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Marcina:

Nr rejestru A.170/1-2

– **kościół parafialny p.w. św. Marcina, mur., 1621-1644 r., z fund. Samuela Lanckorońskiego, zniszczony pożarem 1746 r., odbud. 1787 r., oblicowanie fasady cegłą 1910 r.**

Nr rejestru A.170/1

– **dzwonnica, mur., 1815 r.**

Nr rejestru A.170/2

– ogrodzenie, mur.-żel., 2 poł. XIX w.

- cmentarz przykościelny
- organistówka, ul. Pińczowska, mur., poł. XIX w.

**Bożnica, mur., XVI/XVII w., z fund. Jana z Brzezia Lanckorońskiego, przebud. XVIII w.,
adaptowana na spichlerz 1943 r., dach zawalony 1987 r.**

Nr rejestru A.171

Kaplica p.w. św. Jana Nepomucena, przy ul. Jędrzejowskiej, mur., 1903 r.

Cmentarz parafialny, rzym.-kat.,

Dom, ul. Jędrzejowska 3, mur., k. XIX w, przebud. pocz. XX w.

Dom, ul. Kościelna 1, mur., k. XIX w.

Dom, ul. Kościelna 2, mur., k. XIX w.

Dom ul. Pińczowska 29, drewn. k. XIX w.

Dom, ul. Rolnicza 4, mur., k. XIX/XX w.

Dom, ul. Rolnicza 7, mur., pocz. XX w.

Dom narożny, ul. Sobieskiego/Krakowska, mur., ok. 1900 r.

Dom, Pl. Wolności 1, mur., pocz. XX w.

Dom, Pl. Wolności 11, mur., 2 poł. XIX w., przebud. pocz. XX w.

Dom, Pl. Wolności 29, mur., k. XIX w.

Dom, Pl. Wolności 33, mur., pocz. XX w.

Dom ul. Żarnowska 3, mur., 2 poł. XIX w.

Wodzisław - Brzezie

Zespół rezydencjonalny przy ul. Brzezie

Nr rejestru A.172/1-4

– **pałac, mur., poł. XVIII w., przebud. na spichlerz poł. XIX w.**

Nr rejestru A.172/1

– **dwór, mur., 2 poł. XIX w. (na piwnicach d. dworu z pocz. 1531 r. Jana Lanckorońskiego,
obmurowanych cegłą ok. 1980 r.)**

Nr rejestru A.172/2

– **rządcówka, mur., k. XVIII w/pocz. XIX w.**

Nr rejestru A.172/3

– **park, XVI w., przekształcony poł. XIX w. i XX w.**

Nr rejestru A.172/4

Założenie folwarczne przy ul. Brzezie

– spichlerz, ob. budynek mieszkalny, mur., 1900-1910 r.

– obora, mur., 1900-1910 r., częściowo przebud. ok. 1970 r.

– stodoła I, mur., XIX/XX w., częściowo przebud. ok. 1970 r.

– stodoła II, mur., 1900-1910 r., częściowo przebud. ok. 1970 r.

– młyn parowy „Antonin”, ob. elektryczny, mur., k. XIX w. (przed 1893 r.). zniszczony pożarem ok. 1910 r. i 1931 r., częściowo rozebrany i odbud. ze zniszczeń 1932 r.

Wymienione obiekty podlegają ochronie konserwatorskiej w rozumieniu art. 6 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 840, ze zm.). Wszelkie prace podejmowane przy obiekcie i w jego otoczeniu ekspozycyjnym, wymagają uzgodnienia ze Świętokrzyskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Kielcach.

Najcenniejszym zabytkiem architektoniczno – przestrzennym na terenie gminy jest Zespół Pałacowy Wielowiejskich. Cenne są również zabytkowe kościoły oraz pozostałości zespołów dworsko-parkowych i rezydencjonalnych.

W postępującej ruinie znajduje się Bożnica w Wodzisławiu, pozostałość kultury żydowskiej, dawniej kwitnącej na terenie gminy Wodzisław.

2.4.4. Miejsca Pamięci Narodowej

Na terenie gminy Wodzisław znajdują się następujące **Miejsca Pamięci Narodowej**:

- Brzezinki – pomnik partyzantów AK, 1944 r., w lesie, na skraju polany za wsią,
- Kaziny – pomnik ofiar egzekucji 1943-1944 r., położony przy drodze Wodzisław – Sędziszów;
- Mieronice – mogiła żołnierza AK, ppor. Józefa Maja ps. „Balet”, na cmentarzu parafialnym w Mieronicach;
- Niegosławice – mogiła żołnierza AK obrońcy Westerplatte, kpr. Zenona Kubickiego, na cmentarzu parafii Nawarzyce (położonego na terenie sołectwa Niegosławice);
- Niegosławice – pomnik ofiar wrzenia 1939 r.;
- Zarzecze – kwatery i nagrobek ofiar terroru, 1944r., położona na cmentarzu parafii Piotrkowice (położonego na terenie sołectwa Zarzecze);
- Sadki – pomnik ofiar pacyfikacji 1944r., położony za wsią przy drodze;
- Wodzisław – kwatery i nagrobek ofiar września 1939 r., położona na cmentarzu parafialnym w Wodzisławiu;
- Wodzisław – kwatery i nagrobek ofiar I wojny światowej, położona na cmentarzu parafialnym w Wodzisławiu;
- Wodzisław – mogiła por. Legionów Polskich Czesława Bankiewicza 1915 r., położona na cmentarzu parafialnym w Wodzisławiu;
- Wodzisław – dwie mogiły ofiar Powstania Warszawskiego, położone na cmentarzu parafialnym w Wodzisławiu;
- Wodzisław – obelisk żołnierzom AK obwodu „Łąka”, dowódca ppor. Józef Maj – położony na skwerze u zbiegu ulic Rolniczej i Krakowskiej;
- Wodzisław – tablica pamiątkowa poświęcona pamięci Tomasza Musielewicz, nauczyciela, Komendanta Związku Strzeleckiego w Wodzisławiu, por. rez. Marynarki Wojennej Flotylli Pińskiej; położona na terenie Zespołu Szkół w Wodzisławiu;
- Wodzisław – Pomnik Batalionów Chłopskich 1939-1945 r.; skwer przy Placu Wolności;
- Wodzisław – tablica upamiętniająca 80-tą rocznicę wkroczenia Pierwszej Kompanii Kadrowej Strzelców Józefa Piłsudskiego do Wodzisławia i Legionistów Ziemi Wodzisławskiej.

Powyższe obiekty wymagają objęcia ochroną, poprzez uporządkowanie i właściwą ekspozycję.

2.5. Rolnictwo

2.5.1. Rolnictwo w gminie na tle województwa

Gmina Wodzisław zalicza się do obszarów województwa świętokrzyskiego, na których rolnictwo jest głównym działem gospodarki i stanowi podstawowe źródło utrzymania miejscowej ludności. O wysokiej pozycji tej funkcji w gospodarce gminy decydują przede wszystkim korzystne warunki przyrodniczo-glebowe związane z występowaniem rozległych masywów gleb rędzinowych i lessowych, z których większość nadaje się do prowadzenia opłacalnej produkcji polowej.

Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni w gminie Wodzisław, zawarty jest w przedziałach od 66 pkt do 72,5 pkt oraz powyżej 72,5 pkt (w skali 120,0 pkt stosowanej przez Instytut Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach). Dla województwa świętokrzyskiego, wskaźnik ten wynosi 69,3 pkt, a dla Polski 66,6 pkt. Na wielkość wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej decydujący wpływ wywierają jakość i przydatność rolnicza gleb, agroklimat, rzeźba terenu i stosunki wodne gleb.

Zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym 2020, średnia powierzchni użytków rolnych (UR) przypadającej na 1 gospodarstwo rolne w województwie świętokrzyskim wzrosła o 18,9%, tj. z 5,3 ha w 2010 r. do 6,3 ha w 2020 r. Gmina Wodzisław zaliczana jest do gmin o najwyższej średniej powierzchni użytków rolnych, wynoszącą 11,5 ha UR na jedno gospodarstwo (wyższa jedynie w gminach Ćmielów – 14,3 ha UR, Wojciechowice 11,7 ha UR).

Zgodnie z Rocznikiem statystycznym woj. świętokrzyskiego 2022, przeciętna powierzchnia gospodarstw rolnego w woj. świętokrzyskim wynosiła w 2020 r. 7,09 ha. W województwie najwięcej było gospodarstw o powierzchni od 2,0 do 4,99 ha, stanowiących 44,1 % z ogółu gospodarstw, kolejną grupę stanowiły gospodarstwa o pow. od 5,0 ha do 9,99 ha, stanowiące 24,1 % ogółu gospodarstw.

Na terenie gminy Wodzisław, zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Miast i Gminy w Wodzisławiu, wg stanu na styczeń 2023r., najwięcej jest gospodarstw o areale do 1 ha – 1488 szt. co stanowi 40,8 % ogółu gospodarstw w gminie (wynoszących 3648 gospodarstw). Kolejną grupą obszarową są gospodarstwa o powierzchni powyżej 1 ha do 5 ha, i ich w gminie jest 1359 szt. – 37,3 % ogółu gospodarstw w gminie Wodzisław.

Gmina Wodzisław, zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym 2020, wyróżnia się pod względem powierzchni zajętej pod zasiewy, wynoszącej aż 94,3% ogólnej powierzchni użytków rolnych gminy. Powierzchnia zasiewów zbóż w gminie Wodzisław stanowi 3,7% wojewódzkiej powierzchni zasiewów, i jest niższa tylko od udziału gminy Jędrzejów wynoszącego 4,4 % udziału w powierzchni zasiewów w województwie świętokrzyskim. Gmina odznacza się też najwyższym w województwie odsetkiem powierzchni zajętej pod uprawy rzepaku i rzepiku wynoszącą 7,0 % powierzchni UR gminy oraz wysoką – trzecią lokatą w województwie pod względem uprawy warzyw gruntowych wynoszącą 6,0 % powierzchni (wyższe tylko Skalmierz 17,5% i Kazimierza Wielka 11,5 % powierzchni UR).

Podstawową szansę intensyfikacji rolnictwa stwarza położenie gminy w obrębie jednego z największych w kraju obszarów posiadających dobre warunki glebowe, predysponowanego do inwestowania w rolnictwo i gospodarkę żywnościową a także sąsiedztwo dużych rynków hurtowych handlu artykułami żywnościowymi, jakie stanowią Śląsk i Kraków. Ważnym atutem gminy są przy tym dogodnie powiązanie transportowe z Aglomeracją Krakowską a także pośrednio (poprzez ośrodek powiatowy Jędrzejów) z Aglomeracją Śląską.

Głównym ograniczeniem rolnictwa jest utrzymująca się niekorzystna sytuacja ekonomiczna, powodująca ubożenie ludności wiejskiej oraz zmniejszanie się zdolności inwestycyjnej lokalnych podmiotów gospodarczych.

2.5.2. Warunki glebowe do produkcji rolniczej

Wartość gleb dla rolnictwa najlepiej charakteryzują **kompleksy rolniczej przydatności gleb**. Kompleks jest typem siedliskowym gleby, z którym wiąże się odpowiedni dobór roślin uprawnych. Wskazuje, jakie zespoły roślin, będą najlepiej i najwierniej plonować, w obrębie grupy gleb zaliczanych do danego kompleksu. Kompleksy rolniczej przydatności gleb znacznie dokładniej niż klasyfikacja bonitacyjna pozwalają ocenić przydatność gospodarczą gleby.

Pod względem rolniczej przydatności gleb, na obszarze gminy Wodzisław występują wszystkie charakterystyczne dla terenów nizinnych kompleksy glebowe.

Kompleks 1 – **pszenny bardzo dobry**, na terenie gminy wytworzony jest głównie z gleb rędzinowych, rzadziej z gleb lessowych. Budują go gleby o najwyższej wartości przyrodniczej i gospodarczej. Odznaczają się wysoką wiernością plonowania wszystkich roślin uprawnych. W klasyfikacji bonitacyjnej gleby te zalicza się do klas I-II. Na terenie gminy występuje tylko sporadycznie w rejonie Przyłęku, Dropiówki i Przewodów, w związku z czym nie odgrywa większej roli gospodarczej.

Kompleks 2 – **pszenny dobry**, występuje powszechnie na terenach płaskich i lekko falistych w gminie Wodzisław. Odgrywa wiodącą rolę w produkcji polowej. Obejmuje gleby rędzinowe, rzadko lessowe, nieco mniej zasobne w składniki pokarmowe, o wysokiej wartości ekologicznej i użytkowej predysponowane do uprawy wszystkich gatunków roślin, tej strefy klimatycznej. Łatwo nabywają i zachowują cechy wysokiej kultury, dając w dogodnych warunkach pogodowych dość wysokie i wierne plony roślin najbardziej wymagających (pszenica, lucerna, warzywa gruntowe). Trochę zbyt wrażliwy na susze. W klasyfikacji bonitacyjnej zalicza się go do klasy IIIa – IIIb. Kompleks dominuje na terenach większości sołectw. Największe powierzchnie zajmuje w sołectwach: Dębiany, Klemencice, Konary, Kowalów Górny i Dolny, Judasze, Ludwinów, Mieronice, Mierzawa, Niegosławice, Nawarzyce, Pękosław, Pokrzywnica, Promyk, Przewody, Przyłęk, Przyrąb, Strzeszkowice.

Kompleks 3 – **pszenny wadliwy**, to występujące gleby położone na mniejszych lub większych stokach. Występuje na terenie większości sołectw. Największe płaty zajmuje w granicach sołectw: Dębiany, Kowalów Dolny i Kowalów Górny, Krężoły, Niegosławice, Olbrachcice, Pękosław, Podlesie, Piotrkowie, Pokrzywnica, Stara Olszówka. Potencjalnie posiada cechy użytkowe kompleksu 2-ego, ale z uwagi na nadmierne, okresowe przesuszanie jest wysoce zawodny w plonowaniu. Część gleb tego kompleksu, ze względu na właściwości przemieszczania się części spławialnych w środowisku wodnym podlega erozji intensywnej. W klasyfikacji bonitacyjnej przeważa klasa IVa; występuje też klasa IIIb.

Kompleks 4 – **żytni bardzo dobry**, występuje sporadycznie w miejscach płaskich, na terenie sołectw Brzeście, Sadki, Laskowa, Lubcza, Przyłęczek, Września. Kompleks skupia gleby pseudobielicowe, brunatne wyługowane i brunatne właściwe, wytworzone na mniej przepuszczalnym podłożu. Jest dość zasobny w składniki pokarmowe i w warunkach dobrej kultury rolnej zapewnia warunki uprawowe zbliżone do kompleksu 2-giego. Klasa bonitacyjna IIIb, rzadko IVa.

Kompleks 5 – **żytni dobry**, występujący na terenie gminy w niewielkich areałach, głównie na terenach krawędziowych wysoczyzn. Największy areał zajmuje między wsiami Kowalów Górny i Brzeście. Małe fragmenty zajmuje w sołectwach Brzezinki, Przyrąb, Lubcza, Przezwoły, Wola Lubecka, Krężoły, Wodzisław, Judasze, Laskowa, Zarzecze, Droblin. Obejmuje grunty orne lżejsze i mniej urodzajne niż kompleks 4, wytworzone na glebach brunatnych, madach i bielicach, które ponadto są dość wrażliwe na susze. Nadaje się do uprawy roślin o średnich wymaganiach glebowych, a niekiedy i pszenicy (mniej wymagające odmiany). Przydatność rolnicza zależy od stopnia kultury gleby oraz ilości i rozłożenia opadów w okresie wegetacji. W klasyfikacji bonitacyjnej gleby tego kompleksu zaliczane są do klasy IVb i IVa.

Kompleks 6 – **żytni słaby**, obejmuje niewielkie powierzchnie w gminie, najczęściej wytworzone z rędzin inicjalnych, rędzin brunatnych, gleb brunatnych wyrugowanych i bielic. Kompleks odznacza się niedoborem lub nadmiarem wilgoci oraz niską zawartością składników pokarmowych. Obejmuje gleby V klasy bonitacyjnej. Większe areały zajmuje jedynie na terenie sołectw Nawarzyce, Pokrzywnica, Mieronice, Przyłęczek, Mierzawa.

Kompleks 7 – **żytnio- lubinowy**, obejmują najszabsze grunty orne, wytworzony na glebach brunatnych wyrugowanych i niektórych madach, stale zbyt suchych, na których uzyskanie nawet niewielkiego wzrostu plonów wymaga wysokich nakładów na nawożenie i jest silnie uzależnione od opadów atmosferycznych. Klasa bonitacyjna VI. Na terenie gminy występuje sporadycznie na stromych stokach, przy dolinach cieków (m.in. w Sadkach, Brzezinkach, Nawarzycach, Przyrębie, Laskowej, Judaszach, Przyłęku, Ludwinowie).

Kompleks 8 – **zbożowo – pastewny mocny**, obejmuje różne gleby. Na terenie gminy to głównie brunatne wyługowane, rędziny deluwialne, mady, gleby bagienne, ale również czarne ziemie właściwe i pseudobielice. Gleby są nadmiernie wilgotne i wskazane głównie do uprawy roślin pastewnych, znoszących okresowy nadmiar wilgoci. Kompleks zajmuje stosunkowo małe powierzchnie w gminie, głównie na terenach w pobliżu cieków. Pod względem bonitacji kompleks ten

zaliczany jest najczęściej do klasy IVb, rzadziej do IVa. Większe płaty są w sołectwach Przewody, Lubcza, Wodacz, Wola Lubecka, Mieronice, Wodzisław, Nawarzyce, Piskorzowice.

Kompleks 9 – **zbożowo – pastewny słaby**, skupia grunty orne położone w dolinach, jak i na płaskowyżach, o mniejszych arealach niż kompleks 8. Obejmuje gleby brunatne wylugowane, czarnoziemy oraz bielice. Ukształtowany jest na glebach przepuszczalnych, które okresowo są zbyt mokre ale i jednocześnie wrażliwe na przesuszenie. Klasa bonitacyjna V. Występuje w sołectwach Przyrąb, Lubcza, Wola Lubecka, Mieronice, Laskowa, Przyłek, Września.

Kompleksy użytków zielonych:

Kompleks 1z – **użytki zielone bardzo dobre i dobre**, obejmuje najcenniejsze rolniczo użytki zielone. W granicach gminy jest ich niewiele i występują w dolinie rzeki Węchadłówki na terenie Woli Lubeckiej i Lubczy. Kompleks łąk w tym rejonie wytworzony jest na czarnych ziemiach właściwych. Tworzy najlepsze siedliska kompleksów łąkowych i kompleksów łągowych. Kompleks ten obejmuje najlepsze mineralne gleby znajdujące się pod użytkami zielonymi, zaliczane do użytków zielonych I i II klasy. Ponadto charakteryzują się one najkorzystniejszym położeniem pod względem geomorfologicznym i dobrymi stosunkami wilgotnościowymi. Porost tych użytków stanowi zwarta ruń złożona z dobrej jakości traw i roślin motylkowych. Są to łąki przynajmniej dwukośne o wydajności minimalnej ponad 50 q siana z 1 ha.

Kompleks 2z – **użytki zielone średnie**, obejmuje na terenie gminy średniej wartości mady, czarne ziemie właściwe i zdegradowane, rędziny deluwialne, gleby glejowe oraz gleby organiczne charakteryzujące się zbyt dużym uwilgotnieniem. Spośród użytków zielonych bagiennych i pobagiennych należą tu najlepsze użytki zielone pobagienne (murszowe) mułowo-torfowe oraz wytworzone na torfach niskich. Kompleks obejmuje średniej wartości gleby mineralne i najlepsze hydrogeniczne, zaliczane do III i IV klasy użytków zielonych. Są to łąki przeważnie dwukośne o wydajności minimalnej ponad 20 q z 1 ha. Na terenie gminy występuje powszechnie, w dolinie Mierzawy w sołectwach Mierzawa, Przyłek, Przyłęczek, i w dużym areale od Piskorzowic do Niegosławic; w dolinie rzeki Mozgawy gdzie większe obszary zajmuje w rejonie Wodzisławia, Nawarzyce i w rejonie ujścia rzeki na terenie Niegosławic oraz na fragmentach doliny rzeki Mozgawki.

Kompleks 3z – **użytki zielone słabe i bardzo słabe**, obejmuje na terenie gminy najslabsze gleby mineralne – glejowe, niektóre mady i czarne ziemie oraz gleby organiczne, głównie pobagienne, niektóre murszowe oraz torfy niskie a także gleby stokowe okresowo lub trwale za suche. Kompleks ten obejmuje najgorsze użytki zielone na najgorszych glebach mineralnych i hydrogenicznych, o skrajnych stosunkach wilgotnościowych, zaliczane do V i VI klasy użytków zielonych. Są to najslabsze, jednokośne łąki (dające bardzo niskie, zawodne plony) i zbyt suche pastwiska. Tereny te największy obszar zajmują w dolinie Mierzawy, między Piskorzowicami a Strzeszkowicami, mniejsze obszary w rejonie Przyłędu i Judaszy. Występują u połączenia rzek Mozgawy i Mierzawy w rejonie Niegosławic, w dolinie Mozgawy w Wodzisławiu i Mieronicach, miejscami w dolinie Mozgawki oraz w dolinie Węchadłówki w rejonie Lubczy i Woli Lubeckiej.

Na terenie gminy Wodzisław, w granicach **gruntów ornych**, gleby najcenniejsze, **klas bonitacyjnych I – III b**, podlegające ochronie prawnej, zajmują 4 823,2540 ha co stanowi 37,79 % powierzchni gruntów ornych gminy, i stanowi 27,28 % całkowitej powierzchni gminy. Pod względem przydatności rolniczej zalicza się je do kompleksów pszennych; bardzo dobrego i dobrego, żytniego bardzo dobrego. Gleby te nadają się do uprawy wszystkich roślin polowych w wyżynnej strefie klimatycznej. W warunkach gminy są predysponowane do wyłączenia z zabudowy.

Najlepsze na terenie gminy gleby występują na terenie sołectwa Nawarzyce, gdzie występuje jedyna w gminie enklawa gleb w I klasie bonitacyjnej (0,18 ha), a łącznie gleby najcenniejsze obejmują 409,51 ha, co stanowi aż 60,96 % gruntów ornych na terenie Nawarzyc. Doskonała jakość posiadają również gleby sołectw Klemencice, gdzie gleby klas II-IIIb obejmują 478,90 ha, co stanowi 68,02 % gruntów ornych na terenie sołectwa. Podobnie wysokie wyniki osiągają gleby w sołectwach Lubcza, Niegosławice, Strzeszkowice (łącznie z Piskorzowicami) i Przewody, gdzie w tej kategorii obejmują odpowiednio 429,22 ha, 311,38 ha, 257,58 ha i 248,98 ha, co stanowi odpowiednio 55,36 %, 52,19 %, 75,14 % i 50,62 % powierzchni danego sołectwa (obrębu). Niewielkie fragmenty gleb ornych w klasie IIIb występują w granicach wszystkich sołectw gminy.

Gleby średniej jakości klas bonitacyjnych IVa – IVb, w granicach **gruntów ornych**, zajmują 6 114,5622 ha co stanowi 47,90 % powierzchni gruntów ornych gminy, i stanowi 34,58 % całkowitej powierzchni gminy. Występują we wszystkich sołectwach gminy i są przydatne do prowadzenia opłacalnej produkcji roślinnej zwłaszcza w większych obszarowo gospodarstwach. Z uwagi na mniejszą zasobność w składniki pokarmowe oraz wadliwe na ogół stosunki wodne wymagają utrzymania wysokiej kultury rolnej. Gleby te zalicza się do pszenego wadliwego, żytniego dobrego, pastewnego mocnego, które generalnie nadają się do uprawy roślin o mniejszych wymaganiach pokarmowych i wodnych. Ochroną przed zagospodarowaniem na cele nierolnicze należy objąć większe masywy gruntów ornych, w szczególności zmeliorowanych, chroniąc je przed nadmiernym przeznaczaniem na cele zabudowy nierolniczej.

Gleby orne IV klasy największą powierzchnię zajmują na terenie sołectwa Zarzeczce, gdzie obejmują 400,93 ha powierzchni, co stanowi 85,56 % wszystkich gruntów ornych w sołectwie. Duże obszary gleby tych klas znajdują się również w granicach sołectw: Lubcza, Piotrkowice i Niegosławice, gdzie zajmują odpowiednio: 302,98 ha, 278,18 ha i 264,35 ha, co stanowi odpowiednio 39,08 %, 35,88 % i 44,31 % powierzchni danego sołectwa.

Pozostałe **gleby klas bonitacyjnych V – VI**, w granicach **gruntów ornych**, zajmują 1 826,2821 ha co stanowi 14,31 % powierzchni gruntów ornych gminy, i stanowi 10,33 % całkowitej powierzchni gminy. Gleby te zaliczane są do kompleksów o słabej i bardzo słabej przydatności rolniczej; z wyjątkiem gleb organicznych, predysponowane są do zagospodarowania na różne cele pozarolnicze. Największe arealy gleb w klasach V-VI występują w sołectwach Krężoły, Brzeście, Nowa Olszówka, Piotrkowice; gdzie zajmują odpowiednio: 273,46 ha, 122,54 ha, 107,09 ha i 106,36 ha co stanowi odpowiednio 60,91 %, 24,96 %, 39,94 % i 25,51 % powierzchni danego sołectwa.

Tabela 4. Klasyfikacja bonitacyjna gruntów ornych na terenie miasta i gminy Wodzisław

L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia miasta /solectwa ogółem [ha]	Pow. użytków rolnych ogółem [ha]	Klasy bonitacyjne gruntów ornych [ha]								Łącznie
				I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
miasto												
1.	Wodzisław	793,7432	600,9838	0	17,9003	74,5769	129,3036	175,3532	67,1744	43,1836	23,5855	531,0775
solectwa												
1.	Brzeście	531,1371	517,3776	0	0	32,6550	90,8416	124,6892	120,2470	120,3510	2,1900	490,9738
2.	Brzezinki	304,0688	281,0187	0	6,2300	89,1184	63,9143	60,8656	18,3832	12,4057	4,2567	255,1739
3.	Dębiany	262,5074	258,6701	0	0	1,2840	77,4912	145,5024	18,6027	5,9311	0	248,8114
4.	Droblin	127,4581	117,7771	0	0	0	24,3108	29,8697	26,4773	23,1610	1,1715	104,9903
5.	Folga Pierwsza	Dane łącznie z Mierzawą										
6.	Jeziorki	155,6814	146,9273	0	0	64,6433	32,6079	16,2817	8,5894	16,4035	0	138,5258
7.	Judasze	204,7570	198,0073	0	0	0	26,2995	59,8672	51,9848	11,8082	4,1961	154,1558
8.	Kaziny	285,8071	265,4890	0	0	59,7623	116,8530	45,3117	5,2257	21,1481	2,1211	250,4219
9.	Klemencice	839,4963	735,3189	0	2,8695	236,4071	239,6277	145,2699	46,8278	29,9679	3,0431	704,0130
10.	Konary	552,5454	478,3773	0	32,6397	82,6421	101,7006	73,9069	11,9267	1,9200	7,5806	312,3166
11.	Kowalów Dolny	238,0443	233,8832	0	1,1100	5,7600	7,1900	58,7826	72,3397	63,5100	11,3000	219,9923
12.	Kowalów Górny	163,4885	159,4666	0	0	0	14,0184	87,0529	31,3496	16,5200	2,6300	151,5709
13.	Kreżoły	490,2917	473,7854	0	0	16,0374	16,1436	102,9843	40,3309	184,6194	88,8497	448,9653
14.	Laskowa	418,6627	337,8758	0	0	4,4457	25,7819	108,2544	93,7581	65,5039	13,4285	311,1725
15.	Lubcza	974,1875	853,6875	0	8,5400	91,9600	328,7179	244,0882	58,8919	35,6700	7,3700	775,2380
16.	Ludwinów	108,2728	92,0437	0	0	24,6836	29,0537	23,8887	5,9900	1,7300	0	85,3460
17.	Łany	367,6224	339,9583	0	0,7833	48,4719	82,4345	100,9487	44,0923	28,5003	1,5667	306,7977
18.	Mieronice	554,0738	497,3540	0	0,5700	85,1894	101,6659	83,6670	67,6360	95,6005	2,7000	437,0288
19.	Mierzawa	593,0914	491,0802	0	0	101,9746	157,1782	61,0369	21,2906	38,7561	1,8864	382,1228
20.	Nawarzyce	776,8677	752,7427	0,1800	59,2828	270,4976	79,5492	168,3556	59,5121	28,7774	5,6116	671,7663
21.	Niegosławice	1056,7136	745,0121	0	28,7683	197,4250	85,1925	248,5753	15,7717	16,7450	4,1100	596,5878
22.	Nowa Olszówka	308,3964	294,6954	0	0	0	22,0500	66,6360	72,3648	66,0165	41,0690	268,1363
23.	Olbrachcice	225,1809	218,9111	0	0	1,2900	10,8900	126,0064	46,0967	18,6314	7,5000	210,4145
24.	Pekosław	345,3007	331,0124	0	5,1854	26,8532	53,3189	99,8314	91,1873	30,8834	6,4500	313,7096
25.	Piotrkowice	537,0833	458,5860	0	0	0	32,4141	150,1861	127,9986	90,7722	15,5899	416,9609
26.	Piskorzowice	Dane łącznie ze Strzeszkowicami										
27.	Podlesie	810,3180	314,1038	0	0	0	10,6079	84,9243	150,2938	24,6404	20,9732	291,4396
28.	Pokrzywnica	201,1042	191,5202	0	0	5,8460	42,1383	61,3600	36,4101	19,6725	3,8383	169,2652
29.	Promyk	99,5368	93,7985	0	0	1,6036	3,9730	53,2302	17,7742	9,8548	1,1746	87,6104
30.	Przewody	587,5140	533,8536	0	10,5794	83,9820	154,4244	104,2976	83,2281	55,3319	0	491,8434
31.	Przyłęczek	467,8402	365,0192	0	0	47,2444	63,1518	86,8204	22,6517	30,0224	3,6839	253,5746
32.	Przyłęk	476,2125	424,6400	0	0	26,8603	82,5814	146,2866	40,5486	17,2962	9,7062	323,2793
33.	Przyrąb	227,0078	219,7209	0	4,3847	4,4906	30,1957	83,2228	66,9946	11,1356	4,2918	204,7158
34.	Sadki	204,1112	194,6911	0	4,0500	72,4189	44,8015	39,1800	5,4500	8,5200	1,4200	175,8404
35.	Sielec	890,8512	150,1156	0	0	1,2400	34,8843	43,3900	33,8900	25,2740	4,9500	143,6283
36.	Stara Olszówka	340,9317	328,0772	0	0	3,4600	54,5493	98,6078	106,1164	34,1590	6,5690	303,4615
37.	Strzeszkowice	574,5306	507,7478	0	27,4666	143,2213	86,8988	58,3420	12,8150	13,0608	1,0100	342,8145
38.	Świątniki	257,8857	213,3560	0	0	0,2209	53,0247	80,4103	51,3356	13,0070	2,0958	200,0943
39.	Wodacz	295,8049	280,2104	0	0	8,8200	41,5778	144,6401	17,7841	38,2412	14,2641	265,3273
40.	Wola Lubecka	198,3465	185,6326	0	0	0	1,0800	35,9800	67,6057	29,0286	24,7047	158,3990
41.	Września	289,8740	105,3863	0	0	20,7700	4,0600	27,7907	20,9810	17,4679	6,8616	97,9312
42.	Zarzecze	545,1605	526,0233	0	0	0	20,3606	224,0731	176,8661	44,7817	2,5223	468,6038
Suma		17 681,5093	14 513,9380	0,1800	210,3600	1 935,8555	2 676,8585	3 979,7679	2 134,7943	1 460,0102	366,2719	12 764,0983

Opracowano na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu, stan na 01.2023 r.

Wyjaśnienie użytych symboli:

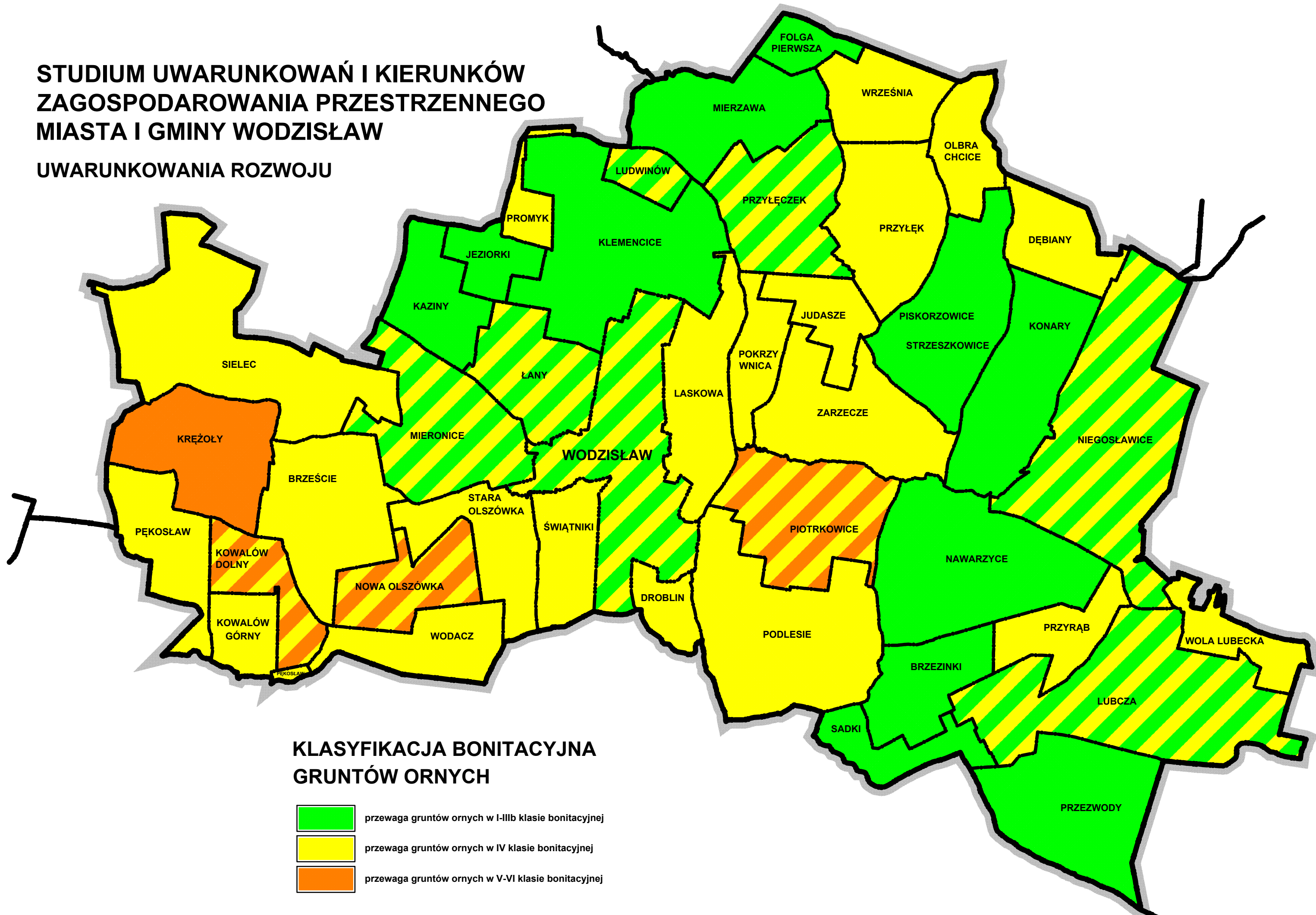
Bonitacja gleb, sporządzana dla użytków rolnych określa ich wartość pod względem przydatności rolniczej:

klasa I – gleby orne najlepsze, **klasa II** – gleby orne bardzo dobre, **klasa IIIa** – gleby orne dobre, **klasa IIIb** – gleby orne średnio dobre; **gleby klas I – IIIb podlegają ochronie prawnej;**

klasa IVa – gleby orne średniej jakości, lepsze, **klasa IVb** – gleby orne średniej jakości, gorsze, **klasa V** – gleby orne słabe, **klasa VI** – gleby orne najslabsze

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WODZISŁAW

UWARUNKOWANIA ROZWOJU

Łącznie, w granicach gminy Wodzisław, **grunty orne zajmują 12 764,10 ha**, co stanowi **blisko trzy czwarte ogólnej powierzchni gminy (72,19 %)**. Szczegółowe dane dotyczące klasyfikacji bonitacyjnej gruntów ornych na terenie gminy Wodzisław zostały zestawione w tab. 4 i na załączonym schemacie.

W skład **trwałych użytków zielonych** gminy Wodzisław wchodzi łąki i pastwiska o sumarycznej powierzchni **929,17 ha**. Obejmują one stosunkowo niewielki fragment terenu gminy, bo **stanowiący tylko 5,26 % ogólnej powierzchni gminy (17 681,5093 ha)**.

Najlepsze łąki w granicach gminy zaliczane są do II klasy bonitacyjnej i występują w niewielkich obszarach na terenie miasta Wodzisław (0,79 ha) i na terenach sołectw Niegosławice (2,23 ha) oraz Mierzawa i Folga Pierwsza (razem 1,12 ha). Łącznie, w granicach gminy, łąki w klasach II-III zajmują 67,68 ha, co stanowi 7,28 % łącznej powierzchni trwałych użytków zielonych gminy (929,17 ha). Największe ich obszary występują w sołectwach Mierzawa z Folgą Pierwszą (28,07 ha), Lubcza (20,11 ha) i Przyłęczek (4,82 ha).

Najlepsze pastwiska w granicach gminy zaliczane są do III klasy bonitacyjnej. Największe ich areale występują w sołectwach Niegosławice (13,93 ha), Nawarzyce (6,70 ha) i w granicach miasta Wodzisław (5,07 ha). Łącznie, w granicach gminy, pastwisk w III klasie bonitacyjnej jest 30,18 ha, co stanowi jedynie 3,25 % łącznej powierzchni trwałych użytków zielonych gminy.

Łąki i pastwiska w klasach bonitacyjnych II-III podlegają ochronie prawnej i są zaliczane do użytków zielonych kompleksu 1z. Ich łączny areal w granicach gminy wynosi 97,86 ha, co stanowi 10,53 % łącznej powierzchni trwałych użytków zielonych gminy i stanowi 0,55 % całkowitej powierzchni gminy.

Trwałe użytki zielone średniej jakości, obejmują łąki i pastwiska w **IV klasie bonitacyjnej**, zaliczane do kompleksu 2z. Największe obszary łąk w klasie IV występują w granicach Strzeszkowic i Piskorzowic (razem 113,30 ha), Konarach (89,30 ha), Niegosławicach (54,29 ha) i Przyłęczku (50,10 ha). Łącznie, w granicach gminy, łąki w klasie IV zajmują 459,16 ha, co stanowi blisko połowę (49,41 %) łącznej powierzchni trwałych użytków zielonych gminy (929,17 ha).

Pastwiska w IV klasie bonitacyjnej (kompleks 2z), największe obszary zajmują w granicach miasta Wodzisław – 5,12 ha i sołectw Nowa Olszówka (6,85 ha), Laskowa (5,39 ha), Wola Lubecka (4,38 ha). Łącznie, w granicach gminy, pastwiska w klasie IV zajmują 56,19 ha, co stanowi 6,05 % łącznej powierzchni trwałych użytków zielonych gminy

Łączny areal **użytków zielonych średniej jakości** w granicach gminy wynosi 515,34 ha, co stanowi **ponad połowę (55,46 %)** łącznej powierzchni **trwałych użytków zielonych gminy** i stanowi 2,91 % całkowitej powierzchni gminy.

Pozostałe **użytki zielone**, obejmujące **gleby klas bonitacyjnych V – VI**, zaliczane do kompleksu 3z, o słabej i bardzo słabej jakości, obejmują łąki o łącznej powierzchni 204,85 ha i pastwiska o łącznej pow. 111,11 ha. Wspólnie, łąki i pastwiska tych klas obejmują 315,96 ha, co stanowi **jedną trzecią (34,00 %)** łącznej powierzchni **trwałych użytków zielonych gminy** i stanowi

1,79 % całkowitej powierzchni gminy.

Największe arealy słabych łąk, na glebach klas V i VI klasy bonitacyjnej, występują w sołectwach Konary (46,29 ha), Niegosławice (36,57 ha), Przyłęk (24,60 ha) i Przyłęczek (19,61 ha). Największe obszary ubogich pastwisk, występują na terenie miasta Wodzisław – 8,51 ha i na terenie sołectw Strzeszkowice i Piskorzowice (łącznie 8,09 ha), Piotrkowice (7,84 ha) i Droblin (7,39 ha).

Ze względu na wysoką wartość ekologiczną i przyrodniczą trwałych użytków zielonych, większe ich arealy, niezależnie od klasy bonitacyjnej i pochodzenia (mineralnego czy organicznego) powinny zostać objęte ochroną przed zmianą przeznaczenia na cele zabudowy nierolniczej. Niewielkie zmiany przeznaczenia mogą dotyczyć tylko niewielkich fragmentów terenów użytków zielonych niezbędnych dla realizacji planowanych inwestycji.

Trwałe użytki zielone nie występują w sołectwach Dębiany, Jeziorki, Kowalów Górny, Olbrachcice, Pękosław, Promyk, Przyrąb.

Szczegółowe dane dotyczące klasyfikacji bonitacyjnej trwałych użytków zielonych na terenie gminy zostały zestawione w tab. 5.

Do najważniejszych uwarunkowań przyrodniczo – glebowych, które decydować będą o rozwoju funkcji rolniczej należy ponadto zaliczyć:

- niski poziom kwasowości gleb (zaledwie 19% użytków rolnych wymaga wapnowania) zwiększający efektywność nawożenia oraz sprzyjający uprawie roślin źle znoszących nadmierne zakwaszenie (jęczmień, warzywa, większość motylkowych),
- znaczny areal gleb ciężkich w uprawie mechanicznej ze względu na dużą zwięzłość (tzw. rędziny minutowe) oraz gleb początkowego stadium rozwoju (głównie rędzin szkieletowych) charakteryzujących się płytkim poziomem ornym oraz znacznym zakamienieniem,
- dobra jakość ekologiczna gleb umożliwiająca rozwój produkcji ekologicznej (ograniczenia tej produkcji mogą występować w odległości do ok. 200 m od drogi międzynarodowej S-7),
- duży areal gruntów nieopłacalnych w użytkowaniu rolniczym wymagających zmiany sposobu zagospodarowania.

2.5.3. Struktura użytków rolnych

W skład **gruntów rolnych** wchodzi **użytki rolne (UR)** i **nieużytki (N)**. Użytki rolne składają się z gruntów ornych (R), sadów (S), łąk trwałych (Ł), pastwisk trwałych (Ps), gruntów rolnych zabudowanych (Br), gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na użytkach rolnych (Lzr), gruntów pod stawami (Wsr), gruntów pod rowami (W).

W granicach gminy Wodzisław użytki rolne zajmują 14 513,94 ha, a nieużytki 52,81 ha, co daje łączną powierzchnię **gruntów rolnych** na terenie gminy, wynoszącą **14 566,75 ha**, co stanowi **82,38 % powierzchni całkowitej gminy Wodzisław**, wynoszącej 17 681,5093 ha.

Tabela 5. Klasyfikacja bonitacyjna trwałych użytków zielonych na terenie miasta i gminy Wodzisław

L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia miasta/solectwa ogółem[ha]	Pow. użytków rolnych ogółem [ha]	Bonitacja łąk trwałych – Ł [ha]						Bonitacja pastwisk trwałych – Ps [ha]					Trwale użytki zielone łącznie (Ł+Ps) [ha]
				II	III	IV	V	VI	Razem	III	IV	V	VI	Razem	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	13	14	15	16	17	18
miasto															
1.	Wodzisław	793,7432	600,9838	0,7900	1,1300	1,5167	0,0500	0	3,4867	5,0665	5,1223	3,9556	4,5542	18,6986	22,1853
solectwa															
1.	Brzeście	531,1371	517,3776	0	1,3930	0,6550	0	0	2,0480	0,7440	1,9710	0,6800	0,1700	3,5650	5,6130
2.	Brzezinki	304,0688	281,0187	0	0	0	0	0	0	1,6000	1,7662	6,3445	0	9,7107	9,7107
3.	Dębiany	262,5074	258,6701	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Droblin	127,4581	117,7771	0	0	0	0	0	0	0	0,1599	7,0941	0,2967	7,5507	7,5507
5.	Folga Pierwsza	Dane łącznie z Mierzawą													
6.	Jeziorki	155,6814	146,9273	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Judasze	204,7570	198,0073	0	0	12,7053	6,8906	3,7776	23,3735	0	0	0	0,1534	0,1534	23,5269
8.	Kaziny	285,8071	265,4890	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,4249	0,4249	0,4249
9.	Klemencice	839,4963	735,3189	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,5200	1,5200	1,5200
10.	Konary	552,5454	478,3773	0	0,6300	89,3000	36,9715	9,2974	136,1989	0,6000	0	2,3000	0,7900	3,6900	139,8889
11.	Kowalów Dolny	238,0443	233,8832	0	0	0	0	0	0	0	2,2700	0,2900	0,3400	2,9000	2,9000
12.	Kowalów Górny	163,4885	159,4666	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Kreżoły	490,2917	473,7854	0	0	0	0	0	0	0	1,3100	0,3900	0	1,7000	1,7000
14.	Laskowa	418,6627	337,8758	0	0	0	0	0	0	0,4200	5,3873	1,2928	2,3129	9,4130	9,4130
15.	Lubcza	974,1875	853,6875	0	20,1100	7,1700	0,2300	0	27,5100	0	3,7300	3,8100	1,0400	8,5800	36,0900
16.	Ludwinów	108,2728	92,0437	0	0	0	0	0	0	0	0,0500	0,8300	1,0600	1,9400	1,9400
17.	Łany	367,6224	339,9583	0	0	0	2,6101	5,6307	8,2408	0	0,4100	2,5794	1,1347	4,1241	12,3649
18.	Mieronice	554,0738	497,3540	0	0	3,5000	6,8271	1,4301	11,7572	0	0,3000	2,0507	0	2,3507	14,1079
19.	Mierzawa	593,0914	491,0802	1,1175	26,9498	27,5550	1,2421	0	56,8644	0,3010	1,3577	4,0639	0	5,7226	62,5870
20.	Nawarzyce	776,8677	752,7427	0	1,2000	19,1073	11,1446	7,8934	39,3453	6,7000	0	0	0	6,7000	46,0453
21.	Niegosławice	1056,7136	745,0121	2,2300	0	54,2902	33,5500	3,0200	93,0902	13,9300	2,2100	2,5600	5,9100	24,6100	117,7002
22.	Nowa Olszówka	308,3964	294,6954	0	0	1,9300	2,1100	0	4,0400	0	6,8500	3,1400	0	9,9900	14,0300
23.	Olbrachcice	225,1809	218,9111	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24.	Pekosław	345,3007	331,0124	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25.	Piotrkowice	537,0833	458,5860	0	0	0	0	0	0	0,2461	3,7234	5,6377	2,2056	11,8128	11,8128
26.	Piskorzowice	Dane łącznie ze Strzeszkowicami													
27.	Podlesie	810,3180	314,1038	0	0	0	0	0	0	0	1,5615	3,3844	4,9222	9,8681	9,8681
28.	Pokrzywnica	201,1042	191,5202	0	1,9711	1,4088	0	0	3,3799	0	2,8932	0,2944	0	3,1876	6,5675
29.	Promyk	99,5368	93,7985	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30.	Przewody	587,5140	533,8536	0	0	0	0	0	0	0	0,6600	0,2400	0	0,9000	0,9000
31.	Przyłęczek	467,8402	365,0192	0	4,8231	50,1037	19,0128	0,6015	74,5411	0	0,4932	1,1875	2,1628	3,8435	78,3846
32.	Przyłęk	476,2125	424,6400	0	0	46,2551	15,4768	9,1260	70,8579	0	0	2,1584	0,7932	2,9516	73,8095
33.	Przyrąb	227,0078	219,7209	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34.	Sadki	204,1112	194,6911	0	0	0	0	0	0	0	2,5600	7,5200	0,5000	10,5800	10,5800
35.	Sielec	890,8512	150,1156	0	0	0	0	0	0	0	0	0,1300	0	0,1300	0,1300
36.	Stara Olszówka	340,9317	328,0772	0	0	0	1,1200	2,2100	3,3300	0	1,5434	1,4600	1,9900	4,9934	8,3234
37.	Strzeszkowice	574,5306	507,7478	0	0	113,3000	16,0300	0,3000	129,6300	0,5300	4,3600	6,1600	1,9300	12,9800	142,6100
38.	Świątniki	257,8857	213,3560	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0681	1,0600	1,1281	1,1281
39.	Wodacz	295,8049	280,2104	0	0,5800	0,2400	1,3800	0	2,2000	0	0	0,7800	0,5700	1,3500	3,5500
40.	Wola Lubecka	198,3465	185,6326	0	1,5900	5,4900	2,4700	1,5600	11,1100	0	4,3836	0,0300	0,1400	4,5536	15,6636
41.	Września	289,8740	105,3863	0	0	0	0	0	0	0,0400	0,0111	0,0300	0,2100	0,2911	0,2911
42.	Zarzeczce	545,1605	526,0233	0	3,1658	24,6323	1,5771	1,3129	30,6881	0	1,1051	3,0890	1,3706	5,5647	36,2528
Suma		17 681,5093	14 513,9380	4,1375	63,5428	459,1594	158,6927	46,1596	731,6920	30,1776	56,1889	73,5505	37,5612	197,4782	929,1702

Opracowano na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu, stan na 01.2023 r.

Wyjaśnienie użytych symboli:

Bonitacja gleb, pod łąkami (Ł) i pastwiskami (Ps), stanowiącymi trwałe użytki zielone (wieloletnie)

klasa I – użytki zielone najlepsze - **nie występują** w granicach gminy Wodzisław, **klasa II** – użytki zielone bardzo dobre, **klasa III** – użytki zielone dobre; **gleby klas I – IIIb podlegają ochronie prawnej;**

klasa IV – użytki zielone średniej jakości, **klasa V** – użytki zielone słabe, **klasa VI** – użytki zielone najłabsze

Nie użytki rolnicze (N) największą powierzchnię zajmują na terenie Przyłęczka, wynoszącą 5,69 ha. Większe obszary nieużytków znajdują się również w Strzeszkowicach i Piskorzowicach (łącznie 4,71 ha), Konary (4,69 ha), Przyłek (4,35 ha), Niegosławice (4,33 ha). Łącznie, w granicach gminy Wodzisław, nieużytki zajmują 52,81 ha, co stanowi 0,36 % gruntów rolnych w gminie. W granicach ośmiu sołectw nieużytki nie występują.

Grunty orne (R) łącznie, w granicach gminy, zajmują 12 764,10 ha, **co stanowi 87,94 % wszystkich użytków rolnych (UR) w gminie**. Największe areale gruntów ornych znajdują się w granicach sołectw Klemencice (704,01 ha), Nawarzyce (671,77 ha), Niegosławice (596,59 ha). Najmniejsze areale zajmują w granicach niewielkich obszarowo sołectw Ludwinów i Promyk, gdzie grunty orne zajmują odpowiednio 85,35 ha, 87,61 ha.

Łąki trwałe (Ł), znajdują się w granicach miasta Wodzisław oraz w granicach dwudziestu sołectw w gminie. Najwięcej łąk jest w granicach sołectwa Konary – 136,20 ha oraz w granicach sołectw Strzeszkowice i Piskorzowice (łącznie 129,63 ha), Niegosławice (93,09 ha), Przyłęczek (74,54 ha) i Przyłek (70,86 ha). Łącznie, w granicach gminy znajduje się 731,69 ha łąk, co stanowi 5,04 % użytków rolnych w gminie.

Grunty rolne zabudowane (Br) znajdują się w granicach każdej z miejscowości w gminie. Największe obszary zabudowa zagrodowa, zajmuje na terenach sołectwa Nawarzyce – 26,18 ha i miasta Wodzisław – 25,25 ha. Kolejne, pod względem powierzchni objętej zabudową są sołectwa Piotrkowice (24,29ha) i Klemencice (21,68 ha). Łącznie, w granicach gminy, znajduje się 471,64 ha gruntów zajętych pod zabudowania rolnicze, co stanowi 3,25 % użytków rolnych w gminie.

Pastwiska trwałe (Ps), łącznie, w granicach gminy, obejmują 197,48 ha, co stanowi 1,36 % użytków rolnych w gminie. Pastwiska występują na terenie większości miejscowości w gminie. Największe areale osiągają w granicach Niegosławic – 24,61 ha i miasta Wodzisław – 18,70 ha. Pastwiska nie występują w granicach sołectw Dębiany, Jeziorki, Kowalów Górny, Olbrachcice, Pękosław, Promyk, Przyrąb.

Sady (S), łącznie, w granicach gminy, obejmują 162,90 ha, co stanowi 1,12 % użytków rolnych w gminie. Najwięcej sadów jest na terenie Przewodów – 21,18 ha i Wodzisławia – 20,55 ha. Większe obszary zajmują też w Lubczy – 15,74 ha. Sady nie występują w sołectwach: Jeziorki, Judasze, Mierzawa i Folga Pierwsza, Pokrzywnica, Promyk, Przełęczek, Przyłek.

Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych (Lzr), największe powierzchnie zajmują w granicach sołectw Mierzawa i Folga Pierwsza (łącznie 25,64 ha), Przyłęczek (17,65 ha), Przyłek (15,10 ha), Judasze (14,01 ha). Mniejsze powierzchnie zadrzewione występują w granicach Brzezinek, Jeziorek, Kazin, Łanów, Pokrzywnicy, Promyka, Sielec, Strzeszkowice i Piskorzowice. Łącznie, w granicach gminy, znajduje się 99,05 ha gruntów zadrzewionych, co stanowi 0,68 % użytków rolnych w gminie.

Grunty pod rowami melioracyjnymi (W) znajdują się w granicach miasta Wodzisław i w granicach dziewiętnastu sołectw w gminie. Łącznie obejmują 52,93 ha, co stanowi 0,36 %

użytków rolnych w gminie. Najwięcej gruntów pod rowami występuje w granicach sołectw Konary – 13,18 ha, Niegosławice – 8,87 ha i Zarzecze – 6,90 ha.

Grunty pod stawami (Wsr) zajmują jedynie 34,14 ha, co stanowi jedynie 0,24 % użytków rolnych w gminie. Stawy rolnicze występują w sołectwach: Mieronice – 29,97 ha, Lubcza – 2,40 ha, Przełęczek – 0,63 ha, Przyłek – 0,47 ha, Mierzawa z Folgą Pierwszą – 0,62 ha, Łany – 0,04 ha, Krężoły – 0,01 ha.

Szczegółowa struktura użytkowania gruntów rolnych na terenie miasta i gminy Wodzisław została przedstawiona w **tab. 6**.

2.5.4. Warunki agrarne produkcji

Ogólna powierzchnia gospodarstw rolnych na terenie gminy Wodzisław, zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), pochodzącymi z Powszechnego Spisu Rolnego 2020 (PSR 2020), wynosiła 13 808,11 ha, a ogólna powierzchnia gospodarstw indywidualnych wynosiła 13 091,17 ha.

W skład ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych (13 808,11 ha) wchodzi gospodarstwa:

- do 1 ha włącznie, o łącznej powierzchni 50,60 ha,
- 1 – 5 ha, o łącznej powierzchni 1 454,02 ha,
- 5 – 10 ha, o łącznej powierzchni 2 488,72 ha,
- 10 – 15 ha, o łącznej powierzchni 2 060,01 ha,
- 15 ha i więcej, o łącznej powierzchni 7 754,76 ha.

W skład ogólnej powierzchni gospodarstw indywidualnych (13 091,17 ha) wchodzi gospodarstwa:

- do 1 ha włącznie, o łącznej powierzchni 50,60 ha,
- 1 – 5 ha, o łącznej powierzchni 1 450,88 ha,
- 5 – 10 ha, o łącznej powierzchni 2 488,72 ha,
- 10 – 15 ha, o łącznej powierzchni 2 060,01 ha,
- 15 ha i więcej, o łącznej powierzchni 7 040,96 ha.

Średnia wielkość gospodarstwa rolnego w gminie Wodzisław, zgodnie z danymi GUS, pochodzącymi z Powszechnego Spisu Rolnego 2020, wynosiła 12,31 ha, średnia wielkość użytków rolnych w gospodarstwie wynosi 11,48 ha.

Średnia wielkość gospodarstwa indywidualnego w gminie Wodzisław, zgodnie z danymi GUS, pochodzącymi z PSR 2020, wynosiła 11,69 ha, średnia wielkość użytków rolnych w gospodarstwie wynosi 10,87 ha.

Tabela 6. Struktura użytkowania gruntów rolnych na terenie miasta i gminy Wodzisław

L.p.	Wyszczególnienie	Użytki rolne – UR [ha]									Nieużytki N [ha]	Grunty rolne UR+N [ha]
		R	S	Ł	Ps	Br	Lzr	Wsr	W	łącznie		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
miasto												
1.	Wodzisław	531,0775	20,5497	3,4867	18,6986	25,2524	0	0	1,9189	600,9838	1,8335	602,8173
sołectwa												
1.	Brzeście	490,9738	6,3736	2,0480	3,5650	14,4172	0	0	0	517,3776	0,6700	518,0476
2.	Brzezinki	255,1739	5,0296	0	9,7107	10,9845	0,1200	0	0	281,0187	0	281,0187
3.	Dębiany	248,8114	1,8340	0	0	8,0247	0	0	0	258,6701	0	258,6701
4.	Droblin	104,9903	0,9330	0	7,5507	4,3031	0	0	0	117,7771	0	117,7771
5.	Folga Pierwsza	Dane łącznie z Mierzawą										
6.	Jeziorki	138,5258	0	0	0	4,9473	3,4542	0	0	146,9273	0	146,9273
7.	Judasze	154,1558	0	23,3735	0,1534	5,0812	14,0139	0	1,2295	198,0073	0,7676	198,7749
8.	Kaziny	250,4219	0,3393	0	0,4249	10,1125	4,1904	0	0	265,4890	0,1904	265,6794
9.	Klemencice	704,0130	8,1051	0	1,5200	21,6808	0	0	0	735,3189	1,3900	736,7089
10.	Konary	312,3166	0,5100	136,1989	3,6900	12,4818	0	0	13,1800	478,3773	4,6900	483,0673
11.	Kowalów Dolny	219,9923	5,1300	0	2,9000	5,8609	0	0	0	233,8832	0	233,8832
12.	Kowalów Górny	151,5709	2,2040	0	0	5,6917	0	0	0	159,4666	0,1800	159,6466
13.	Krężoły	448,9653	6,7488	0	1,7000	16,3613	0	0,0100	0	473,7854	1,7558	475,5412
14.	Laskowa	311,1725	5,5696	0	9,4130	11,7207	0	0	0	337,8758	0,9800	338,8558
15.	Lubcza	775,2380	15,7384	27,5100	8,5800	20,4111	0	2,4000	3,8100	853,6875	4,1500	857,8375
16.	Ludwinów	85,3460	1,1500	0	1,9400	3,6077	0	0	0	92,0437	0	92,0437
17.	Łany	306,7977	0,3735	8,2408	4,1241	11,2437	8,0201	0,0364	1,1220	339,9583	1,5793	341,5376
18.	Mieronice	437,0288	0,8265	11,7572	2,3507	15,0674	0	29,9734	0,3500	497,3540	1,0600	498,4140
19.	Mierzawa	382,1228	0	56,8644	5,7226	18,3546	25,6365	0,6208	1,7585	491,0802	2,1375	493,2177
20.	Nawarzyce	671,7663	7,1571	39,3453	6,7000	26,1850	0	0	1,5890	752,7427	0,7100	753,4527
21.	Niegosławice	596,5878	2,8400	93,0902	24,6100	19,0141	0	0	8,8700	745,0121	4,3300	749,3421
22.	Nowa Olszówka	268,1363	3,7912	4,0400	9,9900	7,6479	0	0	1,0900	294,6954	0,7310	295,4264
23.	Olbrachcice	210,4145	3,0910	0	0	5,4056	0	0	0	218,9111	0,0500	218,9611
24.	Pekosław	313,7096	4,6451	0	0	12,5877	0	0	0,0700	331,0124	0,5000	331,5124
25.	Piotrkowice	416,9609	5,4313	0	11,8128	24,2946	0	0	0,0864	458,586	1,2732	459,8592
26.	Piskorzowice	Dane łącznie ze Strzeszkowicami										
27.	Podlesie	291,4396	2,2514	0	9,8681	10,5447	0	0	0	314,1038	1,7420	315,8458
28.	Pokrzywnica	169,2652	0	3,3799	3,1876	9,2355	6,4520	0	0	191,5202	0,3307	191,8509
29.	Promyk	87,6104	0	0	0	3,6041	2,5840	0	0	93,7985	0,7465	94,5450
30.	Przezwoły	491,8434	21,1785	0	0,9000	19,9317	0	0	0	533,8536	1,3441	535,1977
31.	Przyłęczek	253,5746	0	74,5411	3,8435	14,2229	17,6536	0,6303	0,5532	365,0192	5,6898	370,7090
32.	Przyłęk	323,2793	0	70,8579	2,9516	10,5324	15,0984	0,4673	1,4531	424,6400	4,3532	428,9932
33.	Przyrąb	204,7158	1,7269	0	0	13,2782	0	0	0	219,7209	0,1300	219,8509
34.	Sadki	175,8404	2,6700	0	10,5800	5,6007	0	0	0	194,6911	0,2088	194,8999
35.	Sielec	143,6283	1,8600	0	0,1300	4,2973	0,2000	0	0	150,1156	0,9400	151,0556
36.	Stara Olszówka	303,4615	4,1518	3,3300	4,9934	11,3805	0	0	0,7600	328,0772	2,3200	330,3972
37.	Strzeszkowice	342,8145	1,9945	129,6300	12,9800	12,2688	1,6300	0	6,4300	507,7478	4,7100	512,4578
38.	Świątniki	200,0943	5,9051	0	1,1281	5,6885	0	0	0,5400	213,3560	0,0200	213,3760
39.	Wodacz	265,3273	3,4212	2,2000	1,3500	7,4519	0	0	0,4600	280,2104	0	280,2104
40.	Wola Lubecka	158,3990	4,2986	11,1100	4,5536	6,5114	0	0	0,7600	185,6326	0,4055	186,0381
41.	Września	97,9312	4,0736	0	0,2911	3,0904	0	0	0	105,3863	0	105,3863
42.	Zarzecze	468,6038	0,9978	30,6881	5,5647	13,2679	0	0	6,9010	526,0233	0,8903	526,9136
Suma		12 764,0983	162,9002	731,6920	197,4782	471,6464	99,0531	34,1382	52,9316	14 513,9380	52,8092	14 566,7472

Opracowano na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu, stan na 01.2023 r.

Wyjaśnienie użytych symboli:

Grunty rolne dzielą się na: **UR** – użytki rolne i **N** – nieużytki

Do użytków rolnych zaliczamy: **R** – grunty orne, **S** – sady, **Ł** – łąki trwałe, **Ps** – pastwiska trwałe, **Br** – grunty rolne zabudowane, **Lzr** – grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, **Wsr** – grunty pod stawami, **W** – grunty pod rowami

Tabela 7. Powierzchnia i ilość gospodarstw rolnych na terenie miasta i gminy Wodzisław

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia i ilość gospodarstw rolnych [szt.]					
		do 1ha	1-5 ha	5-10 ha	10-20 ha	>20 ha	Ogółem
1	2	3	4	5	6	7	8
miasto							
1.	Wodzisław	183	95	16	7	1	302
sołectwa							
1.	Brzeście	37	42	17	11	7	114
2.	Brzezinki	50	29	13	5	0	97
3.	Dębiany	5	42	13	4	0	64
4.	Droblin	5	5	4	3	1	18
5.	Folga Pierwsza	3	13	6	3	1	26
6.	Jeziorki	9	5	7	1	2	24
7.	Judasze	15	9	5	1	2	32
8.	Kaziny	15	25	14	6	0	60
9.	Klemencice	50	48	17	12	6	133
10.	Konary	29	37	21	13	3	103
11.	Kowalów Dolny	19	22	9	5	1	56
12.	Kowalów Górny	21	36	5	2	0	64
13.	Kreżoły	53	43	15	7	6	124
14.	Laskowa	40	39	11	3	9	102
15.	Lubcza	60	62	15	2	0	139
16.	Ludwinów	6	8	6	2	2	24
17.	Łany	51	37	11	4	1	104
18.	Mieronice	52	47	18	4	1	122
19.	Mierzawa	64	47	15	1	1	128
20.	Nawarzyce	48	62	28	17	3	158
21.	Niegosławice	79	62	25	10	4	180
22.	Nowa Olszówka	21	28	12	3	1	65
23.	Olbrachcice	12	21	6	5	1	45
24.	Pękosław	25	27	8	6	3	69
25.	Piotrkowice	70	64	25	12	1	172
26.	Piskorzowice	7	15	7	4	0	33
27.	Podlesie	20	20	10	1	1	52
28.	Pokrzywnica	57	31	9	2	2	101
29.	Promyk	6	7	3	2	1	19
30.	Przezwoły	45	50	24	3	1	123
31.	Przyłęczek	69	13	7	4	1	94
32.	Przyłęk	23	29	8	4	3	67
33.	Przyrąb	29	29	16	12	0	86
34.	Sadki	18	21	5	3	1	48
35.	Sielec	27	19	4	1	2	53
36.	Stara Olszówka	32	32	16	6	0	86
37.	Strzeszkowice	27	22	8	5	2	64
38.	Świątniki	22	25	10	2	3	62
39.	Wodacz	28	24	10	5	1	68
40.	Wola Lubecka	12	30	10	4	0	56
41.	Września	15	8	6	2	0	31
42.	Zarzecze	29	29	14	7	1	80
Suma w sołectwach		1305	1264	493	209	75	3346
Łącznie w gminie		1488	1359	509	216	76	3648

Opracowano na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu, stan na 01.2023r.

Gospodarstwa domowe wg źródeł dochodów, według PSR 2020:

- z dochodem z działalności rolniczej – 1 120 gospodarstw,
- z dochodem z pozarolniczej działalności gospodarczej – 114 gospodarstw,
- z dochodem z pracy najemnej – 501 gospodarstw,
- z dochodem z emerytury i renty – 304 gospodarstw,
- z dochodem z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą – 254 gospodarstw.

Gospodarstwa indywidualne według przeznaczenia końcowej produkcji rolniczej, według PSR 2020:

- gdzie końcowa produkcja rolnicza przeznaczona była na sprzedaż – 1 005 gospodarstw,
- gdzie końcowa produkcja rolnicza przeznaczona była głównie (w tym wyłącznie) na samozaopatrzenie – 84 gospodarstwa.

Zgodnie z danymi z Powszechnego Spisu Rolnego 2020, pracujący w gospodarstwach rolnych indywidualnych (członkowie rodziny i pracujący najemni stali) stanowili 2 630 osób, w tym mężczyźni – 1 528 osób i kobiety 1 102 osoby.

Zgodnie z danymi z Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu, na terenie gminy, łącznie z terenem miasta, zlokalizowanych jest 3 648 gospodarstw rolnych. Największa liczba gospodarstw znajduje się na terenie miasta Wodzisław, i wynosi 302 gospodarstwa. W granicach administracyjnych miasta, występuje też największe rozdrobnienie gospodarstw indywidualnych. W Wodzisławiu znajdują się 183 gospodarstwa o powierzchni do 1 ha i 95 gospodarstw o powierzchni od 1 do 5 ha, co łącznie stanowi aż 92,05 % gospodarstw na terenie miasta. Gospodarstw większych od 5 ha, w granicach miasta jest tylko 24, w tym 1 gospodarstwo o powierzchni przekraczającej 20 ha.

W granicach sołectw, wszystkich gospodarstw rolnych jest 3 346. Gospodarstwa o niewielkich areałach, o powierzchni do 1 ha i o powierzchni od 1 do 5 ha, łącznie stanowią 76,78 % gospodarstw na terenie wiejskim w gminie (łącznie 2569 gospodarstw we wsiach). Gospodarstw większych, o areale przekraczającym 5 ha, na terenie gminy jest łącznie 777, co stanowi 23,22 % gospodarstw (sumy w sołectwach).

Łącznie, w granicach gminy Wodzisław, znajduje się 1488 gospodarstw o powierzchni mniejszej od 1 ha, 1359 gospodarstw o powierzchni od 1 do 5 ha, 509 gospodarstw o powierzchni mniejszej od 5 do 10 ha i 292 gospodarstwa większe, powyżej 10 ha.

W granicach sołectw, najwięcej gospodarstw jest w Niegosławicach – 180 i w Piotrkowicach – 172. Najmniej jest gospodarstw w Drobinie – 18 i w Promyku – 19.

W stosunku do liczby gospodarstw w granicach poszczególnych sołectw, największe rozdrobnienie gospodarstw występuje na terenie sołectwa Przyłęczek, gdzie gospodarstwa mniejsze niż 1 ha stanowią aż 73,40% wszystkich gospodarstw w sołectwie (z 94 gospodarstw) oraz w Pokrzywnicy, gdzie stanowią 56,44 % gospodarstw w sołectwie (ze 101 gospodarstw). Przy

łącznym rozpatrywaniu dwóch najniższych kategorii obszarowych gospodarstw, łącznie do 5 ha, największe rozdrobnienie obserwuje się w sołectwie Kowalów Górny, gdzie gospodarstwa o tym areale stanowią aż 89,06 % spośród 64 gospodarstw w sołectwie. Niewiele niższe wskaźniki, wynoszące ponad 87 % powierzchni sołectwa, występują we wsiach Lubcza, Pokrzywnica, Przyłęczek.

Stosunkowo najwięcej gospodarstw o powierzchni przekraczającej 5 ha, w odniesieniu do liczby gospodarstw w sołectwie, występuje na terenie sołectwa Droblin, gdzie stanowią 44,44 % z ogółu gospodarstw w sołectwie (8 z 18 gospodarstw). Po 41,67 % z ogółu gospodarstw w sołectwach, stanowią gospodarstwa większe od 5 ha, występujące w sołectwach Jeziorki i Ludwinów (po 10 z 24 gospodarstw we wsi).

W granicach gminy jest tylko 76 gospodarstw o powierzchni większej niż 20 ha, z czego 9 jest w sołectwie Laskowa, 7 w Brześciu i po 6 w Klemencicach i Krężołach. Gospodarstwa większe, przekraczające powierzchnię 20 ha, nie występują w granicach dziesięciu sołectw w gminie Wodzisław.

2.5.5. Struktura własności gruntów mienia komunalnego

W skład mienia komunalnego gminy Wodzisław wchodzi 371,95 ha gruntów komunalnych, w tym 56,92 ha w granicach administracyjnych miasta.

Grunty komunalne, położone w granicach miasta Wodzisław, stanowią 15,30 % ogółu zasobów gruntów komunalnych w gminie. W granicach sołectw gminy Wodzisław, znajduje się, 315,03 ha gruntów komunalnych na terenie gminy, co stanowi 84,70 % gruntów komunalnych ogółem. Najwięcej gruntów komunalnych znajduje się na terenie sołectw Niegosławice – 24,57 ha (6,61 % ogółu gruntów komunalnych) i Lubcza – 23,58 ha (6,34 % ogółu gruntów komunalnych). Większe arealy grunty komunalne zajmują również w sołectwach Konary – 20,76 ha (5,58 ha), Klemencice 18,27 ha (4,91 %). Najmniej gruntów komunalnych znajduje się na terenach sołectw Wodacz – 1,00 ha (0,27 %), Kowalów Dolny – 1,13 ha (0,30 %), Ludwinów – 1,15 (0,31 %).

Gmina nie posiada gruntów komunalnych jedynie na terenie sołectwa Września.

Tabela 8. Grunty wchodzące w skład mienia komunalnego gminy Wodzisław

Lp.	Wyszczególnienie	Grunty mienia komunalnego gminy [ha]	% ogółu gruntów komunalnych w gminie
1	2	3	4
miasto			
1.	Wodzisław	56,9211	15,30
sołectwa			
1.	Brzeście	7,0815	1,90
2.	Brzezinki	4,3086	1,16
3.	Dębiany	2,5170	0,68
4.	Droblin	3,3472	0,90
5.	Folga Pierwsza	dane w obrębie Mierzawa	
6.	Jeziorki	2,5245	0,68
7.	Judasze	3,1022	0,83
8.	Kaziny	8,2129	2,21
9.	Klemencice	18,2669	4,91
10.	Konary	20,7553	5,58
11.	Kowalów Dolny	1,1304	0,30
12.	Kowalów Górny	2,9900	0,80
13.	Kreżoły	14,0472	3,78
14.	Laskowa	9,9907	2,69
15.	Lubcza	23,5773	6,34
16.	Ludwinów	1,1536	0,31
17.	Łany	7,2789	1,96
18.	Mieronice	13,3004	3,58
19.	Mierzawa	10,9013	2,93
20.	Nawarzyce	9,5976	2,58
21.	Niegosławice	24,5711	6,61
22.	Nowa Olszówka	4,8172	1,30
23.	Olbrachcice	3,8500	1,04
24.	Pękośląw	7,3932	1,99
25.	Piotrkowice	14,0691	3,78
26.	Piskorzowice	dane w obrębie Strzeszkowice	
27.	Podlesie	8,1512	2,19
28.	Pokrzywnica	4,5756	1,23
29.	Promyk	3,3135	0,89
30.	Przewody	9,7934	2,63
31.	Przyłęczek	12,4611	3,35
32.	Przyłęk	12,0134	3,23
33.	Przyrąb	2,9770	0,80
34.	Sadki	2,8721	0,77
35.	Sielec	1,4047	0,38
36.	Stara Olszówka	8,9653	2,41
37.	Strzeszkowice	8,9562	2,41
38.	Świątniki	7,2869	1,96
39.	Wodacz	1,0000	0,27
40.	Wola Lubecka	2,5500	0,69
41.	Września	0	0,00
42.	Zarzecze	9,9209	2,67
Suma sołectw		315,0254	84,70
Ogółem gmina		371,9465	100,00

Opracowano na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu, stan na 01.2023r.

2.5.6. Rozmieszczenie i stan zabudowy rolniczej

Głównym elementem zabudowy wiejskiej jest skupiająca się wzdłuż ważniejszych dróg, drobnotowarowa zabudowa zagrodowa, tworząca charakterystyczne układy liniowe związane bezpośrednio z arealem działek rolniczych. Na terenie gminy znaczny jest też udział rozproszonej zabudowy kolonijnej i pojedynczych zabudowań położonych niekiedy w dużym oddaleniu od centrum miejscowości.

Na terenie miasta Wodzisław występuje charakterystyczna dla małych ośrodków miejskich gniazdowa zabudowa zagrodowa niezwiązana bezpośrednio z obsługiwany arealem gruntów. Zabudowa gniazdowa charakteryzuje również na niewielkich fragmentach w Klemencicach, Brzeziu, Niegosławicach i Mieronicach. Budownictwo typu fermowego spotyka się w Przewodach (RSP Przewody), Lubczy (Filia PSK Michałów), Niegosławicach i Strzeszkowicach (tereny dawnego RSP Niegosławice – obecnie obiekty częściowo prywatne a częściowo nieczynne) oraz w Przyłęczku (danego PGR, następnie AWRSP – obecnie obiekty nieczynne).

Zabudowa **usług rolniczych** skupia się w większych ośrodkach osadniczych, często na terenach dawnych spółdzielni produkcyjnych, z których część uległa przeprofilowaniu na działalność nierolniczą. Na terenie gminy działają następujące obiekty związane z działalnością rolniczą:

- PPHU Agro-hurt Spółka Jawna (sprzedaż warzyw i owoców), Przechowalnia owoców, Mleko Łazorko Spółka z o.o. (prowadzi skup i schładzanie mleka oraz produkcję wyrobów mleczarskich) w Wodzisławiu,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Nowe Życie” w Przewodach (produkcja roślin i nasion, chów i hodowla zwierząt);
- Gospodarstwo Rolne w Lubczy – Stadnina Koni Michałów Spółka z o.o. (krowy mleczne rasy Holsztyńsko-fryzyjskiej – ok. 160 szt.)
- Centrala nasienna, skup zbóż, sklep z art. rolniczym w Klemencicach,
- dwa punkty skupu zboża oraz sklep z art. rolniczymi w Mieronicach,
- gospodarstwo produkujące sery kozie w Starej Olszówce,
- olejarnia w Sielcu,
- skup zboża w Zarzeczcu,
- sprzedaż hurtowa warzyw, produkcja miodów, w Wodaczu,
- punkt weterynaryjny, sprzedaż nawozów w Nawarzacach,
- skup zboża, sklep rolniczy w Niegosławicach,
- dwa obiekty przetwórstwo rolno (chłodnie i sortownie warzyw i owoców), ferma kurniki w Strzeszkowicach.

W gospodarstwach rolnych w gminie (ogółem), według Powszechnego Spisu Rolnego 2020 (PSR 2020), znajdują się następujące stanowiska dla bydła, świń i drobiu (kur niosek):

- dla bydła – 3 297 stanowisk,
- dla trzody chlewnej (świń) – 12 331 stanowisk,
- dla kur niosek – 11 100 stanowisk.

W gospodarstwach indywidualnych w gminie według PSR 2020, znajdują się następujące stanowiska dla bydła, świń i drobiu (kur niosek):

- dla bydła – 3 297 stanowisk,
- dla trzody chlewnej (świń) – 9 364 stanowisk,
- dla kur niosek – 11 100 stanowisk.

Ilość i rodzaj specjalistycznych budynków inwentarskich i gospodarczych na terenie gminy zestawiono w poniższej tabeli 10.

Tabela 10. Specjalistyczne budynki inwentarskie i budowle gospodarcze na terenie gminy, na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2020

Lp.	Wyszczególnienie PSR 2020	Specjalistyczne budynki inwentarskie i budowle gospodarcze					
		Gospodarstwa rolne ogółem			Gospodarstwa indywidualne		
		gospodarstwa użytkujące	liczba szt.	powierzchnia lub pojemność	gospodarstwa użytkujące	liczba szt.	powierzchnia lub pojemność
1.	obory	80	81	12 372 m ²	80	81	12 372 m ²
2.	chlewnie	43	47	12 934 m ²	42	42	7 897 m ²
3.	kurniki	29	31	5 325 m	29	31	5 325 m
4.	silosy zbożowe	93	224	13 394 t	92	214	12 114 t
5.	silosy paszowe	11	21	175 t	11	21	175 t
6.	silosy na kiszonki	12	14	1 193 m ³	12	14	1 193 m ³
7.	sortownie, przechowalnie lub chłodnie	96	118	9 809 t	96	118	9 809 t
8.	kopce ziemne lub kopce techniczne z napowietrzaniem	7	8	107 t	7	8	107 t
9.	stodoły	780	801	1 373 309 m ³	779	800	1 368 719 m ³

Możliwości dostosowania zabudowy zagrodowej do warunków rynkowych ograniczają:

- wysoki lokalnie stopień zagęszczenia, który w powiązaniu z niewielką szerokością działek może stwarzać utrudnienia przy lokalizacji funkcji towarowych np. większych obiektów inwentarskich lub przetwórstwa rolno-spożywczego,
- niska funkcjonalność większości siedlisk związana z niewielkimi gabarytami działek budowlanych i zbyt dużą odległością do pól,
- niedobór uzbrojenia w niezbędną infrastrukturę techniczną.

Głównym ograniczeniem przestrzennymi w zakresie usług rolniczych, jest niewystarczające

tworzenie struktur rynkowych zdolnych zintegrować środowisko wiejskie wokół zagadnień produkcji i zbytu artykułów rolniczych. Dotyczy to takich usług jak: usług zorganizowanych na zasadzie agrobiznesu, produkcji zintegrowanej z przetwórstwem, usług na rzecz grup producenckich jak np. przechowywanie, konfekcjonowanie i standaryzacja artykułów żywnościowych, itp.

2.5.7. Produkcja rolnicza

Teren gminy podzielono na rejony: I A, I B i II, różniące się warunkami rozwoju funkcji rolniczej.

Teren I A – obejmuje sołectwa: Brzezinki, Dębiany, Konary, Lubcza, Nawarzyce, Niegosławice, Piskorzowice, Przewody, Przyrąb, Sadki, Strzeszkowice, Wola Lubecka.

Teren I B – obejmuje sołectwa: Folga Pierwsza, Jeziorki, Kaziny, Klemencice, Ludwinów, Mierzawa, Promyk.

Tereny I A i I B obejmują obszary o relatywnie korzystniejszych warunkach rozwoju funkcji rolniczej predysponowane do intensyfikacji rolnictwa i funkcji komplementarnych.

Teren II – obejmuje miasto Wodzisław i sołectwa: Brzeście, Droblin, Judasze, Kowalów Dolny, Kowalów Górny, Krężoły, Laskowa, Łany, Mieronice, Nowa Olszówka, Olbrachcice, Pękosław, Piotrkowice, Podlesie, Pokrzywnica, Przyłęczek, Przyłęk, Sielec, Stara Olszówka, Świątniki, Wodacz, Września, Zarzecze.

Teren II obejmuje obszary o słabszych warunkach rozwoju rolnictwa predysponowane do wprowadzenia rozwoju wielofunkcyjnego i przyspieszania zmian w strukturze agrarnej.

Obszary problemowe w rolnictwie przedstawiono na załączonym schemacie.

Teren gminy Wodzisław wyróżnia się pod względem powierzchni zajętej pod zasiewy. Największe arealy obejmuje uprawa pszenicy, jęczmienia. Duże arealy obejmuje produkcja rzepaku i rzepiku oraz uprawy warzyw gruntowych.

Zgodnie z danymi z Powszechnego Spisu Rolnego 2020 (PSR 2020), **powierzchnia zasiewów** wybranych upraw w **gospodarstwach rolnych ogółem** wynosiła:

- ogółem – 12 148,76 ha;
- zboża razem – 9 118,21 ha;
- zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi – 8 994,07 ha;
- ziemniaki – 114,69 ha;
- rzepak i rzepik razem – 1 326,71 ha;
- warzywa gruntowe – 628,77 ha.

Zgodnie z danymi z PSR 2020, **powierzchnia zasiewów** wybranych upraw w **gospodarstwach indywidualnych** wynosiła:

- ogółem – 11 442,60 ha;
- zboża razem – 8 649,99 ha;
- zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi – 8 528,99 ha;
- ziemniaki – 114,69 ha;
- rzepak i rzepik razem – 1 088,77 ha;
- warzywa gruntowe – 628,77 ha.

W produkcji zwierzęcej dominuje chów trzody chlewnej i drobiu. Uzupełniający charakter ma chów bydła.

Zgodnie z danymi z Powszechnego Spisu Rolnego 2020 (PSR 2020), **pogłowie zwierząt gospodarskich w gospodarstwach rolnych ogółem** wynosiło:

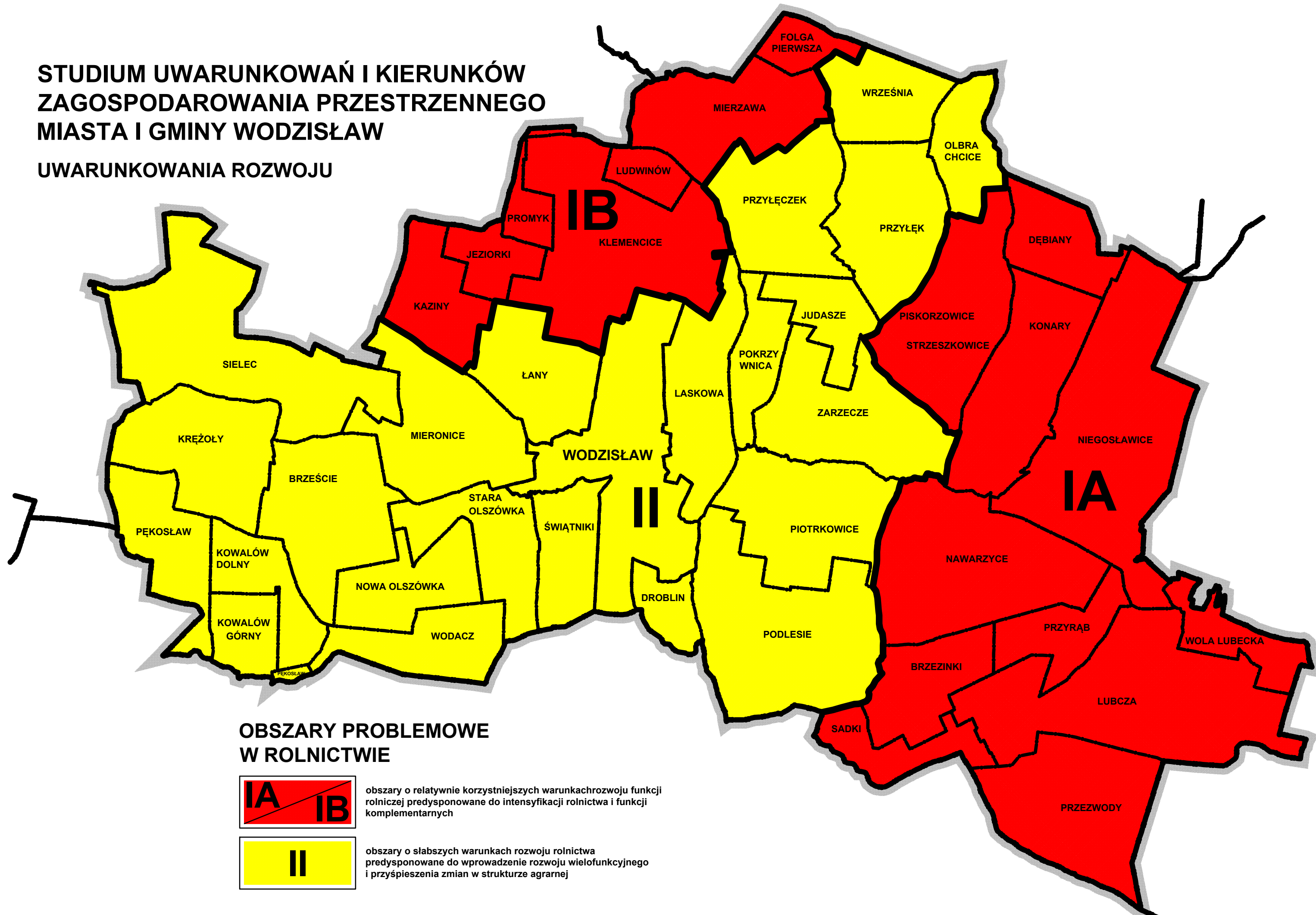
- bydło ogółem – 2 727 szt.
- bydło – krowy – 358 szt.
- świnie ogółem – 11 285 szt.
- świnie – lochy na chów – 818 szt.
- drób ogółem – 68 875 szt.
- drób kurzy – 58 421 szt.

Zgodnie z danymi z PSR 2020, **pogłowie zwierząt gospodarskich w gospodarstwach indywidualnych** wynosiło:

- bydło ogółem – 2 727 szt.
- bydło – krowy – 358 szt.
- świnie ogółem – 8 318 szt.
- świnie – lochy na chów – 568 szt.
- drób ogółem – 68 875 szt.
- drób kurzy – 58 421 szt.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WODZISŁAW

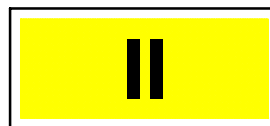
UWARUNKOWANIA ROZWOJU

OBSZARY PROBLEMOWE W ROLNICTWIE

obszary o relatywnie korzystniejszych warunkach rozwoju funkcji rolniczej predysponowane do intensyfikacji rolnictwa i funkcji komplementarnych

obszary o słabszych warunkach rozwoju rolnictwa predysponowane do wprowadzenia rozwoju wielofunkcyjnego i przyspieszenia zmian w strukturze agrarnej

2.6. Leśnictwo

2.6.1. Rozmieszczenie przestrzenne i struktura własności lasów

Dzięki znakomitej jakości gleb na terenie większości lasów, w zachodniej, centralnej i południowej części gminy, wytworzyły się na nich niezwykle cenne przyrodniczo i gospodarczo, wielogatunkowe wyżynne lasy mieszane, dębowo – bukowe z domieszką: sosny, jodły, świerka i modrzewia, a także grabu oraz wyżynne lasy świeże, z panującym dębem lub jodłą z domieszką buka.

Lasy w północno – wschodniej i wschodniej części gminy wykształciły się na glebach piaszczystych i przeważają w nich skupiska boru mieszanego świeżego, z dominacją sosny i brzozy. W dolinach rzek oraz obniżeniach wykształciły się siedliska lasu łęgowego oraz wilgotnego olsu.

W strukturze własnościowej gruntów leśnych, czyli obejmujących grunty pokryte roślinnością leśną (lasy) i grunty czasowo pozbawione roślinności leśnej, zgodnie z danymi z Powszechnego Spisu Rolnego 2020 (PSR 2020), przeważały grunty leśne publiczne, które w 2020 r. zajmowały 1 798,13 ha, w tym grunty leśne publiczne Skarbu Państwa – 1 760,13 ha i w tym grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych – 1 758,78 ha.

Lasy z terenu gminy znajdują się w zarządzie Lasów Państwowych Nadleśnictwach Jędrzejów i Pińczów. Nadleśnictwo Jędrzejów posiada na terenie gminy 4 większe kompleksy leśne we wsiach: Sielec, Kaziny, Klemencice i Września, należące organizacyjnie do obrębu „Jędrzejów”, a Nadleśnictwo Pińczów zarządza kompleksami leśnymi we wsiach: Podlesie, Nawarzyce, Lubcza i Przewody, Laskowa i w granicach miasta Wodzisław należącymi organizacyjnie do obrębu „Pińczów”.

Zgodnie z PSR 2020, lasy publiczne Skarbu Państwa, w 2020 r., zajmowały 1 714,59 ha w tym lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych – 1 713,24 ha i w tym lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP – 1,35 ha. Lasy publiczne gminne, w 2020 r. zajmowały jedynie 16,00 ha a lasy prywatne 555 ha. Lasy prywatne skupiają się w Podlesiu, Niegosławicach, Konarach, Mierzawie, Lubczy, Piotrkowicach i Przyłęku.

W 2020 r., lasy ogółem na terenie gminy Wodzisław, zgodnie z danymi z Powszechnego Spisu Rolnego zajmowały 2 307,59 ha. Lesistość gminy wynosiła jedynie 13,0 %.

Lasy (Ls) oraz grunty zadrzewione i zakrzewione (Lz), zgodnie z danymi Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu (w 2023 r.), na terenie gminy Wodzisław, łącznie zajmują 2 385,08 ha, w tym lasy (Ls) zajmują 2 325,08 ha, a grunty zadrzewione i zakrzewione (Lz) 60,0 ha. Lasy łącznie z zadrzewieniami zajmują 13,48 % ogólnej powierzchni gminy Wodzisław. Lasy (bez zadrzewień) zajmują 13,15 % ogólnej powierzchni gminy Wodzisław. Szczegółowa powierzchnia lasów i gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na terenie miasta i gminy Wodzisław, została zestawiona w tab. 10.

Tabela 10. Struktura powierzchni lasów i gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na terenie miasta i gminy Wodzisław

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia miasta/sołectwa [ha]	Powierzchnia lasów Ls [ha]	Pow. gruntów zadrzewionych i zakrzewionych Lz [ha]	Łącznie Ls + Lz [ha]
1	2	3	4	5	6
miasto					
1.	Wodzisław	793,7432	79,1157	7,1154	86,2311
sołectwa					
1.	Brzeście	531,1371	0	1,8620	1,8620
2.	Brzezinki	304,0688	2,9500	12,0028	14,9528
3.	Dębiany	262,5074	0	0	0
4.	Droblin	127,4581	4,3790	1,7819	6,1609
5.	Folga Pierwsza	Dane łącznie z Mierzawą			
6.	Jeziorki	155,6814	4,4146	0	4,4146
7.	Judasze	204,7570	1,2448	0	1,2448
8.	Kaziny	285,8071	9,4393	0	9,4393
9.	Klemencice	839,4963	44,8692	0,0800	44,9492
10.	Konary	552,5454	49,9204	2,2213	52,1417
11.	Kowalów Dolny	238,0443	0,2600	0	0,2600
12.	Kowalów Górny	163,4885	0	0	0
13.	Krężoły	490,2917	1,0100	0	1,0100
14.	Laskowa	418,6627	63,1212	1,1372	64,2584
15.	Lubcza	974,1875	76,5815	2,7100	79,2915
16.	Ludwinów	108,2728	0,2800	0	0,2800
17.	Łany	367,6224	1,9219	0	1,9219
18.	Mieronice	554,0738	35,9075	2,0034	37,9109
19.	Mierzawa	593,0914	33,3062	0,0617	33,3679
20.	Nawarzyce	776,8677	5,0959	0	5,0959
21.	Niegosławice	1056,7136	255,5200	10,1057	265,6257
22.	Nowa Olszówka	308,3964	7,6700	0,2800	7,9500
23.	Olbrachcice	225,1809	0,7900	0	0,7900
24.	Pękosław	345,3007	4,6100	0	4,6100
25.	Piotrkowice	537,0833	58,2502	2,2718	60,5220
26.	Piskorzowice	Dane łącznie ze Strzeszkowicami			
27.	Podlesie	810,3180	478,9117	5,4454	484,3571
28.	Pokrzywnica	201,1042	2,4174	0	2,4174
29.	Promyk	99,5368	2,3624	0	2,3624
30.	Przewody	587,5140	37,9500	0	37,9500
31.	Przyłęczek	467,8402	61,5879	0	61,5879
32.	Przyłęk	476,2125	31,6834	0	31,6834
33.	Przyrąb	227,0078	1,9500	0,4960	2,4460
34.	Sadki	204,1112	0	2,3100	2,3100
35.	Sielec	890,8512	734,6496	0	734,6496
36.	Stara Olszówka	340,9317	0	0,1400	0,1400
37.	Strzeszkowice	574,5306	33,5400	3,8500	37,3900
38.	Świątniki	257,8857	0,7183	0,2100	0,9283
39.	Wodacz	295,8049	10,7671	0,2748	11,0419
40.	Wola Lubecka	198,3465	7,3800	0	7,3800
41.	Września	289,8740	180,3231	0,4562	180,7793
42.	Zarzecze	545,1605	0,1814	3,1839	3,3653
Suma		17 681,5093	2325,0797	59,9995	2385,0792

Opracowano na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu, stan na 01.2023 r.

Lasy znajdują się w granicach miasta i większości sołectw gminy. Najwięcej terenów leśnych znajduje się w granicach sołectw Sielec – 734,65 ha, Podlesie – 478,91 ha, Niegosławice – 255,52 ha i Września – 180,32 ha. Lasów nie ma w granicach sołectw: Brześcia, Sadki, Stara Olszówka, ale w ich granicach znajdują się pewne obszary terenów zadrzewionych i zakrzewionych. Brak terenów leśnych jak i terenów zadrzewień i zakrzewień obserwujemy w granicach sołectw Dębiany i Kowalów Górny. Największe areale, gruntów zadrzewionych i zakrzewionych, zajmują się w granicach sołectw: Brzezinki (12,0 ha), Niegosławice (10,11 ha) oraz w granicach administracyjnych miasta Wodzisław – 7,12 ha.

2.6.2. Funkcje lasów, zagrożenia środowiska leśnego

Podstawowymi funkcjami terenów leśnych, oprócz funkcji gospodarczej (pozyskiwanie produktów drzewnych i innych), jest zachowanie i ochrona wartości przyrodniczo – krajobrazowych, sukcesywna renaturalizacja obszarów zniekształconych i zdegradowanych oraz wzbogacanie walorów ochronnych, naukowo – dydaktycznych i turystyczno – rekreacyjnych gminy.

Lasy spełniają ważną funkcję glebochronną, chroniąc tereny rolne przed sphywem powierzchniowej warstwy gleby oraz erozją wodną, Pełnią też funkcję klimatotwórczą nawilżającą i oczyszczającą powietrze terenu gminy. Wzdłuż rzek i zbiorników wodnych lasy pełnią funkcję obudowy biologicznej. Lasy są siedliskiem i domem dla wielu gatunków organizmów oraz sprzyjają ochronie zdrowia i odpoczynkowi mieszkańców gminy i turystów.

Zgodnie z „Raportem o stanie lasów w Polsce 2019”, lasy z obszaru gminy wykazują od 20,1 % do 25,0 % uszkodzeń w strukturze drzew, ocenianych na podstawie defoliacji, czy procentu ubytku liści lub igieł, co oznacza 1 klasę ostrzegawczą uszkodzenia lasów (w skali od 0 do 4, gdzie 0 – oznacza bez defoliacji, 1 – lekka defoliacja, 2 – silna defoliacja, 4 – drzewa martwe).

Zagrożeniem dla lasów jest też ubożenie siedlisk leśnych, na skutek zamiany wielogatunkowego drzewostanu, na rzecz szybciej rosnących monokultur (np. sosnowych). Może to również wpływać na obniżenie odporności drzewostanów, a także ich podatność na czynniki chorobotwórcze i zwiększoną podatność na zagrożenie szkodnikami upraw. Czynnikiem naturalnym, który może spowodować duże straty w lasach są też intensywne wiatry, lokalne trąby powietrzne, oblodzenia drzewostanów, powodujące łamanie się drzewostanów na czasach znacznych obszarach.

W lasach prywatnych zagrożeniem jest duże rozdrobnienie kompleksów oraz przedwczesny wyręb drzewostanów. Powoduje to przerwanie ciągłości naturalnych ekosystemów i ograniczenie liczby nisz ekologicznych, stanowiących ostoje zwierząt. Lokalne zagrożenia lasom stwarzają również: kradzieże drzewa z lasów wszystkich kategorii własności, zaśmiecenia terenów leśnych wokół terenów mieszkaniowych oraz dróg.

Problemem dotyczącym całości drzewostanów jest także okresowe pojawianie się szkodników drzew, powodujących znaczne szkody m.in. z uwagi na osłabienie odporności drzew w wyniku oddziaływania pyłów i gazów przemysłowych oraz wieloletniego przesuszenia terenów leśnych.

Zwiększenie ilości terenów zadrzewionych, zakrzewionych sprzyja przeciwdziałaniu erozji wodnej i wietrznej gleby, prowadzi do poprawy bilansu wodnego danego obszaru, do zwiększania bioróżnorodności terenów rolnych, tworzenia ciągów ekologicznych, podnoszenia efektywności krajobrazu, poprawy turystycznej (i agroturystycznej) atrakcyjności obszarów rolnych, zwiększenia produkcji surowca drzewnego i innych odnawialnych surowców leśnych, zmniejszania efektu cieplarnianego. Działania te wymagają jednak pewnej ostrożności i wyczucia przyrodniczego, tak, aby nie zniszczyć śródleśnych i przyleśnych łąk i polan – ostoi dla wielu gatunków roślin i zwierząt preferujących bardziej otwarte biotopy.

2.7. Ludność

Aktualna liczba ludności w granicach miasta i gminy Wodzisław oraz zmiany liczby ludności w latach 2018-2022, zostały przedstawione na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu i zestawione w tab. 11 i na załączonym schemacie.

Teren miasta Wodzisław, według danych ze stycznia 2023 r., zamieszkuje 1 056 osób, a teren sołectw gminy Wodzisław zamieszkuje 5 724 osób. Łącznie teren gminy zamieszkuje 6 780 osób. Najludniejszymi sołectwami gminy są wsie: Lubcza – 345 osób, Nawarzyce 332 osoby, Przewody – 276 osób, Przyłęczek – 296 osób. Najmniej ludności mieszka we Wrześni – 13 osób i w Jeziorkach – 35 osób. Po 41 osób zamieszkuje wsie Folga Pierwsza i Promyk.

Liczba ludności miasta jak i gminy na przestrzeni ostatnich pięciu lat (2018-2022) systematycznie maleje (wg. danych meldunkowych). Prawa miejskie, Wodzisław odzyskał w dniu 1 stycznia 2021 r., do tego czasu był wsią sołecką. Spadku liczby ludności na terenie obecnego miasta nie obserwowano jedynie w latach 2018 – 2019, gdzie liczba ludności sołectwa utrzymywała się na stałym poziomie 1 100 osób. W kolejnym roku, na terenie miejscowości Wodzisław ubywało 18 osób, a już na terenie miasta, w 2021 r. ubywało 11 osób, a następnie w 2022 r. kolejne 15 osób. Łącznie, na terenie obecnego miasta Wodzisław, w przeciągu pięciu lat, liczba ludności wg. danych meldunkowych zmalała o 44 osoby.

Tendencję spadku liczby ludności obserwuje się na terenie większości sołectw gminy. Ogółem w granicach sołectw, liczba ludności zmniejszyła się o 316 osoby (ubywało: 69 osób w 2019r., 79 osób w 2020 r., 93 osoby w 2021 r. i 75 osób w 2022 r.). Łączna liczba ludności gminy, w okresie pięciu analizowanych lat uległa zmniejszeniu o 360 osób. Największe spadki liczby ludności obserwuje się w granicach sołectw Przewody, Niegosławice, Przyłęczek i Lubcza, gdzie na przestrzeni pięciu lat, 2018-2022, ubywało odpowiednio po 32, 30, 26 i 24 osoby.

Stabilna liczba ludności, stała lub z niewielkimi wahaniami, występuje na terenie sołectw Kowalów Dolny, Kowalów Górny, Strzeszkowice i Wola Lubecka.

Wzrost liczby ludności, w okresie pięciolecia 2018-2022, występuje jedynie na terenie trzech sołectw gminy: Lasowej – przybyło 5 osób, Łanów, przybyły 3 osoby oraz Pokrzywnicy, gdzie liczba ludności wzrosła o 3 osoby.

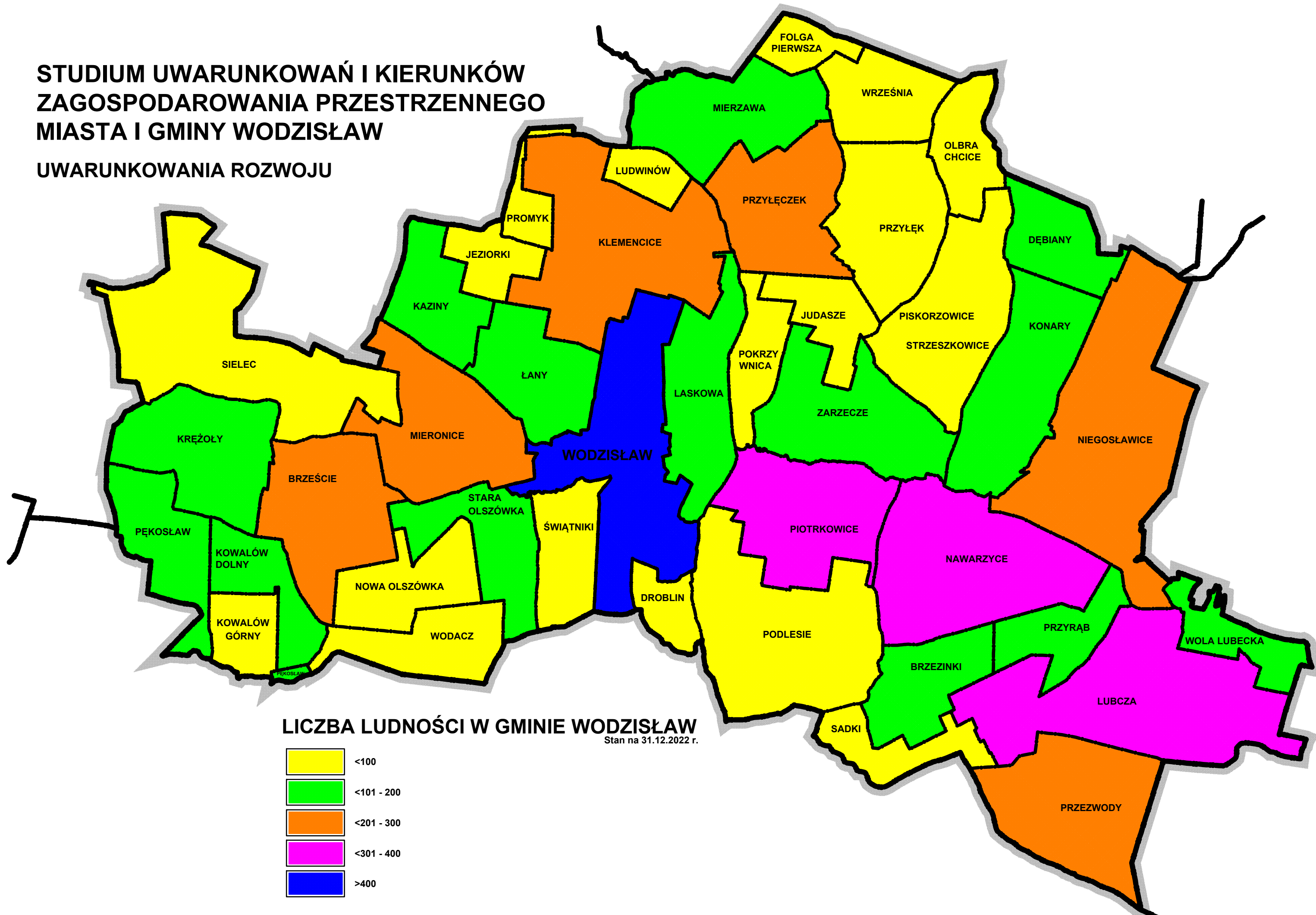
Tabela 11. Liczba ludności na terenie miasta i gminy Wodzisław

Lp.	Wyszczególnienie	Ludność [osoby]				
		2018	2019	2020	2021	2022
1	2	3	4	5	6	7
miasto						
1.	Wodzisław	1100	1100	1082	1071	1056
sołectwa						
1.	Brzeście	246	246	245	237	232
2.	Brzezinki	123	121	121	121	120
3.	Dębiany	118	118	117	116	113
4.	Droblin	59	61	61	60	58
5.	Folga Pierwsza	46	46	45	43	41
6.	Jeziorki	37	37	36	37	35
7.	Judasze	54	53	53	52	49
8.	Kaziny	125	126	123	118	118
9.	Klemencice	246	239	236	240	241
10.	Konary	181	178	174	176	168
11.	Kowalów Dolny	106	107	106	107	106
12.	Kowalów Górny	89	88	86	87	88
13.	Krężoły	201	196	196	190	188
14.	Laskowa	169	173	174	171	174
15.	Lubcza	369	357	354	349	345
16.	Ludwinów	55	57	57	55	51
17.	Łany	170	170	168	172	174
18.	Mieronice	259	272	272	265	257
19.	Mierzawa	168	169	166	158	156
20.	Nawarzyce	351	345	339	326	332
21.	Niegosławice	318	311	301	290	288
22.	Nowa Olszówka	81	81	77	78	80
23.	Olbrachcice	56	57	58	53	53
24.	Pękosław	136	132	130	130	130
25.	Piotrkowice	357	360	359	351	346
26.	Piskorzowice	65	63	62	60	60
27.	Podlesie	78	73	76	75	73
28.	Pokrzywnica	87	91	89	90	90
29.	Promyk	46	43	43	42	41
30.	Przewody	308	297	290	286	276
31.	Przyłęczek	322	310	302	302	296
32.	Przyłęk	84	86	82	77	77
33.	Przyrab	164	160	152	151	149
34.	Sadki	56	54	54	52	50
35.	Sielec	54	54	52	51	45
36.	Stara Olszówka	108	106	102	106	104
37.	Strzeszkowice	90	88	89	90	90
38.	Świątniki	95	92	90	89	87
39.	Wodacz	84	85	87	86	83
40.	Wola Lubecka	122	121	121	120	121
41.	Września	19	16	15	13	13
42.	Zarzecze	138	132	132	127	126
Suma sołectw		6040	5971	5892	5799	5724
Łącznie w gminie		7140	7071	6974	6870	6780

Opracowano na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu, stan na 01.2023 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WODZISŁAW

UWARUNKOWANIA ROZWOJU

Charakterystyka demograficzna gminy Wodzisław, w ogólnym trendzie spadku liczby ludności gminy, wskazuje większy ubytek liczby mężczyzn w stosunku do liczby kobiet. Z ogółu 360 osób o które spadła liczba ludności gminy, w okresie pięciolecia 2018-2022, ubyło 210 mężczyzn (58,33 %) i 150 kobiet (41,67 %).

Niepokojącą tendencją w gminie, są też spadki liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, i w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Liczba dzieci i młodzieży, w wieku przedprodukcyjnym, wynosząca w 2018 r. 1207 osób, w 2022 r. wynosiła tylko 1131 osób, co oznacza ubytek 76 osób. W wieku produkcyjnym, liczba kobiet, w latach 2018 – 2022, zmniejszyła się o 143 osoby, a liczba mężczyzn zmniejszyła się o 189 osób. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, na terenie gminy, ulega systematycznemu wzrostowi. Szczególnie wzrasta liczba starszych mężczyzn. W przeciągu pięciu lat przybyło 35 mężczyzn w wieku poprodukcyjnym i 13 kobiet w wieku poprodukcyjnym.

Liczba zawieranych małżeństw, w poszczególnych analizowanych latach była zmienna, jednak z widoczną tendencją spadkową. W 2018 r. zawarto 58 związków małżeńskich, a w 2022 r. 55 związków małżeńskich.

W granicach gminy, rok w rok, spada liczba urodzeń. W 2018 urodziło się 61 dzieci, a w 2022 r. 49 dzieci. Wzrasta natomiast ilość zgonów na terenie gminy. Najwięcej zgonów było w 2021 r. – 121. W 2022 r. liczba zgonów zmniejszyła się i wynosiła 11. We wszystkich analizowanych latach gmina odznacza się ujemnym przyrostem naturalnym. W 2018 przyrost wynosił minus 26 osób, w 2022 r. przyrost wynosił minus 62 osoby. Najgorszy dla demografii gminy był rok 2021, w którym to z terenu gminy ubyło aż 70 osób.

Szczegóły charakterystyki demograficznej gminy przedstawia poniższa tab. 12

Tabela 12. Charakterystyka demograficzna gminy Wodzisław

Wyszczególnienie	Charakterystyka gminy w poszczególnych latach [liczba osób]				
	2018	2019	2020	2021	2022
1	2	3	4	5	6
Liczba ludności ogółem	7140	7071	6974	6870	6780
Mężczyźni (M)	3563	3538	3483	3425	3353
Kobiety (K)	3577	3533	3491	3445	3427
W wieku przedprodukcyjnym	1207	1193	1170	1151	1131
W wieku produkcyjnym	K: 1856, M: 2307	K: 1798 M: 2276	K: 1766 M: 2233	K: 1740 M: 2161	K: 1713 M: 2118
W wieku poprodukcyjnym	K: 1143, M: 627	K: 1161 M: 644	K: 1157 M: 648	K: 1148 M: 670	K: 1156 M: 662
Liczba zawieranych małżeństw	58	55	46	52	55
Liczba urodzeń żywych	61	49	56	51	49
Liczba zgonów	87	86	119	121	111
Przyrost naturalny	-26	-37	-63	-70	-62

Opracowano na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu, stan na 01.2023 r.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), migracje na pobyt stały, gminne, obejmowały: zameldowania na terenie gminy, ogółem wynoszące 57 osób w 2018 r., 51 osób w 2019 r. i 54 osoby w 2020 r. Wymeldowania ogółem, wynosiły 103 osoby w 2018 r., 90 osób w 2019 r. i 71 osób w 2020 r. Saldo migracji było ujemne i wynosiło odpowiednio (-46), (-39) i (-17) w latach 2018-2020.

Wskaźnik obciążenia demograficznego ludności, według danych GUS wynosił:

- ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, na terenie gminy, wynosiło: 73,7 w 2018 r., 75,6 w 2019 r., 79,1 w 2020 r.
- ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, wynosił: 152,8 w 2018 r., 159,7 w 2019 r., 169,7 w 2020 r.
- ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, wynosił: 44,5 w 2018 r., 46,5 w 2019 r. i 49,8 w 2020 r., średnio dla Polski, wskaźnik ten wynosił 37,5 (w 2019 r.).

Wskaźnik obciążenia demograficznego to stosunek liczby dzieci (0-14 lat) i osób w starszym wieku (65 i więcej lat) do liczby osób w wieku 15-64 lata. Ludność w wieku nieprodukcyjnym obejmuje wiek przedprodukcyjny, w którym ludność nie osiągnęła jeszcze zdolności do pracy, tj. grupa wieku 0 – 17 lat oraz wiek poprodukcyjny, w którym osoby zazwyczaj kończą pracę zawodową, tj. dla mężczyzn – 65 lat i więcej, dla kobiet – 60 lat i więcej.

2.8. Mieszkalnictwo

Zabudowa gminy Wodzisław kształtowała się historycznie przy głównych ciągach komunikacyjnych i handlowych. Na terenach wiejskich dominuje zabudowa ulicowa jedno- i dwustronna o zróżnicowanym zagęszczeniu zabudowy. Większość wsi, zlokalizowanych przy głównych ciągach komunikacyjnych, posiada gęstą zabudowę, pozostałe miejscowości posiadają zabudowę rozproszoną, usytuowaną wzdłuż dróg lub na długich dojazdach o charakterze przysiółkowym. Część wsi stanowi zabudowę wielodrożną.

Zabudowa miasta Wodzisław ma charakter historycznie ukształtowanego miasteczka z rynkiem i wychodzącymi z niego uliczkami.

W zabudowie gminy znajduje się szereg obiektów zabytkowych podnoszących walory turystyczne gminy, ale ograniczających jednocześnie swobodną, niekontrolowaną zabudowę w ich otoczeniu.

W gminie Wodzisław dominuje zabudowa zagrodowa (siedliska rolnicze) i jednorodzinna. Istnieją również budynki wielorodzinne, stanowiące zarówno własność komunalną jak i prywatną. Osiedla mieszkaniowe z budynkami wielorodzinnymi zlokalizowane są w sołectwach: Lubcza, Mierzawa, Przyłęczek. Pojedyncze budynki wielorodzinne znajdują się w mieście Wodzisław oraz w sołectwach Klemencice, Nawarzyce, Niegosławice, Pękosław, Piskorzowice, Przewody.

Tabela 13. Przeciętne zasoby mieszkaniowe gminy Wodzisław

Zasoby mieszkaniowe gminy Wodzisław	Przeciętna				
	Liczba izb w mieszkaniu	liczba osób na		Powierzchnia użytkowa [m ²]	
		1 mieszkanie	1 izbę	1 mieszkania	na 1 osobę
1	2	3	4	5	6
2018	2,67	2,46	0,92	48,44	19,71
2019	2,67	2,42	0,91	48,44	20,05
2020	2,67	2,29	0,86	48,44	21,14
2021	2,67	1,88	0,70	48,44	25,84
2022	2,64	2,00	0,76	48,15	18,24
średnia z lat	2,66	2,21	0,83	48,38	21,00

Opracowano na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu, stan na 01.2023 r.

Przeciętna liczba izb w mieszkaniu, na terenie gminy Wodzisław - nie ulegała zmianie przez wiele lat - w latach 2018-2021 wynosiła 2,67 izb. Wartość ta uległa zmniejszeniu dopiero w 2020 r. do 2,64 izb. Na jedno mieszkanie w gminie przypada średnio 2,21 osób. Większa liczba osób na 1 mieszkanie przypadła w latach 2018-2020 (od 2,29 do 2,46 osób); w 2021 r. była najniższa, i wynosiła 1,88 osoby na 1 mieszkanie. Na jedną izbę w mieszkaniu średnio przypada 0,83 osoby. Powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosi średnio 48,38 m². W latach 2018-2021 wynosiła

48,44 m² i zmniejszyła się dopiero w 2022 roku. Powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 osobę była zmienna w poszczególnych latach, średnio wynosi 21,0 m².

Tabela 14. Przeciętne zasoby mieszkaniowe gminy Wodzisław, w porównaniu do wybranych gmin powiatu jędrzejowskiego i średniej dla województwa świętokrzyskiego, w 2018 r.

Wyszczególnienie	Przeciętna				
	Liczba izb w mieszkaniu	liczba osób na		Powierzchnia użytkowa [m ²]	
		1 mieszkanie	1 izbę	1 mieszkania	na 1 osobę
1	2	3	4	5	6
Gmina Jędrzejów	3,86	2,82	0,73	76,0	26,9
w tym miasto	3,67	2,51	0,69	65,9	26,2
Gmina Małogoszcz	3,92	3,19	0,82	83,5	26,1
w tym miasto	3,64	2,78	0,76	67,0	24,1
Gmina Sędziszów	3,72	2,56	0,69	70,9	27,7
w tym miasto	3,74	2,81	0,75	66,1	23,5
Gmina Wodzisław	3,79	2,63	0,69	80,5	30,6
Gmina Sobków	4,48	3,31	0,74	99,7	30,1
Średnia województwa świętokrzyskiego	3,79	2,78	0,73	74,9	27,0

Opracowano na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Kielcach, z publikacji *Podregiony, Powiaty, Gminy, 2019 r.*

Analiza danych Urzędu Statystycznego w Kielcach z publikacji „Podregiony, Powiaty, Gminy, 2019r.”, zestawionych w tab 14, pokazujących warunki mieszkaniowe w gminie Wodzisław, na tle innych jednostek samorządu terytorialnego, wykazała, że w 2018 r., gmina Wodzisław odznaczała się liczbą izb w mieszkaniu równą średniej dla województwa świętokrzyskiego.

Przeciętna liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie na terenie gminy Wodzisław, wynosząca 2,63 osoby, była niższa niż w większości rozpatrywanych gmin i wyższa jedynie od gminy Sędziszów (2,56 osób). Ilość osób przypadających w gminie Wodzisław, przeciętnie na 1 izbę, była porównywalna z innymi jednostkami samorządu terytorialnego.

Gmina Wodzisław odznaczała się wysoką przeciętną powierzchnią użytkową 1 mieszkania wynoszącą 80,5 m², niższą jedynie od przeciętej powierzchni w gminie Sobków, wynoszącej 99,7 m² oraz najwyższą przeciętną powierzchnią użytkową przypadającą na 1 osobę, wynoszącą 30,6 m², wyższą niż w gminach sąsiednich i wyższą niż średnia dla województwa świętokrzyskiego.

Tabela 15. Budownictwo mieszkaniowe – wskaźniki dla gminy Wodzisław

Lp.	Budownictwo mieszkaniowe – wskaźniki	jednostka	lata		
			2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6
1.	mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	–	1,8	1,9	2,1
2.	mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	–	18,4	18,6	21,1
3.	mieszkania oddane do użytkowania na 1000 zawartych małżeństw	–	542	464	560
4.	powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności	m ²	245,6	261,6	268,0
5.	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania	m ²	133,4	140,4	127,3
6.	przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu oddanym do użytkowania	–	5,3	5,8	5,2
7.	nowe budynki mieszkalne na 1000 ludności	–	1,8	1,9	2,1
8.	udział mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach jednorodzinnych w łącznej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach mieszkalnych	%	1,0	1,0	1,0
9.	udział mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach wielorodzinnych w łącznej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach mieszkalnych	%	0,0	0,0	0,0
10.	przeciętny czas trwania budowy nowych budynków mieszkalnych jednorodzinnych	mc	82,9	112,8	70,7
11.	średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania	–	16	16	13
12.	średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności	–	2,3	2,3	2,0

Opracowane na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), udostępnionych na wniosek Urzędu Miasta i Gminy Wodzisławiu

Aktualne wskaźniki, charakteryzujące budownictwo mieszkaniowe na terenie gminy Wodzisław w latach 2018-2020, zostało wskazane w tab. 15. ,w oparciu o dane udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny.

W analizowanych latach, na terenie gminy Wodzisław, powstawały wyłącznie budynki jednorodzinne, o wysokiej przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania, przekraczającej 127,3 m², a w 2019 r. wynoszącej aż 140,4 m². Przeciętna liczba izb w mieszkaniach oddanych do użytkowania wynosiła od 5,2 w 2020 r. do 5,8 w 2019 r. Średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania w latach 2018-2020 wynosiła od 13 do 16. Przeciętny czas realizacji budynku mieszkalnego na terenie gminy wynosi od 70,7 mc do 112,8 mc (6 – 10 lat).

Zasoby mieszkaniowe gminy Wodzisław, obejmujące lokale mieszkalne stanowiące własność Gminy, zgodnie z Uchwałą Nr XL/391/2022 Rady Miejskiej w Wodzisławiu z dnia 30 marca 2022 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Wodzisław na lata 2022-2026 (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 6 kwietnia 2022 r., poz. 1446),

obejmują ogółem 27 lokali na terenie gminy. Z powyższej liczby mieszkań, 26 stanowi mieszkania komunalne (15 na terenie miejskim i 11 na terenie wiejskim) a 1 mieszkanie jest socjalne (na terenie miejskim).

Obecnie mieszkaniowy zasób Gminy Wodzisław, tworzą lokale stanowiące własność Gminy Wodzisław, będące w zarządzie Gminy oraz w trwałym zarządzie Szkół Podstawowych.

W zarządzie Gminy Wodzisław, na terenie miasta Wodzisław, znajduje się 15 lokali mieszkalnych, o ilości izb od 1 do 4, o powierzchni użytkowej od 15,00 m² do 75,00 m², o łącznej powierzchni użytkowej 740,60 m².

W zarządzie Gminy Wodzisław, na terenie wiejskim, znajduje się 9 lokali mieszkalnych, o łącznej powierzchni użytkowej 422,04 m²:

- na terenie Klemencic: 1 lokal (3 izby, powierzchnia użytkowa 66,35 m²),
- na terenie Nawarzac: 3 lokale (od 2 do 3 izb, o powierzchni użytkowej od 30,00 m² do 48,00 m²),
- na terenie Przyłęczka: 3 lokale (od 2 do 5 izb, o powierzchni użytkowej od 41,15 m² do 53,54 m²),
- na terenie Piotrkowic: 1 lokal (3 izby, powierzchnia użytkowa 52,00 m²),
- na terenie Mierzawy: 1 lokal (3 izby, powierzchnia użytkowa 48,00 m²).

W zarządzie Szkół Podstawowych, na terenie miasta i gminy znajdują się 3 lokale mieszkalne o łącznej powierzchni użytkowej 179 m²:

- na terenie miasta: 1 lokal (3 izby, powierzchnia użytkowa 47,00 m²),
- na terenie Lubczy: 2 lokale (po 3 izby i po 66,00 m² powierzchni użytkowej każdy).

2.9. Infrastruktura społeczna

2.9.1. Oświata i wychowanie

Struktura systemu edukacyjnego, funkcjonującego na terenie miasta i gminy Wodzisław w ostatnich latach uległa bardzo istotnym zmianom. Ostatnia reforma oświaty, wprowadzona ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r.- Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, przekształciła, z dniem 1 września 2017, dotychczasowe sześciolatte szkoły podstawowe w ośmioletnie szkoły podstawowe. Jednocześnie, reforma oświaty, wprowadziła obowiązek stopniowego wygaszania istniejących gimnazjów. Na terenie gminy, przed reformą, funkcjonowało Publiczne Gimnazjum Samorządowe, w Wodzisławiu które zakończyły działalność z dniem 31 sierpnia 2019 r.

Reforma przekształciła również dotychczasowe trzyletnie licea ogólnokształcące w czteroletnie, a dotychczasowe technika czteroletnie w pięcioletnie. Zmiana objęła również szkolnictwo zawodowe, gdzie zasadnicze szkoły zawodowe zostały przekształcone w trzyletnie szkoły branżowe I stopnia i wprowadzono nowy etap edukacji – dwuletnie szkoły branżowe II stopnia.

Reforma dotyczy też najmłodszych dzieci, dopiero rozpoczynających edukację. Obecnie obowiązkiem szkolnym objęte są dzieci siedmioletnie (zamiast sześciolatte), a obowiązkowe przygotowanie przedszkole dotyczy dzieci sześciolatte (zamiast obowiązku dla dzieci pięcioletnie).

Aktualnie, na terenie gminy Wodzisław, najmłodsze dzieci objęte są opieką i wychowaniem przez **Przedszkole Samorządowe** w Wodzisławiu (przy ul. Szkolnej 3) oraz **oddziały przedszkole**, funkcjonujące przy Szkołach Podstawowych na terenie gminy, przeznaczone dla dzieci sześciolatte. Na terenie gminy Wodzisław nie ma funkcjonujących żłobków.

Na terenie łącznie funkcjonuje sześć **Szkół Podstawowych**. Na terenie miasta Wodzisław funkcjonuje jedna Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Wodzisławiu (przy ul. Szkolnej 4). Na terenie gminy funkcjonuje pięć Szkół Podstawowych, zlokalizowanych w miejscowościach Brzeście, Lubcza, Mierzawa, Niegosławice, Piotrkowice. Gmina Wodzisław prowadzi placówki oświatowe w granicach miasta oraz w sołectwach Brzeście i Lubcza. Placówki oświatowe w Mierzawie, Niegosławicach i Piotrkowicach prowadzone są przez stowarzyszenia.

Dalszy etap nauki, na terenie gminy, może być realizowany przez młodzież w **Liceum Ogólnokształcącym** w Wodzisławiu im. Marii Konopnickiej oraz w **Szkole Policealnej** dla Dorosłych. Liceum Ogólnokształcące oferuje naukę w klasach: ogólnej, ratowniczo-pożarniczej, policyjno-prawnej oraz militarno-sportowej. Nauka odbywa się w trybie dziennym przez 4 lata. Policealna Szkoła dla Dorosłych oferuje naukę w zawodzie technik, pracownik ochrony fizycznej i mienia. Nauka odbywa się w trybie zaocznym (soboty i niedziele), przez 2 lata.

Na terenie gminy Wodzisław nie ma szkół branżowych i techników.

Na terenie miasta, obok budynku Liceum Ogólnokształcącego funkcjonuje internat szkolny, przyjmujący młodzież ze szkół ponadpodstawowych.

Funkcjonujące na terenie gminy Szkoły Podstawowe oraz Przedszkole Samorządowe, zostały przedstawione w tab. 16. Zestawienie określa typ placówki edukacyjnej, liczbę uczęszczających do placówki dzieci oraz liczbę oddziałów szkolnych.

Tabela 16. Szkoły, przedszkola na terenie miasta i gminy Wodzisław

Lp.	Placówki	Stan na 2021r.		Stan na 2022r.	
		Liczba dzieci	Ilość oddziałów	Liczba dzieci	Ilość oddziałów
1	2	3	4	5	6
1.	Przedszkole Samorządowe w Wodzisławiu	87	4	91	4
2.	Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Brześciu	98	9	92	9
3.	Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Lubczy	114	10	111	10
4.	Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Wodzisławiu	162	9	158	9
5.	Szkoła Podstawowa Jednostki Ziemi Kieleckiej w Mierzawie prowadzona przez Stowarzyszenie „Radosna Szkoła” w Mierzawie	54	10	54	10
6.	Szkoła Podstawowa w Niegosławicach prowadzona przez Stowarzyszenie „Rodzice Dzieciom” w Niegosławicach	85	11	76	11
7.	Szkoła Podstawowa Pomnik Tysiąclecia im. Partyzantów Ziemi Jędrzejowskiej w Piotrkowicach prowadzona przez Stowarzyszenie „Nasze Dzieci” w Piotrkowicach	82	9	82	9

Opracowano na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu

Granice obwodów szkolnych i przedszkolnych, funkcjonujących na terenie gminy placówek oświatowych dla dzieci zestawiono w poniższej tab. 17. Załączony schemat przedstawia rozmieszczenie i rejonizację szkół podstawowych.

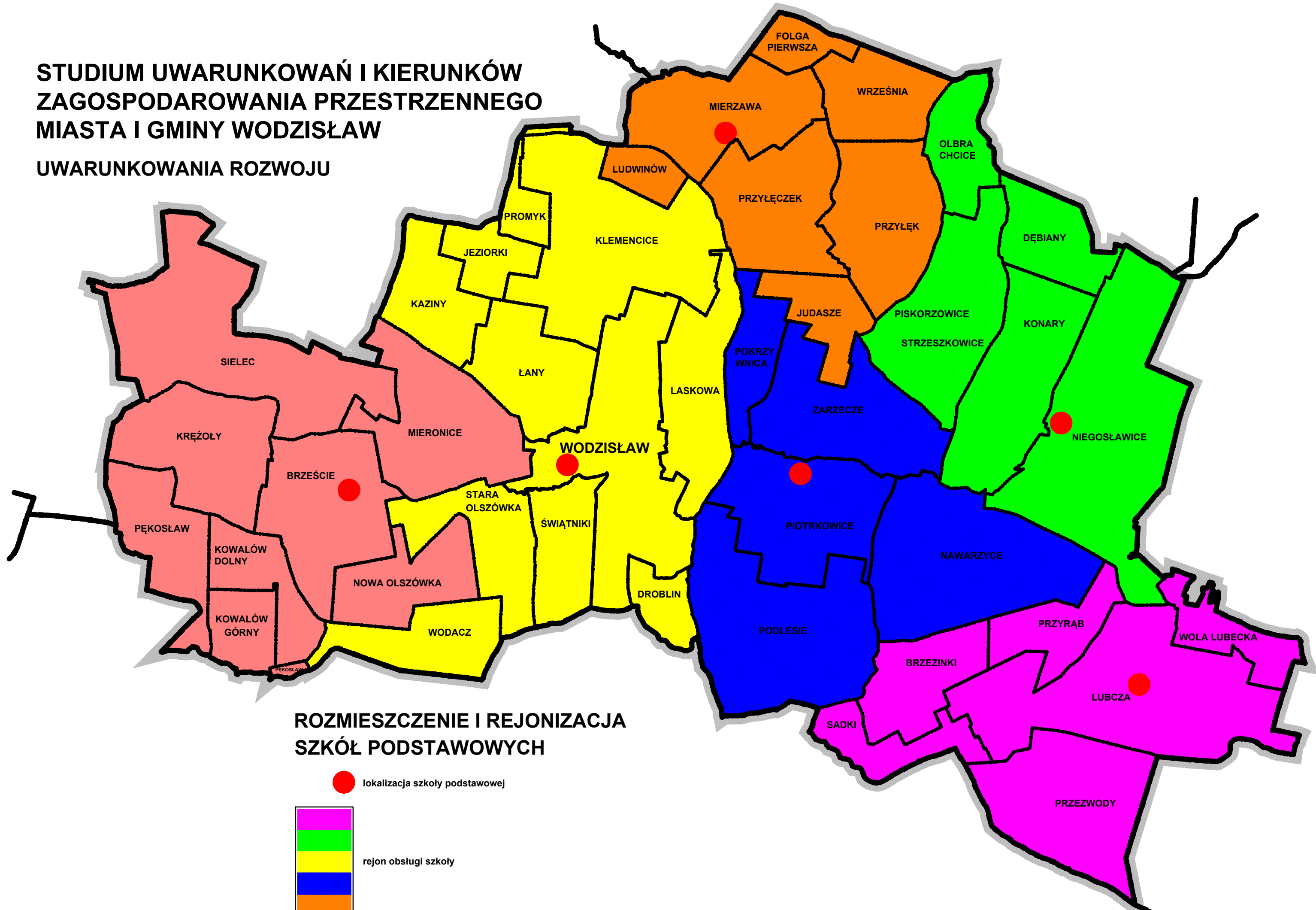
Tabela 17. Granice obwodów szkół i przedszkoli na terenie miasta i gminy Wodzisław

Lp.	Placówki	Granice obwodu szkoły/przedszkola
1	2	3
1.	Przedszkole Samorządowe w Wodzisławiu	Droblin, Jeziorki, Kaziny, Klemencice, Laskowa, Łany, Promyk, Stara Olszówka, Świątniki, Wodacz, Wodzisław
2.	Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Brześciu	Brzeście, Kowalów Górny, Kowalów Dolny, Krężoły, Mieronice, Nowa Olszówka, Pękosław, Sielec
3.	Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Lubczy	Brzezinki, Lubcza, Przewody, Przyrąb, Sadki, Wola Lubecka
4.	Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Wodzisławiu	Droblin, Jeziorki, Kaziny, Klemencice, Laskowa, Łany, Promyk, Stara Olszówka, Świątniki, Wodacz, Wodzisław
5.	Szkoła Podstawowa Jednostki Ziemi Kieleckiej w Mierzawie	Folga Pierwsza, Judasze, Ludwinów, Mierzawa, Przyłęk, Przyłęczek, Września
6.	Szkoła Podstawowa w Niegosławicach	Dębiany, Konary, Niegosławice, Olbrachcice, Piskorzowice, Strzeszkowice
7.	Szkoła Podstawowa Pomnik Tysiąclecia im. Partyzantów Ziemi Jędrzejowskiej w Piotrkowicach	Nawarzyce, Pokrzywnica, Piotrkowice, Podlesie, Zarzecze

Opracowano na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WODZISŁAW

UWARUNKOWANIA ROZWOJU

2.9.2. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Na terenie gminy funkcjonuje **Gminny Ośrodek Zdrowia** w Wodzisławiu, posiadający filie w sołectwach Niegosławice i Lubcza, prowadzący opiekę zdrowotną nad mieszkańcami gminy. Dane charakteryzujące poszczególne Placówki Zdrowia zostały zestawione w poniższej tab. 18 oraz na załączonym schemacie pokazującym rozmieszczenie i rejonizację ośrodków zdrowia.

Tabela 18. Wykaz Placówek Zdrowia wraz z funkcjonującymi w nich poradniami

Lp.	Placówka zdrowia	Funkcjonujące poradnie
1.	Gminny Ośrodek Zdrowia w Wodzisławiu ul. Ariańska 12 28-330 Wodzisław	Poradnia lekarza POZ Poradnia lekarza POZ dla dzieci Poradnia (gabinet) pielęgniarki POZ Poradnia ginekologiczno – położnicza Poradnia stomatologiczna Poradnia (gabinet) położnej POZ Gabinet zabiegowy Gabinet medycyny szkolnej
2.	Rehabilitacja Oddział Gminnego Ośrodka Zdrowia ul. Szkolna 3, 28-330 Wodzisław	Gabinety fizjoterapeutyczne
3.	filia w Niegosławicach Niegosławice 85/5 28-330 Wodzisław	Poradnia lekarza POZ Poradnia lekarza POZ dla dzieci
4.	filia w Lubczy Lubcza 107/6 28-330 Wodzisław	Poradnia lekarza POZ Poradnia lekarza POZ dla dzieci

Opracowano na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu

Opieka medyczna lekarzy innych specjalności oraz opieka szpitalna, prowadzona jest poza granicami gminy Wodzisław.

Na terenie miasta Wodzisław, w 2022 r., działały dwie **apteki**:

- Apteka „CEF@R”, ul. Ariańska 14, 28-330 Wodzisław,
- Apteka „NOVA”, ul. Kościelna 1, 28-330 Wodzisław.

Na terenie gminy, w 2022 r funkcjonował:

- Punkt Apteczny, Lubcza 107, 28-330 Wodzisław.

Na terenie miasta Wodzisław funkcjonuje **Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodzisławiu**, ul. Krakowska 6, 28-330 Wodzisław.

Ośrodek określa kierunki działania i zadania z zakresu pomocy społecznej na swoim terenie, realizuje zadania własne i zlecone gminie dla wykonania których posiada upoważnienie do wydania decyzji administracyjnych. Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi działania z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny, świadczeń rodzinnych i wychowawczych, funduszu alimentacyjnego.

Główne przyczyny korzystania z pomocy społecznej i ilość rodzin (osób) objętych pomocą przedstawiono w tab. 19. Najczęstszymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie, ubóstwo i niepełnosprawność.

Tabela 19. Główne przyczyny korzystania z pomocy społecznej

Lp.	Przyczyny korzystania z pomocy społecznej	Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej			
		2019r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
1	2	3	4	5	6
1.	Ubóstwo, (sieroctwo)	75	67	62	65
2.	Bezdomność	3	7	5	5
3.	Bezrobocie	67	62	54	61
4.	Niepełnosprawność	51	36	37	39
5.	Długotrwała choroba	42	39	32	22
6.	Przemoc w rodzinie	2	1	1	1
7.	Ochrona macierzyństwa	23	17	14	15
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczych	14	10	12	12
9.	Alkoholizm	10	8	6	4
10.	Trudności po opuszczeniu zakładu karnego	4	5	2	1
11.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	4	0

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Miasta i Gminy w Wodzisławiu, na pomoc społeczną gmina wydatkowała w ostatnich latach następujące kwoty ogółem: w 2019 r. – 1 121 700,74 zł; w 2020 r. – 1 217 720,98 zł; w 2021 r. – 1 430 238,95 zł; w 2022 r. – 1 633 941,79 zł.

2.9.3. Kultura

Na terenie miasta i gminy Wodzisław obecnie, w ramach trwającej rewitalizacji miasta, trwa budowa **Centrum Kultury i Edukacji w Wodzisławiu**. Obiekt zostanie wykonany przy Placu Wolności, u zbiegu z ul. Ariańską.

Głównym celem budowanego Centrum Kultury będzie prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców, upowszechnianie oraz promocja kultury lokalnej.

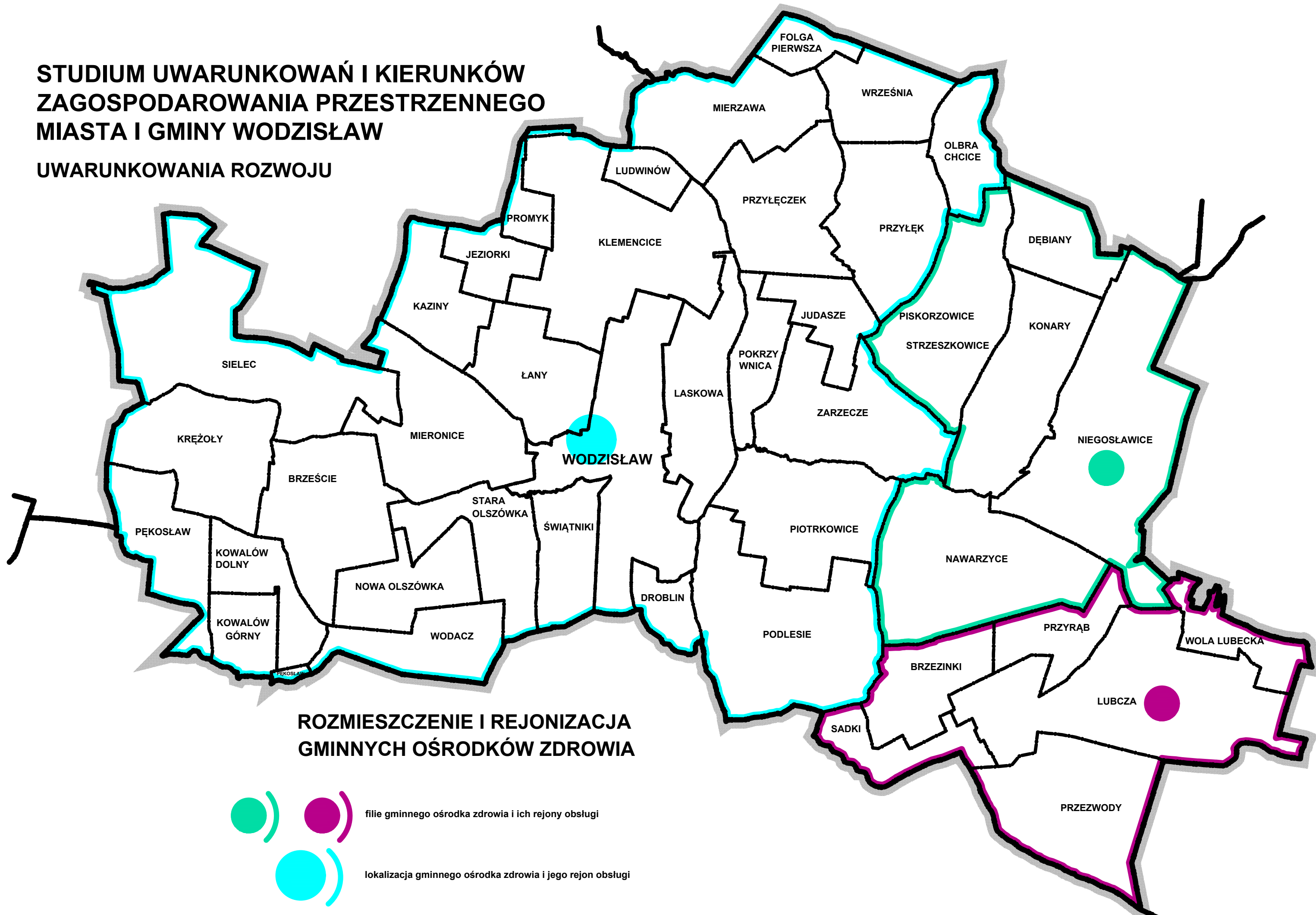
Na terenie gminy Wodzisław działają świetlice środowiskowe i wiejskie, prowadzone przez Gminę Wodzisław, Stowarzyszenia i społeczność lokalną, integrujące mieszkańców.

Część obiektów świetlic prowadzą etatowi pracownicy. Świetlice te posiadają dostęp do Internetu a w ich otoczeniu działają place zabaw dla dzieci i siłownie zewnętrzne; są to obiekty:

- **Świetlicy Środowiskowej** w Wodzisławiu;
- **Środowiskowego Domu Kultury** w Nawarżycach;

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WODZISŁAW

UWARUNKOWANIA ROZWOJU

- **Świetlice Wiejskich** w sołectwach: Brzeście, Konary, Piotrkowice, Przyrąb;
- **Świetlice Strażackiej** w Przewodach, prowadzonej przez Stowarzyszenie Ochotniczej Straży Pożarnej w Przewodach.

Pozostałe **światlice wiejskie**, w Brzezinkach, Judaszach, Klemencicach, Krężołach, Laskowej, Lubczy, Mieronicach, Olbrachcicach, Pękosławiu, Piskorzowicach, Pokrzywnicy, Przyłęczku, Przyłęku, Starej Olszówce, Strzeszkowicach i Woli Lubeckiej, prowadzone są przez poszczególne sołectwa i społeczności lokalne. Obiekty te nie zatrudniają pracowników. Działalność w tego typu świetlicach ogranicza się głównie do organizacji różnorodnych zebrań wiejskich i strażackich, spotkań rodzinnych, czy też młodzieży przy stole pingpongowym lub bilardowym.

Na terenie miasta funkcjonuje **Biblioteka Publiczna w Wodzisławiu**, zlokalizowana przy ul. Legionów 1, 28-300 Wodzisław, z filiami w miejscowościach:

- Brzeście (w budynku Świetlicy Wiejskiej),
- Nawarzyce (w budynku Środowiskowego Domu Kultury).

Biblioteka Publiczna w Wodzisławiu, łącznie z filiami, według stanu na grudzień 2021 r., posiada księgozbiór liczący 37 968 woluminów i około 730 czytelników. Biblioteki wyposażone są w komputery podłączone do Internetu, dostępne dla czytelników.

Oprócz wypożyczania książek i czasopism, na zewnątrz lub udostępniania na miejscu, w czytelnicy, biblioteka wspomaga edukację społeczną, organizuje cykliczne wydarzenia kulturalne, a do uczestnictwa w nich zachęca mieszkańców.

Na terenie gminy Wodzisław działają **Koła Gospodyń Wiejskich**: Brzeście, Dębiany „Pod dębami”, Judasze, Klemencice, Lubcza, Mieronice, Mierzawa, Pękosław Piotrkowice, Przyrąb, „Mozgawianie” w Wodzisławiu.

W Wodzisławiu działa **Zespół Śpiewaczy „Mozgawianie”**. Zespół powstał przy Kole Gospodyń Wiejskich „Mozgawianie”. Śpiewa pieśni regionalne, religijne i patriotyczne. Występy zespołu wzbogacają gminne uroczysci.

Na terenie gminy działa **Młodzieżowa Orkiestra Dęta**. Zespół działa przy Samorządowej Szkole Podstawowej im. A. Mickiewicza w Lubczy. W skład orkiestry wchodzi uczniowie. Występy orkiestry uświetniają uroczysci zarówno na terenie gminy jak i w województwie.

Obiektami w dziedzinie kultury są także funkcjonujące **obiekty sakralne**. Na obszarze gminy Wodzisław działa 5 parafii rzymsko-katolickich i odpowiadające im kościoły parafialne:

- Parafia św. Marcina w Wodzisławiu, z zabytkowym kościołem w Wodzisławiu z lat 1621-1644 ; kościół barokowy, nawa dwuprzęsłowa, ołtarz główny i dwa boczne ołtarze – klasycystyczne; pierwsze wzmianki o kościele i parafii pochodzą z roku 1335;

- Parafia św. Andrzeja Apostoła w Nawarzycach, z zabytkowym kościołem w Nawarzycach z lat 1748-1753, kościół barokowy, jednonawowy; pierwsze wzmianki o parafii pochodzą z roku 1345;
- Parafia św. Jakuba Apostoła w Mieronicach, z zabytkowym kościołem w Mieronicach, najstarszą częścią kościoła jest wczesnogotyckie prezbiterium z drugiej połowy XIII w., nawa 1439-87 r.,
- Parafia św. Apostołów Piotra i Pawła w Piotrkowicach, z zabytkowym kościołem w Zarzeczcu, kościół wczesnobarokowy z lat 1677-1682, pierwsze wzmianki o kościele i parafii pochodzą z roku 1325;
- Parafia Matki Bożej Częstochowskiej w Lubczy, ze współczesnym kościołem, oddany do użytku w 1991 r.; parafia istnieje z przerwami od XIV w., pierwotnie była tu parafia św. Małgorzaty i Agnieszki; pierwszy kościół zburzono w XVI w. (przez kalwinów, po przejęciu dawnej parafii).

2.9.4. Sport, turystyka i rekreacja

Rozwój sportowy mieszkańców gminy, realizowany jest w oparciu o **Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Wodzisławiu**, organizujący różnorodną działalność sportową, opartą o gry zespołowe na wielofunkcyjnym boisku sportowym, zajęcia na kortach tenisowych, indywidualną rekreację w siłowni zewnętrznej, możliwość gry na zewnętrznych stołach szachowych i do tenisa stołowego. W budynku obiektu mieszczą się sale do gier w tenisa stołowego i piłkę stołową oraz strzelnica sportowa. Pobyt najmłodszych na terenie obiektu urozmaica plac zabaw dla dzieci.

Na terenie miasta działa **Klub Sportowy „Partyzant” w Wodzisławiu**. Historia Klubu sięga 1934 r., choć w piłkę nożną, na terenie Wodzisławia, grano już wcześniej. Barwy klubu: niebiesko-biało-czerwone. Klub dysponuje dwoma pełnowymiarowymi boiskami piłkarskimi, dopuszczonymi do rozgrywek ligowych. Obiekt wyposażony jest w budynek socjalny i trybuny sportowe na 300 miejsc. Klub prowadzi treningi zawodników w trzech grupach wiekowych: Młodzik młodszy, Junior starszy i Seniorzy Klasa B.

Zestawienie obiektów sportowych na terenie gminy przedstawiono w tab. 20.

Na terenach wiejskich, o kondycję sportową, można dbać w oparciu o **przyszkolne obiekty sportowe** oraz z pomocą **ogólnodostępnych siłowni zewnętrznych** wykonanych przy obiektach lepiej wyposażonych świetlic wiejskich, w miejscowościach Brzeście, Konary, Nawarzyce, Piotrkowice, Przewody, Przyrąb.

Na terenie sołectwa Konary funkcjonuje ziemny **tor motocrossowy**, na którym odbywają się zawody motocrossowe. Na terenie znajdują się trasy SuperEnduro. Teren położony jest w widłach rzek Mierzawy i Mozgawy, przy terenach leśnych.

Tabela 20. Wykaz obiektów sportowych

Lp	Nazwa	Adres	Obiekt sportowy
1	2	3	4
1.	Klub Sportowy „Partyzant” w Wodzisławiu	ul. Wodna 8 28-330 Wodzisław	Stadion i boisko do gry w piłkę nożną, razem powierzchnia 5,14 ha
2.	Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Wodzisławiu	ul. Szkolna 2a, 28-330 Wodzisław	zewnętrzne: <ul style="list-style-type: none"> • boisko wielofunkcyjne (do gry w piłkę nożną, do gry w piłkę ręczną, do gry w piłkę siatkową) • 2 korty tenisowe do tenisa ziemnego • siłownia zewnętrzna (6 urządzeń) • bieżnia do skoku w dal wewnętrzne: <ul style="list-style-type: none"> • strzelnica sportowa • siłownia wewnętrzna (18 urządzeń) • sala w której znajdują się: 2 stoły do tenisa stołowego, 1 stół do piłki stołowej

Oferta obiektów gastronomicznych i noclegowych na terenie gminy jest bardzo skromna, i obejmuje jedynie:

- Pub Pizzeria u Egona, ul. Jana III Sobieskiego 9, 28-330 Wodzisław; usługi cateringu, imprezy okolicznościowe,
- Kiwi-market, Plac Wolności 3, 28-330 Wodzisław; usługi w zakresie cateringu oraz imprezy okolicznościowe,
- F.H.U. WIĘC-POL, Kowalów Dolny 13a, 28-330 Wodzisław; usługi hotelarskie, gastronomiczne jak również imprezy okolicznościowe; dom weselny;
- Pałac Koronny, Świątyni 5, 28-330 Wodzisław; hotel, restauracja, imprezy okolicznościowe.

Przez teren gminy przebiegają piesze i samochodowe **szlaki turystyczne**:

- **Ścieżka przyrodniczo-historyczna im. prof. Karoliny Lanckorońskiej w Sielcu** – Pieszna ścieżka wytyczona została w starym, kilkusetletnim lesie sieleckim, należącym przed II wojną światową do Lanckorońskich z Brzezia. Oznakowany szlak prowadzi do drzew – pomników przyrody, obdarzonych imionami przedstawicieli możnego i wpływowego rodu Lanckorońskich: Samuela i Zofii – fundatorów kościoła św. Marcina w Wodzisławiu, Macieja – wychowanka króla Stanisława Leszczyńskiego, jego syna Antoniego – członka Komisji Edukacji Narodowej, Karola – archeologa, mecenasa sztuki, wysokiego urzędnika na dworze cesarskim w Wiedniu, Karoliny i jej brata Antoniego, ostatniego zarządcy lasu.
- **Ścieżka przyrodniczo-edukacyjna w Przylęczku** – powstała przy dofinansowaniu z funduszy Unii Europejskiej. W ramach inwestycji przebudowano most na rzece Mierzawie w miejscowości Przylęczek, na odcinku drogi łączącej miejscowość Przylęczek-Przylęk oraz wykonano ścieżkę edukacyjną, służącą podnoszeniu poziomu edukacji i świadomości ekologicznej społeczeństwa,

cennego przyrodniczo obszaru Natura 2000 Dolina Mierzawy. Ścieżkę wyposażono w tablice informacyjno-edukacyjne, wiatę edukacyjno-turystyczną, drewniane ławki, kosze na śmieci.

- **Architektury drewnianej** – Szlak samochodowy prowadzący przez miejscowości z architekturą drewnianą. Na terenie gminy Wodzisław, w Mieronicach, możemy zobaczyć dzwonicę przy Kościele p.w. św. Jakuba apostoła. Dzwonnica usytuowana jest na zachód od kościoła. Datowana jest na wiek XVIII, ale może być przynajmniej o stulecie starsza. Należy ona do tzw. dzwonnicy obronnych. Jest piętrowa i ma konstrukcję słupowo-ryglową. Dolna kondygnacja trzonu ma ściany mocno nachylone i pozbawione otworów. Piętro („izbica”) jest zdecydowanie wysunięte nad górne partie trzonu, ale nie szersze niż jego podstawa. Jego dolne partie są szalowane, dołem zakończone „koronkowo”, zaś górne – stanowią otwartą galerię. Dach jest czterospadowy, pobity gontem i zwieńczony krzyżem, a niemal tak wysoki jak jej trzon.
- **Zamki, pałace i dworki Ziemi Jędrzejowskiej** – Szlak samochodowy prowadzący przez dobrze zachowane pałace i dwory. Na terenie gminy Wodzisław prowadzi pod pałac Lanckorońskich w Brzeziu, nazywany potocznie „kałamarzem”.
- **Zabytkowe kościoły Ziemi Jędrzejowskiej** – Szlak samochodowy prowadzący do szczególnie cennych kościołów. Na terenie gminy prowadzi od kościoła św. Piotra i Pawła w Piotrkowicach; przez kościół św. Marcina w Wodzisławiu do Mieronic, gdzie znajduje się kościół św. Jakuba, w którym zachowały się bardzo interesujące gotyckie polichromie.

2.9.5. Administracja publiczna

Administracja publiczna

Obsługę mieszkańców miasta i gminy Wodzisław prowadzi:

- Urząd Miasta i Gminy w Wodzisławiu, ul. Krakowska 6;
- Starostwo Powiatowe w Jędrzejowie, ul. 11 Listopada 83, 28-300 Jędrzejów;
- Powiatowy Urząd Pracy w Jędrzejowie, ul. Stefana Okrzei 49b, 28-300 Jędrzejów;
- Urząd Skarbowy w Jędrzejowie, ul. 11 Listopada 33, 28-300 Jędrzejów,
- Sąd Rejonowy w Jędrzejowie, ul. 11 Listopada 74, 28-300 Jędrzejów.

Bezpieczeństwo i porządek publiczny

Za bezpieczeństwo i porządek publiczny na terenie miasta i gminy Wodzisław odpowiada:

- Komisariat Policji w Sędziszowie, Punkt przyjęć interesantów w Wodzisławiu, ul. Kościelna 6; aktualnie trwa budowa nowego Komisariatu Policji w Wodzisławiu, przy ul. Rolniczej;
- Prokuratura Rejonowa w Jędrzejowie, Al. Marszałka J. Piłsudskiego 9, 28- 300 Jędrzejów.

Usługi pocztowe i finansowe

- Poczta Polska Urząd Pocztowy w Sędziszowie filia Wodzisław, ul. Krakowska 3,
- Bank Spółdzielczy w Wodzisławiu, ul. Krakowska 6.

Ochrona przeciwożarowa

Na terenie gminy działa 18 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP). Do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG) włączone są jednostki straży z terenu miasta Wodzisław i sołectw Brzeście Mierzawa i Nawarzyce.

Pozostałe jednostki straży pożarnej są typu „S” (posiadające samochody pożarnicze) i typu „M” (nieposiadające samochodów). Wykaz jednostek OSP na terenie gminy zawiera poniższa tab. 21.

Tabela 21. Wykaz jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie gminy Wodzisław

Lp.	Nazwa OSP	Rodzaj jednostki	Nr budynku	Rok założenia
1.	Brzeście	KSRG	68 B	1922
2.	Klemencice	Typu S	38	1930
3.	Krężoły	Typu S	26	1958
4.	Laskowa	b.d.	27	1920
5.	Lubcza	Typu S	56 A	1922
6.	Mieronice	Typu S	13	1967
7.	Mierzawa	KSRG	29 A	1930
8.	Nawarzyce	KSRG	118	1921
9.	Niegosławice	Typu S	66 A	1917
10.	Pękosław	Typu S	15 A	1926
11.	Piotrkowice	Typu M	56	1922
12.	Pokrzywnica	Typu M	18	1935
13.	Przewody	Typu S	11 B	1959
14.	Przyłęk	Typu M	32	1923
15.	Stara Olszówka	Typu M	40 A	1924
16.	Strzeszkowice	Typu S	24 A	1923
17.	Wodzisław	KSRG	ul. Kościelna 6	1904
18.	Wola Lubecka	b.d.	18	1968

2.10. Infrastruktura ekonomiczna

2.10.1. Struktura zatrudnienia

Rynek pracy na terenie gminy Wodzisław przedstawiono w porównaniu do innych gmin z powiatu jędrzejowskiego: miejsko-wiejskich gmin Jędrzejów i Małogoszcz oraz wiejskich gmin Sobków i Oksa. Analizę przeprowadzono dla roku 2018 r., kiedy to gmina Wodzisław nie odzyskała jeszcze praw miejskich i była gminą wiejską w powiecie jędrzejowskim. Strukturę zatrudnienia przedstawiono w poniższej tab. 22.

Zestawienie Urzędu Statystycznego w Kielcach **nie obejmuje**: podmiotów o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

Zestawienie Urzędu Statystycznego w Kielcach jako **pozostałe usługi obejmuje** sekcje PKD: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Administrowanie i działalność wspierająca; Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenie społeczne; Edukacja; Opieka zdrowotna i pomoc społeczna; Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją oraz Pozostałą działalność usługową.

Tabela 22. Pracujący w gminie Wodzisław, na tle zatrudnienia w gminach miejsko-wiejskich i wiejskich w 2018 r.

Wyszczególnienie	Rok 2018				
	Gmina Jędrzejów	Gmina Sobków	Gmina Małogoszcz	Gmina Oksa	Gmina Wodzisław
	% z ogółem				
1	2	3	4	5	6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi	44,44	45,16	37,15	74,54	45,41
Handel, naprawy pojazdów, transport, gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja	15,15	21,90	23,49	–	9,37
Przemysł i budownictwo	39,12	28,01	39,07	–	38,38
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1,29	4,92	0,30	9,09	6,85
Zatrudnione kobiety	57,30	53,82	38,18	73,94	59,64
Pracujący ogółem – liczby rzeczywiste	5670	589	1354	165	555

Opracowano na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Kielcach, z publikacji „Podregiony, Powiaty, Gminy 2019”

Pracujący na terenie gminy Wodzisław stanowili w 2018 r. 555 osób, co jest wartością zbliżoną do gminy Sobków, na której terenie pracowało 589 osób, a dużo wyższą od gminy Oksa, na której terenie pracowało jedynie 165 osób. Więcej osób zatrudnionych, w stosunku do gminy

Wodzisław, było w gminie Małogoszcz, na której terenie pracowało 1354 osoby oraz w gminie Jędrzejów, gdzie pracowało 5670 osób.

Największy procent między zatrudnionymi na terenie gminy Wodzisław, stanowili zatrudnieni w kategorii działalność finansowa, ubezpieczeniowa, obsługa nieruchomości i pozostałe usługi obejmujący 45,41% z ogółu zatrudnionych. Wartość ta była podobna do osiągniętej w Sobkowie – 45,16 % i Jędrzejowie – 44,44 %. Największy procent zatrudnionych w tej kategorii znajdowało się na terenie gminy Oksa, stanowiąc aż 74,54 z ogółu zatrudnionych.

Zatrudnienie w kategorii przemysł i budownictwo stanowiło wysoką pozycję w zatrudnieniu, zarówno w gminie Wodzisław, jak i w Małogoszczu i Jędrzejowie, gdzie stanowiło odpowiednio 38,38%, 39,07% i 39,12% z ogółu zatrudnionych w tych gminach. Zatrudnienia w tej kategorii rocznik statystyczny nie wykazuje w gminie Oksa.

Handel, naprawy pojazdów, transport, gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja, zatrudniały największy procent osób na terenie gminy Małogoszcz, gdzie stanowiły 23,49% ogółu zatrudnionych oraz w gminie Sobków – 21,90% ogółu zatrudnionych. Zatrudnienie w tej kategorii stanowiło 15,115% ogółu zatrudnionych w gminie Jędrzejów i tylko 9,37% ogółu zatrudnionych w gminie Wodzisław.

Zatrudnienie w kategorii rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo stanowiło 6,85% z ogółu zatrudnionych w gminie Wodzisław i jest wartością niższą jedynie od gminy Oksa, gdzie stanowiło 9,09% ogółu zatrudnionych. W pozostałych analizowanych gminach, zatrudnienie w tej kategorii było niższe niż w gminie Wodzisław; a najniższe było w gminie Małogoszcz – jedynie 0,30 ogółu zatrudnionych w gminie.

Zatrudnione kobiety, przewyższały liczbę zatrudnionych mężczyzn zarówno w gminie Wodzisław (59,64% zatrudnionych ogółem) jak i w wśród ogółu zatrudnionych w gminach Sobków, Jędrzejów i Oksa (odpowiednio: 53,82%, 57,30% i 73,94%). W gminie Oksa, zatrudnione kobiety stanowiły aż 3/4 ogółu zatrudnionych. Odmienna sytuacja występowała na terenie gminy Małogoszcz, gdzie dominowało zatrudnienie wśród mężczyzn (zatrudnione kobiety stanowiły 38,18%).

Zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego w Kielcach (US Kielce), ze „Statystycznego Vademecum Samorządowca 2020”, w 2019 r., gminę Wodzisław zamieszkiwało 6 949 osób. Natomiast pracujących na terenie gminy Wodzisław, w 2019 r., było 85 osób na 1 000 ludności, co jest wartością dużą niższą niż średnia dla powiatu jędrzejowskiego wynosząca 139 osób na 1 000 ludności.

Główny Urząd Statystyczny, w udostępnionych na wniosek Gminy danych dla lat 2018 – 2020, wskazuje na zmienną w czasie liczbę osób pracujących w granicach gminy Wodzisław, zarówno pracujących na 100 ludności jak i pracujących na 1000 ludności w wieku produkcyjnym. Najkorzystniejszy dla gminy był rok 2019, gdzie pracowało 589 osób, a wymienione wskaźniki wynosiły odpowiednio: 85 i 148,9. Mniej korzystne były lata 2018 i 2020, gdzie pracujących ogółem w 2020 r było tylko 513 osób, a wskaźnik pracujących na 1000 ludności wynosił 78, natomiast

pracujących ogółem w 2018 r. było 555 osób a wskaźnik zatrudnienia na 1000 ludności w wieku produkcyjnym wynosił 137,3.

W 2019 r., zatrudnienie zarówno wśród kobiet, jak i wśród mężczyzn było najwyższe spośród analizowanych lat 2018-2020. Opisane dane zostały zestawione w poniższej tab. 23.

Tabela 23. Pracujący w gminie Wodzisław w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	Gmina Wodzisław		
	2018	2019	2020
1	2	3	4
Pracujący na 1000 ludności ogółem	79	85	78
Pracujący na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	137,3	148,9	139,1
Pracujący w gminach wg płci ogółem	555	589	513
Pracujący w gminach wg płci mężczyźni	224	227	200
Pracujący w gminach wg płci kobiety	331	362	313

Opracowano na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), udostępnionych na wniosek Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu

2.10.2. Struktura bezrobocia

Udział osób bezrobotnych, zarejestrowanych na terenie gminy Wodzisław, w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, zgodnie ze „Statystycznym Vademecum Samorządowca 2020”, wynosił 4,9 %. Jest to wartość porównywalna ze średnią dla powiatu jędrzejowskiego, wynoszącą 4,8% udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

Ogólną liczbę osób bezrobotnych w gminie Wodzisław opisano na podstawie danych statystycznych z publikacji Podregiony, Powiaty, Gminy 2019 (dane za rok 2018). Dane porównano z liczbą osób bezrobotnych na terenach miejsko-wiejskich Jędrzejów i Małogoszcz oraz wiejskich gmin Sobków i Oksa. Gminy te zlokalizowane są na terenie powiatu jędrzejowskiego. Wybrane dane o bezrobotnych w analizowanych gminach zestawiono w tab. 24.

Ogólna liczba osób bezrobotnych na terenie gminy Wodzisław, w 2018 r., wynosiła 198 osób i była niższa od ilości osób bezrobotnych notowanych w gminach Sobków (220 osób), Małogoszcz (353 osoby) i Jędrzejów (865 osób); a wyższa jedynie od ilości bezrobotnych osób w gminie Oksa wynoszącej 123 osoby.

Większość osób bezrobotnych we wszystkich analizowanych gminach stanowiły osoby w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lata). Na terenie gminy osoby bezrobotne, młodsze niż 44 lata stanowiły 70,71% ogółu osób bezrobotnych. Podobny procent, przekraczający 70%, obserwowano na terenach gmin Oksa, Małogoszcz, Sobków. Niewiele niższy odsetek osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym mobilnym był na terenie gminy Jędrzejów – 67,05% ogółu bezrobotnych.

Niewiele spośród bezrobotnych osób posiadało prawo do zasiłku. W gminie Wodzisław prawo do zasiłku posiadało jedynie 7,58% ogółu bezrobotnych i jest to wartość zbliżona do pozostałych

analizowanych gmin, gdzie waha się w przedziale od 6,23% w gminie Małogoszcz do 9,76% w gminie Oksa. Ponad 40% bezrobotnych w gminach Jędrzejów, Małogoszcz, Wodzisław i Sobków, pozostawało bez pracy ponad 12 miesięcy.

Blisko 60% bezrobotnych na terenie gminy Wodzisław stanowiły kobiety. Podobny udział bezrobotnych kobiet występował na terenach większości spośród analizowanych gmin. Najwyższy odsetek bezrobotnych kobiet był na terenie gminy Małogoszcz, gdzie wynosił 70,82%.

Tabela 24. Bezrobotni w gminie Wodzisław, na tle bezrobocia w gminach miejsko-wiejskich i wiejskich w 2018 r.

Wyszczególnienie	Rok 2018				
	Gmina Jędrzejów	Gmina Sobków	Gmina Małogoszcz	Gmina Oksa	Gmina Wodzisław
	% z ogółem				
1	2	3	4	5	6
Kobiety	58,27	65,00	70,82	62,60	59,09
Z prawem do zasiłku	9,36	7,27	6,23	9,76	7,58
W wieku produkcyjnym mobilnym (18 - 44 lata)	67,05	73,18	72,80	70,73	70,71
Bez pracy powyżej 12 miesięcy	42,08	47,73	43,63	38,21	44,44
Ogółem (liczby rzeczywiste)	865	220	353	123	198

Opracowano na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Kielcach, z publikacji „Podregiony, Powiaty, Gminy 2019”

Na terenie gminy Wodzisław wzrasta udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, zarówno dla całej populacji jak i osobno dla kobiet i mężczyzn. Udział bezrobotnych ogółem, w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym wzrósł z 4,9% w 2018 r. do 5,7% w 2020 r, udział bezrobotnych mężczyzn wzrósł z 3,5% w 2018 r. do 4,4% w 2020 r, a kobiet z 6,7% w 2018 r. do 7,4% w 2020 r.

W liczbach rzeczywistych, na przestrzeni trzech analizowanych lat, liczba osób bezrobotnych ogółem, wzrosła ze 198 do 209 osób, liczba kobiet bezrobotnych utrzymywała się na poziomie 117 osób, z niewielkim spadkiem w 2019 r. do 106 kobiet. Liczba bezrobotnych mężczyzn w latach 2018 - 2020 wzrosła o 11 osób (z 81 w 2018 r. do 92 osób w 2020 r.). Wzrasta też średni wiek osób bezrobotnych, ubywa młodych bezrobotnych, w wieku do 25 i do 30 lat (spadki odpowiednio o 7 i o 2 osoby w ciągu 3 lat), a przybywa bezrobotnych osób w wieku powyżej 50 lat (w 2019 r. wzrost o 5 osób). Przybywa też osób długotrwale bezrobotnych, w 2018 r. było ich 125, a w 2020 r. już 138 osób (wzrost o 13 osób).

Zmiany w bezrobociu na terenie gminy Wodzisław, obserwowane na przestrzeni lat 2018 – 2020, zestawiono w tab. 25.

Tabela 25. Bezrobotni w gminie Wodzisław w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	Gmina Wodzisław		
	2018	2019	2020
1	2	3	4
Bezrobotni zarejestrowani ogółem [osoby]	198	194	209
Bezrobotne kobiety[osoby]	117	106	117
Bezrobotni mężczyźni [osoby]	81	88	92
Bezrobotni do 25 roku życia [osoby]	44	35	37
Bezrobotni do 30 roku życia [osoby]	75	66	73
Bezrobotni powyżej 50 roku życia [osoby]	41	46	43
Bezrobotni długotrwale [osoby]	125	115	138
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci ogółem	4,9 %	4,9 %	5,7 %
Udział bezrobotnych mężczyzn zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	3,5 %	3,9 %	4,4 %
Udział bezrobotnych kobiet zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	6,7 %	6,2 %	7,4 %

Opracowano na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), udostępnionych na wniosek Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu

2.10.3. Budżet gminy

Dochody budżetu gminy Wodzisław opisano w porównaniu do dochodów gmin Jędrzejów, Sobków, Małogoszcz i Oksa, na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Kielcach, z publikacji „Podregiony, Powiaty, Gminy 2019”.

Najwyższą pozycją w dochodach gmin wiejskich w 2018 r., w tym Wodzisławia (który prawa miejskie odzyskał dopiero w 2021 r.) były subwencje ogólne z budżetu państwa stanowiące 36,85% dochodów ogółem na terenie gminy Wodzisław. Sytuacja ta dotyczyła również gmin Oksa i Sobków, gdzie subwencja ogólna z budżetu państwa stanowiła odpowiednio 43,21% i 35,21% dochodów ogółem budżetów analizowanych gmin. Subwencja oświatowa stanowiła około połowy subwencji ogólnej w tych gminach.

W gminach miejsko-wiejskich (Jędrzejów i Małogoszcz) subwencje wyniosły 26% dochodów ogółem i w większości stanowiły część oświatową subwencji. Sytuacja taka dotyczy gmin o wysokich dochodach własnych, które otrzymują niskie subwencje w części wyrównawczej i równoważącej. Dochody własne gmin Małogoszcz i Jędrzejów stanowią 40% dochodów tych gmin ogółem.

Dochody własne gminy Wodzisław wynoszą 29,02% dochodów ogółem, i są wyższe od dochodów własnych gmin Sobków (24,74%) i Oksa (20,11%). W dochodach własnych gminy Wodzisław, przeważały dochody stanowiące udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa, które stanowiły 10,41% dochodów ogółem gminy. Podobna sytuacja dotyczy pozostałych analizowanych gmin. Najwyższy udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa, dotyczył gminy Jędrzejów, i wynosił 19,13% dochodów ogółem.

Powyżej 4% dochodów ogółem, stanowiły dochody własne gminy Wodzisław pochodzące z podatku od nieruchomości, podatku rolnego i wpływu z usług. Wpływy z podatku rolnego i wpływy z usług w gminie Wodzisław, stanowiły najwyższą pozycję w stosunku do dochodów ogółem pozostałych gmin. Najwyższy dochód z podatku od nieruchomości uzyskała gmina Małogoszcz – 15,79%, najniższy Oksa – 3,07%.

Dochody własne gminy Wodzisław, pochodzące z podatku od środków transportowych i dochody z majątku, łącznie niewiele przekraczały 1% dochodu ogółem gminy Wodzisław (0,61% i 0,59%) i nie stanowiły istotnej pozycji w dochodach gminy Wodzisław. Dochody własne z podatku od środków transportowych były najwyższe w gminie Małogoszcz – 1,73%, a dochody z majątku były najwyższe w gminie Jędrzejów – 2,20% dochodów ogółem gminy.

Dotacje celowe z budżetu państwa z budżetu państwa stanowiły podobny procent dochodów ogółem we wszystkich analizowanych gminach, mieszczący się w przedziale od 29,28% (Wodzisław) do 33,59% (Jędrzejów). Większość dotacji celowej przeznaczana jest na zadania z zakresu administracji rządowej (26,61% Wodzisław), a tylko niewielka część na zadania własne gminy (2,66% Wodzisław). Dochody budżetu zestawiono w tab. 26.

Tabela 26. Dochody budżetu gminy Wodzisław, na tle dochodów budżetów w gminach miejsko-wiejskich i wiejskich w 2018 r.

Wyszczególnienie	Rok 2018				
	Gmina Jędrzejów	Gmina Sobków	Gmina Małogoszcz	Gmina Oksa	Gmina Wodzisław
	[%] z dochodów ogółem				
1	2	3	4	5	6
Dochody własne	39,84	24,74	40,18	20,11	29,02
w tym: udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	19,13	11,80	13,98	8,01	10,41
podatek od nieruchomości	10,51	5,33	15,79	3,07	4,28
podatek rolny	1,22	1,32	0,45	1,99	4,35
podatek od środków transportowych	0,66	0,47	1,73	0,26	0,61
dochody z majątku	2,20	0,46	0,35	0,63	0,59
wpływy z usług	1,04	0,50	0,63	1,87	4,40
Dotacje celowe z budżetu państwa	33,59	34,28	30,46	33,53	29,28
w tym: na zadania z zakresu administracji rządowej	28,33	29,60	27,57	30,75	26,61
na zadania własne	5,22	4,67	2,88	2,77	2,66
Subwencja ogólna z budżetu państwa	26,01	35,51	26,03	43,21	36,85
w tym: część oświatowa	18,56	21,08	23,24	21,49	18,84
Dochody ogółem [tys. zł]	109 697,0	37 261,0	49 854,0	19 609,6	28 813,2

Opracowano na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Kielcach, z publikacji „Podregiony, Powiaty, Gminy 2019”

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, udostępnionych na wniosek Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu, dochody ogółem gminy Wodzisław, systematycznie rosły w ciągu trzech analizowanych lat 2018-2020. W 2018 r. wynosiły 28 813 159,00 zł, w 2019 r. – 31 399 645,33zł, a w 2020 r. wynosiły 39 546 865,67, co oznacza wzrost dochodów gminy ogółem o 10 733 706,70, zł (w przeciągu trzech lat). Dochody własne gminy Wodzisław wzrosły z 8 360 928,49zł w 2018r. do 14 161 112,60 zł w 2020 r. (wzrost o 5 800 184,11 zł). Dane dotyczące dochodów własnych gminy Wodzisław zestawiono w tab. 27.

Tabela 27. Dochody własne gminy Wodzisław w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	Gmina Wodzisław		
	2018	2019	2020
	zł		
1	2	3	4
Razem	8 360 928,49	9 248 031,74	14 161 112,60
dochody podatkowe - podatek rolny	1 252 616,43	1 265 616,41	1 372 257,61
dochody podatkowe - podatek leśny	81 672,55	79 231,14	79 620,14
dochody podatkowe - podatek od nieruchomości	1 233 115,16	1 262 217,74	1 311 022,88
dochody podatkowe - podatek od środków transportowych	174 826,20	181 053,71	204 408,80
dochody podatkowe - podatek od czynności cywilnoprawnych	154 701,00	208 740,00	200 301,91
dochody podatkowe - podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	7 009,84	3 233,34	5 836,46
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa razem	2 998 245,70	3 234 653,44	3 110 292,09
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	2 975 082,00	3 215 863,00	3 100 683,00
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	23 163,70	18 790,44	9 609,09
wpływy z usług	1 267 393,58	1 383 107,50	1 387 900,16
dochody z majątku	168 729,79	208 563,25	234 890,93
pozostałe dochody - środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł - inwestycyjne	60 097,00	221 070,59	4 250 070,36

Opracowano na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), udostępnionych na wniosek Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu

Największy wzrost w dochodach obserwowano w kategorii pozostałe dochody – środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł – inwestycyjne. Dochody w tej pozycji budżetu wzrosły z 60 097,00 zł w 2018 r., przez 221 070,59 zł w 2019 r. do 4 250 070,36 zł w 2020 r. (wzrost o 4 189 973,36 zł). Wzrosty dochodów obserwowano też w większości pozostałych analizowanych kategorii dochodów własnych gminy Wodzisław.

Znaczne wzrosty dochodów obserwowano: w udziałach w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa w części podatku dochodowego od osób fizycznych – wzrost o 125 601,00 zł (z 2 975 082,00 zł w 2018 r. do 3 100 683,00 zł w 2020 r.); we wpływach z usług – w wzrost

o 120 506,58 zł (z 1 267 393,58 zł w 2018 r. do 1 387 900,16 zł w 2020 r.) oraz w podatku rolnym – wzrost o 119 641,18 zł (z 1 252 616,43 zł w 2018 r. do 1 372 257,61 zł w 2020 r.).

Mniejsze wzrosty dochodów własnych gminy Wodzisław obserwowano w kategoriach: podatek od nieruchomości (wzrost 77 907,72 zł), dochody z majątku (wzrost o 66 161,14 zł) i podatek od środków transportowych (wzrost o 29 582,60 zł).

Spadek dochodów odnotowano w kategorii podatku leśnego z 81 672,55 zł w 2018 r. do 79 620,14 zł w 2020 r. oraz w kategorii udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych, z 23 163,70 w 2018 r. do 9 609,09 zł w 2020 r.

Zmienne były dochody podatkowe z podatku od czynności cywilnoprawnych oraz dochody z podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej.

Wydatki budżetu gminy Wodzisław, na tle wydatków budżetów w gminach miejsko-wiejskich i wiejskich w 2018 r., opracowano na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Kielcach, z publikacji „Podregiony, Powiaty, Gminy 2019”, i zestawiono w poniższej tab. 28.

Tabela 28. Wydatki budżetu gminy Wodzisław, na tle wydatków budżetów w gminach miejsko-wiejskich i wiejskich w 2018 r.

Wyszczególnienie	Rok 2018				
	Gmina Jędrzejów	Gmina Sobków	Gmina Małogoszcz	Gmina Oksa	Gmina Wodzisław
	[%] z wydatków ogółem				
1	2	3	4	5	6
Gospodarka mieszkaniowa	1,10	0,24	0,10	1,66	0,11
Administracja publiczna	7,36	8,86	8,46	11,24	10,41
Oświata i wychowanie	33,27	35,45	42,61	35,15	35,83
Ochrona zdrowia	0,48	0,21	0,37	0,27	0,48
Pomoc społeczna	7,24	2,61	5,26	3,16	3,65
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,77	0,16	1,01	0,14	0,36
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	8,97	3,61	3,77	2,79	7,63
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,85	2,07	2,78	0,91	1,64
Kultura fizyczna	2,14	0,14	0,91	0,61	0,81
Transport i łączność	4,66	8,61	5,76	5,37	5,38
Rolnictwo i łowiectwo	0,91	7,85	1,14	6,52	4,31
Wydatki bieżące	90,03	83,36	92,86	89,97	84,02
Wydatki majątkowe	9,97	16,64	7,14	10,03	15,98
Wydatki ogółem [w tys. zł]	113 939,9	36 323,9	50 645,5	18 962,3	28 472,6

Opracowano na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Kielcach, z publikacji „Podregiony, Powiaty, Gminy 2019”

Wydatki bieżące wszystkich analizowanych gmin w 2018 r., stanowiły blisko 90% wydatków ogółem w gminach Sobków, Wodzisław i Małogoszcz (odpowiednio po 83,36 %, 84,02 % i 89,90 %) oraz nieznacznie powyżej 90% w pozostałych gminach (Jędrzejów 90,03 %, Małogoszcz 92,86 %). Pozostałą część wydatków stanowiły wydatki majątkowe gminy. W gminie Wodzisław, wydatki majątkowe w 2018 r., stanowiły 15,98 % wydatków ogółem.

Wydatki budżetu gminy Wodzisław, przeznaczane na oświatę i wychowanie, stanowiły aż 35,83 % wydatków ogółem gminy Wodzisław w 2018 r. i były niemal identyczne w wydatkami na oświatę w gminach Oksa i Sobków (po 35 %). Wyższe wydatki na oświatę notowała gmina Małogoszcz (42,61 %), a najniższe w analizowanym zestawieniu – gmina Jędrzejów (33,27 %).

Wysoki procent wszystkich wydatków gminy Wodzisław, wynoszący 10,41%, pochłania administracja publiczna. Wyższy procent z wydatków w tej grupie, stanowiły jedynie wydatki w gminie Oksa, gdzie wyniosły 11,24% wydatków ogółem. Najniższe wydatki na administrację, wynoszące 7,36 % wydatków ogółem, występowały w gminie Jędrzejów.

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, stanowiła 7,63 % wydatków ogółem gminy Wodzisław w 2018 r. i była niższa jedynie od wydatków w tej kategorii w gminie Jędrzejów, gdzie stanowiła blisko 9% wydatków ogółem gminy. Najniższy procent wydatków, gospodarka komunalna i ochrona środowiska, stanowiła w gminie Oksa – jedynie 2,79 %.

Wydatki na transport i łączność stanowiły od 4,66 % (gmina Jędrzejów) do 8,61 % (gmina Sobków) wydatków ogółem w gminach, w tym w gminie Wodzisław stanowiły 5,38 % wydatków ogółem gminy Wodzisław.

Kolejne pozycję w wydatkach budżetu gminy Wodzisław stanowiły wydatki na rolnictwo i łowiectwo, stanowiące w 2018 r. 4,31% wydatków ogółem gminy oraz wydatki na pomoc społeczną, stanowiące 3,65 % wydatków gminy ogółem. Największe wydatki na rolnictwo i łowiectwo przeznaczała w 2018 r. gmina Sobków – 7,85 %, a najmniejsze gmina Jędrzejów – tylko 0,91%. Spośród analizowanych gmin, najwyższe wydatki na pomoc społeczną przeznaczała gmina Jędrzejów – 7,24 %. Natomiast wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego stanowiły tylko 1,64 % wydatków ogółem gminy Wodzisław w 2018 r.

Poniżej 1% były wydatki gminy Wodzisław na kulturę fizyczną (0,81 % z wydatków ogółem), ochronę zdrowia (0,48 % wydatków ogółem), edukacyjną opiekę wychowawczą (0,36% z wydatków ogółem), gospodarkę mieszkaniową (0,11 % z wydatków ogółem). Wydatki stanowiące powyżej 1% wydatków ogółem spośród analizowanych gmin, na wymienione działy gospodarki, przeznaczały jedynie: gmina Jędrzejów na kulturę fizyczną (2,14 % z wydatków ogółem), gmina Małogoszcz na edukacyjną opiekę wychowawczą (1,01 % z wydatków ogółem) oraz gmina Oksa na gospodarkę mieszkaniową (1,66% z wydatków ogółem).

Wydatki gminy Wodzisław, w latach 2018-2020, według działów klasyfikacji budżetowej, systematycznie wzrastały w analizowanych latach. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, udostępnionych na wniosek Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu, wydatki ogółem gminy Wodzisław w 2018 r. wynosiły 28 472 564,43zł, w 2019 r. – 30 151 235,11 zł, a w 2020 r. wynosiły 37 331 559,46 zł, co oznacza wzrost wydatków gminy ogółem o 8 858 995,03 zł (w przeciągu trzech lat). Szczegółowe dane dotyczące wydatków gminy Wodzisław, w latach 2018-2020 zestawiono w tab. 29.

Tabela 29. Wydatki gminy Wodzisław, w latach 2018-2020, według działów klasyfikacji budżetowej

Wyszczególnienie	Gmina Wodzisław		
	2018	2019	2020
	zł		
1	2	3	4
Ogółem	28 472 564,43	30 151 235,11	37 331 559,46
Rolnictwo i łowiectwo	1 227 741,39	1 921 398,11	4 016 228,53
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	326 495,64	256 757,37	324 422,69
Transport i łączność	1 532 805,70	2 261 982,81	2 013 036,89
Turystyka	0,00	322 128,00	0,00
Gospodarka mieszkaniowa	30 264,65	33 140,89	47 832,90
Działalność usługowa	42 706,95	24 677,36	35 482,00
Administracja publiczna	2 965 405,77	3 068 105,53	3 553 304,31
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	119 674,02	76 997,00	76 977,00
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 123 085,48	373 603,78	460 259,58
Oświata i wychowanie	10 202 878,58	9 014 071,67	9 678 056,63
Ochrona zdrowia	136 258,80	170 444,78	187 582,30
Pomoc społeczna	1 036 089,04	1 064 003,54	1 147 382,33
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 356,14	0,00	0,00
Edukacyjna opieka wychowawcza	101 553,19	163 125,68	170 049,78
Rodzina	6 553 451,58	7 409 626,28	8 706 806,50
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 172 912,84	2 785 631,27	5 785 569,55
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	467 654,96	610 556,83	688 212,38
Kultura fizyczna	231 452,31	412 535,72	342 928,21

Opracowano na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), udostępnionych na wniosek Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu

Największy wzrost wydatków gminy Wodzisław dotyczył gospodarki komunalnej i ochrony środowiska, gdzie w ciągu trzech lat, wydatki w tym dziale, wzrosły o 3 612 656,71 zł (z 2 172 912,84 zł w 2018 r. do 5 785 569,55 zł w 2020 r.). Niewiele niższe wzrosty wydatków, w ciągu trzech lat w gminie, odnotowano w działach rolnictwo i łowiectwo (wzrost o 2 788 487,14 zł z 1 227 741,39 zł

na 4 016 228,53 zł) i rodzina (wzrost o 2 153 354,92 zł z 6 553 451,58 zł na 8 706 806,50 zł). Istotne wzrosty wydatków dotyczyły też administracji publicznej – wzrost o 587 898,54 zł i transportu i łączności – wzrost o 480 231,19 zł, w ciągu lat (2018-2020). Kolejne wzrosty wydatków gminy dotyczą kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz pomocy społecznej i wynoszą odpowiednio: 220 557,42 zł i 111 293,29 zł w analizowanym okresie.

Niewielkie zmiany wydatków lub jednorazowe wzrosty wydatków, dotyczą dziedzin: turystyka, gospodarka mieszkaniowa, ochrona zdrowia, edukacyjna opieka wychowawcza.

Największe spadki wydatków z budżetów gminy Wodzisław, w latach 2018-2020, obserwowano w kategoriach bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, gdzie spadek wyniósł (-)662 825,90 zł z 1 123 085,48 zł do 460 259,58 zł oraz w kategorii oświata i wychowanie gdzie spadek wyniósł (-)524 821,95 zł z 10 202 878,58 zł do 9 678 056,63 zł. Zmniejszenie wydatków dotyczy też kategorii urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa o (-)42 697,02 zł.

Niewielkie spadki wydatków dotyczą: wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz i wodę; działalności usługowej oraz pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej.

Zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego w Kielcach, z publikacji „Podregiony, Powiaty, Gminy 2019”, **dochody ogółem na 1 mieszkańca** gminy Wodzisław, wynoszące w 2018 r. 4081,76 zł, były niższe od dochodów ogółem na 1 mieszkańca w gminach Oksa (4269,46 zł), Małogoszcz (4284,46 zł) i Sobków (4379,02 zł), a wyższe jedynie od dochodów na 1 mieszkańca w gminie Jędrzejów (3884,04 zł). Analizowane dane zostały zestawione w tab. 30.

Tabela 30. Wydatki i dochody budżetu gminy Wodzisław, na 1 mieszkańca, na tle dochodów i wydatków na 1 mieszkańca w gminach miejsko-wiejskich i wiejskich w 2018 r.

Wyszczególnienie	Rok 2018				
	Gmina Jędrzejów	Gmina Sobków	Gmina Małogoszcz	Gmina Oksa	Gmina Wodzisław
	zł				
1	2	3	4	5	6
Dochody ogółem na 1 mieszkańca w tym:	3884,04	4379,02	4284,46	4269,46	4081,76
- dochody własne na 1 mieszkańca	1547,38	1083,53	1721,70	858,44	1184,44
Wydatki ogółem na 1 mieszkańca, w tym:	4034,27	4268,88	4352,49	4128,52	4033,51
- wydatki bieżące na 1 mieszkańca	3632,09	3558,47	4041,73	3714,59	3388,98
- wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca	366,90	710,41	310,76	413,93	644,54

Opracowano na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Kielcach, z publikacji „Podregiony, Powiaty, Gminy 2019”

Dochody własne, na 1 mieszkańca w gminie Wodzisław, wynosiły w 2018 r. 1184,44 zł. Najwyższe dochody własne na 1 mieszkańca osiągnęła gmina Małogoszcz – 1721,70 zł, a najniższe gmina Oksa – 858,44 zł.

Wydatki ogółem na 1 mieszkańca gmin Wodzisław i Jędrzejów były zbliżone (4033,51 zł i 4034,27 zł). Wyższe wydatki na jednego mieszkańca odnotowano w gminach Oksa, Sobków i Małogoszcz (odpowiednio: 4128,52 zł, 4268,88 zł i 4352,49 zł). Większość, spośród wydatków wszystkich analizowanych gmin, stanowią wydatki bieżące. W gminie Wodzisław, wydatki bieżące na 1 mieszkańca, w 2018 r., wynosiły 3388,98 zł i były najniższe w stosunku do wydatków na 1 mieszkańca spośród analizowanych gmin. Najwyższe wydatki bieżące poniosła gmina Małogoszcz 4041,73 zł. Wydatki inwestycyjne w gminie Wodzisław wyniosły 644,54 zł na 1 mieszkańca i były niższe tylko od wydatków w gminie Sobków, wynoszących 710,41 zł.

Zgodnie ze „Statystycznym Vademecum Samorządowca 2020”, dochody ogółem budżetu gminy Wodzisław, w 2019 r., na 1 mieszkańca, wynosiły 4502 zł, a wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca, wynosiły 4323 zł. Osiągane wartości są niższe niż średnia dla powiatu jędrzejowskiego, wynosząca w 2019 r. odpowiednio: 4883 zł (dochody na 1 mieszkańca) i 4905 zł (wydatki na 1 mieszkańca).

Wydatki i dochody budżetu miasta i gminy Wodzisław, na 1 mieszkańca, w latach 2018-2020, opracowane na podstawie danych udostępnionych przez GUS, przedstawiono w tab. 31.

Tabela 31. Wydatki i dochody budżetu miasta i gminy Wodzisław, na 1 mieszkańca, w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	Gmina Wodzisław		
	2018	2019	2020
	zł		
1	2	3	4
Dochody ogółem na 1 mieszkańca	4 081,76	4 501,74	5 947,79
dochody własne	1 184,44	1 325,88	2 129,81
dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	421,46	461,06	466,34
dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	3,28	2,69	1,45
dochody własne - dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	419,09	437,87	482,67
Wydatki ogółem na 1 mieszkańca	4 033,51	4 322,76	5 614,61
oświata i wychowanie	1 445,37	1 292,34	1 455,57
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	66,25	87,54	103,51
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	0,00	1,56	361,15
wydatki majątkowe	645	446	1 204

Opracowano na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), udostępnionych na wniosek Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu

Dochody ogółem, na 1 mieszkańca gminy Wodzisław, wzrosły w ciągu lat 2018- 2020 o 1 866,03 zł (z 4 081,76 zł w 2018 r. do 5 947,79 zł), w tym dochody własne wzrosły o 945,37 zł. Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych wzrosły o 44,88 zł, dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw wzrosły o 63,58 zł. Obniżyły się natomiast dochody z tytułu udziału w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatku dochodowego od osób prawnych, z 3,28 zł na 1 mieszkańca do 1,45zł na 1 mieszkańca – (-)1,83 zł.

Wydatki ogółem, na 1 mieszkańca gminy Wodzisław, w latach 2018 – 2020, wzrosły z 4 033,51 zł do 5 614,61 zł (wzrost o 1 581,10 zł na osobę). Największy wzrost wydatków na 1 mieszkańca dotyczył wydatków majątkowych i ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu, odpowiednio o 559,00 zł i o 361,15 zł na osobę. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego wzrosły o 37,26 zł na 1 mieszkańca, a wydatki na oświatę i wychowanie wzrosły o 10,20 zł na 1 mieszkańca.

2.10.4. Aktywność gospodarcza na tle gmin sąsiednich

Aktywność gospodarcza gminy Wodzisław, na tle innych gmin w powiecie jędrzejowskim, została przedstawiona na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Kielcach, z publikacji „Podregiony, Powiaty, Gminy 2019”. Analizowane dane, odnośnie podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON, zostały zestawione w tab. 32.

Na terenie gminy Wodzisław, w 2018 r. zarejestrowanych było 483 podmioty gospodarki narodowej ogółem, co jest wartością niską, wyższą jedynie od ilości podmiotów w gminie Oksa, gdzie zarejestrowano 252 podmioty gospodarki. W gminie Sobków zarejestrowano 556 podmiotów, w gminie Małogoszcz -877, a w gminie Jędrzejów 2741 podmiotów gospodarki. We wszystkich analizowanych gminach najwięcej jest podmiotów z sektora prywatnego, na terenie gminy Wodzisław było to 468 zarejestrowanych podmiotów, co stanowi blisko 97% wszystkich podmiotów w gminie. W gminie Wodzisław, sektor publiczny obejmował 15 podmiotów gospodarki narodowej. Podmioty z sektora prywatnego stanowią od 95% do 97% podmiotów we wszystkich analizowanych gminach. W gminie Wodzisław, w 2018 r., 370 osób fizycznych prowadziło działalność gospodarczą, co jest wartością wyższą niż stwierdzona dla gminy Oksa (197 osób), a niższą od ilości osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w pozostałych analizowanych gminach.

Stosunkowo wysoka jest liczba zarejestrowanych na terenie gminy Wodzisław fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, bo 36, gdy tymczasem, w gminach oprócz Jędrzejowa, nie przekracza 25 (w Jędrzejowie 113). Na terenie gminy Wodzisław, w 2018 r., działalność prowadziło również: 9 spółek handlowych, 15 spółek cywilnych, 5 spółdzielni.

Na terenie gminy Wodzisław, podobnie jak i we wszystkich gminach z zestawienia, najliczniej reprezentowanym podmiotem gospodarki są podmioty handlu i naprawy pojazdów samochodowych. Na terenie gminy Wodzisław, w 2018 r., było 120 takich podmiotów. Kolejne grupy podmiotów,

licznie reprezentowane w REGON, to budownictwo (59 podmiotów w gminie Wodzisław) i przemysł (55 podmiotów w gminie Wodzisław). Budownictwo, jest drugim co do ilości zarejestrowanych podmiotów działem gospodarki w gminach Oksa, Małogoszcz i Sobków. Natomiast przemysł, jest drugim co do ilości zarejestrowanych podmiotów działem gospodarki w gminie Jędrzejów.

Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jest dość licznie reperowanym w gminie podmiotem gospodarki, łącznie 35 zarejestrowanych podmiotów. Wyższą ilość podmiotów w tej dziedzinie zarejestrowano tylko w gminie Jędrzejów – 86 podmiotów.

W gminie Wodzisław, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna obejmowała 30 podmiotów, a transport i gospodarka magazynowa obejmowała 26 podmiotów. Najmniej licznie na terenie gminy Wodzisław reprezentowane były zakwaterowanie i gastronomia – tylko 7 podmiotów i informacja i komunikacja – jedynie 5 podmiotów gospodarki.

Tabela 32. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON na terenie gminy Wodzisław, w porównaniu z gminami miejsko-wiejskimi i wiejskimi w 2018 r.

Wyszczególnienie	Rok 2018				
	Gmina Jędrzejów	Gmina Sobków	Gmina Małogoszcz	Gmina Oksa	Gmina Wodzisław
	Liczby rzeczywiste				
1	2	3	4	5	6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	86	20	29	15	35
Przemysł	422	70	104	30	55
Budownictwo	306	132	181	53	59
Handel, naprawa pojazdów samochodowych	748	144	213	60	120
Transport i gospodarka magazynowa	148	43	89	20	26
Zakwaterowanie i gastronomia	49	6	20	6	7
Informacja i komunikacja	50	7	14	3	5
Obsługa rynku nieruchomości	86	4	23	-	8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	205	24	33	5	30
Sektor publiczny	86	24	23	9	15
Sektor prywatny	2648	529	848	243	468
Spółki handlowe	182	10	30	4	9
Spółki cywilne	182	18	27	6	15
Spółdzielnie	9	4	1	-	5
Fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne	113	22	25	25	36
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	2058	467	734	197	370
Ogółem [liczby rzeczywiste]	2741	556	877	252	483

Opracowano na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Kielcach, z publikacji „Podregiony, Powiaty, Gminy 2019”

Liczba podmiotów gospodarki narodowej, w rejestrze REGON, na terenie gminy Wodzisław, została zestawiona w poniższej tab. 33. Dane udostępnione zostały przez GUS na wniosek Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu i obejmują wskaźniki dla gospodarki jak i ilość podmiotów w poszczególnych sekcjach PKD, w latach 2018-2020.

Tabela 33. Podmioty gospodarki narodowej, zarejestrowane w rejestrze REGON w granicach gminy Wodzisław, w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	Gmina Wodzisław		
	2018	2019	2020
1	2	3	4
Podmioty gospodarki narodowej	wskaźniki		
podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	69	71	78
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	119,5	125,3	139,3
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności	8,36	4,73	6,62
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	53	54	59
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	9,15	9,48	10,60
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	5,13	5,47	5,90
udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON [%]	7,7	3,0	4,7
udział podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących do 9 osób w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON [%]	96,7	96,8	97,1
udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym	9,2	9,5	10,6
Podmioty wg sekcji i działów PKD	[liczby rzeczywiste]		
ogółem	483	496	514
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD	370	375	391
osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej wg sekcji PKD	113	121	123
spółdzielnie	5	5	5
podmioty w sektorze prywatnym	468	478	496
sektor publiczny	15	15	15
gminne samorządowe jednostki organizacyjne	5	5	5
spółki handlowe	9	10	10
spółki cywilne	15	16	15
podmioty gospodarki narodowej działające w sektorze rolno-spożywczym	3	3	3
podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON ogółem	59	33	44

Opracowano na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), udostępnionych na wniosek Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu

Liczba podmiotów gospodarki narodowej, w rejestrze REGON, zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego w Kielcach, w 2019 r., na terenie gminy Wodzisław, na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym, wynosiła 1253; natomiast średnia dla podmiotów w rejestrze REGON dla powiatu jędrzejowskiego, wynosiła 1337 podmiotów gospodarki na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym.

Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, na terenie gminy Wodzisław zwiększyła się na przestrzeni lat 2018-2020, z 483 do 514 podmiotów (wzrost o 9 podmiotów). Liczba podmiotów w sektorze publicznym utrzymywała się na stałym poziomie (15 podmiotów), wzrosła natomiast liczba podmiotów gospodarki w sektorze prywatnym (o 28 podmiotów), w tym osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, których liczba w ciągu trzech lat zwiększyła się o 21 podmiotów.

Na stałym poziomie utrzymywała się liczba spółdzielni (5 podmiotów) oraz podmiotów działających w sektorze rolno-spożywczym (3 podmioty), a niewielkim wahaniem ulegała liczba spółek handlowych i cywilnych zarejestrowanych na terenie gminy. Na niezmiennym poziomie utrzymywały się gminne samorządowe jednostki organizacyjne (5 podmiotów).

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów na terenie gminy była zmienna w poszczególnych latach, z tendencją spadkową (z 59 podmiotów w 2018 r. do 44 w 2020 r.).

Wskaźniki dla gospodarki gminy, odnoszące się do podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych na terenie gminy Wodzisław, wskazują na niewielki wzrost analizowanych wskaźników dla większości wyszczególnionych parametrów, za wyjątkiem jednostek nowo zarejestrowanych w REGON na 1000 ludności (spadek o 1,74) i udziału podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON (spadek o 3%).

2.10.5. Działalność gospodarcza

Na terenie gminy działają następujące większe podmioty gospodarcze:

1. Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Nowe Życie” w Przewodach (produkcja roślin i nasion, chów i hodowla zwierząt).
2. Mleko Łazorko Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością (prowadzi skup i schładzanie mleka oraz produkcję wyrobów mleczarskich).
3. HD Drozdowski & Harmaj Spółka Jawna w Mieronicach (Okręgowa Stacja Kontroli Pojazdów, warsztat, sklep).
4. ZPHU WA-BIS Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością w Łanach (producent akcesorii dachowych).
5. Gospodarstwo Rolne w Lubczy – Stadnina Koni Michałów Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością (krowy mleczne rasy HF – ok. 160 szt.).
6. P.P.U. Arfox S.C. w Mierzawie, 28-330 Wodzisław, Mierzawa 66; zajmujemy się produkcją folii i opakowań foliowych HDPE i LDPE oraz drukiem fleksograficznym.

7. Bro-Eko w Klemencicach, 28-330 Wodzisław, Klemencice 89, produkcja materiałów drewnopochodnych, skup słomy.
8. Olejarnia, 28-330 Wodzisław, Sielec 27.
9. Vistula Trade Sp. z o.o. – 28-330 Wodzisław, Wodacz 8, sprzedaż hurtowa warzyw

Poniższą **ocenę, ilości i rodzajów prowadzonej działalności gospodarczej**, funkcjonujących na terenie miasta i gminy Wodzisław, opracowano na podstawie Inwentaryzacji urbanistycznej, wykonanej w lutym 2023 r.

W granicach administracyjnych miasta i gminy Wodzisław, stwierdzono łącznie **65 podmiotów gospodarczych**, prowadzących działalność w wydzielonych budynkach lub w odrębnych lokalach handlowo-usługowych. W granicach **miasta Wodzisław** stwierdzono **15 podmiotów gospodarczych**, w granicach gminy, na terenie czterdziestu dwóch **sołectw**, łącznie stwierdzono **50 podmiotów gospodarczych**. Największą aktywność gospodarczą stwierdzono w granicach sołectw: Mieronice gdzie funkcjonuje 8 podmiotów gospodarczych, Nawarzyce – 5 podmiotów gospodarczych oraz sołectw Klemencice, Łany i Niegosławice, gdzie funkcjonują po 4 podmioty gospodarcze.

Aktywność gospodarcza na terenie miasta i gminy została zestawiona w tab. 34. W zestawieniu tabelarycznym **nie są ujęte** publiczne placówki oświatowe i kulturalne (szkoły, biblioteki, świetlice), publiczne ośrodki zdrowia, obiekty administracji publicznej, obiekty sakralne, jednostki OSP, spółdzielnie produkcyjne, opisane w innych rozdziałach niniejszego opracowania.

Najwięcej, na terenie gminy jest obiektów prowadzących działalność handlową. Łącznie na terenie gminy, znajdowało się 18 obiektów handlowych. Większość spośród nich to sklepy spożywcze (razem 11 w tym 2 na terenie miasta), 1 hurtownia owoców i warzyw (na terenie miasta), 2 sklepy z art. rolniczymi (Mieronice, Niegosławice), 1 centralę nasienną w Klemencicach, 2 składy materiałów budowlanych (w granicach miasta), 1 skład nawozów (Nawarzyce), 3 składy węgla (Brzeście, Mieronice, Nawarzyce).

Usługi gastronomiczne, świadczą jedynie pizzeria i catering spożywczy, prowadzone w granicach miasta. Usługi noclegowe i organizację imprez okolicznościowych oferuje ośrodek wypoczynkowy w Świątnikach i dom weselny w Kowalowie Dolnym.

Na terenie miasta działa dom pogrzebowy. W Nawarzacach funkcjonuje lecznica weterynaryjna.

Usługi sportowe zapewnia klub piłkarski i ośrodek sportowy zlokalizowane w granicach miasta oraz tor motocrossowy w Konarach.

Produkcja żywności i pasz w gminie obejmuje: mleczarnię (skup mleka) w Wodzisławiu, 3 chłodnie (sortownie) owoców i warzyw (1 w Wodzisławiu, 2 w Strzeszkowicach), 5 skupów zboża (w Klemencicach, Niegosławicach, Zarzeczcu i 2 w Mieronicach).

Tabela 34. Aktywność gospodarcza na terenie gminy Wodzisław

Nr	Wyszczególnienie	Wodzisław – miasto	Sołectwa gminy Wodzisław																																											SUMA		
			Brzeście	Brzezinki	Dębiany	Droblin	Folga Pierwsza	Jeziorki	Judasze	Kaziny	Klemencice	Konary	Kowalów Dolny	Kowalów Górny	Krzężoły	Laskowa	Lubcza	Ludwinów	Łany	Mieronice	Mierzawa	Nawarzyce	Niegosławice	Nowa Olszówka	Olbrachcice	Pękosław	Piotrkowice	Piskorzowice	Podlesie	Pokrzywnica	Promyk	Przewody	Przyłęczek	Przyłek	Przyrąb	Sadki	Sielec	Stara Olszówka	Strzeszkowice	Świątniki	Wodacz	Wola Lubecka	Września	Zarzecze				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46			
1.	Sklep spożywczy	2		1							1				1		1				2	1					1																			11		
2.	Sklep z art. rolniczymi																			1			1																							2		
3.	Pizzeria, catering	2																																													2	
4.	Skład materiałów budowlanych	2																																													2	
5.	Sprzedaż nawozów																						1																								1	
6.	Dom weselny, ośr. wypoczynkowy												1																												1					2		
7.	Zakład pogrzebowy	1																																													1	
8.	Tor motocrossowy											1																																			1	
9.	Klub sportowy, Ośrodek sportowy	2																																													2	
10.	Obwód drogowy																																														1	
11.	Usługi transportowe																																														1	1
12.	Stacja paliw																																														2	
13.	Myjnia samochodowa	1																																													1	
14.	Mechanika pojazdowa																																														5	
15.	Wulkanizacja																																														1	
16.	Diagnostyka samochodowa																																														1	
17.	Przychodnia weterynaryjna																																														1	
18.	Usługi budowlane, wylewki maszynowe																																														1	
19.	Mleczarnia	1																																													1	
20.	Chłodnia, sortownia, owoców i warzyw	1																																													3	
21.	Hurtownia warzyw i owoców	1																																													1	
22.	Skup zboża																																														1	5
23.	Centrala nasienna, sklep																																														1	
24.	Skup złomu		1																																												1	
25.	Skład węgla		1																																												3	
26.	Produkcja materiałów drewnopodobnych																																														1	
27.	Produkcja elementów pokryć dachowych																																														1	
28.	Produkcja konstrukcji stalowych																																														1	
29.	Przetwarzanie folii																																														1	
30.	Nieczynna działalność gospodarcza	2																																													8	
Razem		15	2	1							4	3	1		1		2	3	4	8	2	5	4			2																2	1	1	2	65		

Opracowano na podstawie własnej Inwentaryzacji Urbanistycznej wraz z wnioskami do Zmiany studium miasta i gminy Wodzisław, stan na 02.2023 r.

W zestawieniu **nie są ujęte**: publiczne placówki oświatowe i kulturalne (szkoły, biblioteki, świetlice), publiczne ośrodki zdrowia, obiekty administracji publicznej, obiekty sakralne, jednostki OSP, rolnicze spółdzielnie produkcyjne

Naprawą pojazdów mechanicznych zajmuje się 5 obiektów (1 w Lubczy i po 2 w Ludwinowie i Mieronicach); funkcjonują 2 stacje paliw, po 1 w Łany i w Ludwinowie (MOP Klemencice), wulkanizacja (Łany), obwód drogowy (Łany) myjnia samochodowa (Wodzisław).

W granicach gminy działają 4 obiekty produkcyjne: produkcja mat. drewnopodobnych (Klemencice), produkcja elementów dachowych (Łany), produkcja konstrukcji stalowych (Mierzawa), przetwarzanie foli (Mierzawa). Funkcjonuje również skup złomu w Brześciu oraz usługi budowlane w Woli Lubeckiej (wylewki maszynowe).

W granicach gminy znajduje się 8 obiektów, w których zaniechano prowadzenia działalności gospodarczej (po 2 na terenie miasta Wodzisław i Klemencic oraz po 1 w Mieronicach, Niegosławicach, Piotrkowicach i Przyłączku).

2.12. Komunikacja

2.12.1. Powiązania komunikacyjne

Zewnętrzne powiązania komunikacyjne

Gmina Wodzisław położona jest na trasie drogi międzynarodowej Nr E-77, będącej jednocześnie drogą ekspresową S-7, Gdańsk – Warszawa – Kraków – Chyżne i głównie poprzez tą drogę, dzięki węzłom drogowym Mierzawa i Wodzisław, uzyskuje połączenia zewnętrzne. Wschodnia część gminy obsługiwana jest w powiązaniach zewnętrznych drogą wojewódzką Nr 768 Jędrzejów – Kazimierza Wielka – Koszyce – Brzesko.

Głównymi węzłami rozrządowymi ruchu są:

- Kielce na północy, łączący gminę z północnymi, zachodnimi i północno-wschodnimi obszarami Polski,
- Kraków, na południu, łączący gminę z południowymi obszarami Polski i szlakami międzynarodowymi.

Pomocniczymi węzłami są:

- Miechów, na południu, poprzez który, drogą wojewódzką nr 783 Miechów – Olkusz, gmina uzyskuje połączenie z aglomeracją śląską,
- Pińczów, na wschodzie, poprzez który gmina łączy się z Tarnowem i dalej z południowo-wschodnimi obszarami Polski.

Połączenie z sąsiednimi ośrodkami powiatowymi odbywają się następującymi drogami:

- z Jędrzejowem i Miechowem, ekspresową Nr 7,
- z Kazimierzą Wielką, wojewódzką Nr 768 Jędrzejów – Brzesko,
- z Pińczowem, ciągiem dróg powiatowych Nr 0191T, Nr 0178T i wojewódzką Nr 766 Morawica – Węchadłów.

Połączenia te za wyjątkiem ostatniego są prowadzone trasami o odpowiednich parametrach, wymagającymi poza przebiegami przez miasta, tylko niewielkich modernizacji.

Połączenia z sąsiednimi ośrodkami gminnymi odbywają się następującymi drogami:

- z Książem Wielkim i Słaboszowem, ekspresową S- 7,
- z Działoszycami i Imielnem, wojewódzką Nr 768,
- z Michałowem, powiatową Nr 1145T Mierzawa – Niegosławice – Michałów,
- z Sędziszowem, powiatową Nr 1151T Goleniowy – Sędziszów – Wodzisław,
- z Kozłowem, powiatową Nr 1153T Żarnowiec – Przełaj – Wodzisław – Michałów.

Analiza powiązań siecią drogową i indywidualnymi środkami komunikacji (głównie samochodami osobowymi) wykazała, że Wodzisław w obszarze 30-to minutowego dojazdu obejmuje teren 11- tu gmin, położonych na pograniczu woj. świętokrzyskiego i małopolskiego w powiatach: jędrzejowskim, pińczowskim, miechowskim.

W najdogodniejszej sytuacji są gminy położone w odległości mierzonej 15-to minutowym dojazdem (Jędrzejów, Wodzisław, Sędziszów, Książ Wielki) oraz 20-to minutowym dojazdem, (Kozłów). Najdalej położone gminy w strefie 21-30-to minutowego dojazdu to: Michałów, Imielno na wschodzie, Miechów na południu oraz Słupia Jędrzejowska na zachodzie.

Analiza powiązań na obszarze gminy

Sołectwa Klemencice, Mierzawa i częściowo Świątniki są położone przy drodze ekspresowej S-7 i są obsługiwane komunikacyjnie przez teren tej drogi, poprzez węzły Mierzawa i Wodzisław i drogi dojazdowe.

Sołectwa Folga, Ludwinów, Promyk i Jeziorki są obsługiwane przez drogę krajową i drogi gminne; Lubcza, Wola Lubecka, Przewody, Dębiany – przez drogę wojewódzką i drogi powiatowe. Pozostałe sołectwa obsługiwane są bezpośrednio przez drogi powiatowe wspomagane drogami gminnymi. Drogi powiatowe i gminne obsługujące bezpośrednio tereny zabudowane sołectw posiadają na ogół nawierzchnię ulepszoną.

Wymienione powiązania dotyczą przeważającej części zabudowy położonej bezpośrednio przy drodze. Tylko niewielka część zabudowy zlokalizowana jest w rozproszeniu przy drogach dojazdowych do pól o nawierzchni gruntowej lub gruntowej ulepszonej tłuczniem.

Najmniej korzystne powiązania z Wodzisławiem mają sołectwa:

- o dużym udziale zabudowy rozproszonej, (Września, Przewody),
- najdalej położone (Przewody, Olbrachcice, Dębiany),
- niedoinwestowane w sieć drogową (Września).

Dojazd do ośrodka gminnego z obszaru gminy, samochodem osobowym (w warunkach optymalnych – poza godzinami szczytu), nie przekracza 20-tu minut. W strefie dojazdu do 5-ciu minut znajduje się 10 sołectw (ok. 38% ludności gminy) zlokalizowanych w najbliższym sąsiedztwie Wodzisławia, a w strefie przekraczającej 10 minut – wsie położone we wschodniej i północnej części gminy w znacznym oddaleniu od ośrodka gminnego. Ilość ludności w strefie powyżej 10 minut szacuje się na około 32 %. Powyżej 15-tu minut trwa dojazd z sołectw Przewody, Olbrachcice, Dębiany i Września.

Przy dojeździe środkami komunikacji publicznej sytuacja jest już mniej korzystna. Około połowa sołectw (15) zlokalizowana jest w strefie 15-to minutowej dojazdu do Wodzisławia a pozostała za wyjątkiem sołectw pozbawionych tej komunikacji, w strefie 30-to minutowej.

Powiązania poszczególnych sołectw ze sobą są na ogół zapewnione drogami powiatowymi i gminnymi. Występują braki bezpośredniego połączenia szeregu sołectw ze sobą.

Charakterystyka istniejącego układu drogowego Wodzisławia

Wodzisław posiada dobrze ukształtowaną sieć ulic, z których znaczna część położona jest w ciągach dróg powiatowych. Podstawowy ciąg transportowy, droga ekspresowa S7 (międzynarodowa E-77) przebiega poza terenami zainwestowanymi nie obsługując przyległego terenu.

Do podstawowego układu drogowego miasta, obok drogi ekspresowej S7, można zaliczyć jeszcze odcinki dróg powiatowych łączących z najbliższymi gminnymi ośrodkami usługowymi i doprowadzającymi ruch z obszaru gminy. Należą do nich następujące drogi:

- Nr 1151T Szczekociny – Słupia Jędrzejowska – Sędziszów – Wodzisław (ul. Brzezie) łącząca z gminami Słupia, Sędziszów i stacją kolejową PKP w Sędziszowie,
- Nr 1153T Żarnowiec – Przełaj – Wodzisław – Michałów (ul. ul. Żarnowska, Sobieskiego, Rolnica, Pińczowska) doprowadzająca ruch z gmin Kozłów, Michałów, Działoszyce oraz ze wschodnich i zachodnich obszarów gminy,
- Nr 1149T Boleszów – Klemencice – Wodzisław (ul. Brzezie) wprowadzająca ruch lokalny z północno wschodnich obszarów gminy.

Uzupełniający układ drogowy miasta stanowią droga gminna Wodzisław – Drobin i ulice miejskie w liczbie 18. Ulice lokalne miejskie nie przenoszą większego ruchu.

Wskaźnik gęstości dróg twardych wynosi 1,91 km/km².

2.12.2. Charakterystyka układu drogowego

Droga ekspresowa S-7 (międzynarodowa Nr 77) przebiega przez teren gminy w układzie północ – południe, na długości ok. 12,0 km. Droga wykonana jest w przekroju dwóch jezdni po dwa pasy ruchu każda. Szerokość jezdni 10 m (dwa pasy ruchu po 3,5 m, pas awaryjny 2,5 m, opaska zewnętrzna 0,5 m). W granicach gminy znajdują się dwa węzły drogowe: Mierzawa i Wodzisław. Droga S-7 bezpośrednio nie obsługuje terenów zabudowanych. Obsługę komunikacyjną zapewniają drogi dojazdowe.

Droga wojewódzka Nr 728 Jędrzejów – Kazimierz Wielka – Brzesko przebiega w układzie północ – południe we wschodniej części gminy na długości 9,9 km. Posiada koronę drogi szerokości 9,0 m, jezdnię bitumiczną o szerokości 6,0 m. Również i ta droga posiada w miarę prosty przebieg i charakteryzuje się brakiem zabudowy przy trasie.

Ważne znaczenie mają drogi powiatowe Szczekociny – Słupia Jędrzejowska – Wodzisław, Żarnowiec – Przełaj – Wodzisław – Michałów, Michałów-Niegosławice-Mierzawa-Sędziszów-Klimontów. Drogi te posiadają parametry drogi klasy zbiorczej. Pozostałe odcinki dróg powiatowych mają znaczenie lokalne, łącząc Wodzisław z poszczególnymi sołectwami położonymi wewnątrz gminy oraz miejscowościami zlokalizowanymi na obrzeżach sąsiednich gmin. Drogi te w przeważającej części posiadają klasę lokalną. Łącznie przez teren gminy przebiega 11 dróg powiatowych.

Uzupełniający układ stanowią drogi gminne. Łącznie przez teren gminy przebiega 60 dróg gminnych, z których 42 obsługuje tereny wiejskie a 18 stanowi ulice miejskie.

Na drogach publicznych znajduje się 11 mostów stałych.

Drogi powiatowe posiadają nawierzchnię bitumiczną, szerokość jezdni 5,00 m÷5,50 m; szerokość pasa drogowego około 12,0 m. Na drogach powiatowych znajdują się 2 mosty i około 50 przepustów drogowych.

Poniższe drogi, zestawione w tab. 35 zostały zaliczone do **kategorii dróg powiatowych** Uchwałą Nr XXV/191/2021 Rady Powiatu w Jędrzejowie z dnia 31 maja 2021 r. w sprawie ustalenia nazwy oraz przebiegu istniejących dróg powiatowych na terenie powiatu jędrzejowskiego (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 8 czerwca 2021 r., poz. 2023).

Numerację dróg powiatowych określa załącznik Nr 2 do Uchwały Nr 4905/22 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie nadania numerów dla dróg powiatowych na obszarze Województwa Świętokrzyskiego (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 8 marca 2022 r., poz. 1043).

Tabela 35. Wykaz dróg powiatowych na terenie miasta i gminy Wodzisław

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi (początek, przez, koniec)
1	2	3	4
1.	1142T	Mierzawa-Zagaje	(DG) Mierzawa – Nowizna Strzeszkowska – Zagaje (DW 768)
2.	1143T	Przyłęk-Dębiany	(DP 0178T) Przyłęk – Olbrachcice – Dębiany (DW 768)
3.	1145T	Michałów-Niegosławice-Mierzawa-Sędziszów-Klimontów	(DW 768) Michałów – Pawłowice – Wrocieryż - Sędowice (granica powiatów) – Niegosławice - Konary – Strzeszkowice – Piskorzowice – Mierzawa – Krzcięcice – Sędziszów (ul. Kielecka, Dworcowa i Klimontowska) – Piła – Klimontów
4.	1146T	Brzezinki-Lubcza	(DP 0183 T) Brzezinki – Przyrąb – Lubcza – (DW 768)
5.	1147T	Nawarzyce-Sadki	(DP 0188T) Nawarzyce – Brzezinki – Sadki
6.	1148T	Przyłęczek-Piotrkowice	(DP 0178T) Przyłęczek – Judasze – Piotrkowice (DP 0188T)
7.	1149T	Boleścice-Laskowa-Wodzisław	(DP 0178 T) Boleścice – Zapusty – Piolunka - Jeziorki – Klemencice – Laskowa – Wodzisław
8.	1151T	Wywła-Sędziszów-Wodzisław-Wola Lubecka	Wywła – Słupia – Nowa Wieś – Tamawa – Sędziszów (ul. Przemysłowa, ul. Klimontowska [zjazd z wiaduktu do drogi pow. nr 0178T) – Grązów – Zielonki – Łany – Wodzisław – Piotrkowice – Wola Lubecka
9.	1152T	Kowalów Dolny-Kowalów Górny	(DP 0191T) Kowalów Dolny – Kowalów Górny – Wodacz
10.	1153T	Przełaj-Wodzisław	Przełaj – Mstyczów – Podsadek – Jeżów – Klimontów – Pękosław – Brzeście – Wodzisław
11.	1190T	Lubcza-Teodorów	(DW 768) Lubcza – Przewody (granica powiatów) – Teodorów (DP 0871T)

Uzupełniający układ komunikacyjny stanowią **drogi gminne**. Drogi gminne zostały przyjęte uchwałami:

- Uchwałą Nr XXIII/148/09 Rady Gminy Wodzisław z dnia 31 marca 2009 r. w sprawie ustalenia przebiegu dróg gminnych;
- Uchwałą Nr XXIII/149/09 Rady Gminy Wodzisław z dnia 31 marca 2009 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie zaliczenia dróg i ulic do kategorii dróg gminnych;
- Uchwałą Nr XXIII/150/09 Rady Gminy Wodzisław z dnia 31 marca 2009 r. w sprawie zaliczenia drogi do kategorii dróg gminnych;
- Uchwałą Nr XXIV/162/09 Rady Gminy Wodzisław z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustalenia przebiegu drogi gminnej;
- Uchwałą Nr XXXIII/335/2021 Rady Miejskiej w Wodzisławiu z dnia 22 września 2021 r. w sprawie zaliczenia drogi do kategorii dróg gminnych.

Numerację dróg gminnych, zlokalizowanych na terenie gminy Wodzisław, określa załącznik Nr 98A do Uchwały Nr 5220/22 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 kwietnia 2022 r. w sprawie zmiany uchwały Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Nr 4219/21 z dnia 1 września 2021 r. w sprawie nadania numerów dla dróg gminnych na obszarze Województwa Świętokrzyskiego nadania numerów dla dróg gminnych na obszarze Województwa Świętokrzyskiego (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 12 maja 2022 r., poz. 1889).

Wykaz dróg gminnych został przedstawiony w poniższej tab. 36.

Tabela 36. Wykaz dróg gminnych na terenie miasta i gminy Wodzisław

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi (początek, przez, koniec)
1	2	3	4
1.	398001T	Wodzisław- Droblin	Od drogi powiatowej nr 0191T (Łany- Wodzisław- Michałów) do km 2+860
2.	398002T	Zielonki- Sielec	Od granicy gminy do drogi gminnej (Łany- Sielec)
3.	398003T	Mieronice przez wieś	Od drogi powiatowej nr 0191T (Łany- Wodzisław- Michałów) do drogi gminnej (Łany- Sielec)
4.	398004T	Piotrkowice- Podlesie	Od drogi powiatowej nr 0191T (Łany- Wodzisław- Michałów) do km 6+00
5.	398005T	Piotrkowice-Strzeszkowice	Od drogi powiatowej nr 0191T (Łany- Wodzisław- Michałów) do drogi powiatowej nr 0178T (Michałów- Mierzawa- Sędziszów)
6.	398006T	Zarzecze przez wieś	Od drogi powiatowej nr 0184T (Przyłęczek- Judasze- Piotrkowice) do drogi gminnej (Piotrkowice- Zarzecze- Strzeszkowice)
7.	398007T	Lubcza- Janów - Sadki	Od drogi wojewódzkiej 768 (Jędrzejów- Kazimierza Wielka) przez skrzyżowania z drogą gminną (Brzezinki- Nawarzyce Leśne) do drogi powiatowej nr 0183T (Nawarzyce - Brzezinki - Sadki)
8.	398008T	Lubcza- Wola Lubecka	Od drogi wojewódzkiej 768 (Jędrzejów- Kazimierza Wielka) do granicy gminy
9.	398009T	Przewody- Kolonia Byczów	Od drogi powiatowej nr 0272T (Lubcza- Przewody- Teodorów) do drogi gminnej (Przewody- Węchadłów)
10.	398010T	Brzezinki- Nawarzyce Leśne	Od drogi powiatowej nr 0182T (Brzezinki- Przyrąb- Lubcza) do drogi gminnej (Lubcza- Janów)

c.d. tabeli. 36

1	2	3	4
11.	398011T	Przewody- Dropiówka	Od drogi powiatowej nr 0272T (Lubcza- Przewody-Teodorów) do km 3+200
12.	398012T	Pękosław- Krężoły	Od drogi powiatowej nr 0191T (Łany- Wodzisław- Michałów) do drogi gminnej Krężoły przez wieś
13.	398013T	Kowalów Górny- Wolica	Od drogi powiatowej nr 0190T (Kowalów Dolny- Wodacz) do granicy gminy w km 1+900
14.	398014T	Mieronice- Stara Olszówka	Od drogi powiatowej nr 0191T (Łany- Wodzisław- Michałów) do drogi gminnej (Świątniki- Olszówka Stara- Nowa Olszówka - Wodacz)
15.	398015T	E-7 - Ludwinów	Od drogi krajowej E-7 do drogi powiatowej nr 0178T (Michałów- Mierzawa- Sędziszów)
16.	398016T	E-7 - Folga	Od drogi krajowej E-7 do km 1+500
17.	398017T	Wodzisław - Świątniki - dr. kraj. Nr 7	Od drogi powiatowej nr 0188T (Łany - Wodzisław - Świątniki) do drogi krajowej nr 7
18.	398018T	Brzeście p. wieś	Od drogi pow.(Łany - Wodzisław - Michałów) - do drogi gm. (Brzeście-Krężoły- Gniewięcin)
19.	398019T	Przewody -Węchadłów	Od drogi pow. (Lubcza-Przewody-Teodorów) - do granica gminy w m. Przewody
20.	398020T	Lubcza – Węchadłów	Od drogi woj.(Jędrzejów- Kazimierza Wlk.) - do granica gminy w m. Lubcza
21.	398021T	Konary-Nawarzyce	Od drogi pow. (Łany - Wodzisław - Michałów) - do drogi pow. (Mierzawa-Michałów)
22.	398022T	Nawarzyce Kolonia	Od drogi pow. (Łany - Wodzisław - Michałów) - do miejscowości Nawarzyce km 0+700
23.	398023T	E-7 – Pokrzywnica	Od drogi krajowa E-7 - do drogi gm.(Laskowa - Piotrkowice)
24.	398024T	Laskowa -Piotrkowice	Od drogi pow.(Boleścice-Klemencice-Wodzisław) - do drogi pow.(Przyłęczek- Piotrkowice)
25.	398025T	Jeziorki –Promyk	Od drogi pow. (Boleścice- Klemencice-Wodzisław) - do granica gminy w m. Promyk
26.	398026T	E-7 Klemencice-E-7	Od drogi kraj. E-7 - do drogi kraj. E-7
27.	398027T	Piskorzowice - Olbrachcice	Od drogi pow. (Mierzawa-Michałów) - do drogi pow. (Przyłęk-Olbrachcice- Dębiany)
28.	398028T	E-7 – Klemencice Chojny	Od drogi kraj. E-7 - do miejscowości Chojny km 1+000
29.	398029T	Judasze-Zarzeczce	Od drogi gm. (Piotrkowice-Strzeszkowice) - do miejscowości Judasze km.3+000
30.	398030T	Niegosławice - Marianów	Od drogi woj.768 Jędrzejów – Kazimierza Wielka - do drogi powiatowa nr 0178T (Michałów- Mierzawa)
31.	398031T	Klemencice - Łany	Od drogi gm. (E-7- Klemencice) - do drogi pow. (Słupia- Sędziszów -Wodzisław)
32.	398032T	Krężoły p. wieś	Od drogi gm. (Brzeście - Krężoły - Gniewięcin) - do granica gminy w m. Krężoły
33.	398033T	E-7 – Potok Borów	Od drogi kraj E-7 - do granica gminy
34.	398034T	Przewody-Kolonia Dropiówka	Od drogi pow. (Lubcza-Przewody-Teodorów) - do miejscowości Dropiówka km.1+500
35.	398035T	Przewody- Kalinówka	Od drogi pow. (Lubcza-Przewody-Teodorów) - do granica gminy w m. Kalinówka
36.	398036T	E-7-Olszówka Stara – Łopaty	Od drogi kraj E-7 - do miejscowości (Olszówka Stara- Łopaty) km.0+600
37.	398037T	Pękosław - Wierzbica	Od drogi pow. (Łany - Wodzisław - Michałów) - do granica gminy w m. Pękosław
38.	398038T	Lubcza – Ewcin	Od drogi gm. (Lubcza-Węchadłów) - do granica gminy w m. (Lubcza Ewcin)
39.	398039T	Przyrąb- Janów	Od drogi pow. (Brzezinki- Przyrąb - Lubcza) - do drogi gm. (Lubcza- Janów)

c.d. tabeli. 36

1	2	3	4
40.	398040T	Świątniki- Olszówka- Wodacz	Od drogi krajowej E-7 przez Starą Olszówkę, Nową Olszówkę do drogi powiatowej nr 0190T (Kowalów Dolny- Wodacz)
41.	398041T	Brzeście - Krężoły	Od drogi powiatowej nr 0191T w m. Brzeście - do granicy gminy w m. Krężoły
42.	398042T	Łany - Sielec	Od drogi powiatowej nr 0188T w m. Łany - do granicy Lasów Państwowych
43.	398043T	Wodzisław ul. Żarnowska	Od ul. Sobieskiego - do Pl. Wolności
44.	398044T	Wodzisław ul. Pińczowska	Od ul. Rolniczej - do ul. Kościelnej
45.	398045T	Wodzisław ul. Szkolna	Od ul. Krakowskiej - do ul. J.Ch. Paska
46.	398046T	Wodzisław ul. Partyzantów	Od ul. Rolniczej - do ul. Żeromskiego
47.	398047T	Wodzisław ul. Legionów	Od dr. kraj. E-7 - do dr. gm. Świątniki
48.	398048T	Wodzisław ul. J.Ch. Paska	Od dr. pow. nr 0191T - do ul. Szkolnej
49.	398049T	Wodzisław ul. Ariańska	Od Pl. Wolności - do ul. Sportowej
50.	398050T	Wodzisław ul. Sportowa	Od ul. Żarnowskiej - do ul. Rzecznej
51.	398051T	Wodzisław ul. Wodna	Od Pl. Wolności - do ul. Stadion
52.	398052T	Wodzisław ul. Ogrodowa	Od dr. kraj. E-7 - do dr. gm. Droblin
53.	398053T	Wodzisław ul. Okopowa	Od ul. Jędrzejowskiej - do ul. Wodnej
54.	398054T	Wodzisław ul. Rzeczna	Od dr. pow. nr 0191T - do ul. Sportowej
55.	398055T	Wodzisław ul. Mleczna	Od ul. Kościelnej - do ul. Żeromskiego
56.	398056T	Wodzisław ul. Żeromskiego	Od ul. Kościelnej - do ul. Pińczowskiej
57.	398057T	Wodzisław Plac Wolności	Od ul. Jędrzejowskiej - do ul. Jędrzejowskiej
58.	398058T	Wodzisław ul. Zakładowa	Od dr. pow. 0185T - do km. 0,30
59.	398059T	Wodzisław ul. Kasztanowa	Od ul. Zakładowej - do km. 0,25
60.	398060T	Wodzisław ul. Topolowa	Od ul. Zakładowej - do km. 0,20
61.	398061T	Lubcza	Od drogi gminnej nr 398020T - do drogi wojewódzkiej nr 768

Pozostałe drogi na terenie miasta i gminy Wodzisław stanowią drogi wewnętrzne ogólnodostępne, obsługujące tereny zabudowy: zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej, rekreacyjnej oraz pozostałej zabudowy związanej z funkcjonowaniem obiektów i urządzeń budowlanych na terenie miasta i gminy. Drogi wewnętrzne są również drogami dojazdowymi do gruntów rolnych.

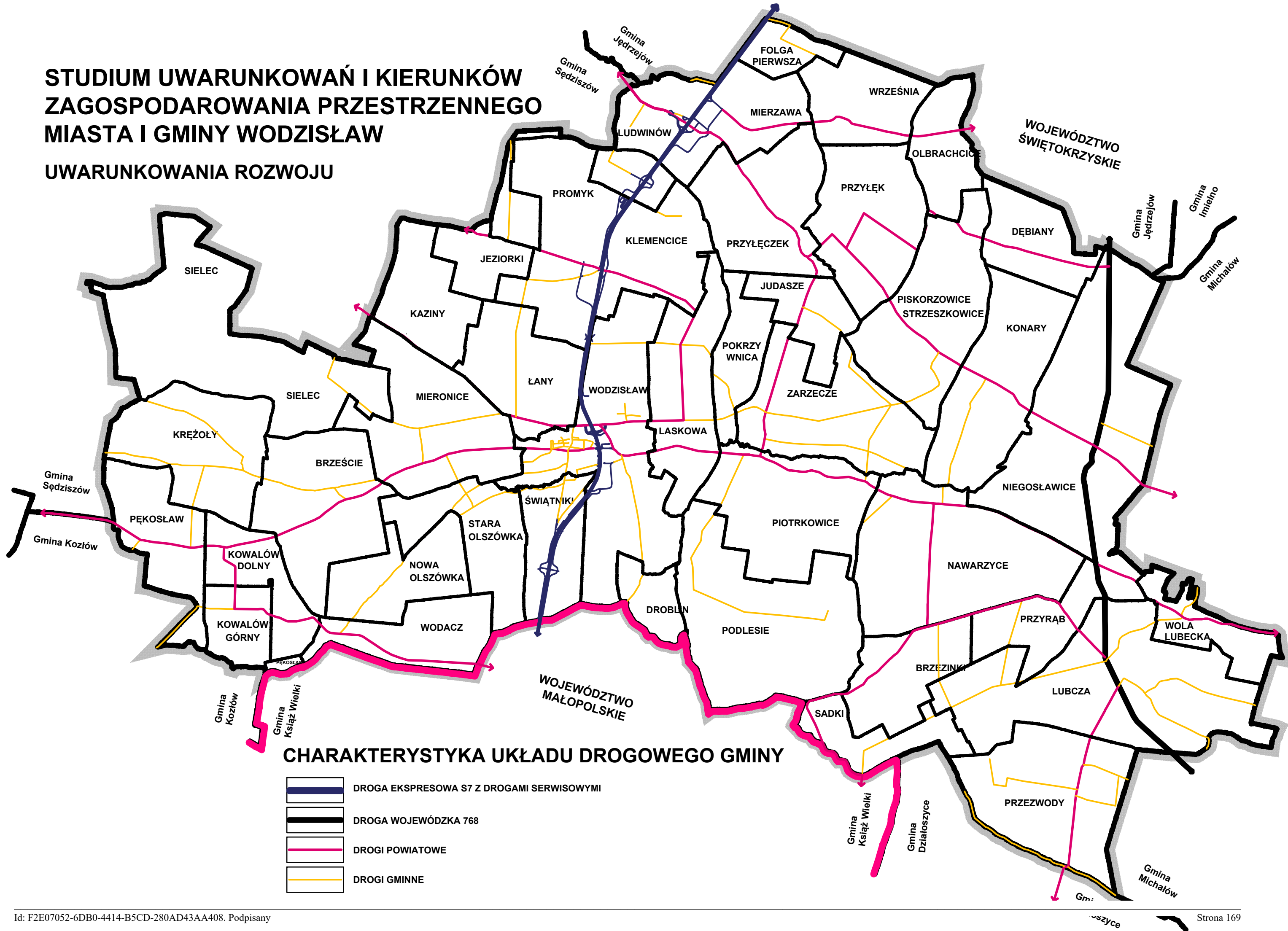
Główne powody wzrostu ruchu na drogach w ostatnich latach to:

- przeniesienie mas transportowych z kolei na drogi,
- gwałtowny wzrost motoryzacji indywidualnej i wiążące się z tym zmiany zachowań komunikacyjnych,
- wzrost przedsiębiorczości prywatnej.

Charakterystykę układu drogowego gminy przedstawiono na załączonym schemacie.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WODZISŁAW

UWARUNKOWANIA ROZWOJU

CHARAKTERYSTYKA UKŁADU DROGOWEGO GMINY

- DROGA EKSPRESOWA S7 Z DROGAMI SERWISOWYMI
- DROGA WOJEWÓDZKA 768
- DROGI POWIATOWE
- DROGI GMINNE

2.12.4. Stan i zaplecze motoryzacji

Gmina wyposażona jest w następujące obiekty zaplecza motoryzacji:

- MOP Klemencice przy drodze S7, zlokalizowany po zachodniej stronie drogi S-7, przy granicy sołectw Klemencice i Ludwinów, (parking i toalety w granicach Klemencic, stacja paliw w granicach Ludwinowa). Oddano do użytkowania stację paliw MOL (obsługa klientów stacji paliw, część gastronomiczna, pomieszczenie o funkcji socjalnej, biurowej, magazynowej i technicznej wykonana w granicach sołectwa Ludwinów), toalety oraz ławki z stolikami dla podróżnych (wykonane w granicach sołectwa Klemencice). Drugim etapem realizacji przedsięwzięcia inwestycyjnego będzie budowa budynku restauracji.
- stację paliw Orlen w Łanach,
- myjnię samoobsługową w granicach miasta Wodzisław,
- małe warsztaty mechaniki pojazdowej w Lubczy, Ludwinowie (2 warsztaty) i Mieronicach (2 warsztaty),
- wulkanizację w Łanach.

Brak jest wydzielonych parkingów przydrożnych. Parkingi obsługujące samochody osobowe znajdują się jedynie na terenie miasta Wodzisław.

2.12.5. Ocena układu komunikacyjnego i ruchu istniejącego

Układ drogowy Wodzisławia oparty głównie na historycznie wytyczonych szlakach spełni w najbliższych latach wymagania wzrastającego ruchu pod warunkiem zapewnienia miejsc postojowych w rejonach występowania usług.

Podstawowy układ drogowy gminy ma charakter częściowo koncentryczny, co sprzyja powiązaniom wewnątrzgminnym i korzystaniu z usług zlokalizowanych w Wodzisławiu, który stanowi środek geometryczny tego układu.

Główne elementy układu – droga S7 i droga wojewódzka, są w dobrym stanie technicznym i mają odpowiednie do swej klasy parametry techniczne.

Wybrane drogi powiatowe służące powiązaniom zewnętrznym powinny być przebudowane stosownie do występujących potrzeb komunikacyjnych. Droga Szczekociny – Sędziszów – Wodzisław – Nawarzyce spełnia kryteria zakwalifikowania jej do kategorii dróg wojewódzkich i rzyżęcia klasy drogi głównej. Drogi Mierzawa – Kozłów i Żarnowiec – Wodzisław – Michałów powinny uzyskać parametry dróg zbiorczych.

Drogi gminne w przeważającej części posiadają słabe nawierzchnie, zbyt wąskie jezdnie, braki w poboczach, odwodnieniu i wymagają generalnego uporządkowania. Gęstość sieci dróg jest na ogół wystarczająca. Realizacja nawierzchni ulepszonych na niektórych drogach usprawni przemieszczanie się wewnątrz gminy i zwiększy prędkości komunikacyjne.

Komunikacja pasażerska publicznymi środkami lokomocji jest dostateczna tylko dla

nielicznych wsi w gminie. Miejscowości położone przy trasach łączących miasta będące siedzibami przedsiębiorstw przewozowych mają szansę korzystania z połączeń autobusowych. Pozostałe miejscowości przy zastąpieniu autobusów mikrobusami, bardziej dostosowanych do malejących potoków ruchu, również mogą korzystać z komunikacji publicznej. Będzie ona jednak miała bardziej charakter socjalny (przewóz młodzieży szkolnej i ludzi w podeszłym wieku) niż komercyjny i powinna być dotowana.

Ocena ruchu istniejącego, opiera się na Generalnym Pomiarze Ruchu 2020/2021 na zamiejskiej sieci dróg: krajowej i punktowo wojewódzkiej, wykonanym przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad. Średni dobowy ruch roczny (SDRR), na terenie gminy Wodzisław, podlegał pomiarom w punktach:

- w punkcie Nr 26066, na **drodze wojewódzkiej Nr 768**, położonym na odcinku Jędrzejów – Węchadłów, długość odcinka pomiarowego 20,058 km, analizowany był w punkcie pomiarowym w miejscowości Niegosławice; SDRR – 1 999 poj./dobę (w tym: 16 motocykli, 1528 samochody osobowe, 288 samochody dostawcze, 64 samochody ciężarowe bez przyczepy, 93 samochody ciężarowe z przyczepami, 0 autobusów, 10 ciągników rolniczych);
- w punkcie Nr 21210, na **drodze krajowej S7 (S7p)**, położonym na odcinku Węzeł Jędrzejów Płd. – Węzeł Mierzawa, długość odcinka pomiarowego 7,393 km, analizowany był w punkcie pomiarowym w miejscowości Łączyn; SDRR – 20 234 poj./dobę (w tym: 54 motocykli, 15480 samochody osobowe, 2153 samochody dostawcze, 561 samochody ciężarowe bez przyczepy, 1955 samochody ciężarowe z przyczepami, 31 autobusów);
- w punkcie Nr 21211, na **drodze krajowej S7 (S7p)**, położonym na odcinku Węzeł Mierzawa – Węzeł Wodzisław (ul. Brzezie), długość odcinka pomiarowego 5,918 km, analizowany był w punkcie pomiarowym w miejscowości Wodzisław; SDRR – 18 247 poj./dobę (w tym: 64 motocykli, 13890 samochody osobowe, 1919 samochody dostawcze, 490 samochody ciężarowe bez przyczepy, 1858 samochody ciężarowe z przyczepami, 26 autobusów);
- w punkcie Nr 20308, na **drodze krajowej S7 i drodze Nr 7 (S7p i 7)**, położonym na odcinku Węzeł Wodzisław (ul. Brzezie). – Miechów (DW783), długość odcinka pomiarowego 22,231 km, analizowany był w punkcie pomiarowym w miejscowości Antolka; SDRR – 19 362 poj./dobę (w tym: 42 motocykli, 15614 samochody osobowe, 1503 samochody dostawcze, 325 samochody ciężarowe bez przyczepy, 1850 samochody ciężarowe z przyczepami, 28 autobusów);

Średni dobowy ruch roczny (SDRR) pojazdów silnikowych w Generalnym Pomiarze Ruchu (GPR) 2020/21 na zamiejskiej sieci dróg wojewódzkich w Polsce wynosił 4 231 poj./dobę i był ponad trzykrotnie mniejszy od SDRR na zamiejskiej sieci dróg krajowych. Pomiędzy GPR 2015, a GPR 2020/21, na sieci dróg wojewódzkich objętej pomiarem ruchu, zanotowano wzrost ruchu średnio o 20%, względem roku 2015. Dla sieci dróg wojewódzkich w granicach woj. świętokrzyskiego, SDRR wynosił 4 459 poj./dobę.

W analizowanym punkcie w Niegosławicach SDRR pojazdów był zdecydowanie niższy i wynosił jedynie 45% natężenia ruchu na drogach wojewódzkich w granicach woj. świętokrzyskiego.

Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych (SDRR) w GPR 2020/21 na zamiejskiej sieci dróg krajowych wyniósł 13 574 poj./dobę. Obciążenie ruchem pojazdów silnikowych nie było równomierne dla całej sieci dróg krajowych i było uzależnione od znaczenia poszczególnych odcinków dróg w sieci drogowej. Na drogach międzynarodowych SDRR w GPR 2020/21 wyniósł 25 488 poj./dobę, a na pozostałych drogach krajowych 8 746 poj./dobę. Pomiędzy GPR 2015, a GPR 2020/21 na sieci dróg krajowych objętej pomiarem ruchu zanotowano wzrost ruchu średnio o 21% względem roku 2015.

Na międzynarodowym odcinku drogi E77, przebiegającym przez gminę Wodzisław, średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych pojazdów stanowił od 72% do 80% SDRR dla sieci dróg międzynarodowych w Polsce i od 134% do blisko 150% SDRR dla wszystkich dróg krajowych w Polsce.

2.12.3. Komunikacja zbiorowa

Obszar gminy obsługiwany jest masową komunikacją pasażerską, w tym połączeniami autobusowymi dalekobieżnymi. Oprócz autobusów kursują prywatne M-busy obsługujące linie Sędziszów – Jędrzejów (przez Wodzisław i przez Mierzawę), Jędrzejów – Nawarzyce (przez Wodzisław), Kielce – Kraków.

Miasto Wodzisław posiada połączenia autobusowe z Krakowem, Kielcami, Buskiem Zdrój, Sosnowcem, Katowicami, Włoszczową.

Lokalne linie przewozowe łączą poszczególne sołectwa gminy z Jędrzejowem poprzez Wodzisław lub z jego pominięciem.

Najkorzystniejsze połączenia z siedzibą władz gminnych mają sołectwa położone przy drodze ekspresowej: Mierzawa, Klemencice, Ludwinów, a następnie przy drogach powiatowych: Kaziny, Łany, Piotrowice, Nawarzyce, Brzeście, Mieronice, Kowalów Dolny, Pękosław, Niegosławice.

Sołectwa położone wzdłuż drogi wojewódzkiej (Lubcza, Niegosławice, Dębiany) mają korzystniejsze połączenia z Jędrzejowem i Pińczowem aniżeli z Wodzisławiem.

Większość sołectw posiadających połączenie z Wodzisławiem znajduje się w 15-to minutowej izochronie dojazdu i dojazdu do miasta a pozostałe w strefie 30-to minutowej.

Przystanki autobusowe są skromnie wyposażone. Tylko nieliczne posiadają zatoki i zadaszenia dla podróżnych. Lokalizacja przystanków na Pl. Wolności w Wodzisławiu przy obecnej częstotliwości kursowania autobusów nie stwarza większych problemów ruchowych.

2.13. Systemy infrastruktury technicznej

2.13.1. Gospodarka wodna

Teren gminy obsługują ujęcia wody komunalne: „**Wodzisław**”, „**Brzeście**”, „**Przyrąb**”, „**Brzezinki**”, „**Klemencice**”, „**Olbrachcice-Dębiany**”, zasilające generalnie w wodę wodociągi grupowe. Jedno z ujęć wody „**Mierzawa**”, ma lokalny zasięg obsługi, ograniczony do szkoły i kilku budynków.

Własność sołecką stanowi ujęcie wody „**Ludwinów**”, obsługujące jedno sołectwo.

Część terenu gminy, zasilana jest z ujęć wody zlokalizowanych poza terenem gminy Wodzisław: „**Zielonki**” (gmina Sędziszów) i „**Moczydło**” (gmina Książ Wielki).

Obecnie sieci wodociągowej nie posiadają: trzy sołectwa położone w północnej części gminy: Mierzawa, Folga Pierwsza i Września; jedno sołectwo w centralnej części gminy – Judasze oraz jedno sołectwo położone w południowej części gminy – Droblin. Sieci wodociągowej nie posiadają również przysiółki: Dropiówka i Kalinówka położone na terenie sołectwa Przewody oraz Nowizna Strzeszkowska z terenu sołectwa Olbrachcice.

Studnie wiercone, wykonane na terenie gminy Wodzisław, zestawiono w tab. 37., część studni jest wyłączona z eksploatacji (nieczynna).

1. Ujęcie „**Wodzisław**”

Ujęcie stanowią dwie studnie wiercone, wykonane na terenie dz. nr ewid. 452 obręb Wodzisław:

- studnia z 1964 r., studnia Nr 1 zasadnicza (nr 33 rys. i w tab. studni), o głębokości 50,0 m, wydajność eksploatacyjna 70,20 m³/h, przy depresji $s=2,0$ m, zwierciadło wody nawiercone 17,5 m p.p.t., ustabilizowane 16,70 m p.p.t.,
- studnia z 1984 r., studnia Nr 2 awaryjna (nr 34 rys. i w tab. studni), o głębokości 50,0 m, wydajność maksymalna 61,89 m³/h, przy depresji $s=5,0$ m, zwierciadło wody nawiercone i ustabilizowane 17,00 m p.p.t.,
- dla ujęcia ustalono zasoby eksploatacyjne, w kat. „B” w ilości $Q_e = 70,0$ m³/h, przy depresji 2,0 m, (wspólne dla obydwu studni), zatwierdzonej decyzją Wojewody Kieleckiego z dnia 31.07.1984 r. znak:OS.II-8530/31/84.

Ujęcie zaopatruje w wodę mieszkańców: miasta Wodzisław oraz miejscowości Konary, Laskowa, Łany, Nawarzyce, Niegostawice, Nowa Olszówka, Piotrowice, Piskorzowice, Podlesie, Przyłęczek, Przyłek, Świątniki (bez przysiółka Świątniki Kolonia), Pokrzywnica, Stara Olszówka, Strzeszkowice, Zarzeczce.

W miejscowości Świątniki, na działce nr ewid. 137 (w pobliżu drogi S7), wykonane są zbiorniki wyrównawcze o pojemności $V = 2 \times 200$ m³. W miejscowości Przyłek wykonana jest przepompownia wody.

Tabela 37. Zestawienie studni wierconych wykonanych na terenie gminy Wodzisław

Nr	Miejscowość	Użytkownik	Rok budowy	Głębokość studni [m]	Zwierciadło wody [m]		Dane eksploatacyjne			Uwagi
					nawiercone	ustabilizowane	wydajność Q [m ³ /h]	depresja s [m]	promień leja R [m]	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Brzezinki	Wodociąg wiejski	1966/86	70,0	40,30	39,20	17,00	0,71	26,8	Karta 2158
2	Brzeście	Wodociąg wiejski	1986	50,0	17,80	17,80	109,00	0,30	23,0	Karta 2142 zasadnicza
3	Brzeście	Wodociąg wiejski	1980	50,0	43,00	17,70	74,00	3,40	169,0	Karta 1868 awaryjna
4	Klemencice	Wodociąg wiejski	1985	70,0	34,00	34,00	14,70	12,00	310,0	Karta 2101
5	Klemencice	Zlewnia mleka	1981	30,0	9,60	9,60	9,70	9,00	129,0	Karta 1890, nieczynna
6	Klemencice	Spółdz. Pszczelar.	1979	16,0	-	6,50	3,60	0,20	-	Karta 1713, nieczynna
7	Konary	Zlewnia mleka	1975	30,0	8,9	8,9	21,00	1,50	90,0	Karta 1507, nieczynna
8	Lubcza	Stadnina Michałów	1966	50,0	6,00	6,00	86,00	1,29	50,0	Karta 417, nieczynna
9	Lubcza – Janów	Mieszkańcy	1984	80,0	45,00	45,00	13,90	7,5	85,0	Karta 2060, nieczynna
10	Ludwinów	Wodociąg wiejski	1972	50,0	-	-	-	-	-	
11	Ludwinów	Ubojnia „Jędrzej”	2002	27,2	-	21,40	4,85	1,50	21,50	nieczynna
12	Mieronice	Piekarnia	1964	25,0	12,00	3,60	65,40	3,00	87,00	Karta 514
13	Mierzawa	Agromówka	1963	25,0	13,40	13,40	34,56	0,45	26,60	nieczynna
14	Mierzawa	Szkoła i Osiedle	1968	30,0	22,50	16,20	16,38	4,90	94,0	Karta 796
15	Mierzawa	Zlewnia mleka	1997	25,0	5,85	5,85	22,00	4,50	94,0	Karta 2585, nieczynna
16	Nawarzyce	Bank Spółdzielczy	1975	30,0	6,00	1,10	80,00	5,80	134,0	Karta 1565, nieczynna
17	Nawarzyce Leśne	Wodociąg wiejski	1983	90,0	-	-	2,00	4,50	-	nieczynna
18	Niegosławice	Wodociąg wiejski	2002	60,0	17,10	8,20	106,0	1,5	124	Nr2 zasadn. nieczyn.
19	Niegosławice	Wodociąg wiejski	2004	60,0	17,50	8,00	101,0	6,0	136	Nr1A awary. nieczyn.
20	Pękoślaw	Szkoła Podstawowa	1967	25,0	9,60	8,10	30,10	5,50	-	Karta 598, nieczynna
21	Podlesie	Mieszkańcy	1985	61,0	19,40	19,40	39,80	1,50	53,0	Karta 2124, nieczynna
22	Promyk	Wodociąg wiejski	1967	90,0	28,40	28,40	4,20	30,00	81,0	Karta 662, nieczynna
23	Przewody	Wodociąg wiejski	2002	85,0	41,50	17,10	81,00	20,00	354,0	zasadnicza
24	Przewody	Wodociąg wiejski	1973/4	86,0	44,00	21,00	84,00	21,00	514,3	awaryjna
25	Przyłęczek	PGR	1976	60,0	12,00	10,10	234,00	4,00	193,0	Karta 1593, nieczynna
26	Przyrąb	Wodociąg wiejski	1998	70,0	14,30	13,90	92,50	8,40	-	S-1 zasadnicza
27	Przyrąb	Wodociąg wiejski	2016	70,0	15,90	14,40	90,00	1,95	-	S-2 awaryjna
28	Sadki	Mieszkańcy	1984	115,0	68,40	69,00	1,50	23,00	65,5	Karta 2128, nieczynna
29	Sadki Janowskie	Wodociąg wiejski	1985	70,0	39,60	38,30	9,60	11,15	-	Karta 2118, nieczynna
30	Strzeszkowice	Wodociąg Dębiany	1984	70,0	26,20	26,20	74,00	7,00	216,0	Karta 2038
31	Strzeszkowice	Tuczarnia	1977	30,0	7,10	7,10	23,40	7,50	155,0	Karta 1658, nieczynna
32	Wodzisław	POM	1957/8	50,0	28,00	23,95	40,00	0,45	83,7	Karta 2385, nieczynna
33	Wodzisław	Wodociąg	1964	50,0	17,50	16,70	70,00	2,00	93,5	Karta 239, zasadnicza
34	Wodzisław	Wodociąg	1984	50,0	17,00	17,00	61,89	5,00	207,0	Karta 2014, awaryjna
35	Wodzisław	OSM	1956	40,4	25,00	2,70	64,8	2,00	46,0	Karta 212, nieczynna
36	Wodzisław	OSM	1987	40,0	5,40	5,40	29,40	0,60	55,0	Karta 2242, nieczynna
37	Wodzisław	Obwód Drogowy	1977	28,0	18,00	16,00	18,00	4,00	62,0	nieczynna
38	Wodzisław	Agromówka	1962	28,0	2,50	2,40	6,02	1,30	19,0	Karta 792, nieczynna

Opracowanie własne, na podstawie kart studni, dokumentacji hydrogeologicznych, udostępnionych przez Archiwum Geologiczne Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach

W trakcie realizacji jest sieć wodociągowa w przysiółku Marianów w miejscowości Niegosławice oraz wykonanie połączenia sieci wodociągowej „Wodzisław” z siecią wodociągową „Olbrachcice – Dębiany” (złączenie sieci w rejonie granicy Przyłek-Olbrachcice). Do zasilania z ujęcia „Wodzisław” dołączone zostaną miejscowości Olbrachcice i Dębiany.

W późniejszym etapie planowane jest połączenie sieci wodociągu „Wodzisław”, z siecią wodociągu „Brzeście”.

Pozwolenia wodnoprawnego, dla Zakładu Usług Komunalnych w Wodzisławiu, na pobór wody podziemnej z utworów kredy, udzielił Starosta Jędrzejowski Decyzją z dnia 29.01.2007 r. znak: OŚRiL.IV-6223-27/06. Pozwolenia udzielono do 31 stycznia 2027 r. Decyzja zezwala na pobór wody w ilości: $Q_{\max,h}=70,0 \text{ m}^3/\text{h}$ – dla studni Nr 1 zasadniczej, $Q_{\max,h}=62,0 \text{ m}^3/\text{h}$ – dla studni Nr 2 awaryjnej, $Q_{\text{sr.dob.}}=774,0 \text{ m}^3/\text{d}$.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Dyrektor Zarządu Zlewni w Kielcach, Decyzją z dnia 21 sierpnia 2018 r., znak: KR.ZUZ.1.4100.18.2018.MG, ustanowił z urzędu **strefę ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych** w Wodzisławiu.

Decyzja określa obszar ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych w Wodzisławiu – strefę ochrony bezpośredniej, obejmujący wspólny dla studni Nr 1 zasadniczej i studni Nr 2 awaryjnej, wygrodzony teren w kształcie wieloboku, obejmujący tereny działek nr ewid. 452 i 456/7, obręb Wodzisław, o wymiarach 24,40 x 26,00 x 25,10 x 2,20 x 10,60 x 5,00 x 2,20 x 7,80 x 37,60 x 6,60 x 22,20 m. Decyzja zobowiązuje użytkownika ujęcia do:

- umieszczenia na istniejącym ogrodzeniu tablicy informacyjnej o treści „*Teren ochrony bezpośredniej ujęcia wody podziemnej. Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony*”;
- odprowadzenia wód opadowych lub roztopowych w sposób uniemożliwiający przedostanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarowania terenu zielenią;
- odprowadzenie poza granice terenu ochrony bezpośredniej ścieków z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczenia wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywania osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Na terenie ochrony bezpośredniej wprowadzono zakaz użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody.

2. Ujęcie „Brzeście”

Ujęcie stanowią dwie studnie wiercone, wykonane na terenie dz. nr ewid. 191/2 w miejscowości Brzeście:

- studnia z 1986 r., studnia Nr 2 zasadnicza (nr 2 na rys. i w tab. studni), o głębokości 50,0 m, wydajność eksploatacyjna $109,0 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji $s=0,3 \text{ m}$, zwierciadło wody nawiercone

i ustabilizowane 17,8 m p.p.t.,

- studnia z 1980 r., studnia Nr 1 awaryjna (nr 3 na rys. i w tab. studni), o głębokości 50,0 m, wydajność eksploatacyjna 74,0 m³/h, przy depresji $s=3,4$ m, zwierciadło wody nawiercone 43,00 m p.p.t., ustabilizowane 17,70 m p.p.t.,
- dla ujęcia ustalono zasoby eksploatacyjne, w kat. „B” w ilości $Q_e = 109,0$ m³/h, przy depresji 0,30 m, wspólne dla obydwu studni, zatwierdzone decyzją Wojewody Kieleckiego (Wydział Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Geologii) z dnia 11 lipca 1986 r., znak: OS.II-8530/63/86.

Ujęcie zaopatruje w wodę mieszkańców miejscowości: Brzeście, Kowalów Dolny, Kowalów Górny, Krężoły, Mieronice, Pękosław i Sielec.

W Pękosławiu, na działce nr ewid. 25/1, na wzniesieniu przy granicy z gminą Sędziszów, znajdują się zbiorniki wyrównawcze o pojemności $V = 2 \times 150$ m³.

Planowane jest połączenie sieci wodociągu „Brzeście” z siecią wodociągu „Wodzisław”. Po połączeniu sieci, ujęcie „Brzeście”, ze względu na bardzo dobrą jakość czerpanej wody, będzie odgrywało podstawową rolę w zasilaniu w wodę terenu gminy Wodzisław.

Gminie Wodzisław, reprezentowanej przez Wójta Gminy, pozwolenia wodnoprawnego, na usługę wodną, tj. pobór wód podziemnych z ujęcia wody w miejscowości Brzeście, udzielił Dyrektor Zarządu Zlewni w Kielcach, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Decyzją z dnia 16 stycznia 2019 r., znak: KR.ZUZ.1.421.411.2018.DP. Pozwolenia wodnoprawnego udzielono na okres 20 lat, do dnia 15 stycznia 2039 r. Decyzja zezwala na pobór wody w ilości: $Q_{\max.s.}=0,013$ m³/s, $Q_{\text{śr.dob.}}=465,0$ m³/d, $Q_{\text{dop. roczny}}=169\,725,00$ m³/rok.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Dyrektor Zarządu Zlewni w Kielcach, Decyzją z dnia 21 sierpnia 2018 r., znak: KR.ZUZ.1.4100.20.2018.MG, ustanowił z urzędu **strefę ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych** w Brześciu.

Decyzja określa obszar ochrony bezpośredniej ujęcia – strefę ochrony bezpośredniej, obejmujący wspólny dla studni Nr 2 zasadniczej i studni Nr 1 awaryjnej, wygradzony teren w kształcie trójkąta o wymiarach 50,80 x 27,80 x 42,20 m.

Decyzja zobowiązuje użytkownika ujęcia do:

- umieszczenia na istniejącym ogrodzeniu tablicy informacyjnej o treści „*Teren ochrony bezpośredniej ujęcia wody podziemnej. Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony*”;
- odprowadzenia wód opadowych lub roztopowych w sposób uniemożliwiający przedostanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarowania terenu zielenią;
- odprowadzenie poza granice terenu ochrony bezpośredniej ścieków z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;

- ograniczenia wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywania osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Na terenie ochrony bezpośredniej wprowadzono zakaz użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody.

3. Ujęcie „Przyrąb”

Ujęcie stanowią dwie studnie wiercone, wykonane na terenie dz. nr ewid. 174/1 obręb Przyrąb:

- studnia z 1998 r., studnia S-1 zasadnicza (nr 26 na rys. i w tab. studni), o głębokości 70,0 m, wydajność maksymalna 92,50 m³/h, przy depresji s=8,40 m, zwierciadło wody nawiercone 14,30 m p.p.t. ustabilizowane 13,90 m p.p.t.,
- studnia z 2016 r., studnia S-2 awaryjna (nr 27 na rys. i w tab. studni), o głębokości 70,0 m, wydajność maksymalna 90,00 m³/h, przy depresji s=1,95 m, zwierciadło wody nawiercone 15,90 m p.p.t., ustabilizowane 14,40 m p.p.t.,
- dla ujęcia ustalono zasoby eksploatacyjne, w kat. „B” w ilości $Q_e = 92,0$ m³/h, przy depresji 8,40 m, (wspólne dla obydwu studni), określone w „Dokumentacji hydrogeologicznej zasobów eksploatacyjnych ujęcia wody podziemnej z utworów kredy dla wodociągu wiejskiego miejscowość Przyrąb, gmina Wodzisław, woj. kieleckie”, zatwierdzonej decyzją Wojewody Kieleckiego dnia 25.05.1998 r. znak:ROS.XI-7530/29/98.

Ujęcie zaopatruje w wodę mieszkańców miejscowości: Przyrąb (bez przysiółków Dropiówka i Kalinówka), Wola Lubecka, Lubcza, Przewody oraz Stadninę Michałów Spółka z o.o. (Gospodarstwo Rolne w Lubczy). Obecnie dostarczanie wody nie jest wspomagane przez zbiorniki wyrównawcze. Na terenie Lubczy planowana jest budowa zbiorników wyrównawczych o poj. $V=2 \times 75 \text{ m}^3$. Sieć wodociągu „Przyrąb” jest połączona z siecią wodociągu „Brzezinki”.

Gminie Wodzisław, pozwolenia wodnoprawnego, na szczególne korzystanie z wód, t.j. pobór wody podziemnej ze studni w miejscowości Przyrąb, udzielił Starosta Jędrzejowski decyzją z dnia 23.02.2017 r. znak: OŚR.6341.57.2016. Pozwolenia wodnoprawnego udzielono na czas określony do 22.02.2037 r. Decyzja zezwala na pobór wody w ilości: $Q_{\text{max.h}}=18,73$ m³/h, $Q_{\text{sr.dob.}}=119,79$ m³/d, $Q_{\text{max.rocne}}=43\ 722,25$ m³/rok

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Dyrektor Zarządu Zlewni w Kielcach, Decyzją z dnia 23 lipca 2018 r., znak: KR.ZUZ.1.4100.14.2018.MG, ustanowił z urzędu **strefę ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych**, obręb Przyrąb.

Decyzja określa obszar ochrony bezpośredniej – strefę ochrony bezpośredniej, obejmujący wspólny dla studni zasadniczej S-1 i studni awaryjnej S-2, wygradzony teren w kształcie prostokąta o wymiarach 24 x 65 m.

Decyzja zobowiązuje użytkownika ujęcia do:

- umieszczenia na istniejącym ogrodzeniu tablicy informacyjnej o treści „*Teren ochrony bezpośredniej ujęcia wody podziemnej. Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony*”;

- odprowadzenia wód opadowych lub roztopowych w sposób uniemożliwiający przedostanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarowania terenu zielenią;
- odprowadzenie poza granice terenu ochrony bezpośredniej ścieków z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczenia wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywania osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Na terenie ochrony bezpośredniej wprowadzono zakaz użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody.

4. Ujęcie „Brzezinki”

Ujęcie stanowi studnia wiercona (nr 1 na rys. i w tab. studni) wykonana na terenie dz. nr ewid. 9, obręb Brzezinki, stanowiąca własność Gminy Wodzisław.

Studnię wykonano w 1986 r., o głębokości 70,0 m, zwierciadło wody nawiercone 40,3 m p.p.t., ustabilizowane 39,20 m p.p.t., promień leja depresji $R = 26,8$ m. Udokumentowane zasoby eksploatacyjne $Q = 17,0$ m³/h, przy depresji $s = 0,71$ m, zatwierdzono decyzją Wojewody Kieleckiego (Wydział Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Geologii) z dnia 12.11.1986, znak: OS.II-8530/90/86.

Ujęcie zaopatruje w wodę miejscowości Brzezinki i Sadki. Obok ujęcia jest stacja wodociągowa oraz zbiorniki wyrównawcze o pojemności $V=2 \times 50$ m³ każdy. Obecnie w trakcie realizacji jest wykonanie połączenia sieci wodociągowych „Brzezinki” i „Przyrąb”. Docelowo, po wykonaniu nowych zbiorników o pojemności $V=2 \times 75$ m³, obecne zbiorniki zostaną wyłączone z użytkowania.

Pozwolenie wodnoprawne, dla Zakładu Usług Komunalnych w Wodzisławiu, na pobór wody podziemnej z ujęcia w miejscowości Brzezinki, udzielił Starosta Jędrzejowski Decyzją z dnia 28.01.2013 r. znak: OŚR.6341.34.2012.ZS. Pozwolenia udzielono do 31 stycznia 2033 r. Decyzja zezwala na pobór wody w ilości: $Q_{\max.h} = 11,0$ m³/h, $Q_{\text{śr.dob.}} = 85,0$ m³/d, $Q_{\max \text{ roczne}} = 31\,025$ m³/rok.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Dyrektor Zarządu Zlewni w Kielcach, Decyzją z dnia 15 maja 2018 r., znak: KR.ZUZ.1.421.177.2018.IM, potwierdził przejęcie w całości, przez następcę prawnego tj. Gminę Wodzisław, reprezentowanej przez Wójta Gminy, praw i obowiązków wynikających z Decyzji Starosty Jędrzejowskiego (z 2013 r.), dla zaopatrzenia w wodę mieszkańców wsi Brzezinki i Sadki.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Dyrektor Zarządu Zlewni w Kielcach, Decyzją z dnia 23 lipca 2018 r., znak: KR.ZUZ.1.4100.19.2018.MG, ustanowił z urzędu **strefę ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych** dla studni wierconej zlokalizowanej w obrębie Brzezinki.

Decyzja określa obszar ochrony bezpośredniej – strefę ochrony bezpośredniej dla studni wierconej, na wygradzonym terenie w kształcie prostokąta o wymiarach 34 x 42 m.

Decyzja zobowiązuje użytkownika ujęcia do:

- umieszczenia na istniejącym ogrodzeniu tablicy informacyjnej o treści „*Teren ochrony bezpośredniej ujęcia wody podziemnej. Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony*”;
- odprowadzenia wód opadowych lub roztopowych w sposób uniemożliwiający przedostanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarowania terenu zielenią;
- odprowadzenie poza granice terenu ochrony bezpośredniej ścieków z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczenia wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywania osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Na terenie ochrony bezpośredniej wprowadzono zakaz użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody.

5. Ujęcie „Klemencice”

Ujęcie stanowi studnia wiercona (nr 4 na rys. i w tab. studni) wykonana na terenie dz. nr ewid. 304/6 w miejscowości Klemencice.

Studnię wykonano w 1985 r., o głębokości 70,0 m, zwierciadła wody nawiercone i ustabilizowane są równe i wynoszą 34,0 m, promień leja depresji $R = 310,0$ m. Udokumentowane zasoby eksploatacyjne $Q = 14,70$ m³/h, przy depresji $s = 12,0$ m, zatwierdzone decyzją Wojewody Kieleckiego (Urząd Wojewódzki w Kielcach, Wydział Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Geologii) z dnia 17 stycznia 1986 r., znak: OS.II-8530/109/85.

Ujęcie zaopatruje w wodę sołectwa Klemencice, Jeziorki i Promyk. Tuż obok studni znajduje się stacja wodociągowa oraz zbiorniki wyrównawcze, o pojemności $V=2 \times 50$ m³ każdy.

Gminie Wodzisław, reprezentowanej przez Wójta Gminy, pozwolenia wodnoprawnego, na usługę wodną, tj. pobór wód podziemnych z ujęcia wody w miejscowości Klemencice,, udzielił Dyrektor Zarządu Zlewni w Kielcach, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Decyzją z dnia 13 lutego 2019 r., znak: KR.ZUZ.1.421.410.2018.DP. Pozwolenia wodnoprawnego udzielono na okres 20 lat, do dnia 12 lutego 2039 r. Decyzja zezwala na pobór wody w ilości: $Q_{\max.s.}=0,004$ m³/s, $Q_{\text{sr.dob.}}=143,0$ m³/d, $Q_{\text{dop. roczny}}=52\ 000,00$ m³/rok.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Dyrektor Zarządu Zlewni w Kielcach, Decyzją z dnia 13 sierpnia 2018 r., znak: KR.ZUZ.1.4100.15.2018.MG, ustanowił z urzędu **strefę ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych** w Klemencicach.

Decyzja określa obszar ochrony bezpośredniej – strefę ochrony bezpośredniej dla studni wierconej, na wygradzonym terenie w kształcie wieloboku o wymiarach 36,6 x 38,1 x 44,0 x 36,5 m.

Decyzja zobowiązuje użytkownika ujęcia do:

- umieszczenia na istniejącym ogrodzeniu tablicy informacyjnej o treści „*Teren ochrony bezpośredniej ujęcia wody podziemnej. Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony*”;
- odprowadzenia wód opadowych lub roztopowych w sposób uniemożliwiający przedostanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarowania terenu zielenią;
- odprowadzenie poza granice terenu ochrony bezpośredniej ścieków z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczenia wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywania osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Na terenie ochrony bezpośredniej wprowadzono zakaz użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody.

6. Ujęcie „Olbrachcice – Dębiany”

Ujęcie stanowi studnia wiercona (nr 30 na rys. i w tab. studni) wykonana na terenie dz. nr ewid. 90/3, obręb Strzeszkowice, stanowiącej własność Gminy Wodzisław.

Studnię wykonano w 1984 r., o głębokości 70,0 m i udokumentowanych zasobach eksploatacyjnych $Q = 74,0 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji $s = 7,0 \text{ m}$, zatwierdzonych decyzją Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Wydział Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Geologii, z dnia 28.12.1984., znak: OS.II-8530/71/84. Zwierciadło wody nawiercone 26,20 m p.p.t., ustabilizowane 26,20 m p.p.t., promień leja depresji $R = 216,0 \text{ m}$.

Ujęcie zaopatruje w wodę miejscowości Olbrachcice (bez przysiółka Nowizna Strzeszkowska) i Dębiany. Ujęcie nie posiada zbiorników wyrównawczych.

Obecnie realizowane jest połączenie sieci wodociągów „Olbrachcice-Dębiany” i „Wodzisław”. Połączenie wykonane będzie przy granicy z sołectwem Przyłęk. Planowane jest wyłączenie z eksploatacji ujęcia „Olbrachcice-Dębiany”, a miejscowości będą zasilane z ujęcia „Wodzisław”.

Pozwolenia wodnoprawnego, dla Zakładu Usług Komunalnych w Wodzisławiu, na pobór wody podziemnej z ujęcia „Olbrachcice – Dębiany”, udzielił Starosta Jędrzejowski Decyzją z dnia 18.09.2006 r., znak: OŚRiL.IV-6223-9/06. Pozwolenia udzielono do 31 grudnia 2025 r. Decyzja zezwala na pobór wody w ilości: $Q_{\text{max.h}}=6,0 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{sr.dob.}}=40,0 \text{ m}^3/\text{d}$.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Dyrektor Zarządu Zlewni w Kielcach, Decyzją z dnia 15 maja 2018 r., znak: KR.ZUZ.1.421.175.2018.IM, potwierdził przejęcie w całości, przez następcę prawnego tj. Gminę Wodzisław, reprezentowanej przez Wójta Gminy, praw i obowiązków wynikających z Decyzji Starosty Jędrzejowskiego (z 2006 r.), dla zaopatrzenia w wodę miejscowości Olbrachcice i Dębiany (wraz z przysiółkami).

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Dyrektor Zarządu Zlewni w Kielcach, Decyzją z dnia 24 lipca 2018 r., znak: KR.ZUZ.1.4100.16.2018.AM, ustanowił z urzędu **strefę ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych** „Olbrachcice – Dębiany”.

Decyzja określa obszar ochrony bezpośredniej – strefę ochrony bezpośredniej dla studni wierconej, na wygrodzonym terenie w kształcie prostokąta o wymiarach 38,50 x 45,0 m.

Decyzja zobowiązuje użytkownika ujęcia do:

- umieszczenia tablicy informacyjnej na istniejącym ogrodzeniu o treści „*Teren ochrony bezpośredniej ujęcia wody podziemnej. Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony*”;
- odprowadzenia wód opadowych lub roztopowych w sposób uniemożliwiający przedostanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarowania terenu zielenią;
- odprowadzenie poza granice terenu ochrony bezpośredniej ścieków z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczenia wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywania osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Na terenie ochrony bezpośredniej wprowadzono zakaz użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody.

7. Ujęcie „Mierzawa”

Ujęcie stanowi studnia wiercona (nr 14 na rys. i w tab. studni) wykonana na terenie dz. nr ewid. 413/3 w miejscowości Mierzawa. Studnię wykonano w 1968 r., o głębokości 30,0 m i udokumentowanych zasobach eksploatacyjnych $Q = 16,38 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji $s = 4,9 \text{ m}$, zatwierdzonych decyzją Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kielcach, Wydział Geologii, z dnia 27 września 1968 r., znak: Ge.II-731/179/68. Zwierciadło wody nawiercone 22,50 m p.p.t., ustabilizowane 16,20 m p.p.t., promień leja depresji $R = 94,0 \text{ m}$.

Ujęcie zaopatruje w wodę Szkołę Podstawową w Mierzawie oraz osiedle mieszkaniowe w miejscowości Przyłęczek. Ujęcie nie posiada zbiorników wyrównawczych.

Pozwolenie wodnoprawne, dla Zakładu Usług Komunalnych w Wodzisławiu, na pobór wody podziemnej z utworów kredy, udzielił Starosta Jędrzejowski Decyzją z dnia 31.07.2013. r. znak: OŚR.6341.16.2013.ZS. Pozwolenia udzielono do 30 czerwca 2033 r. Decyzja zezwala na pobór wody w ilości: $Q_{\max,h} = 1,66 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{sr.dob.}} = 13,15 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\max \text{ roczne}} = 4 \text{ 800,00 m}^3/\text{rok}$.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Dyrektor Zarządu Zlewni w Kielcach, Decyzją z dnia 7 maja 2019 r., znak: KR.ZUZ.1.421.97.2019.IM, potwierdził przejęcie w całości, przez następcę prawnego tj. Gminę Wodzisław, reprezentowanej przez Wójta Gminy, praw i obowiązków wynikających z Decyzji Starosty Jędrzejowskiego (z 2013 r.).

Dla ujęcia nie ustanowiono strefy ochrony bezpośredniej.

8. Ujęcie „Ludwinów”

Ujęcie stanowi studnia wiercona (nr 10 na rys. i w tab. studni) wykonana na terenie sołectwa Ludwinów. Studnię wykonano w 1972 r., posiada głębokość 50,0 m.

Jest to lokalny wodociąg wykonany w czynie społecznym przez mieszkańców sołectwa i pracujący dla ich potrzeb.

Ujęcie nie ma ustalonych zasobów eksploatacyjnych, pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody oraz nie posiada ustanowionej strefy ochrony ujęcia wody.

Mieszkańcy gminy Wodzisław korzystają również z ujęć wody zlokalizowanych poza granicami gminy, tj.:

1. Ujęcia Zielonki

Ujęcie stanowią dwie studnie wiercone, wykonane na terenie dz. nr ewid. 339/2 339/3 w miejscowości Zielonki w gminie Sędziszów.

- studnia z 1966/7 r., Nr II zasadnicza, o głębokości 70,0 m, wydajność 17,0 m³/h, przy depresji $s=14,5$ m, zwierciadło wody nawiercone 29,0m p.p.t., ustabilizowane 26,0 m p.p.t.,
- studnia z 1986 r., Nr IIA awaryjna, o głębokości 70,0 m, wydajność 7,80 m³/h, przy depresji $s=23,5$ m, zwierciadło wody nawiercone i ustabilizowane 17,00 m p.p.t.,
- dla ujęcia ustalono zasoby eksploatacyjne, w kat. „B” w ilości $Q_e = 17,0$ m³/h, przy depresji 14,5 m (wspólne dla obydwu studni), zatwierdzonej decyzją Wojewody Kieleckiego z dnia 27.01.1987 r. znak:OS.II-8530/8/87.

Ujęcie zaopatruje w wodę mieszkańców sołectwa: Zielonki z gminy Sędziszów i sołectwa Kaziny z gminy Wodzisław.

Pozwolenia wodnoprawnego, dla Zakładu Usług Komunalnych w Sędziszowie, na pobór wody podziemnej z utworów kredowych, udzielił Starosta Jędrzejowski Decyzją z dnia 02.03.2015 r. znak: OŚR.6341.6.2015. Pozwolenia udzielono do 28 lutego 2035 r. Decyzja zezwala na pobór wody w ilości: $Q_{\max.h}=6,3$ m³/h, $Q_{\text{śr.dob.}}=50,0$ m³/d, $Q_{\max.roc} = 18\ 250$ m³/rok.

2. Ujęcia Moczydło

Ujęcie stanowi studnia wiercona wykonana na terenie dz. nr ewid. 199/6 i 199/7 w miejscowości Moczydło w gminie Książ Wielki.

Studnię wykonano w 1985 r., o głębokości 40,0 m i udokumentowanych zasobach eksploatacyjnych $Q = 21,50$ m³/h, przy depresji $s = 7,0$ m, zatwierdzonych decyzją Wojewody Kieleckiego z dnia 08.01.1986., znak: OS.II-8530/1/86. Zwierciadło wody nawiercone i ustabilizowane 16,00 m p.p.t.

Ujęcie zaopatruje w wodę miejscowości Moczydło z gminy Książ Wielki i Wodacz z gminy Wodzisław i przysiółek Świątniki Kolonia z gminy Wodzisław.

Pozwolenia wodnoprawnego, dla Gminy Książ Wielki, na pobór wody podziemnej z ujęcia z utworów

kredowych, udzielił Starosta Miechowski Decyzją z dnia 31.12.2015 r., znak: RGR.6341.47.2015. Pozwolenia udzielono od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2025 r. Decyzja zezwala na pobór wody w ilości: $Q_{h\max}=15,0\text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{d,\text{sr}}=90,0\text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{r\max}=33\ 850,0\text{ m}^3/\text{rok}$

2.13.2. Gospodarka ściekowa

Gospodarka ściekowa na terenie gminy Wodzisław obejmuje trzy oczyszczalnie ścieków zarządzane przez Gminę Wodzisław, są to oczyszczalnie: „Wodzisław”, „Lubcza”, „Przyłęczek”, jedną oczyszczalnię stanowiącą własność RSP Przewody oraz indywidualne, przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki bezodpływowe na ścieki.

Sieć kanalizacji sanitarnej na terenie gminy jest bardzo skromna. Grupową kanalizację posiada jedynie miasto Wodzisław i przylegające do niego miejscowości z lokalizacją ścieków w m. Wodzisław. Lokalną kanalizację posiadają części miejscowości odprowadzających ścieki do pozostałych mniejszych oczyszczalni cieków zlokalizowanych na terenie gminy. Sytuacja ta zagraża czystości wód podziemnych i powierzchniowych na terenie gminy.

Rada Miejska w Wodzisławiu nie podjęła nowej uchwały w sprawie wyznaczenia aglomeracji i aktualnie **na terenie gminy i miasta Wodzisław nie obowiązuje obszar aglomeracji**. Poprzednia Uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, wyznaczająca aglomerację Wodzisław, obejmującą miejscowości: Wodzisław, Łany, Świątniki, straciła ważność 31 grudnia 2020 r.

Na terenie gminy obowiązuje **Regulamin utrzymania czystości i porządku**, przyjęty Uchwałą Nr XX/152/2020 Rady Gminy Wodzisław z dnia 29 maja 2020 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wodzisław (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 8 czerwca 2020 r., poz. 2185).

Zgodnie z § 13 ust 1 regulaminu, właściciele nieruchomości obowiązani są do pozbywania się nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości w sposób systematyczny, nie dopuszczając do przepełnienia się urządzeń do gromadzenia nieczystości ciekłych, gwarantując zachowanie czystości i porządku na nieruchomości. Częstotliwość opróżniania osadów ściekowych ze zbiorników przydomowych oczyszczalni ścieków powinno wynikać z ich instrukcji obsługi. Właściciele nieruchomości mają obowiązek przedstawić do wglądu osobom upoważnionym przez Wójta Gminy Wodzisław dokumenty potwierdzające realizację usługi.

Na terenie gminy obowiązuje **Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków** przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/336/2021 Rady Miejskiej w Wodzisławiu z dnia 22 września 2021 r. w sprawie przyjęcia „Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Wodzisław” (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 1 października 2021r., poz. 3147).

Zgodnie z § 4 regulaminu, w zakresie odbioru ścieków przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest zobowiązane:

- 1) zapewnić ciągły odbiór ścieków o stanie i składzie zgodnym z aktualnie obowiązującymi przepisami i obowiązującą umową o odprowadzanie ścieków;
- 2) odprowadzać wprowadzone ścieki do posiadanych urządzeń kanalizacyjnych;
- 3) dokonywać na własny koszt niezbędnych napraw urządzeń kanalizacyjnych będących w jego posiadaniu, za wyjątkiem usuwania uszkodzeń powstałych z winy odbiorcy.

Zgodnie z § 12 ust 1 regulaminu, dostępność do usług wodociągowo-kanalizacyjnych uzależniona jest od:

- 1) istnienia urządzeń wodociągowych lub urządzeń kanalizacyjnych,
- 2) możliwościami technicznymi urządzeń przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego wynikającymi z technologii dostarczania wody i odprowadzania ścieków, przez co rozumie się faktyczne możliwości pozyskania przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne wody nadającej się do spożycia przez ludzi (wydajność źródeł wody) lub jej dostawy, jak również możliwości odbioru i oczyszczania ścieków (wydajność oczyszczalni).

Oczyszczalnia „Wodzisław”

Oczyszczalnia ścieków wykonana jest w południowo-wschodniej części terenu miasta Wodzisław, pod terenem leśnym, na fragmentach działek nr ewid. 751/4 i 752/4 Obecnie oczyszczalnia obsługuje teren miasta Wodzisław oraz części sołectw Łany, Świątniki i Laskowa. Planowane jest wybudowanie brakujących odcinków kanalizacji na terenie miasta (ul. Żarnowska i ul. Legionów) oraz dokończenie kanalizacji sanitarnej na terenie sołectwa Łany.

Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna. Oczyszczone ścieki, ze zmodernizowanej (w 2010 r.) oczyszczalni o wielkości nominalnej RLM=5 000 w miejscowości Wodzisław, są odprowadzane do rzeki Mozgawy, szczelnym rurociągiem, zakończonym wylotem w km 8+400 rzeki. Odprowadzenie odbywa się na podstawie pozwolenia wodnoprawnego udzielonego decyzją Starosty Jędrzejowskiego z dnia 07.12.2011 r. znak: OŚR.6341.10B.2011.ZS, w ilości:

$Q_{\text{sr.dob.}}=500 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{max.d}}=710 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{max.h}}=70 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{max.roc}}=182 \text{ 500 m}^3/\text{rok}$. Pozwolenia udzielono do 30 listopada 2021 r.

W skład oczyszczalni wchodzi:

- blok oczyszczania mechanicznego: sito szelinowe + piaskownik + odtłuszczacz,
- zbiornik uśredniająco-buforowy,
- osadnik wstępny o przepływie pionowym,
- pompownia wewnętrzna ścieków,
- reaktor biologiczny
- osadniki wtórne pionowe z pompownią osadu,
- komora pomiarowa ilości ścieków,
- układ odpływowy ścieków oczyszczonych,
- zbiornik osadu nadmiernego,
- instalacja odwodnienia osadu,

- instalacja dozowania koagulantu,
- stanowisko ścieków dowożonych z możliwością rejestracji ich ilości,
- poletka osadowe,
- pompownia sieciowa z kratą koszową
- budynek usługowo-pomocniczy.

Stężenia zanieczyszczeń odprowadzanych do odbiornika ściekach oczyszczonych nie przekroczą wartości: BZT₅ – 25 mgO₂/l, ChZT – 125 mg O₂/l, zawiesiny ogólna – 35 mg/l.

Eksploatujący obiekty zobowiązany jest m.in. do dokonywania analiz kontrolnych odprowadzanych do odbiornika ścieków oczyszczonych; prowadzenia stałych pomiarów ilości odprowadzanych ścieków; konserwacji i utrzymania rzeki Mozgawy na odcinku 20 m od wylotu w górę rzeki tj. od km 8+420 do ujścia ze zbiornika „Brzezie” w km 8+120.

Transport ścieków do oczyszczalni odbywa się przez pompownię główną przy ulicy Pińczowskiej, w skład której wchodzi: piaskownik szczelinowy komory, kraty mechaniczne gęste, dwie pompy oraz punkt zlewny nieczystości płynnych.

Przyjęte na oczyszczalni procesy oczyszczania ścieków zapewniają stabilny jego przebieg i stały efekt ekologiczny, chronią wody powierzchniowe przed zanieczyszczeniami

Oczyszczalnia „Lubcza”

Oczyszczalnia ścieków wykonana jest w centralnej części terenu sołectwa Lubcza, przy obiektach Stadninę Michałów Spółka z o.o. (Gospodarstwo Rolne w Lubczy), na fragmencie działki nr ewid. 617/4. Obecnie oczyszczalnia obsługuje część sołectwa Lubcza, w tym budynki socjalne Stadniny Michałów, osiedle mieszkaniowe i Szkołę Podstawową.

Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna. Oczyszczone ścieki, ze zmodernizowanej (w 2010 r.) oczyszczalni o wielkości nominalnej RLM=360 w miejscowości Lubcza, są odprowadzane do rzeki Węchadłówki, szczelnym rurociągiem, zakończonym wylotem w km 2+880 rzeki. Odprowadzenie ścieków komunalnych odbywa się na podstawie pozwolenia wodnoprawnego udzielonego decyzją Starosty Jędrzejowskiego z dnia 13.12.2011 r. znak: OŚR.6341.11.2011.ZS, w ilości: Q_{sr.dob.}=41 m³/d, Q_{max.d.}=46 m³/d, Q_{max.h.}=4,7 m³/h, Q_{max.roc.}=14 965 m³/rok.

Pozwolenia udzielono do 31 grudnia 2021 r.

W skład oczyszczalni wchodzi: krata płaska, pompownia ścieków, trzykomorowy żelbetowy gnilny osadnik wstępny, złoża biologiczne BIOCLERE z osadnikami wtórnymi, komora pomiarowa ścieków oczyszczonych, zbiornik osadu, wylot ścieków oczyszczonych do odbiornika.

Stężenia zanieczyszczeń odprowadzanych do odbiornika nie przekroczą wartości: BZT₅ – 40 mgO₂/l, ChZT – 150 mg O₂/l, zawiesiny ogólnej -50 mg/l.

Eksploatujący obiekty zobowiązany jest m.in. do dokonywania analiz kontrolnych odprowadzanych do odbiornika ścieków oczyszczonych; prowadzenia stałych pomiarów ilości odprowadzanych ścieków; konserwacji i utrzymania rzeki Węchadłówki w obrębie wylotu na odcinku 100 m (w dół rzeki) tj. od km 2+880 do km 2+780.

Oczyszczalnia „Przyłęczek”

Oczyszczalnia ścieków wykonana jest na terenie sołectwa Mierzawa, na terenie działki nr ewid. 388/2, po północnej stronie drogi Mierzawa – Przyłęczek, tuż przy granicy z terenem sołectwa Przyłęczek. Oczyszczalnia ścieków obsługuje osiedle mieszkaniowe w Przyłęczku oraz Szkołę Podstawową w Mierzawie.

Jest to oczyszczalnia ścieków typu biologicznego – BIOCLERE. Oczyszczone ścieki, z oczyszczalni o wielkości nominalnej 14 RLM, są odprowadzane do rzeki Mierzawy, betonowym rowem wykonanym na dz.nr ewid. 388/1 (na terenie sołectwa Mierzawa), zakończonym wylotem w km 25+720 rzeki. Odprowadzenie odbywa się na podstawie pozwolenia wodnoprawnego udzielonego decyzją Starosty Jędrzejowskiego z dnia 29.05.2015 r. znak: OŚR.6341.16.2015.AP, w ilości: $Q_{\text{śr.dob.}}=13,80 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{max.h}}=1,04 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{max.roc.}}=5 \text{ 037 m}^3/\text{rok}$.

Pozwolenia udzielono do dnia 29 maja 2025 r.

W skład oczyszczalni wchodzi:

- instalacja wstępnego chemicznego strącania zanieczyszczeń, zlokalizowana w osadniku wstępnym, w wydzielonej komorze zastosowanie koagulanta, dozowanie ze zbiornika czerpalnego o poj. $V=100 \text{ l}$, do komory wlotowej osadnika;
- osadnik wstępny gnilny żelbetowy o poj. $V=51 \text{ m}^3$;
- złoża biologiczne I^o, II° zraszane na kształtkach o pow. ok. $120\text{-}200 \text{ m}^2/\text{m}^3$, w obudowie z tworzywa z osadnikami wtórnymi,
- komora pomiarowa ścieków oczyszczonych;
- poletka osadowe.

Stężenia zanieczyszczeń odprowadzanych do odbiornika nie przekroczą wartości:

$BZT_5 - 40 \text{ mgO}_2/\text{l}$, $ChZT - 150 \text{ mg O}_2/\text{l}$, zawiesiny ogólnej – 50 mg/l .

Eksploatujący obiekt zobowiązany jest m.in. do dokonywania analiz kontrolnych stężeń zanieczyszczeń w odprowadzanych ściekach; rejestrowania ilości odprowadzanych ścieków; utrzymania w należyтым stanie technicznym i konserwacji koryta i brzegów rzeki Mierzawy na długości 5m powyżej wylotu rowu odprowadzającego ścieki i 5 m poniżej wylotu rowu, tj. od km 25+725 do km 25+715.

Oczyszczalnia „Przezwoły”

Oczyszczalnia ścieków wykonana jest na terenie RSP Przezwoły „Nowe Życie” w sołectwie Przezwoły i stanowi własność spółdzielni. Oczyszczalnia ścieków obsługuje osiedle mieszkaniowe spółdzielni w Przezwołach oraz część domów w sołectwie.

Jest to oczyszczalnia biologiczna. Zbudowana jest z 7 komorowego osadnika o pojemności $V=154 \text{ m}^3$, 5 złóż pionowych, 2 złóż poziomych, rowu serpentynowego, rowu stabilizacyjnego oraz 2 poletek osadowych. Oczyszczone ścieki są odprowadzane do ziemi.

2.13.3. Kanalizacja deszczowa

Obecnie na terenie gminy Wodzisław **nie ma sieci kanalizacji deszczowej**. Wykonane są pojedyncze kanały odprowadzające wody i rowy otwarte, w tym kanał deszczowy w ulicy Żeromskiego w Wodzisławiu, odprowadzający ścieki opadowe do rzeki Mozgawy.

Na terenie gminy nie ma podczyszczalni ścieków deszczowych. W najbliższym czasie nie planuje się rozbudowy powyższego systemu.

Wody opadowe i roztopowe, pochodzące ze szczelnej powierzchni terenów składowych, baz transportowych, stacji dystrybucji paliw, terenów działalności gospodarczej, centrum miasta, dróg wojewódzkich oraz drogi powiatowej, a także parkingów o powierzchni ponad 0,1 ha, należy oczyścić przed wprowadzeniem do wód lub urządzeń wodnych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1311).

Wody opadowe i roztopowe, pochodzące z terenów niezabudowanych odprowadzane są powierzchniowo po terenie.

2.13.4. Ciepłownictwo

Większość obiektów usługowych i mieszkalnych, zlokalizowanych zarówno w granicach miasta, jak i granicach sołectw gminy Wodzisław, zaopatrywanych jest w ciepło w oparciu o indywidualne źródła ciepła.

W gminie Wodzisław działają lokalne kotłownie. Na terenie miasta zlokalizowane są:

- przy ul. Ariańskiej, olejowa, obsługująca Ośrodek Zdrowia z częścią mieszkalną,
- przy ul. Krakowskiej, olejowa, obsługująca Urząd Gminy, Bank i mieszkania,
- przy ul. Szkolne, węglowa, obsługująca Zespół Szkół, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych z salą gimnastyczną oraz Internat,
- przy ul. Kasztanowej, węglowa, obsługująca budynki mieszkalne,
- przy ul. Legionów, węglowa, obsługująca Gminną Bibliotekę Publiczną i mieszkania.

Na terenie gminy pracują kotłownie:

- w Przyłęczku, węglowa, obsługująca bloki mieszkalne,
- w Lubczy, węglowa, obsługująca ośrodek zdrowia oraz osiedle mieszkaniowe,
- w Przewodach, węglowa, obsługująca bloki mieszkalne,
- w Lubczy, węglowa, obsługująca szkołę podstawową,
- w Brześciu, olejowa, obsługująca szkołę podstawową i mieszkanie,
- w Mierzawie, olejowa, obsługująca szkołę podstawową i mieszkanie,
- w Piotrkowice, olejowa, obsługująca szkołę podstawową i mieszkanie,
- w Niegosławicach, węglowa, obsługująca szkołę podstawową, ośrodek zdrowia, i mieszkanie.

W celu ograniczenia uciążliwości dla środowiska wynikającej ze spalania paliw, zaleca się stosowanie „ekologicznych źródeł ciepła”, w tym wykorzystujące do produkcji ciepła energię słoneczną (fotowoltaika) i pozyskujące energię z ciepła ziemi lub powietrza (pompy ciepła).

2.13.5. Gospodarka odpadami stałymi

Na terenie gminy Wodzisław nie ma składowiska odpadów komunalnych. Zbiórką odpadów komunalnych objętych jest 100% mieszkańców gminy. Zasady gospodarowania odpadami w gminie regulują między innymi:

- Uchwała Nr XXXI/302/2021 Rady Miejskiej w Wodzisławiu z dnia 26 maja 2021 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki takiej opłaty i ustalenia stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 7 czerwca 2021 r., poz. 1987);
- Uchwała Nr XXIV/242/2020 Rady Gminy Wodzisław z dnia 28 października 2020 r. w sprawie określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy, za usługi odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 4 listopada 2020 r., poz. 3832);
- Uchwała Nr XXIV/241/2020 Rady Gminy Wodzisław z dnia 28 października 2020 r. w sprawie zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 4 listopada 2020 r., poz. 3831);
- Uchwała Nr XX/153/2020 Rady Gminy Wodzisław z dnia 29 maja 2020 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2020 r., poz. 2186), **zmieniona** Uchwałą Nr XXIX/277/2021 Rady Miejskiej w Wodzisławiu z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 31 marca 2021 r., poz. 1195);
- Uchwała Nr XX/152/2020 Rady Gminy Wodzisław z dnia 29 maja 2020 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wodzisław (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 8 czerwca 2020 r., poz. 2185);
- Uchwała Nr XV/107/2019 Rady Gminy Wodzisław z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2019 r., poz. 4541),

- zmieniona** Uchwałą Nr XXV/249/2020 Rady Gminy Wodzisław z dnia 4 grudnia 2020 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 9 grudnia 2020 r., poz. 4515);
- Uchwałą Nr XIV/99/2019 Rady Gminy Wodzisław z dnia 29 października 2019r. w sprawie wyboru metod ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki takiej opłaty i ustalenia stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności (Dz. Urzęd. Woj. Świętokrzyskiego poz. 4207), **zmieniona** Uchwałą Nr XXIV/243/2020 Rady Gminy Wodzisław z dnia 28 października 2020 r. zmieniającą uchwałę w sprawie wyboru metod ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki takiej opłaty i ustalenia stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 4 listopada 2020 r., poz. 3833);
  - Uchwałą Nr XXVI/214/2012 Rady Gminy Wodzisław z dnia 30 listopada 2012r. w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, **zmieniona** Uchwałą Nr XXI/211/2020 Rady Gminy Wodzisław z dnia 22 lipca 2020 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 29 lipca 2020 r., poz. 2856).

Zgodnie z powyższymi uchwałami, właściciele nieruchomości położonych na terenie Gminy Wodzisław zapewniają utrzymanie czystości i porządku, poprzez zbieranie w sposób selektywny powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych, w zakresie obejmującym: papier i tekturę; metal; tworzywa sztuczne; szkło; opakowania wielomateriałowe; odpady ulegające biodegradacji; zmieszane odpady komunalne (resztkowe); przeterminowane leki i chemikalia; odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek; zużyte baterie i akumulatory; zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny; meble i inne odpady wielkogabarytowe; zużyte opony; odpady niebezpieczne z gospodarstw domowych; odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne, pochodzące z remontów i innych robót budowlanych wykonywanych we własnym zakresie, na wykonanie których nie jest wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę lub na wykonanie których nie jest wymagane zgłoszenie do administracji budowlano-architektonicznej; odpady tekstyliów i odzieży.

Selektywnie zebrane odpady odbierane są bezpośrednio z terenu nieruchomości według ustalonych harmonogramów.

Selektywnie zebrane odpady przyjmowane są również przez **Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (GPSZOK)**, mieszczący się przy ul. Rolniczej 36 w Wodzisławiu.

Odpady komunalne zbierane w sposób selektywny należy gromadzić w pojemnikach lub workach przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych z zachowaniem odpowiedniej kolorystyki wyznaczonej uchwałą.

Ilość oraz pojemność pojemników lub worków do gromadzenia odpadów, w które zostanie wyposażona nieruchomość musi być dostosowana do:

- liczby mieszkańców korzystających z pojemników lub worków;
- średniej ilości odpadów wytworzonych w gospodarstwie domowym przez jednego mieszkańca w ciągu jednego dnia na poziomie 3 litrów.

Podmiotem odbierającym odpady komunalne z terenu Gminy Wodzisław, w roku 2021, było przedsiębiorstwo P.U.K. „TAMAX”, os. Sady 20/2, 28 – 340 Sędziszów.

Działania powodujące lub mogące powodować powstanie odpadów, powinny być planowane i prowadzone, tak aby:

- zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływania na środowisko,
- zapewnić zgodne z zasadami ochrony środowiska odzysk, jeżeli nie udało się zapobiec powstaniu odpadów,
- zapewnić zgodne z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwianie odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się poddać odzyskowi oraz należy prowadzić zbierane odpady w sposób selektywny, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach

Na terenie gminy powstają też **odpady produkcyjne** towarzyszące różnym rodzajom działalności gospodarczej, prowadzonej na terenie gminy i miasta Wodzisław. Zakłady produkcyjne, gromadzą powstające odpady w przeznaczonych do tego celu miejscach a następnie utylizują odpady, zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach odrębnych dla poszczególnych rodzajów przedsięwzięć.

2.13.6. Gazyfikacja

W chwili obecnej gmina Wodzisław nie jest zgazyfikowana. Mieszkańcy korzystają z gazu butlowego.

Gmina Wodzisław jest członkiem Związku Międzygminnego „Gazociąg”. Program gazyfikacji gminy przewiduje doprowadzenie na teren gminy gazu za pomocą projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia, który zostanie wyprowadzony z terenu gminy Kozłów. Na terenie sołectwa Świątniki, planowana jest budowa stacji redukcyjno – pomiarowej gazu I⁰, za pomocą której, w gaz średniego ciśnienia, zasilana będzie sieć rozdzielcza gazu na terenie miasta i gminy.

2.13.7. Elektroenergetyka

Teren miasta i gminy Wodzisław, zaopatrywany jest w energię elektryczną, z układu napowietrznych sieci 15 kV, wyprowadzonych z dwóch stacji transformatorowo-rozdzielczych: GPZ 110/15 kV w Sędziszowie oraz GPZ 110/30/15 kV w Jędrzejowie. Jedna z linii 15 kV nawiązana jest do linii RS 30/15 kV w Raclawicach, zasilanej od strony GPZ 110/30/15 kV w Miechowie.

Dla linii 15 kV obowiązuje pas technologiczny o szerokość 15,0 m – po 7,5 m w obie strony od osi linii, w którym obowiązują ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu.

Operatorem sieci energetycznej na terenie gminy Wodzisław jest PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko Kamienna, rejon energetyczny Kielce.

W najbliższych latach na terenie gminy planowane są inwestycje mające na celu zwiększenie pewności zasilania odbiorców, poprzez wymianę niektórych stacji transformatorowych, a także rozbudowę i przebudowę istniejącej sieci SN i Nn, głównie na odcinkach wyeksploatowanych linii.

2.13.8. Energetyka odnawialna

Niekonwencjonalne, przyjazne dla środowiska naturalnego i człowieka źródła energii są istotnym czynnikiem polityki zrównoważonego rozwoju, zarówno w skali kraju, województwa jak i gminy. Odnawialnym źródłem energii, zgodnie z art. 2 ppk 22 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii, są odnawialne, niekopalne źródła energii obejmujące energię wiatru, energię promieniowania słonecznego, energię aerotermalną, energię geotermalną, energię hydrotermalną, hydroenergię, energię fal, prądów i pływów morskich, energię otrzymywaną z biomasy, biogazu, biogazu rolniczego oraz z bio płynów.

Aktualnie, na terenie miasta i gminy Wodzisław, funkcjonującymi obiektami pozyskującymi energię ze źródeł odnawialnych są panele fotowoltaiczne zainstalowane na budynkach oraz niewielkie obiekty urzędzeń fotowoltaicznych (naziemne farmy fotowoltaiczne), zlokalizowane obok miejskiej oczyszczalni ścieków w Wodzisławiu (ok. 0,2 ha) oraz na terenie dawnego PGR w Przyłęczku (ok. 0,9 ha). Wskazane tereny zostały oznaczone na rysunku uwarunkowań symbolem OZE i stanowią tereny urzędzeń fotowoltaicznych wytwarzających energię z odnawialnych źródła energii o mocy powyżej 100 kW.

Na budynkach prywatnych, jak i obiektach publicznych zamontowane są lub będą zamontowane w najbliższym czasie, kolejne niewielkie instalacje fotowoltaiczne, będące źródłem energii, pozyskiwanej głównie dla własnych potrzeb energetycznych i grzewczych odbiorców.

W niektórych obiektach prywatnych funkcjonują również pompy ciepła, zapewniające ogrzewanie obiektów mieszkalnych i usługowych. W kolejnych latach planowane jest zwiększenie liczby tych obiektów.

W granicach gminy, **obowiązują** dwa miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uchwalone dla **lokalizacji instalacji do produkcji energii, wykorzystującej siłę wiatru**:

- **Obszar 1** – na terenie części obrębów Dębiany, Konary, Niegosławice, Przyłek i Strzeszkowice (sołectwo Piskorzowice i Strzeszkowice), gmina Wodzisław, uchwalony Uchwałą Nr XXIII/183/2012 Rady Gminy Wodzisław z dnia 27 lipca 2012 r. – wyznaczający tereny lokalizacji 17 elektrowni wiatrowych;
- **Obszar 2** – na terenie części sołectw: Jeziorki, Kaziny, Klemencice, Wodzisław i Łany, gmina Wodzisław, uchwalony Uchwałą Nr XXXIII/262/2013 Rady Gminy Wodzisław z dnia 29 maja 2013 r. – wyznaczający tereny lokalizacji 16 elektrowni wiatrowych.

Na rysunku uwarunkowań zostały przedstawione granice terenów objętych miejscowymi planami (Obszarem Nr 1 i Obszarem Nr 2) oraz zostały wskazane lokalizacje poszczególnych elektrowni wiatrowych (oznaczone symbolem EW) oraz tereny urządzeń elektroenergetycznych (oznaczone symbolem E).

Zaplanowane w miejscowych planach inwestycje w zakresie lokalizacji elektrowni wiatrowych, nie zostały zrealizowane.

2.13.9. Telekomunikacja

Teren miasta i gminy Wodzisław obsługiwany jest przez: sieć telefonii przewodowej pracującej w oparciu o centrale telefoniczne, zlokalizowane w granicach gminy; sieć szerokopasmową (światłowodową) usług teleinformatycznych; stacje telekomunikacyjne nadawczo – odbiorcze telefonii komórkowej.

Na terenie gminy Wodzisław znajdują się następujące stacje bazowe telefonii komórkowej umożliwiające realizację usług telekomunikacyjnych w granicach całej gminy:

- w Klemencicach, na wzniesieniu w pobliżu trasy S7, w pobliżu realizowanego MOP Klemencice, znajduje się maszt sieci Orange, współdzielony z siecią T-mobile, na działce nr ewid. 138/5;
- w Wodzisławiu – Brzeziu, znajdują się dwa odrębne maszty:
  - bliżej S7 – maszt sieci Play, na działce nr ewid. 1517/5,
  - a przy skrzyżowaniu lokalnych dróg, maszt sieci T-mobile, współdzielony z sieciami: Plus, Orange, Aero 2, na działce nr ewid. 1517/2;
- w Pękosławiu, na terenie Kolonii Zagórze, znajduje się maszt współdzielony przez sieci Orange i T-mobile, na działce nr ewid. 8/7;
- w Lubczy na wzniesieniu między przysiółkami Ewcin i Krysin, znajdują się dwa odrębne maszty:
  - na północ od drogi przez przysiółki – maszt sieci Play, na działce nr ewid. 536/2.
  - na południe od drogi przez przysiółki – maszt sieci Plus, współdzielony z siecią Aero 2, na działce nr ewid. 515/2.

W granicach gminy przebiega Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – Województwo Świętokrzyskie, powiat jędrzejowski (SSPW). Sieć poprowadzona jest z głównych światłowodów przebiegających od strony Jędrzejowa. Na teren gminy, kabel światłowodu wchodzi od strony wschodniej granicy, na wysokości sołectwa Dębiany, skąd przebiega do Konar. Następnie sieć rozgałęzia się na dwa odcinki, z których pierwszy biegnie do Wodzisławia, przez Strzeszkowice, Zarzeczce, Pokrzywnicę i Laskową; a drugi, przez Niegostawice, prowadzi do na teren sołectwa Sędowice w gminie Michałów jedno z rozgałęzień sieci biegnie z sołectwa Konary na teren sąsiedniej gminy Michałów.

Sieć jest fragmentem ponadregionalnej sieci szerokopasmowej, na terenie pięciu województw Polski Wschodniej (podkarpackiego, lubelskiego, świętokrzyskiego, podlaskiego i warmińsko-mazurskiego), w tym na terenie powiatu jędrzejowskiego. Sieć ta zapewnia mieszkańcom, podmiotom publicznym oraz przedsiębiorstwom, możliwość korzystania z usług teleinformatycznych oraz multimedialnych zasobów informacji i usług świadczonych elektronicznie.

Sieć dzieli się na szkieletową i dystrybucyjną. Sieć prowadzona jest w postaci kanalizacji teletechnicznej w pasach drogowych istniejących dróg. Główny węzeł dystrybucyjny na terenie miasta Wodzisław zlokalizowany jest przy ul. Krakowskiej.

Na terenie gminy Wodzisław nie stwierdza się przekroczeń wartości określonej w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, zgodnie z którym obowiązujący dopuszczalny poziom pól elektromagnetycznych, dla miejsc dostępnych dla ludności, wynosi 61 V/m (gęstość mocy 10 W/m²).

Zgodnie ze „Stanem środowiska w województwie świętokrzyskim. Raport 2020”, na terenie gminy Wodzisław nie prowadzono pomiarów poziom promieniowania elektromagnetycznego. Najbliższy badany punkt znajduje się w Jędrzejowie przy ul. Reymonta 1, gdzie w 2018 r., stwierdzono poziom promieniowania elektromagnetycznego mniejszy od 0,1 V/m (poniżej progu oznaczalności sondy pomiarowej).

W związku z niskimi poziomami PEM nie występuje potrzeba podjęcia dodatkowych działań mających na celu zabezpieczenie środowiska przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

2.14. Cmentarze

W granicach gminy Wodzisław znajdują się następujące cmentarze grzebalne:

- cmentarz parafialny, zabytkowy, przynależny do rzymsko-katolickiej parafii św. Marcina w Wodzisławiu, położony na terenie miasta Wodzisław, w jego południowej części, cmentarz bezpośrednio przylega do rzeki Mozgawy,
- cmentarz parafialny, zabytkowy, przynależny do rzymsko-katolickiej parafii św. Andrzeja w Nawarzycach, położony pod lasem przy drodze, na terenie sołectwa Niegosławice,
- cmentarz parafialny, zabytkowy, przynależny do rzymsko-katolickiej parafii św. Piotra i Pawła w Piotrkowicach, położony na terenie sołectwa Zarzecze,
- cmentarz parafialny, przynależny do rzymsko-katolickiej parafii św. Jakuba w Mieronicach, zlokalizowany na Kościelnej Górze w Mieronicach,
- współczesny cmentarz parafialny, przynależny do rzymsko-katolickiej parafii MB Częstochowskiej Lubczy, położony przy drodze nr 768.

Wokół cmentarzy czynnych obowiązują strefy ochrony sanitarnej wynikające z § 3 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze.

Na terenie gminy znajdują się również zabytkowe cmentarze, niepełniące już funkcji grzebalnych, są to cmentarze:

- kirkut – cmentarz żydowski (z 1692 r., zdewastowany podczas II wojny światowej i podczas budowy obwodnicy, poprowadzonej przez jego środek; jego ocalały, ogrodzony fragment, znajduje się między starym przebiegiem drogi Nr 7 a nową trasą S7),
- cmentarze przykościelne, położone na dziedzińcach zabytkowych kościołów w Nawarzycach, Piotrkowicach i Wodzisławiu.

2.15. Aspekty bezpieczeństwa i obronności

Potrzeby bezpieczeństwa państwa

Uwzględnienie potrzeb bezpieczeństwa państwa w zagospodarowaniu przestrzennym ma na celu przygotowanie i przeciwdziałanie zagrożeniom wewnętrznym, w szczególności przez zapewnienie warunków do:

- reagowania na:
  - zagrożenia zdrowia i życia ludzi,
  - katastrofy i klęski żywiołowe,
  - zagrożenia gospodarczego i ekonomicznego funkcjonowania państwa,
  - przestępczość i akty terroryzmu,
- ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- ochrony bezpieczeństwa powszechnego,
- wykonywania zadań z zakresu ochrony osób, obiektów, zabytków i urządzeń,
- ochrony granic państwa,
- wykonywania zadań dotyczących uchodźców i azylantów.

Zagrożenia dla gminy

Ogólne zagrożenia gminy Wodzisław w czasie pokoju i działań wojennych to:

- skażenie promieniotwórcze (radiologiczne),
- skażenie toksyczne (środki chemiczne),
- pożary przestrzenne,
- zagrożenia powodziowe,
- oddziaływanie sił i środków militarnych.

Skażeniem promieniotwórczym może ulec obszar całej gminy w wyniku:

- awarii w elektrowniach jądrowych rozmieszczonych na terenie państw europejskich (szczególnie krajów sąsiednich),
- katastrof nuklearnych po awariach lub innych zdarzeniach w miejscach składowania broni jądrowej lub po uderzeniach tą bronią.

Nagle, niekontrolowane uwolnienie się toksycznych środków przemysłowych, przewożonych w cysternach samochodowych na trasach dróg wojewódzkich, powiatowych i innych – w przypadku awarii lub katastrofy może spowodować skażenie terenu i zagrożić ludności zamieszkałej w strefie 3,0 km po obydwu stronach tras komunikacyjnych.

Zagrożeniem pożarami przestrzennymi mogą być objęte gęsto zabudowane obszary w gminie, oraz obszary leśne. Na stopień zagrożenia pożarowego może mieć również wpływ zwarta zabudowa sołectw. Zagrożenie powodziowe po gwałtownych opadach deszczu występuje wzdłuż większych rzek i cieków wodnych na terenie gminy.

Stan obronności gminy

W zakresie budownictwa obronnego

- Obecnie na terenie miasta i gminy nie występują obiekty ochronne typu schron dla ludności.
- W budynkach wielorodzinnych należy przewidywać odpowiednie podpiwniczenia na ukrycia dla mieszkańców osiedli. W razie niemożliwości wytypowania podpiwniczeń na ukrycia należy zarezerwować odpowiednie tereny pod wolno stojące obiekty ochronne realizowane doraźnie.
- W rejonach budownictwa jednorodzinnego należy przewidzieć ukrycia wykonywane w podpiwniczeniach budynków przez mieszkańców we własnym zakresie, w okresie podwyższonej gotowości obronnej państwa.
- Dla zakładów pracy nieposiadających budowli obronnych należy zarezerwować tereny pod doraźną realizację budowli na podstawie typowej lub powtarzalnej dokumentacji budowlanej.
- Dla nowo budowanych zakładów pracy i obiektów użyteczności publicznej, które będą kontynuować działalność w czasie wojny należy przewidywać budowę ukryć dla załóg na terenie zakładu lub/i w podpiwniczeniach budynków.

W zakresie zaopatrzenia w wodę

- Zarezerwować tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej lub wytypować je z już istniejących ujęć wody. Odległość studni wody pitnej od miejsc zamieszkania ludności powinna wynosić nie więcej niż 800 m i posiadać wydajność min. 7,5 l na jedną osobę na dobę.
- Istniejące ujęcia wody przysposobić do funkcjonowania w warunkach specjalnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W zakresie urządzeń specjalnych

- Nowo budowane obiekty sanitarne (łaźnie, pralnie, myjnie samochodowe, itp.) przystosowywać do potrzeb prowadzenia zabiegów specjalnych - likwidacji skażeń.

W zakresie zaciemniania

- Przystosować do zaciemniania i wygaszania oświetlenie zewnętrzne ulic i obiektów użyteczności publicznej oraz obiektów usługowych w ramach prowadzonych robót remontowo-modernizacyjnych i inwestycji nowoprojektowanych.

W zakresie energetyki

- Dążyć do bezawaryjnego zasilania w energię elektryczną zakładów i wszystkich obiektów ważnych dla zapewnienia warunków do przetrwania ludności.

W zakresie formy przestrzennej i struktury wewnętrznej

- Zabrania się lokalizowania jakiegokolwiek zabudowy na terenach zalewowych. Istniejące zabudowania na tych terenach pozostawia się do adaptacji czasowej
- Rozbudować system alarmowania i powiadamiania mieszkańców w przypadku zagrożenia

poprzez uzupełnienie syren alarmowych i planować włączenie ich do systemu radiowego powiadamiania.

- Unikać nadmiernego zagęszczenia budynków w celu zminimalizowania możliwości rozprzestrzeniania się pożarów oraz powstawania zawałów ciągłych.
- Sytuować budynki przy ciągach komunikacyjnych/ulicach tak, aby odległość między nimi nie była mniejsza niż suma ich wysokości, plus 10 metrów.
- Sieć ulic i terenów zielonych wraz z drogami wylotowymi powinno stanowić jednolity system ciągów komunikacyjnych. Powinien on zapewniać pełną przelotowość umożliwiającą sprawną ewakuację ludności oraz manewry sił ratowniczych.
- Zapewnić przelotowość istniejących i projektowanych dróg (ulic) w celu zapobieżenia ich przed zagruzowaniem od wałących się budynków. Przelotowość ulic powinna zapewnić sprawną ewakuację mieszkańców na wypadek zagrożenia.

W zakresie zabezpieczenia dóbr kultury

- Na terenie miasta i gminy znajdują się liczne obiekty dóbr kultury, podlegające ochronie na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa i konfliktu zbrojnego. Sposób ochrony tych obiektów w zakresie stosownych zabezpieczeń i ochrony, określa Plan Ochrony Zabytków.

W zakresie alarmowania i powiadamiania mieszkańców w wypadku zagrożeń

- Dążyć do pokrycia terenu gminy syrenami elektrycznymi dla celów alarmowania i powiadamiania mieszkańców w przypadku zagrożeń (słyszalność syreny do 300 m w zabudowie zagęszczonej). Zainstalowane syreny alarmowe włączyć do obowiązującego w województwie systemu radiowego sterowania.

3. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy w kontekście sporządzanej zmiany studium

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, wprowadziła do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, obowiązek uwzględnienia w sporządzanej zmianie studium, uwarunkowań wynikających w szczególności z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:

- a) *analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,*
- b) *prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje na obszarach funkcjonalnych w rozumieniu art. 5 pkt 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,*
- c) *możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,*
- d) *bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.*

Wykonanie bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, wynika z art. 10 ust. 1 pkt 7 lit. d i ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Zgodnie z art. 10 ust. 5 ustawy, dokonując bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, kolejno:

1. *formuluje się, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy, o których mowa w ust. 1 pkt 7 lit. a–c, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;*
2. *szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;*
3. *szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;*
4. *porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1, oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w pkt 2 i 3, a następnie, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1:*
  - a) *nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy –nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3,*
  - b) *przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni*

użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu;

5. *określa się:*

- a) *możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,*
- b) *potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz w przypadku, o którym mowa w pkt 4 lit. a, poza tymi obszarami;*

6. *w przypadku gdy potrzeby inwestycyjne, o których mowa w pkt 5 lit. b, przekraczają możliwości finansowania, o których mowa w pkt 5 lit. a, dokonuje się zmian w celu dostosowania zapotrzebowania na nową zabudowę do możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej.*

Określając zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, bierze się pod uwagę:

- *perspektywę nie dłuższą niż 30 lat;*
- *niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%.*

Od dnia 01.01.2021 roku, sołectwo Wodzisław uzyskało status miasta Wodzisław, w związku z tym wcześniejsze opracowania urbanistyczne dotyczą sołectw na terenie gminy Wodzisław.

Ład przestrzenny i jego zasady na terenie miasta i gminy Wodzisław, określają uchwalone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, sporządzane w oparciu o obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wodzisław, dla części obszarów gminy w zależności od potrzeb społecznych czy ekonomicznych. W przypadku braku planów miejscowych dla inwestycji ustalane są decyzjami: warunki zabudowy i lokalizacje inwestycji celu publicznego.

Niniejsze studium ma charakter kompleksowy i obejmuje obszar w granicach całej gminy Wodzisław. Uchwalone Uchwałą Nr 3/2001 Rady Gminy w Wodzisławiu z dnia 9 marca 2001r., Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wodzisław, z późn. zm. będące przedmiotem zmiany, określiło politykę przestrzenną gminy wraz z terenami rozwojowymi, których usunięcie możliwe było jedynie w sytuacji ujawnienia powstania konfliktu środowiskowego, gospodarczo-przestrzennego i prawnego, wymagającego ingerencji w zastane opracowanie.

Na terenie miasta i gminy obowiązują Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Wodzisław:

1/ Zmiana Nr 3 w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Wodzisław na obszarze sołectwa Mierzawa, uchwalona została Uchwałą Nr 24/2002 Rady Gminy w Wodzisławiu z dnia 14 czerwca 2002 r.

2/ Zmiana Nr 2 w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Wodzisław na obszarze sołectwa Klemencice”, uchwalona została Uchwałą Nr 55/2002 Rady Gminy w Wodzisławiu z dnia 9 października 2002 r.

3/ Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu lokalizacji instalacji do produkcji energii, wykorzystującej siłę wiatru – Obszar Nr 1, na terenie części obrębów: Dębiany, Konary, Niegostawice, Przyłęk i Strzeszkowice (sołectwo Piskorzowice i Strzeszkowice), gmina Wodzisław, uchwalony Uchwałą Nr XXIII/183/2012 Rady Gminy Wodzisław z dnia 27 lipca 2012 r, (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 30 sierpnia 2012 r. poz. 2408), zmieniony Uchwałą Nr XXIV/198/2012 Rady Gminy Wodzisław z dnia 21 września 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 30 października 2012 r. poz. 2899).

4/ Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu lokalizacji instalacji do produkcji energii, wykorzystującej siłę wiatru – Obszar Nr 2, na terenie części sołectw: Jeziorki, Kaziny, Klemencice, Wodzisław i Łany, gmina Wodzisław uchwalony Uchwałą Nr XXXIII/262/2013 Rady Gminy Wodzisław z dnia 29 maja 2013 r, (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 9 lipca 2013 r. poz. 2706).

5/ Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Wodzisław, obejmujący centralną część gminy Wodzisław, w granicach administracyjnych sołectw: Wodzisław, Laskowa, Łany, Mieronice i Świątniki, uchwalony Uchwałą Nr XXI/142/2016 Rady Gminy Wodzisław z dnia 29 września 2016 r, w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wodzisław (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 10 listopada 2016 r. poz. 3362), zmieniony Uchwałą Nr XXIII/162/2016 Rady Gminy Wodzisław z dnia 29 listopada 2016 r., w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wodzisław (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 3 stycznia 2017 r. poz. 33).

W bilansie terenów przeznaczonych pod zabudowę nie zostały uwzględnione ustalenia:

- Zmiany Nr 2 miejscowego planu... uchwalonego w dniu 9 października 2002 r. Z uwagi iż zmiana ta dotyczy przeznaczenia terenu działki o nr ewid. 137/4 położonej w granicach sołectwa Klemencice na lokalizację Miejsca Obsługi Podróżnych, stanowiącego infrastrukturę techniczną i drogową.

- Miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – Obszar Nr 1 uchwalony w dniu 29 maja 2013 r. z e zm. i Obszar Nr 2 uchwalony w dniu 29 maja 2013 r. dotyczących terenów lokalizacji instalacji do produkcji energii, wykorzystującej siłę wiatru. Z uwagi na zmianę przepisów w 2023 r.

dot. inwestycji w zakresie elektrowni wiatrowych, powodujących brak możliwości realizacji zakresów określonych w poszczególnych planach miejscowych w „Obszarze 1” i „Obszarze 2”.

Analiza terenów przeznaczonych pod zabudowę została dokonana w oparciu o dokumenty planistyczne funkcjonujące na terenie gminy Wodzisław tj. obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, stanowiące przedmiot zmiany, obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz w oparciu o przeprowadzone analizy aktualnej sytuacji prawnej, środowiskowe, gospodarczej, w tym wynikającej z dokumentów o charakterze wojewódzkim i krajowym oraz zapotrzebowania społecznego na przyjęte w studium rozwiązania.

W wyniku wykonanych analiz wprowadzono do studium rozwiązania odpowiadające aktualnym uwarunkowaniom i możliwościom rozwojowym gminy, opisane w poszczególnych rozdziałach tematycznych studium.

Na podstawie wykonanych analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognozy demograficznej, możliwości finansowych gminy w zakresie realizacji zadań własnych, zawartych w niniejszym tekście studium oraz uszczegółowionych w opracowanym „Bilansie terenów przeznaczonych pod zabudowę...” załączonym do dokumentacji planistycznej studium, sformułowano maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę na terenie gminy.

W celu ustalenia zapotrzebowania na nowe tereny budowlane, w powyższych analizach uwzględniono ruch budowlany na terenie gminy oraz liczbę wniosków wniesionych do studium w trakcie procedury planistycznej, odzwierciedlających zapotrzebowanie społeczne.

Wszystkich wniosków łącznie wniesiono w ilości 115, w tym:

- w wyniku ogłoszenia i obwieszczenia (w ustawowym terminie) – 80 sztuk,
- przed terminem podanym w ogłoszeniu i obwieszczeniu o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium wraz z prognozą – 19 sztuk,
- po terminie podanym w ogłoszeniu i obwieszczeniu o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium wraz z prognozą – 16 sztuk.

Wniesione wnioski dotyczyły różnorodnych funkcji zabudowy i zostały przeanalizowane pod kątem możliwości rozwojowych terenu gminy, przy uwzględnieniu uwarunkowań środowiskowych i kulturowych gminy oraz dostępności komunikacyjnej i infrastruktury technicznej i społecznej. Należy podkreślić, że każdy wniosek dotyczył od 1 do 8 działek, natomiast jeden rekordowy wniosek liczył 37 działek z sołectwa Laskowa.

W latach 2018 ÷ 2022 na teren gminy Wodzisław wydanych zostało:

- 196 decyzji o warunkach zabudowy, w tym m.in. 64 decyzje ustalające warunki zabudowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych i 67 decyzji na budynki gospodarcze i inwentarskie, oraz 20 decyzji na siedliska rolnicze,

- 257 decyzji o pozwoleniu na budowę dla indywidualnych inwestorów, w tym m.in. 77 decyzji na budowę budynków mieszkalnych i 65 decyzji na budynki gospodarcze i inwentarskie oraz 20 decyzji na siedliska rolnicze (decyzje o pozwoleniu na budowę dotyczyły wszystkich obiektów (łącznie z rozbudową różnych obiektów, czy zmianą funkcji użytkowania obiektu),
- 20 decyzji o pozwoleniu na budowę inwestycji celu publicznego, realizowane przez samorząd i innych inwestorów.

Według danych statystycznych w latach 2018 ÷ 2020 na terenie gminy przybyło 40 nowych mieszkań, co daje roczny średni przyrost w ilości ok. 13,3 mieszkań, o łącznej powierzchni użytkowej 3.240,0 m². Dane te świadczą o istniejącym zapotrzebowaniu i rozwoju budownictwa na terenie gminy w zakresie różnorodnych przedsięwzięć inwestycyjnych.

Zasobom mieszkaniowym towarzyszą obiekty usługowe (z uwzględnieniem terenów usług publicznych i komercyjnych z zakresu: administracji, kultury, oświaty, zdrowia, sportu i rekreacji, usług turystyki i wypoczynku, usług sakralnych), oraz różnorodnej działalności gospodarczej nieuciążliwej, w tym m.in. w zakresie produkcji, handlu, magazynów, składów związanych z usługami.

Występuje sukcesywne, wzrastające zapotrzebowanie potencjalnych inwestorów na realizację przedsięwzięć dotyczących zabudowy: mieszkaniowej jednorodzinnej; zabudowy związanej z różnorodną działalnością gospodarczą nieuciążliwą, oraz zabudowy zagrodowej z budynkami gospodarczymi do produkcji rolniczej, w szczególności ekologicznej dającej możliwość rozwoju gospodarstwach rolnych.

Należy podkreślić, że gmina Wodzisław jest typowo rolniczą gminą o dobrych warunkach glebowych; występują grunty klasy od I do VI, z przewagą klas III i IV, które stanowią 84% wszystkich gruntów. Natomiast dwie skrajne wielkości to symboliczne 0,01% grunty klasy I i 2,87% grunty klasy VI.

Gmina Wodzisław odznacza się umiarkowaną sytuacją demograficzną. Związane jest to między innymi z jej położeniem w oddaleniu od miast wojewódzkich jak Kielce i Kraków.

Dane zawarte w opracowaniu Głównego Urzędu Statystycznego pn. „Prognoza ludności na lata 2014-2050”, przedstawiają długoterminową prognozę demograficzną dla gminy Wodzisław. Publikacja ta zawiera prognozy liczby ludności opracowane na podstawie zmian ruchu naturalnego, migracji wewnętrznych i zewnętrznych. dla poszczególnych województw.

Natomiast „Prognoza demograficzna na lata 2008-2035” opracowana została w układzie powiatów i przewiduje stały ubytek mieszkańców powiatu jędrzejowskiego tj. o 14 % do 2035 roku. Kolejna „Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030” jest najbardziej miarodajna i wskazuje, że na koniec okresu badawczego ludność gminy zmniejszy się o ok. 9,7 % (ok. 680 osób).

Prognozy liczby ludności opracowywane są na podstawie zmian ruchu naturalnego, oraz migracji wewnętrznych rozumianych jako przemieszczanie się ludności na pobyt stały w granicach kraju i migracji zewnętrznych.

Migracje wewnętrzne są zależne od wielu zmiennych, z których bardzo istotne jest występowanie zróżnicowania w rozwoju poszczególnych regionów, sytuacja na lokalnym rynku pracy i poziom bezrobocia w regionie zamieszkania.

Szansą na lepszy i szybszy rozwój gminy, a tym samym napływ ludności z zewnątrz i zwiększony przyrost naturalny, wstrzymanie migracji wewnętrznych i zewnętrznych charakteryzujących nie tylko gminę Wodzisław, może być realizacja przedsięwzięć gospodarczych na terenach wyznaczonych w studium pod działalność gospodarczą w zakresie produkcji, handlu, magazynów i składów, związanych z usługami. Również rozwój na większą skalę rolnictwa ekologicznego z wykorzystaniem dobrej jakości gleb oraz realizacja działalności agroturystycznej, która cieszy się coraz większą popularnością wśród ludności miejskiej, jako dobra baza noclegowo-gastronomiczna na krótsze i dłuższe wyjazdy rekreacyjne.

W celu określenia potrzeb i możliwości rozwoju gminy, została wykonana analiza i bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę (opracowanie załączone do dokumentacji planistycznej studium), zestawiając maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę, przy uwzględnieniu sytuacji ekonomicznej, środowiskowej i społecznej gminy oraz prognozy demograficznej i możliwości finansowej gminy.

Oceniono możliwość lokalizacji nowej zabudowy (chłonność obszarów) w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych i obszarach przeznaczonych w planach miejscowych (a właściwie w jednym planie, który może być analizowany w bilansie) pod zabudowę, w zestawieniu z maksymalnym zapotrzebowaniem gminy na nową zabudowę o różnych funkcjach.

Z dokonanej analizy i bilansu terenów wynika, że występują potrzeby inwestycyjne związane z wyznaczeniem nowych terenów pod zabudowę, które powinny być zlokalizowane na terenach o wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej w ciągach istniejących układów komunikacyjnych (dróg publicznych), wyposażonych w infrastrukturę techniczną.

Dane z bilansu terenów przewidzianych pod zabudowę.

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową przewiduje się w wielkości ok. 58.800,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy, przy założeniu prognozowanej sytuacji demograficznej gminy, na okres 30 lat z możliwością zwiększenia zapotrzebowania do 30% co da wielkość docelową ok. 76.440,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy.

Zapotrzebowanie terenów na nową zabudowę mieszkaniową - ok. 153,0 ha

(tj. 510 mieszkań x 0,30 ha średnia pow. działki = 153,0 ha powierzchnia terenów).

Faktyczne zapotrzebowanie na nowe tereny budowlane dla zabudowy mieszkaniowej wynosi 52,55 ha netto (po wyłączeniu pow. chłonności obszarów).

Zapotrzebowanie na tereny związane z innymi funkcjami niż mieszkaniowa 20% -10,51 ha

(52,55 ha + 10,51 ha = 63,06 ha)

Łączne zapotrzebowanie terenów na nową zabudowę wynosi: 63,06 ha.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław, przewiduje nowe tereny pod zabudowę z podziałem na poszczególne rodzaje/funkcje zabudowy na terenie miasta i gminy Wodzisław:

- tereny zabudowy mieszkaniowej wielofunkcyjnej z usługami podstawowymi (zagrodowa i/lub mieszkaniowa jednorodzinna) – ok. 51,40 ha,
- tereny usług ogólnodostępnych związanych ze sportem i rekreacją, turystyką i wypoczynkiem – ok. 4,0 ha oraz 16,0 ha terenu o zmienionej funkcji występującej w studium będącym przedmiotem zmiany;
- tereny urządzeń fotowoltaicznych do produkcji energii elektrycznej, ok. 23,40 ha.;
- teren potencjalnej działalności wydobywczej, udokumentowanego złoża piasków „Niegosławice II” – ok. 22,0 ha.

W studium przewidziano nowe tereny pod zabudowę o łącznej powierzchni – ok. 94,80 ha.

Rezerwa terenu dla kolejnych edycji studium lub zmian wynosi ok. 7,55 ha, w tym:

- dla zabudowy mieszkaniowej wielofunkcyjnej (zagrodowej i/lub mieszkaniowej jednorodzinnej) ok. 1,05 ha (52,55 ha – 51,40 ha),
- dla pozostałych funkcji przy założeniu, że całkiem nowe tereny to ok. 4,0 ha, pozostała powierzchnia 6,50 ha (10,50 ha – 4,0 ha) to rezerwa terenu na funkcje towarzyszące zabudowie mieszkaniowej.

Mając na uwadze walory glebowe gminy, uwarunkowania fizjograficzne, elementy przyrodnicze i kulturowe, nie wyznaczono nowych obszarów do zabudowy, które wymagałyby znaczących inwestycji ze strony samorządu gminy w zakresie inwestycji drogowych i infrastruktury technicznej. W zdecydowanej większości – wyznaczone w studium – nowe tereny budowlane planowane do zainwestowania na terenie miasta i na terenie poszczególnych sołectw, stanowią uzupełnienie już istniejącej zabudowy i znajdują się przy istniejących układach komunikacyjnych oraz posiadają w dużym stopniu dostęp do infrastruktury technicznej.

W związku z kontynuacją rozwoju gminy, brak jest możliwości rezygnacji ze wskazanych w studium terenów potencjalnej zabudowy, przy założeniu, że rozwój gminy w zakresie realizacji inwestycji będzie utrzymywał dotychczasowe tempo. Tereny te pozostawia się dla potrzeb dalszego rozwoju różnorodnych funkcji zabudowy. Teren miasta Wodzisław i sąsiednie sołectwa: Laskowa, Łany, Mieronice i Świątniki posiadają uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, który definiuje szczegółowo rodzaj zabudowy i chłonność poszczególnych terenów.

Władze samorządowe, chcąc zapewnić wszystkim mieszkańcom i przyszłym potencjalnym inwestorom, równe prawa w dostępie do terenów rozwojowych, przyjmowały wnioski w ramach sporządzania kolejnych zmian studium, które zostały szczegółowo przeanalizowane w celu ich uwzględnienia w studium pod zainwestowanie, jeśli pozwalała na to sytuacja prawna terenów.

Niepewność procesów inwestycyjnych nie daje gwarancji, że wskazane tereny do rozwoju zabudowy w niniejszym studium są i będą wystarczające dla potrzeb rozwoju miasta i gminy Wodzisław.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, że tereny o niewykształconej jeszcze strukturze funkcjonalno-przestrzennej, do czasu ich zabudowy i zagospodarowania będą nadal wykorzystywane w sposób dotychczasowy, głównie rolniczy.

Szczegółowa analiza i wyniki bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę - wymagane art. 10 ust. 1 pkt 7 i ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym - wykonane na etapie opracowywania projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław, zostały przedstawione w formie tekstowej i tabelarycznej w odrębnym opracowaniu pn. „Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę na obszarze miasta i gminy Wodzisław”, stanowiącym część składową „dokumentacji prac planistycznych”.

4. Bariery i predyspozycje rozwoju

Analiza stanu gminy, przeprowadzona w poszczególnych grupach tematycznych, została zakończona sprecyzowaniem uwarunkowań rozwoju w formie zagrożeń i szans rozwojowych:

Zagrożenia, to:

- ograniczenia uniemożliwiające pożądane zmiany, wynikające ze złej sprawności funkcjonowania układów przestrzennych bądź infrastruktury oraz trudności w wykorzystaniu możliwości tkwiących w rezerwach materialnych i intelektualnych,
- czynniki hamujące tempo przeobrażeń oddziaływujące na całą gminę lub na jej elementy,
- powstające zniekształcenia w zagospodarowaniu przestrzennym, powodujące zakłócenia prawidłowym funkcjonowaniu układów osadniczych i w ich harmonijnym rozwoju.

Szanse, to:

- stan posiadany, mierzony walorami środowiska przyrodniczego, kulturowego i społecznego oraz jakością funkcjonowania struktur życia społecznego i gospodarczego,
- położenia w stosunku do głównych tras komunikacyjnych drogowych i kolejowych,
- stymulatory materialne i psychospołeczne w postaci ofert, wsparcia finansowego, stworzenia warunków działania bodźców i dostępnych informacji,
- czynniki przyspieszające pożądane przeobrażenia oddziaływujące na sposób wykorzystania i zarządzania, a także otwarcie na pozytywne wpływy otoczenia.

Przeciwstawianie się zagrożeniom i wykorzystywanie szans, prowadzi do wyznaczenia celów i kierunków rozwoju

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, określa politykę przestrzenną miasta i gminy

4.1. Główne uwarunkowania zewnętrzne

Gmina Wodzisław położona jest w obrębie makroregionu Niecka Nidziańska, w obrębie mezoregionów: Płaskowyż Jędrzejowski, Garb Wodzisławski i Wyżyna Miechowska.

W strukturze funkcjonalnej województwa świętokrzyskiego, gmina Wodzisław zlokalizowana w południowo – zachodniej części województwa, w powiecie jędrzejowskim. Wiodącą funkcją gospodarczą gminy jest rolnictwo. Walory przyrodniczo-krajobrazowe predysponują Wodzisław do rozwoju turystyki pod warunkiem realizacji odpowiedniej infrastruktury turystycznej.

Gmina znajduje się w granicach następujących systemów przyrodniczych:

- na terenie sołectwa Luczba utworzony jest rezerwat florystyczny „Lubcza”, mający znaczenie ponadlokalne dla ochrony populacji miłka wiosennego;
- południowa część gminy znajduje się w Miechowsko – Działoszyckim Obszarze Chronionego Krajobrazu;

- część doliny rzeki Mierzawy, znajduje się w granicach mającego znaczenie dla Wspólnoty, obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 „Dolina Mierzawy”;
- obszar całej gminy znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 409-Niecka Miechowska (część SE);
- przez teren gminy przebiega lokalny korytarz ekologiczny obejmujący dolinę rzeki Mierzawy i ciągi ekologiczne obejmujące doliny rzek Mozgawy, Węchadłówki i Mozgawki.

Do podstawowych uwarunkowań zewnętrznych rozwoju zalicza się także dogodne powiązania komunikacyjne.

Gmina Wodzisław położona jest na trasie drogi ekspresowej S7 (międzynarodowej Nr E-77) Gdańsk – Warszawa – Kraków – Chyżne i głównie poprzez tą drogę uzyskuje połączenia zewnętrzne. Wschodnia część gminy obsługiwana jest w powiązaniach zewnętrznych drogą wojewódzka Nr 768 Jędrzejów – Kazimierza Wielka – Koszyce – Brzesko.

Głównymi węzłami rozrządowymi ruchu są:

- Kielce na północy, łączący gminę z północnymi, zachodnimi i północno – wsch. obszarami Polski,
- Kraków, na południu, łączący gminę z południowymi obszarami Polski i szlakami międzynarodowymi.

Pomocniczymi węzłami są:

- Miechów, na południu, poprzez który, drogą wojewódzką Nr 783 Miechów – Olkusz, gmina uzyskuje połączenie z aglomeracją śląską,
- Pińczów, na wschodzie poprzez, który gmina łączy się z Tarnowem i dalej z południowo-wschodnimi obszarami Polski.

Połączenie z sąsiednimi ośrodkami powiatowymi odbywają się następującymi drogami:

- z Jędrzejowem i Miechowem, ekspresową S7,
- z Kazimierzą Wielką, wojewódzką Nr 768 Jędrzejów – Brzesko,
- z Pińczowem, ciągiem dróg powiatowych Nr 1153T, Nr 1145T i wojewódzką Nr 766 Morawica – Węchadłów.

Na terenie gminy zlokalizowane jest szereg obiektów z zakresu infrastruktury społecznej (oświata, ochrona zdrowia, kultura) o znaczeniu gminnym. Obiekty o znaczeniu ponadgminnym zlokalizowane są poza granicami gminy w siedzibie powiatu w Jędrzejowie oraz innych większych miastach sąsiadujących i stolicy województwa świętokrzyskiego – Kielcach.

Dobre połączenia drogowe sprzyjają rozwojowi infrastruktury ekonomicznej. Na terenie gminy działa szereg zakładów produkcyjno – usługowych o znaczeniu ponadlokalnym, z których najważniejsze to: „Mleko Łazorko” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz ZPHU „WA-BIS” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Łanach.

4.2. Główne uwarunkowania wewnętrzne

4.2.1. Szanse i predyspozycje rozwojowe

1. Środowisko przyrodniczo – kulturowe

- Bogate zasoby środowiska przyrodniczego oraz bogate i różnorodne zasoby środowiska kulturowego.
- Dobry stan środowiska i korzystne warunki klimatyczne.
- Duże zasoby gleb wysokich klas bonitacyjnych, umożliwiające rozwój wielokierunkowy rolnictwa.
- Zasoby mineralne umożliwiające powstanie niewielkich kopalni piasków.
- Lokalizacja w obrębie GZWP dająca możliwość pozyskania dobrej jakości wód do celów konsumpcyjnych.

2. Rolnictwo i leśnictwo

- Dobra jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej, charakteryzującej się wysoką bonitacją, niskim stopniem zakwaszenia i dobrą jakością ekologiczną gleb oraz sprzyjającym agroklimatem.
- Duże arealy zasiewów zbóż i rzepaku, wyższe niż przeciętna w regionie.
- Sąsiedztwo dużych rynków zbytu na artykuły żywnościowe, jakie stanowią Śląsk i Kraków.
- Możliwość rozwoju pracochłonnych gałęzi produkcji rolnej, ze względu na dużą ilość potencjalnych rąk do pracy w rolnictwie.
- Zadowalający stan zdrowotny istniejących lasów i możliwość wykorzystania ich na cele rekreacji.

3. Problematyka społeczno – gospodarcza

- Zatrudnienie w administracji, pomocy społecznej i edukacji porównywalne z gminami miejskimi.
- Wysoki procent zatrudnienia w budownictwie.
- Wzrost dochodów gminy ogółem, w tym dochodów własnych gminy.
- Wzrost dochodów w kategorii środków na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł – środki inwestycyjne.
- Wzrost nakładów na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska.
- Większa aktywność gospodarcza mieszkańców miasta i sołectw Mieronice i Nawarzyce.
- Wysoki procent zatrudnienia kobiet.

4. Komunikacja

- Położenie gminy przy trasie drogi ekspresowej S7 (międzynarodowej Nr 77), dostępnej poprzez węzły drogowe w Mierzawie i Wodzisławiu.
- Rozbudowa Miejsc Obsługi Podróżnych (Klemencice-Ludwinów), przy drodze ekspresowej S7.
- Koncentryczny układ dróg dojazdowych do terenu miasta, ułatwiający szybki dostęp do usług zarówno z obszaru gminy jak i pobliskich miast.

- Dobre skomunikowanie ze stacją kolejową w Sędziszowie.
- Duże rezerwy przepustowości drogi wojewódzkiej.

5. Infrastruktura techniczna

- Usytuowanie obszaru gminy w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – Niecka Miechowska SE Nr 409, dające szanse na zabezpieczenie wszelkich potrzeb wodnych gminy.
- Duże dyspozycyjne rezerwy wody w istniejących ujęciach, wystarczające dla potrzeb mieszkańców i drobnego przetwórstwa rolnego.
- Uregulowana sytuacja wodnoprawna większości ujęć.
- Wykonanie części kanalizacji gminy.
- Uregulowana sytuacja wodnoprawna trzech większych oczyszczalni funkcjonujących na obszarze gminy.
- Rozwiązanie problemu unieszkodliwiania odpadów stałych – Borszowice gmina Sędziszów.
- Zapewnienie dostawy mocy energetycznej na pokrycie rozwoju gminy.
- Zagwarantowanie dostępu do automatycznej sieci telekomunikacyjnej i rozwój ogólnopolskiej sieci telefonii komórkowej.

4.2.2. Bariery i ograniczenia rozwojowe

1. Środowisko przyrodniczo – kulturowe

- Ograniczenia dla rozwoju wszelkich uciążliwych form gospodarczych, powodowane objęciem części obszaru gminy obowiązującymi formami ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego.
- Brak szerokiej gamy surowców mineralnych.
- Zły stan czystości wód powierzchniowych spowodowany brakiem kanalizacji na terenie gminy.
- Stałe kurczenie się zasobów kulturowych powodowane brakiem środków finansowych na ich odbudowę i koncepcji na ich wykorzystanie.

2. Rolnictwo i leśnictwo

- Niekorzystna sytuacja ekonomiczna w rolnictwie, powodująca ubożenie ludności wiejskiej oraz zmniejszanie się zdolności inwestycyjnej lokalnych podmiotów gospodarczych.
- Rozdrobnienie gospodarstw rolnych na terenie gminy.
- Niewystarczający system obsługi rolnictwa.
- Brak większych zasobów gruntów komunalnych, stanowiących potencjalną ofertę terenową dla potencjalnych inwestorów.
- Mała lesistość gminy, zdecydowanie niższa od średniej województwa.

3. Problematyka społeczno – gospodarcza

- Systematyczne zmniejszanie się liczby ludności, ujemne saldo przyrostu naturalnego i ujemne saldo migracji.
- Brak dużych zakładów przemysłowych o znaczeniu ponadlokalnym.
- Niska aktywność mieszkańców w dziedzinach handlu, transportu, zakwaterowania i gastronomii.
- Zmienna liczba osób pracujących na terenie gminy w poszczególnych latach.
- Wysoka liczba osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lata).
- Znaczny udział osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy.
- Znaczny poziom wydatków na administrację.
- Niskie nakłady na kulturę fizyczną i ochronę zdrowia.
- Brak kompleksowego uzbrojenia zabudowy.

4. Komunikacja

- Zbyt mała pojemność parkingów ogólnodostępnych niezbędnych dla korzystających z usług.
- Lokalizacja zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej w małej odległości od krawędzi jezdni.
- Stosunkowo niski standard dróg gminnych i niektórych powiatowych.
- Brak bezpośrednich połączeń pomiędzy niektórymi sołectwami.

5. Infrastruktura techniczna

- Brak kompleksowego zwodociągowania gminy oraz duże rozdrobnienie istniejących wodociągów i brak połączeń zapewniających zmniejszenie awaryjności systemu, częściowy studni awaryjnych i zbiorników wyrównawczych na ujęciach.
- Brak kompleksowej gospodarki ściekowej w gminie, zagrażający zanieczyszczeniem wód podziemnych, szczególnie niebezpieczne w obszarze GZWP – Niecka Miechowska SE Nr 409.
- Brak kanalizacji deszczowej i podczyszczenia odprowadzanych ścieków.
- Brak gazyfikacji przewodowej gminy.

4.2.3. Problemy i konflikty przestrzenne wynikające z dotychczasowego zagospodarowania terenu gminy

- Lokalizacja części zabudowy wsi w obrębie stref ochronnych od ujęć wody.
- Budowa wodociągów bez kanalizacji, brak kompleksowego rozwiązania problemu oczyszczania ścieków.
- Rozpraszenie zabudowy, utrudniające możliwość taniego uzbrojenia terenu.
- Lokalizacja zabudowy w strefach uciążliwości od istniejących dróg.
- Brak jednoznacznie określonych w zagospodarowaniu poszczególnych wsi, miejsc koncentracji usług publicznych.

- Niewykorzystana w pełni infrastruktura magazynowa po gospodarstwach i zakładach produkcyjnych.
- Niedostosowanie obecnej struktury zabudowy rolniczej do przewidywanych przekształceń agrarnych i rozwoju wielofunkcyjnego obszarów wiejskich.
- Brak skoncentrowanych zasobów gruntów komunalnych oraz brak działań zmierzających do gromadzenia tych zasobów.
- Brak większych powierzchni parkingowych w mieście.
- Brak zorganizowanych połączeń pomiędzy sołectwami położonymi w północnej części gminy utrudnia komunikację pomiędzy nimi.

**BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO
ZWIĄZKU MIĘDZYGMINNEGO
Spółka z o.o. w Kielcach**

25-004 Kielce, ul. Paderewskiego 31, tel./fax (041) 34-426-34

Załącznik Nr 2

do Uchwały Nr LXIII/579/2023

Rady Miejskiej w Wodzisławiu

z dnia 20 listopada 2023 r.

**Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego
miasta i gminy Wodzisław
województwo świętokrzyskie**

Kierunki zagospodarowania przestrzennego

Kielce, październik 2023 r.

Spis treści:

1. Wstęp	5
1.1. Informacje ogólne	5
1.2. Podstawa prawna opracowania	6
1.3. Zespół autorski.....	8
1.4. Obszar i zakres opracowania	8
1.5. Cele i zadania studium.....	14
1.6. Materiały wejściowe do opracowania	14
2. Cele rozwoju miasta i gminy Wodzisław	16
3. Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław	18
3.1. Kierunki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego	19
3.2. Kierunki ochrony i kształtowania środowiska kulturowego i krajobrazu.....	27
3.3. Kierunki rozwoju rolnictwa	32
3.4. Kierunki rozwoju leśnictwa.....	37
3.5. Kierunki rozwoju mieszkalnictwa i usług	41
3.6. Kierunki rozwoju turystyki i rekreacji.....	49
3.7. Kierunki rozwoju przemysłu i działalności gospodarczej	53
3.8. Kierunki rozwoju komunikacji	59
3.9. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej	65
3.9.1. Gospodarka wodna	65
3.9.2. Gospodarka ściekowa	66
3.9.3. Kanalizacja deszczowa	67
3.9.4. Ciepłownictwo	68
3.9.5. Gospodarka odpadami stałymi	68
3.9.6. Gazyfikacja	68
3.9.7. Elektroenergetyka.....	69
3.9.8. Energetyka odnawialna.....	69
3.9.9. Telekomunikacja	70
3.10. Kierunki rozwoju cmentarzy.....	71
3.11. Kierunki z zakresu obrony cywilnej.....	72
4. Obszary na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego	73
5. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji.....	75
6. Tereny wskazane do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	77
7. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań wraz z syntezą ustaleń studium	78

1. Wstęp

1.1. Informacje ogólne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest jedynym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego dla obszaru całej gminy. Studium nie jest aktem prawa miejscowego.

Obowiązek sporządzania studium, dla terenu każdej gminy, wprowadziła ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 z późn. zm.).

Pierwsze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wodzisław, zostało uchwalone Uchwałą Nr 3/2001 Rady Gminy w Wodzisławiu z dnia 9 marca 2001 r., w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wodzisław. Pierwsze studium, zostało wykonane przez zespół projektowy Biura Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego w Kielcach.

Aktualnie, podstawę prawną określającą zasady sporządzania oraz zakres merytoryczny studium oraz jego zmiany określają:

- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r.;
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zmiana przepisów, wprowadzająca nową ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, stawiającą nowe wymagania merytoryczne i formalne dla tego dokumentu oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, uszczegóławiające zakres obowiązującej problematyki, formę i zasady sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, wzmocniły rolę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w hierarchii opracowań planistycznych. Nowe zasady, dotyczące jednostki administracyjnej, poprzez wprowadzenie obowiązku respektowania zgodności przewidywanych rozwiązań zapisów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w sporządzanych na terenie gminy, wszystkich planach zagospodarowania przestrzennego, stały się podstawową komplikacją w przeznaczeniu terenów na różne cele inwestycyjne w planie zagospodarowania przestrzennego, bez wcześniejszych zmian zapisów studium.

W celu dostosowania dokumentu studium do wymagań wynikających ze zmienionej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i przepisów odrębnych oraz celem wprowadzenia istotnych zmian do zagospodarowania przestrzennym terenu gminy Wodzisław, do pierwotnego dokumentu studium, Rada Gminy Wodzisław, wprowadziła zmiany, uchwalone uchwałami:

- Uchwałą Nr XXXII/259/05 Rady Gminy Wodzisław z dnia 3 listopada 2005 r. w sprawie uchwalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław”; stanowiącego nowy dokument studium, uchwalony w świetle przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r.
- Uchwałą Nr X/46/2011 Rady Gminy Wodzisław z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie uchwalenia Zmiany Nr 1 do „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław – zmiana studium”; dotycząca: wprowadzenia w wprowadzeniu obszarów potencjalnej lokalizacji instalacji do produkcji energii wykorzystującej siłę wiatru, w granicach obszarów określonych na załączniku graficznym do uchwały, obejmujących teren części sołectw: Dębiany, Konary, Niegosławice, Piskorzowice, Przyłęk i Strzeszkowice oraz Jeziorki, Kaziny, Klemencice, Wodzisław i Łany na terenie gminy Wodzisław.

Upływ czasu oraz potrzeba dostosowania szeregu przepisów do standardów Unii Europejskiej, spowodowały również zmianę innych przepisów związanych integralnie z problematyką studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Ponadto rozwój gospodarczy, postęp technologiczny, dezaktualizacja w skali kraju i województwa planowanych rozwiązań gospodarczych oraz lokalne potrzeby zmian w sposobie zagospodarowania terenu gminy, sukcesywnie zgłaszane przez mieszkańców oraz właścicieli gruntów, mających na celu poszukiwanie nowych form aktywności społeczno – gospodarczej gminy spowodowały, że Rada Gminy Wodzisław podjęła Uchwałą Nr XXXVIII/268/2018 z dnia 27 marca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław – zmiana studium.

Podjęta i przeprowadzona procedura planistyczna dotyczyła opracowania pod tytułem: **Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław – zmiana studium**, ze względu na potrzebę odróżnienia niniejszej zmiany studium od dokumentu obowiązującego w trakcie trwania procedury. Jednak w związku z tym, że **zmiana studium stanowi kompleksową zmianę poprzedniej edycji studium**, w dalszej części niniejszego tekstu oraz w części graficznej opracowania funkcjonuje jako nowa edycja studium pod nazwą – **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław** (lub w wersji skróconej pod nazwą – studium).

1.2. Podstawa prawna opracowania

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław – zmiana studium, została wykonana na podstawie Warunków Wykonania Zlecenia, znak: BPI.6722.2.2021 z dnia 12 lipca 2021 r., zawartych w dniu 31 sierpnia 2021 r., pomiędzy Gminą Wodzisław a Biurem Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław, zostało opracowane z uwzględnieniem następujących przepisów:

- Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- Ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach,
- Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- Ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze,
- Ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych,
- Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
- Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne,
- Ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych,
- Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane,
- Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw z związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu,
- Ustawy z dnia 3 listopada 2015 r. o rewitalizacji,
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000,
- oraz innych aktów prawnych związanych z przedmiotem opracowania.

1.3. Zespół autorski

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław, zostało opracowane w Biurze Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Kielcach,

przez zespół autorski w składzie:

- mgr Bożena Rumas – główny projektant na podstawie art. 5 pkt 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym
- mgr inż. Małgorzata Bogdał
- mgr inż. arch. Magdalena Markulis
- mgr Halina Piersiała

1.4. Obszar i zakres opracowania

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław, zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zostało sporządzone dla obszaru gminy Wodzisław, w jej granicach administracyjnych.

Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, burmistrz sporządza studium zawierające część tekstową i graficzną, uwzględniając ustalenia strategii rozwoju województwa i planu zagospodarowania przestrzennego województwa, a także strategii rozwoju ponadlokalnego oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem.

Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. Studium nie jest aktem prawa miejscowego.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w studium określa się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
- stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy,
- stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym kulturowego;
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;

- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia, oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem;
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:
  - analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
  - prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje na obszarach funkcjonalnych w rozumieniu art. 5 pkt 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
  - możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
  - bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;
- stanu prawnego gruntów;
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy, w studium określa się w szczególności:

- uwzględniając bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 7 lit d:
  - kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego;
  - kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy;
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa;

- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej;
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;
- obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady,
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- obszary zdegradowane;
- granice terenu zamkniętego i jego strefy ochronnej, w tym stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa.

Zgodnie z art. 10 ust. 2a wyżej wymienionej ustawy, jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW, w studium ustala się ich rozmieszczenie, z wyłączeniem:

- wolnostojących urządzeń fotowoltaicznych, o mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 1000 kW zlokalizowanych na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas V, VI, VIz i nieużytki – w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne;
- urządzeń innych niż wolnostojące.

Zgodnie z art. 10 ust. 3a wyżej wymienionej ustawy, jeżeli na terenie gminy przewiduje się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², w studium określa się obszary, na których mogą być one sytuowane. Lokalizacja obiektów może nastąpić wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z art. 10 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dokonując bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, kolejno:

- formułuje się, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy, o których mowa w ust. 1 pkt 7 lit. a–c, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1

ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

- szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1, oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w pkt 2 i 3, a następnie, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1:
  - nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy –nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3,
  - przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu;
- określa się:
  - możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
  - potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz w przypadku, o którym mowa w pkt 4 lit. a, poza tymi obszarami;
- w przypadku gdy potrzeby inwestycyjne, o których mowa w pkt 5 lit. b, przekraczają możliwości finansowania, o których mowa w pkt 5 lit. a, dokonuje się zmian w celu dostosowania zapotrzebowania na nową zabudowę do możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej.

Działania, o których mowa w ust. 5, wyżej wymienionej ustawy, mogą wymagać powtórzenia, na zasadzie analizy wariantów lub realizacji procesu iteracyjnego, oraz powtórzenia wszystkich lub części z nich, także w połączeniu z innymi czynnościami przeprowadzanymi w ramach prac nad projektem studium.

Określając zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, bierze się pod uwagę:

- perspektywę nie dłuższą niż 30 lat;
- niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%.

Powyższą problematykę uwzględnia się w studium, w zakresie uwarunkowanym występowaniem powyższych problemów i zjawisk.

Zgodnie z § 4 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projekt studium powinien zawierać:

- część określającą uwarunkowania, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy, przedstawioną w formie tekstowej i graficznej;
- część tekstową zawierającą ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy;
- rysunek przedstawiający w formie graficznej ustalenia, określające kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, a także granice obszarów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy;
- uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu studium.

W projekcie studium, zgodnie z §4 ust.2 rozporządzenia, należy określić wpływ uwarunkowań, o których mowa w art.10 ust.1 ustawy, na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego gminy, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy.

Funkcjonujące dotychczas studium uwzględniało część powyższej problematyki wynikającej z wcześniejszych uwarunkowań ustawowych, wymagało jednak aktualizacji danych oraz uzupełnienia o nowe zapisy oraz poszerzenia problematyki koniecznej do uwzględnienia w studium, co spowodowało potrzebę opracowania nowego studium, jako odrębnego dokumentu, podlegającego w całości zmianie, po przeprowadzeniu procedury planistycznej i uchwaleniu.

W oparciu o powyższe wytyczne, poparte uaktualnionymi danymi wejściowymi sporządzono nowy dokument planistyczny i wprowadzono nowe zapisy do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław, w części tekstowej i graficznej, dotyczące w szczególności:

- uwarunkowań zewnętrznych wynikających z uchwalonego planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego,
- uwarunkowań przyrodniczych wynikających ze zmiany przepisów w zakresie ochrony środowiska,
- uwarunkowań rozwoju wynikających z postępu w uzbrojeniu terenu objętego studium w podstawowe urządzenia techniczne,
- zmiany klasyfikacji układu komunikacyjnego,
- nowych potrzeb terenowych zgłoszonych w ramach wniosków do zmiany studium,
- potrzeb uzupełnienia zapisów studium o problematykę wynikającą z aktualnej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,

- potrzeb uzupełnienia tekstu studium o uzasadnienie przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu studium, obejmującą cały obszar opracowania,
- potrzeby uzupełnienia dokumentu o bilans terenu, obejmujący cały obszar opracowania.

Część zapisów poprzedniego studium zachowało swoją aktualność i zostało wykorzystane podczas redakcji niniejszego studium.

Opracowanie nowego studium zostało poprzedzone „Opracowaniem ekofizjograficznym do Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław – zmiana studium”, oceniającym stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczo-kulturowego terenu gminy Wodzisław, stanowiącym uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe rozwoju gminy.

Studium składa się z **części tekstowej**, podzielonej na dwie części; **pierwszą**, zawierającą kompleksową ocenę stanu miasta i gminy, potrzeby i możliwości rozwoju, bariery i predyspozycje rozwojowe; **drugą** zawierającą cele rozwoju i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, uzasadnienie przyjętych rozwiązań wraz z syntezą ustaleń studium oraz z **części graficznej**, składającą się z dwóch odrębnych rysunków obrazujących uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

Część tekstowa studium składa się z następujących załączników:

- tekstu: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław, województwo świętokrzyskie. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”,
- tekstu: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław, województwo świętokrzyskie. Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

Część graficzna studium składa się z następujących załączników:

- rysunku: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”, w skali 1:10 000,
- rysunku: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław. Kierunki zagospodarowania przestrzennego”, w skali 1:10 000.

Projekt studium, został poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, określonej w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

1.5. Cele i zadania studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się dla obszaru całej gminy. Jest najważniejszym dokumentem planistycznym określającym kierunki polityki przestrzennej na terenie gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, kształtowane i prowadzone przez samorząd gminny. Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. Studium nie jest aktem prawa miejscowego.

Podstawowymi zadaniami studium są:

- rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem,
- sformułowania kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy, w tym zasad ochrony interesu publicznego,
- stworzenie podstaw do koordynacji planów miejscowych (wymóg zgodności planów ze studium),
- stworzenie materiałów służących promocji gminy.

1.6. Materiały wejściowe do opracowania

1. Inwentaryzacja urbanistyczna wraz z wnioskami do „Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław – zmiana studium”, wykonana w lutym 2023 r., przez Biuro Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z o.o. w Kielcach.
2. Opracowanie ekofizjograficzne do Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław – zmiana studium”, wykonane w maju 2022 r., przez Biuro Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z o.o. w Kielcach.
3. Analiza dostępnych dokumentów i materiałów dotyczących sposobu zagospodarowania terenu udostępnionych przez Urząd Miasta i Gminy w Wodzisławiu oraz wykonanych przez zespół projektowy Biura Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z o.o. w Kielcach.
4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław, uchwalone Uchwałą Nr XXXII/259/05 Rady Gminy Wodzisław z dnia 3 listopada 2005 r. w sprawie uchwalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław”, z późn. zm.
5. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, przyjęty przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr XLVIII/833/14 z dnia 22 września 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego zwanej dalej Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2014 r., poz. 2870).

6. Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (SRWŚ 2030+), przyjęta przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr XXX/406/21 z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.
7. Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z perspektywą do 2025 roku, przyjęty Uchwałą Nr XX/290/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 5 lutego 2016 r.
8. Projekt Aktualizacji Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego do roku 2030 z perspektywą do roku 2040, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego.
9. Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” 2016 – 2022 przyjęty Uchwałą Nr XXV/356/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 lipca 2016 r.
10. Projektu aktualizacji „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” 2022-2028 wraz z Projektem „Planu inwestycyjnego dla województwa świętokrzyskiego” 2022-2028, przyjęty Uchwałą Nr 5665/22 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 lipca 2022 roku w sprawie skierowania projektów do konsultacji społecznych.
11. Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych, przyjęty Uchwałą Nr XXII/291/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych” (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 10 lipca 2020 r., poz. 2615).
12. Programu Rozwoju Infrastruktury Transportowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 – przyjęty Uchwałą Nr XXVI/367/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 września 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2016 r., poz. 2910).
13. Koncepcja przebiegu tras rowerowych na terenie województwa świętokrzyskiego, przyjęta Uchwałą Nr 4962/22 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 2 marca 2022 r.
14. Wnioski do studium wniesione w wyniku ogłoszenia i obwieszczenia o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium.
15. Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego, Urząd Statystyczny w Kielcach.

2. Cele rozwoju miasta i gminy Wodzisław

Głównym celem rozwoju miasta i gminy Wodzisław, jest:

osiągnięcie wszechstronnego, zrównoważonego i stabilnego rozwoju, zaspokajającego bieżące potrzeby mieszkańców, tworzącego warunki wzrostu poziomu życia mieszkańców i przyszłych pokoleń, przy zachowaniu wartości środowiska naturalnego i kulturowego miasta i gminy.

W rozwoju gminy należy zachować właściwe relacje między celami szczegółowymi:

- ekonomicznymi i społecznymi, ze szczególnym uwzględnieniem utworzenia podstawy rozwoju ekonomicznego i socjalnego mieszkańców,
- przyrodniczymi, kulturowymi i przestrzennymi, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby zachowania i przywrócenia wartości przyrodniczych i kulturowych.

Za cele **ekonomiczne** uznaje się:

- rozwój lokalnego rynku pracy,
- rozwój nowych małych i średnich przedsiębiorstw produkcyjnych nieuciążliwych (głównie usługi, przemysł lekki, elektroniczny i przetwórstwo rolno-spożywcze),
- rozwój usług o znaczeniu ponadlokalnym, głównie o charakterze turystycznym,
- restrukturyzację rolnictwa.

Polityką ich osiągnięcia jest przygotowanie terenów i ofert lokalizacyjnych pod różnego rodzaju działalność gospodarczą i usługową oraz tworzenie przez gminę systemu preferencji dla rozpoczynających działalność.

Za cele **społeczne** uznaje się:

- zapewnienie dogodnych warunków zamieszkania,
- zapewnienie stanu wyposażenia w usługi zaspokajające potrzeby lokalne,
- zapewnienie sprawnej obsługi komunikacyjnej,
- zapewnienie wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

Polityką ich osiągnięcia jest położenie nacisku na zwiększanie i modernizację zasobów mieszkaniowych, tworzenie rezerw terenowych pod nową zabudowę i rozwój infrastruktury społecznej i technicznej terenu gminy i usprawnienie komunikacji.

Za cele **przyrodnicze** uznaje się:

- zachowanie istniejących wartości środowiska,
- zahamowanie i zapobieganie procesom degradacji środowiska,
- ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska,
- poprawę zdrowotnych warunków życia mieszkańców,
- zachowanie wartości krajobrazowych, krajoznawczych i rekreacyjnych.

Polityką realizacji tych celów jest racjonalna gospodarka zasobami środowiska tj. wody powierzchniowe, podziemne, lasy, gleby i ograniczanie negatywnych oddziaływań ze źródeł lokalnych.

Za cele **kulturowe** uznaje się;

- zachowanie tożsamości lokalnej,
- ochrona istniejących zasobów kulturowych,
- rozszerzanie zakresu prawnej ochrony zespołów zabudowy,
- zachowanie otwartych przestrzeni o wybitnych walorach przyrodniczo – kulturowych.

Polityką ich osiągnięcia jest ochrona istniejących obiektów i zasobów kulturowych, wyeksponowanie i uporządkowanie historycznej struktury miejscowości gminnej i kształtowanie współczesnej zabudowy wsi w nawiązaniu do tradycji.

Za cele **przestrzenne** uznaje się;

- uporządkowanie struktury miasta, uczynienie struktury ośrodków osadniczych,
- wyeliminowanie konfliktów wynikających z różnych sposobów użytkowania terenów,
- racjonalne wykorzystanie istniejących terenów zainwestowania osadniczego.

Polityką realizacji tych celów jest podporządkowanie zagospodarowania terenów osadniczych, przemysłowych i usługowych, wymogom harmonijnego kształtowania przestrzeni a także ochrona krajobrazu otwartego, o najwyższych walorach przestrzennych na obszarze gminy.

3. Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław

Rozwój miasta i gminy Wodzisław, uwarunkowany położeniem w południowej części województwa świętokrzyskiego, charakteryzującej się wysokimi walorami rozwojowymi dla rolnictwa, powinien być ukierunkowany na intensyfikację funkcji rolniczej – produkcji rolnej wraz z komplementarną obsługą rolnictwa.

Uzupełniającymi elementami rozwojowymi gminy są bogate zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego, pozwalającego na stworzenie bazy rekreacyjno – turystycznej dla mieszkańców gminy oraz najbliższych aglomeracji Śląska, Kielc i Krakowa.

W oparciu o rozpoznane uwarunkowania rozwoju, teren gminy określa się jako zróżnicowany przestrzennie i funkcjonalnie, predysponowany do intensyfikacji produkcji rolniczej, rozwoju przetwórstwa rolno – spożywczego i rozwoju funkcji rekreacyjnej.

W granicach terenu gminy zostały wyodrębnione następujące obszary funkcjonalne:

I – Obszar o dominującej funkcji ośrodka miejskiego, obejmujący teren miasta Wodzisław oraz sołectwa Łany i Świątniki, preferowany do rozwoju miasta i otaczających je terenów, skupiający tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej z podstawowymi funkcjami usługowymi stanowiącymi obsługę ludności i zaplecze obsługi rolnictwa, z predyspozycjami do rozwoju turystycznego prowadzonego w oparciu o istniejący zbiornik wodny i tereny leśne.

IIa – Obszar o dominującej funkcji rolniczej, obejmujący sołectwa: Brzezinki, Dębiany, Folga Pierwsza, Jeziorki, Kaziny, Klemencice, Ludwinów, Mierzawa, Piskorzowice, Promyk, Przewody, Przyrąb, Strzeszkowice, preferowany do intensyfikacji produkcji rolnej i funkcji komplementarnych.

IIb – Obszar o dominującej funkcji rolniczej z preferencjami do rozwoju funkcji rekreacyjnej w oparciu o zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego, obejmujący sołectwa: Konary, Lubcza, Nawarzyce, Niegosławice, Sadki i Wola Lubecka.

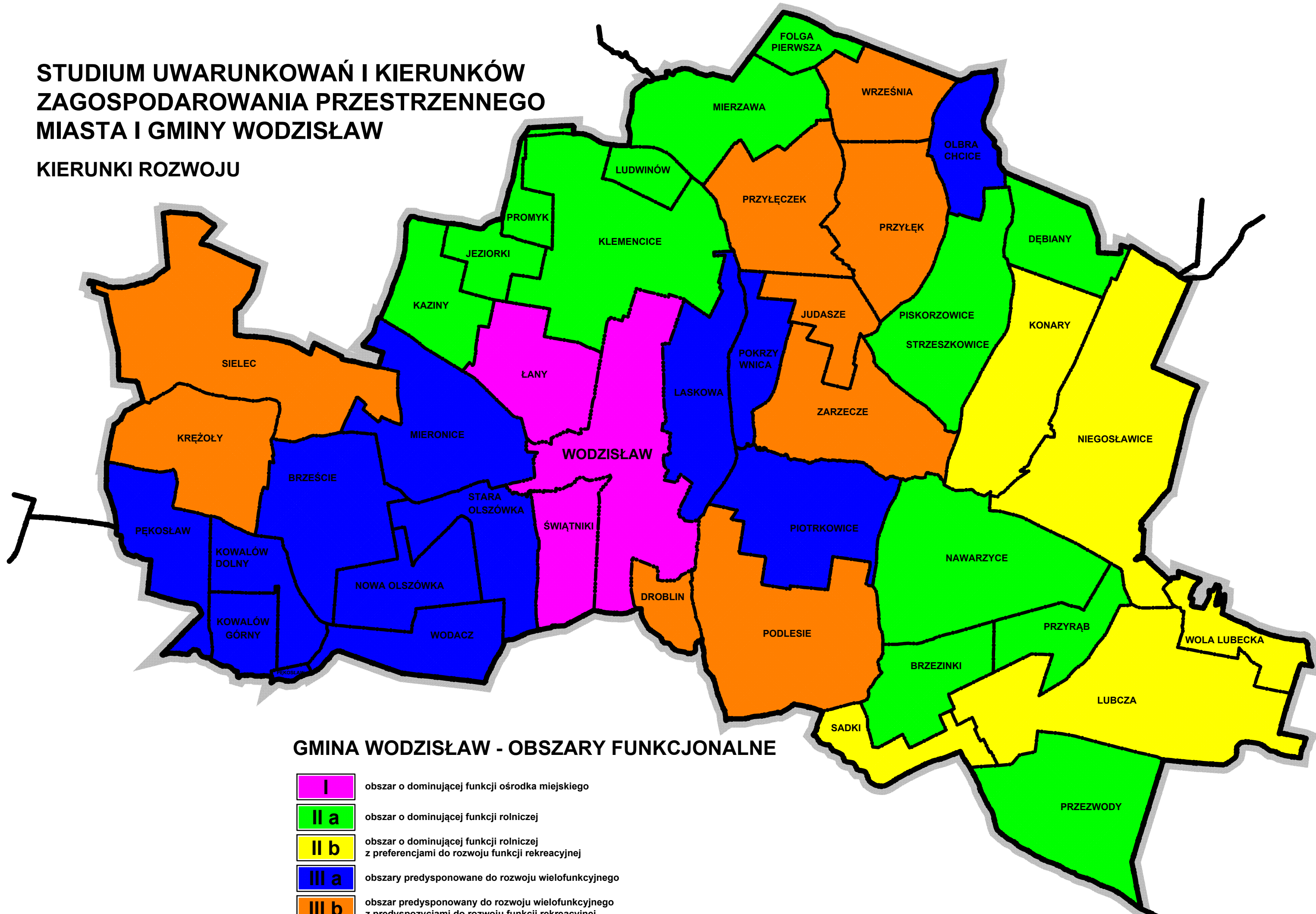
IIIa – Obszar predysponowany do rozwoju wielofunkcyjnego, obejmujący sołectwa: Brzeście, Kowalów Dolny, Kowalów Górny, Laskowa, Mieronice, Nowa Olszówka, Olbrachcice, Pękosław, Piotrkowice, Pokrzywnica, Stara Olszówka, Wodacz.

IIIb – Obszar wskazany do rozwoju wielofunkcyjnego z predyspozycjami do rozwoju funkcji rekreacyjnej realizowanej w oparciu o zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego, obejmujący sołectwa: Droblin, Judasze, Krężoły, Podlesie, Przyłęczek, Przyłęk, Sielec, Września i Zarzecze.

Powyższy podział funkcjonalny gminy został przedstawiony na załączonym schemacie.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WODZISŁAW

KIERUNKI ROZWOJU

GINA WODZISŁAW - OBSZARY FUNKCJONALNE

- I** obszar o dominującej funkcji ośrodka miejskiego
- II a** obszar o dominującej funkcji rolniczej
- II b** obszar o dominującej funkcji rolniczej z preferencjami do rozwoju funkcji rekreacyjnej
- III a** obszary predysponowane do rozwoju wielofunkcyjnego
- III b** obszar predysponowany do rozwoju wielofunkcyjnego z preferencjami do rozwoju funkcji rekreacyjnej

3.1. Kierunki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego

Środowisko przyrodnicze, zgodnie z art. 5 pkt 20 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, jest to krajobraz wraz z tworami przyrody nieożywionej oraz naturalnymi i przekształconymi siedliskami przyrodniczymi z występującymi na nich roślinami, zwierzętami i grzybami.

Ochrona środowiska, zgodnie z art. 3 pkt 13 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska – polega na podjęciu lub zaniechaniu działań umożliwiających zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej.

Ochrona środowiska polega w szczególności na:

- racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami przyrodniczymi zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom,
- przywracaniu do stanu właściwego elementów przyrodniczych.

Racjonalne kształtowanie środowiska i gospodarowanie zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju oznacza, że nie każde kształtowanie środowiska jest pożądane, a jest nim tylko takie, które jest racjonalne. Kształtowanie środowiska musi być zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju, która została zawarta w art. 3 pkt 50 ustawy dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, które stanowi, iż zrównoważonym rozwojem jest rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Przez zanieczyszczenie rozumieć należy emisję, która jest szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, powoduje szkodę w dobrach materialnych, pogarsza walory estetyczne środowiska lub koliduje z innymi, uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska.

Przywracanie do stanu właściwego elementów przyrodniczych oznacza takie zachowanie, które prowadzi do osiągnięcia restytucji najwłaściwszej, co niekoniecznie oznacza przywrócenie do stanu takiego, jaki występował bezpośrednio przed naruszeniem środowiska, ale raczej do takiego, jaki jest zgodny z obowiązującym prawem w czasie dokonywania restytucji.

Kształtowanie środowiska, to świadome i planowe zmiany w środowisku przyrodniczym, zmierzające do gospodarczego wykorzystania ekosystemów (dla celów np. rolniczych, turystycznych itd.) lub przywracanie ekologicznej funkcji ekosystemów i krajobrazów (renaturyzacja, renaturalizacja). Dla osiągnięcia założonych celów ochrony, wszelkie działania gospodarcze muszą być podporządkowane zapewnieniu ochrony i racjonalnego kształtowania środowiska, stanowiącego dobro ogólnonarodowe.

Kierunki rozwoju gminy Wodzisław, muszą być podporządkowane dążeniom do utrzymania obecnego modelu funkcjonowania przyrody i podejmowaniu działań proekologicznych zmierzających do zahamowania degradacji wszystkich aspektów środowiska przyrodniczego.

Na obszarze gminy utrzymuje się kontynuację działań ochronnych dla wszystkich prawnych form ochrony środowiska przyrodniczego zlokalizowanych na terenie gminy.

Przy prowadzeniu działań urbanistycznych i gospodarczych, należy uwzględnić ograniczenia wynikające z lokalizacji gminy Wodzisław w systemach ochronnych, wymienionych poniżej.

1. Rezerwat florystyczny „Lubcza”, obejmuje część terenu sołectwa Lubcza, na Górze Okrąglicy, na gruntach Nadleśnictwa Pińczów w leśnictwie Góry, oddziały 180 k, 180 l, 181 d, 181 f, o powierzchni 6,96 ha. Przebieg granic i zasady ochrony na terenie rezerwatu wyznacza Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20 września 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Lubcza (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 25.09.2017 r. poz. 2855). Obecnie dla terenu rezerwatu **nie obowiązuje plan ochrony rezerwatu**. Poprzedni plan ochrony, ustanowiony przez Wojewodę Świętokrzyskiego na okres 20 lat, utracił ważność 31 grudnia 2021 r. **Aktualny plan ochrony** rezerwatu „Lubcza” zostanie ustanowiony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach.

Celem ochrony rezerwatu, jest zachowanie dla celów naukowych i dydaktycznych, stanowiska miłka wiosennego (*Adonis vernalis*), występującego na skraju lasu, na południowym skłonie wzniesienia. Inne cenne elementy chronionej flory to zawilec wielkokwiatowy *Anemone ranunculoides* i dziewięciśń bezłodygowy *Carlina acaulis*.

Objęte ochroną gatunki roślin znajdują się obecnie na krawędzi wyginięcia, ze względu na zarastanie ich stanowisk przez gatunki krzewiaste i drzewiaste.

Dokument, „Założeń do sporządzania projektu Planu urządzania lasu w Nadleśnictwie Pińczów, obręb leśny Pińczów, na okres od 01.01.2023 r. do 31.12.2032 r.”, sporządzony przez Regionalną Dyрекcyję Lasów Państwowych w Radomiu, w 2020 r., wskazuje, że nie należy planować zabiegów gospodarczych w wydzieleniach tworzących rezerwaty, ze względu na dobieganie końca obowiązujących planów ochrony rezerwatów; a po zatwierdzeniu Planów Ochrony należy uwzględnić ich postanowienia.

Na terenie rezerwatu **zabrania się** działań określonych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Zakazy nie dotyczą sytuacji określonych art. 15 ust. 2 wymienionej ustawy.

2. Miechowsko – Działoszycki Obszaru Chronionego Krajobrazu obejmuje tereny sołectw: Sielec, Krężoły, Brzeście, Pękosław, Kowalów Dolny, Kowalów Górny, Stara Olszówka, Nowa Olszówka, Wodacz, Świątniki, Droblin, Podlesie, Piotrkowie, Zarzecze, Judasze, Strzeszkowice, Konary, Niegosławice, Nawarzyce, Przyrąb, Wola Lubecka, Lubcza, Brzezinki, Sadki, Przewody oraz teren południowej części miasta Wodzisław (bez terenu dawnego sołectwa Brzezie). Przebieg

granic i zasady ochrony na terenie Obszaru zostały wyznaczone Uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr XXXV/622/13 z dnia 23 września 2013 r. dotyczącą wyznaczenia Miechowsko – Działoszyckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 1 października 2013 r., poz. 3314).

Uchwała w § 3 ustala działania na terenie Obszaru w zakresie czynnej ochrony ekosystemów:

- 1) zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków;
- 2) zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywnienia lub też sukcesji;
- 3) utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych;
- 4) zachowanie i ewentualne odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych;
- 5) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- 6) szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerwy przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne;
- 7) zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej.

Uchwała w § 4.1. na Obszarze zakazuje:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 4) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

Zakazy, o których mowa w ust. 1 nie dotyczą:

- 1) terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- 2) terenów objętych ustaleniami projektów planów zagospodarowania przestrzennego lub projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;

- 3) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- 4) ustaleń warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej oraz obiektów i urządzeń budowlanych niezbędnych do jej użytkowania, pod warunkiem zapewnienia minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej na danym terenie.

Nadzór nad Obszarem sprawuje Marszałek Województwa Świętokrzyskiego.

3. Specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Mierzawy (PLH260020), w granicach części terenów sołectw: Przyłęczek, Przyłęk, Judasze, Strzeszkowice, Konary, Niegosławice, Zarzecze, Nawarzyce, Wola Lubecka i Lubcza. Obszar został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 marca 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Mierzawy - PLH260020, (Dz. U. z 13 kwietnia 2023 r. poz. 699).

Zgodnie z § 3 rozporządzenia, Obszar wyznacza się w celu:

- 1) trwałej ochrony:
  - a) siedlisk przyrodniczych,
  - b) populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki lub
- 2) odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków, o których mowa w pkt 1 lit. b

– w stosunku do przedmiotów ochrony.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, **na ustanowionych obszarach ochronnych Natura 2000**, zabrania się podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

W granicach gminy Wodzisław, nadal należy chronić ustanowione **pomniki przyrody**:

Pomnik przyrody nieożywionej:

- **źródło**, podboczowe, szczelinowe, zlokalizowane we wschodniej części wsi Laskowa, na działce nr ewid. 480, Nr GID 111965.

Pomniki przyrody ożywionej:

- **Buk pospolity** (*Fagus sylvatica*), rosnący na terenie sołectwa **Sielec**, na działce nr ewid. 247, w zarządzie Lasów Państwowych Nadleśnictwo Jędrzejów, Nr GID 215281.

- **Grupa trzech drzew**, rosnących w sołectwie **Lubcza**, w parku podworskim, na działce nr ewid. 496/1. Pomnik obejmuje drzewa: lipa drobnolistna (*Tilia cordata*, Nr GID 111967), klon pospolity (*Acer platanoides*, Nr GID 111966), dąb szypułkowy (*Quercus robur*, Nr GID 111968).
- **Lipa drobnolistna** (*Tilia cordata*) „Przyłękowska Dama”, rosnąca na terenie sołectwa Przyłek na działce nr ewid. 236/1. Nr GID 111976.
- **Siedem drzew**, rosnących na terenie lasów w sołectwie Sielec, na terenie Nadleśnictwa Jędrzejów, w Leśnictwie Słupia. Pomnik obejmuje drzewa: jodła pospolita (*Abies alba*, Nr GID 111969), jodła pospolita (*Abies alba*, Nr GID 111970), buk zwyczajny (*Fagus sylvatica*, Nr GID 111971), buk zwyczajny (*Fagus sylvatica*, Nr GID 111972), buk zwyczajny (*Fagus sylvatica*, Nr GID 111973), wiąz pospolity (*Ulmus minor*, Nr GID 111974), klon zwyczajny (*Acer platanoides*, Nr GID 111975).

W obrębie ustanowionych pomników przyrody oraz w ich najbliższym otoczeniu obowiązują zakazy określone w aktach prawa miejscowego, ustanawiających przedmiot ochrony oraz określone w przepisach odrębnych.

Innymi, **cennymi przyrodniczo terenami**, w granicach gminy są tereny **lokalnego korytarza ekologicznego** doliny rzeki Mierzawy, łączącego się na terenie gminy Michałów, z Głównym Korytarzem Ekologicznym o znaczeniu Krajowym, Południowo-Centralnym (KPdC), w części Korytarza Ekologicznego Doliny Nidy oraz **ciągi ekologiczne** rzek Mozgawy, Węchadłówki i Mozgawki wspomagające funkcjonowanie korytarza ekologicznego.

Korytarze i ciągi ekologiczne stanowią połączenie między obszarami szczególnie cennymi przyrodniczo, przyczyniającymi się do migracji świata roślinnego i zwierzęcego.

Dla terenów tych można sformułować następujące zalecenia dotyczące zagospodarowania:

- preferowanie rozwoju trwałych użytków zielonych na terenach przylegających do rzek,
- likwidowanie i nie wprowadzanie do środowiska barier poprzecznych ograniczających przepływ powietrza i wód,
- ochronę i uzupełnienie biologicznej obudowy rzek (zadrzewienia przywodne).

Wody podziemne

Obszar całej gminy Wodzisław położony jest w granicach **Głównego Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) Nr 409 „Niecka Miechowska (część SE)”**. Dla GZWP Nr 409 opracowano dokumentację geologiczną zatwierdzoną decyzją Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa decyzją z dnia 14 lipca 1999 r., znak: DG kdh/BJ/489-6227/99, uzupełnioną „Dodatkim do dokumentacji hydrogeologicznej Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP (GZWP) nr 409 Niecka Miechowska (część SE) w związku z ustanowieniem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 409 Niecka Miechowska (część SE)”, zatwierdzonym Decyzją Ministra Środowiska znak: DGK-II.4731.131.2015.AJ z dnia 27.04.2016 r.

Przeważająca część obszaru zbiornika GZWP Nr 409 „Niecka Miechowska (część SE)” charakteryzuje się wysoką i bardzo wysoką podatnością na zanieczyszczenia, wynikającą z braku szczelnego pokrycia utworów wodonośnych przez utwory nieprzepuszczalne. Obszary ochronne GZWP oraz zasady ochrony, będą ustanawiane rozporządzeniem właściwego miejscowo wojewody.

Głównym celem ochrony wód podziemnych jest zahamowanie procesów ich zanieczyszczenia, a w miarę możliwości przywrócenie i zachowanie ich naturalnej jakości dla obecnych i przyszłych użytkowników oraz zachowanie naturalnej funkcji tych wód w ekosystemie.

W granicach gminy wykonanych jest sześć komunalnych **ujęć wody podziemnej**, obsługujących wodociągi grupowe: „**Wodzisław**”, „**Brzeście**”, „**Przyrąb**”, „**Brzezinki**”, „**Klemencice**”, „**Olbrachcice-Dębiany**”, dla których obowiązują strefy ochrony bezpośredniej wymienionych ujęć wód podziemnych, ustanowione z urzędu, przez Dyrektora Zarządu Zlewni w Kielcach, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, obejmujące wygrozione tereny ujęć wody. Dla ujęć **nie ustanowiono stref ochrony pośredniej**.

W granicach gminy funkcjonuje również komunalne ujęcie wody „**Mierzawa**” obsługujące lokalny wodociąg. Jedno z ujęć wody – „**Ludwinów**”, stanowi własność sołectką i obsługuje jedno sołectwo. Dla ujęć tych **nie ustanowiono stref ochrony ujęć wody**.

Spoza terenu gminy z ujęć „**Zielonki**” (gmina Sędziszów) i „**Moczydło**” (gmina Książ Wielki) zasilane są pojedyncze sołectwa gminy Wodzisław.

Pozostałe studnie, wykonane w granicach gminy, również wymagają zapewnienia ich ochrony przed potencjalnym zanieczyszczeniem. Studnie te mogą stanowić awaryjny sposób zapewnienia dostępu do wody z zasobów wód podziemnych niezbędnych w okresach zagrożenia czy awarii systemów wodociągowych.

Wody powierzchniowe

W granicach gminy, należy objąć ochroną, **zasoby wód powierzchniowych**, niezbędnych każdemu organizmowi i warunkujących zachowanie siedlisk przyrodniczych zależnych od zasobów wód. Występujące w granicach gminy wody powierzchniowe nie stanowią bazy zaopatrzenia w wodę pitną dla ludności, możliwych do zagospodarowania dla potrzeb obecnych i przyszłych pokoleń mieszkańców. Obecnie wody powierzchniowe wykorzystywane są jedynie do hodowli ryb.

Ochrona wód powierzchniowych powinna polegać przede wszystkim na zabezpieczeniu wód przed zagrożeniami wynikającymi z odprowadzenia niewłaściwie oczyszczonych lub nieoczyszczonych ścieków pochodzenia komunalnego, gospodarczego, czy stanowiących spływy powierzchniowy z terenów dróg publicznych i utwardzonych zanieczyszczonych terenów. Zagrożenie mogą stanowić również spływy zanieczyszczeń z terenów pól uprawnych, przylegających do wód.

W celu ochrony wód powierzchniowych, zaleca się pozostawienie istniejącej naturalnej biologicznej obudowy wszystkich rzek, cieków i zbiorników wodnych, a w miejscach gdzie pola orne bezpośrednio graniczą z terenami wód, zaleca się utworzenie pasa trwałej roślinności w postaci muraw

lub krzewów, chroniących wody przed spływem zanieczyszczeń.

Teren gminy Wodzisław położony jest w dorzeczu rzeki Nidy. Podstawową sieć wodną, na terenie gminy tworzy rzeka Mierzawa wraz z głównymi dopływami Mozgawą i Węchadłówką, odwadniające większość obszaru gminy Wodzisław. Wyjątkiem jest północno – wschodni fragment gminy odwadniany przez rzekę Kruczkę i Ciek od Tura, stanowiące odrębne, bezpośrednie dopływy rzeki Nidy. Teren gminy należy do regionu wodnego Górnej-Zachodniej Wisły.

W granicach gminy, w dolinie rzeki Mozgawy, wykonany jest zbiornik retencyjno-rekreacyjny we wschodniej części miasta Wodzisław oraz stawy rybne w miejscowości Mieronice. Niewielkie zbiorniki wodne wykonane są w Lubczy (dolina Węchadłówki), Olszówce (dolina Mozgawki), Przyłęczku (dolina Mierzawy).

Zbiorniki należy zachować i chronić przed zanieczyszczeniem. Zbiorniki pełnią funkcje retencyjne, gospodarcze, turystyczne, przyrodnicze i krajobrazowe. Stanowią dopełnienie funkcji turystycznej regionu.

W granicach gminy dopuszcza się lokalizację potencjalnych nowych stawów hodowlanych, oczek wodnych o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym, respektujących ograniczenia wynikające z ustanowionych form ochrony przyrody i spełniające wymagania wynikające z przepisów odrębnych.

Wszelkie inwestycje wiążące się z wykonywaniem, odbudową, rozbudową, przebudową, rozbiórką lub likwidacją urządzeń wodnych (np. tereny w granicach urządzeń melioracyjnych) oraz obejmujące powierzchniowe wody płynące i grunty nimi pokryte, muszą być realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy Prawo wodne.

Zgodnie z art. 232 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne zakazuje się grodzenia nieruchomości przyległych do publicznych śródlądowych wód powierzchniowych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, a także zakazywania lub uniemożliwiania przechodzenia przez ten obszar. Właściciel nieruchomości przyległej do publicznych śródlądowych wód powierzchniowych, zgodnie z art. 233 ust. 1, jest obowiązany umożliwić dostęp do wód na potrzeby wykonywania robót związanych z utrzymywaniem wód oraz dla ustawiania znaków żeglugowych lub hydrologiczno-meteorologicznych urządzeń pomiarowych.

Utrzymywanie publicznych śródlądowych wód powierzchniowych, zgodnie z art. 227 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, polega na zachowaniu stanu dna lub brzegów oraz na remoncie lub konserwacji istniejących budowli regulacyjnych.

Utrzymywanie wód ma na celu zapewnienie:

- ochrony przed powodzią lub usuwania skutków powodzi,
- spływu lodu oraz przeciwdziałania powstawaniu niekorzystnych zjawisk lodowych,
- warunków umożliwiających korzystanie z wód, w tym utrzymywania zwierciadła wody na poziomie umożliwiającym funkcjonowanie urządzeń wodnych, obiektów mostowych, rurociągów, linii energetycznych, linii telekomunikacyjnych oraz innych urządzeń,

- warunków eksploatacyjnych śródlądowych dróg wodnych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 42 ust. 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej,
- działania urządzeń wodnych, w szczególności ich odpowiedniego stanu technicznego i funkcjonalnego,
- i nie powinno uniemożliwić osiągnięcia celów środowiskowych, określonych dla jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych, w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, przy uwzględnieniu dopuszczalności nieosiągnięcia celów środowiskowych, uwzględnionych w tej ustawie.

W granicach gminy Wodzisław **nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.**

Cele środowiskowe dla ochrony wód, wyznacza Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie **Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły** (Dz. U. z 16 lutego 2023 r., poz. 300), stanowiącego aktualizację dotychczasowego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, przyjętego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 28 listopada 2016 r., poz. 1911 z późn. zm.), będącego kontynuacją pierwszego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, zatwierdzonego przez Prezesa Rady Ministrów, na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 22 lutego 2011 r. (M.P. 2011 Nr 49, poz. 549), uwzględniające Ramową Dyrektywę Wodną 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r., ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.

W odniesieniu do wód powierzchniowych Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły przewiduje m.in.: dla jednolitych części wód powierzchniowych obligatoryjny warunek niepogarszania ich stanu. Docelowo przewiduje osiągnięcie co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Podstawowym celem ochrony, jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu ochrony dla wszystkich cennych siedlisk i gatunków zależnych od jakości i ilości zasilających je wód, przy zachowaniu istniejących cieków, starorzeczy i zbiorników wodnych (stawy hodowlane).

W odniesieniu do wód podziemnych Plan ten przewiduje ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych, zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych, zapobieganie wzrostowi stężeń zanieczyszczeń powstałych w skutek działalności człowieka.

3.2. Kierunki ochrony i kształtowania środowiska kulturowego i krajobrazu

Teren gminy Wodzisław, jest niezwykle zasobny pod względem dorobku środowiska kulturowego występującego w jej granicach. Obiekty zabytkowe stanowią dorobek społeczności lokalnej poprzednich pokoleń i świadectwo minionych epok, zdarzeń, których zachowanie leży w interesie społecznym, ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Obiekty zabytkowe ponoszą również atrakcyjność turystyczno – wypoczynkową regionu.

Ochronie i opiece podlegają:

- zabytki nieruchome (będące dziełami architektury i budownictwa, parkami, cmentarzami, miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne),
- zabytki ruchome (będące dziełami sztuki, numizmatami, pamiątkami historycznymi, pieczęciami, odznakami),
- zabytki archeologiczne (będące pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyskami, relikami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej).

Wykaz nieruchomości zespołów i obiektów zabytkowych, zlokalizowanych na terenie gminy Wodzisław, wpisanych do rejestru zabytków lub widniejących w ewidencji zabytków oraz obszary ochrony częściowej z ewidencji wojewódzkiej, zostały przedstawione w części uwarunkowań rozwoju gminy (pkt. 2.4.3) i przedstawiony na załącznikach graficznych do niniejszego studium. Wymienione obiekty podlegają ochronie konserwatorskiej w rozumieniu art. 6 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Wszelkie prace podejmowane przy obiekcie i w jego otoczeniu ekspozycyjnym, wyznaczonym w decyzji o wpisie do rejestru zabytków, wymagają uzgodnienia ze Świętokrzyskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Kielcach.

Najcenniejszym zabytkiem na terenie gminy jest Zespół Pałacowy Wielowiejskich. Cenne są również zabytkowe kościoły oraz pozostałości zespołów dworsko-parkowych i rezydencjonalnych. W złym stanie technicznym (ruinie) znajduje się Bożnica w Wodzisławiu, pozostałość kultury żydowskiej terenu gminy.

Wykaz zabytków archeologicznych, wpisanych do rejestru zabytków archeologicznych oraz ogólny opis innych stanowisk archeologicznych, wpisanych do ewidencji zabytków archeologicznych, zlokalizowanych na terenie gminy Wodzisław, został przedstawiony w części uwarunkowań rozwoju gminy (pkt 2.4.2) i przedstawiony na rysunkach niniejszego studium.

Wymienione obiekty podlegają ochronie konserwatorskiej w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Szczególnie cenne, spośród występujących zabytków archeologicznych, są stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków, obejmujące kurhan i osady, dla których obowiązuje 50,0 m strefa ochrony zabytku archeologicznego, wyznaczona od granicy wpisu obiektu do rejestru zabytków.

Wszelka działalność inwestycyjna w obrębie obiektów archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków (wraz ze strefą ochronną) jak i pozostałych stanowisk archeologicznych, ujętych w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków, podlega uzgodnieniu ze Świętokrzyskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i jest podporządkowana ŚWKZ. Przypadkowe znaleziska, mające cechy zabytku archeologicznego, zgodnie z ustawą z dnia z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wymagają zabezpieczenia i powiadomienia organów samorządowych i Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Kielcach.

Gmina Wodzisław posiada Gminną Ewidencję Zabytków przyjętą Zarządzeniem Nr 102/2014 Wójta Gminy Wodzisław z dnia 12 grudnia 2014r. w sprawie założenia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Wodzisław. W celu zapewnienia pełnej ochrony występujących zabytków na terenie gminy, wymagane jest sporządzanie kompleksowego Programu opieki nad zabytkami.

Głównym zadaniem z zakresu ochrony przestrzeni kulturowej powinno być zabezpieczanie obiektów i zespołów zabytkowych, w tym dziedzictwa archeologicznego przed degradacją oraz sukcesywna renowacja, rewitalizacja oraz racjonalne ich udostępnienie drogą pełnego wykorzystania instrumentów prawnych i finansowych przewidzianych w obowiązujących przepisach prawnych i programach. Poza ochroną istniejących zabytków niezwykle ważne jest, by realizowana w ich pobliżu zabudowa kontynuowała tradycje regionalne i była harmonijnie wkomponowana w przestrzeń kulturową.

Niezwykle istotna jest kontynuacja działań ochronnych w celu zachowania zabytkowego układu urbanistycznego. W granicach gminy należy prowadzić ciągłe analizy w celu rozpoznania i oznakowania obiektów nie objętych dotychczas ochroną, a wskazanych do objęcia ochroną, ze względu na ich wartości dla tożsamości kulturowej regionu.

Gmina może odgrywać istotną rolę w działaniach związanych z rozpoznaniem zasobów dziedzictwa kulturowego, szczególnie w zakresie historycznych układów ruralistycznych, tradycyjnej zabudowy wiejskiej, wartościowych elementów małej architektury sakralnej (krzyże, figury i kapliczki), miejsc historycznych, związanych z ważnymi wydarzeniami, w tym militarnymi, wartościowych elementów dóbr kultury współczesnej. Obiekty te należy zachować i objąć ochroną.

Zabytki należy racjonalnie udostępniać. Funkcjonowanie środowiska kulturowego, w tym jakość życia mieszkańców, można poprawić np. poprzez rewaloryzację czy przekształcanie zasobów zabytkowych na cele rozwoju funkcji rekreacyjno-turystycznej lub usługowej o charakterze ogólnodostępnym.

W granicach gminy należy kształtować nowe wartości środowiska kulturowego np. w zakresie formy zabudowy, elementów kompozycji układów przestrzennych czy atrakcyjności krajobrazu, poprzez wypracowanie zespołu cech architektonicznych, charakterystycznych dla terenu gminy i popularyzację ich stosowania w budownictwie na terenie gminy.

Szczegółnej dbałości wymaga przestrzeń o cechach symbolicznych, świadczących o tożsamości i rozpoznawalności miejsca w skali regionu. Niezbędne jest rozpoznanie i zachowanie charakterystycznych krajobrazów przyrodniczych i historycznych oraz związanych z nimi elementów o charakterze dóbr materialnych lub stanowiących część niematerialną dziedzictwa kultury, a także rozwój współczesnych krajobrazów kulturowych.

Kontynuacja działań ochrony dóbr kultury, polega, w szczególności na:

- uwzględnieniu zasad ochrony obiektów i zespołów zabytkowych, wynikających z decyzji ustanawiających wpis do rejestru lub ewidencji zabytków, mających na celu zachowanie zabytków w możliwie pierwotnej formie,
- zachowaniu wymagań w zakresie wartości historycznych, kompozycyjnych i estetycznych obiektów,
- zabezpieczeniu obiektów i zespołów zabytkowych, w tym dziedzictwa archeologicznego przed degradacją,
- ochronie obiektów archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków przed trwałym zagospodarowaniem,
- obowiązku dokonywania uzgodnień ze Świętokrzyskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, w obrębie stref ochrony archeologicznej, prowadzenie każdej działalności inwestycyjnej, na etapie planowania i projektowania, w celu określenia uwarunkowań wynikających z konieczności ochrony zabytków archeologicznych oraz prowadzić rozpoznanie i dokumentowanie struktur i nawarstwień naruszalnych, poprzez badania wyprzedzające i nadzory archeologiczne na koszt inwestora,
- eksponowanie w strukturze przestrzennej, w panoramach i sylwetach miejscowości elementów najcenniejszych;
- komponowanie nowych struktur z uwzględnieniem historycznej zabudowy;
- prowadzenie archeologicznych badań ratunkowych na terenach realizowanych lub przewidzianych do realizacji inwestycji wielkoobszarowych;
- zachowaniu i objęciu ochroną kapliczek, krzyży przydrożnych, miejsc pamięci narodowej, pomników, cmentarzy historycznych i grzebalnych,
- uwzględnieniu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, szczegółowych wymagań ochronnych dla obszarów środowiska kulturowego, wskazujących na potrzebę zachowania wartości historycznych obiektów architektury i układów urbanistycznych, zgodnie z decyzjami wpisowymi do rejestru dóbr kultury.

Podstawowe znaczenie dla kształtowania i ochrony krajobrazu określa ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu. Ustawa reguluje szereg zagadnień związanych z ochroną krajobrazu poprzez wprowadzenie zmian do wielu ustaw, w tym do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o ochronie

przyrody oraz ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadza pojęcia krajobrazu i krajobrazu priorytetowego.

Dla terenu województwa świętokrzyskiego dotychczas nie został opracowany audyt krajobrazowy, o którym mowa w art. 38 i art. 38a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w związku z tym nie określa się zasad ochrony i kształtowania krajobrazu wynikających z takiego audytu. W przyszłości, po sporządzeniu przez Zarząd Województwa audytu krajobrazowego, gmina powinna uwzględnić przy kształtowaniu krajobrazu, rekomendacje i wnioski zawarte w tym dokumencie.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego, wymienionych jest wiele zagrożeń krajobrazu tj. m.in.: prowadzenie krótkowzrocznej, proinwestycyjnej polityki przestrzennej w gminach, nieuwzględniającej konsekwencji w postaci nieodwracalnych zmian w krajobrazie. Efekty niewłaściwej polityki przestrzennej bywają widoczne m.in. w postaci:

- chaotycznej zabudowy, wkraczającej w miejsca eksponowane krajobrazowo, zaburzającej linie ciągów widokowych, realizowanej bez uwzględnienia walorów krajobrazowych, przyrodniczych (zabudowa dolin rzecznych) i kulturowych (obudowa otoczenia zabytków i ich przedpola widokowego);
- kosmopolitycznej zabudowy, pozbawionej cech wynikających z tradycji regionu, zróżnicowanej architektonicznie, materiałowo, skalowo, z detalami i kolorami stwarzającymi dysonans w przestrzeni;
- zmian w krajobrazie wywołanych budową infrastruktury: komunikacyjnej (nasypów, estakad, wiaduktów, ekranów itp.), telekomunikacyjnej (masztów telefonii komórkowej), energetycznej (naziemnych linii przesyłowych, elektrowni wiatrowych, kominów ciepłowniczych), przeciwpowodziowej (tam, dużych zbiorników retencyjnych itd.);
- likwidacji zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz oczek wodnych;
- reklam różnej wielkości i kształtu, lokalizowanych bez żadnych reguł, często zasłaniających wgląd w atrakcyjny krajobraz;
- dzikiej eksploatacji surowców mineralnych, której efektem są szpecące krajobraz „dziury w ziemi” nierzadko przyczyniające się powstania „dzikich” wysypisk śmieci.

Podstawowymi kierunkami ochrony krajobrazu na terenie gminy Wodzisław są:

- ograniczanie wysokości nowych obiektów oraz ściśle określanie ich lokalizacji, gabarytów, kształtu dachów i kolorystyki, w dostosowaniu do potrzeby zachowania i wzbogacenia zachowanych cennych walorów krajobrazowo-kulturowych;
- zahamowanie oddrzewiania krajobrazu oraz ochrona i zwiększenie ilości zadrzewień (nie dotyczy to terenów ekspozycji widokowej i terenów gleb chronionych) oraz skupisk roślinności o różnych funkcjach;
- zachowanie w obrębie terenów rolnych elementów różnicujących krajobraz np.: zadrzewień, oczek wodnych, skarp, bezodpływowych zagłębień i torfowisk i in.;

- tworzenie i ochrona w większych miejscowościach systemu terenów zielonych;
- przeciwdziałanie nieuzasadnionemu zajmowaniu terenów otwartych pod zabudowę, w warunkach, w których jest ona możliwa w obrębie terenów już zainwestowanych;
- kształtowanie właściwych postaw wśród mieszkańców.

W granicach terenu gminy Wodzisław, na rysunku kierunków, zostały wyznaczone **proponowane punkty widokowe**, wskazane w miejscach odznaczających się wyjątkowymi wglądami w panoramę otaczających krajobrazów. Proponowane miejsca widokowe zostały wyznaczone w granicach sołectw: Dębiany, Łany, Nawarzyce, Olbrachcice i Przezwoły.

3.3. Kierunki rozwoju rolnictwa

Polityka przestrzenna gminy Wodzisław w dziedzinie rolnictwa, powinna umożliwić wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony najcenniejszych zasobów środowiskowych terenu gminy.

Głównym kierunkiem zagospodarowania rolnej przestrzeni produkcyjnej będzie **doskonalenie i intensyfikacja produkcji rolniczej**, z równoczesnym respektowaniem **zasad ekorozwoju**, a zwłaszcza **ochrony najcenniejszych zasobów gleb**. Priorytetem ochronnym powinny zostać objęte w szczególności kompleksy najlepszych gleb rędzinowych i lessowych nadających się do uprawy najcenniejszych roślin uprawnych, obejmujących gleby klas bonitacyjnych I – IIIb, podlegających ochronie prawnej, skupiające się w południowo-wschodniej części gminy oraz miejscami w północnej, północno-zachodniej i centralnej części gminy.

Obszary te, wraz z towarzyszącymi im masywami gleb klasy IVa i IVb, uzyskałyby priorytet w zakresie wymiany gruntów pod kątem powiększenia areалу działek rolniczych. Powinny również zostać wyłączone z zabudowy nierolniczej, a także drobnotowarowej zabudowy zagrodowej nie wykazującej tendencji rozwojowej. Istotnym kierunkiem uzupełniającym działania ochronne na tych obszarach byłoby zapobieganie rozdrabnianiu struktury agrarnej i własnościowej oraz tworzenie warunków przestrzennych do organizacji większych obszarowo gospodarstw kreujących pożądaną zmianę agrarną.

Tereny gruntów rolnych (klas I–IIIb), chronionych przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze, na rysunku kierunków zostały przedstawione kolorem żółtym, Tereny pozostałych gruntów rolnych w klasach IVa – VI, nie podlegają ochronie i nie zostały wyróżnione kolorem na rysunku kierunków.

Dominującym kierunkiem zagospodarowania **obszarów gleb o przewadze gruntów nieopłacalnych w użytkowaniu rolniczym**, będzie **rozwój wielofunkcyjny** dostosowany do lokalnych uwarunkowań, przy czym z uwagi na zwiększone wymogi ochrony środowiska przyrodniczego preferować należy funkcje ekologiczne i o niewielkiej uciążliwości dla otoczenia jak: drobna przedsiębiorczość nierolnicza, usługi, agroturystyka, ekoturystyka, gospodarka rybacka oraz zalesienia. Istotne znaczenie dla aktywizacji tych obszarów i przyciągnięcia potencjalnych inwestorów, będzie miała budowa podstawowej infrastruktury turystycznej oraz utrzymanie istniejących zbiorników wodnych i realizacja nowych stawów i oczek wodnych.

Na terenie gminy możliwa jest też lokalizacja **przedsiębiorczości z zakresu produkcji rolno – spożywczej** zapewniających większą ilość miejsc pracy. Inwestycje te mogłyby być sytuowane w rejonie miasta, na terenach w pełni wyposażonych w infrastrukturę techniczną i łatwo dostępnych pod względem własnościowym. Polityka rolna gminy, powinna umożliwić wprowadzenie na obszary zarezerwowane dotychczas dla zabudowy zagrodowej, rozwoju wielofunkcyjnego, a szczególnie

drobnych funkcji gospodarczych, o charakterze nierolniczym, które wspomagałyby budżet rodzin wiejskich i umożliwiały zwiększenie miejsc pracy poza rolnictwem.

W granicach gminy występują **tereny zmeliorowane**, które wraz ze strefami oddziaływania obiektów i urządzeń melioracyjnych, zostały przedstawione na rysunku kierunków. Urządzenia melioracji wodnych podlegają ochronie. Wszelkie projekty budowlane przewidziane do realizacji w granicach terenów zmeliorowanych, kolidujące z istniejącymi urządzeniami, należy uzgadniać z administratorem tych urządzeń.

Zasadą lokalizacji **ekstensywnych elementów zabudowy produkcyjnej**, jak: siedlisk drobnotowarowych gospodarstw indywidualnych (nie zwiększających w sposób znaczący produkcji i arealu), zabudowy zagrodowej z usługami lub przetwórstwem rolno-spożywczym bazującym na własnych surowcach, będzie koncentracja tych elementów w większych ośrodkach osadniczych - sołectwach, na obszarach przewidywanych w niniejszym studium pod **zabudowę wielofunkcyjną**. Obszary te skupiałyby jednocześnie wiejską działalność gospodarczą (o charakterze nieuciążliwym), usługi publiczne oraz towarzyszącą im zabudowę mieszkaniową.

Wskazane jest, aby część omawianych obszarów przekształciła się w lokalne ośrodki usługowo-mieszkaniowe, ukierunkowane na bezpośrednią obsługę wsi i rolnictwa. Z uwagi na konieczność ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla potrzeb produkcji rolniczej oraz wysokie koszty uzbrojenia terenów, zabudowa wielofunkcyjna powinna być kształtowana oszczędnie, z uwzględnieniem realnych potrzeb budowlanych.

Rozwojowe funkcje rolnicze, jak gospodarstwa wysokotowarowe, agroturystyczne oraz gospodarstwa podejmujące usługi lub przetwórstwo rolnicze wymagające izolacji przestrzennej mogłyby być lokalizowane poza obszarami koncentracji zabudowy wielofunkcyjnej, wśród własnych rozlogów na terenach nie posiadających ograniczeń funkcjonalnych i prawnych.

Istniejące **tereny produkcji rolniczej**, zostały przedstawione na rysunku kierunków, ciemnożółtym tłem z fioletową obwódką.

Zabudowa zagrodowa, związana z prowadzeniem gospodarstwa rolno-hodowlanego, może być lokalizowana poza terenami wyznaczonymi w niniejszym studium pod zabudowę wielofunkcyjną, w przypadku gdy powierzchnia gospodarstwa rolnego związanego z zabudową zagrodową przekracza średnią powierzchnię gospodarstwa rolnego w gminie, przy spełnieniu wymagań określonych w przepisach odrębnych. Do rozwojowych funkcji należy zaliczyć również gospodarstwa rybackie, istniejące i planowane.

Gabaryty obiektów lokalizowanych w ramach zabudowy zagrodowej (siedlisk rolniczych), powinny być uwarunkowane specyfiką gospodarstwa rolnego i jego programem użytkowym oraz zasadami lokalizacji zabudowy jednorodzinnej w przypadku realizacji budynku mieszkalnego

w zabudowie zagrodowej i zasadami lokalizacji obiektów produkcyjno-hodowlano-składowych i magazynowych w przypadku części gospodarczej zabudowy zagrodowej.

Głównym kierunkiem polityki przestrzennej w dziedzinie otoczenia rolnictwa powinno być tworzenie warunków do organizacji systemu produkcji i zbytu surowców rolniczych, który umożliwiłby trwałe i efektywne powiązanie producentów z zakładami zajmującymi się przetwórstwem i komercjalizacją produktów rolnych. W sytuacji znacznego rozdrobnienia rolnictwa najbardziej pożądanym kierunkiem działania byłaby organizacja grup producenckich i ich związków, które następnie wiązałyby się z pozostałymi ogniwami systemu na zasadzie „agrobiznesu”, to jest powiązania finansowego wszystkich podmiotów w drodze akcjonariatu. W systemie „agrobiznesu” przedstawiciele producentów mieliby wpływ na decyzje gospodarcze podejmowane w poszczególnych jego ogniwach, a należące do tej struktury placówki otoczenia rolnictwa miałyby szansę uzyskać akceptację środowiska wiejskiego. Zorganizowany rynek żywnościowy, może zostać objęty programami pomocowymi, finansowanymi m.in. z Unii Europejskiej.

Należy jednak podkreślić, że powyższe preferencje nie mogą obejmować pozarolniczych funkcji gospodarczych, w tym także zabudowy mieszkaniowej.

Ważnym instrumentem osiągnięcia celów przestrzennych w rolnictwie i jego otoczeniu będzie aktywna polityka samorządu w zakresie **gospodarki gruntami**. Podstawą tej polityki będą **zasoby gruntów komunalnych**, które w warunkach gminy powinny być sukcesywnie tworzone w różnych atrakcyjnych miejscach na obszarach położonych w zasięgu zbiorczych systemów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Zasoby te powinny być, w szczególności koncentrowane na obszarach przewidzianych do realizacji celów publicznych, a zwłaszcza usług publicznych i budownictwa komunalnego oraz na obszarach korzystnych do lokalizacji funkcji usługowo-produkcyjnych w sąsiedztwie istniejącej zabudowy. Przedmiotowe obszary, po uzbrojeniu terenów, stanowiłyby ofertę gminy, skierowaną do inwestorów zainteresowanych realizacją programów strategicznych w gospodarce żywnościowej, a także przedsięwzięć dających większą ilość miejsc pracy. Oferta obszarów powinna obejmować także niezagospodarowane tereny dawnych usług rolniczych, grunty przekazywane gminie w zarząd, użytkowanie lub zakupione, a także wypadające z sektora indywidualnego, działki rolne położone na obszarach nadających się pod zabudowę.

Szczególnie istotne będzie stworzenie atrakcyjnej oferty terenów komunalnych zwłaszcza w obszarze funkcjonalnym ośrodka miejskiego oraz w rejonie węzła drogowego w Mierzawie. Zasoby gruntów komunalnych stanowią jeden z najważniejszych instrumentów aktywnego sterowania rozwojem przestrzennym gminy i mogą zapewnić perspektywę stałego dopływu środków finansowych, zarówno ze sprzedaży gruntów jak i późniejszych podatków od nieruchomości.

Grunty planowane w studium pod zabudowę inną niż rolnicza, zaliczane do niskich klasach bonitacyjnych (IV, V, VI), zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych

i leśnych, nie będą wymagały uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze. Pozostałe tereny, zlokalizowane w granicach gruntów objętych ochroną prawną, mogą zostać uruchomione po uzyskaniu zgody na zmianę przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze lub nieleśne, którą gmina może uzyskać na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania lub zmian obecnie obowiązujących planów dla danego terenu.

W celu zahamowania procesu degradacji gleb na stromych stokach, należy dążyć do zwiększenia udziału powierzchni zajętych przez roślinność darniową (np. murawy) i wielogatunkowe zarośla krzewiaste, a w dalszej perspektywie, należy zadbać o odnowienie formacji leśnych. Należy jednak podkreślić, że procesy zmierzające do poprawy warunków środowiskowych i zatrzymania erozji, muszą odbywać się stopniowo i przy zachowaniu właściwych proporcji zbiorowisk murawowych, zaroślowych i zadrzewień. Wskazane jest, aby sporządzić plan rekultywacji użytków rolnych najbardziej zagrożonych erozją, który powinien być tworzony przy udziale przyrodników, biologów i ekologów.

Pożądanymi kierunkami działalności przestrzennej, prowadzonej w granicach użytków rolnych w gminie Wodzisław, zgodnymi z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego województwa, są:

- wzmożona ochrona gleb najwyższej jakości i większych masywów gruntów przydatnych na cele organizacji towarowej produkcji rolniczej przed nieuzasadnionym podziałem i wyłączeniem z użytkowania rolniczego;
- preferowania rozwoju proekologicznych sposobów produkcji rolniczej (produkcja zintegrowana, ekologiczna, agroturystyka);
- stymulowanie koncentracji oraz scalania i wymiany gruntów w aspekcie potrzeb gospodarstw rozwojowych, zwłaszcza przez młodych rolników przejmujących ziemię (pożądane minimum obszarowe – 25 ha użytków rolnych);
- sprzyjanie podejmowaniu drobnej produkcji towarowej, zwłaszcza o charakterze pracochłonnym w małych gospodarstwach, służącej zachowaniu miejsc pracy na wsi;
- zapewnienie warunków przestrzennych do podejmowania działań służących poprawie jakości gleb, zwłaszcza podlegających erozji, zdegradowanych oraz gleb nadmiernie uwilgotnionych lub przesuszonych drogą stosowania (odtworzenia) melioracji wodnych (ochrona funkcjonujących obiektów i urządzeń melioracyjnych);
- wspieranie podejmowania zrównoważonej produkcji rolniczej, zgodnej z „Kodeksem dobrej praktyki rolniczej”;
- zwiększanie różnicowania agrocenoz, drogą: wprowadzania zadrzewień i zalesień śródpolnych o funkcjach glebochronnych i wiatrochronnych, zachowania (odtworzenia) małych zbiorników wodnych i innych terenów o funkcji retencyjnej;

- sprzyjanie dostosowania gospodarki rolnej na obszarach podlegających prawnej ochronie przyrody do wymagań tam obowiązujących oraz zapobieganie przedostawaniu się do wód szkodliwych substancji stosowanych w produkcji rolniczej ;
- zapewnienie warunków do zagospodarowania gruntów odłogujących i nieopłacalnych w uprawie oraz przeciwdziałanie nadmiernej i nieuzasadnionej gospodarczo sukcesji leśnej na glebach przydatnych do produkcji rolniczej, znajdujących się w czasowym odłogowaniu;
- unikanie lokalizacji obiektów mogących negatywnie oddziaływać na rolniczą przestrzeń produkcyjną w bezpośrednim sąsiedztwie terenów upraw polowych.

3.4. Kierunki rozwoju leśnictwa

Podstawowymi dokumentami określającymi kierunki rozwoju leśnictwa oraz zasady gospodarowania zasobami leśnymi są:

- plany urządzenia lasów państwowych Nadleśnictwa Jędrzejów (sołectwa Sielec, Kaziny, Klemencice i Września) oraz Nadleśnictwa Pińczów (miasto Wodzisław, sołectwa Laskowa Podlesie, Nawarzyce, Lubcza i Przewody);
- uproszczone plany urządzenia lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa opracowane dla poszczególnych sołectw gminy.

Podstawowym kierunkiem rozwoju funkcji leśnej na terenie gminy, jest ochrona istniejących zasobów leśnych, a także sukcesywne uzupełnianie zasobów leśnych gminy. Osiągnięcie celów polityki przestrzennej w leśnictwie wymaga realizacji działań wynikających z obowiązujących przepisów prawa jak i lokalnych uwarunkowań przestrzennych.

Za najważniejsze w tym zakresie uznaje się następujące kierunki zagospodarowania:

- powszechną i ciągłą ochronę obszarów leśnych zmierzającą do ich zachowania i powiększenia oraz zrównoważonego rozwoju wszystkich funkcji tych obszarów (przeznaczenie lasów na cele inwestycyjne może nastąpić tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach i po spełnieniu wymogów określonych przepisami o ochronie gruntów rolnych i leśnych),
- przebudowę drzewostanów jednogatunkowych na mieszane wraz z poprawą struktury wiekowej drzewostanów oraz zwiększeniem różnorodności genetycznej i gatunkowej sprzyjającej trwałości i odporności lasów,
- zwiększenie powierzchni leśnej zwłaszcza drogą zalesiania prywatnych gruntów, nieopłacalnych w uprawie, które pozostając w odłogowaniu, ulegają stopniowej degradacji,
- tworzenia warunków przestrzennych do zapewnienia lasom skutecznej ochrony przeciwpożarowej oraz przeciwdziałania ich zaśmiecaniu,
- konsekwentną realizację zadań gospodarki leśnej ustalonych w planach urządzenia lasów różnych form własności,
- podjęcie współpracy z Nadleśnictwem Jędrzejów i Nadleśnictwem Pińczów, w zakresie udostępnienia lasów dla potrzeb turystyki i wypoczynku (agroturystyki, ekoturystyki),
- upowszechnienie wielofunkcyjnego modelu gospodarki leśnej, ukierunkowanego przede wszystkim na funkcje ekologiczne (ochronne), a następnie na funkcje produkcyjne i społeczne;
- produkcję drewna oraz innych surowców i produktów, na zasadzie racjonalnej gospodarki.

Aktualizacja Krajowego Programu Zwiększania Lesistości (2014), zakłada zwiększenie lesistości kraju (do 30% w roku 2020) 33% po roku 2050. Zwiększenie lesistości kraju do 30%, a także zalesienie i zadrzewienie korytarzy ekologicznych, łączących poszczególne kompleksy leśne i mających szczególnie duże znaczenie dla zachowania i rozwoju różnorodności biologicznej, zostało uznane za jeden z priorytetów Polityki ekologicznej państwa. Zwiększenie lesistości powinno objąć grunty prywatne, a także umożliwić tworzenie spójnych kompleksów leśnych połączonych korytarzami ekologicznymi oraz dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów wynikających z ochrony sieci obszarów Natura 2000.

Lasy w gminie Wodzisław, w 2019 r., zajmowały 2 307 ha, co stanowi tylko 13,0 % ogólnej powierzchni gminy. Średnia lesistości w województwie świętokrzyskim wynosiła w 2019 r. 28,85 %

Dopuszcza się możliwość przeznaczania niewielkich fragmentów lasów i gruntów leśnych, **na cele niezwiązane z gospodarką leśną**, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Przeznaczenie na cele niezwiązane z gospodarką leśną, wymagać będzie uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntu leśnego na cele nieleśne, na etapie opracowywania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub zmian obowiązujących planów. Sytuacja ta, może dotyczyć fragmentów lasów i gruntów leśnych przewidywanych pod rozbudowę i budowę dróg publicznych, enklaw leśnych zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielofunkcyjnej, rekreacyjno – wypoczynkowej czy usługowej.

Zasady polityki zalesieniowej

Rozwój obszarowy lasów powinien być realizowany z uwzględnieniem następujących zasad zagospodarowania leśnego:

- przywracania i kształtowania leśnych ciągów ekologicznych w skali gminy oraz w układzie ponad gminnym,
- przeznaczania do zalesiania gleb ornych w niskich klasach bonitacyjnych oraz terenów zdegradowanych.
- zachowania i ochrony istniejących siedlisk Natura 2000,
- zachowania lokalnych walorów krajobrazowych i kulturowych,
- ochrony łąk i pastwisk, zlokalizowanych w dolinach rzecznych, przed zalesianiem,
- wyrównywania linii brzegowej lasów w celu zyskania bardziej zwartych kompleksów, unikając jednak nadmiernego uproszczenia tej linii i sprowadzania jej kształtu do prostych figur geometrycznych,
- ukierunkowanie rekreacji i turystyki leśnej w sposób godzący funkcje społeczne lasów z ochronnymi i produkcyjnymi – racjonalne wyposażenie lasów i terenów leśnych w małą infrastrukturę turystyczną.

W granicach gminy, na rysunku kierunków, zielonym szrafem, wskazuje się **tereny do zalesienia**, przewidywane w sołectwach: Kowalów Dolny, Krężoły, Nowa Olszówka, Wodacz.

Do czasu zalesienia terenów wskazanych w studium, analizowane grunty powinny pozostać w użytkowaniu rolniczym.

Zalesienia gruntów mogą być realizowane w drodze decyzji o warunkach zabudowy na zalesienie, uwzględniając następujące zasady:

- przeznaczania na cele leśne terenów nie większych niż 1 ha;
- wyrównywania linii brzegowej lasu i uzupełnienie rozproszonych terenów leśnych w celu stworzenia większych kompleksów;
- zapewnienia ochrony przeciwpożarowej;
- eliminowania kolizji funkcji leśnej z innymi funkcjami terenu.

Rolnictwo i leśnictwo – perspektywa osiągnięcia stabilności społeczno-gospodarczej

Głównym źródłem finansowania inwestycji lokalnych, których celem jest rozwój wielofunkcyjny rolnictwa i leśnictwa na terenie gminy, są programy ze środków Unii Europejskiej w połączeniu ze środkami krajowymi tj. środkami samorządów i budżetu państwa oraz środkami własnymi beneficjentów. Wsparcie finansowe zadań inwestycyjnych ze środków Unii Europejskiej wynika z sektorów żywnościowych i leśnych, zbieżnych z krajową strategią rozwoju obszarów wiejskich i polegają na:

- poprawie konkurencyjności sektora rolnego i leśnego,
- poprawie stanu środowiska abiotycznego, siedlisk przyrodniczych i krajobrazu,
- poprawie jakości życia na obszarach wiejskich oraz dywersyfikacja działalności,
- budowanie struktur lokalnych na rzecz zatrudnienia i dywersyfikacji.

Współfinansowanie zadań daje perspektywę rozwinięcia konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zdolnej do długofalowego, harmonijnego rozwoju, zapewniającej wzrost zatrudnienia i osiągnięcie spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską, na poziomie regionalnym i krajowym.

Poprawę konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa na terenie gminy, można osiągnąć poprzez modernizację gospodarstw, ukierunkowanie produkcji na rynek oraz aktywowanie inwestycji prorozwojowych. Wprowadzenie nowych technologii oraz procesów produkcyjnych w zgodzie z wymogami ochrony środowiska, wymaga kapitałochłonnych inwestycji, których rezultatem będzie poprawa dochodów rolników oraz polepszenie warunków ich pracy.

Przewiduje się wsparcie działań dla rolników i leśników, ponoszących straty w wyniku dostosowania gospodarki na obszarach podlegających prawnej ochronie przyrody do wymagań obowiązujących na tych obszarach oraz zapobieganiu przedostawaniu się do wód szkodliwych substancji stosowanych w produkcji rolniczej. Płatności rolno-środowiskowe i leśno-środowiskowe mają zachęcić do podejmowania dobrowolnych zobowiązań w zakresie gospodarowania

ukierunkowanego na ochronę środowiska oraz zachowanie siedlisk o wysokich walorach przyrodniczych. Działania te mają na celu zachowanie wysokiej bioróżnorodności terenu gminy.

Dążenie do powstania: grup producenckich, Lokalnych Grup Działania, organizacji spółdzielczych oraz partnerstwa publiczno – prywatnego, które swoim działaniem mogą stać się animatorami rozwoju gminy. Szerokie wsparcie inicjatyw wzmocni spójność podejmowanych oddolnie decyzji w zakresie planowanych i realizowanych projektów rozwoju lokalnego, przy wdrażaniu programów rolniczych finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego.

3.5. Kierunki rozwoju mieszkalnictwa i usług

Teren gminy Wodzisław podzielony jest na obszar miasta i 42 sołectwa. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa zagrodowa w obrębie poszczególnych jednostek administracyjnych, ukształtowana historycznie, była lokalizowana przy głównych ciągach komunikacyjnych, w pobliżu istniejących obiektów usługowych. Część zabudowy osadniczej na terenie gminy, ma charakter zabudowy rozproszonej, wynikającej z lokalizacji siedlisk rolniczych w obrębie arealów inwestora.

Dalszy rozwój osadnictwa na terenie miasta i gminy Wodzisław powinien zostać podporządkowany następującym celom:

- dążeniu do tworzenia ładu przestrzennego lub jego poprawy,
- ochronie środowiska przyrodniczego oraz dóbr kultury,
- dążeniu do poprawy jakości życia mieszkańców,
- ekonomicznemu wykorzystaniu terenu.

Na obszarze **miasta**, wskazuje się następujące tereny/strefy zainwestowania osadniczego:

- **tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami podstawowymi,**
- **tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami podstawowymi,**
- **tereny potencjalnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami podstawowymi,**
- **tereny zabudowy wielofunkcyjnej (mieszkaniowej jednorodzinnej lub zagrodowej), z usługami podstawowymi,**
- **tereny potencjalnej zabudowy wielofunkcyjnej (mieszkaniowej jednorodzinnej lub zagrodowej), z usługami podstawowymi,**
- **tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej historycznego centrum,**
- **tereny zabudowy usługowej,**
- **tereny potencjalnej zabudowy usługowej,**
- **tereny usług: oświaty, kultury, administracji i ochrony zdrowia, sportu, rekreacji i wypoczynku,**
- **tereny usług związanych z kultem religijnym,**
- **tereny potencjalnych przestrzeni publicznych,**
- **tereny usług ogólnodostępnych związanych ze sportem i rekreacją, turystyką i wypoczynkiem,**
- **tereny potencjalnych usług turystyki, wypoczynku, rekreacji indywidualnej,**
- **teren zabytkowego zespołu rezydencjonalno-parkowego.**

Na powyższych obszarach przewiduje się:

- budowę nowych obiektów budowlanych na działkach niezainwestowanych a przewidzianych pod zabudowę;
- rozbudowę, przebudowę, nadbudowę i odbudowę obiektów budowlanych oraz uzupełnienie nowymi obiektami budowlanymi, na działkach zainwestowanych;
- wymianę istniejących obiektów budowlanych, będących w złym stanie technicznym, co ma znaczący wpływ na poprawę wartości krajobrazowych oraz na porządkowanie zabudowy;
- uzupełnienie zabudową wolnych działek, pomiędzy istniejącą zabudową (zabudowa plombowa i uzupełniająca);
- sukcesywne przenoszenie istniejącej zabudowy zrealizowanej na terenach o niekorzystnych warunkach fizjograficznych na nowe obszary wyznaczone w niniejszym studium.

Na obszarze **sołectw** wskazuje się następujące tereny/strefy zainwestowania osadniczego:

- **tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami podstawowymi,**
- **tereny zabudowy wielofunkcyjnej (zagrodowej lub mieszkaniowej jednorodzinnej, z możliwością rekreacji indywidualnej), z usługami podstawowymi,**
- **tereny potencjalnej zabudowy wielofunkcyjnej (zagrodowej lub mieszkaniowej jednorodzinnej, z możliwością lokalizacji rekreacji indywidualnej), z usługami podstawowymi,**
- **tereny zabudowy usługowej,**
- **tereny usług: oświaty, kultury, administracji, ochrony zdrowia, sportu, rekreacji i wypoczynku,**
- **tereny usług związanych z kultem religijnym,**
- **tereny usług ogólnodostępnych związanych ze sportem i rekreacją, turystyką i wypoczynkiem,**
- **tereny potencjalnych usług ogólnodostępnych związanych ze sportem i rekreacją, turystyką i wypoczynkiem,**
- **tereny usług turystyki, wypoczynku, rekreacji indywidualnej i agroturystyki,**
- **tereny zabytkowych zespołów dworsko-palacowo-folwarczno-parkowych.**

Na powyższych obszarach przewiduje się:

- budowę nowych obiektów budowlanych na działkach niezainwestowanych a przewidzianych pod zabudowę;
- rozbudowę istniejących siedlisk w głąb posiadanych działek;
- wymianę istniejących obiektów budowlanych, będących w złym stanie technicznym, co ma znaczący wpływ na poprawę wartości krajobrazowych;

- rozbudowę, przebudowę, nadbudowę i odbudowę obiektów budowlanych oraz uzupełnienia nowymi obiektami budowlanymi istniejących siedlisk/terenów zainwestowanych;
- uzupełnienie zabudową wolnych działek pomiędzy istniejącą zabudową (zabudowa uzupełniająca);
- sukcesywne przenoszenie istniejących siedlisk zrealizowanych na obszarze o niekorzystnych warunkach fizjograficznych na nowe obszary wyznaczone w niniejszym studium;
- kolejność inwestowania uzależnia się od istniejącej lub projektowanej infrastruktury technicznej.

Teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej historycznego centrum miejscowości Wodzisław, stanowi obszar koncentracji zabudowy mieszkaniowo-usługowej stanowiący centrum miasta Wodzisław. Zabudowa centrum zlokalizowana jest wokół rynku i wzdłuż dróg wychodzących z rynku.

Część zabudowy miasta stanowi różnorodna zabudowa związana z usługami, od usług publicznych (szkół, administracji publicznej, ośrodków zdrowia) poprzez różnorodną działalność gospodarczą, w tym m.in. usług komercyjnych oraz obiekty kultu religijnego.

Zabudowa sołectw usytuowana jest wzdłuż istniejących dróg. Istniejące układy przestrzenne są typu rzędówki, lokalizowanej po jednej stronie drogi, ulicówki zabudowanej obustronnie, wielodrożnicy. Część zabudowy zlokalizowana jest w znacznym oddaleniu od zwartej zabudowy w poszczególnych sołectwach, która stanowi zabudowę rozproszoną w ich granicach.

Zabudowa poszczególnych sołectw jest wielofunkcyjna. Przeważa zabudowa zagrodowa. W mniejszym zakresie występuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz sporadycznie zabudowa wielorodzinna. Występująca na terenie sołectw zabudowa usługowa ma charakter różnorodnej działalności gospodarczej oraz usług publicznych.

Istniejącą zabudowę rozproszoną należy uznać za możliwą do przebudowy, rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i uzupełnienia zabudowy nowymi obiektami budowlanymi, jeżeli z uwarunkowań nie wynikają zakazy uniemożliwiające jej utrwalanie. Część zabudowy rozproszonej, może stanowić podstawę do rozwoju w ich granicach funkcji rekreacyjnych, agroturystyki, wykorzystujących istniejące zabudowania.

Dalsza lokalizacja zabudowy na terenie poszczególnych sołectw powinna rozwijać się w pierwszej kolejności w obrębie istniejących zespołów osadniczych. Większość sołectw, o charakterze ulicowym, nie posiada czytelnie określonych obszarów centralnych.

W dalszej kolejności powinny być uaktywniane obszary **zabudowy wielofunkcyjnej**, usytuowane w najbliższym sąsiedztwie istniejącej zabudowy, następnie pozostałe **tereny potencjalnej zabudowy wielofunkcyjnej**, wskazane na rysunku kierunków.

Kolejność lokalizacji zabudowy powinna być uzależniona od stopnia uzbrojenia terenów i działek w infrastrukturę techniczną. Tereny posiadające pełne uzbrojenie lub przewidziane do szybkiego uzbrojenia, w pierwszej kolejności powinny być uruchamiane pod zabudowę.

Obszary istniejącej zabudowy i potencjalnego rozwoju osadnictwa, należy traktować jako obszary potencjalnego rozwoju usług podstawowych, nieuciążliwych, obsługujących tereny mieszkalnictwa.

Uzupełnienie luk w zabudowie terenów, nie wskazanych na rysunku kierunków pod zabudowę oraz poszerzenie granicy terenów – pod zabudowę - wskazanych na rysunku do zabudowy, wynikających z zagospodarowania działki lub terenu, nie jest sprzeczne z ustaleniami niniejszego studium.

Należy ograniczać lokalizację nowej zabudowy, poza terenami wskazanymi na rysunku kierunków, w obrębie dolin rzecznych, objętych granicami korytarza ekologicznego i ciągami ekologicznymi oraz dążyć do koncentracji zabudowy i przeciwdziałać jej rozpraszaniu.

Należy dążyć do koncentracji zabudowy mieszkaniowej i przeciwdziałać jej rozpraszaniu.

W celu kształtowania ładu przestrzennego, podnoszącego jakość życia mieszkańców i poziom atrakcyjności obszaru miasta i gminy Wodzisław, należy położyć szczególny nacisk na właściwe kształtowanie zabudowy, uwzględniające istniejące uwarunkowania i ograniczenia.

Lokalizacja zabudowy w granicach miasta i gminy podlega uwarunkowaniom i ograniczeniom wynikającym z elementów ochrony środowiska, dóbr kultury, warunków fizjograficznych oraz ochrony gruntów rolnych w granicach poszczególnych sołectw.

W granicach gminy należy stosować estetyczne formy architektoniczne obiektów budownictwa mieszkaniowego, usługowego i gospodarczego oraz elementów zagospodarowania terenów inwestycji.

Za zasadne uznaje się potrzebę wypracowania formy architektoniczno-przestrzennej identyfikującej się z elementami historycznej zabudowy, jako elementu powtarzalnego, do wielokrotnego zastosowania.

Zaleca się spełnienie określonych poniżej wymagań dotyczących architektury budynków:

- architektura projektowanych budynków powinna posiadać poprawną formę zharmonizowaną z otoczeniem, nawiązywać charakterem, skalą i detalem do wzorów regionalnych,
- wysokość budynków mieszkalnych wielorodzinnych, ograniczyć do czterech kondygnacji nadziemnych z możliwością wykorzystania poddasza na cele mieszkalne w czwartej kondygnacji;
- wysokość budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz mieszkalnych jednorodzinnych w zabudowie zagrodowej, do dwóch kondygnacji, z możliwością wykorzystania drugiej kondygnacji jako poddasza na cele mieszkalne,
- wysokość budynków usługowo-mieszkalnych i produkcyjno-usługowych do dwóch kondygnacji nadziemnych;
- wysokość budynków gospodarczych i garaży w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej do jednej kondygnacji nadziemnej;

- wysokość budynków gospodarczych, produkcyjnych, składowych, garaży w zabudowie zagrodowej, zaleca się ograniczyć do jednej kondygnacji nadziemnej z ewentualnym użytkowym poddaszem w drugiej kondygnacji; dopuszcza się zwiększenie ilości kondygnacji budynków wynikających z funkcji i ich technologii;
- wysokość budynków usługowych, ograniczyć do trzech kondygnacji nadziemnych, z możliwością zastosowania użytkowych poddaszy w trzeciej kondygnacji;
- wysokość budynków: usług sportu i rekreacji, turystyki i wypoczynku do dwóch kondygnacji nadziemnych, z możliwością zastosowania użytkowych poddaszy w drugiej kondygnacji; dopuszcza się zwiększenie ilości kondygnacji budynków wynikających z funkcji i ich technologii;
- wysokości podpiwniczeń budynków w wysokości definiowanej w obowiązujących przepisach, uzależnione jest warunkami gruntowo-wodnymi terenu,
- wysokość innych obiektów i urządzeń budowlanych nie wymienionych wyżej, do wysokości wynikającej z funkcji i technologii;
- dachy dwuspadowe lub wielospadowe o nachyleniu połaci 15° – 50° , z możliwością zastosowania naczółków i przyczółków oraz poszerzonych okapów (50-70 cm); dopuszcza się stosowanie dachów o mniejszym niż określone wyżej nachyleniu połaci dachowej, w tym dachów płaskich oraz dachów o wyraźnej asymetrii połaci, przykryć szklanych i innych urozmaicających przestrzeń, pod warunkiem zharmonizowania formy z otoczeniem;
- pokrycie dachów – materiałami dostępnymi na rynku;
- kolorystykę dachów w nawiązaniu do barw komponujących się z otoczeniem;
- wprowadzenie spójnych materiałów wykończeniowych, zarówno w bryłach budynków, ogrodzeniach i elementach małej architektury towarzyszącej zabudowie oraz stosowanie stonowanej kolorystyki, z dopuszczeniem pojedynczych elementów kontrastowych wynikających z barw lub logo firmy.

Niedopuszczalne jest stosowanie form i detali deformujących architekturę obiektu.

Zakazuje się stosowania pełnych ogrodzeń betonowych, prefabrykowanych od strony dróg i placów publicznych oraz terenów przestrzeni publicznej.

Zagospodarowanie terenów potencjalnego rozwoju wielofunkcyjnego powinno mieć na celu ujednoczenie standardów wykorzystania przestrzeni poprzez stosowanie:

Minimalnych wskaźników wielkości działek budowlanych:

- dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej:
  - w zabudowie szeregowej – 450 m² powierzchni działki,
  - w zabudowie bliźniaczej – 700 m² powierzchni działki,
  - w zabudowie wolnostojącej – 800 m² powierzchni działki,

- dla zabudowy usługowej, wielkości działek należy dostosować do programu inwestycji, uwzględniającego obowiązek zapewnienia miejsc parkingowych dla potencjalnych klientów i dostawców, w tym posiadających kartę parkingową oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z przepisami odrębnymi, w wielkości dostosowanej do programu inwestycji oraz uwzględniającego oszczędne gospodarowanie przestrzenią, oraz zapewniające niezbędną ilość terenów zieleni urządzonej i sprawnej komunikacji wewnętrznej,
- wielkość działek w zabudowie zagrodowej powinna być uzależniona od programu gospodarstwa rolniczego, podobnie jak wielkości działek usługowych czy produkcyjnych;

Maksymalne wskaźniki powierzchni zabudowy:

- dla zabudowy wielorodzinnej – max 60% pow. działki;
- dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – max 40% pow. działki;
- dla zabudowy rekreacji indywidualnej – max 30% pow. działki;
- dla zabudowy zagrodowej – max 70% pow. działki,
- dla zabudowy usługowej – max 70% pow. działki z uwzględnieniem potrzeby zmniejszenia powierzchni zabudowy do max 40% pow. działki w sytuacji funkcji wymagających zwiększonego udziału zieleni w programie inwestycji jak np. szkoły, tereny sportu i rekreacji, turystyki i wypoczynku, agroturystyki, itp.;
- dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej (historycznego centrum) - max 80% pow. działki.

Zwiększenie powyższych wskaźników do 20% nie będzie sprzeczne z ustaleniami studium przy spełnieniu wymagań określonych w przepisach odrębnych.

W zagospodarowaniu działek lub terenów inwestycji należy stosować **powierzchnie biologicznie czynne**, nie mniejsze niż określone poniżej:

- dla zabudowy wielorodzinnej – min. 30% pow. działki;
- dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – min. 30% pow. działki;
- dla zabudowy rekreacji indywidualnej – min. 50% pow. działki;
- dla zabudowy zagrodowej – min. 30% pow. działki;
- dla zabudowy usługowej – min. 30% pow. działki z uwzględnieniem potrzeby zwiększenia powierzchni biologicznie czynnej do min. 60% pow. działki w sytuacji funkcji wymagających zwiększonego udziału zieleni w programie inwestycji jak np. tereny sportu i rekreacji, turystyki i wypoczynku, agroturystyki, itp.;
- dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej (historycznego centrum) - min. 30% pow. działki, w tym również urządzona forma zieleni w postaci mobilnych gazonów z zielenią, kompozycji z elementami wody itp.

W przypadku terenów zabudowanych, posiadających niższy wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej, niż określony powyżej, dopuszcza się pozostawienie istniejącej powierzchni biologicznie czynnej w wielkości dotychczasowej, z możliwością zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej do 20 % w celu lokalizacji nowych obiektów budowlanych na danej działce/terenie przy spełnieniu wymagań określonych w przepisach odrębnych. Uszczegółowienie powierzchni biologicznie czynnej i jej dostosowania do obowiązujących wymogów, nastąpi w miejscowych planach.

Wskazane parametry mają charakter ogólny, wymagające doprecyzowania, na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmian obowiązujących, uwzględniających specyfikę i uwarunkowania poszczególnych terenów.

Dla obiektów: działalności gospodarczej, usługowych, sportu i rekreacji, turystyki i wypoczynku, wielkości działek dostosować do programu inwestycji, uwzględniającego obowiązek zapewnienia miejsc parkingowych dla potencjalnych klientów i dostawców oraz lokalizację miejsc postojowych dla osób ze szczególnymi potrzebami (osób niepełnosprawnych), tj. 1 miejsce postojowe dla pojazdów wyposażonych w kartę parkingową, jeżeli liczba wszystkich miejsc postojowych wynosi 6 lub więcej, z wyjątkiem: stref zamieszkania i stref ruchu; uwzględnienie wymogów określonych w przepisach odrębnych.

Parametry przestrzenne **siedlisk rolniczych** powinny być uwarunkowane specyfiką gospodarstwa rolnego i jego programem gospodarowania/produkcji. Gabaryty obiektów lokalizowanych w ramach siedlisk rolniczych, powinny być uwarunkowane specyfiką gospodarstwa rolnego i dostosowane do jego programu użytkowego oraz zasadami lokalizacji budynków mieszkalnych jednorodzinnych w zabudowie zagrodowej i zasadami lokalizacji obiektów gospodarczych, produkcyjno – magazynowo – składowych, hodowlanych i usługowych w przypadku części gospodarczej zabudowy zagrodowej.

Na terenach nowych siedlisk rolniczych i już istniejących, zaleca się wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień przydomowych oraz zieleni urządzonej, w szczególności przy budynkach produkcyjnych, hodowlanych i usługowych, w celu poprawienia walorów krajobrazowych.

Obszary istniejącej zabudowy i potencjalnego rozwoju osadnictwa, należy traktować jako obszary potencjalnego rozwoju usług podstawowych, nieuciążliwych, obsługujących tereny mieszkalnictwa.

Gromadzenie zasobów gruntów komunalnych dla potrzeb lokalizacji usług publicznych, powinno uwzględniać potrzebę koncentracji ewentualnych obiektów w sąsiedztwie już istniejących, w celu tworzenia czytelnych centr usług publicznych.

Na terenie miasta i w poszczególnych sołectwach gminy Wodzisław **nie przewiduje się lokalizacji obiektów usługowych wymagających szczególnego wskazania w studium, o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2 000 m²**. Potencjalnym obszarem takiej lokalizacji mogłyby być tereny zabudowy usługowej oraz tereny działalności gospodarczej. Lokalizacja obiektów wielkopowierzchniowych w rozumieniu aktualnych przepisów wymaga opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, którego granice, w obrębie powyższych terenów zostaną uściślone w uchwale inicjującej sporządzenie planu miejscowego.

Szczególnym obszarem rozwoju usług jest **obszar zabudowy mieszkalno-usługowej historycznego centrum miasta** Wodzisław, gdzie udział funkcji usługowej powinien być uzależniony od faktycznej potrzeby wykreowania centrum usługowego miasta.

Dla miasta Wodzisław, ważne jest, kreowanie własnego miejskiego wizerunku, co pozwoli na podniesienie prestiżu miasta. Ważne jest posiadanie czytelnego układu przestrzennego z wyraźnie zaznaczonym centrum administracyjno – usługowym i systemem przestrzeni publicznych, wymagających wypracowania spójnego wyrazu architektonicznego, identyfikującego teren przestrzeni publicznych miasta i gminy Wodzisław.

W granicach miasta Wodzisław, wskazuje się **potencjalne przestrzenie publiczne**, posiadające szczególne znaczenie dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych.

Potencjalne przestrzenie publiczne, w granicach miasta, zostały wskazane na terenach stanowiących swoistą wizytówkę miasta, łączących walory historycznej zabudowy z elementami nowoczesnej zabudowy zaspakajającej potrzeby mieszkańców, są to: obszar Placu Wolności – rynek miejski oraz rejon kościoła Św. Marcina.

Dla proponowanych potencjalnych przestrzeni publicznych, ich wyraz architektoniczno – przestrzenny, parametry i współczynniki zabudowy, powinny zostać indywidualnie określone, w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego terenu miasta i jego zmianach, w dostosowaniu do specyfiki i rodzaju przestrzeni publicznej.

Zagospodarowanie wraz z zabudową terenów potencjalnych przestrzeni publicznych powinno stanowić atrakcyjną kompozycję architektoniczno – przestrzenną, uzyskaną dzięki zastosowaniu estetycznych nawierzchni placów i ciągów komunikacji, małej architektury, elementów wody, rzeźby. Przestrzenie publiczne powinny odznaczać się atrakcyjnymi formami zieleni niskiej i wysokiej, jednolitym systemem oświetleniowym, ujednoliconym rodzajem pojemników na śmieci, ławek, kiosków usługowo-handlowych, punktów informacyjno-reklamowych.

Do potencjalnych obszarów przestrzeni publicznych należy zaliczyć fronty działek usługowych wraz z ciągami dróg ogólnodostępnych i ciągów pieszych, wymagające wypracowania spójnego wyrazu architektonicznego, identyfikującego teren przestrzeni publicznych miasta i gminy Wodzisław.

3.6. Kierunki rozwoju turystyki i rekreacji

Największymi walorami przyrodniczymi gminy Wodzisław, umożliwiającymi dalszy rozwój turystyki i rekreacji w gminie, jest malownicze położenie terenu gminy na ciągu niewielkich kopulastych wzgórz, rozciętych dolinami rzek Mierzawy i Mozgawy, w otoczeniu pól uprawnych i terenów leśnych urozmaicających krajobraz gminy.

Do przyjazdu do gminy zachęcają stawy i małe zbiorniki wodne, wytyczone ścieżki tematyczne i szlaki turystyki samochodowej, cenne zabytki i lokalne atrakcje turystyczne.

Turystyka i wypoczynek będzie stanowić uzupełniającą funkcję terenu miasta i gminy Wodzisław.

Obecna oferta turystyczna gminy jest skromna. Największą aktywność turystyczną obserwuje się w rejonie miasta Wodzisław, gdzie w jego wschodniej części znajduje się istniejący zbiornik retencyjny, nad którego brzegami chętnie odpoczywają mieszkańcy i goście gminy, a teren miasta wyróżnia się zadbanym centrum, licznymi obiektami zabytkowymi. Ofertę miasta uzupełniają niewielkie obiekty gastronomiczne: Pizzeria u Egona, Catering Kiwi-market, lodziarnia.

Na terenie gminy wyróżnia się Kurort wypoczynkowy Pałac Koronny w Świątnikach, zlokalizowany na południe od terenu miasta; oferujący noclegi, wyżywienie i wypoczynek. Kolejny obiekt to Dom Weselny, motel „Fantazja” w Kowalowie Dolnym, organizujący imprezy okolicznościowe oraz zapewniający miejsca noclegowe.

Na terenie gminy, rozwój funkcji turystyczno – rekreacyjnej oparty jest o istniejące gospodarstwa agroturystyczne i rybne, prowadzące działalność przy stawach hodowlanych, oczkach wodnych, czy w pobliżu terenów leśnych.

Istniejące obiekty przewiduje się do zachowania, z możliwością ich rozbudowy, nadbudowy i przebudowy oraz przewiduje się możliwość lokalizacji nowych obiektów budowlanych.

Ośrodki wypoczynkowe i konferencyjne oferują wypoczynek grupowy, zorganizowany, obejmujący poza bazą noclegową pełne wyżywienie i zagospodarowanie czasu wypoczywających. Obiekty rekreacji indywidualnej (letniskowej) i agroturystyczne miejsca noclegowe, oferują indywidualny wypoczynek na terenach oddalonych od zabudowanych centrów miejscowości, w enklawach lasu, nad wodą.

Dopuszcza się też możliwość, realizowania **rekreacji indywidualnej**, bądź w budynkach zabudowy zagrodowej, zmieniających sposób użytkowania, po ich dostosowaniu do nowej funkcji, jaki i w nowych budynkach zaprojektowanych i przeznaczonych na potrzeby rekreacji indywidualnej. Przy wyborze terenu pod zabudowę wypoczynkową i rekreacyjną, należy uwzględnić oddalenie od dużych, wysokotowarowych gospodarstw rolnych, w celu eliminacji późniejszych konfliktów wynikających z sąsiedztwa tak różnych funkcji. Warto również wypromować typ zabudowy rekreacyjnej, który będzie charakterystyczny dla rejonu wodzisławskiego.

W zagospodarowaniu działek, **rekreacji indywidualnej** należy uwzględnić potrzebę zachowania **powierzchni biologicznie czynnej** min 50% powierzchni działki oraz ograniczenie wielkości **powierzchni zabudowy** potencjalnych terenów rekreacyjnych do max 30% ich powierzchni, z możliwością zweryfikowania zalecanych parametrów w dostosowaniu do specyfiki poszczególnych lokalizacji.

Na terenie gminy przewidywany jest rozwój usług z zakresu **turystyki, wypoczynku, rekreacji indywidualne**, prowadzonych w oparciu o nowe obiekty budowlane, przy spełnieniu wymogów określonych w przepisach prawa.

Dopuszcza się też możliwość rozwoju agroturystyki, prowadzonego na bazie istniejących siedlisk rolniczych, posiadających korzystne, dla takiej formy rekreacji, położenie w pobliżu kompleksów leśnych, w oddaleniu od zwartej zabudowy wsi, w pobliżu istniejących rzek, cieków i oczek wodnych.

Dopuszcza się również, realizację zabudowy agroturystycznej, na terenie zabudowy wielofunkcyjnej.

W zagospodarowaniu terenów **zabudowy agroturystycznej**, należy uwzględnić potrzebę zachowania **powierzchni biologicznie czynnej** do min. 60% powierzchni działki oraz ograniczenie wielkości **powierzchni zabudowy** potencjalnych terenów rekreacyjnych do max 40% ich powierzchni, z możliwością zweryfikowania zalecanych parametrów w dostosowaniu do specyfiki poszczególnych lokalizacji.

Ofertę wypoczynkową gminy wzbogacają funkcjonujące w granicach gminy **obiekty sportowe** stanowiące tereny **usług ogólnodostępnych związanych ze sportem i rekreacją, turystyką i wypoczynkiem**. Największe spośród nich zlokalizowane są w granicach miasta, i obejmują **Klub Piłkarski „Partyzant”** oraz **Gminy Ośrodek Sportu i Rekreacji**. Kolejne to obiekty sportowe przynależące do szkół na terenie gminy.

W zagospodarowaniu tych terenów należy uwzględnić potrzebę zachowania **powierzchni biologicznie czynnej** do min. 60% powierzchni działki oraz ograniczenie wielkości **powierzchni zabudowy** potencjalnych terenów rekreacyjnych do max 40% ich powierzchni, z możliwością zweryfikowania zalecanych parametrów w dostosowaniu do specyfiki poszczególnych lokalizacji.

Na terenie sołectwa Konary funkcjonuje ziemny **tor motocrossowy**, planowany do dalszego zagospodarowania. Ze względu na położenie toru częściowo w granicach udokumentowanego złoża piasków, w granicach złoża, na jego obszarze, nie przewiduje się zabudowy trwałej, która mogłaby ograniczyć możliwość eksploatacji tego złoża w przyszłości. Do zagospodarowania obiektami o charakterze szatni, trybun, magazynów itp. może zostać przeznaczona część poza złożem.

Na terenie gminy, istnieje też możliwość wskazania miejsc do biwakowania i wyznaczenia obszarów otwartych strefy aktywności, w formie placów zabaw i siłowni na wolnym powietrzu. Można również wyznaczyć kolejne ścieżki turystyki pieszej, czy też rowerowej, ścieżki tematyczne

czy przyrodnicze, uzupełniające ofertę obecnie istniejących obiektów **ścieżki przyrodniczo-historycznej im. prof. Karoliny Lanckorońskiej** w Sielcu oraz **ścieżki przyrodniczo-edukacyjnej** w Przylęczku. Obiekty te umożliwią wzbogacenie oferty turystycznej gminy oraz zatrzymają na dłużej na terenie gminy osoby zwiedzające zabytki gminy.

Przez teren gminy przebiegają tematyczne szlaki turystyki samochodowej: **Architektury drewnianej; Zamki, pałace i dworki Ziemi Jędrzejowskiej; Zabytkowe kościoły Ziemi Jędrzejowskiej.**

Obecnie najważniejszymi ograniczeniami dla pełnego rozwoju turystyki i wypoczynku w gminie, jest niepełna infrastruktura techniczna gminy, małe zaangażowanie mieszkańców w prowadzenie takiej formy działalności gospodarczej oraz słabe rozpropagowanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych terenu gminy.

W celu właściwego wykorzystania uwarunkowań gminy oraz istniejącej i planowanej do realizacji bazy turystyczno – wypoczynkowej, należy poszerzyć ofertę promocyjną gminy poprzez:

- poszerzenie oferty wypoczynku w okresie letnim (nauka jazdy konnej, wędrowki konne, szkółki rękodzieła ludowego, garncarstwa, plenerowe imprezy sportowo-rekreacyjne);
- wyznaczenie miejsc biwakowania, palenia ognisk, boisk do gier i zabaw terenowych;
- oznakowanie nowych szlaków (pieszych, rowerowych, narciarskich) w formie zamkniętych pętli z możliwością dogodnego dojścia i dojazdu;
- wyznaczenie i oznakowanie ścieżek rowerowych o ukierunkowaniu dydaktyczno – wypoczynkowym, spełniających jednocześnie funkcje komunikacyjne dla mieszkańców (ścieżki rowerowe i trasy ruchu pieszego);
- zorganizowanie pól karawaningowych, campingowych, pól namiotowych z zapleciami socjalnymi, taniej bazy noclegowej np. jako schroniska młodzieżowe;
- wykorzystanie istniejących zasobów obiektów usługowych lub budowę obiektów konferencyjno-szkoleniowych, związanych z opieką społeczną i rehabilitacją, rekreacyjno-sportowo-wypoczynkowych, służących pobytowi i rekreacji indywidualnej i zorganizowanej;
- budowę małych zbiorników wodnych na terenach nie objętych szczególną ochroną przyrodniczą wraz z lokalizacją obiektów budowlanych oraz urządzeń turystyczno – rekreacyjnych, służących funkcji rekreacyjnej;
- wspieranie rozwoju budownictwa rekreacyjnego (letniskowego) w formach zorganizowanych, z równoczesnym dostosowaniem do lokalnych warunków środowiska;
- opracowanie oferty terenów rekreacyjnych, ogólnodostępnych oraz działek rekreacji indywidualnej (letniskowej);
- wzbogacenie oferty gastronomicznej i kulturowej,

- wyposażenie terenów w infrastrukturę techniczną i zapewnienie dogodnego dojazdu do potencjalnych terenów rekreacji i wypoczynku;
- szeroką akcję promocyjną walorów przyrodniczo-kulturowych i rekreacyjno-turystycznych gminy.

Stworzenie powyższych warunków wzbogacających ofertę turystyczno-wypoczynkową, ma na celu, dalszy rozwój funkcji wypoczynkowo – rekreacyjno – turystycznej gminy, dającej korzyści gospodarce i społeczne dla gminy i społeczności lokalnej oraz perspektywę stworzenia bazy wypoczynku dla aglomeracji kieleckiej i większych ośrodków ościennych (Kraków, Śląsk).

Wymienione wyżej cele oferty wypoczynkowo – turystycznej, winny mieć odzwierciedlenie w Programie rozwoju turystyki i wypoczynku, opracowanym dla terenu gminy, z udziałem wszystkich zainteresowanych podmiotów, w szczególności z władzami sąsiadujących gmin, władzami powiatu i województwa, celem zachowania spójnej polityki rozwoju regionu.

Realizacja przedsięwzięć związanych z turystyką i wypoczynkiem ukierunkowanych na działalność pozarolniczą, wzbogacających atrakcyjność gminy z równoczesnym rozwojem gospodarczym społeczności lokalnej, możliwa jest przy wykorzystaniu wsparcia finansowego programów pomocowych Unii Europejskiej oraz innych funduszy wspierających ten dział gospodarki, mających na celu poprawę jakości życia na obszarach wiejskich.

3.7. Kierunki rozwoju przemysłu i działalności gospodarczej

Na terenie gminy istnieje kilka obiektów produkcyjnych nie stanowiących dominującej funkcji gminy. W granicach gminy prowadzona produkcja opakowań foliowych, elementów dachowych, materiałów drewnopochodnych. Z produkcji spożywczej na terenie gminy funkcjonuje produkcja mleka; skup, chłodzenie i produkcja wyrobów mleczarskich; olejarnie. Funkcjonują magazyny i składy opału, nawozów, materiałów budowlanych. Działają warsztaty mechaniczne i firmy z branży budowlanej i remontowej.

Na terenie gminy, przewiduje się lokalizację nieuciążliwych **obiektów produkcyjnych**. Planowane obiekty muszą spełniać wymogi ochrony środowiska, zdrowia i bezpieczeństwa ludności. Ze względu na rolniczy charakter gminy i zwiększenie potencjalnych miejsc pracy, wskazana byłaby lokalizacja przetwórstwa rolno – spożywczego, pozwalającego na zagospodarowanie na miejscu wytworzonych warzyw, owoców, roślin okopowych, zbóż, roślin oleistych i produktów zwierzęcych.

Na obszarze **miasta** wskazuje się następujące tereny/strefy zainwestowania osadniczego:

- **tereny działalności gospodarczej w zakresie produkcji, handlu, magazynów, składów itp. związanych z usługami,**
- **tereny potencjalnej działalności gospodarczej w zakresie produkcji, handlu, magazynów, składów itp. związanych z usługami.**
- **teren urządzeń fotowoltaicznych, wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW.**

Na obszarze **sołectw** wskazuje się następujące tereny/strefy zainwestowania osadniczego:

- **teren potencjalnej działalności wydobywczej,**
- **tereny działalności gospodarczej w zakresie produkcji, handlu, magazynów, składów itp. związanych z usługami,**
- **tereny potencjalnej działalności gospodarczej w zakresie produkcji, handlu, magazynów, składów itp. związanych z usługami,**
- **tereny urządzeń fotowoltaicznych, wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW,**
- **tereny planowanych urządzeń fotowoltaicznych, wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW.**

W granicach gminy, wskazuje się **tereny istniejących urządzeń fotowoltaicznych i tereny planowanych urządzeń fotowoltaicznych**, wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW (granice terenów urządzeń są strefami ochronnymi urządzeń związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, o których mowa w art. 15 ust. 3 pkt 3a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Tereny istniejących i planowanych urządzeń fotowoltaicznych (farm fotowoltaicznych) oznaczone są na rysunku kierunków barwą fioletową i symbolem OZE.

Na terenie gminy dopuszcza się możliwość lokalizacji naziemnych urządzeń fotowoltaicznych na terenach działalności przemysłu, produkcji i działalności gospodarczej oraz na obszarach gruntów rolnych. Uszczegółowienie lokalizacji urządzeń fotowoltaicznych nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy.

Na terenach działalności przemysłu, produkcji i działalności gospodarczej, istniejących i projektowanych, lokalizacja budynków mieszkalnych jednorodzinnych związanych z prowadzeniem tych działalności, będzie zgodna z ustaleniami niniejszego studium, z wyłączeniem terenów w granicach izolacji imisji hałasu 56 dB dla pory nocnej od drogi ekspresowej S7.

Teren całej gminy Wodzisław znajduje się w 30 km strefie zewnętrznej od lotniczych urządzeń naziemnych – **radaru meteorologicznego** nr rejestru MET/N/B/4080/0/2009 Brzuchania (gmina Miechów). W przypadku lokalizacji obiektów i urządzeń budowlanych na terenie gminy, o wysokości powyżej 15,0 m npt, inwestycja wymaga uzgodnienia z Urzędem Lotnictwa Cywilnego.

Aktualnie w granicach gminy Wodzisław **nie jest prowadzona powierzchniowa eksploatacja kopalni**. Do niedawna eksploatacji podlegały złoża piasków „Przyłęczek” i „Niegosławice”. Dla obydwu złóż stwierdzono wygaśnięcie obowiązujących koncesji na ich eksploatację. Opracowano dokumentację rozliczającą zasoby po złożu „Niegosławice”, na której podstawie, złożo zostało wykreślone z Bilansu zasobów złóż kopalni w Polsce.

Dotychczas nierozliczono zasobów złoża „Przyłęczek”. Po rozliczeniu zasobów teren po złożu może zostać wykreślony z Bilansu zasobów. Do tego czasu pozostaje złożem, które zostało umieszczone w kierunkach zagospodarowania gminy.

Na terenie gminy Wodzisław znajdują się **udokumentowane złoża piasków**:

- „**Przyłęczek**”, ID: 17 578, w granicach sołectwa Przyłęczek. Obejmuje piaski przydatne dla potrzeb drogownictwa. Powierzchnia złoża 90,63 ha. Złożo jest suche. Dokumentacja zaleca rekultywację w kierunku rolnym bądź leśnym. Bilans nie określa jego aktualnych zasobów.
- „**Niegosławice II**”, ID: 20 111, w granicach sołectwa Niegosławice. Obejmuje piaski przydatne dla budownictwa i drogownictwa. Powierzchnia złoża 21,68 ha. Średnia miąższość złoża wynosi 10,7 m. Złożo jest zawodnione. Dla złoża dokumentacja proponuje wodny kierunek rekultywacji. Zasoby geologiczne bilansowe złoża, zgodnie z Bilansem zasobów złóż i kopalni w Polsce na dzień 31.XII.2021 r., wynoszą 3 923 tys. t.
- „**Nawarzyce**”, ID:1321, na terenach leśnych Nadleśnictwa Pińczów, w sołectwie Niegosławice. Obejmuje piaski do produkcji betonów, wypraw, zapraw i gładzi budowlanych. Powierzchnia złoża 90,63 ha. Średnia miąższość złoża wynosi 15,12 m. W złożu znajduje się warstwa sucha i

zawodniona. Dla złoża dokumentacja proponuje rekreacyjno – wodny kierunek rekultywacji. Zasoby geologiczne bilansowe złoża, zgodnie z Bilansem zasobów złóż i kopalin w Polsce na dzień 31.XII. 2021 r. wynoszą 22 947 tys. t.

- „**Konary**”, ID: 5430, w granicach sołectwa Konary. Piaski przydatne są do zapraw budowlanych i do betonów. Powierzchnia złoża 3,53 ha. Średnia miąższość złoża wynosi 15,65 m. Złoże odznacza się zmienną miąższością i zmienną jakością występujących piasków. Złoże częściowo zawodnione. Dla złoża dokumentacja proponuje wodny kierunek rekultywacji. Zasoby geologiczne bilansowe złoża, zgodnie z Bilansem zasobów złóż i kopalin w Polsce na dzień 31.XII.2021 r., wynoszą 943 tys. t.

Złoża kopalin **podlegają ochronie** przed zagospodarowaniem ich powierzchni na cele inne niż wydobywcze. Do czasu eksploatacji wskazanych złóż w ich udokumentowanych granicach, tereny należy pozostawić w ich dotychczasowym użytkowaniu, bez wprowadzania zabudowy trwałej, która mogłaby uniemożliwić docelową eksploatację złoża.

Złoże „**Niegosławice II**”, dla którego obecnie toczy się postępowanie o uzyskanie decyzji środowiskowej, **przewidziane jest do prowadzenia eksploatacji na części złoża**, w granicach uzgodnionych Postanowieniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 6 czerwca 2023 r. znak WOO-II.4221.7.2022.AS.5. Z zagospodarowania **wyłączono zachodnią część złoża**, zlokalizowaną w granicach siedliska przyrodniczego o kodzie 6510 – Świeże łąki użytkowane ekstensywnie, stanowiącego przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Mierzawy. Wydobywanie złoża wymagać będzie spełnienia odrębnych procedur prawnych, zakończonych ostatecznymi decyzjami administracyjnymi wynikającymi z przepisów odrębnych dla tego rodzaju przedsięwzięcia, w tym m.in. uzyskania decyzji koncesyjnej na wydobywanie.

Aktualnie **nie wskazuje się do wydobywania złóż** „**Nawarzyce**”, „**Konary**” i „**Przyłęczek**”. Ewentualna eksploatacja wymienionych, udokumentowanych złóż piasków, wskazanych na rysunku kierunków, wymagać będzie spełnienia odrębnych procedur prawnych, zakończonych ostatecznymi decyzjami administracyjnymi wynikającymi z przepisów odrębnych dla tego rodzaju przedsięwzięcia, w tym m.in. uzyskania decyzji koncesyjnej na wydobywanie.

Ewentualne **wydobywanie piasków** ze złoża „**Nawarzyce**”, ze względu na położenie na terenach leśnych, **będzie wymagało uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia terenu**, uzyskiwaną podczas opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu.

Obecnie na terenie złoża „**Konary**” funkcjonuje ziemny **tor motocrossowy**, planowany do dalszego zagospodarowania, bez wprowadzania zabudowy trwałej (w granicach złoża), która mogłaby ograniczyć możliwość eksploatacji tego złoża w przyszłości.

W granicach gminy możliwe jest udokumentowanie innych złóż, które po udokumentowaniu, wymagają wprowadzenia do obowiązującego studium i rozważenia możliwości ich eksploatacji, w odniesieniu do ochrony walorów środowiska przyrodniczego i opłacalności wydobywania. Obecnie na

terenie gminy rozpoznano prognostyczne i perspektywiczne obszary występowania kopalin, możliwe do udokumentowania w przyszłości. Prognostycznymi obszarami występowania kopalin, są obszary występowania piasków: „Przyłęczek” oraz obszary występowania gliny: „Wodzisław”. Możliwe jest również rozpoznanie i udokumentowanie w granicach gminy innych, obecnie nierozpoznanych kopalin.

Podjęcie eksploatacji pojedynczych złóż, które nie spowodują zagrożeń dla walorów przyrodniczych i krajobrazowych terenu oraz są uzasadnione względami gospodarczymi, jest zgodne z polityką przestrzenną województwa świętokrzyskiego, która została określona m.in. w Kierunkach rozwoju bazy ekonomicznej oraz obszarach wydobywania i przetwórstwa surowców mineralnych przedstawionych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego.

Obszary występowania udokumentowanych złóż i kopalin na terenie gminy przedstawiono na rysunku kierunków.

Przewiduję się kontynuację działalności produkcyjnej, składowej, magazynowej, rzemieślniczej i usługowej, prowadzonej przez przedsiębiorstwa oraz prowadzone w ramach działalności gospodarczych, działających na terenie miasta i gminy Wodzisław.

Istniejące obiekty działalności gospodarczej, pozostawia się do zachowania, adaptacji trwałej, z możliwością ich rozbudowy, nadbudowy i przebudowy lub zmiany sposobu użytkowania obiektów oraz budowy nowych obiektów budowlanych, nie powodujących zwiększenia uciążliwości dla otoczenia i środowiska przyrodniczego.

Projektowane obiekty produkcyjne powinny spełniać następujące wymogi przestrzenne:

- wysokość budynków produkcyjnych, magazynowych i składowych, o wysokości dostosowanej do programu i technologii inwestycji,
- wysokość budowli przemysłowo - produkcyjnych w dostosowaniu do programu i technologii inwestycji,
- wysokość budynków związanych z działalnością gospodarczą: usługowych, handlowych, ograniczyć do wysokości wynikającej z funkcji i technologii budynków;
- wysokość budynków socjalno-biurowych do dwóch kondygnacji nadziemnych;
- zastosowanie podpiwniczeń budynków w wysokości definiowanej w obowiązujących przepisach, uzależnione jest warunkami gruntowo-wodnymi terenu;
- dla zabudowy związanej z przedsiębiorczością komercyjną, wielkości działek należy dostosować do programu inwestycji, uwzględniającego obowiązek zapewnienia miejsc parkingowych dla potencjalnych klientów i dostawców, w tym posiadających kartę parkingową oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z przepisami odrębnymi, w wielkości dostosowanej do programu inwestycji oraz uwzględniającego oszczędne gospodarowanie

przestrzeni, oraz zapewniające niezbędną ilość terenów zieleni urządzonej i sprawnej komunikacji wewnętrznej,

- zachowanie udziału zieleni o charakterze zieleni urządzonej w granicach terenów działalności gospodarczej – min. 20% pow. działki, dla innych obiektów i działalności (związanych np. z wydobywaniem surowców, infrastrukturą techniczną) w dostosowaniu do programu inwestycji oraz potrzeb obsługi obiektu;
- powierzchnia zabudowy, na poszczególnych działkach wykorzystywanych na cele działalności gospodarczej, powinna być uzależniona od funkcji terenu; powierzchnia zabudowy terenów działalności gospodarczej max. 70% pow. działki; dla innych obiektów i działalności (związanych np. z energią odnawialną, wydobywaniem surowców, infrastrukturą techniczną) – w dostosowaniu do programu inwestycji oraz potrzeb obsługi obiektu.

W granicach terenów działalności gospodarczej należy lokalizować obiekty budowlane bazujące na nowoczesnych, dostępnych rozwiązaniach technicznych, technologicznych i organizacyjnych, umożliwiających eliminowanie niekorzystnego oddziaływania inwestycji na poszczególne elementy środowiska, zapewniające ograniczenie wpływu prowadzonej działalności do granic władania poszczególnych inwestycji, umożliwiające właściwe i bezpieczne warunki pracy dla zatrudnionych osób.

Nowe podmioty gospodarcze powstające na terenie gminy, powinny być lokalizowane:

- w pierwszej kolejności na terenie już istniejących zakładów lub/i w ich bezpośrednim sąsiedztwie na terenach działalności gospodarczej w zakresie produkcji, handlu, magazynów, składów itp. związanych z usługami;
- dopiero w następnej kolejności powinny zostać uruchomione tereny potencjalnej działalności produkcyjnej i usługowej.

Na terenach działalności przemysłu, produkcji i działalności gospodarczej, istniejących i projektowanych, lokalizacja budynków mieszkalnych jednorodzinnych związanych z prowadzeniem tych działalności, będzie zgodna z ustaleniami niniejszego studium.

Tereny **potencjalnej działalności produkcyjnej i usługowej**, zlokalizowane w sąsiedztwie drogi ekspresowej nie mogą być obsługiwane komunikacyjnie bezpośrednio z drogi ekspresowej. Obsługę tych terenów należy zapewnić w oparciu o istniejący układ dróg lokalnych i istniejące węzły drogowe drogi ekspresowej (S7).

W granicach gminy przewiduje się możliwość rozwoju **przetwórstwa rolniczego**. Lokalizacja obiektów budowlanych przetwórstwa rolniczego jest możliwa na obszarach gruntów przewidzianych do zabudowy wielofunkcyjnej lub na terenach gruntów rolnych przy spełnieniu wymogów, określonych w przepisach odrębnych.

Dopuszcza się lokalizację obiektów hodowlanych i przetwórstwa rolno-spożywczego na

zapleczach lub w sąsiedztwie zabudowy wielofunkcyjnej, jako obiekty związane z prowadzoną na terenie gminy gospodarką rolno-hodowlaną, z wyłączeniem sąsiedztwa obszarów rozwojowych dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, turystyki, rekreacji i wypoczynku.

Działalności gospodarcze związane z usługami o charakterze nieuciążliwym, niestanowiące przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, mogą być lokalizowane na obszarach istniejącej zabudowy wielofunkcyjnej, usługowej oraz na terenach zabudowy mieszkaniowej z usługami podstawowymi i na terenach zabudowy mieszkaniowo – usługowej oraz na terenach przeznaczonych pod potencjalną zabudowę wielofunkcyjną, usługową i mieszkaniową z usługami podstawowymi.

3.8. Kierunki rozwoju komunikacji

Podstawowy układ dróg gminy tworzyć będą:

- dwujezdniowa droga ekspresowa S7 – będąca jednocześnie drogą międzynarodową (E77);
- droga wojewódzka Nr 768 Jędrzejów – Kazimierza Wielka – Brzesko;
- projektowana w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego droga wojewódzka łącząca Szczekociny – Sędziszów – Wodzisław – Nawarzyce (droga Nr 768), przewidywana na niedosłużonych komunikacyjnie i pozbawionym odpowiedniej rangi powiązań drogowych terenie; wymaga zmiany kategorii wybranych dróg powiatowych obejmujących odcinki dróg powiatowych Nr 1151T i Nr 1153T, na wojewódzkie oraz ich przebudowę na parametry dróg głównych;
- wybrane drogi powiatowe, zmodernizowane do parametrów klasy technicznej głównej lub zbiorczej.

Zasadnicze znaczenie dla rozwoju gminy posiada połączenie międzynarodowe drogą E77, będącą jednocześnie dwujezdniową drogą ekspresową S7, dostępna z terenu gminy poprzez węzły drogowe w Mierzawie i Wodzisławiu. Droga umożliwia sprawne połączenie z ośrodkami metropolitalnymi i krajowymi: Warszawą, Krakowem i Kielcami. Zrealizowane podczas budowy drogi ekspresowej drogi odciążające i bezkolizyjne skrzyżowania umożliwiają dobre połączenia wewnątrzgminne.

Droga S7, poprzez węzły komunikacyjne, połączy teren gminy z najbliższymi położonymi ośrodkami usługowymi: z Jędrzejowem na terenie woj. świętokrzyskiego i Miechowem na terenie województwa małopolskiego. Droga S7 umożliwia połączenie z drogami szybkiego ruchu (A4, S74, S78) oraz drogami krajowymi (Nr 4 i 78), jak również prowadzi większość ruchu tranzytowego przechodzącego przez obszar gminy.

Podstawowy układ drogowy, wiążący miasto i gminę Wodzisław z trasami komunikacji zewnętrznej, wymaga ochrony, poprzez:

- maksymalne ograniczenie zabudowy, bezpośrednio obsługiwanej przez drogi wojewódzkie i wybrane powiatowe, do już istniejących, ukształtowanych terenów;
- zapewnienie obsługi komunikacyjnej dla nowych terenów zabudowy w oparciu o drogi odciążające lokalizowane równoległe do tych dróg lub z dróg wewnętrznych zlokalizowanych w sąsiedztwie; co szczególnie dotyczy przebiegu drogi ekspresowej S7;
- etapową realizację fragmentów dróg na odcinkach nie posiadających wymaganych parametrów dla wzmożonego ruchu pojazdów osobowych i ciężarowych, ruchu turystycznego;
- oddzielenie ruchu lokalnego od ruchu tranzytowego i uciążliwego ciężarowego.

Przebiegający przez teren gminy Wodzisław fragment **drogi ekspresowej S7**, obejmuje południową część odcinka drogi ekspresowej S7. Na terenie gminy Wodzisław droga przebiega na długości 12,0 km i jest wyposażona w dwa węzły komunikacyjne: Mierzawa i Wodzisław.

Droga S7, wraz z 4-kilometrową obwodnicą Wodzisławia, biegnie w przeważającej części po śladzie już istniejącej trasy (dawnej E7). W ramach inwestycji wykonano ponad trzydzieści obiektów inżynierskich typu mosty, wiadukty, przejścia dla pieszych i przejścia dla zwierząt oraz drogi dojazdowe zapewniające komunikację lokalną.

Podstawowe parametry całego odcinka S7 Jędrzejów – granica województwa:

- klasa drogi – S (ekspresowa),
- długość odcinka drogi ekspresowej – 19,932 km,
- przekrój – 2 x 2 (dwie jezdnie po dwa pasy ruchu),
- kategoria ruchu i obciążenie – KR6, 115 KN/oś,
- szerokość jezdni – 10,0 m (dwa pasy ruchu po 3,5 m, pas awaryjny 2,5 m, opaska wewnętrzna 0,5 m),
- łączna długość dróg dojazdowych – około 40 km,
- liczba obiektów inżynierskich – 35 (6 mostów, 9 wiaduktów, 2 kładki dla pieszych, 1 podziemne przejście dla pieszych, 2 przejścia dla zwierząt dużych, 12 przepustów dla zwierząt małych, 3 przejazdy gospodarcze pod drogą ekspresową),
- długość ekranów akustycznych – 1,6 km,
- liczba węzłów drogowych – 4 (Jędrzejów Wschód, Jędrzejów Południe w Łączynie, Mierzawa, Wodzisław),
- zaplanowane Miejsca Obsługi Podróżnych – 2 (w Potoku Małym po wschodniej stronie S7 i w Klemencicach po zachodniej stronie S7).

Drogi ekspresowa (S) podlega ochronie przed lokalizacją przy niej nowej zabudowy mieszkaniowej. Lokalizacja nowych budynków przeznaczonych na pobyt ludzi w odległości nie mniejszej niż 100,0 m od zewnętrznej krawędzi jezdni, a dojazd do projektowanych budynków/działek wyłącznie z dróg dojazdowych (bocznych), towarzyszących drodze ekspresowej.

Do kategorii **dróg głównych (G)** zaliczono obok drogi wojewódzkiej Nr 768 Jędrzejów – Brzesko, również projektowaną drogę wojewódzką Nawarzyce – Wodzisław – Sędziszów – Goleniowy (Szczekociny) (stanowiąca odc. dróg powiatowych Nr 1151T i Nr 1153T oraz odcinek drogi powiatowej Nr 1145T Mierzawa – Sędziszów – Kozłów.

Droga wojewódzka Nr 768 tworzy relację tranzytową od węzła drogowego znaczenia międzyregionalnego w Jędrzejowie, do autostrady A-4 Berlin – Kijów, w relacjach na południe i wschód. Projektowana droga wojewódzka będzie łączyć drogę wojewódzka Nr 768 z drogami S-7 i S -78 oraz miasta Sędziszów i Szczekociny.

Doprowadzenie dróg do parametrów **drogi głównej** wymagać będzie:

- poszerzenia pasów drogowych do min. 25,0 m,
- poszerzenia istniejących jezdni do min. 7,0 m a koron dróg do min.10,0 m,
- ograniczenia liczby skrzyżowań,

- budowy dróg dojazdowych obsługujących przyległe zainwestowanie,
- wzmocnienia konstrukcji nawierzchni,
- korekt łuków poziomych i pionowych.

Drogi główne przeznaczone w szczególności dla ruchu tranzytowego powinny być chronione przed dalszą lokalizacją nowej zabudowy mieszkaniowej w ich sąsiedztwie. Odległość lokalizacji nowych budynków przeznaczonych na pobyt ludzi zgodnie z przepisami odrębnymi. Dojazd do dróg głównych powinien być zapewniony z dróg bocznych lub dróg serwisowych.

Odległość lokalizacji nowej zabudowy w granicach terenów już zainwestowanych powinna wynikać z analizy zmierzającej do właściwego kształtowania ładu przestrzennego w obrębie terenów sąsiadujących z pasem drogowym oraz potrzeby ochrony mieszkańców przed skutkami wzmożonego ruchu komunikacyjnego z uwzględnieniem przepisów odrębnych.

Do kategorii **dróg zbiorczych (Z)** zaliczono ciągi drogowe łączące gminę z sąsiednimi ośrodkami powiatowymi i gminnymi oraz drogami wyższych kategorii. Zaliczono do nich drogę powiatową Nr 1145T Mierzawa – Niegosławice – Michałów, łącząca północne obszary gminy z Miechowem i Pińczowem oraz drogę powiatową Nr 1153T Żarnowiec – Przełaj – Wodzisław łącząca Wodzisław z Kozłowem, Zawierciem, a przez drogę Nr 768 z Michałowem, Działoszycami, Pińczowem i Kazimierzą Wielką.

Doprowadzenie do parametrów drogi zbiorczej wymagać będzie:

- poszerzenia pasów drogowych do min. 20,0 m,
- poszerzenia istniejących jezdni do min. 6,0 m a koron dróg do min. 8,0 m,
- wzmocnienia konstrukcji nawierzchni,
- korekt łuków poziomych i pionowych.

Odległość zabudowy przeznaczonej na pobyt ludzi, od zewnętrznych krawędzi jezdni tych dróg, na nowych terenach budowlanych, powinna wynosić minimum 30,0 m od zewnętrznych krawędzi istniejącej lub projektowanej jezdni.

Odległość lokalizacji nowej zabudowy w granicach terenów już zainwestowanych powinna wynikać z analizy zmierzającej do właściwego kształtowania ładu przestrzennego w obrębie terenów sąsiadujących z pasem drogowym oraz potrzeby ochrony mieszkańców przed skutkami wzmożonego ruchu komunikacyjnego, z uwzględnieniem przepisów odrębnych.

Sieć **dróg lokalnych (L)** tworzą pozostałe niewymienione powyżej odcinki dróg powiatowych oraz odcinki wybranych dróg gminnych. Wybór tych dróg dostosowany został do istniejącego i proponowanego zagospodarowania terenu.

Do ważniejszych dróg lokalnych zaliczyć można:

- połączenia alternatywne z sąsiednimi ośrodkami usługowymi tj. drogi Brzeście – Sędziszów, Dębiany – Pawłowice,
- ciągi dróg stanowiących połączenia wsi (Kowalów Dolny – Wodacz, Nawarzyce – Sadki, Lubcza –

Przyrąb – Brzezinki – Podlesie – Droblin – Wodzisław;

- drogi odciążające od ruchu wewnętrznego drogę ekspresową (projektowane drogi równoległe do ekspresowej) oraz Klemencice – Laskowa, Przyłęk – Piotrkowice, Ludwinów – Klemencice).

Szerokość w liniach rozgraniczających dróg lokalnych określa się na 12,0 – 17,0 m. Mniejsza z tych wielkości może mieć zastosowanie w przypadku przekrojów ulicznych oraz przekrojów drogowych bez rowów odwadniających, przy uwzględnieniu przepisów odrębnych.

Pasy drogowe dróg lokalnych, w szczególności przebiegających wzdłuż terenów zabudowy powinny umożliwiać lokalizację infrastruktury technicznej obsługującej tereny.

Odległość zabudowy od krawędzi jezdni dróg lokalnych na nowych terenach budowlanych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Odległość lokalizacji nowej zabudowy w granicach terenów już zainwestowanych powinna wynikać z analizy zmierzającej do właściwego kształtowania ładu przestrzennego w obrębie terenów sąsiadujących z pasem drogowym oraz potrzeby ochrony mieszkańców przed skutkami ruchu komunikacyjnego z uwzględnieniem przepisów odrębnych.

Pozostałe drogi gminne oraz drogi obsługujące istniejącą i projektowaną zabudowę mieszkaniową i tereny działalności gospodarczej, stanowią **drogi dojazdowe**. Z uwagi na małe obciążenie ruchem tych dróg znaczna ich część będzie drogami jednopasmowymi. Drogi te wymagają przede wszystkim poprawy stanu nawierzchni, jej ulepszenia i doprowadzenia do parametrów zgodnych z warunkami technicznymi, wykonania prawidłowego odwodnienia co wiąże się z poszerzeniem pasów drogowych.

Szerokość w liniach rozgraniczających dróg dojazdowych określa się na 10,0 – 15,0 m. Minimalne szerokości mogą być stosowane w przypadku krótkich odcinków dojazdowych do niewielkich zespołów zabudowy mieszkaniowej lub zagrodowej niewymagających rowów odwadniających i w przypadkach wymuszonych istniejącą zabudową w dobrym stanie technicznym.

Pasy drogowe dróg dojazdowych powinny umożliwiać lokalizację infrastruktury technicznej obsługującej tereny.

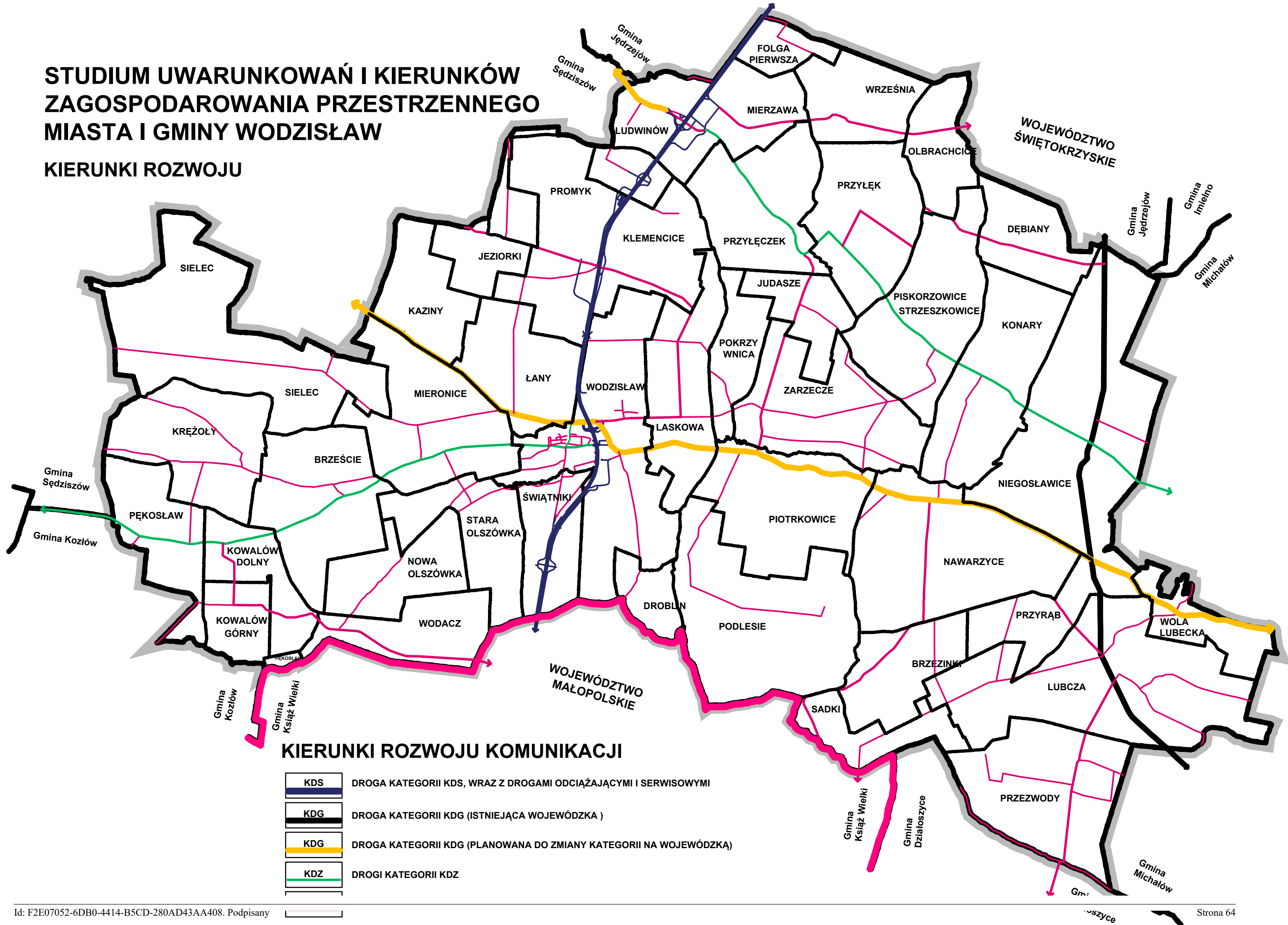
Odległość zabudowy od krawędzi jezdni dróg dojazdowych na nowych terenach budowlanych nie powinna być mniejsza niż 8,0 m od krawędzi jezdni i wymaga uwzględnienia przepisów odrębnych.

Ostateczne określenie szerokości w liniach rozgraniczających, dla dróg wszystkich klas, nastąpią na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub zmian planów, bądź przygotowania i realizacji inwestycji drogowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (np. ciągi piesze i rowerowe, sieci infrastruktury technicznej), z założeniem możliwości etapowania inwestycji drogowych.

Kierunki rozwoju komunikacji, ze wskazaniem docelowej klasy technicznej drogi (ekspresowe, główne, zbiorcze, lokalne, dojazdowe), zostały przedstawione na załączonym schemacie.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WODZISŁAW

KIERUNKI ROZWOJU

Komunikacja publiczna

Przewiduje się, że podstawowym środkiem transportu publicznego pozostanie bus i mikrobus, na liniach obsługiwanych przez przewoźników prywatnych. Sieć połączeń transportu zbiorowego zasadniczo pokrywa się z siecią dróg głównych i zbiorczych.

Wielkość spodziewanego ruchu i rozwój motoryzacji indywidualnej nie uzasadnia potrzeby rozwoju komunikacji publicznej i lokalizacji jednego centralnego dworca obsługującego przyjeżdżających i odjeżdżających.

Dla poprawy standardu obsługi i bezpieczeństwa ruchu wszystkie przystanki autobusowe powinny być wyposażone w zatoki autobusowe i zadaszenia, a te położone na obszarach zabudowy w małe punkty handlowe.

Drogi piesze i rowerowe

Stale rosnący ruch kołowy, w tym pojazdów samochodowych, zwiększa potencjalne zagrożenie wypadkami z udziałem pieszych i rowerzystów. Dlatego też, postuluje się sukcesywną realizację wydzielonych dróg pieszych i rowerowych wzdłuż dróg, gdzie występuje większy ruch samochodowy, w pierwszej kolejności na obszarach zabudowanych.

Ścieżki rowerowe przyczyniają się również do zwiększenia ruchu turystycznego, szczególnie na trasach atrakcyjnych widokowo.

W planach miejscowych należy przewidzieć odpowiednie szerokości pasów drogowych umożliwiające realizację wydzielonych ciągów pieszych i rowerowych.

Parkowanie i zaplecze motoryzacji

Na terenie miasta i gminy, wskazuje się lokalizację, istniejących **terenów obsługi komunikacji i transportu** oraz wskazuje się lokalizację **terenów potencjalnej obsługi komunikacji i transportu**. Tereny te, na rysunku kierunków, zostały przedstawione szarym tłem (tereny istniejące) i szarym tłem z białym szrafem (tereny potencjalnej obsługi komunikacji i transportu).

Funkcjonujące stacje paliw, myjnie, warsztaty samochodowe, sklepy motoryzacyjne i usługi transportowe zabezpieczają potrzeby odbiorców. Na terenie gminy, w granicach Miejsca Obsługi Podróżnych (MOP) Klemencice, zlokalizowanego po zachodniej stronie drogi S7, wykonana jest stacja paliw z budynkiem stacji z częścią gastronomiczną i socjalną oraz ogólnodostępna część odpoczynkowa i sanitarna dla podróżnych. W dalszej kolejności w granicach MOP-u planowana jest budowa restauracji.

Lokalizacja nowych obiektów zaplecza motoryzacji na terenie gminy i miasta, w tym stacji paliw i parkingów, jest możliwa po spełnieniu wymogów ochrony środowiska oraz uwarunkowań niezbędnych dla zachowania bezpieczeństwa ruchu drogowego.

W granicach miasta i gminy brak jest większych skupisk miejsc parkingowych dla samochodów osobowych, autokarów turystycznych czy samochodów ciężarowych. Funkcję taką

pełnią tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących obiektów usługowych oraz zatoki parkingowe przy ulicach.

Potencjalnym terenem lokalizacji większych obiektów parkingowych i garażowych mogą być tereny działalności przemysłowej oraz tereny działalności gospodarczej.

Miejsca parkingowe niezbędne dla obsługi projektowanego programu działalności gospodarczej, w tym w szczególności usług, powinny być realizowane w granicach działek przeznaczanych na te inwestycje, a ilość miejsc powinna być dostosowana do zaplanowanych potrzeb.

W programach inwestycji należy przyjmować jako minimalne miejsca/wskaźniki wynoszące:

- 1 miejsce parkingowe na 10 osób zatrudnionych czy użytkowników;
- 1 miejsce na 50 m² powierzchni użytkowej obiektu;
- 1 miejsce na 5 miejsc konsumpcyjnych;
- 1 miejsce na 1 pokój noclegowy;

z możliwością dostosowania do specyfiki i programu inwestycji, w sposób wykluczający zwielokrotnione naliczanie niezbędnych miejsc parkingowych w przypadku obiektów łączących kilka funkcji np. hotelową, gastronomiczną i rekreacyjną.

Zapewnienie miejsc postojowych dla osób ze szczególnymi potrzebami, tj. 1 miejsce postojowe dla pojazdów wyposażonych w kartę parkingową, jeżeli liczba wszystkich miejsc postojowych wynosi 6 lub więcej (z wyjątkiem: stref zamieszkania i stref ruchu), uwzględniając wymagania określone w przepisach odrębnych.

Dla samochodów osobowych, miejsca postojowe w zabudowie mieszkaniowej, powinny być lokalizowane w granicach działek lub warunkowo w granicach pasów drogowych dróg lokalnych i dojazdowych w zależności od natężenia ruchu i specyfiki układu komunikacyjnego (np. w ramach szerokich pasów drogowych). Dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej miejsca parkingowe lub zabudowa garażowa powinna stanowić element programowy zespołu mieszkaniowego. Minimalny wskaźnik ilości miejsc parkingowych dla zabudowy mieszkaniowej to 1 miejsce na 1 mieszkanie.

W granicach terenów planowanych inwestycji należy przewidzieć lokalizację miejsc postojowych dla osób ze szczególnymi potrzebami, wyposażonych w kartę parkingową, zgodnie z przepisami odrębnymi.

3.9. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

3.9.1. Gospodarka wodna

Zaopatrzenie w wodę większości obszaru gminy Wodzisław realizowane jest za pomocą komunalnych ujęć wody. Jedna miejscowość zaopatrywana jest z ujęcia sołeckiego. Część przygranicznych terenów gminy zaopatrywanych jest w wodę z ujęć wody, położonych na terenie gmin: Sędziszów i Książ Wielki.

Ujęcie „**Wodzisław**” – obsługuje obszar miasta Wodzisław oraz miejscowości Konary, Laskowa, Łany, Nawarzyce, Niegosławice, Nowa Olszówka, Piotrowice, Piskorzowice, Podlesie, Przyłęczek, Przyłek, Świątniki (bez przysiółka Świątniki Kolonia), Pokrzywnica, Stara Olszówka, Strzeszkowice, Zarzecz. W trakcie realizacji jest sieć wodociągowa w przysiółku Marianów w (sołectwo Niegosławice) oraz wykonanie połączenia sieci wodociągowej „Wodzisław” z siecią wodociągową „Olbrachcice – Dębiany” (złączenie sieci w rejonie granicy Przyłek-Olbrachcice). Do zasilania z ujęcia „Wodzisław” dołączone zostaną miejscowości Olbrachcice i Dębiany. W późniejszym etapie planowane jest połączenie sieci wodociągu „Wodzisław”, z siecią wodociągu „Brzeście”.

Ujęcie „**Brzeście**” – obsługuje miejscowości: Brzeście, Kowalów Dolny, Kowalów Górny, Krężoły, Mieronice, Pękosław i Sielec. Planowane jest połączenie sieci wodociągu „Brzeście” z siecią wodociągu „Wodzisław”. Po połączeniu sieci, ujęcie „Brzeście”, ze względu na bardzo dobrą jakość czerpanej wody, będzie odgrywało podstawową rolę w zasilaniu w wodę terenu gminy Wodzisław.

Ujęcie „**Przyrąb**” – obsługuje miejscowości: Przyrąb (bez przysiółków Dropiówka i Kalinówka), Wola Lubecka, Lubcza, Przewody oraz Stadninę Michałów Spółka z o.o. (Gospodarstwo Rolne w Lubczy). Sieć wodociągu „Przyrąb” jest połączona z siecią wodociągu „Brzezinki”.

Ujęcie „**Brzezinki**” – obsługuje miejscowości: Brzezinki i Sadki. W trakcie realizacji jest wykonanie połączenia sieci wodociągowych „Brzezinki” i „Przyrąb”.

Ujęcie „**Klemencice**” – obsługuje miejscowości: Klemencice, Jeziorki i Promyk.

Ujęcie „**Olbrachcice-Dębiany**” – obsługuje miejscowości: Olbrachcice (bez przysiółka Nowizna Strzeszkowska) i Dębiany. Obecnie realizowane jest połączenie sieci wodociągów „Olbrachcice-Dębiany” i „Wodzisław”. Planowane jest wyłączenie z eksploatacji ujęcia „Olbrachcice-Dębiany”.

Ujęcia „**Mierzawa**” – obsługuje Szkołę Podstawową w Mierzawie oraz osiedle mieszkaniowe w miejscowości Przyłęczek.

Ujęcie „**Ludwinów**” - obsługuje miejscowość Ludwinów. Ujęcie stanowi własność sołecką.

Mieszkańcy gminy Wodzisław korzystają również z **wody zakupionej z innych ujęć wody**, położonych poza granicami gminy.

Ujęcie „**Zielonki**” (gmina Sędziszów) – obsługuje miejscowości: Zielonki z gminy Sędziszów

i Kaziny z gminy Wodzisław.

Ujęcie „**Moczydło**” (gmina Książ Wielki) – obsługuje miejscowości: Moczydło z gminy Książ Wielki i Wodacz z przysiółek Świątniki Kolonia z gminy Wodzisław.

Docelowo przewiduje się objęcie siecią wodociągową wszystkich miejscowości i przysiółków z terenu gminy. Obecnie, sieci wodociągowej nie posiadają sołectwa: Mierzawa, Folga Pierwsza, Września; Judasze, Droblin oraz przysiółki: Dropiówka i Kalinówka (sołectwo Przewody), Nowizna Strzeszkowska (sołectwo Olbrachcice).

Przewiduje się utrzymanie i rozbudowę istniejących sieci wodociągowych, na terenach planowanych pod zabudowę mieszkaniową, usługową i gospodarczą. Przewiduje się możliwość wykonania nowych urządzeń gwarantujących dostawę wody w optymalnej jakości i ilości. Do urządzeń tych zaliczyć możemy studnie awaryjne, dodatkowe zbiorniki wyrównawczych i inne. Istniejące w granicach gminy **obiekty wodociągowe** zostały wskazane na rysunkach studium.

Przewiduje się opracowanie stref ochrony pośredniej dla wszystkich czynnych ujęć wody na terenie gminy oraz ochronę wszystkich studni wierconych wykonanych na terenie gminy.

Przewiduje się też systematyczne wykonywanie połączenia między poszczególnymi sieciami wodociągowymi tak, aby tworzyły jeden połączony system odporny na awarie poszczególnych ujęć wody i linii wodociągowych, umożliwiając drugostronne dostarczenie wody do odbiorców.

3.9.2. Gospodarka ściekowa

Obecnie, na terenie gminy Wodzisław pracują trzy komunalne/gminne oczyszczalnie ścieków oraz jedna stanowiąca własność spółdzielni produkcyjnej. Grupowa sieć kanalizacji sanitarnej wykonana jest tylko na terenie większej części miasta i w przyległych miejscowościach. Sieć kanalizacyjna w pozostałych miejscowościach występuje wyłącznie lokalnie, w rejonach oczyszczalni ścieków.

Oczyszczalnia „**Wodzisław**” – zlokalizowana jest w południowo-wschodniej części terenu miasta i obsługuje zlewnię ścieków z większego obszaru miasta Wodzisław oraz części sołectw: Łany, Świątniki i Laskowa. Planowane jest wybudowanie brakujących odcinków kanalizacji sanitarnej na terenie miasta (ul. Żarnowska i ul. Legionów) oraz dokończenie kanalizacji sanitarnej na terenie sołectwa Łany.

Oczyszczalnia „**Lubcza**” – zlokalizowana jest przy obiektach Stadniny Michałów Spółka z o.o. (Gospodarstwo Rolne w Lubczy), obsługuje część sołectwa Lubcza, w tym budynki socjalne Stadniny Michałów, osiedle mieszkaniowe i Szkołę Podstawową.

Oczyszczalnia „**Przyłęczek**” – zlokalizowana jest na terenie sołectwa Mierzawa, obsługuje osiedle mieszkaniowe w Przyłęczku oraz Szkołę Podstawową w Mierzawie.

Oczyszczalnia „Przewody” – zlokalizowana jest na terenie RSP Przewody „Nowe Życie” w sołectwie Przewody i stanowi własność spółdzielni, obsługuje osiedle mieszkaniowe spółdzielni oraz część sołectwa Przewody.

Dla pozostałej części gminy, obecnie nie objętej siecią kanalizacji sanitarnej, gmina nie posiada ostatecznej koncepcji na grupowe rozwiązanie gospodarki ściekowej. Trudność budowy sieci kanalizacyjnej wynika ze znacznego urozmaicenia rzeźby terenu gminy, znacznego rozproszenia zabudowy na terenie sołectw, warunkujących duże koszty budowy zbiorczego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków sanitarnych oraz problemów z pozyskaniem środków na dofinansowanie budowy tego rodzaju obiektów.

W granicach gminy, w okresie docelowym, przewiduje się budowę grupowych oczyszczalni ścieków, obejmujących swoim zasięgiem teren jednego lub kilku sołectw wraz z siecią kanalizacji sanitarnej. Obecnie nie wskazuje się konkretnych terenów przeznaczonych pod lokalizację ewentualnych grupowych oczyszczalni ścieków. Uściślenie lokalizacji oczyszczalni ścieków, nastąpi na etapie opracowania dokumentacji projektowych w ramach realizacji infrastruktury technicznej na danym terenie.

Pojedyncze budynki mogą również korzystać przydomowych oczyszczalni ścieków lub z bezodpływowych zbiorników na ścieki sanitarne, objętych obowiązkiem opróżniania i wywozu nieczystości do punktu zlewnego na czynnej oczyszczalni ścieków.

3.9.3. Kanalizacja deszczowa

Na terenie miasta Wodzisław, brakuje zbiorczego systemu kanalizacji deszczowej. Kanalizacja deszczowa występuje tylko lokalnie w granicach fragmentów ulic miejskich.

Docelowo, ścieki deszczowe z zabudowanej części miasta i z terenu większych sołectw, obejmujących zwartą zabudowę przewiduje się odprowadzić planowanym systemem kanalizacji deszczowej, na warunkach określonych w przepisach odrębnych. Na okres przejściowy ścieki deszczowe należy odprowadzić istniejącymi kanałami deszczowymi i powierzchniowo systemem rowów otwartych.

Docelowo, ścieki deszczowe (wody opadowe i roztopowe) pochodzące ze szczelnej powierzchni terenów składowych, baz transportowych, stacji dystrybucji paliw, terenów działalności gospodarczej, centrum miasta, dróg wojewódzkich oraz drogi powiatowej, a także parkingów o powierzchni ponad 0,1 ha, należy oczyścić przed wprowadzeniem do wód lub urządzeń wodnych, zgodnie z Rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych.

3.9.4. Ciepłownictwo

Teren miasta i gminy Wodzisław, na większości obszaru, korzysta z indywidualnych źródeł ciepła. W granicach miasta jak i gminy funkcjonują również lokalne kotłownie obsługujące budynki usługowe, placówki oświatowe lub grupy budynków, w tym zabudowę mieszkaniową wielorodzinną.

Nie przewiduje się budowy grupowej ciepłowni obsługującej teren miasta lub grupy sołectw z terenu gminy.

W celu ograniczenia uciążliwości dla środowiska wynikającej ze spalania paliw, zaleca się stosowanie „ekologicznych źródeł ciepła”.

3.9.5. Gospodarka odpadami stałymi

Gospodarowanie odpadami stałymi na terenie gminy Wodzisław, reguluje m.in. Uchwała Nr XX/152/2020 Rady Gminy Wodzisław z dnia 29 maja 2020 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wodzisław.

Na terenie miasta Wodzisław, we wschodniej części miasta, funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, przyjmujący odpady z terenu gminy, dostarczane przez mieszkańców. Właściciele nieruchomości, zobowiązani są do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów, zgodnie z regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy.

Gospodarowanie odpadami poprodukcyjnymi powstającymi na terenie gminy odbywa się zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach odrębnych dla poszczególnych rodzajów przedsięwzięć. Powstające odpady gromadzone są w przeznaczonych do tego celu miejscach, a następnie przekazywane do utylizacji.

3.9.6. Gazyfikacja

Obecnie teren miasta i gminy Wodzisław nie posiada sieci gazowych. Gmina przewiduje się gazyfikację terenu miast i gminy.

Gazyfikacja gminy gazem przewodowym wymaga budowy gazociągów. Przewiduje się, zasilanie terenu miasta i gminy, w gaz przewodowy, z projektowanej sieci gazu średniego ciśnienia i/lub niskiego ciśnienia, po wykonaniu stacji redukcyjno – pomiarowej gazu I^o i/lub II°. Na terenie gminy, w sołectwie Świątniki, rezerwuje się teren pod przyszłą stację redukcyjną gazu.

Na rysunku studium nie wskazuje się przebiegu planowanej sieci gazowej. Zakres planowanej sieci gazowej wraz ze strefami kontrolowanymi i ograniczeniami w ich zagospodarowaniu, zostanie określony w dokumentacji projektowej, zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach odrębnych.

3.9.7. Elektroenergetyka

Podstawowym zadaniem w zakresie zaopatrzenia w energię elektroenergetyczną, jest zagwarantowanie ciągłości dostawy energii elektrycznej o właściwych parametrach zasilania oraz w ilości zapewniającej pokrycie wszechstronnych potrzeb miasta i gminy.

Zasilanie terenu miasta i gminy Wodzisław, odbywa się z układu napowietrznych sieci 15 kV, wyprowadzonych ze stacji transformatorowo-rozdzielczych: GPZ 110/15 kV w Sędziszowie oraz GPZ 110/30/15 kV w Jędrzejowie. Jedna z linii 15 kV nawiązana jest do linii RS 30/15 kV w Raclawicach, zasilanej od strony GPZ 110/30/15 kV w Miechowie.

Obecnie na terenie gminy nie przewiduje się budowy GPZ.

Przewidywana rozbudowa niektórych fragmentów miasta i gminy Wodzisław, wiązać się będzie z przebudową sieci 15 kV, zarówno dla udostępnienia terenów pod zainwestowanie, jak również dla doprowadzenia energii elektrycznej do nowych odbiorców.

Wyeksploatowane elementy układu zasilania na średnim i niskim napięciu lub nie spełniające wymaganych warunków zasilania wymagać będą sukcesywnej wymiany lub rozbudowy.

Dopuszcza się zasilanie terenu gminy alternatywnymi technologiami bazującymi na odnawialnych źródłach energii, w szczególności mikroinstalacjami, realizowanych zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dla zapewnienia bezpieczeństwa ludności obowiązują ograniczenia przy lokalizacyjne dla budynków przeznaczonych na pobyt ludności, wynikające z obowiązujących przepisów prawa i dotyczą przestrzegania poniższych minimalnych odległości od istniejących i projektowanych linii elektroenergetycznych i stacji transformatorowych:

- od linii 15 kV – 15,0 m – po 7,5 m w obie strony od osi linii);
- od stacji transformatorowych: 15/0,4 kV – wewnętrznych 15,0 m, słupowych – 5,0 m.

3.9.8. Energetyka odnawialna

Zgodnie, z obowiązującymi zasadami sukcesywnego zwiększania pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, gmina Wodzisław jest otwarta na nowe technologie związane z produkcją energii odnawialnej. Warunkiem lokalizacji urządzeń służących pozyskiwaniu energii ze źródeł odnawialnych jest występowanie na terenie gminy potencjalnych źródeł energotwórczych oraz nieznaczny zakres oddziaływania na środowisko urządzeń służących do jej pozyskiwania.

Preferowane formy pozyskiwania energii ze źródeł naturalnych na terenie gminy to: energia promieniowania słonecznego i energia aerothermalna.

W granicach gminy, wskazuje się istniejące **tereny urządzeń fotowoltaicznych** i **tereny planowanych urządzeń fotowoltaicznych**, wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW.

Niewielkie obiekty farm fotowoltaicznych, zostały zlokalizowane w granicach miasta (przy

oczyszczalni ścieków) i na terenie dawnego PGR w Przyłęczku.

Tereny planowane pod lokalizację farm fotowoltaicznych, wskazane zostały dla obiektów, dla których wydano decyzje o warunkach zabudowy, w sołectwach: Krężoły, Lubcza, Mieronice, Przyłęczek, Stara Olszówka, Września (dwa obiekty), Zarzeczce oraz dla obiektów: w granicach miasta Wodzisław i w granicach sołectw Łany i Laskowa (stanowiących uwzględnione wnioski do studium).

Niezależnie, od wyżej wymienionych, możliwych lokalizacji farm fotowoltaicznych, dopuszcza się lokalizację naziemnych urządzeń fotowoltaicznych o mocy powyżej 100 kW, na terenach przemysłowych, produkcyjnych i działalności gospodarczej oraz na obszarach gruntów rolnych – uszczegółowienie lokalizacji nastąpi w projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy i ich zmianach (granice terenów urządzeń są strefami ochronnymi urządzeń związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, o których mowa w art. 15 ust. 3 pkt 3a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Realizacja na terenie gminy innych obiektów, wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych, o mocy przekraczającej 500 kW (na glebach klas I– IVb) lub 1000 kW (na glebach klas V – VIz i nieużytkach) wymaga zmiany studium i wprowadzenia takich obiektów do tekstu i rysunku studium.

W celu zminimalizowania oddziaływania farm fotowoltaicznych, polegającego na tworzeniu barier migracyjnych dla świata zwierząt, zaleca się zastosowanie ogrodzenia bez podmurówki, uniesionego nad gruntem min 15 cm, umożliwiające swobodną migrację drobnych ssaków oraz płazów i gadów.

3.9.9. Telekomunikacja

Przewiduje się dalszą rozbudowę sieci i urządzeń telekomunikacyjnych, zarówno tradycyjnych, jak i wykorzystujących nowoczesne technologie, stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i regionie, z zachowaniem obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie.

W granicach miasta i gminy Wodzisław, funkcjonują bazowe stacje telefonii komórkowej, umożliwiające realizację usług telekomunikacyjnych w granicach całej gminy.

Ewentualna lokalizacja nowych stacji telefonii komórkowej wymagać będzie spełnienia wymogów określonych w obowiązujących przepisach prawa, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony przed polami elektromagnetycznymi. Obiekty te pod względem konstrukcji i kolorystyki, powinny być zharmonizowane z otoczeniem, w celu ochrony walorów krajobrazowych otoczenia.

W celu zapewnienia mieszkańcom, podmiotom publicznym oraz przedsiębiorstwom, możliwość korzystania z usług teleinformatycznych oraz multimedialnych zasobów informacji i usług świadczonych elektronicznie, przez teren gminy Wodzisław przebiega fragment ponadregionalnej Sieci Szerokopasmowej Polski Wschodniej – Województwo Świętokrzyskie, powiat jędrzejowski (SSPW).

3.10. Kierunki rozwoju cmentarzy

Przewiduje się dalsze utrzymanie istniejących cmentarzy grzebalnych, zlokalizowanych na terenie miasta i gminy Wodzisław:

- na terenie miasta Wodzisław, zabytkowego cmentarza parafialnego i zabytkowego cmentarza żydowskiego (kirkutu); przy cmentarzu parafialnym planowana jest budowa parkingu obsługującego teren cmentarza,
- na terenie sołectwa Niegosławice, zabytkowego cmentarza parafialnego,
- na terenie sołectwa Zarzecze, zabytkowego cmentarza parafialnego,
- na terenie sołectwa Mieronice, cmentarza parafialnego,
- na terenie sołectwa Lubcza, współczesnego cmentarza parafialnego.

W granicach gminy **planuje się budowę nowego cmentarza grzebalnego** wraz z parkingiem obsługującym teren planowanego cmentarza, w granicach administracyjnych miasta Wodzisław, po wschodniej stronie drogi S7.

Przewiduje się dalsze utrzymanie istniejących zabytkowych cmentarzy, zlokalizowanych na dziedzińcach kościołów.

Wokół cmentarzy grzebalnych obowiązują strefy ochrony sanitarnej wynikające z § 3 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze.

3.11. Kierunki z zakresu obrony cywilnej

Przy zagospodarowaniu terenu i lokalizacji wszelkich obiektów budowlanych należy uwzględnić wymagania z zakresu obrony cywilnej, dotyczące w szczególności:

1. Dla obiektów użyteczności publicznej określonych w planie obrony cywilnej gminy, należy przewidzieć pomieszczenia dla ewakuacji ludności cywilnej w okresie zagrożenia.
2. Należy dążyć do pokrycia terenu gminy syrenami elektrycznymi w celu alarmowania i powiadomienia mieszkańców w przypadku zagrożeń. Syreny w miarę możliwości włączyć do systemu jednoczesnego powiadamiania.
3. Należy dostosować oświetlenie zewnętrzne: ulic, zakładów pracy, obiektów użyteczności publicznej do zaciemniania i wygaszania w ramach prowadzonej ich modernizacji lub budowy.
4. Istniejące studnie głębinowe spełniające wymogi studni awaryjnych w miarę możliwości należy przystosować do sprawnego uruchomienia eksploatacyjnego w sytuacjach kryzysowych. Należy dążyć do wyposażenia istniejących ujęć wody w rezerwowe źródła energii.
5. Przy projektowaniu nowych lub modernizacji istniejących dróg i ulic należy zachować odpowiednie odległości od projektowanej zabudowy.
6. Jezdnie nie powinny być zagrożone zagruzowaniem od istniejącej i projektowanej zabudowy oraz nie powinny utrudniać ewakuacji ludności w wyniku zagrożenia.
7. Obiekty socjalne (łaźnie, pralnie i myjnie samochodów) należy tak projektować aby można było przystosować obiekty na punkty zabiegów specjalnych do prowadzenia odkażania i dezaktywacji w okresie zagrożenia.

4. Obszary na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego

Zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt 6 i 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w studium określa się w szczególności:

- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1.

Inwestycje celu publicznego zostały zdefiniowane w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Do inwestycji stanowiących **cele publiczne o znaczeniu lokalnym**, zlokalizowanych lub przewidywanych do lokalizacji w granicach terenu gminy Wodzisław, należy zaliczyć:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne - budowę, rozbudowę, przebudowę i utrzymanie układu komunikacyjnego dróg gminnych, w tym dróg rowerowych, realizowanych, utrzymywanych i zarządzanych przez gminę Wodzisław;
- budowę i utrzymanie systemu zaopatrzenia w energię elektryczną stanowiącego bezpośrednie zaopatrzenie mieszkańców i instytucji w energię elektryczną – linie elektroenergetyczne 15 kV wyprowadzone do stacji transformatorowych 15/0,4 kV; stacje transformatorowe oraz linie niskich napięć, realizowane i utrzymywane przez operatora sieci;
- budowę i utrzymanie systemu zaopatrzenia w wodę z sieci wodociągowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej, gospodarczej, realizowanego, utrzymywanego i zarządzanego przez gminę Wodzisław;
- rozbudowę i utrzymanie systemu kanalizacji sanitarnej miasta i gminy wraz z oczyszczalniami ścieków, realizowanego i zarządzanego przez gminę Wodzisław;
- opiekę nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, określonymi w rozdziale środowisko kulturowe;
- budowę i utrzymanie pomieszczeń urzędów i organów władzy, administracji, bezpieczeństwa, urzędów pocztowych, szkół publicznych, publicznych obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych i publicznych obiektów sportowych, utrzymywanych przez gminę Wodzisław;
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy grzebalnych, utrzymywanych i zarządzanych przez Parafie;
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej.

Do inwestycji stanowiących **cele publiczne o znaczeniu ponadlokalnym**, zlokalizowanych lub przewidywanych do lokalizacji w granicach gminy Wodzisław, zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, należy zaliczyć:

- budowę Sieci Szerokopasmowej Polski Wschodniej.

Do pozostałych inwestycji stanowiących **cele publiczne o znaczeniu ponadlokalnym**, zlokalizowanych lub przewidywanych do lokalizacji w granicach gminy Wodzisław należy zaliczyć:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne – przebudowę i utrzymanie układu komunikacyjnego: realizowanych, utrzymywanych i zarządzanych przez ponadgminne zarządy dróg;
- budowę i utrzymanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących regulacji przepływów wód, a także regulacja i utrzymanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, realizowane i utrzymywane przez zarządzającego obiektami i urządzeniami;
- poszukiwanie, rozpoznanie i wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictwem.

5. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji

Rada Gminy Wodzisław, w dniu 28 grudnia 2016 r. podjęła Uchwałę Nr XXIV/166/2016 w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wodzisław na lata 2016-2025. Program zaktualizowano na podstawie Uchwały Rady Gminy Wodzisław Nr XLII/292/2018 z dnia 11 września 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia aktualizacji przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wodzisław na lata 2016-2025.

Zaktualizowany program został przyjęty Uchwałą Rady Gminy Wodzisław Nr XLIII/301/2018 z dnia 25 października 2018 r. w sprawie aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wodzisław na lata 2016-2025.

Rewitalizacja, współfinansowana środkami Unii Europejskiej, oznacza: kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe, integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Wodzisław na lata 2016–2025 (LPR) stanowi spójny dokument strategiczny mający na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego mającego istotne znaczenie dla rozwoju gminy poprzez przedsięwzięcia kompleksowe (uwzględniające aspekt społeczny, gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, techniczny i środowiskowy), skoncentrowane terytorialnie oraz prowadzone w sposób zaplanowany i zintegrowany.

Dokument składa się z czterech zasadniczych części: części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej, programowej oraz wdrożeniowej.

Na podstawie przeprowadzonego audytu gminnego wyznaczono obszar zdegradowany, na który składają się jednostki referencyjne charakteryzujące się problemami w sferze społecznej przy jednoczesnym występowaniu problemów przynajmniej w jednej innej sferze oraz największą liczbą zidentyfikowanych negatywnych zjawisk, tj. ≥ 8 . Zgodnie z przedstawionymi założeniami **obszar zdegradowany na terenie Gminy Wodzisław obejmuje** miejscowości: Pokrzywnica (15 negatywnych zjawisk), Lubcza (14), Kowalów Górny (13), Piotrkowice (13) Wola Lubecka (13), Zarzeczce (13), Droblin (12), Łany (12), Laskowa (12), Olbrachcice (12), Podlesie (12), Sielec (12), Września (12), Brzezinki (11), Przyłęk (11), Przyrąb (11), Przewody (11), Judasze (10), Ludwinów (10), Mierzawa (9), Nawarzyce (9), Niegosławice (9), Nowa Olszówka (9), Przyłęczek (9), Sadki (9), Strzeszkowice (9), Wodzisław (9), Folga Pierwsza (8), Jeziorki (8), Kaziny (8), Mieronice (8).

Wskazany obszar zajmuje 125,8 km², co stanowi 71% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 5 534 osoby, tj. 73,7 % ogółu mieszkańców gminy.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w podziale na jednostki referencyjne gminy i delimitacji obszaru zdegradowanego, **wyznaczono obszar rewitalizacji** obejmujący zabudowane tereny miejscowości: Laskowa, Mieronice, Piotrkowice, Wodzisław oraz niewielki fragment Pokrzywnicy i Zarzecza. Wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 9,6 km² (5,43 % powierzchni ogółem gminy) i jest zamieszkały przez 2 029 mieszkańców (27,0 % ludności ogółem gminy). Obszar rewitalizacji przedstawiono na rysunku kierunków.

Lista planowanych podstawowych projektów/przedsięwzięć:

1. Rozbudowa świetlicy środowiskowej przy remizie OSP w Wodzisławiu.
2. Utworzenie miejsc odpoczynku, rekreacji oraz aktywnego i kulturalnego spędzania czasu wolnego w miejscowości Wodzisław.
3. Zabezpieczenie ruin Synagogi w Wodzisławiu.
4. Wzrost jakości usług publicznych: Wodzisław: ul. Szkolna 3, działka nr ewid. 273/9; ul. Ariańska 12, działka nr ewid. 25/2; Lubcza 107/6, działka nr ewid. 274.
5. Zachowanie dziedzictwa kulturowego – zabytkowych kościołów: Wodzisław, ul. św. Marcina (działka nr ewid. 86); Mieronice 1, Piotrkowice 27.
6. „Razem – możemy więcej” aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Wodzisław.
7. Kompleksowa poprawa bazy dydaktycznej i sportowej w placówkach oświatowych na terenie Gminy Wodzisław.
8. Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Wodzisław.

Uzupełnieniem listy podstawowych projektów rewitalizacyjnych jest charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących określone kierunki działań, które mają na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji.

Pozostałe przedsięwzięcia to:

1. Działania społeczne mające na celu włączenie społeczne osób ubogich i zagrożonych wykluczeniem.
2. Działania społeczne mające na celu edukację i integrację mieszkańców.
3. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Wodzisław.
4. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Wodzisław.
5. Montaż instalacji OZE.

6. Tereny wskazane do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Wskazane w centrum miasta Wodzisław lokalizacje obszarów przestrzeni publicznych oznaczonych na rysunku kierunków symbolami **PP**, znajdują się w granicach terenu, obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i zmian obowiązujących planów miejscowych, wymagać będą tereny objęte zmianą studium - w przypadku zamiaru przystąpienia do ich zagospodarowania obiektami budowlanymi - wymagające uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, w tym m.in. tereny obejmujące:

- fragmenty terenów zabudowy wielofunkcyjnej w granicach gruntów wysokich klas bonitacyjnych, w sytuacji przeznaczenia ich na cele niezwiązane z rolnictwem,
- fragmenty terenów lokalizacji działalności gospodarczej w granicach gruntów wysokich klas bonitacyjnych,
- fragmenty udokumentowanych złóż piasków (porośniętych lasem), poprzedzające jego ewentualną eksploatację (np. złóż piasków „Nawarzyce” ID złoża 1321).

Ustalenia studium określają podstawowe funkcje poszczególnych terenów na obszarze gminy, nie wyklucza to przeznaczenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego fragmentów terenów na inne cele funkcjonalnie powiązane, jeżeli pozwalają na to istniejące uwarunkowania i przepisy odrębne. Dotyczy to w szczególności potrzeby zmiany orientacyjnych granic poszczególnych funkcji podstawowych, poszerzenia lub zawężenia ich w zależności od uwarunkowań własnościowych i szczegółowej analizy zagospodarowania terenu objętego projektowanym planem oraz lokalizacji funkcji uzupełniających, niekolidujących z funkcją podstawową terenu, stanowiących istotne uzupełnienie funkcji podstawowej w infrastrukturę społeczną, ekonomiczną i techniczną.

7. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań wraz z syntezą ustaleń studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest jedynym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego dla obszaru całej gminy. **Studium nie jest aktem prawa miejscowego.**

Obowiązek sporządzania studium, dla terenu każdej gminy, wprowadziła ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym. Pierwsze studium gminy Wodzisław, zostało uchwalone Uchwałą Nr 3/2001 Rady Gminy w Wodzisławiu z dnia 9 marca 2001 r. Pierwsze studium, zostało wykonane przez zespół projektowy Biura Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego w Kielcach.

Aktualnie obowiązujące przepisy t.j. ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, dezaktualizacja części planowanych rozwiązań gospodarczych, lokalne potrzeby zmian w sposobie zagospodarowania terenu gminy, zgłaszane przez mieszkańców oraz właścicieli gruntów spowodowały, że Rada Gminy Wodzisław podjęła w dniu 27 marca 2018 r. Uchwałą Nr XXXVIII/268/2018 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium.

Podjęta i przeprowadzona procedura planistyczna dotyczyła opracowania pod tytułem: **Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław – zmiana studium**, ze względu na potrzebę odróżnienia niniejszej zmiany studium od dokumentu obowiązującego w trakcie trwania procedury. Jednak w związku z tym, że **zmiana studium stanowi kompleksową zmianę poprzedniej edycji studium**, w dalszej części niniejszego tekstu oraz w części graficznej opracowania funkcjonuje jako nowa edycja studium pod nazwą – **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław** (lub w wersji skróconej pod nazwą – studium).

Studium zostało wykonane na podstawie Warunków Wykonania Zlecenia, znak: BPI.6722.2.2021 z dnia 12 lipca 2021 r., zawartych w dniu 31 sierpnia 2021 r., pomiędzy Gminą Wodzisław a Biurem Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach.

Studium zostało opracowane w Biurze Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Kielcach, przez zespół autorski w składzie: mgr Bożena Rumas – główny projektant, mgr inż. arch. Magdalena Markulis, mgr Halina Piersiala, mgr inż. Małgorzata Bogdał.

Część tekstowa studium składa się z następujących załączników:

- tekstu: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław, województwo świętokrzyskie. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”,

- tekstu: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław, województwo świętokrzyskie. Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

Część graficzna studium składa się z następujących załączników:

- rysunku: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”, w skali 1:10 000,
- rysunku: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław. Kierunki zagospodarowania przestrzennego”, w skali 1:10 000.

Diagnoza stanu gminy

Podstawowe dane. Studium przedstawia lokalizację gminy w stosunku do granic województwa i powiatu. Przedstawia wewnętrzny podział gminy na miasto Wodzisław oraz na 42 sołectwa. Studium podaje ogólną powierzchnię gminy wynoszącą 177 km², w tym powierzchnię miasta wynoszącą 8 km². **Status miasta, Wodzisław odzyskał 1 stycznia 2021 r.**, decyzją Prezesa Rady Ministrów.

Uwarunkowania zewnętrzne gminy tworzą dokumenty strategiczne dla rozwoju województwa, (tj. Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego, Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego, Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych, Plan przeciwdziałania skutkom suszy); powiązania przyrodnicze, gospodarcze, administracyjne, społeczne, powiązania infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Środowisko przyrodnicze

Krajobraz. Teren gminy Wodzisław, w większości, charakteryzuje krajobraz rolniczy, urozmaicony malowniczymi dolinami rzek Mierzawy i Mozgawy, której towarzyszą tereny zabudowy miejskiej i wiejskiej w sołectwach. Pola uprawne zlokalizowane są na kopulastych, wypłaszczonych wzniesieniach i stokach wzniesień obniżających się stopniowo w miarę zbliżania się ich do dolin rzek. Terenom rolnym towarzyszą kompleksy leśne, zlokalizowane zarówno na obniżeniach jak i na wzniesieniach terenu, stanowiące uzupełnienie rolniczego krajobrazu.

Kopaliny mineralne. Na terenie gminy znajdują się udokumentowane **złoża piasków**:

- „**Przyłęczek**”, ID: 17 578, położone jest w granicach sołectwa Przyłęczek. Powierzchnia złoża wynosi 1,98 ha. Złoże obecnie nie jest eksploatowane. Obejmuje piaski przydatne dla potrzeb drogownictwa.. Złoże jest suche. Bilans nie określa jego aktualnych zasobów.
- „**Niegosławice II**”, ID: 20 111, położone jest we wschodniej części sołectwa Niegosławice. Powierzchnia złoża wynosi 21,67 ha Złoże nie jest eksploatowane. Obejmuje piaski przydatne dla budownictwa i drogownictwa. Złoże jest zawodnione. Zasoby geologiczne bilansowe złoża, wynoszą 3 923 tys. t.,
- „**Nawarzyce**”, ID:1321, położone jest na terenach leśnych Nadleśnictwa Pińczów, w sołectwie Niegosławice. Powierzchnia złoża wynosi 90,63 ha. Piaski ze złoża przydatne są do produkcji

betonów, wypraw, zapraw i gładzi budowlanych. W złożu znajduje się warstwa sucha i zawodniona. Zasoby geologiczne bilansowe złoża wynoszą 22 947 tys. t.

- „**Konary**”, ID: 5430, położone jest w południowej części terenu sołectwa Konary. Powierzchnia złoża wynosi 3,53 ha. W złożu znajduje się warstwa sucha i zawodniona. Piaski ze złoża przydatne są do zapraw budowlanych i do betonów. Zasoby geologiczne bilansowe złoża, wynoszą 943 tys. t.

W 2022 r., z rejestru złóż występujących w granicach gminy Wodzisław zostało wykreślone, wyeksploatowane złożo piasków „Niegosławice”.

Na terenie gminy Wodzisław znajdują się dwa **obszary prognostycznego występowania kopalin** obejmujące gliny w okolicach miasta Wodzisław (obszar o pow. 3,9 ha) i piaski w rejonie Przełęczka (obszar o pow. 10,59 ha).

Gleby. Większość obszaru, gmina Wodzisław, odznacza się przewagą **gleb rędzinowych**, wytworzonych z wapieni. Drugi co do wielkości areal zajmują **gleby brunatne**. Kolejnym typem gleb są gleby **bielicowe i pseudobielicowe**. Lokalnie, głównie w południowo-wschodniej części gminy, występują wyjątkowo żyzne **czarne ziemie właściwe**. W dolinach rzek Mierzawy i Mozgawy występują gleby hydromorficzne, t.j. **mady, gleby glejowe, murszowe, torfowe**. Niektóre gleby, głównie położone na stokach, zagrożone są erozją wodną. Nie obserwuje się zanieczyszczenia gleb.

Szata roślinna i świat zwierząt. Na terenie gminy, występują zarówno siedliska roślinności podlegające ochronie, stwierdzone w granicach Obszaru Natura 2000 Dolina Mierzawy jak i synantropijne skupiska roślinności („chwasty”) na polach uprawnych i zbiorowiskach towarzyszących terenom zabudowanym. W granicach opracowania występują również lasy, łąki i pastwiska, o różnych typach siedliskowych. Ze względu na mało urozmaicone tereny, głównie rolne, ubogi jest też świat zwierząt. Sporadycznie występują duże ssaki, tj. jeleni, sarna, dzik; liczniejsze są: lis, zając, wiewiórka, nornica, mysz polna. W dolinach rzek i cieków spotykamy bobra europejskiego, wydrę. Na łąkach występuje wiele gatunków owadów, w tym motyle: czerwończyk fioletek, czerwończyk nieparek, modraszek telejus. W gminie spotkamy wiele gatunków ptaków w tym gatunki z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej (szczególnie cennych przyrodniczo), tj. czapla biała, czapla siwa, łabędź niemy, cyraneczka, krzyżówka, bocian czarny, bocian biały, trzmielojad, kania ruda, bielik, błotnik stawowy, błotniak zbożowy, błotnik łąkowy, żuraw, czajka.

Wody powierzchniowe. Teren gminy położony jest w dorzeczu rzeki Nidy, w Regionie wodnym Górnej-Zachodniej Wisły. Większość terenu gminy odwadniana jest przez rzekę Mierzawę i jej dopływy (rzeki Mozgawa i Węchadłówka). Wyjątkiem jest północno – wschodni fragment gminy odwadniany przez rzekę Kruczkę i Ciek od Tura, stanowiące bezpośrednie dopływy rzeki Nidy.

Rzeka Mierzawa, w granicach wyznaczonej do badań jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych Mierzawa, prowadzi wody, których ogólny stan wód oceniono jako zły, ze względu na słaby potencjał ekologiczny i stan chemiczny sklasyfikowany jako poniżej dobrego.

W granicach gminy Wodzisław **nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.**

Na obszarze gminy **funkcję retencyjną** (gromadzenia wody) pełni jedynie kilka obiektów. Największe spośród nich to zbiornik retencyjno-rekreacyjny, położony w granicach miasta Wodzisław; stawy rybne w Mieronicach, stawy w Lubczy, nowy zbiornik retencyjno-rekreacyjny, realizowany na terenie sołectwa Przyłęczek.

W granicach gminy Wodzisław znajduje się 612 ha **zmeliorowanych użytków rolnych**.

Wody podziemne. Występujące na terenie gminy wody, można podzielić na płytkie wody czwartorzędowe i wglębne wody mezozoiczne.

Obszar całej gminy Wodzisław położony jest w granicach **Głównego Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) Nr 409 Niecka Miechowska (część SE)**. Zbiornik posiada dokumentację geologiczną zatwierdzoną decyzją znak: DG kdh/BJ/489-6227/99 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa decyzją z dnia 14 lipca 1999 r., uzupełnioną „Dodatkim do dokumentacji hydrogeologicznej Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP (GZWP) nr 409 Niecka Miechowska (część SE) w związku z ustanowieniem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 409 Niecka Miechowska (część SE)”, zatwierdzonym Decyzją Ministra Środowiska znak: DGK-II.4731.131.2015.AJ z dnia 27.04.2016 r.

Charakterystyka zanieczyszczeń powietrza. Obszar gminy Wodzisław, dla większości analizowanych parametrów, odznacza się prawidłowymi wartościami (klasa A i A1 wyników), przekroczenie stężenia zanieczyszczeń dotyczy zawartego w pyłe PM10 benzo(a)pirenu (klasa C) oraz zawartości ozonu (klasa D2).

Zagrożenie hałasem. Na terenie gminy jest niewielkie, ze względu na rolniczy charakter gminy. Hałas od drogi krajowej S-7, której korytarz, na większości przebiegu, jest wolny od obudowy terenów przeznaczonych na pobyt ludzi, dotyczy jedynie pojedynczych budynków objętych ochroną. Na rysunkach studium wskazano przebieg izol linii hałasu L_N 56 dB dla pory nocnej, wskazany zgodnie z danymi udostępnionymi przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad w Oddział w Kielcach. Droga wojewódzka Nr 768 nie powoduje zagrożenia nadmierną ekspozycją hałasową. Wzdłuż jej całego przebiegu (odcinek Jędrzejów–Kazimierza Wielka), przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu jest znikome i dotyczy jedynie 13 osób. Oddziaływanie hałasowe pozostałych dróg zlokalizowanych na terenie gminy Wodzisław, nie podlegało odrębnym analizom.

Ochrona na podstawie ustawy o ochronie przyrody. Najcenniejsza pod względem przyrodniczym jest dolina rzeki Mierzawy wraz z jej dopływami oraz tereny leśne południowej części gminy. Na terenie gminy występują następujące ustanowione formy ochrony przyrody:

- **Rezerwat florystyczny „Lubcza”**, na terenie sołectwa Lubcza, na górze Okrąglicy, na gruntach Nadleśnictwa Pińczów, obejmuje powierzchnię 6,96 ha. Obowiązującą podstawę prawną stanowi Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20.09.2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Lubcza. Wojewoda Świętokrzyski, Rozporządzeniem Nr 57/2002 z dnia 18 listopada 2002 r., w § 1 ust. 1, pkt 25, ustanowił Plan ochrony Rezerwatu „Lubcza”, na okres 20 lat. Celem ochrony rezerwatu, jest zachowanie stanowiska miłka wiosennego.

- **Miechowsko – Działoszycki Obszar Chronionego Krajobrazu**, obejmujący tereny sołectw: Sielec, Krężoły, Brzeście, Pękosław, Kowalów Dolny, Kowalów Górny, Stara Olszówka, Nowa Olszówka, Wodacz, Świątniki, Droblin, Podlesie, Piotrkowice, Zarzecze, Judasze, Strzeszkowice, Konary, Niegosławice, Nawarzyce, Przyrąb, Wola „Lubecka”, Lubcza, Brzezinki, Sadki, Przewody oraz teren południowej części miasta Wodzisław. Aktualny przebieg granic i zasady ochrony na terenie Obszaru wyznaczył Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr XXXV/622/13 z dnia 23 września 2013 r. dotyczącą wyznaczenia Miechowsko – Działoszyckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.
- **Specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Mierzawy (PLH260020)**, obejmujący tereny części sołectw: Przyłęczek, Przyłęk, Judasze, Strzeszkowice, Konary, Niegosławice, Zarzecze, Nawarzyce, Wola Lubecka i Lubcza. Obszar został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 marca 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Mierzawy PLH260020.
- **Ustanowione pomniki przyrody**. W granicach gminy Wodzisław występuje jeden pomnik przyrody nieożywionej: źródło (w sołectwie Laskowa) oraz pomniki przyrody ożywionej: buk pospolity (w sołectwie Sielec), grupa trzech drzew (w sołectwie Lubcza), lipa drobnolistna (w sołectwie Przyłęk), siedem drzew (w sołectwie Sielec, grunty Nadleśnictwa Jędrzejów).

Inne, cenne przyrodniczo rejony gminy. Dolina rzeki Mierzawy, stanowi **lokalny korytarz ekologiczny**, łączący się (poza gminą Wodzisław), z Głównym Korytarzem Ekologicznym Południowo-Centralnym (KPdC), w części Korytarza Ekologicznego Doliny Nidy. Doliny rzek Mozgawy, Węchadłówki i Mozgawki, stanowią **ciągi ekologiczne**, wspomagające funkcjonowanie korytarza ekologicznego.

Środowisko kulturowe. Najcenniejszymi zasobami dziedzictwa pradziejowego na terenie gminy Wodzisław, są **stanowiska archeologiczne, wpisane do rejestru zabytków**, obejmujące kopiec pradziejowy (w sołectwie Brzeście) oraz stanowiska obejmujące osady (w sołectwach Laskowa, Piotrkowice i w mieście Wodzisław). Wokół osad i kopca pradziejowego (kurhanu) obowiązuje – strefa ochrony zabytku archeologicznego, wyznaczona w odległości 50,00 m od granic wpisu do rejestru zabytków. W granicach gminy Wodzisław znajdują się również liczne strefy ochrony stanowisk archeologicznych, zawierające jedno lub kilka stanowisk archeologicznych ujętych w ewidencji zabytków archeologicznych.

W granicach gminy Wodzisław, znajduje się szereg zabytkowych obiektów architektury i budownictwa, stanowiących pozostałości historycznie ukształtowanej zabudowy, posiadającej cenne walory kompozycyjno – przestrzenne i architektoniczne. Część z nich została **wpisana w całości lub w części do rejestru zabytków**, a pozostałe obiekty zabytkowe ujęte są w gminnej ewidencji zabytków. Najcenniejszymi zabytkami w gminie Wodzisław są: zespoły kościelne w Mieronicach, Nawarzacach, Piotrkowicach-Zarieczu, Wodzisławiu; bożnica w Wodzisławiu; zespoły pałacowo – parkowe: Wielowiejskich w Lubczy, rezydencjonalny w Wodzisławiu-Brzeziu oraz dworsko-parkowy w Niegosławicach. W granicach gminy znajdują się liczne Miejsca Pamięci Narodowej.

Rolnictwo. Jest głównym działem gospodarki gminy Wodzisław i stanowi podstawowe źródło utrzymania ludności. Występują w granicach gminy masywy gleb rędziny i lessowych, w większości nadają się do prowadzenia opłacalnej produkcji polowej. Gmina Wodzisław zaliczana jest do gmin o wysokiej średniej powierzchni użytków rolnych, wynoszącej zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym 2020, 11,5 ha użytków rolnych (UR) na jedno gospodarstwo (średnia dla woj. świętokrzyskiego 6,3 ha UR na 1 gospodarstwo). Gmina wyróżnia się pod względem powierzchni zajętej pod zasiewy, wynoszącej aż 94,3% ogólnej powierzchni użytków rolnych gminy. Gmina odznacza się też najwyższym w województwie odsetkiem powierzchni zajętej pod uprawy rzepaku i rzepiku wynoszącą 7,0 % powierzchni UR gminy oraz wysoką – trzecią lokatą w województwie, pod względem uprawy warzyw gruntowych wynoszącą 6,0 % powierzchni.

Gminę charakteryzują kompleksy rolniczej przydatności gleb: pszenne, żytnie i zbożowo-pastewne oraz kompleksy użytków zielonych. W granicach **gruntów orných**, gleby najcenniejsze, klas bonitacyjnych I – III b, podlegające ochronie prawnej, zajmują 4 823,2540 ha co stanowi 37,79 % powierzchni gruntów orných gminy. Gleby średniej jakości klas bonitacyjnych IVa – IVb, zajmują 6 114,5622 ha co stanowi 47,90 % powierzchni gruntów orných gminy. Pozostałe gleby klas bonitacyjnych V – VI, zajmują 1 826,2821 ha. W granicach gminy Wodzisław, grunty orne, stanowią blisko trzy czwarte ogólnej powierzchni gminy (72,19 %). W skład **trwałych użytków zielonych** gminy Wodzisław wchodzi łąki i pastwiska o sumarycznej powierzchni 929,17 ha, co stanowi tylko 5,26 % ogólnej powierzchni gminy. Zgodnie z danymi z Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu, na terenie gminy (łącznie z terenem miasta), zlokalizowanych jest 3 648 gospodarstw rolnych. W skład mienia komunalnego gminy Wodzisław wchodzi 371,95 ha gruntów komunalnych, w tym 56,92 ha w granicach administracyjnych miasta.

Głównym elementem zabudowy wiejskiej jest skupiająca się wzdłuż ważniejszych dróg, drobnotowarowa zabudowa zagrodowa, tworząca charakterystyczne układy liniowe związane bezpośrednio z arealem działek rolniczych. Znaczny jest też udział rozproszonej zabudowy kolonijnej i pojedynczych zabudowań położonych niekiedy w dużym oddaleniu od centrum miejscowości. Na terenie miasta Wodzisław występuje charakterystyczna dla małych ośrodków miejskich gniazdowa zabudowa zagrodowa niezwiązana bezpośrednio z obsługiwany arealem gruntów. Budownictwo typu fermowego spotyka się w Przewodach (RSP Przewody), Lubczy (Filia PSK Michałów), Niegosławicach i Strzeszkowicach (tereny dawnego RSP Niegosławice – obecnie obiekty częściowo prywatne a częściowo nieczynne) oraz w Przyłęczku (danego PGR, następnie AWRSP – obecnie obiekty nieczynne).

Leśnictwo. W strukturze własnościowej gruntów leśnych, zgodnie z danymi z Powszechnego Spisu Rolnego 2020 przeważały grunty leśne publiczne. Lasy z terenu gminy znajdują się w zarządzie Lasów Państwowych Nadleśnictwach Jędrzejów i Pińczów. W 2020 r., lasy zajmowały 2 307,59 ha, w tym lasy publiczne Skarbu Państwa zajmowały 1 714,59 ha, lasy publiczne gminne zajmowały jedynie 16,00 ha a lasy prywatne 555 ha. Lesistość gminy wynosiła jedynie 13,0 %.

Zgodnie z danymi Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu (w 2023 r.), najwięcej terenów leśnych znajduje się w granicach sołectw Sielec – 734,65 ha, Podlesie – 478,91 ha, Niegosławice – 255,52 ha i Września – 180,32 ha.

Podstawowymi funkcjami terenów leśnych, oprócz funkcji gospodarczej (pozyskiwanie produktów drzewnych i innych), jest zachowanie i ochrona wartości przyrodniczo – krajobrazowych, sukcesywna renaturalizacja obszarów zniekształconych i zdegradowanych oraz wzbogacanie walorów ochronnych, naukowo – dydaktycznych i turystyczno – rekreacyjnych gminy.

Zgodnie z „Raportem o stanie lasów w Polsce 2019”, lasy z obszaru gminy wykazują od 20,1 % do 25,0 % uszkodzeń w strukturze drzew, co oznacza I klasę ostrzegawczą uszkodzenia lasów (w skali od 0 do 4, gdzie 0 – oznacza bez uszkodzeń a 4 – drzewa martwe).

Zagrożeniem dla lasów jest ubożenie siedlisk leśnych, na skutek zamiany wielogatunkowego drzewostanu, na rzecz szybciej rosnących monokultur. Duże straty w lasach powodują też intensywne wiatry, oblodzenia drzewostanów, powodujące łamanie się drzewostanów na czasach znacznych obszarach. W lasach prywatnych zagrożeniem jest duże rozdrobnienie kompleksów oraz przedwczesny wyrąb drzewostanów. Problemem dotyczącym całości drzewostanów jest także okresowe pojawianie się szkodników drzew.

Ludność. Ogólna liczba ludności gminy, na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Wodzisławiu, ze stycznia 2023 r., wynosi 6 780 osób, w tym 1 056 osób na terenie miasta. Najludniejszymi sołectwami gminy są wsie: Lubcza – 345 osób i Nawarzyce 332 osoby. Najmniej ludności mieszka we Wrześni – 13 osób i w Jeziorkach – 35 osób. Liczba ludności miasta jak i gminy na przestrzeni ostatnich pięciu lat (2018-2022) systematycznie maleje. Tendencję spadku liczby ludności obserwuje się na terenie większości sołectw gminy.

Charakterystyka demograficzna gminy Wodzisław, w ogólnym trendzie spadku liczby ludności gminy, wskazuje większy ubytek liczby mężczyzn w stosunku do liczby kobiet. Niepokojącą tendencją w gminie, są też spadki liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, i w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.

Mieszkalnictwo. Na terenach wiejskich dominuje zabudowa ulicowa jedno- i dwustronna o zróżnicowanym zagęszczeniu zabudowy. Większość wsi, zlokalizowanych przy głównych ciągach komunikacyjnych, posiada gęstą zabudowę, pozostałe miejscowości posiadają zabudowę luźno usytuowaną wzdłuż dróg lub na długich dojazdach o charakterze przysiółkowym. Część wsi stanowi zabudowę wielodrożną.

Zabudowa miasta Wodzisław ma charakter historycznie ukształtowanego miasteczka z rynkiem i wychodzącymi z niego uliczkami.

W gminie Wodzisław dominuje zabudowa zagrodowa (siedliska rolnicze) i jednorodzinna. Istnieją również budynki wielorodzinne, stanowiące zarówno własność komunalną jak i prywatną. Osiedla mieszkaniowe z budynkami wielorodzinnymi zlokalizowane są w miejscowościach Lubcza, Mierzawa, Przyłęczek. Pojedyncze budynki wielorodzinne znajdują się w mieście Wodzisław oraz w miejscowościach Klemencice, Nawarzyce, Niegosławice, Pękosław, Piskorzowice, Przezwoły.

Gmina Wodzisław odznaczała się wysoką przeciętną powierzchnią użytkową 1 mieszkania, wynoszącą 80,5 m² oraz wysoką przeciętną powierzchnią użytkową przypadającą na 1 osobę, wynoszącą 30,6 m².

Zasoby mieszkaniowe gminy Wodzisław, obejmują lokale mieszkalne, które stanowią własność Gminy, zgodnie z Uchwałą Nr XL/391/2022 Rady Miejskiej w Wodzisławiu z dnia 30 marca 2022 r., obejmują ogółem 27 lokali na terenie gminy, z czego 26 stanowią mieszkania komunalne (15 na terenie miejskim i 11 na terenie wiejskim), a 1 mieszkanie jest socjalne (na terenie miejskim).

Oświata i wychowanie. Aktualnie, na terenie gminy Wodzisław, najmłodsze dzieci objęte są opieką i wychowaniem przez Przedszkole Samorządowe w Wodzisławiu oraz oddziały przedszkole funkcjonujące przy Szkołach Podstawowych na terenie gminy. Na terenie łącznie funkcjonuje sześć Szkół Podstawowych (na terenie miasta Wodzisław oraz w miejscowościach Brzeście, Lubcza, Mierzawa, Niegosławice, Piotrkowice). Dalszy etap nauki, na terenie gminy, może być realizowany przez młodzież w Liceum Ogólnokształcącym w Wodzisławiu oraz w Szkole Policealnej dla Dorosłych. Na terenie gminy Wodzisław nie ma szkół branżowych i techników.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna. Ochroną zdrowia mieszkańców zajmuje się Gminny Ośrodek Zdrowia w Wodzisławiu, posiadający filie w miejscowościach Niegosławice i Lubcza. Na terenie gminy, w 2022 r., działały dwie apteki w Wodzisławiu oraz punkt apteczny w Lubczy. Na terenie miasta Wodzisław funkcjonuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodzisławiu.

Kultura. Na terenie miasta Wodzisław, trwa budowa Centrum Kultury i Edukacji w Wodzisławiu. Na terenie gminy działają świetlice środowiskowe i wiejskie, prowadzone przez Gminę Wodzisław, Stowarzyszenia i społeczność lokalną, integrujące mieszkańców.

Na terenie miasta funkcjonuje Biblioteka Publiczna w Wodzisławiu, z filiami w miejscowościach Brzeście i Nawarzyce, działają Koła Gospodyń Wiejskich, Zespół Śpiewaczy „Mozgowianie” oraz Młodzieżowa Orkiestra Dęta.

Obiektami w dziedzinie kultury są także funkcjonujące obiekty sakralne. Na obszarze gminy Wodzisław działa 5 parafii rzymsko-katolickich i odpowiadające im kościoły parafialne, zlokalizowane w miejscowościach: Wodzisław, Nawarzyce, Mieronice, Zarzeczce i Lubcza.

Sport, turystyka i rekreacja. Na terenie miasta działa Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Wodzisławiu, organizujący różnorodną działalność sportową oraz piłkarski Klub Sportowy „Partyzant” w Wodzisławiu. Na terenach wiejskich, o kondycję sportową, można dbać w oparciu o przyszkolne obiekty sportowe oraz z pomocą ogólnodostępnych siłowni zewnętrznych wykonanych przy obiektach świetlic wiejskich. Na terenie sołectwa Konary funkcjonuje ziemny tor motocrossowy, na którym odbywają się zawody motocrossowe.

Oferta obiektów gastronomicznych i noclegowych na terenie gminy jest bardzo skromna, i obejmuje jedynie: pizzerię i catering w Wodzisławiu, dom weselny w Kowalowie Dolnym i Pałac Koronny w Świątnikach (hotel i restauracja).

Przez teren gminy przebiegają pieszkie ścieżki przyrodnicze (Ścieżka przyrodniczo-historyczna

im. prof. Karoliny Lanckorońskiej w Sielcu, Ścieżka przyrodniczo-edukacyjna w Przyłęczku) i samochodowe szlaki turystyczne (Architektury drewnianej, Zamki, pałace i dworki Ziemi Jędrzejowskiej i Zabytkowe kościoły Ziemi Jędrzejowskiej).

Administracja publiczna. Obsługę mieszkańców prowadzi Urząd Miasta i Gminy w Wodzisławiu. Za bezpieczeństwo i porządek publiczny na terenie miasta i gminy Wodzisław odpowiada Komisariat Policji w Sędziszowie, Punkt przyjęć interesantów w Wodzisławiu; aktualnie jest realizowana budowa nowego Komisariatu Policji w Wodzisławiu. Za walkę z pożarami lub innymi klęskami odpowiada 18 Jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym 4 jednostki straży (z terenu miasta Wodzisław i sołectw Brzeście Mierzawa i Nawarzyce), zaliczone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG).

Infrastruktura ekonomiczna. Zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego w Kielcach, pracujących na terenie gminy Wodzisław, w 2019 r., było 85 osób na 1 000 ludności, co jest wartością dużą niższą niż średnia dla powiatu jędrzejowskiego wynosząca 139 osób na 1 000 ludności. Udział osób bezrobotnych, zarejestrowanych na terenie gminy Wodzisław, w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, wynosił 4,9 %. Jest to wartość porównywalna ze średnią dla powiatu jędrzejowskiego, wynoszącą 4,8% udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

Dochody ogółem gminy Wodzisław, systematycznie rosły w ciągu trzech analizowanych lat 2018-2020. W 2018 r. wynosiły 28 813 159,00 zł, w 2019 r. – 31 399 645,33zł, a w 2020 r. wynosiły 39 546 865,67, co oznacza wzrost dochodów gminy ogółem o 10 733 706,70, zł (w przeciągu trzech lat). Dochody własne gminy Wodzisław wzrosły z 8 360 928,49zł w 2018r. do 14 161 112,60 zł. w 2020 r. (wzrost o 5 800 184,11 zł).

Wydatki gminy Wodzisław, w latach 2018-2020, według działów klasyfikacji budżetowej, systematycznie wzrastały w analizowanych latach. Wydatki ogółem gminy Wodzisław w 2018 r. wynosiły 28 472 564,43zł, w 2019 r. – 30 151 235,11 zł, a w 2020 r. wynosiły 37 331 559,46 zł, co oznacza wzrost wydatków gminy ogółem o 8 858 995,03 zł (w przeciągu trzech lat).

Dochody ogółem, na 1 mieszkańca gminy Wodzisław, wzrosły w ciągu lat 2018- 2020 o 1 866,03 zł (z 4 081,76 zł w 2018 r. do 5 947,79 zł), w tym dochody własne wzrosły o 945,37 zł.

Wydatki ogółem, na 1 mieszkańca gminy Wodzisław, w latach 2018 – 2020, wzrosły z 4 033,51 zł do 5 614,61 zł (wzrost o 1 581,10 zł na osobę).

Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, na terenie gminy Wodzisław zwiększyła się na przestrzeni lat 2018-2020, z 483 do 514 podmiotów (wzrost o 9 podmiotów). Liczba podmiotów w sektorze publicznym utrzymywała się na stałym poziomie (15 podmiotów), wzrosła natomiast liczba podmiotów gospodarki w sektorze prywatnym (o 28 podmiotów), w tym osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, wzrost o 21 podmiotów.

Ocenę, ilości i rodzajów prowadzonej działalności gospodarczej, funkcjonujących na terenie miasta i gminy Wodzisław, opracowano na podstawie Inwentaryzacji urbanistycznej, wykonanej w lutym 2023 r. W granicach administracyjnych miasta i gminy Wodzisław, stwierdzono 65 podmiotów gospodarczych, prowadzących działalność w wydzielonych budynkach lub

w odrębnych lokalach handlowo-usługowych, w tym stwierdzono 15 podmiotów gospodarczych w granicach miasta Wodzisław (zestawienie to nie obejmuje: placówek oświatowych i kulturalnych, ośrodków zdrowia, obiektów administracji publicznej, obiektów sakralnych, jednostek OSP, spółdzielni produkcyjnych). Największą aktywność gospodarczą stwierdzono w granicach sołectw: Mieronice gdzie funkcjonuje 8 podmiotów gospodarczych, Nawarzyce – 5 podmiotów gospodarczych oraz sołectw Klemencice, Łany i Niegosławice, gdzie funkcjonują po 4 podmioty gospodarcze.

Komunikacja. Gmina Wodzisław położona jest na trasie drogi międzynarodowej Nr E77, będącej jednocześnie drogą ekspresową S7, Gdańsk – Warszawa – Kraków – Chyżne i głównie poprzez tą drogę, dzięki węzłom drogowym Mierzawa i Wodzisław, uzyskuje połączenia zewnętrzne. Wschodnia część gminy obsługiwana jest w powiązaniach zewnętrznych drogą wojewódzką Nr 768 Jędrzejów – Kazimierza Wielka – Koszyce – Brzesko.

Połączenia z sąsiednimi ośrodkami gminnymi odbywają się następującymi drogami:

- z Książem Wielkim i Słaboszowem, ekspresową S- 7,
- z Działoszycami i Imielnem, wojewódzką Nr 768,
- z Michałowem, powiatową Nr 1145T Mierzawa – Niegosławice – Michałów,
- z Sędziszowem, powiatową Nr 1151T Goleniowy – Sędziszów – Wodzisław,
- z Kozłowem, powiatową Nr 1153T Żarnowiec – Przelaj – Wodzisław – Michałów.

Ważne znaczenie mają drogi powiatowe Szczekociny – Słupia Jędrzejowska – Wodzisław, Żarnowiec – Przelaj – Wodzisław – Michałów, Michałów-Niegosławice-Mierzawa-Sędziszów-Klimontów. Drogi te posiadają parametry drogi klasy zbiorczej. Pozostałe odcinki dróg powiatowych mają znaczenie lokalne, łącząc Wodzisław z poszczególnymi sołectwami położonymi wewnątrz gminy oraz miejscowościami zlokalizowanymi na obrzeżach sąsiednich gmin. Drogi te w przeważającej części posiadają klasę lokalną. Łącznie przez teren gminy przebiega 11 dróg powiatowych.

Uzupełniający układ komunikacyjny stanowią drogi gminne. Łącznie przez teren gminy przebiega 60 dróg gminnych, z których 42 obsługują tereny wiejskie a 18 stanowi ulice miejskie.

Na terenie Gminy znajdują się następujące obiekty zaplecza motoryzacji: MOP Klemencice (sołectwa Klemencice i Ludwinów), stację paliw (Łany), myjnię samoobsługową (Wodzisław) i kilka niewielkich warsztatów motoryzacyjnych.

Gospodarka wodna. Zaopatrzenie w wodę obszaru gminy Wodzisław, realizowane jest za pomocą wodociągów grupowych:

- „**Wodzisław**”, zaopatruje w wodę mieszkańców: miasta Wodzisław oraz miejscowości Konary, Laskowa, Łany, Nawarzyce, Niegosławice, Nowa Olszówka, Piotrowice, Piskorzowice, Podlesie, Przyłęczek, Przyłęk, Świątniki (bez przysiółka Świątniki Kolonia), Pokrzywnica, Stara Olszówka, Strzeszkowice, Zarzecze.
- „**Brzeście**”, zaopatruje w wodę mieszkańców miejscowości: Brzeście, Kowalów Dolny, Kowalów Górny, Krężoły, Mieronice, Pękosław i Sielec.

- „**Przyrąb**”, zaopatruje w wodę mieszkańców miejscowości: Przyrąb (bez przysiółków Dropiówka i Kalinówka), Wola Lubecka, Lubcza, Przewody oraz Stadninę Michałów Spółka z o.o. (Gospodarstwo Rolne w Lubczy).
- „**Brzezinki**”, zaopatruje w wodę miejscowości Brzezinki i Sadki.
- „**Klemencice**”, zaopatruje w wodę sołectwa Klemencice, Jeziorki i Promyk.
- „**Olbrachcice-Dębiany**”, zaopatruje w wodę miejscowości Olbrachcice (bez przysiółka Nowizna Strzeszkowska) i Dębiany.

Powyższe ujęcia posiadają strefę ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych, ustanowione z urzędu, przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Dyrektor Zarządu Zlewni w Kielcach.

Jedno z ujęć komunalnych – „**Mierzawa**” – ma lokalny zasięg obsługi, ograniczony do szkoły i kilku budynków. Własność sołectką stanowi ujęcie „**Ludwinów**”, obsługujące tylko jedno sołectwo.

Część terenu gminy, zasilana jest z ujęć wody położonych poza terenem gminy Wodzisław: ujęcie „**Zielonki**” (gmina Sędziszów) zaopatruje w wodę mieszkańców miejscowości: Zielonki z gminy Sędziszów i Kaziny z gminy Wodzisław i ujęcie „**Moczydło**” (gmina Książ Wielki) zaopatruje w wodę miejscowości Moczydło z gminy Książ Wielki i Wodacz z gminy Wodzisław i przysiółek Świątniki Kolonia z gminy Wodzisław).

Obecnie sieci wodociągowej nie posiadają sołectwa: Mierzawa, Folga Pierwsza, Września; Judasze, Droblin oraz przysiółki: Dropiówka i Kalinówka (w sołectwie Przewody) oraz Nowizna Strzeszkowska (w sołectwie Olbrachcice).

Gospodarka ściekowa. Na terenie gminy działają następujące oczyszczalnie ścieków:

- „**Wodzisław**”, oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna, obsługuje teren miasta Wodzisław oraz części sołectw Łany, Świątniki i Laskowa.
- „**Lubcza**”, oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna, obsługuje część sołectwa Lubcza, w tym budynki socjalne Stadniny Michałów, osiedle mieszkaniowe i Szkołę Podstawową.
- „**Przyłęczek**”, oczyszczalnia biologiczna – BIOCLERE, obsługuje osiedle mieszkaniowe w Przyłęczku oraz Szkołę Podstawową w Mierzawie.
- „**Przewody**”, oczyszczalnia biologiczna, obsługuje osiedle mieszkaniowe RSP Przewody „Nowe Życie” w Przewodach oraz część domów w sołectwie.

Pozostała część gminy korzysta z indywidualnych, przydomowych oczyszczalni ścieków lub ze zbiorników bezodpływowych na ścieki.

Kanalizacja deszczowa. Na terenie gminy Wodzisław nie ma sieci kanalizacji deszczowej. Wykonane są pojedyncze kanały odprowadzające wody i rowy otwarte.

Ciepłownictwo. Na terenie miasta i gminy funkcjonują lokalne kotłownie, zaopatrujące w ciepło zabudowę wielorodzinną i instytucje publiczne. Pozostałe obiekty ogrzewane są z indywidualnych źródeł ciepła.

Odpady stałe. Na terenie miasta Wodzisław działa Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki

Odpadów Komunalnych (GPSZOK), przyjmujący odpady od mieszkańców gminy. Podmiotem odbierającym odpady komunalne z terenu Gminy Wodzisław, w roku 2021, było przedsiębiorstwo P.U.K. „TAMAX”, Sędziszów.

Na terenie gminy powstają też odpady produkcyjne towarzyszące różnym rodzajom działalności gospodarczej, prowadzonej na terenie gminy i miasta Wodzisław. Gospodarowanie odpadami regulowane jest na podstawie indywidualnych decyzji i pozwoleń.

Gazyfikacja. Gmina Wodzisław nie jest zgazyfikowana. Na terenie sołectwa Świątniki, planowana jest budowa stacji redukcyjno – pomiarowa gazu I⁰, za pomocą której, zasilana będzie w przyszłości sieć rozdzielcza gazu na terenie miasta i gminy.

Elektroenergetyka. Teren miasta i gminy, zaopatrywany jest w energię elektryczną, z układu napowietrznych sieci 15 kV, wyprowadzonych z dwóch stacji transformatorowo-rozdzielczych: GPZ 110/15 kV w Sędziszowie oraz GPZ 110/30/15 kV w Jędrzejowie. Jedna z linii 15 kV nawiązana jest do linii RS 30/15 kV w Raclawicach, zasilanej od strony GPZ 110/30/15 kV w Miechowie.

Energetyka odnawialna. Na terenie miasta i gminy Wodzisław, funkcjonującymi obiektami pozyskującymi energię ze źródeł odnawialnych są panele fotowoltaiczne zainstalowane na budynkach oraz obiekty urządzeń fotowoltaicznych zlokalizowane obok miejskiej oczyszczalni ścieków w Wodzisławiu oraz na terenie dawnego PGR w Przyłęczku.

W granicach gminy, **obowiązują** dwa miejscowe **plany** zagospodarowania przestrzennego uchwalone dla lokalizacji instalacji do produkcji energii, wykorzystującej siłę wiatru:

- Obszar 1 – na terenie części obrębów Dębiany, Konary, Niegosławice, Przyłek i Strzeszkowice – wyznaczający tereny lokalizacji 17 elektrowni wiatrowych;
- Obszar 2 – na terenie części sołectw: Jeziorki, Kaziny, Klemencice, Wodzisław i Łany, gmina Wodzisław – wyznaczający tereny lokalizacji 16 elektrowni wiatrowych.

Inwestycje do dzisiejszego dnia nie zostały zrealizowane.

Zaplanowane w miejscowych planach inwestycje w zakresie lokalizacji elektrowni wiatrowych, nie zostały zrealizowane. W związku ze zmianą przepisów prawa w zakresie lokalizacji elektrowni wiatrowych, obszary ww. planów miejscowych mimo ich obowiązywania, nie zostały uwzględnione w Kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy Wodzisław.

Telekomunikacja. Teren miasta i gminy obsługiwany jest przez: sieć telefonii przewodowej; sieć szerokopasmową (światłowodową) usług teleinformatycznych; stacje telekomunikacyjne nadawczo - odbiorcze telefonii komórkowej (2 obiekty na terenie miasta, 4 na terenie gminy).

Cmentarze. W granicach gminy znajdują się następujące cmentarze grzebalne: w granicach miasta cmentarz parafialny (zabytkowy nad rzeką) i cmentarz żydowski (zabytkowy obok drogi S7) oraz cmentarze parafialne na terenach sołectw: Nawarzyce (zabytkowy), Zarzecze (zabytkowy), Mieronice, Lubcza.

Potrzeby i możliwości rozwoju gminy w kontekście sporządzanej zmiany studium

Na podstawie wykonanych analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognozy demograficznej, możliwości finansowych gminy w zakresie realizacji zadań własnych, zawartych w niniejszym tekście studium oraz uszczegółowionych w opracowanym „Bilansie terenów przeznaczonych pod zabudowę...” załączonym do dokumentacji planistycznej studium, sformułowano maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę na terenie gminy.

W celu ustalenia zapotrzebowania na nowe tereny budowlane, w powyższych analizach uwzględniono ruch budowlany na terenie gminy oraz liczbę wniosków wniesionych do studium w trakcie procedury planistycznej, odzwierciedlających zapotrzebowanie społeczne.

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową przewiduje się w wielkości ok. 58 800,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy, przy założeniu prognozowanej sytuacji demograficznej gminy, na okres 30 lat z możliwością zwiększenia zapotrzebowania do 30% co da wielkość docelową ok. 76 440,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy.

Zapotrzebowanie terenów na nową zabudowę mieszkaniową - ok. 153,0 ha

Faktyczne zapotrzebowanie na nowe tereny budowlane dla zabudowy mieszkaniowej wynosi 52,55 ha netto (po wyłączeniu pow. chłonności obszarów).

Zapotrzebowanie na tereny związane z innymi funkcjami niż mieszkaniowa przy założeniu, że udział terenów o innych funkcjach niż mieszkaniowa, można zwiększyć o 20% (10,55 ha), co daje łącznie (52,55 ha x 20 % = 10,51 ha + 52,50) powierzchnię 63,06 ha brutto.

Łączne zapotrzebowanie terenów na nową zabudowę wynosi: 63,06 ha z podziałem na różnego rodzaju zabudowę.

Studium zostały przewidziane nowe tereny pod zabudowę o łącznej powierzchni ok. 94,80 ha, w tym: pod zabudowę mieszkaniową ok. 51,40 ha; zabudowę pozostałą ok. 43,40 ha, w tym tereny dot. produkcji energii (farmy fotowoltaiczne) ok. 23,40 ha. 4,0 ha. Poza tym wprowadzony został teren potencjalnej działalności wydobywczej – ok. 22,0 ha, na terenie udokumentowanego złoża piasków „Niegosławice II”.

Rezerwa terenu dla kolejnych edycji studium lub zmian wynosi ok.: 7,55 ha, w tym dla zabudowy wielofunkcyjnej ok. 1,05 ha, dla pozostałych funkcji 6,5 ha.

Głównym celem rozwoju miasta i gminy Wodzisław, jest: osiągnięcie wszechstronnego, zrównoważonego i stabilnego rozwoju, zaspokajającego bieżące potrzeby mieszkańców, tworzącego warunki wzrostu poziomu życia mieszkańców i przyszłych pokoleń, przy zachowaniu wartości środowiska naturalnego i kulturowego miasta i gminy.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław

W granicach terenu gminy, zostały wyodrębnione następujące obszary funkcjonalne:

- I – Obszar o dominującej funkcji ośrodka miejskiego**, obejmujący teren miasta Wodzisław oraz sołectwa Łany i Świątniki, preferowany do rozwoju miasta i otaczających je terenów;
- IIa – Obszar o dominującej funkcji rolniczej**, obejmujący sołectwa: Brzezinki, Dębiany, Folga Pierwsza, Jeziorki, Kaziny, Klemencice, Ludwinów, Mierzawa, Piskorzowice, Promyk, Przezwoły, Przyrąb, Strzeszkowice, preferowany do intensyfikacji produkcji rolnej i funkcji komplementarnych.
- IIb – Obszar o dominującej funkcji rolniczej z preferencjami do rozwoju funkcji rekreacyjnej** w oparciu o zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego, obejmujący sołectwa: Konary, Lubcza, Nawarzyce, Niegosławice, Sadki, i Wola Lubecka.
- IIIa – Obszar predysponowany do rozwoju wielofunkcyjnego**, obejmujący sołectwa: Brzeście, Kowalów Dolny, Kowalów Górny, Laskowa, Mieronice, Nowa Olszówka, Olbrachcice, Pękosław, Piotrkowice, Pokrzywnica, Stara Olszówka, Wodacz.
- IIIb – Obszar wskazany do rozwoju wielofunkcyjnego z predyspozycjami do rozwoju funkcji rekreacyjnej** realizowanej w oparciu o zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego, obejmujący sołectwa: Droblin, Judasze, Krężoły, Podlesie, Przyłęczek, Przyłęk, Sielec, Września i Zarzeczce.

Kierunki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, wskazują na konieczność racjonalnego kształtowania środowiska i gospodarowanie zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Na obszarze gminy, utrzymuje się kontynuację działań ochronnych, dla wszystkich prawnych form ochrony środowiska przyrodniczego, zlokalizowanych na terenie gminy, tj.:

- Rezerwatu florystycznego „Lubcza”,
- Miechowsko – Działoszyckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,
- Specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Mierzawy (PLH260020),
- Ustanowionych pomników przyrody (ożywionej i nieożywionej).

Utrzymuje się ochronę dla lokalnego korytarza ekologicznego doliny rzeki Mierzawy, oraz ciągów ekologicznych rzek Mozgawy, Węchadłówki i Mozgawki wspomagających funkcjonowanie korytarza ekologicznego.

Obszar całej gminy Wodzisław położony jest w granicach Głównego Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) Nr 409 „Niecka Miechowska (część SE)”. Obszary ochronne GZWP oraz zasady ochrony, będą ustanawiane rozporządzeniem właściwego miejscowo wojewody.

W granicach gminy wykonanych jest sześć komunalnych ujęć wody podziemnej, obsługujących wodociągi grupowe: „Wodzisław”, „Brzeście”, „Przyrąb”, „Brzezinki”, „Klemencice”, „Olbrachcice-Dębiany”, dla których obowiązują strefy ochrony bezpośredniej wymienionych ujęć wód podziemnych. Dla ujęć nie ustanowiono stref ochrony pośredniej. W granicach gminy funkcjonują

również niewielkie ujęcia wody „Mierzawa” i „Ludwinów”. Pozostałe studnie, również wymagają zapewnienia ich ochrony przed potencjalnym zanieczyszczeniem.

Podstawową sieć wodną, na terenie gminy tworzy rzeka Mierzawa, wraz z głównymi dopływami: Mozgawą i Węchadłówką. Teren gminy należy do regionu wodnego Górnej-Zachodniej Wisły. W dolinie rzeki Mozgawy (w granicach miasta Wodzisław) wykonany jest zbiornik retencyjno-rekreacyjny oraz stawy rybne w miejscowości Mieronice. Niewielkie zbiorniki wodne wykonane są w Lubczy (dolina Węchadłówki), Olszówce (dolina Mozgawki), Przyłęczku (dolina Mierzawy). W granicach gminy dopuszcza się lokalizację potencjalnych nowych stawów hodowlanych, oczek wodnych o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym, spełniających wymagania wynikające z przepisów odrębnych.

Kierunki ochrony i kształtowania środowiska kulturowego i krajobrazu. Na terenie gminy Wodzisław zlokalizowanych jest szereg obiektów zabytkowych, stanowiących dorobek poprzednich pokoleń i świadectwo minionych epok, których zachowanie leży w interesie społecznym, ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Przewiduje się dalszą kontynuację ochrony dla wszystkich zabytków nieruchomych, zabytków ruchomych oraz zabytków archeologicznych.

Dla terenu województwa świętokrzyskiego dotychczas nie został opracowany audyt krajobrazowy, w związku z tym nie określa się zasad ochrony i kształtowania krajobrazu wynikających z takiego audytu. W przyszłości, po sporządzeniu przez Zarząd Województwa audytu krajobrazowego, gmina powinna uwzględnić przy kształtowaniu krajobrazu, rekomendacje i wnioski zawarte w tym dokumencie.

W granicach terenu gminy, na rysunku kierunków, zostały wyznaczone **proponowane punkty widokowe**, wskazane w granicach sołectw: Dębiany, Łany, Nawarzyce, Olbrachcice i Przewody.

Kierunki rozwoju rolnictwa. Głównym kierunkiem zagospodarowania rolnej przestrzeni produkcyjnej będzie doskonalenie i intensyfikacja produkcji rolniczej, z równoczesnym respektowaniem zasad ekorozwoju, a zwłaszcza ochrony najcenniejszych zasobów gleb.

Dominującym kierunkiem zagospodarowania obszarów gleb o przewadze gruntów nieopłacalnych w użytkowaniu rolniczym, będzie rozwój wielofunkcyjny dostosowany do lokalnych uwarunkowań i wymogów ochrony środowiska przyrodniczego. Na terenie gminy możliwa jest też lokalizacja przedsiębiorczości z zakresu produkcji rolno – spożywczej.

Zasadą lokalizacji ekstensywnych elementów zabudowy produkcyjnej, będzie koncentracja tych elementów w większych ośrodkach osadniczych - sołectwach, na obszarach przewidywanych w niniejszym studium pod zabudowę wielofunkcyjną. **Rozwojowe funkcje rolnicze** (tj. gospodarstwa wysokotowarowe, agroturystyczne) wymagające izolacji przestrzennej mogłyby być lokalizowane poza obszarami koncentracji zabudowy wielofunkcyjnej, na terenach nie posiadających ograniczeń funkcjonalnych i prawnych. **Zabudowa zagrodowa**, związana z prowadzeniem gospodarstwa rolno-hodowlanego, może być lokalizowana poza terenami wyznaczonymi w niniejszym studium pod zabudowę wielofunkcyjną, w przypadku gdy powierzchnia gospodarstwa rolnego związanego

z zabudową zagrodową przekracza średnią powierzchnię gospodarstwa rolnego w gminie. Do rozwojowych funkcji należy zaliczyć również gospodarstwa rybackie, istniejące i planowane.

Ważnym elementem osiągnięcia celów przestrzennych w rolnictwie będzie polityka samorządu w zakresie gospodarki zasobami **gruntów komunalnych**, które w warunkach gminy powinny być sukcesywnie tworzone w zasięgu zbiorczych systemów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Oferta obszarów powinna obejmować także niezagospodarowane tereny dawnych usług rolniczych, grunty przekazywane gminie w zarząd. Szczególnie istotne będzie stworzenie atrakcyjnej oferty terenów komunalnych zwłaszcza w obszarze funkcjonalnym ośrodka miejskiego oraz w rejonie węzła drogowego w Mierzawie.

Kierunki rozwoju leśnictwa. Podstawowym kierunkiem rozwoju funkcji leśnej na terenie gminy, jest ochrona istniejących zasobów leśnych, a także sukcesywne uzupełnianie zasobów leśnych gminy. Osiągnięcie celów polityki przestrzennej w leśnictwie wymaga realizacji działań wynikających z obowiązujących przepisów prawa jak i lokalnych uwarunkowań przestrzennych.

Dopuszcza się możliwość przeznaczania niewielkich fragmentów lasów i gruntów leśnych, na cele niezwiązane z gospodarką leśną. Zmiana przeznaczenia wymagać będzie uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntu leśnego na cele nieleśne, na etapie opracowywania projektów planów miejscowych.

W granicach gminy wskazuje się **obszary proponowane do zalesienia**, przewidywane w sołectwach: Kowalów Dolny, Krężoły, Nowa Olszówka, Wodacz. Do czasu zalesienia terenów wskazanych w studium, analizowane grunty powinny pozostać w użytkowaniu rolniczym.

Kierunki rozwoju mieszkalnictwa i usług

Na obszarze **miasta**, wskazuje się następujące tereny/strefy zainwestowania osadniczego:

- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami podstawowymi,
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami podstawowymi,
- tereny potencjalnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami podstawowymi,
- tereny zabudowy wielofunkcyjnej (mieszkaniowej jednorodzinnej lub zagrodowej), z usługami podstawowymi,
- tereny potencjalnej zabudowy wielofunkcyjnej (mieszkaniowej jednorodzinnej lub zagrodowej), z usługami podstawowymi,
- tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej historycznego centrum,
- tereny zabudowy usługowej,
- tereny potencjalnej zabudowy usługowej,
- tereny usług: oświaty, kultury, administracji i ochrony zdrowia, sportu, rekreacji i wypoczynku,
- tereny usług związanych z kultem religijnym,
- tereny potencjalnych przestrzeni publicznych,
- tereny usług ogólnodostępnych związanych ze sportem i rekreacją, turystyką i wypoczynkiem,

- tereny potencjalnych usług turystyki, wypoczynku, rekreacji indywidualnej,
- teren zabytkowego zespołu rezydencjonalno-parkowego.

Na powyższych obszarach przewiduje się:

- budowę nowych obiektów budowlanych na działkach niezainwestowanych a przewidzianych pod zabudowę;
- rozbudowę, przebudowę, nadbudowę i odbudowę obiektów budowlanych oraz uzupełnienie nowymi obiektami budowlanymi, na działkach zainwestowanych;
- wymianę istniejących obiektów budowlanych, będących w złym stanie technicznym, co ma znaczący wpływ na poprawę wartości krajobrazowych oraz na porządkowanie zabudowy;
- uzupełnienie zabudową wolnych działek, pomiędzy istniejącą zabudową (zabudowa plombowa i uzupełniająca);
- sukcesywne przenoszenie istniejącej zabudowy zrealizowanej na terenach o niekorzystnych warunkach fizjograficznych na nowe obszary wyznaczone w niniejszym studium.

Na obszarze **sołectw** wskazuje się następujące tereny/strefy zainwestowania osadniczego:

- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami podstawowymi,
- tereny zabudowy wielofunkcyjnej (zagrodowej lub mieszkaniowej jednorodzinnej, z możliwością rekreacji indywidualnej), z usługami podstawowymi,
- tereny potencjalnej zabudowy wielofunkcyjnej (zagrodowej lub mieszkaniowej jednorodzinnej, z możliwością lokalizacji rekreacji indywidualnej), z usługami podstawowymi,
- tereny zabudowy usługowej,
- tereny usług: oświaty, kultury, administracji, ochrony zdrowia, sportu, rekreacji i wypoczynku,
- tereny usług związanych z kultem religijnym,
- tereny usług ogólnodostępnych związanych ze sportem i rekreacją, turystyką i wypoczynkiem,
- tereny potencjalnych usług ogólnodostępnych związanych ze sportem i rekreacją, turystyką i wypoczynkiem,
- tereny usług turystyki, wypoczynku, rekreacji indywidualnej i agroturystyki,
- tereny zabytkowych zespołów dworsko-pałacowo-folwarczno-parkowych.

Na powyższych obszarach przewiduje się:

- budowę nowych obiektów budowlanych na działkach niezainwestowanych a przewidzianych pod zabudowę;
- rozbudowę istniejących siedlisk w głąb posiadanych działek;
- wymianę istniejących obiektów budowlanych, będących w złym stanie technicznym, co ma znaczący wpływ na poprawę wartości krajobrazowych;
- rozbudowę, przebudowę, nadbudowę i odbudowę obiektów budowlanych oraz uzupełnienia nowymi obiektami budowlanymi istniejących siedlisk/terenów zainwestowanych;

- uzupełnienie zabudową wolnych działek pomiędzy istniejącą zabudową (zabudowa uzupełniająca);
- sukcesywne przenoszenie istniejących siedlisk zrealizowanych na obszarze o niekorzystnych warunkach fizjograficznych na nowe obszary wyznaczone w niniejszym studium;
- kolejność inwestowania uzależnia się od istniejącej lub projektowanej infrastruktury technicznej.

Część zabudowy rozproszonej, może stanowić podstawę do rozwoju w ich granicach funkcji rekreacyjnych, agroturystyki, wykorzystujących istniejące zabudowania.

Dalsza lokalizacja zabudowy na terenie poszczególnych sołectw powinna rozwijać się w pierwszej kolejności w obrębie istniejących zespołów osadniczych. Kolejność lokalizacji zabudowy powinna być uzależniona od stopnia uzbrojenia terenów i działek w infrastrukturę techniczną.

W celu kształtowania ładu przestrzennego, studium zaleca wprowadzenie wymagań dotyczących architektury budynków odnoszących się zarówno do terenu miasta jak i terenów wsi, szczegółowo opisanych w tekście studium.

Studium, dla wszystkich terenów, wyznacza maksymalne wskaźniki powierzchni zabudowy i minimalne powierzchnie biologicznie czynne.

Na terenie miasta i gminy Wodzisław **nie przewiduje się lokalizacji obiektów usługowych o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2 000 m².**

Potencjalnymi przestrzeniami publicznymi, w granicach terenu miasta są obszary: Placu Wolności – rynek miejski oraz rejon kościoła św. Marcina.

Kierunki rozwoju turystyki i rekreacji

Największą aktywność turystyczną obserwuje się rejonie miasta Wodzisław, gdzie w jego wschodniej części znajduje się istniejący zbiornik retencyjny, a teren miasta wyróżnia się zadbanym centrum, licznymi obiektami zabytkowymi. Na terenie gminy wyróżnia się Pałac Koronny w Świątnikach i Dom Weselny w Kowalowie Dolnym, organizujące imprezy okolicznościowe oraz zapewniający miejsca noclegowe.

Na terenie gminy, rozwój funkcji turystyczno – rekreacyjnej oparty jest o istniejące gospodarstwa agroturystyczne i rybackie, prowadzące działalność przy stawach hodowlanych, oczkach wodnych, czy w pobliżu terenów leśnych.

Istniejące obiekty przewiduje się do zachowania, z możliwością ich rozbudowy, nadbudowy i przebudowy.

Dopuszcza się możliwość, realizowania rekreacji indywidualnej, bądź w budynkach zabudowy zagrodowej, po ich dostosowaniu do nowej funkcji, jaki i w nowych budynkach zaprojektowanych i przeznaczonych na potrzeby rekreacji indywidualnej.

Studium, dla wszystkich terenów, wyznacza maksymalne wskaźniki powierzchni zabudowy i minimalne powierzchnie biologicznie czynne.

Na terenie gminy, istnieje też możliwość wskazania miejsc do biwakowania i wyznaczenia tras spacerowych, wzbogaconych o małą architekturę. Ofertę turystyczną gminy wzbogacają ścieżki przyrodnicze i szlaki turystyki samochodowej.

Kierunki rozwoju przemysłu i działalności gospodarczej

Na obszarze **miasta** wskazuje się następujące tereny/strefy zainwestowania osadniczego:

- tereny działalności gospodarczej w zakresie produkcji, handlu, magazynów, składów itp. związanych z usługami,
- tereny potencjalnej działalności gospodarczej w zakresie produkcji, handlu, magazynów, składów itp. związanych z usługami.
- teren urządzeń fotowoltaicznych, wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW.

Na obszarze **sołectw** wskazuje się następujące tereny/strefy zainwestowania osadniczego:

- teren potencjalnej działalności wydobywczej,
- tereny działalności gospodarczej w zakresie produkcji, handlu, magazynów, składów itp. związanych z usługami,
- tereny potencjalnej działalności gospodarczej w zakresie produkcji, handlu, magazynów, składów itp. związanych z usługami,
- tereny urządzeń fotowoltaicznych, wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW,
- tereny planowanych urządzeń fotowoltaicznych, wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW.

W granicach gminy, wskazuje się istniejące **tereny urządzeń fotowoltaicznych i tereny planowanych urządzeń fotowoltaicznych** wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW (granice terenów urządzeń są strefami ochronnymi urządzeń związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, o których mowa w art. 15 ust. 3 pkt 3a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Teren całej gminy Wodzisław znajduje się w 30 km strefie zewnętrznej od lotniczych urządzeń naziemnych – **radaru meteorologicznego** nr rejestru MET/N/B/4080/0/2009 Brzuchania (gmina Miechów).

Aktualnie, w granicach gminy Wodzisław **nie jest prowadzona powierzchniowa eksploatacja kopalin**. Na terenie gminy Wodzisław znajdują się udokumentowane złoża piasków: „Przyłęczek”, „Niegosławice II”, „Nawarzyce”, „Konary”. Eksploatacja złoża „Przyłęczek” została zakończona, jednak dotąd nierozliczono pozostałych zasobów. Do wydobycia, ustaleniami studium, przewidywana jest wschodnia części złoża „Niegosławice II”. Z zagospodarowania **wyłączono zachodnią część złoża „Niegosławice II”**, zlokalizowaną w granicach siedliska przyrodniczego

o kodzie 6510 – Świeże łąki użytkowane ekstensywnie, stanowiącego przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Mierzawy.

Niniejsze studium nie przewiduje eksploatacji złóż „Nawarzyce”, „Konary” i „Przyłęczek”.

Na terenie złoża „Konary” funkcjonuje ziemny tor motocrossowy, planowany do dalszego zagospodarowania, bez wprowadzania zabudowy (w granicach złoża), która mogłaby ograniczyć możliwość eksploatacji tego złoża w przyszłości. Złoże „Nawarzyce” leży na terenach leśnych.

Przewiduję się **kontynuację działalności** produkcyjnej, składowej, magazynowej, rzemieślniczej i usługowej, prowadzonej przez przedsiębiorstwa oraz prowadzone w ramach działalności gospodarczych, działających na terenie miasta i gminy Wodzisław.

Projektowane obiekty produkcyjne powinny spełniać wymogi przestrzenne określone w tekście studium. Nowe podmioty gospodarcze powstające na terenie gminy, powinny być lokalizowane w pierwszej kolejności na terenie już istniejących zakładów lub i w ich bezpośrednim sąsiedztwie na terenach działalności gospodarczej w zakresie produkcji, handlu, magazynów, składów itp. związanych z usługami; a dopiero w następnej kolejności powinny zostać uruchomione tereny potencjalnej działalności produkcyjnej i usługowej.

Dopuszcza się lokalizację obiektów hodowlanych i przetwórstwa rolno-spożywczego na zapleczach lub w sąsiedztwie zabudowy wielofunkcyjnej, jako obiekty związane z prowadzoną na terenie gminy gospodarką rolno-hodowlaną, z wyłączeniem sąsiedztwa obszarów rozwojowych dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, turystyki, rekreacji i wypoczynku.

Działalności gospodarcze związane z usługami o charakterze nieuciążliwym, mogą być lokalizowane na obszarach zabudowy wielofunkcyjnej, usługowej oraz na terenach zabudowy mieszkaniowej z usługami podstawowymi.

Kierunki rozwoju komunikacji. Podstawowy układ dróg gminy tworzyć będą:

- dwujezdniowa droga ekspresowa S-7 – będąca jednocześnie drogą międzynarodową (E-77);
- droga wojewódzka Nr 768 Jędrzejów – Kazimierza Wielka – Brzesko;
- projektowana w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego droga wojewódzka łącząca Szczekociny – Sędziszów – Wodzisław – Nawarzyce (droga Nr 768), przewidywana na niedosłużonych komunikacyjnie i pozbawionym odpowiedniej rangi powiązań drogowych terenie; wymaga zmiany kategorii wybranych dróg powiatowych na wojewódzkie oraz ich przebudowę na parametry dróg głównych; obejmuje odcinki dróg powiatowych Nr 1151T i Nr 1153T.
- wybrane drogi powiatowe, zmodernizowane do parametrów klasy technicznej głównej lub zbiorczej.

Podstawowy układ drogowy, wiążący miasto i gminę Wodzisław z trasami komunikacji zewnętrznej, wymaga ochrony, poprzez:

- maksymalne ograniczenie zabudowy, bezpośrednio obsługiwanej przez drogi wojewódzkie i wybrane powiatowe, do już istniejących, ukształtowanych terenów;

- zapewnienie obsługi komunikacyjnej dla nowych terenów zabudowy w oparciu o drogi odciążające lokalizowane równoległe do tych dróg lub z dróg wewnętrznych zlokalizowanych w sąsiedztwie; co szczególnie dotyczy przebiegu drogi ekspresowej S-7;
- etapową realizację fragmentów dróg na odcinkach nie posiadających wymaganych parametrów dla wzmożonego ruchu pojazdów osobowych i ciężarowych, ruchu turystycznego;
- oddzielenie ruchu lokalnego od ruchu tranzytowego i uciążliwego ciężarowego.

Przewiduje się, że podstawowym środkiem transportu publicznego pozostanie bus i mikrobus, na liniach obsługiwanych przez przewoźników prywatnych. P

Postuluje się sukcesywną realizację wydzielonych dróg pieszych i rowerowych wzdłuż dróg gdzie występuje większy ruch samochodowy, w pierwszej kolejności na obszarach zabudowanych.

Na terenie miasta i gminy, wskazuje się lokalizację, istniejących terenów obsługi komunikacji i transportu oraz wskazuje się lokalizację terenów potencjalnej obsługi komunikacji i transportu.

Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

Gospodarka wodna. Zaopatrzenie w wodę większości obszaru gminy Wodzisław realizowane jest za pomocą komunalnych ujęć wody: „Wodzisław”, „Brzeście”, „Przyrąb”, „Brzezinki”, „Klemencice”, „Olbrachcice-Dębiany”, „Mierzawa”. Jedynie miejscowość Ludwinów zaopatrywana jest z ujęcia sołectkiego „Ludwinów”. Część przygranicznych terenów gminy zaopatrywanych jest w wodę z ujęć położonych na terenie gmin Sędziszów - „Zielonki” i Książ Wielki - „Moczydło”.

Docelowo przewiduje się objęcie siecią wodociągową wszystkich miejscowości i przysiółków z terenu gminy. Obecnie, sieci wodociągowej nie posiadają sołectwa: Mierzawa, Folga Pierwsza, Września; Judasze, Droblin oraz przysiółki: Dropiówka i Kalinówka (sołectwo Przewody), Nowizna Strzeszkowska (sołectwo Olbrachcice).

Przewiduje się też systematyczne wykonywanie połączenia między poszczególnymi sieciami wodociągowymi tak, aby tworzyły jeden połączony system odporny na awarie poszczególnych ujęć i linii wodociągowych umożliwiających drugostronne dostarczenie wody do odbiorców.

Gospodarka ściekowa. Na terenie gminy Wodzisław pracują trzy komunalne oczyszczalnie ścieków: „Wodzisław”, „Lubcza”, „Przyłęczek” oraz oczyszczalnia „Przewody” należąca do Spółdzielni Produkcyjnej. Grupowa sieć kanalizacji sanitarnej wykonana jest tylko na terenie miasta i przyległych miejscowości. Sieć kanalizacyjna w pozostałych miejscowościach występuje wyłącznie lokalnie, w rejonach oczyszczalni ścieków.

W granicach gminy, przewiduje się budowę grupowych oczyszczalni ścieków, obejmujących swoim zasięgiem teren jednego lub kilku sołectw wraz z siecią kanalizacji sanitarnej. Lokalizacja oczyszczalni ścieków, nastąpi na etapie opracowania dokumentacji projektowych.

Pojedyncze budynki mogą również korzystać z przydomowych oczyszczalni ścieków lub z bezodpływowych zbiorników na ścieki sanitarne, objętych obowiązkiem opróżniania i wywozu nieczystości do punktu zlewnego na czynnej oczyszczalni ścieków.

Kanalizacja deszczowa. Na terenie miasta Wodzisław, brakuje zbiorczego systemu kanalizacji deszczowej. Kanalizacja deszczowa występuje tylko lokalnie w granicach fragmentów ulic miejskich.

Docelowo, ścieki deszczowe z zabudowanej części miasta i z terenu większych sołectw, obejmujących zwartą zabudowę, przewiduje się odprowadzić projektowanym systemem kanalizacji deszczowej, na warunkach określonych w przepisach odrębnych. Na okres przejściowy ścieki deszczowe należy odprowadzić istniejącymi kanałami deszczowymi i powierzchniowo systemem rowów otwartych.

Ciepłownictwo. W granicach miasta jak i gminy funkcjonują również lokalne kotłownie obsługujące budynki usługowe, placówki oświatowe lub grupy budynków, w tym zabudowę mieszkaniową wielorodzinną. Nie przewiduje się budowy grupowej ciepłowni.

Odpady stałe. We wschodniej części miasta, funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, przyjmujący odpady z terenu gminy, dostarczane przez mieszkańców. Właściciele nieruchomości, zobowiązani są do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów, zgodnie z zasadami obowiązującymi na terenie gminy.

Gospodarowanie odpadami poprodukcyjnymi powstającymi na terenie gminy odbywa się zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach odrębnych dla poszczególnych rodzajów przedsięwzięć. Powstające odpady gromadzone są w przeznaczonych do tego celu miejscach a następnie przekazywane do utylizacji.

Gazyfikacja. Obecnie teren miasta i gminy Wodzisław nie posiada sieci gazowych. Przewiduje się gazyfikację terenu miast i gminy w okresie docelowym. Na terenie gminy, w sołectwie Świątniki, rezerwuje się teren pod przyszłą stację redukcyjną gazu.

Elektroenergetyka. Zasilanie terenu miasta i gminy Wodzisław, odbywa się z układu napowietrznych sieci 15 kV, wyprowadzonych ze stacji transformatorowo-rozdzielczych: GPZ 110/15 kV w Sędziszowie oraz GPZ 110/30/15 kV w Jędrzejowie. Jedna z linii 15 kV nawiązana jest do linii RS 30/15 kV w Raławicach, zasilanej od strony GPZ 110/30/15 kV w Miechowie.

Dopuszcza się zasilanie terenu gminy alternatywnymi technologiami bazującymi na odnawialnych źródłach energii, w szczególności mikroinstalacjami, realizowanych zgodnie z przepisami odrębnymi.

Energetyka odnawialna. Preferowane formy pozyskiwania energii ze źródeł naturalnych na terenie gminy to: energia promieniowania słonecznego i energia aerothermalna.

W granicach gminy, wskazuje się istniejące tereny urządzeń fotowoltaicznych i tereny planowanych urządzeń fotowoltaicznych, wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW. Istniejące są obiekty urządzeń fotowoltaicznych w granicach miasta i w Przyłęczku. Tereny planowane pod lokalizację farm fotowoltaicznych, wskazane zostały dla

obiektów, dla których wydano decyzje o warunkach zabudowy, w sołectwach: Krężoły, Lubcza, Mieronice, Przyłęczek, Stara Olszówka, Września (dwa obiekty), Zarzecze oraz dla obiektów w granicach miasta Wodzisław i w granicach sołectw Łany i Laskowa (wnioski do studium). Dopuszcza się też, lokalizację urządzeń fotowoltaicznych o mocy powyżej 100 kW, na terenach produkcyjnych i na obszarach gruntów rolnych, nie wskazanych w studium.

Telekomunikacja. W granicach miasta i gminy Wodzisław, funkcjonują bazowe stacje telefonii komórkowej, umożliwiające realizację usług telekomunikacyjnych w granicach całej gminy.

Przez teren gminy przebiega fragment ponadregionalnej Sieci Szerokopasmowej Polski Wschodniej – Województwo Świętokrzyskie, powiat jędrzejowski (SSPW).

Cmentarze. Przewiduje się dalsze utrzymanie istniejących cmentarzy grzebalnych zlokalizowanych na terenie miasta Wodzisław i sołectw Niegosławice, Zarzecze, Mieronice i Lubcza.

W granicach gminy planuje się budowę nowego cmentarzy grzebalnego w granicach administracyjnych miasta Wodzisław, po wschodniej stronie drogi S7. Planowana jest też budowa parkingu obsługującego teren planowanego cmentarza.

Studium wskazuje obszary na których **będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym** oraz wskazuje obszary na których **będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym**.

Część terenu objętego studium, położonego w centralnej części gminy Wodzisław, znajduje się w granicach wyznaczonego **obszaru zdegradowany i obszaru rewitalizacji**, przyjętego Uchwałą Rady Gminy Wodzisław Nr XLIII/301/2018 z dnia 25 października 2018 r. w sprawie aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wodzisław na lata 2016-2025.

Obszar zdegradowany na terenie Gminy Wodzisław obejmuje miejscowości: Pokrzywnica, Lubcza, Kowalów Górny, Piotrkowice, Wola Lubecka, Zarzecze, Droblin, Łany, Laskowa, Olbrachcice, Podlesie, Sielec, Września, Brzezinki, Przyłek, Przyrąb, Przewody, Judasze, Ludwinów, Mierzawa, Nawarzyce, Niegosławice, Nowa Olszówka, Przyłęczek, Sadki, Strzeszkowice, Wodzisław, Folga Pierwsza, Jeziorki, Kaziny, Mieronice.

Obszar rewitalizacji obejmuje zabudowane tereny miejscowości: Laskowa, Mieronice, Piotrkowice, Wodzisław oraz niewielki fragment Pokrzywnicy i Zarzecza.

Nie wskazuje się terenów wymagających obowiązkowego **sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego**.

Załącznik Nr 5 do uchwały Nr LXIII/579/2023
Rady Miejskiej w Wodzisławiu
z dnia 20 listopada 2023 r.

ROZSTRZYGNIĘCIE

o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wodzisław

Projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wodzisław wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, w trakcie procedury planistycznej był wyłożony do publicznego wglądu w dniach 17 lipca 2023 r. do 17 sierpnia 2023 r., z terminem przyjmowania uwag do dnia 8 września 2023 r., z odbytą w dniu 27 lipca 2023 r. dyskusją publiczną nad rozwiązaniami przyjętymi w zmianie Studium... .

W wyniku wyłożenia do publicznego wglądu projektu zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wodzisław” oraz po zakończeniu wyłożenia w ustalonym terminie nie wpłynęły żadne uwagi do rozwiązań przyjętych w Studium..., wymagające rozstrzygnięcia o ich przyjęciu lub odrzuceniu.

W związku z powyższym nie przedstawia się listy nieuwzględnionych uwag.

Załącznik Nr 6 do uchwały Nr LXIII/579/2023

Rady Miejskiej w Wodzisławiu

z dnia 20 listopada 2023 r.

Zalacznik6.xml

Dane przestrzenne, o których mowa w art. 67a ust. 3 i 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz.U. z 2020 r. poz. 293 z późn. zm.) ujawnione zostaną po kliknięciu w ikonę

UZASADNIENIE

do uchwały Nr LXIII/579/2023 Rady Miejskiej w Wodzisławiu z dnia 20.11.2023r.
**w sprawie uchwalenia zmiany „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania
Przestrzennego Miasta i Gminy Wodzisław”**

Zmiana „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Wodzisław”, została zainicjowana uchwałą Nr XXXVIII/268/2018 Rady Gminy Wodzisław z dnia 27 marca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław – zmiana studium, uchwalonej uchwałą Nr XXXII/259/05 Rady Gminy Wodzisław z dnia 3 listopada 2005 r. w sprawie sporządzenia uchwalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław” wraz z późniejszą zmianą.

Zgodnie z uchwałą o przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium, zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wodzisław, została opracowana w granicach administracyjnych Gminy Wodzisław.

Podjęta i przeprowadzona procedura planistyczna dotyczyła opracowania zatytułowanej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wodzisław, ze względu na potrzebę odróżnienia sporządzanej zmiany studium od dokumentu obowiązującego w trakcie trwania procedury. Jednak w związku z tym, że zmiana studium stanowiła kompleksową zmianę poprzedniej edycji Studium... wraz z późniejszymi zmianami w części tekstowej oraz w części graficznej opracowania funkcjonuje jako nowa edycja Studium... pod nazwą - **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wodzisław.**

Zmiana „Studium...” obejmuje część tekstową i części graficzne studium..., w zakresie wymaganym przepisami prawa, w szczególności ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy; uwzględnia m.in. uwarunkowania wynikające ze stanu istniejącego; infrastruktury technicznej i drogowej; zapotrzebowanie na nowe tereny rozwojowe przewidywane do zainwestowania na terenie miasta i na terenie poszczególnych sołectwach gminy wraz z zasadami ich funkcjonowania i zagospodarowywania.

Opracowana zmiana Studium ... została poddana pełnej procedurze planistycznej, polegającej na opiniowaniu i uzgadnianiu przez instytucje i organy administracji, określone w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz wyłożona do publicznego wglądu.

Projekt zmiany Studium... został pozytywnie zaopiniowany i uzgodniony przez instytucje i organy opiniujące i uzgadniające.

W wyniku wyłożeń projektu do publicznego wglądu, do rozwiązań przyjętych w zmianie Studium..., nie wpłynęły żadne uwagi, w związku z tym nie przedstawia się listy nieuwzględnionych uwag.

Podjęcie uchwały w sprawie sporządzenia zmiany Studium... i uchwalenie przez Radę Miejską w Wodzisławiu nowego „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Wodzisław” z równoczesnym uchyleniem Nr XXXII/259/05 Rady Gminy Wodzisław z dnia 3 listopada 2005 r., w sprawie uchwalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzisław” wraz z późniejszą zmianą, umożliwi uruchomienie nowych terenów rozwojowych oraz terenów dotychczas nie zainwestowanych, których funkcja w nowej edycji studium została dostosowana do występujących potrzeb inwestycyjnych, oraz stanie się podstawą do wprowadzenia zmian do obowiązujących na terenie miasta i na terenie sołectw planów miejscowych.